Pulong ta Dyos: Genesis daw bag-o na kasugtanan

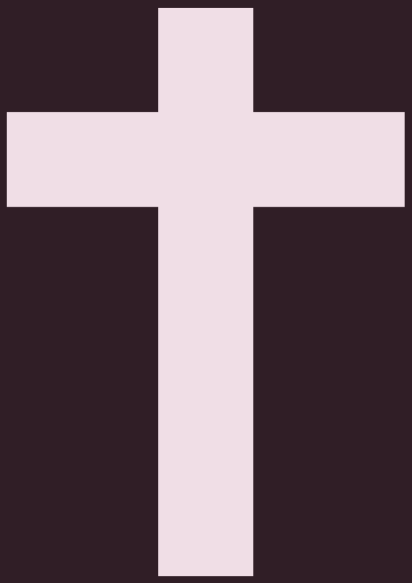

New Testament in Kagayanen

Pulong ta Dyos: Genesis daw bag-o na kasugtanan
New Testament in Kagayanen

copyright © 2007 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kagayanen

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:
You must give Attribution to the work.
You do not sell this work for a profit.
You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.
Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.
Printed book ISBN 9789718260722

The New Testament

in Kagayanen

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
709ea6af-436e-5fdf-ab05-7100c7987131

Contents

Mateo 1
Marcos 70
Lucas 113
Juan 185
Mga Binuatan 236
Roma 300
1 Corinto 331
2 Corinto 364
Galacia 384
Efeso 397
Filipos 408
Colosas 416
1 Tesalonica 424
2 Tesalonica 431
1 Timoteo 436
2 Timoteo 446
Tito 453
Filemon 458
Hebreo 460
Santiago 486
1 Pedro 495
2 Pedro 505
1 Juan 511
2 Juan 519
3 Juan 521
Judas 523
Mga Papakita 526

Miad Na Balita Na Pasugid
Mateo
Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Mateo

Yi na libro una ta appat na libro naan ta *Bag-o Na Kasugtanan* na nasulat parti ta kabui daw kamatayen Jesu-Cristo. Naan ta yi na libro, Jesus an papakala na kanen papaabot ya na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari. Natuman paagi ki kanen mga nasulat naan ta Una Na Kasugtanan na mga pangako ta Dyos ta iya na mga ittaw.

Mga ngaran ta kaapuan na alinan Jesus nalista naan ta yi na libro daw may nasulat man parti ta mga natabo alin ta iya na pagtao asta ta iya na pagbakod. Nasulat man naan ta yi na libro parti ta pagwali Juan na manugbautismo na mga ittaw an dapat magnelsel daw dilian iran na mga sala aged danen an anda en para ta pag-abot Ginuo Jesus. Nasulat man parti ta pagbautismo ki Jesus daw pagtintar Satanas ki kanen. Pagtapos ta pagtintar, Jesus ya galibot naan ta Galilea na gasugid ta miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos. Gapaayad kanen an ta mga ittaw na may masakit daw gapagwa ta mga malain na ispiritu naan ta mga ittaw. Katapusan na isturya naan ta yi na libro parti ta pag-alin din ta Galilea munta ta Jerusalem daw parti man ta mga natabo dya ki kanen seled ta pitto na adlaw na nabilin ta iya na kabui. Nasulat man parti ta iya na kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus daw pagbannaw ta Dyos ki kanen.

Katamaan ta mga nasulat naan ta yi na libro parti ta pagtudlo Jesus. Paagi ta mga nasulat parti ta iya na pagtudlo, mlaman ta na kanen an maalam daw bantog na manugtudlo parti ta pagdumala ta Dyos. Yon isya ta mga tenaan na yi na libro na *Mateo* una ta appat na libro parti ta iya na kabui daw kamatayen. Mga patudlo din na nasulat naan ta yi na libro nabetang naan ta limma na grupo. Makita una na grupo ta mga patudlo din naan ta kapitulo singko asta syiti, pangarwa ya naan ta kapitulo dyis, pangallo ya naan ta kapitulo trisi, pang-appat ya naan ta kapitulo disi-utso daw panglimma ya naan ta kapitulo binti-kwattro daw binti-singko.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Mateo

1. Mga kaapuan na alinan Jesus daw pagtao din (1:1 - 2:23)
2. Pagwali Juan na manugbautismo (3:1-12)
3. Pagbautismo ki Jesus daw pagtintar Satanas ki kanen (3:13 - 4:11)
4. Pagtudlo Jesus daw pagpaayad din ta mga ittaw na naan kanen ta Galilea (4:12 - 18:35)
5. Pag-alin Jesus naan Galilea na munta naan ta Jerusalem (19:1 - 20:34)
6. Pitto na adlaw na nabilin ta kabui Jesus, iya na pagtubang naan ta mga upisyalis daw iya na kamatayen (21:1 - 27:66)
7. Pagbannaw ta Dyos ki Jesus (28:1-15)
8. Pagkitaay Jesus daw mga apustulis (28:16-20)

Mga Kaapuan Na Alinan Jesu-Cristo
(Lucas 3:23-38)

1-6 Yi sinulat parti ta mga kaapuan na alinan Jesu-Cristo na isya na linai Ari David, daw Ari David an isya na linai Abraham. Abraham an amay Isaac daw isya ta mga bata din Jacob na amay Juda daw iya na mga utod.* Juda an nangasawa ki Tamar daw darwa iran na bata, Fares daw Zara. Fares an amay Esrom daw iya na bata Aram, Aram an amay Aminadab daw

* **1:1-6** *Juda daw iya na mga utod,* na dusi danen tanan, alinan ta nasyon na Israel. Pwidi nyo mabasa parti ki *Israel* daw nasyon na *Israel* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

iya na bata Naason, Naason an amay Salmon na nangasawa ki Rahab daw iran na bata Booz. Booz an nangasawa ki Ruth. Obed iran na bata. Obed an amay Jesse daw iya na bata Ari David.

7-11 Ari David an nangasawa ta dati na sawa Orias. Solomon iran na bata. Solomon an amay Roboam daw iya na bata Abias, Abias an amay Asa daw iya na bata Josafat, Josafat an amay Joram daw iya na bata Ozias, Ozias an amay Jotam daw iya na bata Acaz, Acaz an amay Esequias daw iya na bata Manases, Manases an amay Amos daw iya na bata Josias, daw Josias an amay Jeconias daw iya na mga utod. Ta timpo Josias, mga Israelinen pabiag daw padala man naan ta Babilonia.

12-16 Alin ta timpo na mga Israelinen pabiag daw padala naan ta Babilonia asta ta pagtao Jesus, yi mga alinan din na kaapuan: Salatiel na bata Jeconias. Salatiel an amay Zorobabel daw iya na bata Abiud, Abiud an amay Eliaquim daw iya na bata Azor. Azor an amay Sadoc daw iya na bata Aquim na amay Eliud. Eliud an amay Eleazar daw iya na bata Matan, Matan an amay Jacob na amay Jose na sawa Maria. Maria an inay Jesus na paumaw na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.†

17 Gani, naan ta lista i ta mga kaapuan Jesus katursi na sunod-sunuray na mga mag-amay alin ki Abraham asta ki Ari David, daw alin ki Ari David katursi man na sunod-sunuray na mga mag-amay asta ta timpo na mga Israelinen pabiag daw padala naan ta Babilonia, daw katursi man na sunod-sunuray na mag-amay asta ki Jesus na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.

Pagtao Jesu-Cristo (Lucas 2:1-7)

18 Iling ti pagtao Jesu-Cristo: Iya na inay na Maria nakagunan Jose. Na ula pa danen nakasal daw ula pa gadumaay, Maria i bagnes en paagi ta gaem ta Dyos Ispiritu Santo.

19 Dili inta miag Jose i na dayunon iran na kasal tak Maria i bagnes. Piro, tenged matareng na ittaw Jose i daw dili man kanen miag na magayyaan Maria an, paisip din na belagan‡ ta sikrito nang.

20 Na gaminsar nang pa kanen daw ino buaten din, katunuga kanen i. Nali nang, may angil na alin ta Ginuo Dyos na gapakita naan ta iya na dagammo daw gambal, “Jose na linai Ari David, dili ka magdua-dua na Maria an batunon no na imo na sawa tak ganangken kanen an paagi ta gaem ta Dyos Ispiritu Santo.

21 Magbata Maria ta mama daw bata an ngaranan no na Jesus§ tak kanen an magluwas ta mga ittaw na kalai din* alin ta silot ta iran na mga sala.”

22 Iling tan natabo parti ki Maria aged matuman ambal ta Dyos anay pa sa paagi ta isya na prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos. Ambal ta prupita,

23 “Magbagnes dlaga na ula pa natandeg ta mama daw kanen i magbata ta mama. Umawen bata an ta ngaran na Emmanuel.”† na beet ambalen “Dyos an naan ki kiten”.

† **1:12-16** Pwidi nyo mabasa parti ta *Pinili Ta Dyos Na Mag-ari* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.
‡ **1:19** Ta timpo Jesus, kaugalian ta mga Judio na daw gakagon en mama an, pabilang din en na kanen an sawa en ta bai ya. Piro, daw dili en miag mama an na dayunon iran na kasal, kinanglan mag-atag kanen an ta kasulatan naan ta bai na pamatuod na belagan din bai an. Kinanglan man na may darwa na tistigo ta iran na pagbelagay. Pwidi nyo mabasa parti ta *kagon* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.
§ **1:21** Ngaran i na *Jesus* beet ambalen *Ginuo i galuwas.* * **1:21** *Mga ittaw na kalai din*beet ambalen mga linai Israel na yon man mga Judio. Pwidi nyo mabasa parti ki *Israel* daw parti man ta mga *Judio* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **1:23** Isaias 7:14 ‡ **1:24** Ta timpo danen Jose, kaugalian ta mga Judio na maskin nakagunan ta mama isya na bai daw pakabig en na danen an magsawa, magtagad pa ta pila na duminggo mama an bag-o bai ya sugaten din na dleen naan ta istaran din. Gani, ambal na *Maria i pabaton din na iya na sawa* beet ambalen na Maria i pabaton Jose daw padala naan ta istaran din.

24 Pagbugtaw Jose, patuman din
ambal ya ta angil daw Maria i pabaton din na iya na sawa.‡
25 Piro, ula din tandega asta na
magbata Maria i ta panganay na bata
na mama. Pangaranan Jose bata an
na Jesus.

2

Mga Gaduaw Alin Ta Sennangngan

1 Jesus i natao naan ta Betlehem
na sakep ta prubinsya Judea ta timpo
na Herodes ari dya.* Tenged ta iya
na pagtao, may gabot na mga mama
naan ta Jerusalem alin ta lugar naan
dapit ta sennangngan. Danen an
mga manugtagna ta matabo paagi ta
pagpanilag ta mga bituon. Nanginsa
danen an naan ta mga ittaw,
2 "Indi bata ya na natao na mag-
ari ta mga Judio? Nakita nay isya
na bituon naan ta sennangngan na
tanda ta iya na pagtao daw giling
kay di aged mag-atag ta pagdayaw ki
kanen."
3 Na namatian Ari Herodes balita
ya na may bata na natao na mag-
ari ta mga Judio, gapalibeg kanen i
asta man mga ittaw naan ta bilog na
Jerusalem.
4 Paumaw din tanan na mga
manugdumala na mga pari daw mga
manugtudlo ta Mga Sinulat Moises†
daw painsaan din danen an daw ino
nabetang naan ta mga sinulat ya
parti daw indi matao Pinili Ta Dyos
Na Mag-ari.
5 Sabat danen, "Naan ta Betlehem
na sakep ta prubinsya Judea tak na-
sulat anay pa sa ta isya na prupita na
manugsugid ta kabebet-en ta Dyos:
6 'Kyo na naan ta Betlehem na sakep
ta prubinsya Judea,
bisan sise nang inyo na banwa,
yi bantog gid naan ta Judea
tak alin ta inyo na linai
mabot isya na manugdu-
mala.
Paryo kanen ta manugbantay ta
karniro
tak kanen manguna daw
magbantay
ta ake na mga ittaw na mga linai
Israel.' "‡
7 Pagmati Herodes ta sabat danen,
pasapol din dayon ta sikrito mga
mama na gabot alin ta sennangn-
gan daw painsaan din daw kan-o gid
gagwa bituon ya na iran na nakita.
8 Pagsabat danen ta iya na insa,
papanaw din danen an naan ta Betle-
hem daw paambalan, "Sigi, manaw
kaw daw ngitaen nyo gid bata ya.
Daw makita nyo kanen, sugiran a nyo
aged miling a man dya daw mag-atag
ta pagdayaw ki kanen."
9-10 Pag-ambal ta ari ya, gapanaw
danen dayon. Na gapanaw danen,
nali nang nakita danen isab bituon
ya na dati nakita danen naan ta sen-
nangngan. Sikad gid bakod iran na
kalipay na nakita danen bituon ya.
Pasunod danen asta na gateneng en
usoy ta apaw ta balay na naan dya
bata ya.
11 Gaselled danen ta balay ya daw
nakita danen bata an daw iya na inay
na Maria. Galuod danen i daw gaatag
ta pagdayaw naan ta bata. May dala
danen i na maalen na mga rigalo na
blawan, kamangyan daw paammot
na mira. Pagwa danen iran na mga
rigalo daw paatag naan ta bata an.
12 Na muli en mga mama na alin
ta sennangngan, paambalan danen i
ta Dyos paagi ta dagammo na dili en
danen malik ki Herodes. Tenged ta
iran na dagammo, guli danen naan ta
iran na lugar na ula en danen gaagi
isab naan ta Jerusalem.

Pagdala Danen Jose Ki Jesus Naan Ta Egipto

13 Paglambay ta pila na mga ad-
law na gapanaw en na muli mga

* **2:1** *Herodes* na pasambit naan ta birsikulo uno ari na paumaw na *Herodes Na Kala Gid Ta Tanan.* Pwidi nyo mabasa parti ki *Herodes Na Kala Gid Ta Tanan* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. Ngitaen nyo ambal na *Herodes.* † **2:4** Pwidi nyo mabasa parti ta *mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **2:6** Mikeas 5:2

mama ya na naan alin ta sennangngan, may angil na alin ta Ginuo Dyos na gapakita isab ki Jose naan ta iya na dagammo na gambal, “Jose, mangon ka daw dleen no bata an daw iya na inay na miling naan ta lugar na Egipto. Naan kaw nang dya anay magtinir mintras ula a pa gambal ki kyo na malik tak ngitaen Herodes bata an aged patayen.”
14 Pagmati Jose ta ambal ta angil, kilem pa kanen i gabangon daw dleen mag-inay i naan ta Egipto.
15 Naan danen dya magtinir asta na Herodes an mapatay. Ta iran na pagiling naan ta Egipto, natuman ambal ya ta Ginuo Dyos anay pa sa paagi ta isya na prupita: “Papagwa ko ake an na bata alin ta Egipto.”§

Pagsugo Herodes Na Patayen Mga Bata Na Mama

16 Na nlaman Herodes na nawaisan kanen an tak mga mama ya na alin ta sennangngan ula gabalik ki kanen, sikad gid gilek din an. Gasugo kanen na patayen tanan na mga bata na mama na gaidad ta darwa taon paebes na naan ta Betlehem daw mga banwa na dani nang. Iling tan sugo din tak ta banta din mga darwa taon idad Jesus tenged ta sugid ta mga mama ya parti daw kan-o danen nakita bituon ya.
17 Na papatay mga bata na mama tenged ta sugo Herodes, natuman ambal ya ta Dyos paagi ki Jeremias na prupita anay pa sa,
18 “May namatian na mga gaug-og daw gaaya
naan ta banwa na Rama.*
Gagal gid Raquel i tenged ta iya na mga bata.
Dili kanen an mapalipay
tak iya na mga bata ula en.”†

Pagsalyo Danen Jose Naan Ta Banwa Nazaret Alin Ta Egipto

19 Na patay en Herodes ya, may angil alin ta Ginuo Dyos na gapakita eman ki Jose naan ta dagammo din na naan pa danen an ta Egipto.
20 Gambal angil i, “Jose, mangon ka. Dleen no mag-inay an daw malik kaw en naan ta lugar na Israel tak patay en mga ittaw ya na gusto na patayen bata an.”
21 Pagmati Jose ta ambal ta angil, gabangon kanen i daw padala din mag-inay an na malik naan ta Israel.
22 Piro, na namatian Jose na Arquelao en ari ta prubinsya Judea sal-i ta amay din na Herodes, adlek Jose na malik dya. Gadiritso nang en danen Jose naan ta Galilea tak paandaman kanen ta Dyos naan ta dagammo din na dili malik ta Judea.
23 Naan danen dya gaistar ta banwa na Nazaret. Ta pag-istar Jesus dya, natuman ambal ya ta Dyos anay pa sa paagi ta mga prupita, “Kanen an umawen na Nazareno.”

3

Pagwali Juan Na Manugbautismo (Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

1 Paglambay ta tama na mga taon alin ta pagtao Jesus, giling Juan i na manugbautismo naan ta lugar na ula kabalayan naan ta Judea. Naan dya Juan i gawali ta mga ittaw na giling ki kanen aged mamati ta iya na wali.
2 Ambal din, “Magnelsel kaw daw dilian nyo inyo an na mga sala tak anduni abot en upurtunidad na makapasakep kaw ta papaabot nyo na pagdumala ta Dyos.”*
3 Juan i, kanen ittaw na pasambit naan ta sulat Isaias na prupita anay pa sa:
“May ittaw naan ta lugar na ula kabalayan
na galaygay na bakod iya na kagi.

§ **2:15** Oseas 11:1 * **2:18** Rama i sise na banwa na dani nang ta Jerusalem. † **2:18** Jeremias 31:15 Naan ta Jeremias 31:15 daw Mateo 2:18, Raquel i pakabig na inay ta tanan na mga Judio tak kanen sawa Jacob na alinan ta tanan na mga Judio. Naan ta Mateo 2:18, Raquel i bilang isya na alimbawa ta tanan na mga inay na Judio naan ta Betlehem na gaaya tak iran na mga kabataan na mama papapatay Ari Herodes. * **3:2** Pwidi nyo mabasa parti ta *pagdumala ta Dyos* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

Ambal din ta mga ittaw,
‘Ipriparar nyo agian an para
ta pag-abot ta Ginuo.
Tadlengen nyo dalan an na
agian din!’ ”†

4 Juan i gabayo ta mga nauman alin
ta belbel ta kamilyo daw iya an na
bakles buat alin ta langgit ta ayep. Iya
an na pagkaan mga apan-apan daw
deges ta putyukan.‡
5 Sikad tama na mga ittaw giling ki
kanen alin ta syudad Jerusalem daw
duma pa na mga banwa ta bilog na
prubinsya Judea daw mga banwa na
dani ta Suba Jordan.
6 Gaamin danen an ta iran na mga
sala daw pabautismuan din danen
an naan ta Suba Jordan.

7 Piro, na nakita Juan tama na mga
Pariseo daw Saduseo§ na giling man
dya aged magpabautismo, pambalan
din danen an, “Kyo na malain! Paryo
kaw ta mga bata ta bekkessan na dal-
itan!* Salig nyo taan na paagi nang ta
inyo na pagpabautismo malikawan
nyo mabot an na silot ta Dyos tenged
ta iya na kagilek.
8 Daw nelselan nyo daw dilian inyo
an na mga sala, kinanglan ipakita
nyo paagi ta inyo na mga buat.
9 Dili kaw man magsalig na
maluwas kaw alin ta silot ta Dyos na
mambal kaw ta inyo na kaugalingen,
‘Kami i mga linai Abraham!’ Sugiran
ta kyo na pwidi imuon ta Dyos mga
bato na i na linai Abraham!
10 Tandaan nyo! Priparar en Dyos
an na silutan kaw tenged ta inyo na
mga sala na paryo kanen ta ittaw na
gaalo en ta wasay din naan ta puon
ta kaoy na pukanen tak kada kaoy na
dili dayad iya na bunga pukanen daw
pilak naan ta apoy.
11 Yaken gabautismo ki kyo paagi
nang ta waig na pamatuod na kyo
yan ganelsel en daw padilian nyo
man en inyo na mga sala. Piro,
may mabot sunod ki yaken na mas
datas iya na katengdanan kaysa ta
ake na katengdanan. Dili a bagay na
magsirbi ki kanen maskin ta pagdala
nang ta iya na sandal tak datas gid
iya na katengdanan. Bautismuan din
duma an ki kyo paagi ta Dyos Ispiritu
Santo daw duma ya paagi ta apoy.
12 Kanen an priparar en na magbe-
lag ta mga ittaw na matareng naan
ta mga dili matareng. Paryo kanen
an ta ittaw na gimes en na panginan
iya an na naani na trigo tak gibit
en ta gamit na pangpangin aged ma-
belag linggas an naan ta uot. Trigo
an na linggas taguon din naan ta iya
na kamalig. Piro, uot an daw uppa
sunugon din naan ta apoy na dili ma-
patay.”

Pagbautismo Ki Jesus (Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22)

13 Ta yon man na timpo na tama
na mga ittaw gapabautismo ki Juan,
Jesus i galin ta Galilea daw miling ki
Juan naan ta Suba Jordan aged mag-
pabautismo man.
14 Piro, dili inta miag Juan i
daw ambal din, “Yaken dapat na
bautismuan no, piro giling ka di ki
yaken para magpabautismo?”
15 Sabat Jesus, “Buaten no nang
anduni tak dapat na tumanen ta
liag an ta Dyos.” Pag-ambal Jesus,
gakumpurmi Juan na bautismuan
din Jesus an.
16 Na nabautismuan en Jesus
daw gatakas kanen ta waig, dayon
gabukas langit an daw nakita din
Dyos Ispiritu Santo an gapababa
naan ki kanen paryo ta salampati.

† **3:3** Isaias 40:3 Naan ta Mateo 3:3 *ittaw na galaygay na bakod iya na kagi* beet ambalen Juan na manugbautismo daw *agian na ipriparar* beet ambalen mga ittaw an na pawalian din. Pawali din na kinanglan magbag-o danen aged danen an anda para ta pag-abot ta Ginuo. ‡ **3:4** Pasuot Juan na bayo paryas man ta pasuot ta mga prupita anay pa sa na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos. Sikad simpli iya na bayo daw pagkaan. Ta timpo Juan, belbel ta kamilyo pabuat na benang daw paimo na tila. Bayo na buat ta tila na alin ta belbel ta kamilyo pasuot ta mga imol. § **3:7** Pwidi nyo mabasa parti ta mga *Pariseo* daw mga *Saduseo* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. * **3:7** Ta timpo Juan, ta isip ta mga Judio malain na ittaw paanggid ta bekkessan.

17 May namatian na gambal na
naan ta langit, “Yi ake na bata na
palangga ko. Nalipay a gid ki kanen.”

4

Pagtintar Satanas Ki Jesus (Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13)

1 Pagtapos ta pagbautismo ki Jesus,
padala kanen i ta Dyos Ispiritu Santo
naan ta lugar na ula kabalayan aged
tintaren Satanas.
2 Naan dya gapwasa kanen i seled
ta kwarinta na adlaw daw kwarinta
man na kilem. Paglambay ta kwar-
inta na adlaw, nletem gid kanen i.
3 Gabot Satanas na manugtintar
daw gambal ki kanen, “Tenged na
kaon yan Bata Ta Dyos, imuon no na
tinapay mga bato na i.”
4 Sabat din, “Naan ta sinulat na pu-
long ta Dyos may ambal, ‘Dili nang ta
tinapay mabui mga ittaw. Kinanglan
man tanan an na paambal ta Dyos.’ ”*
5 Pagsabat Jesus, padala Satanas
kanen i naan ta Jerusalem na syudad
ta Dyos daw patindeg naan ta pinaka-
datas na parti ta Timplo.
6 Ambal Satanas, “Tenged na kaon
yan Bata Ta Dyos, mugpa ka tak naan
ta sinulat na pulong ta Dyos may am-
bal,
‘Magsugo Dyos an ta mga angil din na
magbantay ki kaon.’†
Nasulat man,
‘Saluon ka danen ta iran na mga lima
aged dili ka katupa naan ta
bato.’ ”‡
7 Sabat eman Jesus, “Naan ta sinulat
na pulong ta Dyos may ambal, ‘Dili
no piliten Ginuo an na imo na Dyos
na pamatuuran din pa iya na pag-
amblig ki kaon.’ ”§
8 Pagsabat Jesus, padala Satanas
kanen i naan ta sikad datas na bukid
daw papakita ki kanen tanan na
nasyon ta kalibutan daw iran an na
manggad.
9 Ambal Satanas, “Daw magluod ka
ki yaken na sirbian a no, tanan na
napakita ko iatag ko ki kaon.”
10 Sabat Jesus, “Layas ka, Satanas!
Naan ta sinulat na pulong ta Dyos
may ambal, ‘Magsirbi ka ta Ginuo na
imo na Dyos. Kanen nang sirbian
no.’ ”*
11 Jesus i padilian Satanas daw pila
na mga angil gabot daw paasikaso
danen Jesus i.

Pag-umpisa Jesus Ta Iya Na Pag-wali Naan Ta Galilea (Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15)

12 Na nabalitaan Jesus na Juan ya
na manugbautismo napriso, galin ka-
nen i ta prubinsya Judea daw malik
naan ta lugar na Galilea.
13 Ula nang en kanen gatinir naan
ta banwa na Nazaret tak galakted ka-
nen naan ta banwa na Capernaum
daw naan dya gaistar. Capernaum
an naan kilid ta Dagat Galilea† daw
dani ta darwa na lugar na Zabulon
daw Neftali.‡
14 Tenged naan dya Jesus gistar,
natuman ambal ya Isaias na prupita
anay pa sa:
15 “Naan ta mga lugar na Zabulon
daw Neftali
na gatubang ta dagat§ daw naan
liyo ta Suba Jordan
na yon man lugar na Galilea
na istaran ta tama na mga
ittaw na dili iya ta Dyos,
16 mga ittaw dya paryo danen an ta
mga ittaw na lugay en gatinir
naan ta delem na lugar,

* **4:4** Deuteronomio 8:3 † **4:6** Mga Salmo 91:11 ‡ **4:6** Mga Salmo 91:12 § **4:7** Naan ta Deuteronomio 6:16 pwidi nyo mabasa laygay Moises naan ta mga paryo din na Hebreo na dili danen piliten Dyos an na pamatuuran din pa na gaamblig kanen ki danen paryo ta dati na buat danen na gariklamo danen an naan ki Moises parti ta pag-amblig ta Dyos ki danen. Naan ta Exodo 17:1-7 pwidi nyo mabasa isturya parti ta iran na pagriklamo ki Moises. * **4:10** Deuteronomio 6:13 † **4:13** Pwidi nyo mabasa parti ta *Dagat Galilea* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **4:13** Zabulon daw Neftali mga bata Israel. *Darwa na lugar na Zabulon daw Neftali* beet ambalen mga lugar na sakep ta panublien ta mga linai Zabulon daw Neftali. Pwidi nyo mabasa parti ki *Israel* daw iya na mga bata naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. Ngitaen nyo ambal na *Israel.* § **4:15** Dagat an na pasambit Dagat Galilea.

piro kakita en ta sikad pawa.
Paryo man danen an ta mga ittaw na lugay en gistar naan ta delem na lugar na iran na kabui pirmi naan ta piligro,
piro may gapawa en naan ki danen.”*

17 Alin ta timpo na Jesus i gaistar naan ta Capernaum, kanen i gaumpisa en ta pagwali naan ta mga ittaw na ambal din, “Magnelsel kaw daw dilian nyo inyo an na mga sala tak anduni abot en upurtunidad na makapasakep kaw naan ta papaabot nyo na pagdumala ta Dyos.”

Pagpili Jesus Ta Una Din Na Mga Tinudluan (Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11)

18 Na gapanaw Jesus i naan ta kilid ta Dagat Galilea, nakita din darwa na mag-utod na mananagat na Simon na paumaw man na Pedro daw iya na utod na Andres na danen an galaya.
19 Gambal Jesus i ki danen, “Muyog kaw ki yaken aged imuon ta kyo na ake na mga tinudluan. Paryo ta ubra nyo na kyo yan mananagat ta sidda yon man imuon ta kyo na mananagat ta mga ittaw tak tudluan ta kyo na maglaygay ta mga ittaw na magpasakep danen ta pagdumala ta Dyos.”
20 Pag-ambal Jesus, pabilin dayon danen iran ya na mga laya daw gakuyog ki kanen.
21 Gapadayon Jesus i ta pagpanaw daw naan ta unaan nakita din man darwa na mag-utod na Santiago daw Juan na mga kabataan Zebedeo. Naan danen ta sakayan na buti duma ta iran na amay na gapuna danen an ta iran na pukot. Paumaw Jesus magutod an
22 daw padilian dayon danen iran na amay naan ta buti daw gakuyog ki Jesus.

Mga Buat Jesus Naan Ta Galilea (Lucas 6:17-19)

23 Galibot Jesus i ta bilog na Galilea na gatudlo naan ta mga balay tipunan ta mga Judio daw gasugid kanen an ta miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos. Paayad din mga ittaw an na may mga masakit daw may mga dipirinsya ta lawa.
24 Galapta gid naan ta bilog na prubinsya ta Siria balita an parti ta mga nabuat Jesus. Padala ki kanen tama na mga ittaw bisan ino iran na masakit, mga ittaw na gabatyag ta segeng na sakit ta lawa, mga naseddepan ta malain na ispiritu, mga kuyapen daw mga paralitiko. Napaayad Jesus danen an tanan.
25 Tama ittaw na gakuyog ki Jesus na mga taga-Galilea, mga taga-Decapolis† daw mga taga-Jerusalem. Duma an na gakuyog ki kanen alin pa ta duma na mga banwa na sakep ta prubinsya Judea daw alin ta liyo Suba Jordan.

5

Mga Tudlo Jesus Na Kanen Naan Ta Isya Na Bukid (Lucas 6:20-23)

1 Na nakita Jesus na tama ittaw giling naan ki kanen, gatukad kanen i naan ta isya na bukid daw naan dya kanen gapungko. Iya na mga tinudluan gaprani ki kanen
2 daw gatudlo kanen ki danen ta iling ti:
3 “May angken na kalipay alin ta Dyos
mga ittaw na nalam na danen an gakinanglan ta Dyos
tak beet ambalen na sakep danen an ta iya na pagdumala.
4 May angken na kalipay alin ta Dyos
mga ittaw na gangasebe anduni
tak danen an lipayen ta Dyos.

* **4:16** Isaias 9:1-2 Paanggid naan ta birsikulo disi-sais beet ambalen na may gabot na manluluwas naan ta mga ittaw na mga ula gapati ta Dyos daw adlek ta kamatayen. † **4:25** *Decapolis i* ngaran ta lugar na naan dya nasakep sampulo na syudad na naan dapit sennangngan ta Suba Jordan. Naan ta linggwai na Griego ngaran na *Decapolis* beet ambalen *sampulo na syudad.*

5 May angken na kalipay alin ta Dyos
mga ittaw na mapainebesen
tak mabaton danen tanan na
papangako ta Dyos.
6 May angken na kalipay alin ta Dyos
mga ittaw na liag magtuman ta
kabebet-en ta Dyos na terek ta
iran na tagipusuon
tak tabangan din danen an
aged matuman gid danen
iya na kabebet-en.
7 May angken na kalipay alin ta Dyos
mga ittaw na maluluy-on
tak danen an kaluuyan ta
Dyos.
8 May angken na kalipay alin ta
Dyos mga ittaw na iran na pal-
abi pagsirbi daw pagtuman ta
Dyos
tak mabot adlaw na makita
danen kanen an.
9 May angken na kalipay alin ta Dyos
mga ittaw na gabuat ta paagi
na maglineng pagdumaay ta
mga ittaw
tak Dyos an pasunod danen
na paryo danen ta mga
bata na gasunod ta ugali ta
iran na amay.
10 May angken na kalipay alin ta
Dyos mga ittaw na papangabot
ta mga gakuntra ki danen
tenged ta iran na pagsunod ta
kabebet-en ta Dyos
tak beet ambalen na sakep
danen ta iya na pagdu-
mala.
11 May angken kaw na kalipay alin ta
Dyos daw matabo na painsulto
kaw, papangabot kaw ta mga
gakuntra ki kyo daw ambalan
ta maskin ino nang na malain
na mga ambal na dili matuod
tak kyo yan sakep ki yaken.
12 Daw maagian nyo mga malain na
iling tan, magkalipay kaw ta miad
tak may bakod na bales naan ta lan-
git na patagana ta Dyos para ki kyo.
Demdemen nyo na inagian nyo an na
bellay paryas nang ta inagian ta mga
prupita ya na una ki kyo na danen an
papangabot ta mga gakuntra ki da-
nen. Bisan iling tan iran na inagian,
kabaton danen ya ta bakod na bales
alin ta Dyos."

Mga Tinudluan Jesus Paanggid Ta Asin Daw Ilaw
(Marcos 9:50; Lucas 14:34-35; Lucas 11:33)

13 Gambal pa Jesus i naan ta iya
na mga tinudluan, "Kyo na mga tin-
udluan ko, paryo kaw ta asin na ki-
nanglan para ta kayaran ta mga ittaw
ta kalibutan i. Isipen nyo: Daw ula en
lasa asin an, impusibli na magmasin
pa isab. Ula en pulos. Papilak nang
en daw nautaran ta mga ittaw.*
14 "Kyo paryo man ta ilaw ta kalibu-
tan tak gatabang kaw ta mga it-
taw aged na makala danen Dyos an.
Makita gid mga buat nyo an paryo ta
syudad na naan apaw ta bungyod na
iya na pawa impusibli na maliperan.
15 Daw mga ittaw magtutod ta lam-
praan, dili danen takleban ta gantan-
gan. Ibetang danen naan ta tung-
tungan ta ilaw aged selled ta balay
mapawaan daw tanan na mga ittaw
dya kakita.
16 Iling man tan, dili nyo ilikem
inyo na pagsunod ta Dyos aged
makita ta mga ittaw inyo na mga
binuatan na miad daw dayawen
danen Dyos an na ate na Amay naan
ta langit."

Pagtudlo Jesus Parti Ta Mga Sinulat Moises

17 Gambal pa Jesus i naan ta iya
na mga tinudluan, "Dili kaw mag-
isip na ake na tuyo ta pag-iling di
para magtudlo ta mga ittaw na dili
danen kinanglan na tumanen Mga
Sinulat Moises daw Mga Sinulat Ta

* **5:13** Asin an gaatag ta sabor naan ta pagkaan daw pagamit man aged maglugay pagkaan an. Naan ta paanggid na paisturya Jesus na nasambit din asin, beet din ambalen na ta pagtuman ta iya na mga tinudluan ta iran na katengdanan bilang iya na mga tinudluan, dapat iran na mga buaten para ta kayaran ta duma na mga ittaw tak daw dili, ula en pulos iran na pagsunod ki kanen.

Mga Prupita. Ake na tuyo ta pagiling di para maintindian ta mga ittaw beet ambalen ta mga sinulat ya aged tumanen danen ta usto.
18 Iling gid tan ake na tuyo daw sugiran ta kyo na maski marwad kalangitan an daw kalibutan i, dili gid marwad bisan isya na tise na litra daw isya na kurit ta litra na naan ta Mga Sinulat Moises mintras ula pa natuman tanan na dapat matuman na mga ambal ta Dyos na naan ta mga sinulat ya.
19 Daw kino na dili magtuman ta maskin pinakasimpli na sugo naan ta Mga Sinulat Moises daw magtudlo ta duma na dili kinanglan tumanen, kanen bilangen na may pinakababa na katengdanan ta tanan na sakep ta pagdumala ta Dyos. Piro, daw kino na magtuman ta mga sugo daw magtudlo ta duma na danen magtuman man, kanen bilangen na may datas na katengdanan naan ta pagdumala ta Dyos.
20 Gambal a ki kyo na daw inyo na pagsunod ta kabebet-en ta Dyos paryo nang ta pagsunod ta mga Pariseo daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises, impusibli na masakep kaw ta pagdumala ta Dyos."

Pagpaandam Jesus Parti Ta Mga Buat Na Kuntra Ta Duma Na Mga Ittaw

21 Gambal pa gid Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, "Namatian nyo en na gasugo Dyos an naan ta mga kaapuan na alinan nyo, 'Dili ka magpatay,'† daw gasugo man na 'daw kino makapatay sintinsyaan.'
22 Piro, gambal a ki kyo na daw kino may kagilek ta iya na duma, sintinsyaan man. Bisan kino na gainsulto ta iya na duma na pambalan din, 'Kabos ka gid,' nakasala kanen daw dapat dleen naan ta ate na kadatasan na kunsiyo na Sanedrin para manabat. Bisan kino na pagayyaan din iya na duma na pambalan din, 'Bungbuang ka,' nakasala kanen daw dapat apoy na naan ta impirno iya na tupaan.
23 Gani, daw magbetang ka en inta ta imo na dala na alad naan ta alaran daw naan dya nademdeman no na may duma na lain beet ki kaon,
24 bilin no anay alad no an naan ta atubangan ta alaran daw ilingan no kanen an daw mangayo ka ta pasinsya. Daw magmiaray kaw en, malik ka daw dayunon no imo na pag-alad naan ta Dyos.
25 "Daw may gakusar ki kaon, arigluon no dayon na ula kaw pa kabot naan ta uwis tak daw kyo naan en ta uwis, intriga ka naan ta gwardya daw prisuon.
26 Iling gid tan matabo ki kaon daw sugiran ta kaw na dili ka pagwaen asta na mabayaran no gid tanan na dapat bayaran."

Pagpaandam Jesus Ta Mga Mama Parti Ta Pag-isip Ta Malain Naan Ta Bai

27 Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, "Namatian nyo en sugo ta Dyos na iling ti, 'Dili ka magintra ta bai na sawa ta duma.'‡
28 Piro, gambal a ki kyo na daw mama magtan-aw ta isya na bai daw gaisip ta malain, paryo na kanen an gaintra en.
29 Daw tuo no na mata tenaan na nakasala ka, dapat lukaten no daw pilak. Mas miad pa na kulang isya na parti ta imo na lawa kaysa na kumplito daw pilak ka naan ta impirno.
30 Daw tuo no na lima tenaan na nakasala ka, dapat uturon no daw pilak. Mas miad pa na kulang isya na parti ta imo na lawa kaysa na kumplito daw naan ka tupa ta impirno."

Pagpaandam Jesus Ta Mga Mama Parti Ta Pagbelag Danen Ta Iran Na Sawa

(Mateo 19:9; Marcos 10:11-12; Lucas 16:18)

† **5:21** Exodo 20:13, Deuteronomio 5:17 ‡ **5:27** Exodo 20:14 § **5:31** Deuteronomio 24:1

31 Gambal pa Jesus i naan ta iya na
mga tinudluan, “Sugo man ta Dyos na
daw mama gusto magbelag ta iya na
sawa, kinanglan buatan din ta kasu-
latan ta pagbelag.§
32 Piro, gambal a ki kyo na daw
bisan kino na mama na belagan din
iya an na sawa na ula man gaintra
ta mama, kasala kanen an tak daw
mangasawa isab pabelagan din an na
sawa, paryas man gyapon na gain-
tra ta mama. Bisan kino na mama
na mangasawa ta bai na nabelagan,
kasala kanen an tak paryas man
gyapon na gaintra kanen ta bai.”

Pagpaandam Jesus Parti Ta Pag-sumpa

33 Gambal pa Jesus i naan ta iya na
mga tinudluan, “Namatian nyo man
en na ta una gasugo Dyos an naan ta
mga kaapuan na alinan nyo, ‘Dili no
bawien imo na sumpa naan ta Dyos.
Tumanen no daw ino imo na sumpa
ki kanen.’*
34 Piro, gambal a ki kyo, daw mag-
pangako kaw, dili kaw nang en mag-
sumpa. Dili kaw magsumpa paagi
ta pagsambit ta langit tak naan dya
truno ta Dyos ta iya na pagdumala.
35 Dili kaw man magsumpa paagi
ta pagsambit ta kalibutan tak kalibu-
tan i sakep ta iya na pagdumala na
paryo naan di gatungtong iya na
batiis. Dili kaw man magsumpa
paagi ta pagsambit ta Jerusalem tak
Jerusalem syudad na iya ta Dyos na
makagagaem na ari.
36 Dili kaw man magsumpa paagi
ta pagsambit ta inyo na ulo tak dili
nyo kaya na pamitemen daw paputien maskin isya naet ta inyo na buok.
37 Mas dayad daw miag kaw na
mag-ee, ambalen nyo nang ‘Ee.’ Daw
miag kaw na magdili, ambalen nyo
nang ‘Dili.’ Maskin ino pa na duma na
ambal na pasambit nyo, naan alin en
ki Satanas.”

Pagpaandam Jesus Parti Ta Pag-bales (Lucas 6:29-30)

38 Gambal pa Jesus i naan ta iya
na mga tinudluan, “Namatian nyo en
sugo ta Dyos na iling ti, ‘Daw kino
magsamad ta mata ta duma, iya na
mata samaren man. Daw kino mag-
tangtang ta ngipen ta duma, iya na
ngipen tangtangen man.’†
39 Piro, gambal a ki kyo na dili kaw
magbales ta mga ittaw na gabuat ta
malain ki kyo. Daw tampaen ka naan
ta tuo no na mimi, itubang no man
liyo no an na mimi.
40 Daw idimanda ka na kamangen
imo an na bayo, iatag no man imo na
pang-isleb.
41 Daw piliten ka ta isya na sundalo
na pas-anen iya an na dala ta isya
kilumitro, dleen no bisan pa asta ta
darwa na kilumitro.
42 Tagan no daw kino mangayo ki
kaon daw paelesen no man daw kino
gaeles.”

Paggugma Para Ta Mga Kuntra (Lucas 6:27-28, 32-36)

43 Gambal pa Jesus i naan ta iya
na mga tinudluan, “Namatian nyo en
sugo ta Dyos na iling ti, ‘Gugmaen nyo
inyo na mga arey‡ daw demetan nyo
mga gakuntra ki kyo.’
44 Piro, gambal a ki kyo na gug-
maen nyo mga ittaw na gakuntra ki
kyo daw pangamuyuan nyo mga it-
taw na gapangabot ki kyo
45 tak daw iling tan buaten nyo, ate
an na Amay naan ta langit pasunod
nyo na paryo kaw ta bata na gasunod
ta ugali ta iya na amay. Miad man
gyapon Dyos an naan ta mga ittaw
na malain daw ula gasunod ki kanen
daw naan man ta mga ittaw na miad
daw gasunod ki kanen tak danen
tanan pasilakan din ta adlaw daw
paatagan ta uran.
46 Daw gugmaen nyo an mga ittaw
nang na gagugma ki kyo, dili kaw
magpaabot na mabaton nyo dayad
na bales alin ta Dyos. Bisan mga

* **5:33** Mga Numero 30:2 † **5:38** Exodo 21:24; Levitico 24:20; Deuteronomio 19:21 ‡ **5:43** Levitico 19:18

manugsukot ta buis§ gagugma ta
mga gagugma ki danen.
47 Daw mga patubay nyo an mga
paryo nyo nang na Judio, ino inyo
na buat na mas miad pa ta duma?
Bisan mga ittaw na ula kakala ta Dyos
gabuat man ta iling tan.
48 Gani, buaten nyo daw ino miad
an naan ta mga ittaw aged paryas
kaw ta ate na Amay naan ta langit na
tanan na pabuat din miad."

6

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagtabang Naan Ta Mga Gakinanglan

1 Gambal pa gid Jesus i naan ta iya
na mga tinudluan, "Ambligan nyo na
daw magbuat kaw ta miad, dili para
nang na makita ta mga ittaw aged
dayawen kaw tak daw iling tan bu-
aten nyo, ula kaw mabaton na bales
alin ta ate na Amay naan ta langit.
2 Gani, daw mag-atag kaw ta limos,
dili nyo umawen mga ittaw na
marani na makita danen inyo an na
pag-atag. Iling tan pabuat ta mga
ittaw na iran na pag-atag pakita-kita
nang. Na danen an naan ta mga balay
tipunan daw mga dalan, liag danen
na iran na pag-atag makita ta tama
na mga ittaw aged dayawen danen
an. Iling gid tan pabuat danen, piro
sugiran ta kyo na ula duma na bales
na mabot pa ki danen ta iran na pag-
atag ta limos daw dili, pagdayaw
nang ya ta mga ittaw.
3 Daw magtabang kaw ta mga gak-
inanglan, dili nyo isugid bisan pa ta
seed nyo gid na arey
4 aged sikrito nang inyo an na
pagtabang tak nakita ta Dyos na ate
na Amay naan ta langit daw kanen
magbales ta dayad ki kyo."

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagpanga-muyo
(Lucas 11:2-4)

5 Gambal pa Jesus i naan ta iya na
mga tinudluan, "Daw mangamuyo
kaw, dili nyo sunuron buat an ta
mga ittaw na iran na pagpangamuyo
pakita-kita nang. Gusto danen na
mangamuyo na gatindeg naan ta
mga balay tipunan daw naan ta mga
kanto ta karsada aged sigurado gid
na mlaman ta mga ittaw na danen
an dyusnon. Iling gid tan pabuat ta
duma na ittaw, piro sugiran ta kyo na
ula en duma na bales na mabot pa ki
danen ta iran na pagpangamuyo daw
dili, pagtan-aw nang ya ta mga ittaw.
6 Gani, daw mangamuyo ka, melled
ka naan ta imo na kwarto na kaon
nang daw saraan ngaan an. Naan
dya, mangamuyo ka ta Dyos na ate
na Amay na dili makita. Piro, ka-
nen kakita ta mga buat na ula nakita
ta mga ittaw daw balesan ka din ta
dayad.

7 "Daw mangamuyo kaw, dili lawig
na balik-balik na mga ambal. Iling
tan buat ta mga ittaw na ula kakala ta
Dyos tak salig danen daw lawig iran
na pangamuyo, mamatian danen an
ta iran na dyos.
8 Dili kaw magparyo ki danen tak
bag-o kaw mangamuyo, nlaman en
ta ate na Amay naan ta langit inyo an
na mga kinanglan.
9 Gani, daw mangamuyo kaw, iling
ti:

'Amay nay na naan ta langit,
kabay na kalaen ka ta tanan na
mga ittaw na kaon nang Dyos
daw tumanen ka danen.
10 Kabay na mabot en timpo
na magdumala ka ta tanan na
mga ittaw.
Kabay na mga ittaw ta kalibutan i
magtuman ta imo na kabebet-
en
na paryas naan ta langit patu-
man imo na kabebet-en.

§ **5:46** Ta timpo Jesus, lugar ta mga Judio sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. Mga manugsukot an ta buis pabilang ta iran na mga kasimanwa na danen an mga traydor tak gasirbisyo para ta gubirno ta Roma. Katamaan man ki danen gapangwarta nang. Gani, pabilang danen an na makasasala na mga ittaw. Mga manugsukot ta buis pasambit bilang alimbawa ta mga ittaw na bisan danen an makasasala gagugma man ta mga gagugma ki danen.

11 Tagan no kami i ta ame na ki-
nanglan na pagkaan ta anduni
na adlaw.
12 Patawaren no kami i ta ame na mga
sala
paryas na napatawad nay man
mga kasala an ki kami.
13 Tabangan kay no na dili kay
madala ta mga tintar.
Luwasen kay no ki Satanas.
Yi ame na pangamuyo
tak kaon Ari Na Makagagaem
daw dayawen ka ta ula katapu-
san. Amen.' "*
14 Ambal pa Jesus, "Daw patawaren
nyo mga ittaw na kasala ki kyo,
patawaren kaw man ta ate na Amay
na naan ta langit.
15 Piro, daw dili nyo patawaren da-
nen an, dili kaw man patawaren ta
ate na Amay na naan ta langit."

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagpwasa

16 Gambal pa Jesus i naan ta iya
na mga tinudluan, "Daw magpwasa
kaw, dili nyo buaten paryo ta mga
ittaw na iran na pagpwasa pakita-
kita nang. Daw danen magpwasa,
pabuat danen ta iran na kaugalin-
gen daw lagen no napung-awan daw
pabay-an nang iran na kaugalingen
aged magbilib mga ittaw na danen
an gapwasa. Iling gid tan pabuat ta
duma na ittaw, piro sugiran ta kyo
na ula duma na bales na mabot pa ki
danen ta iran na pagpwasa daw dili,
pagbilib nang ya ta mga ittaw.
17 Piro, daw kyo magpwasa,
manglam-os kaw daw manudlay
18 aged ula may nalam na gapwasa
kaw. Ate na Amay na dili makita
na naan ta langit, dapat kanen nang
nalam daw magpwasa kaw. Kanen
kakita ta mga buat na ula nlami ta
mga ittaw daw balesan kaw din ta
dayad."

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagtipon Ta Manggad Naan Ta Langit (Lucas 12:33-34)

19 Gambal pa Jesus i naan ta iya na
mga tinudluan, "Dili kaw magtipon
ta manggad unti ta kalibutan i para
nang ta inyo na kaugalingen tak
maketket nang ta mga sapat, matek-
tekan daw selleren ta duma na ittaw
inyo an na balay aged takawan.
20 Piro, para malipay Dyos an ki
kyo, gamiten nyo inyo an na mang-
gad ta pagbuat ta miad. Daw iling tan
buaten nyo, paryo na gatipon kaw ta
manggad naan ta langit na naan dya
inyo na manggad dili maketket, dili
matektekan daw dili man matakaw.
21 Dapat iling tan buaten nyo tak
daw indi kaw gatipon ta manggad
nyo, naan man dya nakem nyo an."

Mata Paanggid Ta Lampraan (Lucas 11:34-36)

22 Gambal pa Jesus i naan ta iya na
mga tinudluan, "Mata an paanggid
ta lampraan na gaatag ta pawa naan
ta imo na kaugalingen. Daw miad
mata no an, imo na kaugalingen ubos
pawa.
23 Piro, daw lebbeg mata no an, imo
na kaugalingen ubos delem. Daw
pawa an na salig nyo na naan ki kyo
delem pla, beet ambalen sikad gid
delem naan ki kyo!"†

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagsalig Naan Ta Dyos (Lucas 16:13; 12:22-31)

24 Gambal pa Jesus i naan ta iya
na mga tinudluan, "Impusibli na isya
na suguon, dengngan din na sirbian
darwa na amo tak isya an palang-
gaen din daw tumanen na terek
ta iya na tagipusuon, piro isya ya
pakalainen din daw dili man tauron.
Iling man tan, daw labien nyo pag-
patama an ta inyo na manggad, im-
pusibli na sirbian nyo Dyos an.

* **6:13** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Mateo anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, naan ta birsikulo trisi ula mga ambal na *Yi ame na pangamuyo tak kaon Ari Na Makagagaem daw dayawen ka ta ula katapusan. Amen.* † **6:23** Naan ta paanggid na paisturya Jesus, iya na tudlo dili parti ta mata. Gatudlo kanen an parti daw ino kaimtangan ta mga ittaw na gapati ta tudlo din daw ino man kaimtangan ta mga ittaw na ula gapati.

25 “Gani, gambal a ki kyo na dili
kaw sali ta palibeg parti ta inyo na
kabui daw parti man daw indi kaw
kamang ta inyo na pagkaan daw in-
emen. Dili kaw man sali ta palibeg ta
bayo na suuton nyo. Di' ba pagkaan
an, dili nang yon impurtanti para ta
ate na kabui? Di' ba bayo an, dili nang
yon impurtanti para ta ate na lawa?
26 Lagen nyo mga yupan an! Ula da-
nen an gasabwag, ula man gaani daw
ula man gatipon ta bisan ino nang
naan ta budiga para ta iran na kan-
enen. Piro, bui man gyapon danen
an tak ate na Amay na naan ta langit
gapakaan ki danen. Di' ba kyo mas
impurtanti kaysa ta mga yupan?
27 Di' ba bisan magpalibeg kaw pa,
dili nyo man gyapon madugangan ta
bisan isya nang na uras inyo an na
kabui?
28 “Man-o tak gapalibeg kaw gid
daw indi kaw magkamang ta inyo na
bayo? Lagen nyo mga bulak an naan
ta blasan daw paino magtubo. Ula
gapangabellay ta pag-ubra mga bu-
lak an daw ula man gabuat ta bayo.
29 Sugiran ta kyo na Ari Solomon
ya na sikad manggaranen daw iya
na mga bayo sikad dayad, ula kanen
bayo na mas dayad pa kaysa ta isya
na bulak.
30 Papabulak ta Dyos mga lamunon
an na bui naan ta blasan piro ta
dili nang lugay rabasen nang daw
imuon na pandabok naan ta pugon!
Daw iling tan pabuat ta Dyos naan ta
lamunon, simpri mas pa na kyo tagan
ta Dyos ta bayo na suuton! Man-o tak
kulang inyo an na pagsalig ta Dyos
parti ta inyo na mga kinanglanen?
31 “Dili kaw sali ta palibeg na mam-
bal kaw, ‘Ino kan-enen ta? Ino in-
emen ta? Ino bayuon ta?’
32 Mga ittaw na ula gatuo ta Dyos,
danen an pirmi gapalibeg parti ta
tanan na mga kinanglanen danen.
Piro, Dyos na ate na Amay na naan
ta langit, nlaman din daw ino inyo an
na mga kinanglanen.
33 Dili kaw magparyo ta mga ittaw
na ula gatuo. Una ta tanan, labien
nyo inyo an na pagpasakep ta pagdu-
mala ta Dyos daw inyo na pagtuman
ta iya na kabebet-en. Daw iling tan
buaten nyo, sigurado tagan kaw din
ta inyo na mga kinanglanen.
34 Gani, dili kaw sali ta palibeg parti
ta mabot pa na mga adlaw. Magsalig
kaw nang naan ta Dyos. Usto en
pagpalibeg nyo an parti ta anduni na
adlaw. Dapat mga prublima an na
naan ta mabot pa na mga adlaw dili
nyo idugang naan ta mga prublima ta
anduni na adlaw.”

7

*Pagpaandam Jesus Parti Ta Pag-
usgar Ta Duma
(Lucas 6:37, 41-42)*

1 Gambal pa Jesus i naan ta iya na
mga tinudluan, “Dili kaw mag-usgar
ta duma aged dili kaw man usgaran
ta Dyos
2 tak daw mag-usgar kaw ta duma,
Dyos an mag-usgar ki kyo. Basian an
na pagamit nyo ta pag-usgar naan ta
duma, yon man gamiten ta Dyos ki
kyo.
3 Man-o tak sali ka gid ta bantay
ta sala ta duma, piro sala no an na
bakod pabay-an no nang? Daw il-
ing tan buat no, paryo na nakita no
puling na tise nang naan ta mata ta
duma, piro pabay-an no nang man
na naan ta imo na mata may paryo
bakod na tablon.
4 Maskin paryo may tablon na naan
ta imo na mata, gambal ka ta duma
no, ‘Miad taan na kamangen ko imo
an na puling’.
5 Salig no daw kino ka na ula sala!
Dilian no imo na sala bag-o ka mag-
saway ta duma parti ta iya na sala.
Daw iling tan buaten no, paryo paka-
mang no tablon an na naan ta imo
na mata aged kakita ka ta usto para
makamang no tise an na puling na
naan ta mata ta duma.”
6 Gatudlo man Jesus na dapat dili
magpadayon ta pagtudlo ta pulong
ta Dyos naan ta mga ittaw na dili
miag mamati. Ambal din, “Dili nyo
iatag maalen na mga betang naan ta

mga ayam tak kyo pa balikan danen daw kagaten. Dili nyo man ibetang mga pirlas naan ta atubangan ta mga baboy tak utad-utaran nang danen."

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagpangamuyo
(Lucas 11:9-13)

7 Gambal pa Jesus i naan ta iya na
mga tinudluan, "Dili kaw mag-untat
na mangayo naan ta Dyos tak sigurado na tagan kaw din. Dili kaw
mag-untat na marani naan ta Dyos
tak sigurado tabangan kaw din. Dili
kaw mag-untat na mangamuyo naan
ta Dyos tak sigurado sabaten kaw din
8 tenged bisan kino na mangayo,
matagan. Bisan kino na marani, tabangan. Bisan kino na mangamuyo,
sabaten.
9 Di' ba kyo na mga ginikanan, ula
kaw gaatag ta bato naan ta inyo na
bata na gangayo ta tinapay?
10 Ula kaw man gaatag ta
bekkessan naan ta inyo na bata na
gangayo ta sidda.
11 Tenged kyo na mga gabuat
ta malain nalam man mag-atag ta
dayad na mga betang naan ta inyo
na mga bata, sigurado na ate an na
Amay na naan ta langit mas pa gid
mag-atag ta dayad na betang naan ta
mga gangayo ki kanen!
12 "Trataren nyo duma na mga ittaw paryo man daw ino liag nyo na
pagtratar danen ki kyo tak iling tan
beet ambalen ta patudlo naan ta Mga
Sinulat Moises daw Mga Sinulat Ta
Mga Prupita."

Pagselled Naan Ta Kitid Na Selleran
(Lucas 13:24)

13 Gambal Jesus i ta isya na paang-
gid naan ta iya na mga tinudluan,
"Magselled kaw naan ta kitid na sel-
leran tak wayang na selleran daw la-
pad na dalan, yon agian na diritso ta
silot na ula katapusan daw tama na
mga ittaw gaselled dya.
14 Piro, kitid na selleran daw kuli
agian na dalan, yon agian aged
maangken kabui na ula katapusan
daw pila nang na ittaw gaselled dya."

Pagpaandam Jesus Parti Ta Mga Dili-Matuod Na Prupita
(Lucas 6:43-44)

15 Gambal pa Jesus i naan ta iya
na mga tinudluan, "Mag-amblig kaw
aged dili nyo sunuron mga dili-
matuod na prupita tak gapakuno-
kuno nang danen an na danen mga
padala ta Dyos. Dili man igo iran na
patudlo parti ta kabebet-en ta Dyos.
Danen paryo ta pintas na mga ayep*
na gapakuno-kuno na mga beet na
karniro.
16 Makala nyo mga dili-matuod na
prupita paagi ta iran na mga binu-
atan paryo na makala nyo mga kaoy
paagi ta iran na bunga. Daw liag ta
ittaw na mamang ta bunga ta ubas,
simpri dili kanen an mag-ipo naan
ta telleken na tanem. Daw liag ta
ittaw na mamang ta bunga ta igos,
simpri dili kanen an mag-ipo naan ta
sampinit.
17 Kaoy na miad gamunga ta dayad
daw kaoy na lain gamunga ta lain.
18 Impusibli na kaoy na miad ma-
munga ta lain daw kaoy na lain ma-
munga ta dayad.
19 Kada kaoy na dili dayad iya an
na bunga, pukanen daw pilak naan
ta apoy.
20 Sigurado gid na makala nyo mga
dili-matuod na prupita paagi ta iran
na mga binuatan."

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagpasakep Naan Ta Pagdumala Ta Dyos
(Lucas 13:25-27)

21 Gambal pa Jesus i naan ta iya na
mga tinudluan, "Dili tanan na gau-
maw ki yaken, 'Ginuo ko,' masakep
ta pagdumala ta Dyos. Mga ittaw
na gasunod ta kabebet-en ta ake na
Amay na naan ta langit, danen an
sakep ta iya na pagdumala.

* **7:15** Mga ayep na pasambit naan ta birsikulo kinsi, daw naan ta Inglis paumaw na 'wolf'. 'Wolf' an isya na klasi ta ayep na sura an paryo ta ayam daw naan gistar ta kakauyan.

22 Daw mabot adlaw na mag-ukom
Dyos ta tanan na mga ittaw daw kino
matareng daw dili matareng, tama
gid mag-ambal ki yaken, ‘Ginuo, nla-
man no na ta imo na ngaran pasugid
nay ta mga ittaw imo an na pulong.
Ta imo na ngaran gapagwa kay ta
mga malain na ispiritu daw gabuat
kay man ta tama na katingalaan.’
23 Yi ake na sabat ki danen, ‘Dili ta
kyo kala. Malin kaw di, kyo na mga
gabuat ta malain.’ ”

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagsunod Ta Iya Na Ambal
(Lucas 6:47-49)

24 Gambal pa Jesus i naan ta iya
na mga tinudluan, “Tanan na gamati
daw gasunod ta ambal ko, danen an
paryo ta ittaw na maalam na gatukod
ta balay na mga ligi an natindeg naan
ta unay na bato.
25 Gabot timpo na gauran ta tudo,
gabaa daw gaunos na palamba gid
balay ya, piro ula natumba tak nap-
atindeg naan ta unay na bato.
26 Piro, tanan na gamati ta ambal
ko daw ula gasunod, danen an paryo
ta ittaw na ula isip na gapatindeg ta
balay naan ta pantad.
27 Gabot timpo na gauran ta tudo,
gabaa daw gaunos na palamba gid
balay ya daw natumba balay na
nagubba gid.”
28 Pagtapos Jesus ta pag-ambal,
gatingala gid tanan an na ittaw ta iya
na panudluon
29 tak kanen an gatudlo alin ta iya
gid na alam. Dili kanen an paryo
ta mga manugtudlo ta Mga Sinulat
Moises tak patudlo danen naan nang
alin ta alam ta duma na ittaw.

8

Mama Na May Segeng Na Masakit Ta Langgit
(Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16)

1 Pagtapos ta pagtudlo Jesus ta mga
ittaw naan ta bukid, gategbeng ka-
nen i daw sikad tama na mga ittaw
gakuyog.
2 Isya na mama na may segeng na
masakit ta langgit gaprani ki Jesus
daw galuod na gambal, “Ginuo, daw
gusto no, mapaayad a no ta ake na
masakit.”
3 Paibitan Jesus mama an daw am-
bal din, “Gusto ko! Mayad ka!” Pag-
ambal Jesus, nayad dayon mama an
ta iya na masakit ta langgit.
4 Paambalan Jesus kanen an,
“Dili ka mugid naan ta bisan kino
parti ta ake na pagpaayad ki kaon.
Magdiritso ka nang naan ta pari
daw magpatan-aw na nayad ka en.
Magdala ka man ta alad na igo ta sugo
ta Dyos naan ta Mga Sinulat Moises*
aged may pamatuod ka naan ta mga
ittaw na nayad ka en.”

Upisyal Ta Sundalo
(Lucas 7:1-10)

5 Na giling Jesus i naan ta banwa
na Capernaum, isya na dili-Judio na
upisyal ta sundalo† gaprani ki kanen
daw gapakiluoy,
6 “Ginuo, ake na suguon ganegga
naan ta ame na balay tak naparalays
daw segeng na sakit nabatyagan din
an.”
7 Ambal Jesus ki kanen, “Miling a
dya daw paayaren ko kanen an.”
8 Piro, sabat ta upisyal, “Ginuo, dili
a bagay na magbaton ki kaon naan
ta ame na balay tak datas imo na
katengdanan. Mambal ka nang, sig-
urado na mayad en ake na suguon.
9 Tenged ta ake na inagian bilang
upisyal ta sundalo, nlaman ko gid na
matuman dayon imo an na ambal.
Pamanduan a ta mga upisyal na mas
datas iran na katengdanan kaysa ta
ake na katengdanan daw may pa-
manduan a man. Daw mag-ambal
a ta isya, ‘Miling ka unso,’ gapanaw
dayon. Daw mag-ambal a ta duma,
‘Manaw ka ri,’ gaprani dayon. Daw
mag-ambal a ta suguon ko, ‘Ubraen
no ni,’ paubra din dayon.”
10 Pagmati Jesus ta ambal ta up-
isyal, gabilib kanen i daw gambal

* **8:4** Levitico 14:1-7 † **8:5** Yi na upisyal kumander ta isya gatos na mga sundalo.

naan ta mga ittaw na gakuyog ki kanen parti ta upisyal an, “Bakod gid iya na pagsalig ki yaken daw sugiran ta kyo na ula a pa kakita ta ittaw naan ta tanan na linai Israel na may bakod na pagsalig paryo ta iya na pagsalig.
11 Gambal a ki kyo na tama na dili linai Israel alin ta bisan indi na mga lugar ta kalibutan mandegek duma ta kaapuan na ate na alinan na danen Abraham, Isaac daw Jacob naan ta kumbira na naan ta kaarian ta Dyos.
12 Piro, tama na mga linai Israel na imbis na mandegek danen an naan ta kaarian ta Dyos, dleen danen an naan ta sikad delem na lugar‡ padyo ta kaarian. Naan dya danen an mangagal ta tudo daw magbaggit ta iran na ngipen.”
13 Pagtapos ta pag-ambal Jesus naan ta mga ittaw na gakuyog ki kanen, gambal man kanen naan ta upisyal an, “Muli ka en. Matuman imo na pangabay tenged ta imo na pagsalig ki yaken.” Ta yon man na uras, nayad suguon ya ta upisyal.

Pagpaayad Jesus Ta Tama Na Mga Ittaw
(Marcos 1:29-34; Lucas 4:38-41)

14 Giling Jesus i naan ta balay danen Pedro. Nakita din dya ugwangan ya Pedro na bai na ganegga tak nadangga.
15 Patandeg Jesus kanen an naan ta lima daw gapuas iya na dangga. Gabangon dayon kanen daw mimes ta pagkaan para ki danen Jesus.
16 Na salep en adlaw, padala ki Jesus tama na mga ittaw na naseddepan ta malain na mga ispiritu. Papagwa din mga malain ya na ispiritu paagi nang ta iya na ambal. Paayad din man tanan na mga ittaw na may masakit na padala ki kanen bisan ino iran an na masakit.
17 Ta pagpaayad din ta mga ittaw daw pagpagwa ta mga malain na ispiritu, natuman ambal ya Isaias na prupita anay pa sa. Ambal Isaias,

“Pakamang din lain na mga pamatyag ta ate na lawa
daw paayad din ate na mga masakit.”§

Laygay Jesus Ta Mga Ittaw Na Liag Muyog Ki Kanen
(Lucas 9:57-62)

18 Na nakita Jesus na gatipon isab ki kanen sikad tama na mga ittaw, pasugo din iya an na mga tinudluan na makted danen an duma ki kanen naan ta liyo na baybay ta Dagat Galilea.
19 Na gaimes en danen an na makay, may isya na manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na gaprani ki Jesus daw mambal, “Mistro, muyog a gid ki kaon bisan indi ka pa punta tak liag ko na isya a man ta imo na mga tinudluan!”
20 Ambal Jesus, “Miad pa isipen no anay mga ayep an naan ta kakauyan.* Danen an may istaran na lungag daw mga yupan man a may salag na ulian, piro Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan,† bisan indi nang gatinir tak ula ulian na balay na iya gid.”
21 May isya eman ta mga tinudluan Jesus na gambal ki kanen, “Ginuo, bag-o a nang en muyog. Muli a pa aged daw mapatay amay ko ya naan a dya para maasikaso ko paglebbeng ki kanen.”
22 Sabat Jesus, “Duma nang en na mga ittaw na ula paumawa na muyog ki yaken pwidi na danen mag-asikaso ta paglebbeng ta imo ya na amay. Kaon yan a, muyog ka ki yaken.”

Pagpauntat Jesus Ta Unos
(Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25)

23 Gasakay Jesus i ta isya na buti daw gakuyog man iya an na mga tinudluan.

---

‡ **8:12** *Sikad delem na lugar* beet ambalen *impirno.* § **8:17** Isaias 53:4 * **8:20** Ayep na pasambit naan ta birsikulo binti, daw naan ta Inglis paumaw na ‘fox’. ‘Fox’ an isya na klasi ta ayep na sura an paryo ta ayam daw naan gistar ta kakauyan daw kabatuan. † **8:20** Pwidi nyo mabasa parti ta umaw na *Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

24 Na galakted danen an, nali
nang gasampi pelles na angin daw
gadarko gid baled an. Buti ya tise
nang nasanapan ta taklap ta mga
baled. Piro, Jesus i gatunuga.
25 Iya an na mga tinudluan gaprani
ki kanen daw papukaw danen kanen
i na ambal danen, “Ginuo, tabangan
kay no! Maleddang ki en!”
26 Jesus i gambal ki danen, “Kulang
inyo na pagsalig ki yaken. Man-o
tak nadlek kaw?” Pagtapos Jesus am-
bal, gabangon kanen daw pamand-
uan din pelles na angin daw baled na
muntat. Dayon sikad kalmada.
27 Gatingala gid iya an na mga tin-
udluan daw gambal, “Ino taan klasi
na ittaw ni? Bisan angin an daw
baled gatuman ki kanen.”

Darwa Na Mama Na Naseddepan Ta Mga Malain Na Ispiritu (Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39)

28 Pag-abot Jesus daw iya na mga
tinudluan naan ta liyo na kilid ta da-
gat naan ta lugar ta mga Gadareno,
may gasugat ki Jesus na darwa na
mama na naan galin ta patyo. Danen
i naseddepan ta malain na mga ispir-
itu. Sikad danen an manakit ta mga
ittaw asta ula may gaagi naan ta dani
ta patyo.
29 Pagkita danen ki Jesus, nali nang
danen an gasinggit, “Kaon na Bata Ta
Dyos, man-o tak anen ka di? Giling ka
di aged silutan kay no, bisan dili pa
igo na uras?”
30 Naan ta dili gid madyo ki da-
nen Jesus, may paneng ta baboy na
ganuklad.
31 Gapakiluoy mga malain ya na
ispiritu ki Jesus, “Daw kami i pag-
waen no, pailingen kay no naan ta
mga baboy na ya.”
32 Jesus i gambal ki danen, “Mwa
kaw!” Pag-ambal Jesus, gagwa da-
nen ya naan ta darwa na mama
daw gaseddep naan ta mga baboy.
Tanan ya na baboy gadlagan paebes
ta bangilid daw nulog naan ta dagat
daw nalemmes tanan.
33 Mga manugbantay ta mga baboy
gadlagan ta subla na adlek daw
giling naan ta banwa na dani dya.
Gapalapta danen an ta balita parti ta
tanan na natabo ta mga baboy daw
ta darwa na mama na naseddepan ta
mga malain na ispiritu.
34 Tama na mga ittaw gagwa ta
banwa na munta ki Jesus na paryo
na naan dya bilog na banwa. Pagkita
danen ki Jesus, gapakiluoy danen an
na daw pwidi, malin kanen an ta iran
na lugar.

9

Mama Na Dili Kapanaw (Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26)

1 Gasakay isab Jesus i daw iya na
mga tinudluan naan ta buti daw ga-
balik ta banwa na naan en dya kanen
gaistar.*
2 Na naan Jesus dya, may mga it-
taw na giling ki kanen. Patuwan-
gan danen mama na naan ta neggaan
tak dili kapanaw. Na nakita Jesus
na danen an gasalig gid ki kanen na
mapaayad din mama an na dili ka-
panaw, gambal kanen i ta mama an,
“Tong, malipay ka. Napatawad en
imo an na mga sala.”
3 Naan man dya pila na mga
manugtudlo ta Mga Sinulat Moises.
Na namatian danen ambal Jesus
naan ta mama na dili kapanaw,
ambal danen ta iran na kaugalingen,
“Iya na ambal insulto ta uturidad ta
Dyos ta pagpatawad ta sala!”
4 Piro, nlaman Jesus daw ino iran
an na isip daw paambalan din danen
an, “Man-o tak gaisip kaw ta malain?
5 Indi ta darwa na i mas dali nang
buaten? Ambalen ko na napatawad
en iya na mga sala, o ambalen ko
na kanen an mangon daw manaw?
Simpri darwa i paryas nang na dali
buaten tak iling an tan mabuat paagi
nang ta gaem daw uturidad ta Dyos.

* **9:1** *Banwa na naan en dya kanen gaistar* beet ambalen banwa na Capernaum. Pwidi nyo mabasa naan ta Mateo 4:12-13 parti ta paglakted Jesus naan ta Capernaum daw naan dya gistar.

6 Pamatuuran ko ki kyo na Kanen
Na Alin Ta Langit Na Natao Naan
Ta Kalibutan may uturidad naan ta
kalibutan i na magpatawad ta mga
sala.” Dayon, gambal Jesus i ta mama
na dili kapanaw, “Mangon ka! Dleen
no neggaan no an daw muli.”
7 Pag-ambal Jesus, gabangon
mama an daw guli.
8 Na nakita ta mga ittaw na nayad
en mama ya, sikad gid tingala da-
nen daw gadayaw danen ta Dyos na
gaatag ta iling tan na uturidad naan
ta ittaw.

Pag-umaw Jesus Ki Mateo Na Muyog Ki Kanen (Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32)

9 Pagtapos Jesus ta pagpaayad ta
mama ya na dili kapanaw, galin ka-
nen i. Ta iya na pagpanaw, nakita
din isya na manugsukot ta buis na
ngaran din Mateo na gamungko naan
ta bayaran ta buis. Gambal Jesus i
ki Mateo, “Muyog ka ki yaken aged
kaon isya man ta ake na mga tin-
udluan.” Pag-ambal Jesus, gatindeg
dayon Mateo i daw muyog.
10 Na Jesus i gakaan naan ta balay
danen Mateo, tama na mga manug-
sukot ta buis daw makasasala na mga
ittaw na gabot dya.† Gakaan danen
an na duma ki kanen daw iya na mga
tinudluan.
11 Na nakita ta mga Pariseo dya na
Jesus i gakaan duma ta makasasala
na mga ittaw, painsaan danen iya
an na mga tinudluan, “Man-o tak
inyo na mistro gakaan duma ta mga
manugsukot ta buis daw makasasala
na mga ittaw?”
12 Na namatian Jesus insa ya da-
nen, sabat din, “Mga ittaw na miad
iran na lawa ula gakinanglan ta duk-
tor. Piro, mga ittaw an a na may
masakit, danen gakinanglan ta duk-
tor.
13 Intindien nyo gid ta miad ambal
an ta Dyos naan ta sinulat na pulong
din, ‘Mas gusto ko na may kaluoy kaw
ta kada isya kaysa may paalad kaw
ki yaken.’‡ Nyan na ula a giling di
para manggat ta mga ittaw na salig
danen na matareng danen an. Giling
a di para manggat ta mga ittaw na
makasasala aged magsunod danen
an ki yaken.”

Insa Parti Ta Pagpwasa (Marcos 2:18-22; Lucas 5:33-39)

14 Gaprani ki Jesus pila na mga
tinudluan Juan na manugbautismo.
Gambal danen, “Pirmi kay ame gap-
wasa daw yon man mga Pariseo an,
piro man-o tak imo na mga tinudluan
ula gapwasa?”
15 Sabat Jesus, “Daw may kumbira
ta kasal, impusibli na mga paimbitar
an mangasebe mintras mama na bag-
o kasal anen pa don duma ki danen!
Piro, mabot adlaw na mama an na
bag-o nang kasal kamangen naan ki
danen. Yon en uras na danen an
magpwasa.”§
16 Gambal pa Jesus i ki danen, “Ula
bisan kino na gatupak ta bag-o na tila
na ula pa nabunaki naan ta daan na
bayo tak mag-itad tinai ya naan ta
bayo daw magbakod pa gid gisi an ta
bayo tenged gakeddet tupak ya.
17 Iling man tan, ula bisan kino na
gaugsak ta bag-o na bino na dili pa
iseg na gabula pa naan ta daan na
ugsakan na langgit na ula en gainat.*
Daw iling tan buaten din, mabustik
ugsakan tenged ta pagbula ta bino.
Muyak bino ya daw masamad man
ugsakan an. Dapat bag-o buat na
bino iugsak naan ta bag-o buat na
ugsakan na langgit na gainat pa aged
paryo danen an na dili maino.”†

† **9:10** Mga manugsukot ta buis pabilang na makasasala na mga ittaw tenged katamaan ki danen gapangwarta nang ta iran an na pagsirbisyo para ta gubirno ta Roma. ‡ **9:13** Oseas 6:6 § **9:15** Paanggid na paisturya Jesus beet ambalen na ula gapwasa mga tinudluan din tak kanen an naan pa duma ki danen. * **9:17** Ta timpo Jesus, bino isya na inemen na nabuat na alin ta ubas. Ugsakan ta bino nauman alin ta langgit ta kanding. † **9:17** Mga paanggid na paisturya Jesus beet ambalen na dili dapat idugang nang mga patudlo Jesus naan ta mga patudlo ta mga Pariseo. Dapat iya nang Jesus na mga patudlo sunuron an.

Bata Ta Isya Na Manugdumala Daw Bai Na Gatandeg Ta Bayo Jesus (Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56)

18 Na gambal pa Jesus i naan ta mga
tinudluan Juan na manugbautismo,
may isya na gadumala ta balay
tipunan na gabot daw galuod naan
ta tubangan Jesus. Gapakiluoy kanen
an ki Jesus, “Bag-o nang napatay ake
na bata na bai. Miling ki naan ta
ame na balay. Daw maimo nang,
itungtong no imo na lima naan ki
kanen para mabui.”
19 Gatindeg Jesus i daw muyog ki
kanen. Gakuyog man mga tinudluan
Jesus.
20 Na gapanaw pa danen Jesus, may
isya na bai na gaprani ki kanen naan
dapit ta iya na tudtod. Bai ya, iya
na rigla ula gapeet ta usto seled ta
dusi anyos. Pagprani din ki Jesus,
patandeg din bungay-bungay ta sid-
sid ta bayo na pangkablay Jesus
21 tak naan ta iya na isip, “Daw
matandeg ko nang iya na bayo,
mayad a gid.”
22 Pagtandeg ta bai ta bayo Jesus,
galiso Jesus i daw nakita din bai ya
daw ambal din, “Kay, malipay ka!
Tenged ta imo na pagsalig, nayad ka.”
Pag-ambal Jesus, nayad dayon bai ya.
23 Pag-abot danen Jesus naan ta
balay ta mama na gadumala ta balay
tipunan, nakita Jesus mga manug-
tukar ta plawta para ta pug-aw daw
tama na mga ittaw na gasinaba.
24 Gambal kanen an ta mga ittaw,
“Mwa kaw anay. Bata an dili patay.
Gatunuga nang kanen an.” Piro,
patatawaan nang ta mga ittaw Jesus
i.
25 Na napagwa en mga ittaw ya,
dayon man selled Jesus i naan ta
kwarto na naan dya patay an na bata.
Pabitan din lima ta bata daw dayon
gabangon bata an.
26 Balita parti ta pagpaayad din ta
bata ya galapta ta tanan na banwa na
dani ta Capernaum.

Pagpaayad Jesus Ta Darwa Na Bulag

27 Pag-alin Jesus ta lugar na naan
dya paayad din bata ya, may gasunod
ki kanen na darwa na mama na bu-
lag. Gasinggit danen an ki kanen,
“Apo Ari David!‡ Maluoy ka ki kami!”
28 Na gaselled Jesus naan ta balay
na dayunan din, darwa ya na bulag
gaprani ki kanen. Gainsa kanen ki
danen, “Gapati kaw na mapaayad ta
kyo?” Sabat danen, “Ee, Ginuo.”
29 Pagsabat danen, patandeg din
iran na mata daw mambal, “Pabuat
ko ni para ki kyo tenged ta inyo na
pagsalig ki yaken.”
30 Dayon, kakita en danen an.
Paambalan din danen an na dili
mugid ta bisan kino parti ta pag-
paayad din ki danen.
31 Piro, ta iran na pagpanaw, pa-
sugid danen ta mga ittaw naan ta
tanan na banwa na dani ta Caper-
naum parti ta pagpaayad din ki da-
nen.

Pagpaayad Jesus Ta Isya Na Apa

32 Pag-alin ta darwa na bulag naan
ki Jesus, may padala naan ki kanen
na isya na mama na apa tak nasedde-
pan ta malain na ispiritu.
33 Papagwa Jesus malain ya na
ispiritu daw apa an kambal en.
Gatingala gid mga ittaw an daw
gambal, “Ula kay pa kakita na paryo
tan naan ta bilog na nasyon Israel.”
34 Piro, mga Pariseo an gambal,
“Napagwa din mga malain na ispiritu
paagi ta gaem na alin ta pangulo ta
mga malain na ispiritu.”

Naluoy Jesus i Ta Mga Ittaw

35 Galibot Jesus i ta tanan na mga
syudad daw banwa naan ta Galilea
daw gatudlo naan ta mga balay
tipunan ta mga Judio. Pasugid din
miad na balita parti ta pagdumala
ta Dyos daw paayad din man mga
ittaw maskin ino iran na masakit
daw dipirinsya ta lawa.

‡ **9:27** Ta timpo Jesus, daw may mag-ambal *Apo Ari David,* beet ambalen *Pinili Ta Dyos Na Mag-ari* na yon man Jesus. Pwidi nyo mabasa parti ta *Pinili Ta Dyos Na Mag-ari* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

36 Na nakita Jesus tama na mga
ittaw na giling ki kanen, naluoy ka-
nen an tak tama na bellay iran na
naagian daw ula danen an dangepan.
Danen an paryo ta mga karniro na
ula manugbantay.
37 Gaisturya kanen ta isya na
paanggid naan ta iya na mga tin-
udluan, “Paryo may sikad lapad na
anien, piro pila nang na mga ittaw
gaani.
38 Gani, naan kaw mangabay ta it-
taw na gapaani na magpadala kanen
an ta dugang pa na mga mag-ani.”§

10

Dusi Na Apustulis Jesus (Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16)

1 Paumaw Jesus dusi din na apus-
tulis na magtipon naan ki kanen daw
patagan din danen an ta uturidad
aged magpagwa ta mga malain na
ispiritu na naan ta mga ittaw daw
magpaayad man ta mga may masakit
maskin ino iran na masakit daw lain
na batyag.
2 Yi ngaran ta dusi na apustulis:
una Simon na paumaw man na Pedro
daw iya na utod na Andres, sunod
mag-utod na Santiago daw Juan na
mga kabataan Zebedeo,
3 Felipe, Bartolome, Tomas, Mateo
na manugsukot ta buis, Santiago na
bata Alfeo, Tadeo,
4 Simon na Makabanwa, daw Judas
Iscariote* na ta uryan magtraydor ki
Jesus.

Pagsugo Jesus Ta Dusi Na Apustulis (Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6)

5 Pasugo Jesus dusi din na apus-
tulis daw paambalan, “Dili kaw mil-
ing naan ta mga lugar ta mga dili-
Judio daw naan ta mga banwa ta mga
Samaritano.
6 Miling kaw ta mga paryo nyo na
ittaw na linai Israel tak paryo danen
an narwad na mga karniro.
7 Maski indi kaw munta, iwali nyo
iling ti, ‘Anduni abot en upurtunidad
na makapasakep kaw ta papaabot na
pagdumala ta Dyos.’
8 Magpaayad kaw ta mga may
masakit daw magbui kaw ta mga
napatay. Magpaayad kaw man
ta mga may segeng na masakit ta
langgit daw magpagwa kaw ta mga
malain na ispiritu naan ta mga
ittaw. Tenged libri nang nabaton
nyo na uturidad alin ki yaken aged
matuman nyo ubra na paambal ko
ki kyo, dapat libri nang man inyo na
tabang ta mga ittaw.
9 Dili kaw magdala ta kwarta na
bisan blawan, pilak, daw tambaga
naan ta inyo na puyo-puyo.
10 Ta inyo na pagpanaw, dili kaw
magdala ta binagteng, mga mlaan,
pangsili na sandal, daw tungkod tak
mga manug-ubra an dapat gid na
tagan ta iran na kinanglanen para
mabui.

11 “Bisan indi kaw munta na banwa
daw baryo, mangita kaw ta dayunan
nyo naan ta miad na ittaw daw mag-
tinir kaw dya keteb na malin kaw ta
iran na lugar.
12 Pagselled nyo ta balay, mag-atag
kaw ta bindisyon ta mga ittaw dya.
13 Daw dayad iran na pagbaton ki
kyo, matuman gid bindisyon nyo na
mabaton danen katawwayan na alin
ta Dyos. Piro, daw dili dayad iran
na pagbaton, bawien nyo inyo an na
bindisyon.
14 Daw dili kaw batunon ta mga
ittaw naan ta isya na banwa daw
dili man danen matian inyo na mga
ambal, malin kaw dya. Ta inyo na
pag-alin ta iran na panimalay daw
banwa, ipakita nyo na papadpad nyo

§ **9:38** Paanggid na paisturya Jesus beet ambalen na tama pa na mga ittaw na kinanglan magpasakep ta pagdumala ta Dyos, piro pila nang na mga ittaw gatudlo parti ta pagdumala ta Dyos. Gani, dapat mga tinudluan Jesus mangabay naan ta Dyos na magpadala ta dugang pa na mga magtudlo. * **10:4** Iscariote i dili apilyido Judas. *Iscariote* beet ambalen taga-Keriote tak Keriote banwa na alinan din.

yab-ok an ta inyo na mga batiis na
alin ta iran na banwa.†
15 Dapat gid iling tan buaten nyo
aged mapaandaman nyo danen an.
Sugiran ta kyo na daw mabot adlaw
na mag-ukom Dyos ta mga ittaw daw
kino matareng daw dili matareng,
mas gaan pa silot na maageman ta
sikad malain na mga ittaw na gaistar
naan ta Sodoma daw Gomora‡ anay
pa sa kaysa ta silot ta mga ittaw na
dili magbaton ki kyo."

Mga Kabellay Na Maagian Ta Mga Tinudluan Jesus (Marcos 13:9-13; Lucas 21:12-17)

16 Gambal pa Jesus i ta dusi din
na apustulis, "Tandaan nyo! Daw
naan kaw en ta mga ittaw na ilingan
nyo, kyo yan paryo ta daram na mga
karniro naan ta tengnga ta pintas na
mga ayep.§ Mag-andam kaw paryo
ta bekkessan na pirmi alisto. Paryo
ta salampati na daram, dili kaw mag-
isip na magbuat ta malain.
17 Mag-andam kaw tak may mga
ittaw na magdakep ki kyo na intriga
kaw naan ta mga gadumala ta iran na
mga banwa aged usisaen. Kastiguon
kaw danen naan ta iran na balay
tipunan.
18 Tenged ta inyo na pagsunod ki
yaken, patubangen kaw danen naan
ta mga gubirnador daw mga ari. Daw
naan dya, magpamatuod kaw naan
ki danen daw ta mga dili-Judio man
parti ta inyo na pagpati ki yaken.
19 Ta timpo na madakep kaw, dili
kaw magpalibeg daw ino isabat nyo
daw ambalen. Ta uras na usisaen
kaw, tabangan kaw ta Dyos daw ino
inyo na ambalen
20 tak inyo na ambalen dili alin ki
kyo. Inyo na ambalen naan gid alin
ta Dyos Ispiritu Santo na padala ta ate
na Amay na naan ta langit."
21 Ambal pa Jesus, "Ta yon man
na timpo ta kakulian, may mga ittaw
na iran na mga utod ipapatay danen
paagi ta iran na pagtraydor. Iling
man tan buaten ta mga amay naan
ta iran na kabataan. Mga bata mag-
batok ta iran na mga ginikanan daw
ipapatay man danen iran na mga
ginikanan.
22 Demetan kaw ta tanan tenged
sakep kaw ki yaken. Piro, mga ittaw
na magpadayon ta iran na pagpati ki
yaken asta ta katapusan ta yon man
na timpo, danen an maluwas alin ta
lain na mga buat ta mga gakuntra ki
danen.
23 Daw papangabot kaw ta mga
gakuntra ki kyo naan ta isya na
banwa tenged ta inyo na pagtudlo ta
mga ittaw dya, malyo kaw naan ta
duma na banwa. Dapat gid na malyo
kaw daw sugiran ta kyo na Kanen
Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta
Kalibutan mabot bag-o nyo matapos
inyo na ubra na galibot kaw ta inyo
na pagtudlo naan ta mga banwa ta
Israel.
24 "Dili kaw magtingala na kun-
traen kaw daw sakiten paryo ki
yaken tak ula tinudluan na mas
datas iya na katengdanan kaysa ta
katengdanan ta iya na mistro daw
ula suguon na mas datas iya na
katengdanan kaysa ta katengdanan
ta iya na amo.
25 Usto gid daw inagian ta mga tin-
udluan an magparyo ta inagian ta
iran na mistro daw mga suguon ta
iran na amo. Daw yaken na mis-
tro nyo paumaw ta mga ittaw na Sa-
tanas, mas pa gid lain umaw danen
ki kyo na ake na mga tinudluan tak
daw ino buaten naan ta amay ta pan-
imalay, mas malain pa mga buaten
naan ta mga mimbro ta panimalay."

† **10:14** Naan ta Marcos 6:11, Lucas 9:5, 10:11 daw Mga Binuatan 13:51 pwidi nyo mabasa parti ta pagpadpad ta yab-ok naan ta batiis bilang pamatuod kuntra ta mga ittaw na ula danen pabatuna upurtunidad na mapamatian danen miad na balita. ‡ **10:15** Naan ta Genesis 19:1-29 pwidi nyo mabasa isturya an parti ta sikad malain na mga pabuat ta mga gaistar naan ta Sodoma anay pa sa.
§ **10:16** Mga ayep na pasambit naan ta birsikulo disi-sais, daw naan ta Inglis paumaw na 'wolf'. 'Wolf' an isya na klasi ta ayep na sura an paryo ta ayam daw naan gistar ta kakauyan.

Daw Kino Dapat Adlekan (Lucas 12:2-7)

26 Gambal pa Jesus i naan ta iya
na mga tinudluan, “Dili kaw madlek
ta mga ittaw na magkuntra ki kyo.
Tanan na sikrito mlaman daw tanan
na tinago mwa ta uryan.
27 Daw ino ambal ko ki kyo na
pasikrito naan ta delem, isugid nyo
daw adlaw. Daw ino namatian nyo
ki yaken na inay kagi ko, isugid nyo
naan ta atep ta balay na tama na mga
ittaw kamati.
28 Dili kaw madlek ta mga ittaw na
makapatay ki kyo tak bisan patayen
kaw danen, ula danen may mabuat
na malain ta inyo na ispiritu. Dyos
nang adlekan nyo tak kanen nang
may sarang na magsilot ta mga ittaw
ta iran na lawa daw ispiritu naan ta
impirno.”
29 Ambal pa Jesus, “Di' ba darwa
buok na yupan na derse barato nang
na mapalit ta isya nang na sinsilyo na
tambaga?* Piro, ula gid bisan isya ki
danen na nulog naan ta basak na dili
pagbeet ta ate na Amay.
30 Kyo pa na mga ittaw, dili kaw
pabay-an ta Dyos tak asta katamaen
ta inyo na buok nlaman din.
31 Gani, dili kaw madlek tak mas
impurtanti kaw kaysa ta tama na yu-
pan.”

Pag-ako Na Sakep Ki Jesus (Lucas 12:8-9)

32 Gambal pa Jesus i naan ta iya
na mga tinudluan, “Daw kino mag-
ako naan ta tubangan ta mga ittaw na
kanen sakep ki yaken, akuon ko naan
ta tubangan ta ake na Amay naan ta
langit na kanen an sakep ki yaken.
33 Piro, daw kino mag-ambal naan
ta tubangan ta mga ittaw na kanen
dili sakep ki yaken, ambalen ko naan
ta tubangan ta ake na Amay naan
ta langit na kanen an dili sakep ki
yaken.”

Tenaan Na Magbelagay Mga Ittaw (Lucas 12:51-53; 14:26-27)

34 Gambal pa Jesus i naan ta iya
na mga tinudluan, “Dili nyo isipen
na ake na tuyo na giling a di aged
magdala ta kalineng naan ta kalibu-
tan i. Tenged ta pag-iling ko di, imbis
maglineng naan ta kalibutan i, mga
ittaw magkuntraay.
35 Tenged ta ake na pag-iling di
‘magkuntra bata na mama ta iya na
amay,
yon man bata na bai ta iya na
inay,
daw yon man magad na bai ta iya
na ugwangan na bai.
36 Iran na mga kuntra mga duma man
gyapon danen naan ta iran na
panimalay!’†
37 “Daw kino na mas palangga din
iya na ginikanan daw iya na mga ka-
bataan kaysa ki yaken, dili ko kanen
an mabaton na isya ta ake na mga
tinudluan.
38 Daw kino dili miag na magparyo
kanen an ta ittaw na gapas-an ta iya
na krus‡ tenged iling tan buaten ta
ittaw na magsunod ki yaken, dili ko
kanen an mabaton na isya ta ake na
mga tinudluan.
39 Daw kino gapalabi ta iya na
kabui, mapatay man gyapon. Piro,
bisan kino na mag-alad ta iya na
kabui tenged ki yaken, maangken din
kabui na ula katapusan.”

Pagbaton Ta Mga Dayad Na Bales Alin Ta Dyos (Marcos 9:41)

40 Gambal pa Jesus i naan ta iya na
mga tinudluan, “Daw kino magbaton
ki kyo na mga tinudluan ko, paryas
man na pabaton a din. Daw kino

* **10:29** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo binti-nuibi, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta tenga uras na ubra ta isya na ittaw. † **10:36** Mikeas 7:6 ‡ **10:38** Ta timpo Jesus, ittaw na pasintinsyaan ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus, papas-an ki kanen krus an daw dleen din ta lugar na naan dya kanen an ilansang. Maski bui pa kanen na gapas-an ta krus, paryo en kanen an patay. Gani, *gapas-an ta iya na krus* beet ambalen na taga-sunod Jesus dapat bilangen din iya na kaugalingen patay en na yon man dili en iya na liag matuman. Iya en Jesus na liag dapat sunuron.

magbaton ki yaken, paryas man na pabaton din gapadala an ki yaken.
41 Daw kino magbaton ta prupita tak nlaman din na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos, sigurado na mabaton din dayad na bales alin ta Dyos na paryas ta nabaton ya ta mga prupita. Daw kino magbaton ta matareng na ittaw tak nlaman din na ittaw an matareng, sigurado na mabaton din dayad na bales alin ta Dyos na paryas ta nabaton ya ta mga matareng.
42 Sugiran ta kyo na daw kino magbuat ta miad maskin mag-atag ta isya nang na baso na waig na inemen naan ta bisan isya ko na kebes na tinudluan tak nlaman din na ittaw an ake na tinudluan, sigurado gid na mabaton din dayad na bales alin ta Dyos."

11

Insa Juan Na Manugbautismo Ki Jesus
(Lucas 7:18-35)

1 Pagtapos ta pag-ambal Jesus ta dusi din na apustulis, gapanaw kanen i aged magtudlo daw magwali naan ta mga dani na banwa.
2 Na Juan ya na manugbautismo naan pa ta prisuan, nabalitaan din parti ta mga pabuat Jesus na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari. Tenged ta nabalitaan din, papailing din pila ta iya na mga tinudluan naan ki Jesus aged mag-insa.
3 Pag-abot danen, gainsa danen ki Jesus, "Kaon kon papaabot nay ya na papangako ta Dyos? Daw dili kaon, may anen pa na duma?"
4 Sabat Jesus, "Malik kaw ki Juan daw sugiran nyo kanen parti ta mga nakita nyo na pabuat ko daw mga namatian nyo na ambal ko:
5 mga bulag kakita en, mga piang kapanaw en ta usto, mga ittaw na may segeng na masakit ta langgit naayad en, mga bengngel kamati en, mga patay pabui en, daw nasugid en miad an na balita naan ta mga imol.
6 Sugiran nyo pa kanen an na may angken na kalipay alin ta Dyos mga ittaw na ula danen patalikuri iran an na pagsalig ki yaken."
7 Na galin mga tinudluan Juan, gambal Jesus parti ki Juan naan ta mga ittaw dya, "Na giling kaw kano ki Juan naan ta lugar na ula kabalayan, ino liag nyo na makita? Ittaw na dili pirmaninti iya na isip daw dili man masaligan na paryo ta kugon na paapay-apay nang ta angin? Simpri, dili!
8 Ino gid liag nyo na makita na giling kaw dya? Mama na gasuot ta maalen na bayo? Simpri, dili! Mga ittaw an na gasuot ta dayad gid na bayo, naan danen gaistar ta mga palasyo.
9 Ino gid liag nyo na makita? Prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos? Simpri, ee! Piro, gambal a ki kyo na Juan ya mas pa ta isya na prupita
10 tak kanen manugsugid ya na pasambit ta Dyos naan ta iya na sinulat na pulong na kanen gambal,

'Ipadala ko una ki kaon ake na
manugsugid
aged ipriparar din agian ta imo
na pag-abot.' "*

11 Ambal pa Jesus, "Juan gid manugsugid ya na papadala ta Dyos daw sugiran ta kyo na alin ta una na timpo asta anduni, ta tanan na mga ittaw na natao, ula isya ki danen na may labaw pa na katengdanan kaysa ta katengdanan Juan na manugbautismo. Piro, umpisa ta yi na timpo, ittaw na may pinakababa na katengdanan naan ta tanan na sakep ta pagdumala ta Dyos, iya na katengdanan labaw pa ta katengdanan Juan.
12 Umpisa pa ta pagwali Juan na manugbautismo asta anduni, gapadayon gid Dyos ta iya na pag-imbitar na mga ittaw magpasakep naan ta

* **11:10** Malakias 3:1 Naan ta Mateo 3:3 pwidi nyo man mabasa isturya parti ta manugsugid na padala ta Dyos.

iya na pagdumala daw tama na mga ittaw nakumbinsi gid daw dili en mapegengan na magpasakep.
13 Naan ta Mga Sinulat Ta Mga Prupita daw Mga Sinulat Moises may tudlo na may timpo na mabot na mag-umpisa pagdumala ta Dyos naan ta kalibutan. Pag-abot Juan, umpisa natuman mga ambal ta Dyos paagi ta mga prupita.
14 Daw patian nyo ambal an ta mga prupita, maintindian nyo na Elias ya na ambal danen na mabot, beet ambalen Juan.†
15 Daw kino liag magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto namatian din an."
16 Gambal pa Jesus i, "Isipen ta anay daw indi pakumparar mga ittaw an ta yi na timpo. Danen an paryo ta mga bata na gamungko naan ta plasa na dili kuntinto ta maskin ino na ampang. Gambal danen ta mga duma danen na gaampang,
17 'Patukaran nay kyo yan ta plawta
ta masadya na kanta,
piro ula kaw gasayaw!
Pakantaan nay kyo yan ta kanta ta
kumpanyar ta patay,
piro ula kaw gagal.' "
18 Ambal man Jesus ta mga ittaw dya, "Iling man tan kyo yan tak ula kaw man gyapon nalipay ki Juan daw ki yaken. Na Juan ya gapwasa daw ula gainem ta bino, ambal nyo, 'Naseddepan kanen ta malain na ispiritu!'
19 Piro, na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan gainem ta bino daw ula gapwasa, ambal nyo, 'Lagen nyo ittaw i, takab ta pagkaan daw sikad minem. Pirmi kanen gaduma ta mga manugsukot ta buis daw makasasala na mga ittaw!' "‡ Gambal pa Jesus i ta isya na ambalanen, "Napamatuuran na igo tudlo ya paagi ta pabuat ta mga ittaw na gasunod."

Pag-ukom Ta Dyos Naan Ta Mga Ula Ganelsel (Lucas 10:13-15)

20 Gapadayon Jesus i ta iya na laygay daw gambal kanen kuntra ta mga ittaw naan ta mga banwa na naan din dya nabuat katamaan ta iya na mga katingalaan tak maskin nakita danen mga katingalaan ya, ula man gyapon danen ganelsel daw ula man padilian iran an na mga sala.
21 Ambal din parti ki danen, "May segeng na silot na maageman ta mga taga-Corazin daw taga-Betsaida! Tama na katingalaan na nabuat ko naan ta iran na mga banwa, piro ula danen an ganelsel daw ula man danen padilii iran an na mga sala. Daw naan ta Tiro daw Sidon pabuat ko mga katingalaan na paryo ta nabuat ko naan ta Corazin daw Betsaida, sigurado na mga taga-Tiro daw taga-Sidon magsuot gid dayon ta bayo na sanot-sanuton daw magbetang ta abo naan ta iran na ulo aged ipakita na ganelsel danen an daw padilian man danen iran an na mga sala.
22 Sugiran ta kyo na daw mabot adlaw na mag-ukom Dyos an naan ta mga ittaw daw kino matareng daw dili matareng, mas gaan silot ta mga taga-Sidon daw taga-Tiro kaysa ta silot ta mga taga-Corazin daw taga-Betsaida.
23 "Mga ittaw man na taga-Capernaum! Salig gid danen na dayawen danen an ta Dyos. Piro, dili din danen an dayawen. Iulog din danen an naan ta Hades na lugar ta mga patay daw naan dya danen an silutan! Daw naan ta Sodoma pabuat mga katingalaan na paryo ta nabuat ko naan ta Capernaum, sigurado na magnelsel danen an daw asta inta anduni may banwa pa na Sodoma.§
24 Sugiran ta kyo na daw mabot adlaw na mag-ukom Dyos an naan ta

† **11:14** Pwidi nyo mabasa naan ta Malakias 4:5 parti ki Elias na kanen ya mabot una ta Ginuo.
‡ **11:19** May pasaysay parti ta *mga manugsukot ta buis* na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Mateo 5:46. Pwidi nyo man mabasa parti ta *makasasala na mga ittaw* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.
§ **11:23** Naan ta Genesis 19:1-29 pwidi nyo mabasa isturya an parti ta sikad malain na mga pabuat ta mga gaistar naan ta Sodoma anay pa sa daw parti man ta pagsamad ta Sodoma.

mga ittaw daw kino matareng daw dili matareng, mas gaan silot ta mga taga-Sodoma kaysa ta silot ta mga taga-Capernaum.”

Bakod Na Kalipay Jesus (Lucas 10:21-22)

25 Pagtapos ta ambal Jesus, gapangamuyo kanen i, “Amay ko, kaon na manugdumala ta tanan na naan ta langit daw kalibutan, bakod pagdayaw ko an ki kaon. Kamatuuran parti ki kaon na ula no papaintindi ta mga ittaw na maalam daw may datas na iniskwilaan, papaintindi no en ta mga ittaw na paryo ta mga bata na ula kaiskwila.
26 Ee, Amay ko, nadayaran ka na iling tan imo na pagbeet.”
27 Pagtapos Jesus ta pangamuyo, gambal kanen an naan ta mga ittaw dya, “Tanan na alam daw gaem ta ake na Amay patugyan din naan ki yaken. Ula duma na kakala ta iya na Bata daw dili, Amay. Ula duma na kakala ta iya na Amay daw dili, Bata daw duma pa man na mga ittaw na papili ta Bata aged naan ki danen ipakala din iya an na Amay.”
28 Ambal pa Jesus, “Kyo tanan na nabellayan daw nabeg-atan gid ta mga pas-anen, magdangep kaw ki yaken aged tagan ta kyo ta katawwayan.*
29 Magpasakep kaw daw mag-patudlo man ki yaken na paryo magpas-an kaw ta singkaw alin ki yaken. Iling tan dapat an na buaten nyo tak yaken i maluluy-on daw mapainebesen daw tagan ta kyo ta katawwayan.
30 Dili bellay magpasakep kaw ki yaken daw magtuman ta ake na tudlo tak paryo magbaton kaw ta singkaw na dili beg-at daw pas-anen na dili bellay na alin ki yaken.”

12

Insa Parti Ta Adlaw Ta Pagpuay (Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5)

1 Paglambay ta pila na mga adlaw, Jesus i daw iya na mga tinudluan gaagi naan ta isya na triguan ta Adlaw Ta Pagpuay. Iya na mga tinudluan nletem daw gaugot danen ta pila na passi ta trigo daw pakaan.
2 Piro, na nakita ta pila na mga Pariseo na mga tinudluan Jesus gaugot daw gakaan, gambal danen ki kanen, “Lagen no ubra ta imo na mga tinudluan. Pabuat danen kuntra ta mga sugo parti ta Adlaw Ta Pagpuay.”*
3 Sabat Jesus, “Paryo kaw inyo na ula kabasa parti ta pabuat Ari David anay pa sa na nletem gid kanen daw iya na mga duma!
4 Kanen giling naan ta balay ta Dyos daw gakaan ta tinapay na paalad para ta Dyos. Patagan din man iya na mga duma. Piro, maskin mga pari nang patugutan na maan ta tinapay na paalad para ta Dyos, buat ya danen Ari David ula pabilang na kuntra ta mga sugo Moises.†
5 “Paryo kaw inyo na ula kabasa naan ta Mga Sinulat Moises parti ta mga pari na kinanglan mag-ubra naan ta Adlaw Ta Pagpuay. Gasirbi danen ta Dyos naan ta Timplo naan ta Adlaw Ta Pagpuay maskin kuntra ta mga sugo Moises na mubra naan ta Adlaw Ta Pagpuay, piro buat ya danen na mga pari ula pabilang na kuntra ta mga sugo.
6 Sugiran ta kyo na impurtanti gid mga sugo parti ta Timplo, piro may anen di na mas impurtanti kaysa ta Timplo.
7 Daw naintindian nyo inta daw ino beet ambalen ta ambal ta Dyos, ula kaw inta gausgar ta duma na ula

* **11:28** *Mga pas-anen* beet ambalen mga sunuran na patudlo ta mga manugtudlo ta mga Judio na sikad bellay na tumanen. * **12:2** Daw Adlaw Ta Pagpuay, tama na ubra na kuntra ta mga sunuran ta mga Judio. Mag-ani an isya na ubra na kuntra. Pwidi nyo mabasa Exodo 34:21. Ta isip ta mga Pariseo kuntra maskin pag-ugot nang an ta trigo tak paryas nang man gyapon ta pag-ani. † **12:4** Naan ta Levitico 24:5-9 pwidi nyo mabasa parti ta tinapay na paalad para ta Dyos. Naan ta 1 Samuel 21:1-6 pwidi nyo mabasa isturya parti ta pabuat ya Ari David na gakaan kanen ta tinapay na paalad para ta Dyos.

gabuat ta sala. Iling ti ambal ta Dyos,
'Mas gusto ko na may kaluoy kaw ta
kada isya kaysa may paalad kaw ki
yaken.'‡
8 Gani, Kanen Na Alin Ta Langit Na
Natao Naan Ta Kalibutan may uturi-
dad na magbeet daw ino tugot na
buaten naan ta Adlaw Ta Pagpuay."

Mama Na Lima Din An Kimay (Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11)

9 Pagtapos Jesus ta isturya naan ta
mga Pariseo ya, gapadayon kanen i ta
iya na pagpanaw daw gaselled naan
ta balay tipunan na naan dya mga
Pariseo na ya gasimba.
10 Naan dya may mama na isya
din an na lima kimay. Gainsa mga
Pariseo ki Jesus, "Ino ta imo na isip,
naan ta Mga Sinulat Moises patu-
got na naan ta Adlaw Ta Pagpuay
magpaayad ki ta mga ittaw na may
masakit?" Iling tan insa ta mga
Pariseo tak papangitaan danen ka-
nen i ta sala aged maakusaran.
11 Sabat din, "Daw isya ki kyo
may subuok na karniro na mulog ta
lungag naan ta Adlaw Ta Pagpuay,
simpri gawaten nyo daw mangen
pagwa!
12 Di' ba ittaw an mas impurtanti
kaysa ta karniro? Gani, dili kuntra
ta Mga Sinulat Moises na magbuat ki
ta miad ta ate na mga duma naan ta
Adlaw Ta Pagpuay."
13 Pagsabat Jesus ta mga Pariseo,
gambal kanen ta mama ya, "Untayen
no imo na lima na kimay." Dayon,
pauntay ta mama iya na lima daw
nayad na paryo ta liyo din na lima na
ula dipirinsya.
14 Galin mga Pariseo ya daw gas-
apol danen an daw ino paagi na Jesus
an ipapatay danen.

Pinili Ta Dyos Na Magsirbi Ki Kanen

15 Na nlaman Jesus na paplanuan
kanen i ta mga Pariseo na patayen,
galin kanen ta lugar ta mga Pariseo
na ya. Tama na mga ittaw gasunod
ki kanen daw tanan ki danen na may
masakit paayad din.
16 Paambalan din danen an na dili
manugid-sugid parti ki kanen.
17 Tenged iling tan mga pabuat din,
natuman sulat ya Isaias na prupita
anay pa sa na Dyos gambal:
18 "Yi ake na pinili aged magsirbi ki
yaken.
Papalangga ko daw nalipay
a gid ki kanen.
Ubayan ko kanen an paagi ta ake
na Ispiritu.
May ibalita kanen an para ta
tanan na mga ittaw
daw ino paagi na bilangen ko na
danen an matareng.
19 Dili kanen magdiskas
daw dili man minggit naan
ta mga ittaw.
Dili man kanen an mamatian
na gambal na iya na kagi
biskeg naan ta mga dalan.
20 Miad kanen an daw magtabang
man ta mga ittaw
na galuya iran an na
pagsalig
na paryo kanen an ta ittaw na ula
gabali ta tanem na gaapay
daw ula man gapatay ta
lampraan na gapaleng-
paleng.
Padayunon din iya na buat na
iling tan
asta matuman ake na liag
na mga ittaw bilangen ko na
matareng.
21 Naan ki kanen paglaem ta tanan."§
Yon ambal ta Dyos naan ta sinulat
Isaias.

Gaem Jesus Ta Pagpagwa Din Ta Mga Malain Na Ispiritu (Marcos 3:20-30; Lucas 11:14-23; 12:10)

22 May mama na naapa daw nab-
ulag tak naseddepan ta malain na
ispiritu. Padala kanen i naan ki Jesus
daw paayad Jesus kanen i na kaam-
bal dayon daw kakita.

‡ **12:7** Oseas 6:6 § **12:21** Isaias 42:1-4 * **12:23** May pasaysay parti ta *Apo Ari David* na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Mateo 9:27.

23 Tanan gatingala daw gambal, “Yi
taan en Apo Ari David na papaabot
ta.”*
24 Piro, na namatian ta mga Pariseo
ambal ya ta mga ittaw, gambal da-
nen an, “Nyan na ittaw gapagwa ta
mga malain na ispiritu paagi nang ta
gaem na alin ki Satanas na pangulo ta
mga malain na ispiritu.”
25 Nlaman Jesus iran an na isip
daw gambal kanen ki danen, “Daw
mga sinakepan ta isya na kaarian
magkuntraay, iran na kaarian dili
magpadayon. Daw mga ittaw na
naan ta isya na syudad magkuntraay,
dili magpadayon iran na syudad. Il-
ing man tan matabo daw mga it-
taw na naan ta isya na panimalay
magkuntraay.
26 Daw palayasen Satanas iya na
mga sinakepan, pakuntra din iya an
na kaugalingen. Daw iling tan, dili
magpadayon iya an na pagdumala.
27 Ambal nyo na naan alin ki Sa-
tanas gaem an ta ake na pagpagwa ta
mga malain na ispiritu, piro indi alin
gaem ya ta inyo na mga tinudluan ta
iran na pagpagwa ta mga malain na
ispiritu? Simpri alin ta Dyos! Da-
nen an pamatuod na sala gid inyo an
na ambal tak iran na gaem daw ake
paryas nang na alin ta Dyos.
28 Tenged papagwa ko mga malain
an na ispiritu paagi ta gaem ta Dyos
Ispiritu Santo, beet ambalen na gabot
en naan ki kyo papaabot nyo na pag-
dumala ta Dyos.”
29 Ambal pa Jesus, “Daw may ittaw
na liag melled daw mamang ta mga
pagkabetang naan ta balay ta iseg na
ittaw, impusibli na kaselled kanen an
daw dili din anay magapos iseg ya
na ittaw. Daw nagapos en, sigurado
gid na makamang din en mga pagka-
betang naan ta balay.”†
30 Ambal pa Jesus, “Daw kino na
ula gatabang ki yaken ta ake na ubra,
kanen gakuntra ki yaken na paryo
kanen ta ittaw na imbis na mabang
ta pagtipon ta mga karniro, gatabog
ki danen na magpadyo.
31 Sugiran ta kyo na bisan ino na
mga sala ta mga ittaw daw mga am-
bal danen na malain kuntra ta Dyos,
mapatawad pa. Piro, mga ambal da-
nen na malain kuntra ta Dyos Ispiritu
Santo, dili mapatawad.
32 Daw kino mag-ambal ta malain
kuntra ki Yaken Na Alin Ta Langit
Na Natao Naan Ta Kalibutan, map-
atawad pa ta Dyos. Piro, daw kino
mag-ambal ta malain kuntra ta Dyos
Ispiritu Santo, dili mapatawad naan
ta yi na timpo daw dili man map-
atawad naan ta timpo na mabot.”‡

Mga Ambal Na Miad Daw Malain (Lucas 6:43-45)

33 Gambal pa Jesus i, “Daw dayad
kaoy an, simpri dayad man iya na
bunga. Daw lain kaoy an, simpri lain
man iya na bunga. Mga kaoy makala
paagi ta iran na bunga.
34 Kyo na malain! Paryo kaw
ta mga bata ta bekkessan na dali-
tan!§ Impusibli na mag-ambal kaw
ta maskin ino na miad paryo ta kaoy
na lain impusibli na magbunga na
dayad tak daw ino naan ta isip ta
ittaw, yon man ambalen din.
35 Ittaw na miad, pirmi man miad
mga paambal din tak tanan na naan
ta iya na isip miad. Ittaw na malain,
pirmi man malain mga paambal din
tak tanan na naan ta iya na isip
malain.
36 Sugiran ta kyo na naan ta ad-
law na mag-ukom Dyos an ta mga
ittaw daw kino matareng daw dili
matareng, kyo manabat naan ki ka-
nen tenged ta inyo na mga ambal na
malain na dapat ula nyo inta ambala
37 tak dipindi ta inyo na mga naam-
bal daw silutan kaw, daw dili.”

† **12:29** Naan ta paanggid na paisturya Jesus *iseg na ittaw* beet ambalen Satanas. *Ittaw na gagapos ta iseg na ittaw* beet ambalen Jesus. ‡ **12:32** Pwidi nyo mabasa parti ta *yi na timpo* daw *timpo na mabot* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay daw ngitaen nyo ambal na *yi na timpo.* § **12:34** Ta timpo Jesus, ta isip ta mga Judio malain na ittaw paanggid naan ta bekkessan.

Pangayo Na Jesus Magbuat Ta Katingalaan (Marcos 8:11-12; Lucas 11:29-32)

38 May mga Pariseo daw manug-
tudlo ta Mga Sinulat Moises na gam-
bal ki Jesus, "Mistro, liag nay na mag-
buat ka ta katingalaan aged makita
nay pamatuod na papadala ka ta
Dyos."
39 Sabat Jesus, "Mga ittaw ta yi na
timpo malain daw gatalikod ta Dyos.
Papangitaan a danen ta katingalaan
na buat aged may pamatuod para ki
danen na papadala a ta Dyos. Piro,
ula duma na katingalaan na ipakita
ki danen daw dili, katingalaan ya na
natabo ki Jonas na prupita anay pa
sa.
40 Seled ta tallo adlaw daw tallo
kilem naan Jonas ya ta gettek ta sikad
bakod na sidda daw kagwa man na
bui. Paryo man tan, Kanen Na Alin
Ta Langit naan ta lebbengan ta tallo
adlaw daw tallo kilem daw magwa
man na bui.*
41 Daw mabot adlaw na mag-ukom
Dyos an ta tanan na mga ittaw daw
kino matareng daw dili matareng,
naan dya mga taga-Ninive ya na
nabui anay pa sa ta timpo Jonas min-
deg daw magpamatuod na igo gid na
silutan ta Dyos mga ittaw an ta yi
na timpo. Mga taga-Ninive ya may
matareng na magpamatuod ta iling
sa tak ganelsel daw padilian danen
iran an na mga sala na kamati danen
ta wali Jonas.† Piro anduni, anen
di en isya i na mas labaw pa iya na
katengdanan kaysa ta katengdanan
Jonas, piro ula kaw gapati ki kanen.
42 Daw mabot adlaw na mag-ukom
Dyos an ta tanan na mga ittaw daw
kino matareng daw dili matareng,
naan dya Rayna ya na alin ta Sur min-
deg daw magpamatuod na igo gid na
silutan ta Dyos mga ittaw an ta yi na
timpo. Kanen an may matareng na
magpamatuod ta iling sa tak anay pa
sa kanen gabyai na naan pa alin ta
sikad madyo na lugar aged mamati
ta tudlo Ari Solomon na maalam gid.
Piro anduni, anen di en isya i na mas
labaw pa iya na katengdanan kaysa
ta katengdanan Ari Solomon, piro ula
kaw gapati ki kanen."

Pagbalik Ta Malain Na Ispiritu Naan Ta Ittaw Na Naalinan Din (Lucas 11:24-26)

43 Gaisturya Jesus i ta alimbawa,
"May malain na ispiritu na gagwa ta
ittaw na paseddepan din. Paggwa
din, giling kanen an naan ta mara
na lugar aged mangita ta mapuayan.
Piro, ula kanen may nakita.
44 Gaisip kanen an, 'Miad pa na ma-
lik a naan ta ittaw ya na naalinan ko.'
Pagbalik din naan ta ittaw ya, nakita
din na paryo ta balay na bakanti,
limpyo daw ayos.
45 Gagwa isab kanen an naan ta
ittaw ya aged mangita ta pitto na mas
malain pa na ispiritu kaysa ki kanen.
Pagkita din, danen tanan gaseddep
naan ta ittaw ya daw gatinir dya ta
lugay. Mas lain pa gid uryan an na
kaimtangan ta ittaw ya kaysa ta una.
Iling man tan matabo ta malain na
mga ittaw ta yi na timpo. Gadugang
pa gid iran an na malain na buat daw
isip tak ula danen ganelsel ta iran na
mga sala na namatian danen miad na
balita."

Mga Kauturan Jesus (Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21)

46 Na gambal pa Jesus i ta mga it-
taw, gabot iya na mga utod na mama
daw iya na inay. Gatindeg danen an
naan ta gwa tak may ambalen danen
ki kanen.
47 May gambal ki kanen, "Naan ta
gwa imo ya na inay daw mga utod.
May ambalen danen an ki kaon."
48 Gainsa Jesus i ta ittaw na gambal
ki kanen, "Kino ake an na inay daw
mga utod?"
49 Pag-insa din, patudlo din iya na
mga tinudluan daw mambal, "Yi da-
nen i pabilang ko na ake na inay daw
mga utod

* **12:40** Naan ta Jonas 1:17 daw 2:10 pwidi nyo mabasa parti ta katingalaan na natabo ki Jonas.
† **12:41** Naan ta Jonas 3:1-10 pwidi nyo mabasa parti ta pagnelsel ta mga taga-Ninive.

50 tak daw kino mga gasunod ta
kabebet-en ta ake na Amay na naan
ta langit, danen pabilang ko na ake
na utod daw inay."

13

Mangunguma Na Gasabwag (Marcos 4:1-20; Lucas 8:4-15)

1 Yon man na adlaw na gatudlo Je-
sus i ta iya na mga tinudluan naan ta
isya na balay, galin kanen i dya daw
megbeng naan kilid ta Dagat Galilea
daw gamungko dya.
2 Sikad tama na mga ittaw giling
dya daw gatipon naan ki kanen.
Tenged sikad tama ittaw, gasakay
kanen i naan ta buti daw mungko.
Mga ittaw an a, gatindeg naan ta
dagsayan.
3 Tama iya na paambal ki danen
paagi ta mga paanggid na isturya na
paryo ti: "Mamati kaw! May man-
gunguma na giling naan ta iya na
uma aged magsabwag ta binni.
4 Ta iya na pagsabwag, may mga
binni na katupa naan ta dalan. Mga
yupan gaprani daw mga binni an
ubos danen ta tuktok.
5 Duma an na binni katupa naan
ta batuan na may tappaw nang na
basak. Tenged tappaw nang, ula
nang lugay nanlisok en mga binni an.
6 Na ugto-adlaw en, galayeng daw
gakeseg tak babaw nang mga gamot
an.
7 Duma man an na binni katupa
naan ta basak na natubuan ta mga
telleken na lamunon. Na gatubo en
mga lamunon, nalemmes mga binni
ya na gatubo.
8 Piro, duma pa gid na binni katupa
naan ta dayad na basak daw gatubo,
gabakod daw namunga. May bunga
na gapungpong ta isya gatos na passi,
may anen man sisinta daw may anen
man trinta."
9 Gambal pa Jesus i, "Daw kino liag
magbaton ta ake i na ambal, isipen
din gid ta usto namatian din an."
10 Gaprani mga tinudluan Jesus
ki kanen daw gainsa, "Man-o tak
gagamit ka ta mga paanggid na istu-
rya ta imo na pag-ambal naan ta mga
ittaw?"
11 Sabat Jesus, "Kyo na mga tinud-
luan ko patagan ta Dyos ta pribiliyo
na maintindian nyo mga ula din pa-
sugira anay pa sa parti ta iya na pag-
dumala. Piro, duma na mga ittaw ula
din paatagan
12 tak daw kino kaintindi daw gap-
ati ta ake na mga patudlo parti ta
pagdumala ta Dyos, dugangan pa gid
ta Dyos asta na magtama iya an na
maintindian. Piro, daw kino ula gap-
ati, bawian pa ta Dyos kanen an daw
ino na naintindian din parti ta pag-
dumala ta Dyos.
13 Yon na gatudlo a paagi ta mga
paanggid na isturya naan ta duma
na mga ittaw tak maski patan-aw da-
nen ta miad ake na mga buat, ula
man gyapon kaintindi daw ino beet
ambalen. Maski namatian danen ta
miad ake na mga patudlo, paryas ula
man gyapon danen an kamati daw
ula man gyapon kaintindi.
14 Tenged iling tan danen an, na-
tuman en sulat ya Isaias na prupita
anay pa sa na Dyos gambal,

'Maski mamati kaw pa ta miad daw
magtan-aw,
dili kaw man gyapon kaintindi
daw ino beet ambalen.
15 Yi na mga ittaw, dessen iran na ulo.
Gapabengngel nang danen an
daw gapabulag-bulag
aged paryas na ula danen an
kakita, kamati daw kaintindi
tak basi daw maintindian
danen, magnelsel daw
marani ki yaken
daw patawaren ko danen
an.' "*

16 Ambal man Jesus, "Iling tan duma
na mga ittaw, piro may bakod kaw
na pribiliyo tak kakita kaw ta ake na
mga buat daw kamati man ta ake na
ambal.
17 May bakod kaw gid na pribiliyo
daw sugiran ta kyo na anay pa sa
tama na manugsugid ta kabebet-en
ta Dyos daw mga dyusnon na ittaw

* **13:15** Isaias 6:9-10

na gaandem na makita danen mga buat na nakita nyo, piro ula bisan isya ki danen kakita. Liag man danen na mamatian mga ambal na namatian nyo, piro ula bisan isya ki danen kamati."
18 Ambal pa Jesus, "Matian nyo daw ino beet ambalen ta paanggid na isturya ta mangunguma na gasabwag.
19 Isya na ittaw kamati ta tudlo parti ta pagdumala ta Dyos, piro ula kanen kaintindi ta usto. Gabot Satanas daw pakamang din tudlo ya na naan ta isip ta ittaw. Iling tan beet ambalen ta mga binni na katupa naan ta dalan.
20 Mga binni na katupa naan ta batuan na may tappaw nang na basak paryo ta tudlo parti ta ambal ta Dyos na pamatian ta mga ittaw daw pabaton dayon na may kalipay,
21 piro iran na pagpati dili terek ta iran na nakem. Paryo danen ta tanem na mga gamot an babaw nang. Gani, ula nang lugay iran na pagpati. Na gabot mga prublima daw papangabot danen ta mga gakuntra ki danen tenged ta iran na pagpati ta tudlo ya, patalikuran danen dayon iran na pagpati.
22 Mga binni na katupa naan ta natubuan ta mga telleken na lamunon paryo ta tudlo parti ta ambal ta Dyos na pamatian ta mga ittaw, piro nalipatan danen tudlo ya tenged gapalibeg danen parti ta pangabui daw gangabot man na magmanggaranen. Ula en pulos iran na pagpati tak ula risulta na paryo danen an ta tanem na ula gabunga.
23 Mga binni na katupa naan ta dayad na basak paryo ta tudlo parti ta ambal ta Dyos na pamatian ta mga ittaw daw papatian man danen daw may dayad na risulta iran na pagpati. Danen an paryo ta tanem na gapungpong ta bunga na may isya gatos na passi, may sisinta daw may anen man na trinta."

Kilo Na Lamunon Na Gatubo Naan Ta Triguan

24 Gaisturya Jesus i ta isya pa na paanggid, "Pagdumala an ta Dyos paryo ta natabo ta isya na mama na gasabwag ta dayad na binni na trigo naan ta iya na uma.
25 Piro, isya na kilem na gatunuga pa mga ittaw, giling iya na kuntra naan ta uma ya daw pasabwagan ta binni ta lamunon na kilo na daw lagen paryo man ta trigo. Pagtapos ta pagsabwag, guli iya na kuntra.
26 Na gatubo en trigo ya daw gamunga, nakala man en daw indi sa mga lamunon.
27 Mga suguon ta tag-iya ta uma giling ki kanen daw gambal, 'Amo, di' ba dayad na binni imo na pasabwag naan ta imo na uma? Man-o taan tak may anen man dya kilo na mga lamunon?'
28 Sabat din, 'Pasabwag ta kuntra.' Insa danen, 'Gusto no na bud-uton nay mga lamunon an?'
29 Sabat din, 'Dili nang anay. Daw bud-uton nyo, basi madapil trigo an.
30 Bay-an nyo nang anay asta na mabot uras ta tag-ani. Daw tag-ani en, suguon ko mga manug-ani an na bud-uton danen kilo an na mga lamunon daw begkesen aged sunugon. Piro trigo an a, tipunon danen daw itago naan ta ake na budiga.' "

Binni Na Mustasa (Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19)

31 Gaisturya Jesus i ta isya pa man na paanggid, "Pagdumala an ta Dyos paryo ta natabo ta binni na mustasa† na patanem ta isya na ittaw naan ta iya na uma.
32 Yi na binni pinakatise ta tanan na binni. Piro, na gatubo en, mas pa bakod kaysa ta tanan na tanem na gulay daw naimo na bakod na kaoy. Bisan mga yupan an gatugdon daw gasalag naan ta iya na mga sanga."

Pampaabok Ta Tinapay (Lucas 13:20-21)

† **13:31** Naan ta lugar ta mga Judio ta timpo Jesus, mustasa an isya klasi na kaoy. Ula pagulay, piro liso ta mustasa pagamit na panglasa.

33 Gaisturya Jesus i ta isya pa gid
na paanggid, “Pagdumala an ta Dyos
paryo ta natabo ta tise na pam-
paabok ta tinapay na palaket ta isya
na bai naan ta tama na arina na
bali tallo sekeb ta bakod na seke-
ban.‡ Maskin tama arina an, na-
paabok man gyapon tanan.”

Ambal Jesus Parti Ta Iya Na Pag-isturya Ta Mga Paanggid (Marcos 4:33-34)

34 Na gatudlo Jesus i naan ta mga
ittaw parti ta pagdumala ta Dyos,
tanan na panudluon din paagi nang
ta mga paanggid. Ula kanen gatudlo
ki danen daw dili, paagi nang ta mga
paanggid.
35 Ta iya na pag-isturya ta mga
paanggid, natuman sinulat ya ta isya
na prupita anay pa sa,

“Mag-ambal a ki danen paagi ta mga
paanggid.
Mag-ambal a parti ta mga ula pa
nlami ta mga ittaw
alin pa ta pagbuat ta kalibutan.”§

Pagsaysay Jesus Parti Ta Paanggid Ta Kilo Na Lamunon

36 Pagtapos Jesus ta pag-isturya ta
mga paanggid, padilian din mga it-
taw na patudluan din daw gaselled
naan ta balay na iya na dayunan.
Gaprani iya na mga tinudluan daw
gainsa, “Pwidi kay no sugiran daw
ino beet ambalen ta paanggid ya
parti ta kilo na lamunon.”
37 Sabat din, “Ittaw ya na gasabwag
ta dayad na binni beet ambalen Ka-
nen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan
Ta Kalibutan.
38 Uma ya beet ambalen kalibutan
i. Dayad ya na binni beet ambalen
mga ittaw na sakep ta pagdumala ta
Dyos daw kilo ya na lamunon, mga
sakep ta pagdumala Satanas.
39 Kuntra ya na gasabwag ta binni
ta kilo na lamunon beet ambalen Sa-
tanas. Tag-ani ya beet ambalen pag-
ukom ta Dyos naan ta katapusan ta
yi na timpo* daw mga manug-ani ya,
danen mga angil ta Dyos.
40 Pag-ukom an ta Dyos ta katapu-
san paryo ta pagtipon daw pagsunog
ta kilo na lamunon na pabud-ot.
41 Ta timpo ta pag-ukom ta Dyos,
Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao
Naan Ta Kalibutan magpadala ta iya
na mga angil aged tanan na gatintar
daw tanan man na gabuat ta malain
tipunon danen daw belagen naan ta
mga ittaw na iya na padumalaan.
42 Mga ittaw na malain ipilak ta
mga angil naan ta apoy na gadaba-
daba daw naan dya mangagal ta tudo
daw magbaggit ta iran na ngipen.
43 Mga gapasakep ta pagdumala ta
Dyos, naan danen ta kaarian ta ate na
Amay na paryo danen an ta adlaw na
gasilak gid. Daw kino liag magbaton
ta ake i na ambal, isipen din gid ta
usto namatian din an.”

Manggad Na Nakita Naan Ta Uma Daw Pirlas Na Maalen

44 Gambal pa Jesus i naan ta iya
na mga tinudluan, “Pagdumala an
ta Dyos paryo ta natabo ta manggad
na nalebbeng naan ta isya na uma.
Manggad an nakita ta isya na ittaw
daw patampekan din isab. Ta iya
na kalipay guli kanen daw pabligya
din tanan din na pagkabetang daw
papalit uma ya.”
45 Ambal pa Jesus, “Isab, pagdu-
mala an ta Dyos paryo ta natabo daw
isya na nigusyanti gangita ta dayad
na mga pirlas.
46 Pagkita din ta dayad na pirlas
na sikad maal, guli kanen an daw
pabligya tanan din na pagkabetang
daw papalit din pirlas ya.”

Mga Sidda Na Naapas Naan Ta Pukot

47 Gambal pa Jesus i naan ta iya na
mga tinudluan, “Isya pa na paang-
gid. Pagdumala an ta Dyos paryo ta
natabo daw may pukot na pataktak

‡ **13:33** Sekeban na pasambit naan ta birsikulo trintay-tris, ta timpo Jesus kada isya pwidi maugsakan ta tama na arina na paryo ta katamaen ta pitto kilo. § **13:35** Mga Salmo 78:2 * **13:39** Pwidi nyo mabasa parti ta *yi na timpo* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

naan ta dagat daw klasi-klasi na mga sidda naapas.
48 Na tama en apas naan ta pukot, pabatak ta mga mananagat daw dleen ta baybay. Gapungko danen daw papili dayad an na mga sidda daw paugsak naan ta bangkat. Piro, dili dayad na mga sidda papilak.
49 Iling man tan matabo ta mga ittaw ta pag-ukom ta Dyos naan ta katapusan ta yi na timpo.† Mga angil an mabot daw belagen danen mga ittaw an na malain daw matareng.
50 Mga malain an pilak naan ta apoy na gadaba-daba daw naan dya mangagal ta tudo daw magbaggit ta iran na ngipen."

Mga Bag-o Daw Dati Na Tudlo

51 Jesus i gainsa ta iya na mga tinudluan, "Naintindian nyo tanan na paanggid na paisturya ko?" Sabat danen, "Ee."
52 Ambal pa Jesus, "Kada manugtudlo na gasunod ta patudlo ki kanen parti ta pagdumala ta Dyos sarang magtudlo ta dati na mga tudlo daw bag-o man na mga tudlo. Manugtudlo na iling tan paryo ta tag-iya ta balay na tama daan daw bag-o man na manggad naan ta taguan na pwidi din iprisintar naan ta iya na mga bisita."

Pagsikway Ki Jesus Ta Iya Na Mga Kasimanwa
(Marcos 6:1-6; Lucas 4:16-30)

53 Pagtapos Jesus ta pag-isturya ta mga paanggid naan ta iya na mga tinudluan, gapadayon kanen ta iya na pagpanaw.
54 Guli kanen naan ta banwa na naan dya kanen an gabakod.‡ Naan dya gatudlo kanen naan ta balay tipunan daw gatingala gid tanan na kamati ki kanen daw gambal danen, "Indi alin iya na kanlaman daw iya na gaem ta pag-imo ta mga katingalaan?
55 Di' ba amay din karpintiro ya? Di' ba inay din Maria an daw mga utod din danen Santiago, Jose, Simon daw Judas?
56 Di' ba mga utod din na bai anen man di ta ate i na banwa gaistar? Indi gid alin iya na tudlo?"
57 Tenged iling tan iran na isip parti ki Jesus, ula gid danen an gapati ki kanen. Piro, gambal Jesus ki danen, "Bisan indi na lugar, mga prupita an na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos pataod gid ta mga ittaw, piro naan ta iran gid na banwa ula pataura ta iran na kasimanwa daw pamilya."
58 Tenged mga kasimanwa Jesus ula gapati ki kanen, dili gid tama nabuat din na mga katingalaan naan ta iran na banwa.

14

Pagpatay Ki Juan Na Manugbautismo
(Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9)

1 Ta timpo na Jesus gatudlo naan ta Nazaret, Herodes i* na manugdumala ta Galilea, namatian din mga isturya parti ki Jesus
2 daw gambal ta iya na mga upisyalis, "Basi Jesus an, yon man Juan na manugbautismo na nabannaw. Yon na may gaem kanen ta pagbuat ta mga katingalaan."
3 Nlaman Herodes parti ki Juan tak kanen mismo gasugo na Juan ya dakepen, gapuson, daw prisuon. Papriso din Juan tenged ki Herodias na pasawa din bisan Herodias an sawa ta iya na utod na Felipe
4 daw tenged man na kanen an pirmi paambalan Juan, "Kuntra ta mga sugo naan ta Mga Sinulat Moises na pasawa no sawa ta imo na utod."
5 Tenged ta ambal Juan, gusto Herodes na ipapatay Juan ya, piro nadlek kanen ta mga ittaw tak gapati danen an na Juan ya isya na prupita alin ta Dyos.

† **13:49** Pwidi nyo mabasa parti ta *yi na timpo* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **13:54** Nazaret banwa na naan dya gabakod Jesus. * **14:1** *Herodes* na pasambit naan ta birsikulo uno manugdumala na paumaw na *Herodes Antipas.* Pwidi nyo mabasa parti ki *Herodes Antipas* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. Ngitaen nyo ambal na *Herodes.*

6 Naan ta kaadlawan Herodes,
manak din na dalagita na bata
Herodias gaselled daw gasayaw
naan tubangan ta mga gatambong.
Naganya gid ta iya na sayaw Herodes
i
7 daw ganumpa gid na iatag ki ka-
nen daw ino iya na ayuon.
8 Ta segyet ta inay din, gambal
kanen naan ki Herodes, “Atag no
dayon ki yaken ulo ya Juan na
manugbautismo na nabetang naan
ta bandiyado.”
9 Pagmati Herodes, ganelsel kanen
an, piro tenged ta iya na sumpa na
namatian ta mga bisita din, gasugo
kanen an na tumanen papangayo ta
dalagita.
10 Papauturan din Juan ta lieg naan
ta prisuan.
11 Ulo ya Juan na nabetang ta
bandiyado paatag naan ta dalagita
daw paatag din man naan ta iya na
inay.
12 Mga tinudluan Juan giling dya
daw mangen lawa ya daw ilebbeng.
Pagtapos ta paglebbeng, giling danen
ki Jesus daw pasugid na Juan ya patay
en.

Pagpakaan Jesus Ta Subla Limma Libo Na Ittaw
(Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

13 Pagmati Jesus na Juan ya patay
en, gasakay kanen ta buti na kanen
nang. Giling kanen ta lugar na ula
kabalayan. Piro, na nlaman ta mga
ittaw na galin kanen i, galutos danen
an na gapanaw nang alin ta lain-lain
na mga banwa.
14 Pagkawas Jesus, patan-aw din
sikad tama na mga ittaw na gatipon
dya daw naluoy gid kanen i ki danen.
Tenged ta iya na kaluoy, paayad din
mga ittaw ya na may masakit.

15 Na semsem en, gaprani mga tin-
udluan Jesus ki kanen daw mambal,
“Kilem en, naan ki pa di ta lugar na
ula kabalayan. Miad taan daw pailin-
gen no mga ittaw an naan ta mga
baryo aged malit ta iran na pagkaan.”
16 Sabat Jesus ki danen, “Dili en
kinanglan na manaw pa danen an.
Kyo mag-atag ki danen ta iran na
makaan.”
17 Sabat danen, “Mistro, impusibli
tak may anen ki nang di limma buok
na tinapay† daw darwa na sidda.”
18 Ambal Jesus, “Dleen nyo di.”
19 Pagbaton din, gambal kanen
naan ta mga ittaw na mungko
naan ta lamunon. Pakamang din
limma an na tinapay daw darwa na
sidda. Gaangad kanen ta langit daw
gapasalamat ta Dyos. Dayon, pabiak-
biak din tinapay ya daw paatag naan
ta iya na mga tinudluan aged itagtag
man danen naan ta mga ittaw.
20 Kakaan danen tanan daw nabu-
sog. Patipon ta iya na mga tinudluan
sama ya daw napanno danen dusi na
baskit na darko.
21 Katamaen ta mga kakaan mga
limma libo na mama na ula labet ta
bilang mga bai daw mga kabataan.

Pagpanaw Jesus Naan Apaw Ta Waig
(Marcos 6:45-52; Juan 6:15-21)

22 Na natipon en ta mga tinudluan
Jesus sama ya na tinapay daw sidda,
pasakay din dayon danen an naan ta
isya na buti daw paambalan na muna
en lakted naan ta liyo ta dagat tak
paulien din pa mga ittaw an.
23 Na napauli din en danen an,
giling kanen naan ta bukid na kanen
nang aged mangamuyo. Na semsem
en, isya nang kanen an dya.
24 Ta yo man na uras mga tinud-
luan din na naan ta buti madyo en
alin ta dagsayan. Nakulian buti an
magsulong tenged ta darko na baled
tak sungsong angin an.
25 Na mapit-madlaw en, gasunod
Jesus i ki danen na gapanaw kanen
naan ta apaw ta waig.
26 Na nakita kanen i ta mga tin-
udluan din, nakulbaan gid danen

† **14:17** Tinapay na pasambit naan ta birsikulo disi-syiti, kurti din an bilog daw tallo buok igo ta isya na ittaw.

an daw gasinggit ta subla na adlek, “Bagat!”
27 Gambal dayon Jesus i ki danen,
“Isegen nyo nakem nyo an! Yaken ni.
Dili kaw madlek!”
28 Gambal Pedro i, “Ginuo, daw
kaon gid nyan, mambal ka na miling
a dyan ki kaon na manaw a man naan
ta apaw ta waig.”
29 Ambal Jesus, “Manaw ka di!”
Pag-ambal Jesus, gapanaog Pedro i ta
buti daw gapanaw naan ta apaw ta
waig na miling ki Jesus.
30 Na nabatyagan Pedro biskeg na
angin, nadlek kanen an daw gaamat-
amat leddang. Gasinggit kanen an,
“Ginuo, tabangan a no!”
31 Pagawat dayon Jesus daw paibi-
tan Pedro i daw mambal, “Pedro, tise
imo na pagsalig! Man-o tak gadua-
dua ka?”
32 Pag-ambal din, gasakay danen
na darwa naan ta buti daw galinaw.
33 Mga tinudluan an na naan ta buti
gadayaw ki Jesus, “Matuod gid! Kaon
Bata Ta Dyos!”

Pagpaayad Jesus Ta Mga Ittaw Na May Masakit Naan Ta Genesaret (Marcos 6:53-56)

34 Paglakted Jesus daw iya na mga
tinudluan naan ta liyo na baybay ta
Dagat Galilea, gadungka danen an ta
banwa na Genesaret.
35 Na nakala ta mga ittaw dya Jesus
i, palapta danen balita na naan dya
kanen i daw tanan na mga ittaw na
may masakit padala ki kanen.
36 Gapangabay mga ittaw ki ka-
nen na daw pwidi mga ittaw na may
masakit magtandeg bisan ta bungay-
bungay nang ta sidsid ta iya na bayo
na pangkablay. Tanan na katandeg
nayad.

15

Mga Kaugalian Na Alin Ta Mga Manakem (Marcos 7:1-13)

1 May giling ki Jesus na mga Pariseo
daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat
Moises na naan galin ta Jerusalem.
Gainsa danen ki kanen,
2 “Man-o tak imo an na mga tinud-
luan ula gasunod ta mga kaugalian
na alin ta ate na mga manakem? Ula
danen gasunod ta sirimunya ta pag-
ugas ta lima bag-o danen an maan.”
3 Sabat Jesus ki danen, “Ta, kyo a,
man-o tak ula kaw gatuman ta mga
sugo ta Dyos aged masunod nyo nang
mga kaugalian an na buat nyo?
4 Di' ba sugo ta Dyos, ‘Tauron no
imo an na amay daw inay’?* Am-
bal din man, ‘Bisan kino gambal ta
malain parti ta iya na amay daw inay
dapat silutan ta kamatayen.’†
5-6 Piro, dili iling tan inyo na
patudlo tak naan ta mga kaugalian
na pabuat nyo, patudlo nyo na mga
ittaw dili en kinanglan magtaod ta
iran na ginikanan paagi ta pagtabang
basta mag-ambal danen an ta iran na
ginikanan ta iling ti, ‘Ake na iatag na
tabang inta ki kyo natagana en para
ialad naan ta Dyos.’ Ula nyo patubaya
sugo an ta Dyos para masunod nang
mga kaugalian na pabuat nyo.
7 Inyo na pagtaod ta Dyos pakita-
kita nang! Igo gid laygay Isaias na
prupita anay pa sa parti ki kyo naan
ta iya na sinulat. Nasulat din na Dyos
gambal,

8 ‘Yi na mga ittaw gataod ki yaken
paagi nang ta iran na baba.
Piro, iran na tagipusuon adyo ki
yaken.
9 Ula pulos iran an na pagsimba ki
yaken tak danen an gatudlo
na naan kon alin ki yaken mga
sugo an na naan nang alin ta
mga ittaw.’ ”‡

Mga Ittaw Na Bilangen Na “Limpyo” Daw “Dili-Limpyo” (Marcos 7:14-23)

10 Paumaw Jesus mga ittaw na
marani daw ambal din, “Mamati kaw
daw intindien nyo ambalen ko i.

* **15:4** Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16 † **15:4** Exodo 21:17; Levitico 20:9 ‡ **15:9** Isaias 29:13

11 Dili tenged ta mga gaselled ta
baba ta mga ittaw na danen an pa-
bilang na ‘dili-limpyo’. Danen an pa-
bilang na ‘dili-limpyo’ tenged ta mga
gagwa naan ta iran na baba.”§
12 Pag-ambal Jesus, gaprani iya na
mga tinudluan daw gambal, “Nain-
sulto gid mga Pariseo an ta imo na
ambal.”
13 Jesus i gasabat ki danen paagi ta
paanggid parti ta mga Pariseo, “Kada
tanem na ula patanema ta ake na
Amay na naan ta langit bud-uton gid.
14 Largaan nyo nang mga Pariseo
an tak paryo danen an ta mga bulag
na manugguyod ta bulag. Daw bu-
lag magguyod ta paryo din na bulag,
danen an na darwa mulog naan ta
lungag.”
15 Gambal Pedro i ki Jesus, “Sugiran
kay no tuo daw ino beet ambalen ta
ambal no an parti daw ino gaselled
daw gagwa naan ta baba ta mga it-
taw.”
16 Sabat Jesus, “Asta kyo na ake na
mga tinudluan, ula man kaintindi?
17 Dapat naintindian nyo na bisan
ino na gaselled ta baba ta mga ittaw
gadiritso naan ta iran na gettek daw
ta uryan magwa man gyapon.
18 Naan alin ta tagipusuon ta mga
ittaw mga malain na ambal na gagwa
alin ta iran na baba. Tenged ta iran
na malain na ambal bilangen danen
an na ‘dili-limpyo’
19 tak naan alin ta tagipusuon mga
buat na iling ti: mga malain na
isip, gapatay, gadulog ta dili din
sawa, gabuat ta malaw-ay ta panan-
aw ta Dyos, ganakaw, gatistigo ta dili
matuod daw gambal ta dili matuod
parti ta duma.
20 Tenged ta iling tan na mga
buat, mga ittaw an bilangen na ‘dili-
limpyo’. Piro, daw mga ittaw an
maan na ula gasunod ta sirimunya
ta pag-ugas ta lima, dili danen an
bilangen na ‘dili-limpyo’.”

Pagsalig Ta Bai Na Dili-Judio (Marcos 7:24-30)

21 Galin Jesus i ta Genesaret daw
giling ta lugar na dani ta mga banwa
na Tiro daw Sidon.
22 May isya na bai na Canaanen
na gaistar dya na giling ki Jesus daw
gapakiluoy na bakod iya na kagi,
“Ginuo! Apo Ari David!* Maluoy
ka ki yaken! Ake na bata na bai
naseddepan ta malain na ispiritu
daw nabellayan gid!”
23 Piro, ula gasabat Jesus i. Gaprani
iya na mga tinudluan ki kanen daw
sigi gid ambal, “Palinen no bai na yan
tak sikad sagbak daw gasunod-sunod
ki kiten.”
24 Sabat Jesus ki danen, “Ula a la-
bet ki kanen tak papadala a para
nang ta mga linai Israel na paryo mga
karniro na narwad.”
25 Gaprani bai ya daw galuod naan
ta atubangan Jesus daw mambal,
“Ginuo, tabangan a no.”
26 Tenged bai ya dili-Judio, iling ti
sabat Jesus, “Dili dapat na kamangen
pagkaan an ta mga bata daw iatag
naan ta mga ayam.”
27 Ambal ta bai, “Matuod nyan,
Ginuo, piro bisan pa mga ayam
gakaan man ta mummo na nulog alin
ta lamisa ta iran na tag-iya.”†
28 Sabat Jesus ta bai, “Manang,
bakod gid imo na pagsalig! Imuon
ko imo na pangabay.” Pagsabat din,
nayad dayon bata ya.

Pagpaayad Jesus Ta Tama Na Mga Ittaw

29 Galin Jesus i ta lugar na dani Tiro
daw Sidon daw gaagi naan kilid ta
Dagat Galilea. Gatukad kanen naan
ta bungyod na dani ta dagat daw
mungko.

§ **15:11** *Dili-limpyo* beet ambalen *dili bagay na magsimba ta Dyos.* Pwidi nyo mabasa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay parti ta pagpati ta mga Judio na may paumaw danen na *limpyo* daw *dili-limpyo* daw ngitaen nyo ambal na *limpyo.* * **15:22** May pasaysay parti ta *Apo Ari David* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mateo 9:27. † **15:27** Naintindian ta bai na sabat Jesus beet ambalen na mga Judio una na tabangan Jesus. Naan ta sabat Jesus *mga bata* beet ambalen *mga Judio. Mga ayam* beet ambalen *mga dili-Judio.*

30 Tama na mga ittaw giling ki kanen daw gadala ta mga piang, mga may dipirinsya ta batiis, bulag, apa daw duma pa gid na mga ittaw na may masakit. Paprani danen mga ittaw an na may masakit naan ta tubangan Jesus daw paayad din.
31 Gatingala gid tanan an na mga ittaw ta iran na nakita: mga apa kaambal en, mga may dipirinsya ta batiis nayad en, mga ittaw na piang kapanaw en ta usto daw mga bulag kakita en. Gadayaw danen an ta Dyos na patuuan ta mga linai Israel.

Pagpakaan Jesus Ta Subla Appat Libo Na Ittaw (Marcos 8:1-10)

32 Paumaw Jesus na marani ki kanen iya an na mga tinudluan daw ambal din ki danen, "Naluoy a ta mga ittaw na duma ki kiten tak tallo en adlaw na gakuyog danen i ki yaken daw anduni ubos en iran na balon. Dili ko gusto na paulien danen i na ula kakaan tak basi malipeng ta iran na pagpanaw."
33 Gainsa iya na mga tinudluan, "Naan ta lugar na i na ula kabalayan indi ki magkamang ta tinapay na igo ta sikad i tama na mga ittaw?"
34 Insa Jesus ki danen, "Pila buok na tinapay‡ naan ki kyo?" Sabat danen, "Pitto daw pila buok man na derse na sidda."
35 Papungko Jesus mga ittaw an naan ta basak
36 daw pakamang din pitto an na tinapay daw sidda daw gapasalamat ta Dyos. Pabiak-biak din tinapay an daw patenga-tenga sidda daw paatag naan ta iya na mga tinudluan aged itagtag danen naan ta mga ittaw.
37 Kakaan danen tanan daw nabusog. Patipon ta iya na mga tinudluan sama ya daw napanno danen pitto na baskit na darko.
38 Katamaen ta mga kakaan appat libo na mama na ula labet ta bilang mga bai daw mga kabataan.
39 Papauli Jesus mga ittaw ya daw gasakay kanen ta buti daw miling naan ta lugar na sakep ta banwa na Magadan.

16

Liag Ta Mga Pariseo Na Makita Katingalaan Na Buat Jesus (Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56)

1 May mga Pariseo daw Saduseo na gaprani ki Jesus tak liag danen na pamatuuran din daw indi gid alin iya na gaem. Papangitaan danen kanen an ta katingalaan na buat na alin ta Dyos aged may pamatuod na kanen an papadala ta Dyos.
2 Piro, gambal Jesus ki danen, "Pagsalep ta adlaw, mambal kaw, 'Dayad timpo i kisyem tak gaminog langit an.'
3 Ta sellem na magpawa-pawa, mambal kaw, 'Maglain timpo i kani tak minog langit an daw tama item.' Sagad kaw manilag ta mga nakita nyo naan ta kalangitan, piro dili nyo makamang daw ino beet ambalen ta mga natabo na pakita ta Dyos ta yi na timpo!
4 Mga ittaw ta yi na timpo malain daw gatalikod ta Dyos! Papangitaan a danen ta katingalaan na buat aged may pamatuod para ki danen na papadala a ta Dyos. Piro, ula duma na katingalaan na ipakita ki danen daw dili, katingalaan ya na natabo ki Jonas anay pa sa!"* Pag-ambal Jesus, galin kanen ta mga Pariseo daw Saduseo daw miling ta duma na lugar.

Pagpaandam Jesus Parti Ta Patudlo Ta Mga Pariseo Daw Saduseo (Marcos 8:14-21)

5 Na kalakted en Jesus i daw iya na mga tinudluan naan ta liyo Dagat Galilea, nalipatan ta iya na mga tinudluan na magdala ta tinapay na balon.
6 Gambal kanen i ki danen, "Magandam kaw gid daw maglikaw ta

‡ **15:34** May pasaysay parti ta *tinapay* na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Mateo 14:17. * **16:4** Naan ta Mateo 12:39-40 pwidi nyo mabasa parti ta katingalaan na natabo ki Jonas.

pampaabok ta mga Pariseo daw Saduseo.”
7 Pag-ambal din, gaisturyaay mga
tinudluan an, “Iling tan ambal din tak
ula ki kadala ta tinapay na balon.”
8 Nlaman Jesus paisturya danen
daw ambal din, “Tise gid inyo na
pagsalig. Man-o tak gapalibeg kaw
gid na ula kaw tinapay?
9 Ula nyo pa naintindii? Ino, ula
nyo gid nademdemi nabuat ko ta
limma ya na tinapay para ta subla
limma libo na ittaw daw pila na mga
baskit napanno nyo ya ta sama na
patipon nyo?
10 Ula nyo man nademdemi pabuat
ko ta pitto na tinapay para ta subla
appat libo na ittaw daw pila na mga
baskit napanno nyo ya ta sama na
patipon nyo?
11 Man-o tak ula nyo pa naintindii
na dili parti ta tinapay beet ko ya
ambalen? Ambalen ko isab, ‘Mag-
andam kaw gid daw maglikaw ta
pampaabok ta mga Pariseo daw
Saduseo.’ ”
12 Dayon, naintindian en danen na
ula kanen an gapaandam ki danen
parti ta pampaabok na pagamit naan
ta tinapay. Gapaandam kanen i parti
ta dili matuod na patudlo ta mga
Pariseo daw Saduseo na dapat na dili
danen patian.

Sabat Pedro Daw Kino Jesus (Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21)

13 Na gabot Jesus i daw iya na mga
tinudluan naan ta lugar na sakep ta
banwa na Cesarea Filipos, gainsa ka-
nen ki danen, “Kino kon ambal ta
mga ittaw Yaken i Na Alin Ta Langit
Na Natao Naan Ta Kalibutan?”
14 Sabat danen, “May mga ittaw
na gambal na kaon kon yan Juan na
manugbautismo. Duma ya a gam-
bal na kaon kon Elias. Duma pa ya
gambal na kaon kon Jeremias, daw
duma pa gid ya gambal na kaon kon
isya ta duma man na mga prupita
na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos
anay pa sa.”
15 Insa din pa, “Kyo a, ino maambal
nyo daw kino yaken i?”
16 Sabat Simon Pedro,† “Kaon yan
Pinili Ta Dyos Na Mag-ari daw Bata ta
Dyos na bui.”
17 Ambal Jesus ki kanen, “Simon
na bata Jonas, may bakod ka na pri-
biliyo tak kamatuuran i na paambal
no ula napaintindi ta ittaw ki kaon.
Napaintindi ki kaon ta ake na Amay
na naan ta langit.
18 Ambalen ko man ki kaon na
kaon Pedro na beet ambalen bato
daw naan ta unay na bato na i itukod
ko ake na balay na yon man tanan
na mga ittaw na gatuo ki yaken daw
bisan gamiten pa Satanas tanan din
na gaem, dili din mapirdi danen an
na gatuo ki yaken.
19 Iatag ko ki kaon uturidad an na
alin ta Dyos aged magdumala ta mga
ittaw na sakep ta iya na pagdumala
na paryo paatag ki kaon yawi an na
pangbukas ta iya na kaarian. Tenged
ta uturidad na alin ta Dyos, daw ino
na ibawal no unti ta kalibutan paagi
ta imo na katengdanan, pabawal en
ta Dyos. Daw ino itugot no unti ta
kalibutan, patugot en ta Dyos.”
20 Pagtapos ta ambal Jesus ki Pedro,
paambalan din gid danen an tanan
na dili danen mugid ta bisan kino na
kanen i Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.

Pagsugid Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen (Marcos 8:31-9:1; Lucas 9:22-27)

21 Umpisa ta adlaw na nakala en ta
mga tinudluan Jesus na kanen Pinili
Ta Dyos Na Mag-ari, gasaysay kanen
an ki danen na naan ta plano ta Dyos
na kanen an miling ta Jerusalem
daw naan dya maagian din tama na
malain na buaten ta mga gadumala
ta mga Judio, mga manugdumala na
mga pari daw mga manugtudlo ta
Mga Sinulat Moises. Patayen kanen
i, piro bannawen ta Dyos naan ta
pangallo na adlaw.

† **16:16** Ngaran na Pedro paatag Jesus ki Simon daw kaysan paumaw Jesus kanen ya na Simon Pedro. Naan ta Lucas 6:13-14 pwidi nyo mabasa parti ta ngaran na Pedro.

22 Pagmati Pedro ta ambal Jesus,
padala din Jesus an daw gapadyo da-
nen ta iran na mga duma aged am-
balan din na dili kanen an kumpurmi
ta ambal ya Jesus. Ambal din, “Ginuo,
dili magtugot Dyos an! Impusibli na
iling an tan matabo ki kaon!”
23 Gatubang Jesus ki Pedro daw
mambal, “Layas ka di, Satanas!
Paryo na kaon magpegeng ki yaken
ta pagsunod ta kabebet-en ta Dyos
tak naan ta imo na isip pagbeet nang
ta ittaw, dili pagbeet ta Dyos.”

24 Gambal pa gid Jesus i ta iya na
mga tinudluan, “Daw kino miag na
kanen isya man na tinudluan ko, da-
pat dili iya en na liag masunod daw
dapat man na isipen din na paryo
kanen an ta isya na ittaw na gapas-an
ta iya na krus tenged iling tan buaten
ta ittaw na magsunod ki yaken.‡
25 Kinanglan na buaten iling an tan
tak daw kino gapalabi ta iya na kabui,
mapatay man gyapon. Piro, bisan
kino na mag-alad ta iya na kabui
tenged ki yaken, maangken din kabui
na ula katapusan.
26 Daw may ittaw na maangken din
tanan na manggad naan ta kalibutan
i piro dili din malikawan silot na ula
katapusan naan ta impirno, ula man
gyapon pulos tanan na naangken
din. Ula gid betang na pwidi iatag
aged balyo ta kabui na ula katapu-
san.
27 Yaken Na Alin Ta Langit Na
Natao Naan Ta Kalibutan malik
duma ta ake na mga angil daw
makita sikad silaw na pawa na naan
ki yaken na paryo man ta pawa na
naan ta ake na Amay. Ta pagbalik ko,
kada isya na ittaw tagan ko ta bales
dipindi daw ino nabuat danen.
28 Sigurado gid na iling tan naan
ta ake na pagbalik daw sugiran ta
kyo na may anen di ki kyo na bag-o
danen mapatay makita danen Yaken
Na Alin Ta Langit Na Natao Naan
Ta Kalibutan na mabot aged mag-
umpisa ta ake na pagdumala.”

17

Gaisab Sura Jesus
(Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36)

1 Paglambay ta annem na adlaw
alin ta pag-ambal Pedro parti daw
kino Jesus i, danen nang Pedro daw
mag-utod na Santiago daw Juan
pakuyog Jesus na miling naan ta
datas na bukid.
2 Na naan dya, nakita danen Pedro
na gaisab sura Jesus na gapawa sura
din an na paryo ta adlaw daw iya na
bayo sikad gid puti na sikad silaw.
3 Nali nang, Moises daw Elias
gapakita ki danen daw gasugranen
ki Jesus.
4 Gambal Pedro i ki Jesus, “Ginuo,
miad gid man na naan ki di. Daw liag
no, magbuat a ta tallo na pasilungan
di. Isya para ki kaon, isya para ki
Moises daw isya man para ki Elias.”
5 Na gambal pa Pedro i, nali nang
may panganod na sikad pawa na
galekkep ki danen tanan. May nama-
tian na gambal na naan ta panganod,
“Yi ake na bata na palangga ko. Nali-
pay a gid ki kanen. Mamati kaw ki
kanen.”
6 Pagmati danen Pedro ta ambal
ya na alin ta panganod, galuod na
galeeb danen an tak sikad gid adlek
danen.
7 Piro, papranian Jesus danen an
daw patandeg. Ambal din, “Mangon
kaw! Dili kaw madlek.”
8 Pag-angad danen, ula danen
duma na nakita daw dili, Jesus nang.
9 Na gategbeng Jesus daw danen
Pedro alin ta bukid, paambalan din
danen an, “Dili kaw mugid ta bisan
kino parti ta nakita nyo naan ta bukid
asta na bannawen ta Dyos Kanen Na
Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta
Kalibutan.”
10 Gainsa mga tinudluan ki kanen,
“Man-o tak mga manugtudlo ta Mga

‡ **16:24** May pasaysay parti ta *gapas-an ta iya na krus* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mateo 10:38. * **17:10** Naan ta Malakias 4:5 pwidi nyo mabasa parti ki Elias na muna mabot bag-o mabot Ginuo. Naan alin Malakias 4:5 tudlo ya ta mga manugtudlo na pasambit ta mga tinudluan Jesus.

Sinulat Moises gambal na kinanglan
Elias ya muna anay mabot bag-o
Pinili Ta Dyos Na Mag-ari?”*
11 Sabat Jesus, “Matuod iran an na
patudlo na Elias ya muna anay mabot
aged kanen magpriparar ta tanan
para ta pag-abot ta Pinili Ta Dyos Na
Mag-ari.
12 Sugiran ta kyo na mama ya na
paryo ki Elias abot en, piro ula pa-
batuna ta mga ittaw daw nabuat da-
nen ki kanen daw ino na malain na
liag danen na buaten. Iling man tan,
Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao
Naan Ta Kalibutan buatan man da-
nen ta malain.”
13 Pag-ambal Jesus, naintindian
ta mga tinudluan din na Elias na
pasambit din beet ambalen Juan na
manugbautismo.

Bata Na Naseddepan Ta Malain Na Ispiritu
(Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43a)

14 Na naan en Jesus i daw danen
Pedro ta ebes ta bukid, kabalik danen
naan ta tama na mga ittaw na gatipon
dya. May mama na gaprani ki Jesus
daw magluod naan ta atubangan din.
15 Gambal mama an, “Ginuo,
maluoy ka ta ake na bata na mama
tak kuyapen kanen an daw segeng
gid na sakit iya na pamatyag daw
kanen abuton. Pirmi nang kanen
natumba naan ta apoy daw naan ta
waig.
16 Padala ko kanen ta imo na
mga tinudluan, piro ula danen
napaayad.”
17 Gambal Jesus i, “E-hey! Kyo na
mga ittaw ta yi na timpo,† ula kaw
gasalig ta Dyos! Malain kaw daw
sutil! Asta kan-o a pa na magduma
ki kyo daw magsakripisyo bag-o kaw
magsalig ta Dyos? Dleen nyo di bata
an ki yaken.”
18 Na naan en ki kanen bata an,
paambalan din malain ya na ispiritu
na mwa. Gagwa malain ya na ispiritu
daw nayad dayon bata an.
19 Mga tinudluan Jesus gaprani ki
kanen daw gainsa na danen nang,
“Man-o tak dili kay kapagwa ta
malain na ispiritu naan ta bata an?”
20 Sabat Jesus, “Ula nyo napagwa
malain ya na ispiritu tenged kulang
gid inyo na pagsalig, piro gambal a ki
kyo na bisan inyo na pagsalig ta Dyos
tise nang na paryas katise ta binni
na mustasa,‡ sarang kaw mambal ta
yi na bukid, ‘Malyo ka unso,’ bukid
i magsalyo. Tanan sarang nyo na
mabuat.
21 Piro, ta iling sa na klasi ta malain
na ispiritu impusibli na mapagwa
nyo daw dili kaw anay mangamuyo
daw magpwasa.”§

Pag-ambal Isab Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen
(Marcos 9:30-32; Lucas 9:43-45)

22 Na gatipon Jesus i daw iya na
mga tinudluan naan ta Galilea, gam-
bal kanen ki danen, “Kanen Na Alin
Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibu-
tan dali nang en intriga naan ta mga
gakuntra ki kanen.
23 Patayen danen kanen i, piro
ta pangallo na adlaw bannawen ta
Dyos.” Tenged ta iya na ambal, nase-
bean gid ta miad iya na mga tinud-
luan.

Pag-insa Parti Ta Pagbayad Ta Buis Para Ta Timplo

24 Na gabot Jesus i daw iya na
mga tinudluan naan ta banwa Caper-
naum, may mga manugsukot ta buis
para ta Timplo na gaprani ki Pedro
daw gainsa, “Gabayad man ta buis
inyo na mistro para ta supurta ta
Timplo?”
25 Sabat Pedro, “Ee.”
Gaselled Pedro naan ta balay daw
mambal inta en kanen an tenged ta
insa ta mga manugsukot, piro nau-
naan en kanen an Jesus, “Ino ta imo,
Simon? Kino dapat magbayad ta buis

† **17:17** Pwidi nyo mabasa parti ta *yi na timpo* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **17:20** May pasaysay parti ta *mustasa* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mateo 13:31. § **17:21** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Mateo anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo binti-uno.

naan ta mga ari ta kalibutan i? Mga sakep ta ari? Duma na mga ittaw?”
26 Sabat Pedro, “Duma na mga ittaw.” Ambal Jesus, “Ta, di libri en mga sakep ta ari?*
27 Piro, daw dili ki magbayad, basi magilek ki kiten mga manugsukot an ta buis para ta Timplo. Miling ka ta dagat daw mangawil. Una na sidda na masubbad no, pangangaen no. May makita ka naan ta iya na baba na sinsilyo na igo bayad ta buis ta darwa na ittaw.† Mangen no daw ibayad para ta ate na buis.”

18

Pinakadatas Na Katengdanan (Marcos 9:33-37; Lucas 9:46-48)

1 Ta yon man na uras na gaisturyaay Jesus i daw Pedro parti ta buis, duma na mga tinudluan Jesus gaprani daw gainsa ki Jesus, “Ginuo, kino may pinakadatas na katengdanan naan ta pagdumala ta Dyos?”
2 Ta iya na sabat, paumaw din na marani isya na bata na naan dya daw papatindeg din naan ta tengnga
3 daw ambal din, “Gaandem kaw gid ta datas na katengdanan, piro gambal a ki kyo na daw dili nyo bag-uon inyo na kaugalingen na mapainebesen kaw paryo ta mga bata, impusibli na makalabet kaw naan ta mga ittaw na padumalaan ta Dyos.
4 Bisan kino na bag-uon din iya na kaugalingen aged mapainebesen kanen an paryo ta yi na bata, kanen an may pinakadatas na katengdanan naan ta pagdumala ta Dyos.
5 Daw kino ki kyo na tenged ki yaken magbaton ta bisan isya na paryo ta yi na bata, paryas man na yaken pabaton nyo.”

Mga Ambal Jesus Parti Ta Sala (Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2)

6 Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Daw kino na kanen tenaan na makasala bisan isya nang ta kebes ko na mga tinudluan na gapati ki yaken, mas miad pa daw tabiran iya na lieg ta bakod na galingan na bato daw ulog naan ta laod aged malemmes.
7 Kaluluoy mga ittaw tak tama tenaan na matintar danen na makasala. Impusibli na malikawan mga tintar, piro segeng gid na silot maageman ta bisan kino na kanen tenaan na duma na ittaw nakasala.
8 Daw imo na lima tenaan na nakasala ka, dapat uturon no daw pilak. Iling man tan batiis no an. Mas miad pa na ungkol ka piro paselleren ka naan ta langit na mabui ta ula katapusan kaysa darwa imo na lima daw darwa imo na batiis, piro pilak ka naan ta impirno na apoy an na naan dya dili mapatay.
9 Daw imo na mata tenaan na nakasala ka, dapat lukaten no daw pilak. Mas miad pa na isya nang imo na mata piro paselleren ka naan ta langit na mabui ta ula katapusan kaysa darwa imo na mata, piro pilak ka naan ta apoy ta impirno.”

Karniro Na Narwad (Lucas 15:3-7)

10 Gambal pa Jesus i, “Dili nyo saligaan bisan isya ta ake na mga tinudluan. Sugiran ta kyo na mga angil naan ta langit na pirmi naan ta atubangan ta ake na Amay na naan ta langit gabantay ki danen daw gapriparar gid en na mangabay ta Dyos para ki danen.
11 “Yi tuyo na giling di Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan aged ngitaen daw luwasen mga ittaw na kasala para dili danen maageman ula katapusan na silot ta Dyos.*
12 Ino ta inyo na isip? Daw isya na ittaw may isya gatos na karniro, piro isya ya na karniro gapanaw

* **17:26** Beet ambalen Jesus na mga sakep ta pagdumala ta Dyos dili kinanglan magbayad ta buis para ta Timplo. † **17:27** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo binti-syiti, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta appat na adlaw na ubra ta isya na ittaw. * **18:11** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Mateo anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo unsi.

madyo na ta uryan narwad, ino buaten ta tag-iya? Di' ba bilin din anay nubintay-nuibi an na karniro na gaalab naan ta bungyod daw ngitaen narwad ya?
13 Sigurado gid na ngitaen din daw sugiran ta kyo na daw matabo na makita din en, mas bakod pa gid iya na kalipay tenged ta karniro na nakita din kaysa ta nubintay-nuibi na ula narwad.
14 Iling man tan ate an na Amay na naan ta langit, dili kanen an miag na maageman ta bisan isya ta ake na mga tinudluan silot na ula katapusan."

Pagpatawad Ta Imo Na Utod Ta Pagtuo

15 Gambal pa Jesus i, "Daw imo na utod ta pagtuo kasala ki kaon, ilingan no kanen an daw ambalan no parti ta iya na nabuat na sala. Ta imo na pag-ambal ki kanen, kyo nang darwa mag-isturyaay. Daw batunon din imo na ambal, mabalik inyo an na pagmiaray na mag-utod ta pagtuo.
16 Piro, daw dili din batunon, magdala ka ta isya na utod nyo ta pagtuo, daw pwidi man darwa, daw malik ki kanen aged inyo na pag-isturya may tistigo tak 'paagi ta darwa o tallo na tistigo mapamatuuran bisan ino na naisturyaan.'†
17 Daw dili din pa gid batunon imo na ambal, isugid no ta mga gatuo naan ta iran na pagtipon. Daw dili din man gyapon batunon, kabigen nyo nang en kanen an na isya ta mga ula gapati ta Dyos daw ta mga malain na manugsukot ta buis.
18 Dapat gid na iling tan buaten nyo ki kanen. Sugiran ta kyo na daw ino na ibawal nyo unti ta kalibutan paagi ta inyo na katengdanan, pabawal en ta Dyos. Daw ino itugot nyo unti ta kalibutan, patugot en ta Dyos.
19 "Isab, sugiran ta kyo daw darwa kaw gaisya ta isip parti ta bisan ino na inyo na pangayo naan ta ake na Amay naan ta langit, imuon din para ki kyo
20 tak daw darwa o subla pa darwa na mga ittaw gatipon tenged danen an sakep ki yaken, anen a man dya na duma ki danen."
21 Gaprani Pedro i ki Jesus daw gainsa, "Ginuo, daw isya na utod ko ta pagtuo pirmi kasala ki yaken, pila gid bisis patawaren ko kanen an? Asta ta pitto bisis?"
22 Sabat Jesus, "Dili nang asta ta pitto bisis. Dapat asta ta sitintay-syiti bisis.
23 Iling tan dapat buaten no tak pagdumala an ta Dyos paryo ta natabo daw liag ta isya na ari na ayuson din utang an ta mga ittawan din naan ki kanen.
24 Na gaumpisa en kanen ta pagsuma, padala naan ki kanen ittaw an na may utang na dyis mil na sinsilyo na pilak na may bakod gid na balor.‡
25 Tenged ittaw an dili kabayad ta utang, pasugo ta ari na bligya kanen an daw sawa din daw mga bata daw bligya man tanan din na pagkabetang aged mabayaran din iya na utang.
26 Pagmati din ta sugo ta ari, gadapa kanen an naan ta batiisan ta ari daw gambal, 'O maal na ari, pasinsyaen a no nang anay tak magbayad a gid ta tanan nyan ki kaon.'
27 Natandeg gid tagipusuon ta ari daw papatawad din ittaw an daw ula en pabayara pa ta iya na utang.
28 "Paggwa ta ittaw an, nasugat din isya man na ittawan ta ari. Paryas din ya na ittawan may utang ki kanen na isya gatos na sinsilyo na pilak.§ Papranian din daw paluab daw kegaen. Ambal din, 'Bayaran a no ta imo na utang ki yaken!'
29 Galuod kautang ki kanen daw gapakiluoy, 'Pasinsyaen a no nang anay tak magbayad a gid ki kaon!'

† **18:16** Deuteronomio 19:15 ‡ **18:24** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo binti-kwattro, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta subla kinsi anyos na ubra ta isya na ittaw. § **18:28** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo binti-utso, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na ittaw.

30 Piro, dili kanen miag. Papapriso din kautang ya ki kanen asta na kabayad ta utang.
31 “Na nakita ta duma na mga ittawan ta ari pabuat ya ta ittaw na patawad ta ari, galain gid iran na nakem daw giling danen an naan ta ari aged mugid.
32 Pagmati ta ari ta iran na sugid, paumaw din ittaw an na patawad din ta bakod na utang daw pambalan, ‘Malain ka na ittaw! Ula ta kaw pabayara ta imo na utang tak gapakiluoy ka.
33 Inta naluoy ka man ta paryas no na ittawan ko na paryo ta ake na kaluoy ki kaon.’
34 Tenged ta kagilek ta ari, paintriga din ittaw ya naan ta manugpriso asta na kabayad ta tanan na utang.”
35 Pagtapos Jesus ta isturya ta paanggid, ambal din pa, “Iling man tan buaten ki kyo ta ake na Amay na naan ta langit daw dili nyo patawaren na terek ta inyo na tagipusuon inyo an na utod ta pagtuo.”

19

Pagpaandam Jesus Parti Ta Pagbelagay Ta Magsawa
(Marcos 10:1-12)

1 Pagtapos Jesus ta iya na pagtudlo parti ta pagpatawad, galin kanen i ta Galilea daw miling ta prubinsya Judea na gaagi naan dapit ta sennangngan ta Suba Jordan.*
2 Naan dya sikad tama na mga ittaw gasunod ki kanen daw paayad din danen an ta iran na masakit.
3 May mga Pariseo na giling ki Jesus aged dakep-dakepen kanen an paagi ta insa para maakusaran daw may ambalen kanen an na kuntra ta Mga Sinulat Moises. Gainsa danen ki kanen, “Ino ta imo na isip? Naan ta Mga Sinulat Moises patugot na mga mama magbelag ta iran na sawa ta bisan ino nang na tenaan?”
4 Sabat Jesus, “Sigurado na nabasa nyo en daw nlaman nyo na ta una gid na timpo ‘pabuat ta Dyos mga ittaw na danen mama daw bai,’†
5 daw ambal ta Dyos, ‘Yon tenaan na mama malin ta pudir ta iya na amay daw inay tak kanen daw iya na sawa magdumaay na danen na darwa mimo na isya.’‡
6 Gani, mama daw bai na magsawa dili en darwa. Danen isya nang en. Tenged paisya ta Dyos mama an daw bai, kuntra ta pagbeet din na belagen danen an ta bisan kino.”
7 Mga Pariseo an gainsa pa ki Jesus, “Man-o tak gasugo Moises anay pa sa na mga mama magbuat anay ta kasulatan ta pagbelag bag-o danen belagan iran na sawa?”
8 Sabat din, “Tenged dessen inyo na ulo patugutan kaw Moises na belagan nyo inyo an na sawa, piro alin pa ta una dili plano ta Dyos na mga magsawa an magbelagay.
9 Gambal a ki kyo na daw bisan kino na mama na belagan din iya an na sawa na ula man gaintra ta mama daw mangasawa kanen isab ta duma na bai, kasala kanen an tak paryas man gyapon na kanen an gaintra ta bai.”
10 Mga tinudluan Jesus gambal ki kanen, “Daw iling tan sitwasyon daw may sawa ka, mas miad pa na dili nang en mangasawa.”
11 Sabat din, “Ambal nyo an dili mabaton ta tanan. Mabaton nang ta mga ittaw na kaya danen na dili mangasawa paagi ta tabang ta Dyos.
12 May mga mama na dili mangasawa tenged natao na may dipirinsya ta lawa, duma an tenged ta buat naan ta iran na lawa, daw duma pa gid an tenged palabi danen iran na pagsirbi ta Dyos. Gani, daw mabaton nyo na dili kaw mangasawa, dili kaw nang

* **19:1** Ta timpo Jesus, ula gasapakay mga Judio an daw mga Samaritano. Katamaan ta mga Judio, daw manaw danen an alin ta Galilea na munta ta Judea, galakted danen an naan ta sennangngan ta Suba Jordan daw naan dya gaagi aged dili kaagi naan ta Samaria. † **19:4** Genesis 1:27, 5:2 ‡ **19:5** Genesis 2:24

en mangasawa.”

Pagpangamuyo Jesus Para Ta Mga Bata
(Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17)

13 May mga bata na padala naan
ki Jesus aged itungtong din iya an
na lima ki danen daw pangamuyuan
danen an. Piro, pasaway ta iya na
mga tinudluan mga gadala ya.
14 Gambal kanen i, “Bay-an nyo
nang mga bata an na magprani ki
yaken. Dili nyo danen an pegengan
tak mga paryo ki danen sakep ta pag-
dumala ta Dyos.”
15 Pag-ambal din, patungtong din
iya an na lima naan ki danen daw
pangamuyuan danen an. Pagtapos
din ta pangamuyo, galin kanen dya.

Insa Ki Jesus Parti Ta Kabui Na Ula Katapusan
(Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30)

16 May gaprani ki Jesus na batan-en
na mama. Gainsa mama an, “Mistro,
ino dapat ko na buaten na miad aged
maangken kabui na ula katapusan?”
17 Sabat Jesus, “Man-o tak yaken
painsaan no parti daw ino miad?
Isya nang gid miad! Dyos nang! Daw
liag no na maangken kabui an na ula
katapusan, tumanen no mga sugo an
na paatag ta Dyos paagi ki Moises.”
18 Gainsa eman mama an, “Indi sa
na mga sugo?” Sabat Jesus, “Sugo ta
Dyos na, ‘Dili ka magpatay, dili ka
mag-intra ta bai, dili ka manakaw,
dili ka magtistigo ta dili matuod
19 daw tauron no imo na amay daw
inay.’§ Sugo man ta Dyos, ‘Gugmaen
no duma na mga ittaw paryo man
ta paggugma no ta imo na kaugalin-
gen.’ ”*
20 Sabat ta mama, “Tanan na sugo
na pasambit no patuman ko. Ino pa
kulang na ula ko pa nabuat?”
21 Ambal Jesus, “Daw liag no na
ula ka kulang ta imo na pagtuman
ta kabebet-en ta Dyos, muli ka daw
bligya no imo na mga pagkabetang
daw bayad an iatag no ta mga imol
tak sigurado maangken no dayad na
bales na patagana ta Dyos naan ta
langit. Daw matuman no en ambal
ko, malik ka daw muyog ki yaken
aged isya ka man na tinudluan ko.”
22 Pagmati ta mama ta ambal ya
Jesus, gapanaw kanen an na nase-
bean tak tama gid iya na mga pagk-
abetang.
23 Ambal Jesus naan ta iya na
mga tinudluan, “Iling gid tan batya-
gen ta ittaw na tama iya na pagka-
betang daw sugiran ta kyo na mga it-
taw na manggaranen bellay gid mag-
pasakep naan ta pagdumala ta Dyos.
24 Yon man, mas dali pa ta bakod
na ayep na kamilyo meddep naan
ta lungag ta dagem kaysa ittaw na
manggaranen magpasakep naan ta
pagdumala ta Dyos.”
25 Pagmati ta mga tinudluan ta iya
na ambal, gatingala gid danen an
daw gambal, “Ta, daw iling tan na
bellay para ta mga manggaranen, im-
pusibli na may maluwas alin ta silot
ta Dyos!”
26 Patan-aw Jesus danen an daw
ambal din, “Impusibli ta ittaw, piro
tanan mabuat ta Dyos.”
27 Tenged ta ambal ya Jesus, gam-
bal Pedro i, “Ta, kami a? Padilian
nay tanan aged muyog ki kaon. Ino
mabaton nay alin ta Dyos?”
28 Ambal Jesus ki danen, “Matuod
na padilian nyo tanan. Piro, gambal
a ki kyo na mabot adlaw na bag-uon
ta Dyos yi na kalibutan daw Kanen
Na Alin Ta Langit Na Natao Naan
Ta Kalibutan mungko naan ta iya na
truno aged mag-ari. Kyo man na mga
tinudluan ko, mungko kaw naan ta
dusi na truno aged magdumala kaw
ta mga ittaw na linai ta dusi na bata
Israel.
29 Piro dili nang nyan, may anen
pa man na dayad na bales na alin ta
Dyos para ta bisan kino na padilian
din iya na balay, mga utod, amay
daw inay, mga bata daw mga basak
aged munod ki yaken tak mas tama

§ **19:19** Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20 * **19:19** Levitico 19:18

pa gid iya na mabaton kaysa ta iya na padilian daw may kabui man na ula katapusan.
30 Tama anduni na may datas na katengdanan na ta uryan magbaba daw tama man anduni na may baba na katengdanan na ta uryan magdatas."

20

Tag-iya Ta Taneman Ta Ubas

1 Gaisturya Jesus i ta paanggid naan ta iya na mga tinudluan, "Pagdumala an ta Dyos paryo ta pabuat ta isya na tag-iya ta basak na sellem pa gid gapanaw na mangita ta mga ittaw na suulan na mag-ubra naan ta iya na taneman ta ubas.
2 Na may nakita kanen na mga ittaw na mag-ubra, gasugtanay danen an ta usto na suol na isya na sinsilyo na pilak para ta isya na adlaw na ubra daw papailing din danen an naan ta iya na taneman ta ubas.
3 "Paglambay ta tallo uras alin ta pagsennang ta adlaw, tag-iya i ta ubasan gapanaw isab daw may nakita kanen naan ta palingki na mga gaistambay na ula ubra.
4 Gambal kanen ki danen, 'Miling kaw man naan ta ake na ubasan na mubra tak tagan ta kyo ta usto na suol.'
5 Yon en gapanaw danen daw mubra dya. Iling man tan gyapon pabuat ta tag-iya pag-abot ta ugto-adlaw daw naan ta mapon man.
6 "Na mapon gid en, giling eman kanen an naan ta palingki daw may nakita pa gid kanen an dya na mga gaistambay. Gainsa kanen an ki danen, 'Man-o tak pasayangan nyo nang bilog i na adlaw?'
7 Sabat danen, 'Ta, mino kay abi na ula man may mag-atag ki kami ta ubra?' Ambal din ki danen, 'Miling kaw man ta ake na ubasan daw mubra.'
8 "Na semsem en, pasugo ta tag-iya kapatas din an na umawen mga gaubra ya daw suulan umpisa ta mga uryan ya na gaubra asta ta una.
9 Mga uryan ya na gaubra pasuulan ta usto na suol para ta isya na adlaw.
10 Na nlaman ta mga una na gaubra daw ino suol ya na paatag naan ta mga uryan na gaubra, gasalig danen an na mas bakod iran an na mabaton. Piro, isya-isya ki danen patagan ta suol na paryo man ta mga uryan nang ya na gaubra.
11 Pagbaton danen ta iran na suol, gariklamo danen an naan ta tag-iya,
12 'Yi na mga ittaw gaubra nang ta isya uras, piro paparyo no iran na suol ta ame bisan kami gaubra ta bilog na adlaw naan ta sikad dangga.'
13 Sabat ta tag-iya an naan ta isya ki danen na gariklamo, 'Dey, ula a gadaya ki kaon. Di' ba gasugtanay ki ta usto na suol para ta isya na adlaw?
14 Batunon no imo an na suol daw manaw ka en. Ake na liag na suulan mga uryan an paryo man ta imo na suol.
15 Ara, pagusto a daw inuon ko ake i na kwarta. Ino, inggit ka tak miad a?' "
16 Pagtapos Jesus isturya ta paanggid, ambal din naan ta iya na mga tinudluan, "Paryo man tan, mga may baba na katengdanan anduni, ta uryan magdatas daw mga may datas na katengdanan anduni, ta uryan magbaba."

Pangallo Na Pagsambit Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen
(Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34)

17 Ta pag-iling Jesus daw mga gakuyog ki kanen naan ta Jerusalem, abot adlaw na paprani Jesus dusi an na apustulis naan ki kanen daw papadyo alin ta duma na mga ittaw aged isturyaen din na danen nang. Gambal kanen i ki danen,
18 "Matian nyo gid ambalen ko i ki kyo. Gapanaw ki na munta en naan ta Jerusalem daw naan dya Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan intriga naan ta mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises. Sintinsyaan kanen i ta kamatayen

19 daw intriga naan ta mga dili-
Judio aged pagayyaan, latiguon, daw
silutan ta kamatayen naan ta krus,
piro ta pangallo na adlaw bannawen
kanen i ta Dyos."

Pangabay Ta Inay Santiago Daw Juan Naan Ki Jesus
(Marcos 10:35-45)

20 Inay danen Santiago daw Juan
na mga kabataan Zebedeo gaprani ki
Jesus na pakuyog din darwa din an
na bata. Galuod kanen na gadapa tak
may ipangabay ki Jesus.
21 Jesus i gainsa ki kanen, "Manang,
ino liag no?" Sabat din, "Gapangabay
a na naan ta adlaw na papungkuon
ka na mag-ari, tagan no ta pabor
darwa ko an na bata na mungko da-
nen naan ta kilid no na isya an naan
dapit ta tuo daw isya an a, naan dapit
ta wala."
22 Ambal Jesus ki danen, "Ula
nyo nlami daw ino inyo an na
papangabay. Masarangan nyo taan
na maagian ake an na maagian na
segeng na kabellay?" Sabat danen,
"Ee, masarangan nay."
23 Ambal Jesus, "Maagian nyo
matuod segeng na kabellay na maa-
gian ko. Piro, dili yaken magpili daw
kino mungko naan dapit ta tuo daw
wala ta kilid ko tak para nang ta
mga ittaw na pataganaan ta ake na
Amay."
24 Na namatian ta sampulo na
apustulis parti ta pangabay ya ki
Jesus, gagilek gid danen an naan ta
darwa na mag-utod.
25 Paumaw Jesus na marani danen
an tanan daw ambal din, "Nlaman
nyo na mga gadumala naan ta mga
dili-Judio gaabuso ta iran na pagdu-
mala daw iling man tan mga dili-
Judio na may datas na katengdanan
ta iran na pagdumala.
26 Piro, dapat dili kaw iling tan tak
daw kino ki kyo na liag din na datas
iya na katengdanan naan ki kyo na
ake na mga tinudluan, dapat na ka-
nen an magsirbi ki kyo na iya na
mga duma na paryo kanen inyo na
manugsirbi.
27 Daw kino man ki kyo na gaan-
dem na magpanguna ki kyo na ake
na mga tinudluan, dapat na kanen an
magsirbi ki kyo na iya na mga duma
na paryo kanen inyo na suguon
28 tak dapat paryo kaw ki Kanen
Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta
Kalibutan. Tuyo din ta pag-iling di ta
kalibutan i dili para sirbian ta mga
ittaw. Giling di kanen para magsirbi
ta duma daw mag-atag man ta iya
na kabui para matubos tama na mga
ittaw alin ta silot ta iran na mga sala."

Pagpaayad Jesus Ta Darwa Na Bulag
(Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43)

29 Ta pag-iling Jesus daw iya na
mga tinudluan naan ta Jerusalem,
naagian danen syudad na Jerico. Na
galin danen ta Jerico, tama na mga
ittaw gasunod ki danen.
30 Nalambayan danen darwa na
bulag na gamungko naan ta kilid
dalan. Na nlaman ta darwa na bulag
na Jesus i gaagi dya, gasinggit danen
an ki kanen, "Ginuo! Apo Ari David!*
Maluoy ka ki kami!"
31 Pasaway ta mga ittaw danen an
na dili magsagbak. Piro, gasinggit pa
gid danen an ta tudo, "Ginuo! Apo Ari
David! Maluoy ka ki kami!"
32 Gateneng Jesus i daw paumaw
din danen an daw ambal din, "Sugi-
ran a nyo daw ino liag nyo buaten ko
para ki kyo."
33 Ambal danen, "Ginuo, liag nay
na makakita!"
34 Naluoy gid Jesus i ki danen daw
patandeg din iran an na mata. Dayon
kakita danen an daw gakuyog ki ka-
nen.

21

Pagselled Jesus Naan Ta Jerusalem
(Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Na dani nang en ta Jerusalem
Jesus i daw mga gakuyog ki kanen,

* **20:30** May pasaysay parti ta *Apo Ari David* na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Mateo 9:27.

kabot danen ta baryo na Betfage
naan ta Bukid Olibo. Pasugo din
darwa ta iya na mga tinudluan
2 na ambal din, “Miling kaw ta
baryo na naan ta unaan. Pagselled
nyo dya, makita nyo dayon isya na
asno na naigot na naan man dya iya
na bata. Badbaren nyo igot an daw
dleen nyo mga asno an ki yaken.
3 Daw may ittaw na mag-insa
ki kyo, sabaten nyo, ‘Kinanglan ta
Ginuo mga asno i.’ Daw iling tan
sabat nyo ki kanen, tugutan kaw din
na dleen nyo mga asno an.”

4 Natabo iling sa aged matuman
ambal ta Dyos anay pa sa paagi ta isya
na prupita na manugsugid ta iya na
kabebet-en. Ambal din,

5 “Sugiran nyo mga ittaw ta syudad
Sion,*
‘Anduni inyo na Ari
mabot en ki kyo.
Ula kanen gabugal. Gasakay
nang kanen an naan ta asno.
Asno na pasakayan din bata
pa.’ ”†

6 Pagsugo Jesus ta darwa ya na tin-
udluan, gapanaw danen daw patu-
man sugo din ya ki danen.
7 Padala danen ki kanen inay daw
bata na asno. Paapinan danen ta iran
na mga bayo tudtod ta bata na asno
daw gasakay Jesus i.
8 Pagsakay din, gapadayon kanen i
daw mga gakuyog ki kanen na munta
Jerusalem. Tama na mga ittaw gauna
ki kanen na galadlad ta iran na mga
bayo naan ta dalan na agian din daw
duma man ya gatapas ta sanga ta
mga tanem daw patagtag naan ta
dalan aged ipakita iran na pagtaod ki
kanen.‡
9 Mga ittaw na gauna ki Jesus daw
duma na gasunod man gasinggit,
“Dayawen ta Apo Ari David! §
Dayawen gabot an na papadala
ta Ginuo Dyos!
Dayawen ta Dyos an na naan ta
langit!”*
10 Na gaselled en Jesus i ta
Jerusalem, naguluan mga ittaw ta
bilog na syudad daw gainsaay, “Kino
na ittaw nyan?”
11 Mga gakuyog ki Jesus gasabat,
“Kanen Jesus na isya na prupita.
Kanen taga-Nazaret na sakep ta
Galilea!”

Jesus Naan Ta Timplo (Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

12 Gaselled Jesus i ta sular ta Tim-
plo daw papagwa din mga ittaw dya
na gabligya daw mga gamalit ta mga
pang-alad para ta Dyos. Patumba din
mga lamisaan ta mga manugbalyo ta
kwarta† daw mga pungkuan ta mga
gabligya ta salampati na pang-alad.
13 Pambalan din danen an, “Naan
ta sinulat na pulong ta Dyos, kanen
an gambal, ‘Ake na balay umawen
na balay pangamuyuan.’ ”‡ Ambal pa
Jesus, “Piro, pabuat nyo iya na balay
na ‘taguan ta mga manakaw’.”§
14 Naan ta Timplo may giling ki
Jesus na mga bulag daw piang daw
paayad din danen an.
15 Piro, mga manugdumala na mga
pari daw mga manugtudlo ta Mga
Sinulat Moises gagilek na nakita da-
nen mga katingalaan an na pabuat

* **21:5** *Jerusalem* paumaw man na *Sion.* † **21:5** Isaias 62:11; Zacarias 9:9 Ta timpo Jesus, daw may mabot na ari, katamaan ki danen gasakay ta dayad na kabayo aged makita ta mga ittaw na datas iran na katengdanan. Piro, Jesus an dili iling tan ta iya na pag-abot tak gasakay kanen an ta asno na ayep na pagamit para ta pangarga. ‡ **21:8** Kaugalian ta mga Judio anay pa sa na dalan na agian ta ari paapinan danen aged ipakita iran an na pagtaod ki kanen. Naan ta 2 Mga Ari 9:13 pwidi nyo mabasa parti ta iling tan na kaugalian. § **21:9** May pasaysay parti ta *Apo Ari David* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mateo 9:27. * **21:9** Mga Salmo 118:26 † **21:12** Naan ta Timplo, kwarta ta mga Romanen pabalyo ta mga ittaw para ta kwarta ta mga Judio aged malit danen ta ayep na pang-alad para ta Dyos. ‡ **21:13** Isaias 56:7 § **21:13** Jeremias 7:11 Kaambal Jesus na *pabuat nyo iya na balay na ‘taguan ta mga manakaw’* tenged subla ginansya ta mga gabligya ta mga pang-alad daw mga gabalyo ta kwarta.

din daw namatian danen mga kabataan an na gasinggit ta pagdayaw ki kanen naan ta Timplo,
“Dayawen ta Apo Ari David!”*
16 Ta kagilek ta mga pari an daw mga manugtudlo, gambal danen ki Jesus, “Ino, ula ka kamati ta pasinggit ta mga kabataan? Man-o tak ula no sawaya danen an!” Sabat din, “Simpri namatian ko. Paryo kaw inyo na ula kabasa naan ta sinulat na pulong ta Dyos ambal ya na,
‘Bisan mga derse na kabataan daw
mga bata na gasuso nang pa
patudluan na magdayaw ki
kaon!’ ”†
17 Pag-ambal Jesus, galin kanen i ki danen daw gagwa ta syudad na miling ta Betania daw naan dya kanen gadayon ta yon man na kilem.

Ambal Jesus Parti Ta Pagsalig Naan Ta Dyos
(Marcos 11:12-14, 20-24)

18 Na adlaw en, gabalik Jesus i naan ta Jerusalem daw ta iya na pagpanaw kanen i nletem.
19 Nakita din isya na kaoy na igos na dani ta dalan. Papranian din, piro ula gid kanen may nakita na bunga, mga daon nang. Ambal din ta kaoy an na igos, “Umpisa anduni dili ka en mamunga!” Pag-ambal din, gakeseg dayon igos an.
20 Pagkita ta iya na mga tinudluan ta natabo ta igos an, gatingala gid danen an daw gambal, “Paino na gakeseg dayon igos an?”
21 Sabat Jesus, “Gakeseg igos an tenged gid ta ake na ambal daw sugiran ta kyo na daw gasalig kaw ta Dyos na ula gadua-dua, dili nang paryo ta ake na nabuat ta yi na igos mabuat nyo. Mabuat nyo mas pa ta nabuat ko. Daw mambal kaw ta yi na bukid, ‘Akwaten ka ta Dyos daw ilabyog naan ta dagat,’ matuman gid ambal nyo an.
22 Daw gasalig kaw ta Dyos, bisan ino inyo na pangayuon paagi ta pangamuyo, mabaton nyo gid.”

Insa Ki Jesus Parti Ta Iya Na Uturidad
(Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8)

23 Na naan en Jesus i ta Timplo na gatudlo, may mga manugdumala na mga pari daw mga gadumala ta mga Judio na gaprani ki kanen daw gainsa, “Indi alin imo na uturidad ta mga pabuat no naan ta Timplo i? Kino gaatag ki kaon ta imo na uturidad?”
24 Sabat din, “Minsa a anay ki kyo. Daw masabat a nyo, isugid ko daw indi alin ake na uturidad ta pagbuat ko ta iling sa naan ta Timplo i.
25 Yi ake na insa: Juan ya na manugbautismo, indi alin iya na uturidad ta pagbautismo din ta mga ittaw? Ino ta inyo na isip, naan alin ta Dyos, naan alin ta ittaw?”

Gaisturyaay danen an daw ino iran na isabat. Ambal danen, “Daw sabaten ta, ‘naan alin ta Dyos,’ insaan ki din, ‘Man-o tak ula kaw gapati ki Juan?’
26 Piro, daw sabaten ta, ‘naan alin ta ittaw,’ madlek ki tak basi mga ittaw di magbuat ta malain na kuntra ki kiten tenged pakala danen Juan ya na isya na prupita na alin ta Dyos!”
27 Tenged ula danen may isabat ki Jesus, ambal danen ki kanen, “Ula nay nlami.” Ambal din, “Dili ko man isugid ki kyo daw indi alin ake na uturidad ta mga pabuat ko naan ta Timplo i.”

Amay Na Gasugo Ta Darwa Din Na Bata

28 Gambal pa Jesus i naan ta mga manugdumala na mga pari daw mga gadumala ta mga Judio, “Ino ta inyo na isip daw may matabo na iling ti: May amay na darwa iya na bata na mama. Pasugo din magulang ya, ‘Tong, miling ka anduni naan ta taneman ta ubas daw mag-ubra dya.’
29 Sabat ta magulang, ‘Dili a miling dya!’ Piro, ta uryan gabag-o iya na isip daw giling dya.

* **21:15** May pasaysay parti ta *Apo Ari David* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mateo 9:27.
† **21:16** Mga Salmo 8:2

30 Pasugo man ta amay mangngod
ya paryas man ta sugo din naan ta
magulang ya. Sabat ta mangngod,
‘Ee, Tay’, piro ula kanen an giling
dya.”
31 Pagtapos Jesus ta isturya, gainsa
kanen, “Kino ta darwa gatuman ta
sugo ta iran na amay?” Sabat danen,
“Magulang.” Ambal Jesus, “Igo sabat
nyo an. Piro, gambal a ki kyo na
mga manugsukot ta buis‡ daw mga
malain na bai una en gapasakep ta
pagdumala ta Dyos kaysa ki kyo.
32 Juan ya giling di daw gatudlo ki
kyo parti ta paagi na magtuman ta
liag ta Dyos, piro ula kaw gapati ki
kanen. Mga manugsukot ta buis daw
mga malain na bai, danen gapati.
Bisan nakita nyo na gapati danen ki
Juan, ula man gyapon gabag-o inyo
an na isip na magpati ki kanen.”

Mga Malain Na Gaagsa Ta Taneman Ta Ubas
(Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19)

33 Gambal pa gid Jesus i naan ta
mga manugdumala na mga pari daw
mga gadumala ta mga Judio, “Sugiran ta kyo ta isya pa na paanggid na
isturya. May tag-iya na gatanem ta
ubas naan ta iya na uma daw pakuralan din. Gakutkot man kanen ta
lungag daw naan dya gabuat ta pegaan ta ubas. Gapatindeg man kanen
ta turi na bantawan ta manugbantay.
Tapos ta tanan din na ubra, papaagsa
din ubasan ya daw miling naan ta
madyo na lugar.
34 Na timpo en ta pagpupo ta mga
ubas, papailing din pila na suguon
din naan ta mga gaagsa ta ubasan
aged kamangen iya na parti ta tubbas.
35 Piro, pagabling ta mga gaagsa iya
na mga suguon daw isya ya pabugbog, isya man ya papatay, daw isya
pa gid ya patimbag danen ta bato asta
na napatay.
36 Papailing man ta tag-iya duma
pa na mga suguon na mas tama kaysa
ta una din na papailing. Piro, natabo
man ki danen paryo ta natabo ya ta
una na mga papailing din dya.
37 Ta uryan, papailing din iya an na
bata na mama naan ta mga gaagsa
tak ambal din ta iya na kaugalingen,
‘Sigurado na tratuon danen ta miad
ake i na bata.’
38 Piro, na nakita ta mga gaagsa
bata ya ta tag-iya, gaisturyaay danen
an, ‘Yon manubli ta uma na i. Sigi,
patayen ta kanen an aged ate nang en
panublien din an.’
39 Pagtapos danen ta iran na pagisturyaay, pagabling danen kanen
an, payudyod pagwa naan ta ubasan
daw papatay.”
40 Pagtapos Jesus ta isturya,
painsaan din mga manugdumala an,
“Ta, daw mabot tag-iya ya ta ubasan,
ino buaten din ta mga gaagsa?”
41 Sabat danen, “Danen ya na mga
malain na gaagsa patayen din gid na
ula kaluoy daw paagsa din iya na
ubasan naan ta duma na mga ittaw
na mag-atag ki kanen ta iya na parti
ta tubbas daw timpo en ta pagpupo.”
42 Ambal Jesus, “Igo nyan. Piro,
paryo kaw inyo na ula kabasa ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos
na iling ti,

‘Bato an na ta isip ta mga manug-
ubra ta balay dili magamit,
yon gid pamag-ang na bato.§
Yi tanan pagbeet ta Ginuo Dyos
daw gatingala ki gid.’ ”*

43 Ambal man Jesus, “Gani, sugiran ta
kyo na kamangen ta Dyos alin ki kyo
pribiliyo na sakep kaw ta iya na pagdumala daw iatag din naan ta mga
ittaw na magtuman ta iya na mga
sugo.

‡ **21:31** May pasaysay parti ta *mga manugsukot ta buis* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mateo 9:10. § **21:42** Ta timpo Jesus, tama na balay ta mga Judio na buat alin ta mga kinurti na bato. Pinakaimpurtanti na bato pamag-ang an na pabetang naan ta pamusod na naan dya umpisa ta pagdapat ta duma na kinurti na mga bato. Ta pagsambit Jesus ta *mga manug-ubra ta balay,* beet ambalen din mga manugdumala ta mga Judio. *Pamag-ang na bato* na pasambit din beet ambalen iya na kaugalingen. * **21:42** Mga Salmo 118:22-23

44 Daw kino karagpa naan ta pamag-
ang ya na bato, kanen an mawasak.
Daw kino maulugan ta pamag-ang ya
na bato, kanen an malegsek."†
45 Pagmati ta mga manugdumala
na mga pari daw mga Pariseo ta mga
paanggid na isturya Jesus, naintin-
dian danen na danen paisturya din
naan ta iya na paanggid.‡
46 Liag danen na dakepen inta ka-
nen i. Piro, nadlek danen an na basi
mga ittaw dya magbuat ta malain
kuntra ki danen tak pakala ta mga
ittaw na Jesus i prupita na alin ta
Dyos.

22

Mga Paimbitar Na Dili Miag Mandegek
(Lucas 14:15-24)

1 Gapadayon Jesus i ta iya na pag-
tudlo na gaisturya ta mga paanggid.
2 Ambal din, "Pagdumala an ta
Dyos paryo ta natabo daw may ari na
gaanda ta kumbira para ta kasal ta
bata din na mama.
3 Papailing din pila na mga suguon
din na umawen mga paimbitar ya na
mandegek en. Piro, mga paimbitar
ya dili miag na miling dya.
4 Papailing din duma pa na mga
suguon daw ambal din ki danen, 'Su-
giran nyo mga paimbitar ya na ime
en kumbira i. Naiyaw en papatam-
bek na mga baka na patagana para ta
kumbira. Tanan anda en. Miling en
danen na mandegek!'
5 Piro, ula man gyapon patubaya
ta mga paimbitar. Duma ki danen
giling naan ta iran na uma daw duma
ya a naan ta iran na nigusyo.
6 Duma pa ya, paabungan danen
mga suguon na papailing ta ari daw
pabugbog danen daw papatay.
7 Sikad gid gilek ta ari daw dayon
papadala din iya na mga sundalo
aged mga paimbitar ya na gapatay
ta iya na mga suguon patayen daw
sunugon iran na syudad.
8 Gaumaw ari i ta duma pa gid na
mga suguon din daw gambal ki da-
nen, 'Ake na kumbira anda en, piro
mga naimbitar ko ya dili gid man
danen an dapat na mag-atindir.
9 Miling kaw ta mga karsada daw
indi tama na mga ittaw daw im-
bitaren nyo tanan na mga ittaw na
makita nyo dya.'
10 Pag-ambal ta ari, gapanaw
dayon mga suguon ya na miling ta
mga karsada daw indi tama na mga
ittaw daw padala danen tanan na
mga ittaw na nakita danen maskin
mga ittaw na malain daw mga ittaw
na miad. Napanno ta mga bisita
kumbiraan ya.
11 "Na gaselled ari i naan ta kumbi-
raan aged tan-awen mga gandegek
ya, nakita din isya na mama na ula
kasuot ta bayo na para ta mga naim-
bitar ta kasal.*
12 Painsaan kanen ta ari, 'Dey, ino
paagi na kaselled ka di na ula ka ka-
suot ta bayo na para ta mga naim-
bitar?' Piro, ula gid kanen kasabat.
13 Pasugo ta ari iya na mga sug-
uon, 'Gapuson nyo iya na lima daw
batiis daw ipagwa kanen an daw pi-
lak naan ta sikad delem na lugar† na
naan dya mga ittaw gangagal ta tudo
daw magbaggit ta iran na ngipen.' "
14 Patapos Jesus iya na isturya
paagi ta yi na ambal, "Tama mga
paimbitar, piro pila nang papili na
mandegek."

Insa Ki Jesus Parti Ta Pagbayad Ta Buis
(Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26)

† **21:44** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Mateo anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo kwarintay-kwattro. ‡ **21:45** Naan ta paanggid na paisturya Jesus, mga pari daw mga manugdumala pakumparar ta malain na mga gaagsa. Pakumparar man danen an ta mga mawasak daw malegsek ta pamag-ang na bato. * **22:11** Naan ta paanggid na paisturya Jesus, pusibilidad na ari an gaatag ta bayo naan ta mga ittaw na nakita naan ta mga karsada daw padala ta suguon naan ta kumbiraan. Gani, paambal ya na *ula kasuot ta bayo na para ta mga naimbitar ta kasal* beet ambalen na mama ya dili miag magtuman daw magtaod ta ari. † **22:13** *Sikad delem na lugar* beet ambalen impirno.

15 Pagtapos Jesus ta pagtudlo paagi
ta mga paanggid, galin mga Pariseo
naan ki kanen daw gasapol danen
an daw ino buaten danen aged
madakep-dakep kanen i paagi ta mga
insa.
16 Pagtapos ta sapol, may mga tin-
udluan danen daw mga ittaw na
gasunod ki Herodes‡ na papailing
naan ki Jesus aged mag-insa. Ambal
danen, “Mistro, nlaman nay na ula ka
pagbula, gatudlo ka ta kamatuuran
parti ta kabebet-en ta Dyos, daw ula
ka may papaburan tak maskin kino
pa na ittaw paryo nang imo na pag-
tratar ki danen.
17 Sugiran kay no tuo. Ta imo
na isip, naan ta Mga Sinulat Moises
patugutan ki na magbayad ta buis
naan ta pangulo ta Roma?”
18 Piro, nlaman Jesus na malain
iran na tuyo daw ambal din,
“Gapakuno-kuno kaw nang na inyo
na pag-insa terek ta inyo na nakem!
Liag nyo nang na dakep-dakepen a
paagi ta ake na sabat!
19 Dawatan a nyo ta isya na sinsilyo
na paryo ta pabayad nyo ta buis.”
Padawat danen isya na sinsilyo§ na
paryo ta iya na paayo.
20 Gainsa kanen i ki danen, “Iya ti
na sura daw ngaran naan ta yi na
sinsilyo?”
21 Sabat danen, “Iya ta pangulo ta
Roma.” Ambal din, “Ta, daw ino iya
ta pangulo ta Roma, iatag nyo ki ka-
nen. Daw ino iya ta Dyos, iatag nyo ta
Dyos.”
22 Pagmati ta mga pangulo ta mga
Judio ta iya na ambal, gatingala gid
danen an daw gapanaw dayon.

Insa Ki Jesus Parti Ta Pagbannaw (Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40)

23 Ta yon man na adlaw na Jesus an
painsaan parti ta pagbayad ta buis,
may mga Saduseo na giling ki kanen
aged dakep-dakepen kanen an paagi
ta insa parti ta pagbannaw tak ula
danen an gapati na mabannaw mga
patay an.
24 Ambal danen ki kanen, “Mistro,
ambal Moises naan ta iya na sinulat
na daw mama na may sawa mapatay
na ula kanen bata ta iya na sawa,
dapat paus-os katengdanan din naan
ta iya na mangngod aged makabata
para ki kanen.
25 Alimbawa, may anen di ki kami
pitto na mag-utod na mama. Kamag-
ulangan ya nangasawa daw napatay
na ula danen an bata. Nabalo ya
pasawa ta pangarwa na utod.
26 Pangarwa ya na utod napatay
man na ula danen an bata. Iling
man tan natabo ta pangallo asta ta
pangpitto na utod.
27 Ta uryan, bai ya napatay man.
28 Ta, daw mabot timpo na maban-
naw mga patay, kino ta pitto ya na
mag-utod matuod na sawa ta bai ya
tak tanan danen kasawa ki kanen?”
29 Sabat Jesus, “Sala inyo na isip
tak ula kaw nalam daw ino naan ta
sinulat na pulong ta Dyos daw ula
kaw man gapati na Dyos may gaem ta
pagbannaw ta mga patay.
30 Daw mabannaw mga patay ya,
dili danen mangasawa tak paryo da-
nen ta mga angil naan ta langit na ula
gasawaay.
31 Parti man ta pagbannaw, paryo
kaw inyo na ula kabasa ta ambal ta
Dyos ki kyo naan ta sinulat na pulong
din,
32 ‘Yaken i Dyos danen Abraham,
Isaac daw Jacob.’* Iling tan na ambal
ta Dyos pamatuod na mga ittaw na
napatay mabannaw tak dili kanen an
Dyos ta mga patay. Dyos kanen an ta
mga bui.”
33 Pagmati ta mga ittaw dya ta am-
bal Jesus, gatingala gid danen an ta
iya na tudlo.

Sikad Impurtanti Na Mga Sugo (Marcos 12:28-34; Lucas 10:25-28)

‡ **22:16** *Mga ittaw na gasunod ki Herodes* isya na grupo ta pulitika na gapati na dapat pirmi may isya ta mga linai Herodes na magdumala ta mga Judio. § **22:19** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo disi-nuibi, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na ittaw. * **22:32** Exodo 3:6

34 Na namatian ta mga Pariseo na
ula gid gasasaba mga Saduseo an ta
ambal ya Jesus parti ta pagbannaw,
gatingeb mga Pariseo an na miling ki
kanen.
35 Isya ki danen na may datas alam
parti ta Mga Sinulat Moises, liag din
na dakep-dakepen Jesus i paagi ta
insa na iling ti,
36 "Mistro, ino pinakaimpurtanti
na sugo naan ta Mga Sinulat Moises?"
37 Sabat Jesus, " 'Gugmaen no
Ginuo an na imo na Dyos na terek
gid ta imo na tagipusuon. Ipakita no
imo an na gugma paagi ta ugali daw
isip.'†
38 Yon una daw pinakaimpurtanti
na sugo.
39 Pangarwa na impurtanti na sugo
paryas ta una: 'Gugmaen no duma na
mga ittaw paryo man ta paggugma
no ta imo na kaugalingen.'‡
40 Darwa i na sugo basian ta tanan
na naan ta Mga Sinulat Moises daw
Mga Sinulat Ta Mga Prupita."

Ambal Jesus Parti Ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari
(Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44)

41 Na mga Pariseo i gatipon pa naan
ki Jesus, gainsa kanen an ki danen,
42 "Ino ta inyo na isip parti ta Pinili
Ta Dyos Na Mag-ari? Kino kaapuan
na alinan din?" Sabat danen, "Ari
David."
43 Ambal Jesus "Ta, daw Ari David
alinan ta Pinili Ta Dyos, man-o na
David ya na pagaeman kanen ta Dyos
Ispiritu Santo, paumaw din Pinili Ta
Dyos na iya na Ginuo? Yi ambal Ari
David:
44 'Ginuo Dyos gambal ta ake na
Ginuo,
"Mungko ka di naan dapit ta ake
i na tuo
asta na mapirdi ko imo na mga
kuntra." ' "§
45 Ambal man Jesus, "Daw iling tan
ambal Ari David parti ta Pinili Ta
Dyos Na Mag-ari na paumaw din na
iya na Ginuo, di' ba Pinili Ta Dyos Na
Mag-ari dili nang basta na linai Ari
David?"
46 Ula gid may gasabat ki kanen
daw umpisa sa na adlaw, ula may
nangiseg na mag-insa pa ki kanen.

23

Mga Ambal Jesus Kuntra Ta Mga Gatudlo Parti Ta Mga Sinulat Moises
(Marcos 12:38-40; Lucas 11:39-51; 20:45-47)

1 Pagtapos Jesus ta ambal naan ta
mga Pariseo, gaisturya man kanen
i naan ta mga ittaw na naan dya
gatipon daw naan ta iya na mga tin-
udluan.
2 Ambal din, "Mga Pariseo an daw
mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moi-
ses pasaligan na magsaysay ta mga
sunuran na paatag paagi ki Moises.
3 Gani, tumanen nyo iran an na
palaygay, piro dili nyo sunuron iran
na pabuat tak danen an mismo ula
gasunod ta iran na laygay.
4 Papatuman danen naan ta mga
ittaw tama na sunuron na bellay
gid buaten na paryo gabegkes da-
nen ta beg-at na dala daw papas-an
naan ta mga ittaw daw ula man da-
nen paduol maskin ta iran nang na
kalingking.
5 Tanan na pabuat danen pakita-
kita nang naan ta mga ittaw. Derse
na kaon na paigot naan ta takong
daw blukan ta uras ta pagpanga-
muyo,* iran ya a papalapad pa
gid danen, daw papalangkaw mga
bungay-bungay ta sidsid ta iran na
bayo.
6 Daw mandegek danen an, liag gid
danen na naan ta pungkuan na para
ta impurtanti na mga ittaw. Iling
man tan daw naan danen an ta mga
balay tipunan.

† **22:37** Deuteronomio 6:5 ‡ **22:39** Levitico 19:18 § **22:44** Mga Salmo 110:1 * **23:5** Mga paigot naan ta takong daw blukan na pasambit Jesus sikad sise na ugsakan na paumaw ta Inglis na 'phylactery'. Naan selled ta ugsakan may pila na mga sinulat na birsikulo alin ta sinulat na pulong ta Dyos.

7 Daw naan danen ta lugar na naan
dya tama na mga ittaw, liag gid da-
nen na mga ittaw mag-atag ta taod
daw mag-umaw ki danen na ‘mistro’.
8 “Piro, kyo yan a, dili kaw mag-
paryo ki danen na magpaumaw na
‘mistro’ tak isya nang inyo na manug-
tudlo daw kyo tanan mag-utod ta
pagtuo.
9 Dili kaw man mag-atag ta taod
paagi ta pag-umaw na ‘amay’ naan ta
bisan kino unti ta kalibutan i tak isya
nang gid inyo an na Amay daw kanen
naan ta langit.
10 Dili kaw man magpaumaw na
‘ginuo’ tak isya nang inyo na Ginuo
daw kanen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.
11 Daw kino ki kyo may pinaka-
datas na katengdanan, kanen
manugsirbi nyo.
12 Daw kino magpadatas ta iya na
kaugalingen, paebesen kanen an ta
Dyos. Daw kino magpaebes ta iya na
kaugalingen, padatasen kanen an ta
Dyos.”
13 Ambal man Jesus, “Kyo na mga
Pariseo daw mga manugtudlo ta
Mga Sinulat Moises, maageman nyo
segeng na silot! Inyo na pagtuman
ta Dyos pakita-kita nang! May
katengdanan kaw na itudlo nyo
paagi an na magpasakep mga ittaw
naan ta pagdumala ta Dyos. Piro, ula
kaw gapasakep ta iya na pagdumala
daw papegengan nyo man mga ittaw
ya na liag inta magpasakep. Paryo
kaw ta ittaw na gasarado ta ngaan
ta balay daw naan ta gwa gabantay
aged duma an dili kaselled.
14 “Kyo na mga Pariseo daw mga
manugtudlo ta Mga Sinulat Moises,
maageman nyo segeng na silot! Inyo
na pagtuman ta Dyos pakita-kita
nang! Sikad kaw manluko ta mga
balo na bai daw paubos nyo iran
an na pangabuian. Gapakuno-kuno
kaw na riliyuso paagi ta lawig na
pangamuyo naan ta tama na mga
ittaw aged dili mlaman na mga
pabuat nyo an malain. Tenged iling
tan mga buat nyo, maageman nyo
segeng na silot ta Dyos.†
15 “Kyo na mga Pariseo daw mga
manugtudlo ta Mga Sinulat Moises,
maageman nyo segeng na silot! Inyo
na pagtuman ta Dyos pakita-kita
nang! Gabyai kaw naan ta mga
madyo na lugar aged mangumbinsi
ta bisan isya nang na ittaw na dili-
Judio para isya man ta inyo na
mga tinudluan. Pagtapos nyo ta
pagkumbinsi, patudluan nyo asta na
kanen an malain gid en daw dapat
silutan naan ta impirno na mas pa ki
kyo!
16 “Kyo na paryo gid ta bulag
na mga manuggiya, maageman
nyo segeng na silot! Patudlo nyo
na daw kino magsumpa paagi ta
pagsambit ta Timplo, ula bali daw
dili din tumanen iya an na sumpa.
Piro, daw kanen magsumpa paagi
ta pagsambit ta blawan na naan ta
Timplo, kinanglan tumanen din gid
iya an na sumpa.
17 Buang-buang kaw gid na mga
bulag! Indi ti mas impurtanti? Ino
ta inyo na isip, Timplo o blawan na
naan ta Timplo? Simpri Timplo i mas
impurtanti tak blawan pabilang na
para ta Dyos tenged blawan naan ta
Timplo.
18 Patudlo nyo man na daw kino
magsumpa paagi ta pagsambit ta
alaran na naan ta Timplo, ula bali
daw dili din tumanen iya an na
sumpa. Piro, daw kanen magsumpa
paagi ta pagsambit ta alad na na-
betang naan ta alaran, kinanglan tu-
manen din gid iya an na sumpa.
19 Mga bulag kaw gid! Indi ti mas
impurtanti? Ino ta inyo na isip,
alaran o alad na naan ta alaran? Sim-
pri alaran mas impurtanti tak alad
pabilang na para ta Dyos tenged alad
naan ta alaran!
20 Daw kino magsumpa paagi ta
pagsambit ta alaran, gasumpa ka-
nen an paagi ta alaran asta tanan na
paalad dya.

† **23:14** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Mateo anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo katursi.

21 Daw kino magsumpa paagi ta
pagsambit din ta Timplo, gasumpa
kanen an paagi ta Timplo asta man
Dyos mismo na gatinir dya.
22 Daw kino magsumpa paagi ta
pagsambit din ta langit, gasumpa ka-
nen an paagi ta truno ta Dyos asta
man Dyos mismo na gamungko dya.
23 “Kyo na mga Pariseo daw mga
manugtudlo ta Mga Sinulat Moises,
maageman nyo segeng na silot! Inyo
na pagtuman ta Dyos pakita-kita
nang! Gaamblig kaw gid na maalad
naan ta Dyos isya na parti ta sampulo
na parti ta tanan gid na paani nyo
bisan ta mga daon na panglasa ta
pagkaan. Piro, pabay-an nyo nang
impurtanti na mga sugo tak dili igo
inyo na pagtratar naan ta duma
na mga ittaw, ula kaw naluoy ta
mga gakinanglan daw dili kaw man
masaligan. Igo na gaalad kaw ta isya
ta sampulo na parti naan ta Dyos,
piro dapat dili nyo bay-an mga sugo
din an na mas impurtanti pa.
24 Paryo kaw gid ta bulag na mga
manuggiya! Gaamblig kaw gid na
magtuman ta dili impurtanti na
mga sugo, piro pabay-an nyo nang
mga impurtanti an. Iling tan na
pabuat nyo paryo na inyo na inemen
pasala nyo aged sigurado na dili nyo
mainem mga sapat-sapat an, piro ula
bali na malam-ed nyo bakod na ayep
na kamilyo.
25 “Kyo na mga Pariseo daw mga
manugtudlo ta Mga Sinulat Moises,
maageman nyo segeng na silot!
Inyo na pagtuman ta Dyos pakita-
kita nang! Paryo kaw ta ittaw na
gaugas nang ta gwa ta ineman daw
mangkok, piro selled ta ineman daw
mangkok ula din paugasi. Iling man
tan, pakita-kita nyo nang pirmi naan
ta mga ittaw na patuman nyo gid mga
sunuran nyo, piro pabay-an nyo na
sikad kaw mangwarta daw inyo nang
na kaugalingen na kalipay paintindi
nyo an.
26 Bulag kaw na mga Pariseo! Bag-
uon nyo anay inyo na isip aged
makabuat kaw man ta miad. Daw
iling tan buaten nyo, paryo na
palimpyo nyo anay selled ta ineman
daw mangkok daw sunod gwa man
aged ubos limpyo.
27 “Kyo na mga Pariseo daw mga
manugtudlo ta Mga Sinulat Moises,
maageman nyo segeng na silot! Inyo
na pagtuman ta Dyos pakita-kita
nang! Paryo kaw ta mga pantyon
na papinturaan ta puti na daw lagen
naan ta gwa dayad, piro naan ta
selled ubos ligna daw bekkeg ta mga
patay.
28 Iling kaw man tan tak ta panan-
aw ta mga ittaw ki kyo, matareng
kaw, piro inyo na pagtuman ta Dyos
dili terek ta inyo na tagipusuon daw
ubos nang malain naan ta inyo na
isip.
29 “Kyo na mga Pariseo daw mga
manugtudlo ta Mga Sinulat Moises,
maageman nyo segeng na silot! Inyo
na pagtuman ta Dyos pakita-kita
nang! Gapaubra kaw ta mga lebben-
gan ta mga prupita daw papadayad
nyo mga pantyon an ta mga ittaw na
matareng.
30 Gambal kaw, ‘Daw kami bui ta
timpo ta ame na mga kaapuan, dili
kay ame maglabet ta iran na pag-
patay ta mga prupita.’
31 Ta, paagi ta iling tan na paambal
nyo, paako nyo na kyo linai ta mga
gapatay ta mga prupita.
32 Tenged iling kaw san, sigi,
padayunon nyo daw tapuson mga
malain na buat na naumpisaan
danen.
33 “Kyo na malain! Paryo kaw
ta mga bekkessan daw mga bata ta
bekkessan na dalitan![‡] Dili nyo ma-
likawan na sintinsyaan kaw ta Dyos
na silutan naan ta impirno!
34 Magpadala a ki kyo ta mga
manugsugid ta kabebet-en ta Dyos,
mga ittaw na maalam daw mga
manugtudlo ta Mga Sinulat Moises.
Duma an ki danen ipapatay nyo,
duma an ipalansang naan ta krus,

‡ **23:33** Ta timpo Jesus, ta isip ta mga Judio malain na ittaw paanggid naan ta bekkessan.

duma pa an ipakastigo nyo naan
ta inyo na mga balay tipunan daw
duma pa gid ipalagas nyo ta inyo
na pagpangabot ki danen bisan indi
danen an miling.
35 Gani, sigurado gid na manabat
kaw ta kamatayen ta tanan na mga
ittaw na matareng umpisa gid ki
Abel na matareng na ittaw asta ki
Zacarias na bata Baraquias na pap-
atay naan ta Timplo naan ta tengnga
ta sunugan ta mga alad daw Balay Ta
Dyos.§
36 Sugiran ta kyo na mga ittaw ta yi
na timpo manabat gid ta kamatayen
danen tanan na matareng."

Kasebe Jesus Tenged Ta Mga Ittaw Ta Jerusalem
(Lucas 13:34-35)

37 Gangasebe Jesus i daw gambal,
"Kyo na naan ta Jerusalem,* kalu-
luoy kaw. Ula nyo batuna mga
padala ya ta Dyos tak papatay nyo
mga prupita daw patimbag mga sin-
ugo ta Dyos. Lugay en na liag ko
na pasakepen kaw inta ki yaken
daw ambligan paryas ta pagtipon ta
nayen na manok ta iya na mga piyak
naan ta dalem ta iya na mga pakpak.
Piro, dili kaw miag!
38 Tenged iling tan nabuat nyo,
anduni syudad nyo an daw Timplo
pabay-an nang en ta Dyos.
39 Sugiran ta kyo na dili a nyo
makita isab asta mabot adlaw na
mambal kaw, 'Dayawen ta kanen an
na papadala ta Ginuo Dyos na miling
di en.' "†

24

Pagtudlo Jesus Parti Ta Mga Adlaw Na Mabot
(Marcos 13:1-23; Lucas 21:5-24)

1 Na gapanaw Jesus i na mwa
ta Timplo, iya na mga tinudluan
gaprani ki kanen. Pabugal danen ki
kanen mga bilding naan ta Timplo.
2 Ambal din ki danen, "Makita nyo
pa anduni tanan na i daw dayad
matuod, piro gambal a ki kyo na
mabot adlaw na magubba gid Tim-
plo i daw tanan na bato ta Tim-
plo mawasak na ula gid maskin isya
nang na bato na gasampaw pa naan
ta duma na bato."*
3 Giling danen i Jesus naan ta Bukid
Olibo. Na gamungko kanen i dya, iya
na mga tinudluan gaprani ki kanen
na danen nang daw mambal, "Sugi-
ran kay no tuo daw kan-o matabo
nyan na paambal no. Ino sinyalis
na pamatuod na kaon mabot en daw
matapos man en yi na timpo?"†
4 Sabat Jesus ki danen, "Mag-
andam kaw gid aged dili kaw maluko
5 tak tama na mga ittaw miling ki
kyo na akuon danen ake na ngaran
ta iran na kaugalingen daw ambalen
danen, 'Yaken i Pinili Ta Dyos Na
Mag-ari!' Ta iling tan na buat danen,
tama na mga ittaw maluko danen.
6 Ta yon man na timpo kamati kaw
ta gira na dani ki kyo daw kabalita
na naan ta madyo may gira man, piro
dili kaw mataranta tak naan ta plano
ta Dyos na matabo anay iling an tan.
Piro, dili pa katapusan ta yi na timpo.
7 Mga nasyon maggiraay daw mga
kaarian kuntra ta kaarian. May

§ **23:35** Naan ta Genesis 4:8 pwidi nyo mabasa isturya ya parti ta pagpatay ki Abel daw naan ta 2 Mga Cronica 24:20 pwidi nyo mabasa isturya ya parti ta pagpatay ki Zacarias. Naan ta Biblia na nasulat ta linggwai na Hebreo pagsunod-sunod ta mga libro dili paryo ta pagsunod-sunod ta mga libro naan ta Una Na Kasugtanan ta ate na mga Biblia anduni. Naan ta Biblia na Hebreo una an na libro Genesis daw katapusan an na libro 2 Mga Cronica. Nyan na, ambal an na *umpisa gid ki Abel na matareng na ittaw asta ki Zacarias* beet ambalen tanan na matareng na mga ittaw na papatay na nasambit naan ta Biblia na Hebreo. * **23:37** Ta pagsambit Jesus *kyo na naan ta Jerusalem* beet din ambalen tanan na linai Israel na yon man mga Judio. † **23:39** Mga Salmo 118:26 * **24:2** Timplo ya ta mga Judio pakabig na isya ta mga dayad gid na bilding na patukod anay pa sa. Timplo ya nauman alin ta sikad darko na mga bato na kurti an riktanggulo. Beg-at an ta duma na mga bato mga 45,500 kilos. † **24:3** Pwidi nyo mabasa parti ta *yi na timpo* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

segeng na letem daw mga linog naan ta lain-lain na mga lugar.
8 Piro, tanan na iling tan umpisa nang pa ta segeng na kakulian na maagian ta mga ittaw paryo ta mabatyagan ta bai na manugbata en na umpisa nang pa gapasakit.

9 "Ta yon man na timpo ta kakulian, may mga ittaw na magdakep ki kyo na intriga kaw naan ta mga gakuntra ki kyo aged pabellayan daw duma an ki kyo patayen. Bisan indi demetan kaw gid ta tanan tenged sakep kaw ki yaken.
10 Ta yon man na timpo, tama na mga ittaw magtalikod ta iran na pagsalig ki yaken daw duma an magdemetay daw magtrayduray.
11 Tama mwa na dili-matuod na prupita daw tama maluko danen.
12 Tenged na magtama mga ittaw na gabuat ta malain, katamaan ta mga ittaw, marwad iran na paggugmaay.
13 Piro, maluwas mga ittaw na magpadayon ta iran na pagpati ki yaken asta ta katapusan ta yon na timpo.
14 Bag-o matapos yi na timpo, miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos masugid anay naan ta bilog na kalibutan aged mamatian ta tanan."

15 Ambal pa Jesus, "Ta timpo na mabot, makita nyo naan ta Timplo 'sikad malain na betang na gainsulto ta balay ta Dyos' na yon man pasambit ya Daniel na prupita anay pa sa."‡ -- Kyo na gabasa ta nasulat na i, intindien nyo gid daw ino beet ambalen.

16 Ambal pa gid Jesus, "Daw iling tan makita nyo naan ta Timplo, beet ambalen abot en timpo na mga ittaw na gaistar naan ta prubinsya Judea dapat na magbakwit naan ta mga bukid.
17 Daw matabuan na may ittaw na naan ta atep§ ta iran na balay, dapat na magbakwit dayon na dili en melled pa ta balay daw magkamang ta pagkabetang na dleen din.
18 Iling man tan, daw matabuan na may ittaw na naan ta iya na uma, dapat na dili en muli pa na magkamang ta pang-isleb din na bayo.
19 Ta yon man na timpo, kaluluoy gid mga bai na gabagnes daw gapasuso tak mabellayan danen ta pagbakwit.
20 Mangamuyo kaw nang ta Dyos na inyo na pagbakwit dili matabo naan ta tagtignaw daw dili man naan ta Adlaw Ta Pagpuay*
21 tak ta yon man na timpo, maagian ta mga ittaw segeng gid na kakulian na ula pa naagii ta bisan kino alin ta pagbuat ta kalibutan daw kalangitan asta anduni. Ula en may matabo pa na mas segeng na kakulian kaysa ta iling tan.
22 Daw dili palipuon ta Dyos mga inadlaw na ya na maagian danen, ula gid may isya na ittaw na mabilin na bui. Piro, palipuon din nang tenged ta iya na pinili na mga ittaw."

23 Ambal pa Jesus, "Ta yon man na timpo, daw may mambal ki kyo, 'Lagen nyo, anen di en Pinili Ta Dyos Na Mag-ari!' dili kaw magpati. Iling man tan daw may mambal, 'Kanen man nyan!'
24 tak may miling ki kyo na mga dili-matuod na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari daw mga dili-matuod na prupita. Magbuat danen an ta bakod na mga katingalaan na pamatuod na danen an may gaem aged na daw maimo, tilawan na maluko danen asta pa ta mga ittaw na pinili ta Dyos.
25 Tandaan nyo gid ambal ko an tak nasugid ko en daan ki kyo parti ta matabo pa mintras na ula pa natabo.
26 Tenged pasugiran ta kyo en, daw may mambal ki kyo, 'Yo, anen dya en Pinili Ta Dyos Na Mag-ari naan ta lugar na ula kabalayan', dili kaw miling

‡ **24:15** Daniel 9:27, 11:31 daw 12:11 § **24:17** Naan ta lugar ta mga Judio ta timpo Jesus, atep an ta mga balay katamaan tapan daw may geddan naan gwa ta balay na agian munta ta atep. Kaysan mga ittaw gapuay naan ta atep ta iran na balay. * **24:20** Ta timpo Jesus, kuntra ta sunuran ta mga Judio na magpanaw danen naan ta madyo ta Adlaw Ta Pagpuay.

dya. Daw ambalen man danen, ‘Yi, anen di en kanen naan ta selled ta kwarto’, dili kaw magpati
27 tak ta adlaw na mabot Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, makita kanen an ta tanan na mga ittaw paryo ta kilat na makita gid na gakurit alin ta sennangngan munta ta salepan.
28 Makita gid ta tanan iya an na pag-abot na paryo man ta isya na ambalanen, ‘Daw indi may patay, mlaman gid ta tanan tak naan dya galayog-layog mga uwak.’ ”

Mga Matabo Naan Ta Adlaw Na Mabot Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan
(Marcos 13:24-27; Lucas 21:25-28)

29 Gambal pa gid Jesus i parti ta mga adlaw na mabot, “Sunod ta yon man na mga adlaw na may mga segeng na kakulian, dayon matabo na

‘Magdelem adlaw an
daw bulan an dili magpawa.

Mga bituon an mulog alin ta langit
daw tanan na naan ta kalangitan
manlatak na paryo ta pay-egyeg.’†

30 Pagtapos ta mga matabo na iling tan, may makita naan ta kalangitan na sinyalis na mabot en Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan. Tanan na mga ittaw ta kalibutan mangug-og ta tudo tenged ta iran na kaadlek. Makita danen na kanen an mabot naan ta panganod na bakod gid iya na gaem daw sikad silaw na pawa ta Dyos naan ki kanen.‡
31 Ta biskeg na tunog ta trumpita, ipadala din iya an na mga angil naan ta appat na pamusod ta kalibutan aged tipunon mga ittaw na iya na pinili alin ta tanan na lugar.”

Sinyalis Na Mabot En Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan
(Marcos 13:28-31; Lucas 21:29-33)

32 Gambal pa Jesus i, “Intindien nyo daw ino beet ambalen ta paanggid na isturya ta kaoy na igos: Daw iya an na mga sanga gasalingsing daw gadaon, mlaman nyo na mabot en tagtanem.
33 Yon man, daw makita nyo na gaumpisa en matabo tanan na pasugid ko ki kyo, sigurado gid na mlaman nyo na kanen an mabot en na paryo naan en kanen ta gwa ta gangaan.§
34 Sugiran ta kyo na tanan ya na mga pasugid ko ki kyo matabo na ula pa napatay tanan na mga ittaw ta yi na timpo.
35 Maski marwad pa kalangitan an daw kalibutan, ake i na mga ambal magpadayon asta ta ula katapusan.”

Ula May Nalam Daw Kan-o Mabot Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan
(Marcos 13:32-37; Lucas 17:26-30, 34-36)

36 Gambal pa Jesus i, “Parti daw ino adlaw daw uras na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan mabot, ula may nalam bisan mga angil ta langit daw bisan man Bata Ta Dyos. Dyos Amay nang gid nalam.
37 Ta timpo na mabot en Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, mga buat ta mga ittaw paryas man ta mga pabuat ya ta mga ittaw anay pa sa ta timpo Noe.
38 Ta mga adlaw ya na ula pa gabot anaw na galapaw ta bilog na kalibutan, ula ta iran na isip daw ino matabo ki danen daw gapadayon man gyapon danen ta iran na pang-adlaw-adlaw na buat. Gakaan danen ya, gainem daw gangasawa asta ta adlaw na gasakay en Noe naan ta arka.

† **24:29** Isaias 13:10, 34:4; Ezekiel 32:7; Joel 2:10-11 ‡ **24:30** May anen na mga ambal naan ta birsikulo trinta na naan alin Daniel 7:13-14. § **24:33** *Kanen an* beet ambalen Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan na ula duma daw dili, Jesus na mabot aged mag-umpisa ta iya na pagdumala naan ta kalibutan. * **24:39** Naan ta Genesis kapitulo sais asta ta kapitulo nuibi pwidi nyo mabasa isturya parti ki Noe daw anaw na galapaw ta bilog na kalibutan.

39 Ula gid danen nlami daw ino
matabo ki danen asta gabot anaw ya
daw nalemmes danen tanan.* Iling
man tan, mga ittaw magulpian naan
ta adlaw na mabot Kanen Na Alin Ta
Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan.
40 Daw matabuan na darwa na
mama gaubra naan ta uma, isya an
kamangen daw isya an a, mabilin.
41 Daw matabuan na darwa na bai
gatabangay ta paggaling, isya an ka-
mangen daw isya an a, mabilin.
42 Gani, magbantay kaw tak ula nyo
nlami daw ino na adlaw na mabot
inyo an na Ginuo.
43 Intindien nyo ta miad na daw
nlaman inta ta tag-iya ta balay daw
ino uras ta kilem mabot ittaw na
manakaw, sigurado na magpulaw
kanen ta pagbantay ta iya na balay
aged matakaw an dili kaselled.
44 Gani, dapat na pirmi kaw anda
tak Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao
Naan Ta Kalibutan mabot ta uras na
ula nyo papaabuta."

Masaligan Daw Dili Masaligan Na Suguon
(Lucas 12:41-48)

45 Gaisturya pa Jesus i ta paanggid
naan ta iya na mga tinudluan, "May
tag-iya ta balay na gapili naan ta iya
na mga suguon ta isya na masaligan
daw maalam. Napili din na suguon
patugyanan din na magdumala ta
duma na mga suguon naan ta iya na
panimalay daw tagan danen an ta
iran na pagkaan ta igo na uras.
46 Daw suguon na gadumala
maabutan ta iya na amo na patuman
din papaubra ya ki kanen, sigurado
gid na bakod iya na kalipay.
47 Sugiran ta kyo na padumalaen
kanen an ta amo din naan ta tanan na
pagkabetang ta iya na amo.
48 Piro, daw matabuan na suguon
ya malain, mambal kanen ta iya na
kaugalingen, 'Lugay pa taan malik
ake ya na amo.'
49 Tenged iling tan iya na paisip,
mag-umpisa kanen na manakit ta iya
na duma na mga suguon daw pa-
gusto man kanen an ta kaan daw
inem duma ta mga palaingaw.
50 Na iling tan ubra din, gulpi nang
abot iya na amo ta adlaw na ula din
papaabuta daw ta uras na ula din
nlami.
51 Pag-abot ta iya na amo, silutan
kanen an ta beg-at na silot paryo ta
maageman ta duma na mga ittaw na
pakita-kita nang iran na pagtuman.
Iling tan na mga ittaw silutan naan
ta lugar na naan dya danen manga-
gal daw magbaggit ta iran na mga
ngipen."

25

Mga Dlaga Na Abay

1 Gambal pa Jesus i naan ta iya na
mga tinudluan, "Ta adlaw na mabot
Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao
Naan Ta Kalibutan, pagdumala an
ta Dyos paryo ta natabo ta sampulo
na dlaga na abay na may dala na
lampara para ta iran na pagsugat ta
kasalen na mama na mabot.*
2 Limma ki danen maalam daw
limma ya kabos-kabos.
3-4 Mga maalam ya gadala ta iran
na lampara daw gadala pa gid ta
risirba na lana para ta iran na lam-
para. Mga kabos-kabos ya a gadala
ta iran na lampara, piro ula gadala ta
lana na risirba.
5 Na lugay mabot kasalen ya na
mama, sampulo na abay tunugaen ta
pagtagad ki kanen asta na katunuga.
6 "Na magtenga kilem en, may gas-
inggit, 'Anen en mama na kasalen!
Giran nyo! Sugaten nyo kanen an!'

* **25:1** Ta timpo Jesus, may kaugalian mga Judio parti ta kasal na ta mapon en mga dlaga na abay gatipon anay naan ta balay ta nubya daw naan danen dya gatagad asta mabot nubyo na sugaten din iya na nubya daw dleen naan ta balay ta iya na ginikanan. Daw mlaman ta mga abay na mabot en nubyo ya, gagwa danen aged sugaten nubyo ya na danen an may padala na lampara tak kilem en. Tanan na mga paimbitar daw danen na mga abay gasunuray na miling ta balay ta ginikanan ta nubyo tak naan dya kasal daw kumbira.

7 Gabugtaw dayon sampulo ya na
mga abay daw gapriparar ta iran na
lampara.
8 Piro, mga kabos-kabos ya na abay
gambal naan ta mga maalam na
abay, ‘Tagan kay nyo tuo ta dala nyo
na lana bisan tise nang tak gapaleng-
paleng en ame i na mga lampara.’
9 Sabat ta mga maalam, ‘Dili pwidi
tak basi dili mag-igo dala nay i na
lana para ki kiten tanan. Miad pa
na manaw kaw daw malit ta lana na
para ta inyo yan na lampara.’
10 “Na gapanaw mga abay ya na
kabos-kabos aged malit ta lana, gabot
kasalen ya na mama. Limma ya
na abay na anda en ta pag-abot din
gakuyog ki kanen naan ta kumbi-
raan. Pagselled danen, pasaraduan
gangaan ya.
11 “Ula nang lugay, gabot man
limma ya na mga abay na gapalit
ta lana, piro sarado en gangaan
ya. Gaumaw danen an, ‘Sir! Sir!
Paselleren kay no!’
12 Piro, gasabat mama ya na
kasalen, ‘Paselleren ta kyo inta daw
kala ta kyo, galing dili ta kyo kala.’ ”
13 Pagtapos Jesus ta pag-isturya ta
paanggid, gambal kanen i naan ta
iya na mga tinudluan, “Nyan na ki-
nanglan gid na magbantay kaw tak
dili nyo mlaman daw kan-o mabot
Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao
Naan Ta Kalibutan.”

Tallo Na Suguon Na Paintrigaan Ta Kwarta (Lucas 19:11-27)

14 Gambal pa Jesus i naan ta iya
na mga tinudluan, “Pagdumala an
ta Dyos paanggid man ta pabuat ta
isya na ittaw na marga na miling ta
madyo na lugar. Bag-o kanen marga,
paumaw din iya an na mga suguon
aged intrigaan din danen an na mag-
dumala ta iya na pagkabetang.
15 Kada isya ki danen paintrigaan
din ta kwarta keteb ta iran na
masarangan na inigusyo. Una ya
paintrigaan din ta limma na sinsilyo
na pilak na may bakod gid na balor,†
daw sunod ya darwa na sinsilyo daw
sunod pa gid ya isya. Pagtapos din ta
pag-intriga, gapanaw kanen ya.
16 Suguon ya na kabaton ta limma
na sinsilyo na pilak, panigusyo din
kwarta ya daw kaginansya kanen ya
ta limma.
17 Iling man tan, kabaton ya ta
darwa, kaginansya kanen ya ta
darwa.
18 Piro, kabaton ya ta isya na sinsi-
lyo na pilak gagwa daw gakutkot
naan ta basak daw palebbeng din
kwarta ya ta iya na amo.
19 “Paglambay ta lugay na timpo,
gabalik amo ya. Papangitaan din iya
na mga suguon ta sumada ta iran na
mga panigusyo.
20 Suguon ya na kabaton ta limma
na sinsilyo gaprani na dala din
limma pa gid na sinsilyo daw ambal
din ta iya na amo, ‘Sir, paintriga no
kan-o ki yaken limma na sinsilyo.
May tubo na limma.’
21 Sabat ta iya na amo, ‘Nyan
dayad! Miad ka gid daw masaligan
na suguon. Tenged masaligan ka
parti ta sise na kantidad, anduni in-
trigaan ta kaw ta bakod na kantidad.
Magkalipay ka duma ki yaken.’
22 “Suguon ya na kabaton ta darwa
na sinsilyo gaprani ta iya na amo daw
mambal, ‘Sir, paintriga no kan-o ki
yaken darwa na sinsilyo. May tubo
na darwa.’
23 Sabat ta amo, ‘Nyan dayad! Miad
ka gid daw masaligan na suguon.
Tenged masaligan ka parti ta sise
nang na kantidad, anduni intri-
gaan ta kaw ta bakod na kantidad.
Magkalipay ka duma ki yaken.’
24 “Suguon ya na kabaton ta isya na
sinsilyo gaprani man daw mambal ta
iya na amo, ‘Sir, nlaman ko na pwirti
ka gid na amo tak gapangani ka ta dili
imo na sinabwag daw gapanapas ka
ta dili imo na pinanggas.
25 Nyan na adlek a tak basi ula a
ginansya daw marwad pa imo an na

† **25:15** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo kinsi, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta subla kinsi anyos na ubra ta isya na ittaw.

kwarta. Yon tenaan na palebbeng ko
nang naan ta basak. Yi en kwarta no.'
26 Sabat ta amo, 'Malain ka na sug-
uon daw tamad gid! Nlaman no na
gapangani a ta dili ake na sinabwag
daw gapanapas man ta dili ake na
pinanggas!
27 Man-o tak ula no paeles kwarta
ko an naan ta mga nigusyanti na
gapautang na gapatubo ta kwarta
aged ta ake na pagbalik makamang
ko ake na kwarta na may tubo man?'
28 "Ambal ta amo naan ta duma
na mga suguon din, 'Kamangen nyo
naan ki kanen isya an na sinsilyo daw
iatag naan ta suguon na may sam-
pulo na sinsilyo
29 tak mga ittaw na masaligan parti
ta mga paatag ki danen, tagan pa
gid ta tama. Piro, mga ittaw na dili
masaligan, maskin sise na naan ki
danen kamangen pa.
30 Anduni, parti ta suguon i na ula
pulos, dleen nyo kanen i daw pilak
naan ta sikad delem na lugar‡ na
naan dya mga ittaw an mangagal ta
tudo daw magbaggit ta iran an na
ngipen.' "

Katapusan Na Pag-ukom

31 Gambal pa gid Jesus i naan ta iya
na mga tinudluan, "Kanen Na Alin
Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibu-
tan mabot na makita sikad silaw na
pawa na naan ki kanen daw kanen
duma ta tanan na mga angil. Pag-
abot din, mungko kanen an naan ta
iya na truno aged mag-ari.
32 Tanan na mga ittaw ta kalibutan
tipunon naan ki kanen. Belagen din
danen an ta darwa na grupo na paryo
ta ubra ta manugbantay ta karniro
na pabelag din mga karniro an naan
ta mga kanding.
33 Mga ittaw na matareng tipunon
din naan dapit ta iya na tuo paryo
ta paimo naan ta mga karniro. Mga
ittaw na dili matareng tipunon din
naan dapit ta iya na wala paryo ta
paimo naan ta mga kanding.
34 "Kanen an na Ari mag-ambal ta
mga ittaw na naan dapit ta iya na
tuo, 'Kyo na mga pakaluy-an ta ake na
Amay, marani kaw di daw batunon
nyo patagana din para ki kyo. Tagan
kaw din ta mga kaayaran na para ta
mga ittaw na sakep ta iya na pag-
dumala tak iling tan plano din alin
pa ta pagbuat din ta kalibutan daw
kalangitan.
35 Yon buaten din para ki kyo tak na
nletem a, papakaan a nyo. Na nlao
a, papainem a nyo ta waig. Na ula a
maistaran, papadayon a nyo naan ta
inyo na balay.
36 Na ula a masuot, paatagan a nyo
ta bayo. Na gamasakit a, paasikaso a
nyo. Na napriso a, pasud-o a nyo.'
37 "Pagtapos ta ambal ta Ari, mga
matareng an na ittaw mag-insa ki
kanen, 'Ginuo, kan-o ka nakita nay
na nletem daw paatagan nay kaon
yan ta pagkaan? Kan-o ka nlao daw
paatagan nay kaon yan ta waig na
inemen?
38 Kan-o ka nakita nay na ula ka
istaran daw papadayon nay kaon yan
naan ta ame na balay? Kan-o ka gak-
inanglan ta bayo daw paatagan nay
kaon yan ta suuton?
39 Kan-o ka nakita nay na
gamasakit o napriso daw gasud-o kay
ki kaon?'
40 "Kanen an na Ari magsabat,
'Salig nyo gid na ula a nyo patabangi,
piro sugiran ta kyo na nabuat nyo ya
naan ta kebes na mga ittaw na pabi-
lang ko na ake na mga utod, paryo
nabuat nyo man en ki yaken.'
41 "Ari an mambal naan ta mga it-
taw naan dapit ta iya na wala, 'Kyo na
mga sintinsyaan ta Dyos na silutan,
malin kaw di ta atubangan ko. Unso
kaw naan ta apoy na ula katapusan
na patagana ta Dyos para ki Satanas
daw ta iya na mga sinakepan.
42 Yon buaten ta Dyos ki kyo tak
na nletem a, ula a nyo paatagi ta
pagkaan. Na nlao a, ula a nyo paatagi
ta waig na inemen.

‡ **25:30** *Sikad delem na lugar* beet ambalen impirno.

43 Na ula a maistaran, ula a nyo pa-
dayuna naan ta inyo na balay. Na ula
a suuton, ula a nyo paatagi ta bayo.
Na gamasakit a, ula a nyo pasud-ua
daw iling man tan na napriso a.'
44 "Gainsa danen an ta Ari, 'Ginuo,
kan-o ka nakita nay na nletem,
nlao, ula madayunan, ula suuton,
gamasakit ka daw napriso na ula kay
gatabang ki kaon?'
45 "Sabat ta Ari ki danen, 'Matuod
na ula a nyo patabangi tak sugiran
ta kyo na ula nyo ya nabuat naan ta
kebes na mga ittaw na pabilang ko
na ake na mga utod, paryo ula nyo
nabuat naan ki yaken.' "
46 Pagtapos Jesus ta pag-isturya ta
paanggid, ambal din pa, "Mga ittaw
na dili matareng silutan naan ta im-
pirno ta ula katapusan. Piro, mga
ittaw na matareng maangken danen
kabui na ula katapusan."

26

Malain Na Plano Kuntra Ki Jesus
(Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Pagtapos Jesus ta iya na pagtudlo
naan ta mga tinudluan din, gasugid
kanen i ki danen,
2 "Nlaman nyo na darwa nang en
adlaw bag-o mag-umpisa Pista Ta
Paglibri Alin Ta Egipto.* Ta adlaw
ta pista an, Kanen Na Alin Ta Lan-
git Na Natao Naan Ta Kalibutan iin-
triga naan ta iya na mga kuntra aged
sintinsyaan ta kamatayen paagi ta
paglansang naan ta krus."
3 Ta adlaw na gambal Jesus ta il-
ing tan, mga manugdumala na mga
pari daw mga gadumala ta mga Judio
gatipon naan ta istaran ta pinaka-
datas na manugdumala ta mga pari
na ngaran din Caifas.
4 Gaplano danen an aged na
ipadakep danen Jesus i ta sikrito
nang daw ipapatay.
5 Piro, gambal danen an, "Dili ta
anay buaten ate na plano naan ta
timpo ta pista tak basi maggamo mga
ittaw an."

Pagbubo Ta Maalen Na Paammot Naan Ta Ulo Jesus
(Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8)

6 Giling Jesus i naan ta baryo na Be-
tania daw gadayon naan iran Simon.
Simon i, kala ta mga ittaw na kanen
i dati na may segeng na masakit ta
langgit.
7 Na gakaan Jesus i naan iran Si-
mon, may bai na gaprani ki Jesus.
May dala kanen an na tise na tibod
na buat alin ta bato na alabastro† na
may ugsak na maalen na paammot.
Pabubo din paammot an naan ta ulo
Jesus.
8 Pagkita ta mga tinudluan Jesus,
gagilek danen an daw gambal, "Man-
o tak pauyakan din nang paammot
an?
9 Pwidi pa inta mabligya nan ta
maal na prisyo daw kwarta ya iatag
naan ta mga imol."
10 Nlaman Jesus iran na paambal
daw painsaan din danen an, "Man-o
tak pasaway nyo bai i? Dayad iya na
pabuat ki yaken.
11 Mga imol an pirmi nyo duma,
piro yaken i a, dili en maglugay na
duma ki kyo.
12 Ta iya na pagbubo naan ki yaken
ta paammot, papriparar din lawa ko
para ta ake na lebbeng.
13 Dayad gid iya na pabuat ki yaken
daw sugiran ta kyo na bisan indi
mawali miad na balita naan ta bilog
na kalibutan, pabuat din i ki yaken
masambit man para ta pagdemdem
ki kanen."

Pagsugranen Judas Daw Mga Manugdumala Na Mga Pari
(Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6)

14 Isya ta dusi na apustulis na
ngaran din Judas Iscariote‡ giling

* **26:2** Pwidi nyo mabasa parti ta *Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.
† **26:7** *Bato na alabastro* isya klasi na bato na sikad pino daw ita na pwidi kurtian na maimo na tise na ugsakan para ta mga paammot. ‡ **26:14** May pasaysay parti ta *Iscariote* na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Mateo 10:4.

naan ta mga manugdumala na mga pari
15 daw gainsa, “Pila inyo na bayad
ki yaken daw trayduran ko daw in-
triga Jesus ya naan ki kyo?” Dayon
pabayaran danen kanen i ta trinta
buok na sinsilyo na pilak.
16 Umpisa ta yon man na uras, gan-
gita en kanen ta tsansa na matrayду-
ran din daw maintriga Jesus an naan
ki danen.

Yapon Ta Pagsilibrar Ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto
(Marcos 14:12-21; Lucas 22:7-13, 21-23; Juan 13:21-30)

17 Ta una na adlaw ta Pista Ta
Tinapay Na Ula Pampaabok, mga
tinudluan i Jesus gaprani ki kanen
daw gainsa, “Indi no liag na magpri-
parar kay para ki kaon ta yapon ta
pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta
Egipto?”§
18 Sabat Jesus, “Miling kaw naan ta
syudad* daw ngitaen nyo kala ta ya
na mama daw sugiran nyo kanen an
ta iling ti, ‘May ambal Mistro ya ki
kaon. Yi ambal din, “Mabot en ake
na uras naan ta plano ta Dyos. Naan
ta imo na balay yaken daw ake na
mga tinudluan magsilibrar ta Pista
Ta Paglibri Alin Ta Egipto.” ’ ”
19 Pagtapos ta ambal Jesus, patu-
man ta mga tinudluan din iya na
ambal daw gapriparar danen an ta
yapon ta pagsilibrar ta pista.

20 Na semsem en, gayapon Jesus i
duma ta dusi na apustulis.
21 Na gakaan danen, gambal Jesus
i, “Gaduma kaw anduni ki yaken ta
pagkaan, piro sugiran ta kyo na isya
ki kyo magtraydor ki yaken.”
22 Pagmati ta mga apustulis, nase-
bean gid danen an daw kada isya ki
danen gambal ki kanen, “Ginuo, dili
yaken nya, di' ba?”
23 Ambal Jesus ki danen, “Magtray-
dor an ki yaken isya ki kyo na gasaw-
saw man naan ta mangkok duma ki
yaken.
24 Matuman gid en ambal naan ta
sinulat na pulong ta Dyos na mapatay
Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao
Naan Ta Kalibutan. Piro, ittaw an na
magtraydor ki kanen may segeng na
silot na maageman daw miad pa na
ula nang en kanen an natao.”
25 Pag-ambal Jesus, Judas i na mag-
traydor ki kanen gambal, “Mistro,
dili yaken nya, di' ba?” Ambal Jesus,
“Kaon nang gambal san.”

Katapusan Na Yapon Jesus
(Marcos 14:22-26; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25)

26 Na gakaan pa Jesus i daw mga
apustulis, gakamang kanen i ta
tinapay† daw gapasalamat ta Dyos.
Pabiak-biak din daw paatag ki danen
na ambal din, “Mamang kaw ta
tinapay i daw kan-enen nyo. Yi ni ake
na lawa.”
27 Pagtapos danen kamang ta tina-
pay, gakamang Jesus i ta ineman na
may ugsak na bino daw gapasalamat
ta Dyos. Paatag din ki danen na am-
bal din, “Tanan kaw minem ta bino i.
28 Yi ni ake na lengngessa na kalig-
enan ta kasugtanan na alin ta Dyos.
Matulo ake na lengngessa na yaken
i mapatay bilang alad para ta tama
na mga ittaw aged patawaren iran na
mga sala.
29 Sugiran ta kyo na dili aren
minem isab ta bino asta mabot adlaw
na yaken i minem ta bag-o na bino
duma ki kyo naan ta pag-umpisa ta
pagdumala ta ake na Amay.”

30 Gakanta danen ta pagdayaw
naan ta Dyos daw pagtapos, gagwa
danen na miling naan ta Bukid Olibo.

§ **26:17** Pwidi nyo mabasa parti ta *Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok* daw *Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. * **26:18** Na gambal Jesus *“Miling kaw naan ta syudad.”* beet din ambalen na miling danen naan ta Jerusalem. † **26:26** Tinapay na pasambit naan ta birsikulo binti-sais, kurti din an bilog daw nabuat na ula laket na pampaabok.

Pagsugid Jesus Na Mambal Pedro Na Dili Din Kala Jesus
(Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

31 Na Jesus i daw mga apustulis naan en ta Bukid Olibo, ambal din ki danen, “Anduni na kilem, mabot uras na kyo tanan dilian a nyo tenged ta matabo ki yaken paryo ta ambal na naan ta sinulat na pulong ta Dyos na Dyos gambal,
‘Patayen ko manugbantay an,
dason wasaken ko panen na mga karniro.’ ”‡
32 Ambal pa Jesus, “Pagbannaw ki yaken, muna a ki kyo na miling naan ta Galilea.”
33 Gambal Pedro i ki kanen, “Dili ta kaw dilian bisan dilian ka ta tanan tenged ta matabo ki kaon!”
34 Sabat din, “Dayad gid inta ambal no an, piro sugiran ta kaw na ta yi gid na kilem bag-o magtagaok manok, kambal ka en ta tallo bisis na dili a no kala.”
35 Sabat Pedro, “Bisan patayen a pa duma ki kaon, dili a mag-ambal na dili ta kaw kala.” Pag-ambal Pedro, iling man tan ambal ta duma pa na mga apustulis.

Pagpangamuyo Jesus Naan Ta Getsemane
(Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46)

36 Jesus i daw mga apustulis giling naan ta lugar na paumaw na Getsemane.§ Pag-abot danen dya, gambal kanen i ki danen, “Mungko kaw nang di anay tak miling a naan ta unaan para mangamuyo.”
37 Pag-ambal din, pakuyog din danen i Pedro daw darwa na bata Zebedeo. Umpisa sa, gangalised kanen i daw nasebean gid
38 na ambal din ki danen, “Daw paryo a gid mapatay ta subla na kalised. Unti kaw nang daw magpulaw na magbantay-bantay duma ki yaken.”
39 Na gapanaw kanen i naan ta unaan, gadapa naan ta basak daw gapangamuyo. Ambal din, “Amay ko, daw maimo, ipamadyo no ki yaken segeng na kabellay na maagian ko. Piro, dili ake na liag matuman, imo na liag.”
40 Pagtapos Jesus ta pagpangamuyo, gabalik kanen i naan ta iya na mga tinudluan daw naabutan din danen an na gatunuga. Gambal kanen ki Pedro, “Ino, dili kaw gid kaagwanta bisan isya nang uras na magpulaw na magbantay-bantay duma ki yaken?
41 Magpulaw kaw daw mangamuyo aged dili kaw mapirdi ta pagtilaw na mabot ki kyo. Liag nyo inta na magpulaw daw mangamuyo, piro dili kaya ta inyo na lawa.”
42 Gapanaw isab Jesus i naan ta unaan daw gapangamuyo, “Amay ko, daw dili malikawan na tubangen ko segeng na kabellay na maagian ko, imo na pagbeet matuman an.”
43 Na gabalik isab kanen i ki danen Pedro, naabutan din na gatunuga eman tak puyat gid danen an.
44 Pabilin din danen an isab daw manaw naan ta unaan. Ta pangallo na bisis gapangamuyo kanen na paryo man gyapon iya na pangamuyo.
45 Pagtapos din ta pagpangamuyo, gabalik kanen i naan ta iya na mga tinudluan daw pambalan din danen an, “Aree! Gatunuga kaw pa man yan gyapon daw gapuay! Lagen nyo! Uras en na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan trayduron daw intriga naan ta malain na mga ittaw.
46 Mangon kaw! Gabot en ittaw an na magtraydor ki yaken. Mos, sugaten ta kanen an.”

Pagdakep Ki Jesus
(Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

47 Na gambal pa Jesus i ki danen Pedro, gabot Judas an na isya ta dusi

‡ **26:31** Zacarias 13:7 § **26:36** *Getsemane* i isya na taneman ta olibo naan ta bangilid ta Bukid Olibo na gatubang ta Jerusalem. Getsemane i ambal naan ta Hebreo na linggwai na beet ambalen *pegaan ta olibo.* Naan dya pirmi giling Jesus daw iya na mga tinudluan.

na apustulis. Gakuyog ki kanen sikad tama na mga ittaw na gadala ta mga ispada daw mga baston. Pasugo danen an ta mga manugdumala na mga pari daw mga gadumala ta mga Judio.
48 Judas an na traydor, bag-o kanen miling ki Jesus, gambal daan kanen an naan ta mga magdakep ki Jesus daw ino iya na sinyas para makala danen Jesus an. Ambal din, “Daw kino mabugno ko paagi ta arek, yon inyo na papangita. Dakepen nyo kanen an.”
49 Tenged ta ambal daan Judas, na gabot danen an, gadiritso kanen i ki Jesus daw magbugno, “Mistro, miad na kilem!” daw paarekan din.
50 Ambal Jesus ki kanen, “Dey, buaten no en tuyo no an ta pag-iling di.” Pag-ambal Jesus, papranian danen Jesus i daw padakep.
51 Nali nang, isya ta mga duma Jesus gagabot ta iya na ispada daw patigbas din suguon ya ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari daw nalantep gid iya na talinga.
52 Jesus i gambal, “Balik no ta tageban ispada no an! Mga ittaw na gagamit ta ispada, ta ispada man mapatay.
53 Paryo ka imo ula nalam na sarang a mangayo ta tabang naan ta ake na Amay na naan ta langit daw ipadala din dayon linibo na mga angil aged magtabang ki yaken!
54 Piro, daw mangayo a ta tabang, dili matuman plano ta Dyos naan ta sinulat na pulong din na iling gid ti matabo ki yaken.”
55 Pambalan man Jesus mga ittaw an na duma ki Judas, “Man-o, tulisan a na kinanglan gid na magdala kaw pa ta mga ispada daw mga baston ta pagdakep ki yaken? Adlaw-adlaw naan a ta Timplo gamungko na gatudlo ta mga ittaw, piro ula a nyo dya dakepa.
56 Piro, yi tanan natabo ki yaken aged matuman ambal ya ta mga prupita naan ta sinulat na pulong ta Dyos.” Pag-ambal Jesus, padilian kanen i ta iya na mga tinudluan daw danen ya tanan gadlagan padyo.

Jesus Naan Ta Tubangan Ta Sanedrin
(Marcos 14:53-65; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

57 Mga ittaw na gadakep ki Jesus, padala danen kanen an naan ta istaran Caifas na pinakadatas na manugdumala ta mga pari tak naan dya gatipon mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw mga gadumala ta mga Judio.
58 Pedro i gasunod ki Jesus, piro madyo iya na antad. Gasunod kanen an asta ta sular ta istaran ta pinakadatas na pari. Pagselled din naan ta sular, gapungko kanen i duma ta mga gwardya aged makita din daw ino matabo ki Jesus.
59 Mga manugdumala na mga pari daw tanan na mimbro ta Sanedrin na kadatasan na kunsiyo ta mga Judio gangita ta ibidinsya na dili matuod aged Jesus i masintinsyaan ta kamatayen.
60 Piro, bisan tama gaprani daw gatistigo ta dili matuod kuntra ki Jesus, ula man gyapon danen an may nakita na ibidinsya. Ta uryan, darwa na ittaw gaprani
61 daw gambal, “Nyan na ittaw gambal, ‘Masarangan ko gubbaen Balay Ta Dyos daw ipatindeg isab seled ta tallo nang na adlaw.’ ”
62 Pinakadatas na pari gatindeg daw painsaan din Jesus i, “Ula ka may isabat ta iran na ambal kuntra ki kaon?”
63 Piro, ula gid gasasaba Jesus i. Painsaan eman kanen i ta pinakadatas na pari, “Ta ngaran ta Dyos Na Bui, sugiran kay no daw kaon gid Pinili Ta Dyos Na Mag-ari na Bata Ta Dyos.”
64 Sabat Jesus, “Kaon en gambal san. Piro, sugiran ta kyo tanan, umpisa anduni, Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan makita nyo na gamungko naan tengnged ta Dyos Na Makagagaem naan dapit ta tuo daw makita nyo man na kanen

mabot na naan ta panganod naan ta kalangitan."*
65 Pagmati ta pinakadatas na pari, pagisi din iya na kaugalingen na bayo ta subla din na kagilek. Gambal kanen an, "Iya na ambal insulto ta uturidad ta Dyos. Dili en kinanglan na may ittaw pa na magtistigo! Kyo mismo kamati na iya na ambal insulto ta uturidad ta Dyos.
66 Ta, ino inyo na disisyon?" Sabat danen tanan, "Nakasala kanen an. Dapat sintinsyaan ta kamatayen!"
67 Duma an ki danen gaileb naan ta sura Jesus daw gatiro ki kanen. Duma man ya gatampaling
68 na gambal danen, "Abi, daw kaon Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, lagpaten no tuo! Kino gatampaling ki kaon?"

Pag-ambal Pedro Na Dili Din Kala Jesus
(Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

69 Na gamungko pa Pedro i naan ta sular ta istaran Caifas, isya na suguon na bai gaprani naan ki kanen daw mambal, "Di' ba kaon yan duma Jesus na taga-Galilea?"
70 Piro, ula gaako Pedro i. Pasabat din bai an na tanan na naan dya kamati man, "Ula a nalam daw ino paambal no an."
71 Pag-ambal Pedro, giling kanen naan dani ta giyt. Naan dya nakita man kanen an ta isya pa na suguon na bai na gambal ta mga ittaw na gatindeg dya, "Yi na ittaw duma man Jesus na taga-Nazaret."
72 Piro, ula eman gaako Pedro i. Ambal din, "Gasumpa a, dili ko kala ittaw na yan!"
73 Ta ula nang lugay, mga ittaw na gatindeg dya gaprani ki Pedro daw gambal, "Kaon isya gid ki danen na duma ki Jesus tenged pang-ambal no an paryo gid ta pang-ambal ta mga taga-Galilea."
74 Piro, ganapa gid Pedro i daw gambal, "Bisan silutan a pa, ula a gid kakala ta ittaw na yan!" Pag-ambal Pedro, dayon gatagaok manok.
75 Nademdeman Pedro ambal ya Jesus ki kanen, "Bag-o magtagaok manok, kambal ka en ta tallo bisis na dili a no kala." Pagdemdem din, gagwa kanen i daw magal ta tudo ta pagnelsel.

27

Pagdala Ki Jesus Naan Ki Gubirnador Pilato
(Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32)

1 Pagsennang ta adlaw, tanan na mga manugdumala na mga pari daw mga gadumala ta mga Judio gasapol daw gasugtanay na dapat masintinsyaan Jesus i ta kamatayen.
2 Papagapos danen kanen i daw padala na intriga naan ki Pilato na gubirnador ta prubinsya Judea.

Pagpakamatay Judas
(Mga Binuatan 1:18-19)

3 Judas i na gatraydor ki Jesus, na nlaman din na Jesus masintinsyaan ta kamatayen, nakunsinsya gid kanen i ta iya na nabuat. Giling kanen i naan ta mga manugdumala na mga pari daw mga gadumala ta mga Judio aged ibalik trinta na sinsilyo na pilak na bayad danen ki kanen.
4 Ambal din ki danen, "Nakasala a tak natrayduran ko daw naintriga naan ki kyo ittaw na ula gid sala." Ambal danen, "Ino ki kami a? Imo na sabaten nyan en."
5 Pagmati Judas ta iran na ambal, papesdak din kwarta ya naan ta saag ta Balay Ta Dyos daw galin dya. Giling kanen ta isya na lugar daw naan dya gapakamatay paagi ta pagbitay ta iya na kaugalingen.
6 Mga sinsilyo na papesdak Judas patimod ta mga manugdumala na mga pari. Ambal danen, "Kuntra ta Mga Sinulat Moises na iulog kwarta

* **26:64** Mga ambal Jesus naan ta birsikulo sisintay-kwattro naan alin ta Daniel 7:13 daw Mga Salmo 110:1. *Gamungko naan tengnged ta Dyos Na Makagagaem naan dapit ta tuo* beet ambalen na Jesus daw Dyos isya nang ta uturidad.

i naan ta ugsakan ta mga alad unti
ta Timplo tak yi na kwarta suol ta
pagpatay.”
7 Ta uryan, gasugtanay danen an
na kwarta ya ipalit ta basak na iya
ta isya na manugbuat ta kuron aged
buaten danen na patyo para ta mga
mapatay na istrangiro.
8 Tenged ta iran na pagpalit ta
basak ya ta kwarta na suol ta pag-
patay, asta anduni basak ya paumaw
na Basak Ta Lengngessa daw
9 natuman man en ambal ya
Jeremias na prupita anay pa sa.
Ambal din,

“Pakamang danen trinta na sinsilyo
na pilak
na sugtanan ta mga linai Israel
na iprisyo
para ta iya na kamatayen,
10 daw kwarta na ya
papalit ta basak na iya ta manug-
buat ta kuron
paryo ta sugo ta Dyos ki yaken.”*

Pag-imbistigar Pilato Ki Jesus (Marcos 15:2-5; Lucas 23:3-5; Juan 18:33-38)

11 Na naan pa Jesus i gatindeg
tubang ki Pilato, gainsa Pilato ki ka-
nen, “Kaon ari ta mga Judio?” Sabat
Jesus, “Kaon en gambal san.”
12 Paakusar kanen an ta mga
manugdumala na mga pari daw mga
gadumala ta mga Judio, piro ula
kanen gasabat.
13 Gainsa eman Pilato ki kanen,
“Tama gid iran na akusar kuntra ki
kaon. Man-o ula ka gasabat?”
14 Piro, maskin isya nang na ambal,
ula gid gasabat Jesus i ta iran na mga
akusar daw Pilato gatingala gid ta
miad.

Pagsintinsya Ki Jesus Ta Kamatayen (Marcos 15:6-15; Lucas 23:13-25; Juan 18:39-19:16)

15 Kada Pista Ta Paglibri Alin Ta
Egipto, kaugalian Pilato na magpal-
ibri kanen an ta isya na priso na pa-
pangabay ta mga ittaw na librien.
16 Ta timpo na Jesus patubang ki
Pilato, may priso na isya na kala gid
na kriminal na ngaran din Barabas.†
17 Na gatipon mga ittaw an naan ki
Pilato, gainsa kanen ki danen, “Kino
liag nyo na librien ko para ki kyo?
Barabas o Jesus i na paumaw na
Pinili Ta Dyos Na Mag-ari?”
18 Iling tan ambal din tak nlaman
din na Jesus i paintriga ki kanen ta
mga manugdumala tenged nang ta
iran na inggit ki Jesus.
19 Na Pilato gamungko na mag-
ukom, may pasugo iya na sawa na
ambalen ki kanen, “Dili ka magpasil-
abet ta nyan na ittaw na ula kabuat ta
sala tak natublag a gid anduni tenged
ta ake na dagammo parti ki kanen.”
20 Piro, mga manugdumala na mga
pari daw mga gadumala ta mga Judio
gakumbinsi ta mga ittaw na Barabas
pilien danen na librien daw Jesus i a
sintinsyaan ta kamatayen.
21 Gainsa isab Pilato i, “Kino ta
darwa na mama liag nyo na librien
ko?” Sabat danen, “Barabas!”
22 Ambal din, “Daw Barabas librien
ko, ino buaten ko ki Jesus na pau-
maw na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari?”
Sabat danen tanan, “Ilansang kanen
an naan ta krus!”‡
23 Insa din, “Man-o, ino gid nabuat
din an na sala?” Piro, patuduan
pa gid danen iran an na singgit,
“Ilansang kanen an naan ta krus!”
24 Na nakita Pilato na ula en kanen
an sarang na mabuat pa tak umpisa

* **27:10** Zacarias 11:12-13 † **27:16** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Mateo anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, *Jesus Barabas* ngaran an ta kriminal na pasambit naan ta birsikulo disi-sais. *Jesus Barabas* beet ambalen *Jesus na bata Abas.* ‡ **27:22** Ta timpo Jesus, daw may kriminal na dili Romanen na pasintinsyaan ta kamatayen, isya na paagi ta pagsilot na pagamit ta gubirno ta Roma palansang kriminal an naan ta krus. Katamaan ta mga ittaw na pasilutan ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus sikad malain na kriminal daw mga ribildi. § **27:24** Gaugas Pilato ta iya na lima bilang pamatuod na ula kanen sabaten parti ki Jesus.

en maggamo mga ittaw an, gapakamang kanen an ta waig daw naan ta tubangan ta mga ittaw gaugas kanen ta iya na lima§ daw gambal, “Ula a labet ta kamatayen ta ittaw na i! Inyo nyan en na sabaten!”
25 Sabat ta mga ittaw, “Kami daw ame na mga kabataan manabat ta iya na kamatayen.”
26 Pagsabat ta mga ittaw, palibri din Barabas ya. Gasugo kanen na Jesus i latiguon daw intriga naan ta mga sundalo na maglansang ki Jesus naan ta krus.

Pagpagayya Ta Mga Sundalo Ki Jesus
(Marcos 15:16-20; Juan 19:2-3)

27 Padala ta mga sundalo ta gubirnador Jesus i naan ta iran na kampo na naan ta selled ta sular ta Pretorio na palasyo ta gubirnador. Patipon danen libot ki Jesus tanan na sundalo ta iran na batalyon na naan dya gakampo.
28 Palubbas danen bayo din an daw pasuutan ta kapa na kulor minog.*
29 Galubid danen ta blagen ta telleken na tanem daw pabuat na kuruna. Pabetang danen naan ta ulo Jesus daw papaibit danen iya na tuo na lima ta baston. Galuod danen an naan ta tubangan din daw papagayyaan na ambal danen, “Mabuay ari ta mga Judio!”
30 Paileban danen kanen i daw pakamang iya an na paibitan na baston daw pukpok naan ta iya na ulo.
31 Pagtapos danen ta pagpagayya ki kanen, pakamang danen kapa ya daw pasuutan isab kanen an ta iya na bayo daw padala mwa ta syudad aged ilansang naan ta krus.

Paglansang Ki Jesus Naan Ta Krus
(Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

32 Na Jesus i padala ta mga sundalo pagwa ta syudad, nasugat danen mama na taga-Cirene na ngaran din Simon. Papilit danen kanen i na pasanen krus an na lansangan ki Jesus.
33 Pagpas-an din, gapadayon danen ta iran na pagdala ki Jesus asta ta lugar na paumaw na Golgota na beet ambalen Bungyod Balbagol.†
34 Pag-abot danen dya, papainem danen Jesus i ta bino na may simbog na pait, piro na natilawan din, dili kanen i miag minem.
35 Palansang danen kanen i naan ta krus daw pagtapos ta paglansang, paulas-ulas danen iya na mga bayo paagi ta paggabot-gabutay.
36 Pagtapos danen ta ulas ta iya na mga bayo, gapungko danen an daw gabantay ki kanen.
37 Naan dapit ta apaw ta ulo Jesus nabetang karatula na naan dya nasulat akusar kuntra ki kanen. Iling ti nasulat ya: YI JESUS, ARI TA MGA JUDIO.
38 Na kanen i palansang naan ta krus, darwa na matakaw palansang man naan ta mga krus. Krus an ta mga matakaw patindeg na isya an naan dapit ta iya na tuo daw isya an a, naan dapit ta wala.
39 Mga ittaw na galambay dya gatande-tande gid ta pag-insulto ki Jesus
40 na danen an gambal, “Ambal no gubbaen no Balay Ta Dyos daw patindegen isab seled ta tallo adlaw! Daw kaya no iling an tan, luwasen no imo an na kaugalingen! Daw kaon Bata Ta Dyos, manaog ka dyan ta krus yan!”
41 Iling man tan, Jesus i papagayyaan ta mga manugdumala na mga pari, mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw mga gadumala ta mga Judio.
42 Ambal danen, “Lagen nyo ittaw na yan! Paluwas din kabui ta duma na mga ittaw, piro iya an na kaugalingen na kabui dili din maluwas. Kanen kon ari ta mga linai Israel! Dapat

* **27:28** Pasuutan Jesus an ta minog na kapa aged daw lagen paryo ari tak paakusaran kanen an na gaako na kanen ari ta mga Judio. † **27:33** Lugar na naan dya palansang Jesus naan ta krus paumaw na Bungyod Balbagol tak daw lagen, kurti an ta bungyod paryo ta balbagol ta ittaw.

manaog kanen an dayon anduni alin
ta krus aged patian ta kanen an.
43 Gasalig kanen an ta Dyos, lagen
ta abi daw Dyos nalipay ki kanen daw
luwasen kanen an tak paako din na
kanen kon Bata Ta Dyos!”
44 Papagayyaan man kanen an ta
mga matakaw na pasilutan ta ka-
matayen duma ki kanen.

Kamatayen Jesus
(Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

45 Na ugto-adlaw en, gadelem bilog
na lugar dya asta ta tallo uras.
46 Pag-abot ta katapusan ta pan-
gallo na uras na gadelem, gasinggit
Jesus i na bakod iya na kagi, “Eli, Eli,
lema sabactani?”‡ na beet ambalen,
“Dyos ko, Dyos ko, man-o tak pabay-
an a no?”§
47 Duma na mga ittaw na gatin-
deg dani ki Jesus kamati ta iya na
singgit daw ambal danen, “Paumaw
din Elias ya!”
48 Isya ki danen gadlagan na ma-
mang ta ispunga. Pasawsaw din is-
punga an naan ta agsem na bino daw
pabetang din naan ta ugbos ta baston
daw padeel naan ta baba Jesus aged
na masepsep.
49 Duma na mga ittaw gambal,
“Largaan nyo nang kanen an. Lagen
ta abi daw mabot gid Elias ya daw
luwasen kanen an.”
50 Gasinggit isab Jesus i na bakod
iya na kagi daw patugyan din iya na
ispiritu naan ta Dyos daw nabugto
iya na ginawa.
51 Kurtina ya naan ta Balay Ta Dyos
dayon nagisi na tenga gid alin ta
apaw paebes.* Galinog kalibutan i
daw mga darko na bato nabiak.
52 Gaabri man mga lebbengan an
daw tama na mga ittaw na iya ta Dyos
nabannaw.
53 Gagwa danen an naan ta iran
na mga lebbengan daw pagtapos ta
pagbannaw ki Jesus, giling danen an
naan ta Jerusalem na syudad ta Dyos
daw tama na mga ittaw kakita ki da-
nen.
54 Upisyal ta sundalo daw iya na
mga sakep na gabantay ki Jesus,
na nabatyagan danen paglinog ya
daw nakita danen tanan na natabo,
nadlek gid danen an daw gambal,
“Matuod gid man! Ittaw na yan Bata
Ta Dyos!”
55 Tama na mga bai na naan
gatindeg ta madyo na gatan-aw ta
mga natabo. Danen an mga bai na
kakuyog ki Jesus na galin kanen ta
Galilea aged magtabang ki kanen.
56 Anen man dya danen i Maria
Magdalena, Maria na inay Santiago
daw Jose, daw sawa Zebedeo.

Paglebbeng Ki Jesus
(Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

57 May manggaranen na mama na
taga-Arimatea na ngaran din Jose.
Kanen isya ta mga ittaw na gapati ki
Jesus. Na mapon gid en ta yo man na
adlaw na Jesus napatay,
58 giling Jose i ki Pilato daw galisin-
sya na kanen mamang ta lawa Jesus.
Gasugo Pilato an na iatag naan ki
kanen.
59 Pakamang Jose lawa ya Jesus
naan ta krus daw putuson paagi ta
pagblebed ta maalen na tila na lino
na bag-o.†
60 Pabetang din lawa ya Jesus naan
ta bag-o din papabuat na lebbengan
na bato na palungagan na paryo ta
kwiba. Pasaraan din lebbengan an ta

‡ **27:46** Alin ta linggwai na Hebreo paambal ya Jesus na *Eli, Eli.* Naan ta pila na mga kupya ta libro Mateo anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego pasulat danen *Eloi, Eloi* tak iling tan naan ta Aramaic na linggwai. § **27:46** Mga Salmo 22:1 * **27:51** Kurtina ya naan ta Balay Ta Dyos na nagisi, yon elet ta tengnga ta primiro na selled ta Balay Ta Dyos daw pinakaselled. Kurtina ya mga disi-utso mitros kadatasen, nuibi mitros kalaparen, daw isya pulgada kadakmelen. † **27:59** Ta timpo Jesus, kaugalian ta mga Judio na lawa an ta patay paputos paagi ta pagblebed ta tila bag-o lebbeng. *Lino* ngaran ta tila na buat alin ta lanot ta tanem na paumaw naan ta Inglis na ‘flax’. Tila na lino anggid ta tila na ramie daw tila na kuton.

bakod na bato na papaligid naan ta gangaan daw galin kanen dya.
61 Maria Magdalena daw isya pa na Maria anen man dya na gamungko na gatubang naan ta lebbengan.

Pagbantay Naan Ta Lebbengan Jesus

62 Ta Adlaw Ta Pagpuay na yon man adlaw na sunod ta adlaw ta pagpriparar, mga manugdumala na mga pari daw mga Pariseo giling naan ki Pilato.
63 Gambal danen ki Pilato, "Pataod na Gubirnador, may nademdeman kay. Na bui pa yo na bula na ittaw, ambal din na daw mapatay kanen, mabannaw kon kanen ta pangallo na adlaw.
64 Miad taan daw pabantayan no iya an na lebbengan asta ta pangallo na adlaw tak basi daw iya an na lawa takawen ta mga tinudluan din daw panugid-sugid man danen naan ta mga ittaw na nabannaw kanen ya. Daw iling tan matabo, mas lain pa gid uryan an na panluko danen kaysa ta una ya na kanen gambal na kanen kon Pinili Ta Dyos Na Mag-ari."
65 Ambal Pilato, "Sigi, magdala kaw ta mga sundalo daw kyo nang en bala na magpabantay ta usto ta lebbengan ya tak kyo nalam daw ino dapat buaten."
66 Pag-ambal Pilato, mga Pariseo daw mga manugdumala na mga pari giling naan ta lebbengan duma ta mga sundalo. Pabetangan danen ta tanda bato ya na sara aged mlaman daw may galigid ta bato ya. Papabantayan man danen ta mga sundalo lebbengan ya.

28

Pagbannaw Ki Jesus
(Marcos 16:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Lambay en Adlaw Ta Pagpuay. Pagsennang nang pa ta adlaw naan ta una na adlaw ta duminggo,* Maria Magdalena i daw isya pa na Maria giling naan ta lebbengan Jesus aged bistaan.
2 Gulpi nang galinog ta biskeg tak may angil na gabot alin ta langit na papadala ta Ginuo Dyos. Giling kanen an naan ta lebbengan daw paligid din bato ya na sara daw naan kanen dya gapungko.
3 Iya an na sura sikad silaw na paryo ta kilat daw iya an na bayo sikad gid puti.
4 Pagkita ta mga gwardya na naan man dya, gakereg danen ta subla na kaadlek daw natumba na paryo danen an mga patay.
5 Gambal angil an naan ta mga bai, "Dili kaw madlek. Nlaman ko na papangita nyo Jesus ya na nalansang naan ta krus.
6 Ula di en. Paryo ta iya na naambal, kanen ya pabannaw en ta Dyos. Marani kaw di daw lagen nyo nabetangan ta iya na lawa.
7 Miling kaw dayon naan ta iya na mga tinudluan daw sugiran nyo danen ya na kanen pabannaw en ta Dyos daw gauna kanen ya ki danen naan ta Galilea. Naan danen dya makita kanen ya. Ta, pasugid ko en iya na tugon para ki kyo."
8 Gadali-dali ta pag-alin mga bai ya naan ta lebbengan na may kaadlek, piro bakod iran na kalipay. Gadlagan danen an munta ta mga tinudluan aged magsugid.
9 Na gadlagan danen i, nali nang, gasugat Jesus i ki danen daw magbugno. Gaprani danen an ki kanen daw magluod na gadapa daw mibit naan ta iya na batiis ta pagdayaw ki kanen.
10 Gambal Jesus i ki danen, "Dili kaw madlek. Manaw kaw daw sugiran nyo ake na mga tinudluan na yon man mga pakabig ko na ake na mga utod na miling danen an naan ta Galilea daw naan kay dya magkitaay."

* **28:1** Ta pagbilang ta mga Judio ta mga adlaw na seled ta isya na duminggo, pangpitto na adlaw *Adlaw Ta Pagpuay* na yon man anduni paumaw ta na Sabado. Adlaw an na sunod ta Adlaw Ta Pagpuay paumaw danen na *una na adlaw ta duminggo* na yon man anduni paumaw ta na Duminggo.

Sugid Ta Mga Gwardya

11 Na gapadayon mga bai ya munta
naan ta mga tinudluan Jesus, duma
an na mga sundalo na gagwardya
naan ta lebbengan gabalik naan ta
syudad. Pasugid danen naan ta mga
manugdumala na mga pari tanan ya
na natabo na nakita danen naan ta
lebbengan.
12 Tenged ta sugid ta mga sundalo,
gasapol daw gasugtanay mga manug-
dumala an na mga pari daw mga
gadumala ta mga Judio daw ino iran
na buaten. Pabayaran danen mga
sundalo an ta bakod na kantidad daw
13 pasugo danen, “Ibalita nyo ta
mga ittaw na mintras gatunuga kaw
kabii kilem, giling dya mga tinudluan
ya Jesus daw patakaw danen iya ya
na lawa naan ta lebbengan.
14 Daw mabalitaan ta gubirnador
na lawa ya patakaw, dili kaw magpal-
ibeg tak kami nang en bala ki kanen
aged mapati kanen an na ula kaw
labet.”
15 Pabaton dayon ta mga gwardya
kwarta ya daw patuman danen pa-
sugo ya ki danen. Gani, alin sa asta
anduni, iling tan isturya ya na na-
palapta naan ta mga Judio.

Pagkitaay Jesus Daw Mga Apus-tulis
(Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Mga Binuatan 1:6-8)

16 Unsi ya na apustulis giling naan
ta isya na bukid ta Galilea na paam-
bal Jesus na ilingan danen.
17 Na nakita danen Jesus i, galuod
danen ta pagdayaw ki kanen bisan
na duma an ki danen gadua-dua pa.
18 Gaprani Jesus i ki danen daw
gambal, “Naatag en ta ake na Amay ki
yaken tanan na uturidad na magdu-
mala ta tanan na naan ta langit daw
naan ta kalibutan.
19 Gasugo a ki kyo na ilingan nyo
daw tudluan mga ittaw naan ta bilog
na kalibutan aged danen an mag-
sunod man ta ake na natudlo. Iling
tan buaten nyo paagi ta pagbautismo
nyo ki danen ta ngaran ta Dyos Amay,
Dyos Anak, daw Dyos Ispiritu Santo
20 daw paagi man ta pagtudlo nyo
ki danen na magtuman danen ta
tanan na pasugo ko ki kyo. Demde-
men nyo gid na ta tanan na uras
yaken i duma ki kyo asta ta katapu-
san ta yi na timpo.”†

† **28:20** Pwidi nyo mabasa parti ta *yi na timpo* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

Miad Na Balita Na Pasugid
Marcos
Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Marcos

Yi na libro pangarwa ta appat na libro naan ta *Bag-o Na Kasugtanan* na nasulat parti ta kabui daw kamatayen Jesu-Cristo. Naan ta yi na libro, Jesus an papakala na gatuman kanen ta liag ta Dyos daw may uturidad kanen na alin ta Dyos.

Naan ta yi na libro nasulat man parti ki Juan na manugbautismo na napili ta Dyos aged iwali din naan ta mga ittaw na dapat magnelsel danen an daw dilian iran na mga sala aged danen an anda en para ta pag-abot Ginuo Jesus. Nasulat man naan ta yi na libro parti ta pagbautismo ki Jesus daw pagtintar Satanas ki kanen. Pagtapos ta pagtintar, Jesus ya galibot naan ta Galilea daw Judea na gasugid ta miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos. Gapaayad kanen an ta mga ittaw na may masakit daw gapagwa ta mga malain na ispiritu na naan ta mga ittaw.

Tama na isturya naan ta yi na libro parti ta pagpaayad Jesus ta mga ittaw na may masakit daw duma pa na katingalaan na buat din. Paagi ta mga nasulat parti ta mga buat din na katingalaan mlaman ta na kanen an may bakod na gaem na alin ta Dyos. Mga gapanguna ta mga Judio parti ta iran na riliyon paryo ta mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo parti ta Mga Sinulat Moises, ula danen gabaton ta patudlo Jesus daw ula man gapati na kanen an papadala ta Dyos. Pakuntra gid danen kanen an. Katapusan na isturya naan ta yi na libro parti ta mga natabo ki Jesus naan ta Jerusalem seled ta pitto na adlaw na nabilin ta iya na kabui. Nasulat man parti ta iya na kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus daw pagbannaw ta Dyos ki kanen.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Marcos

1. Pagwali Juan na manugbautismo (1:1-8)
2. Pagbautismo ki Jesus daw pagtintar Satanas ki kanen (1:9-13)
3. Pagtudlo Jesus daw pagpaayad din ta mga ittaw na naan kanen ta Galilea (1:14 - 9:50)
4. Pag-alin Jesus naan Galilea na munta naan ta Jerusalem (10:1-52)
5. Pitto na adlaw na nabilin ta kabui Jesus, iya na pagtubang naan ta mga upisyalis daw iya na kamatayen (11:1 - 15:47)
6. Pagbannaw ta Dyos ki Jesus (16:1-8)
7. Pagpakita Jesus naan ta iya na mga tinudluan (16:9-20)

Umpisa Ta Miad Na Balita
(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

1 Yi sinulat parti ta kaumpisaan ta
miad na balita parti ki Jesu-Cristo na
Bata Ta Dyos.
2 Umpisa miad i na balita paryo gid
ta ambal ta Dyos na nasulat Isaias na
prupita anay pa sa. Yi ambal ta Dyos,
“Ipadala ko una ki kaon ake na
manugsugid
aged ipriparar din agian ta imo
na pag-abot.”*
3 Kanen “ittaw naan ta lugar na ula
kabalayan
na galaygay na bakod iya na kagi.
Ambal din ta mga ittaw,
‘Ipriparar nyo agian an para
ta pag-abot ta Ginuo.
Tadlengen nyo dalan an na
agian din!’ ”†

* **1:2** Malakias 3:1 † **1:3** Isaias 40:3 Naan ta Marcos 1:3 *ittaw naan ta lugar na ula kabalayan na galaygay na bakod iya na kagi* beet ambalen Juan na manugbautismo daw *agian an* beet ambalen mga ittaw an na pawalian din. Pawali din na kinanglan magbag-o danen aged danen an anda para ta pag-abot ta Ginuo.

4 Natuman sinulat Isaias na giling
Juan naan ta lugar na ula kabalayan
daw naan dya gawali ta mga ittaw
na danen an kinanglan magnelsel
daw dilian iran an na mga sala para
patawaren danen an ta Dyos. Pawali
din man na dapat na pamatuuran
danen iran na pagnelsel paagi ta pag-
pabautismo naan ki kanen.
5 Sikad tama na mga ittaw giling
ki kanen alin ta syudad Jerusalem
daw duma pa na mga banwa ta bilog
na prubinsya Judea. Gaamin da-
nen an ta iran na mga sala daw
pabautismuan din danen an naan ta
Suba Jordan.
6 Juan i gabayo ta mga nauman alin
ta belbel ta kamilyo daw iya an na
bakles buat alin ta langgit ta ayep.
Pagkaan din an mga apan-apan daw
deges ta putyukan.‡
7 Iling ti pawali din man naan ta
mga ittaw, "May mabot sunod ki
yaken na mas datas iya na kateng-
danan kaysa ta ake na katengdanan.
Dili a bagay na magsirbi ki kanen
maskin na magdemel na magbadbad
ta igot ta iya na sandal tak datas gid
iya na katengdanan.§
8 Yaken gabautismo ki kyo paagi
nang ta waig, piro kanen ya a mag-
bautismo ki kyo paagi ta Dyos Ispir-
itu Santo."

Pagbautismo Daw Pagtintar Ki Jesus
(Mateo 3:13-4:11; Lucas 3:21-22; 4:1-13)

9 Ta yon man na timpo na tama
na mga ittaw gapabautismo ki Juan,
galin Jesus i ta banwa Nazaret na
sakep ta Galilea daw miling ki Juan.
Pabautismuan kanen i Juan naan ta
Suba Jordan.
10 Na nabautismuan en Jesus i
daw gatakas kanen ta waig, dayon
gabukas langit an daw Dyos Ispiritu
Santo an gapababa naan ki kanen
paryo ta salampati.
11 May namatian na gambal na
naan ta langit, "Kaon ake na bata na
palangga ko. Nalipay a gid ki kaon."
12 Pagtapos ta pagbautismo ki Je-
sus, dayon kanen i padala ta Dyos
Ispiritu Santo na miling naan ta lugar
na ula kabalayan.
13 Naan dya gatinir kanen i ta kwar-
inta na adlaw daw patintar kanen i
Satanas. May anen man dya map-
intas na mga ayep, piro paasikaso
kanen i ta mga angil.

Pagpili Jesus Ta Una Din Na Mga Tinudluan
(Mateo 4:12-22; Lucas 4:14-15; 5:1-11)

14 Napriso Juan ya na manug-
bautismo daw giling dayon Jesus i
naan ta Galilea daw gawali ta miad
na balita na alin ta Dyos.
15 Ambal din, "Abot en uras na
naan ta plano ta Dyos. Anduni abot
en upurtunidad na makapasakep
kaw naan ta papaabot nyo na pagdu-
mala ta Dyos!* Magnelsel kaw daw
dilian nyo inyo an na mga sala daw
magpati ta miad na balita."
16 Na gapanaw Jesus i naan ta kilid
ta Dagat Galilea,† nakita din mag-
utod na mananagat na Simon daw
Andres na danen an galaya.
17 Gambal Jesus i ki danen, "Muyog
kaw ki yaken aged imuon ta kyo na
ake na mga tinudluan. Paryo ta
ubra nyo na kyo yan mananagat ta
sidda yon man imuon ta kyo na man-
anagat ta mga ittaw tak tudluan ta
kyo na maglaygay ta mga ittaw na
magpasakep danen ta pagdumala ta
Dyos."

‡ **1:6** Pasuot Juan na bayo paryas man ta pasuot ta mga prupita anay pa sa na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos. Sikad simpli iya na bayo daw pagkaan. Ta timpo Juan, belbel ta kamilyo pabuat na benang daw paimo na tila. Bayo na buat ta tila na alin ta belbel ta kamilyo pasuot ta mga imol. § **1:7** Ta timpo Juan, katengdanan ta pinakababa na suguon na kanen magtangtang ta sandal ta iya na amo na bag-o nang guli na gaselled ta balay. * **1:15** Pwidi nyo mabasa parti ta *pagdumala ta Dyos* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **1:16** Pwidi nyo mabasa parti ta *Dagat Galilea* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

18 Pag-ambal Jesus, pabilin dayon
danen iran ya na mga laya daw
gakuyog ki kanen.
19 Gapadayon Jesus ta pagpanaw
naan ta kilid ta dagat daw naan ta un-
aan nakita din mag-utod na Santiago
daw Juan na mga kabataan Zebedeo.
Naan danen an ta iran na buti na
gapuna danen an ta iran na pukot.
20 Paumaw Jesus danen an daw
padilian dayon danen iran na amay
naan ta buti duma ta mga ittaw na
pasuulan daw gakuyog danen an ki
Jesus.

Ittaw Na Naseddepan Ta Malain Na Ispiritu
(Lucas 4:31-37)

21 Jesus i daw iya an na mga tin-
udluan giling naan ta banwa na Ca-
pernaum. Naan ta Adlaw Ta Pag-
puay, gaselled kanen i naan ta balay
tipunan daw gatudlo ta mga ittaw
dya.
22 Gatingala gid mga ittaw ya ta iya
na panudluon tak kanen an gatudlo
alin ta iya gid na alam. Dili kanen an
paryo ta mga manugtudlo ta Mga Sin-
ulat Moises‡ tak patudlo danen naan
nang alin ta alam ta duma na ittaw.
23 Naan man ta balay tipunan may
mama na naseddepan ta malain na
ispiritu na gasinggit,
24 "Jesus na taga-Nazaret, man-o
tak anen ka di? Giling ka di taan aged
silutan kay? Kala ta kaw daw kino ka!
Kaon yan alin gid ta Dyos!"
25 Paay Jesus malain ya na ispiritu,
"Sagbak! Mwa ka dyan ki kanen!"
26 Pag-ambal din, ittaw ya gapegpe-
leg tenged ta malain na ispiritu daw
ispiritu ya gasinggit na gagwa naan
ta ittaw.
27 Pagkita ta mga ittaw dya na na-
pagwa Jesus malain ya na ispiritu,
gatingala gid danen an daw gainsaay,
"Uy! Ino taan ni? Bag-o gid na
panudluon! May uturidad kanen an
na bisan mga malain na ispiritu gatu-
man ki kanen. Na pasugo din danen
an na maggwa, dayon man tuman!"
28 Dasig paglapta naan ta bilog na
Galilea balita an parti ta mga nabuat
Jesus.

Pagpaayad Jesus Ta Tama Na Mga Ittaw
(Mateo 8:14-17; Lucas 4:38-41)

29 Jesus i galin ta balay tipunan
duma ki Simon daw Andres na miling
naan ta balay danen Simon. Gakuyog
man Santiago daw Juan.
30 Naan ta balay Simon, pasugiran
dayon Jesus i ta mga ittaw dya na
ugwangan Simon na bai ganegga tak
nadangga.
31 Papranian Jesus kanen an daw
paibitan naan ta lima daw ban-
gunon. Gapuas dayon iya na dangga
daw gaimes kanen an ta pagkaan
para ki danen Jesus.
32 Na mapon en na pasalep ad-
law an, padala naan ki Jesus tanan
na mga ittaw na may masakit naan
ta banwa na iran Simon daw mga
naseddepan ta malain na mga ispir-
itu.
33 Tama gid na mga ittaw gatipon
naan ta tubangan ta balay ya na
paryo naan dya bilog na banwa.
34 Paayad Jesus tama na mga ittaw
ta iran na mga masakit daw papagwa
din man tama na malain na ispiritu
na naan ta mga ittaw. Paay din na
dili mag-ambal mga malain an na
ispiritu tak nlaman danen daw kino
kanen an.

Pagwali Jesus Naan Ta Galilea
(Lucas 4:42-44)

35 Na mapit-madlaw, gabangon Je-
sus i daw miling naan ta lugar na ula
kabalayan daw mangamuyo.
36 Simon i daw iya na mga duma
gangita ki Jesus.
37 Pagkita danen ki kanen, gambal
danen, "Tama gangita ki kaon!"
38 Piro, ambal din, "Miling ki naan
ta mga banwa na dani nang aged
magsugid ta miad na balita naan ta
mga ittaw tak iling tan ake na tuyo ta
pag-iling naan ta mga banwa."

‡ **1:22** Pwidi nyo mabasa parti ta *mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

39 Tenged iling tan ambal Jesus,
galibot kanen an ta bilog na Galilea.
Naan ta mga balay tipunan ta mga
Judio gasugid kanen ta miad na
balita. Gapagwa man kanen an ta
mga malain na ispiritu na naan ta
mga ittaw.

Mama Na May Segeng Na Masakit Ta Langgit
(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)

40 May gaprani ki Jesus na mama
na may segeng na masakit ta langgit.
Galuod kanen an daw gapakiluoy,
"Daw gusto no, mapaayad a no ta ake
na masakit."
41 Naluoy gid Jesus i daw pabitan
din mama an daw ambal din, "Gusto
ko! Mayad ka!"
42 Pag-ambal Jesus, nakamang
dayon masakit ta langgit ta mama an
daw naayad en.
43 Pagpaayad Jesus ta mama, pa-
panaw din dayon
44 na paambalan gid, "Dili ka mugid
naan ta bisan kino parti ta ake na
pagpaayad ki kaon. Magdiritso ka
nang naan ta pari daw magpatan-aw
na nayad ka en. Magdala ka man ta
alad na igo ta sugo ta Dyos naan ta
Mga Sinulat Moises parti ta mga na-
paayad alin ta segeng na masakit ta
langgit aged may pamatuod ka naan
ta mga ittaw na nayad ka en."
45 Piro, gapanaw mama ya daw
bisan indi kanen punta palapta din
balita na paayad Jesus kanen ya.
Tenged ta pagsugid ta mama ya, Jesus
i dili en kaselled ta maskin indi na
banwa na kanen i makita ta tama
na mga ittaw tak tama magtipon ki
kanen. Naan nang en kanen ta gwa
ta mga banwa naan ta mga lugar na
ula kabalayan. Piro, sigi man gyapon
iling mga ittaw an naan ki kanen alin
ta lain-lain na mga lugar.

2

Mama Na Dili Kapanaw
(Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

1 Paglambay ta pila na mga adlaw,
Jesus i gabalik daw melled naan ta
Capernaum. Galapta balita na naan
en kanen i ta ulian din na balay.
2 Sikad tama na mga ittaw gatipon
dya. Ula en pwistuan duma an bisan
naan ta gwa ta gangaan. Na gatudlo
Jesus i ki danen parti ta ambal ta
Dyos,
3 may giling dya na appat na ittaw.
Patuwangan danen isya na mama na
dili kapanaw.
4 Tenged ta katamaen ta mga ittaw,
dili danen an kaprani naan ki Jesus.
Gapanaik danen an naan ta apaw ta
atep ta balay daw pabusluan danen
na usoy naan ta patindegan Jesus.*
Pagbuslo danen ta atep, naan dya da-
nen patunton mama ya na ganegga ta
iya na neggaan.
5 Na nakita Jesus na danen an
gasalig gid ki kanen na mapaayad din
mama an, gambal kanen i ta mama
an, "Tong, napatawad en imo an na
mga sala."
6 May mga manugtudlo ta Mga Sin-
ulat Moises na gamungko dya daw
gambal ta iran na kaugalingen,
7 "Man-o tak gambal kanen an ta
iling tan? Iya na ambal insulto ta
uturidad ta Dyos! Ula duma na maka-
patawad ta mga sala daw dili, Dyos
nang!"
8 Piro, nlaman Jesus na gaisip da-
nen an ta iling tan daw dayon paam-
balan din, "Man-o tak gaisip kaw ta
iling tan?
9 Indi ta darwa na i mas dali nang
buaten ko naan ta yi na mama na
dili kapanaw? Ambalen ko na na-
patawad en iya na mga sala, o am-
balen ko na kanen an mangon daw
mangen din iya na neggaan daw
manaw? Simpri darwa i paryas
nang na dali buaten tak iling an
tan mabuat paagi nang ta gaem daw
uturidad ta Dyos.
10 Pamatuuran ko ki kyo na Kanen
Na Alin Ta Langit Na Natao Naan

* **2:4** Naan ta lugar ta mga Judio ta timpo Jesus, atep an ta mga balay katamaan tapan daw may geddan naan gwa ta balay na agian munta ta atep. Nauman atep an ta mga plapa daw natakleban ta lunang.

Ta Kalibutan† may uturidad naan ta kalibutan i na magpatawad ta mga sala."
11 Dayon, gambal Jesus i ta mama na dili kapanaw, "Gasugo a ki kaon, mangon ka! Dleen no neggaan no an daw muli."
12 Naan ta tubangan ta tanan na mga ittaw, gabangon mama an daw pabitbit din dayon iya na neggaan daw mwa. Gatingala gid danen tanan daw gadayaw ta Dyos. Ambal danen, "Ula kay pa kakita na paryo ti!"

Pag-umaw Jesus Ki Levi Na Muyog Ki Kanen
(Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)

13 Giling isab Jesus i naan ta kilid ta Dagat Galilea. Sikad tama na mga ittaw giling ki kanen daw patudluan din danen an.
14 Na natapos en Jesus ta pagtudlo, gapanaw kanen i daw nakita din isya na manugsukot ta buis na ngaran din Levi na bata Alfeo. Gamungko Levi i naan ta bayaran ta buis. Gambal Jesus i ki kanen, "Muyog ka ki yaken aged kaon isya man ta ake na mga tinudluan." Pag-ambal Jesus, gatindeg dayon Levi i daw muyog.
15 Na Jesus i gakaan naan ta balay Levi, iya na mga tinudluan gakaan duma ki kanen. Gakaan man duma ki danen Jesus tama na mga manugsukot ta buis daw makasasala na mga ittaw‡ tak tama na mga ittaw na iling tan gakuyog ki kanen.
16 May mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na mimbro man ta grupo ta mga Pariseo§ na kakita na Jesus i gakaan duma ta mga manugsukot ta buis daw makasasala na mga ittaw. Gainsa danen an ta mga tinudluan Jesus, "Man-o tak gakaan kanen an duma ta mga manugsukot ta buis daw makasasala na mga ittaw?"
17 Na namatian Jesus insa ya danen, sabat din, "Mga ittaw na miad iran na lawa ula gakinanglan ta duktor. Piro, mga ittaw an a na may masakit, danen gakinanglan ta duktor. Nyan na ula a giling di para manggat ta mga ittaw na salig danen na matareng danen an. Giling a di para manggat ta mga ittaw na makasasala aged magsunod danen an ki yaken."

Insa Parti Ta Pagpwasa
(Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39)

18 Mga tinudluan Juan na manugbautismo daw mga Pariseo man, pirmi danen gapwasa. May mga ittaw na giling ki Jesus daw minsa ki kanen, "Man-o tak mga tinudluan Juan daw mga tinudluan man ta mga Pariseo gapwasa, piro imo an a, ula danen gapwasa?"
19 Gasabat Jesus i, "Daw may kumbira ta kasal, impusibli na mga paimbitar an magpwasa mintras mama na bag-o nang kasal anen pa don duma ki danen! Daw kanen duma pa ki danen, dili danen magpwasa!
20 Piro, mabot adlaw na kanen an kamangen naan ki danen. Yon en uras na danen an magpwasa."*
21 Gambal pa Jesus i, "Ula bisan kino na gatupak ta bag-o na tila na ula pa nabunaki naan ta daan na bayo. Daw iling tan buaten din, magitad tinai ya naan ta bayo daw magbakod pa gid gisi an ta bayo tenged gakeddet tupak ya.
22 Iling man tan, ula bisan kino na gaugsak ta bag-o na bino na dili pa iseg na gabula pa naan ta daan na

† **2:10** Pwidi nyo mabasa parti ta umaw na *Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **2:15** Ta timpo Jesus, lugar ta mga Judio sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. Mga manugsukot an ta buis pabilang ta iran na mga kasimanwa na danen an mga traydor tak gasirbisyo para ta gubirno ta Roma. Katamaan man ki danen gapangwarta nang. Gani, pabilang danen an na makasasala na mga ittaw. Pwidi nyo mabasa parti ta *makasasala na mga ittaw* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. § **2:16** Pwidi nyo mabasa parti ta mga *Pariseo* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. * **2:20** Paanggid na paisturya Jesus beet ambalen na ula gapwasa mga tinudluan din tak kanen an naan pa duma ki danen. † **2:22** Ta timpo Jesus, bino isya na inemen na nabuat na alin ta ubas. Ugsakan ta bino nauman alin ta langgit ta kanding.

ugsakan na langgit na ula en gainat.† Daw iling tan buaten din, mabustik ugsakan tenged ta pagbula ta bino. Masayang bino daw ugsakan man. Dapat bag-o buat na bino iugsak naan ta bag-o buat na ugsakan na langgit na gainat pa."‡

Insa Parti Ta Adlaw Ta Pagpuay (Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)

23 Ta Adlaw Ta Pagpuay, Jesus i daw iya na mga tinudluan gaagi naan ta isya na triguan. Na gaagi dya danen an, mga tinudluan din gaugot ta pila na mga passi ta trigo aged kan-enen.
24 May mga Pariseo na gambal ki Jesus, "Lagen no ubra ta imo na mga tinudluan. Man-o tak gabuat danen an ta iling sa na kuntra ta mga sugo parti ta Adlaw Ta Pagpuay?"§
25-26 Sabat Jesus, "Paryo kaw inyo na ula kabasa parti ta pabuat Ari David naan ta timpo Abiatar na pinakadatas na manugdumala ta mga pari na nletem gid David ya daw iya na mga duma tak ula makaan! Giling David ya naan ta balay ta Dyos daw gakaan ta tinapay na paalad para ta Dyos. Patagan din man iya na mga duma. Piro, maskin mga pari nang patugutan na maan ta tinapay na paalad para ta Dyos, buat ya danen Ari David ula pabilang na kuntra ta mga sugo Moises."*
27 Gambal pa Jesus i ki danen, "Adlaw Ta Pagpuay pabuat ta Dyos para ta kayaran ta mga ittaw. Mga ittaw an ula pabuat ta Dyos para ta Adlaw Ta Pagpuay.
28 Gani, Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan may uturidad na magbeet daw ino tugot na buaten maskin naan ta Adlaw Ta Pagpuay."

3

Mama Na Lima Din An Kimay (Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

1 Na gaselled isab Jesus i naan ta balay tipunan, naan dya may mama na isya din an na lima kimay.
2 Naan man dya pila na mga ittaw na gapanilag gid ki Jesus daw ayaren din mama an naan ta Adlaw Ta Pagpuay tak papangitaan danen kanen i ta sala aged maakusaran.
3 Gambal Jesus i ta mama na lima din an kimay, "Mindeg ka daw mubang naan ta mga ittaw."
4 Pag-ambal Jesus ta mama ya, gainsa kanen naan ta mga ittaw, "Naan ta Mga Sinulat Moises, ino patugot na buaten ta naan ta Adlaw Ta Pagpuay? Indi ti: Magbuat ki ta miad, magbuat ki ta malain? Magluwas ki ta mga ittaw, magpatay ki ta mga ittaw?" Pag-ambal din, ula gid may gasabat ki kanen.
5 Patan-aw din danen an na naan ta iya na palibot na may kagilek kanen an. Galain beet din an tak dessen iran na tagipusuon. Ambal din ta mama ya, "Untayen no imo na lima na kimay." Dayon, pauntay ta mama iya na lima daw nayad en.
6 Galin dya dayon mga Pariseo daw gasapol danen an duma ta mga ittaw na gasunod ki Herodes* daw ino paagi na Jesus an ipapatay danen.

Sikad Tama Na Mga Ittaw Na Gasunod Ki Jesus

7 Gapanaw Jesus i daw iya na mga tinudluan na miling naan ta kilid ta Dagat Galilea. Gasunod man ki danen sikad tama na mga ittaw na naan galin ta Galilea daw Judea.
8 Tama man na mga ittaw naan galin ta Jerusalem, lugar na Idumea,

‡ **2:22** Mga paanggid na paisturya Jesus beet ambalen na dili dapat idugang nang mga patudlo Jesus naan ta mga patudlo ta mga Pariseo. Dapat iya nang Jesus na mga patudlo sunuron an. § **2:24** Daw Adlaw Ta Pagpuay, tama na ubra na kuntra ta mga sunuran ta mga Judio. Mag-ani an isya na ubra na kuntra. Pwidi nyo mabasa Exodo 34:21. Ta isip ta mga Pariseo kuntra maskin pag-ugot nang an ta trigo tak paryas nang man gyapon ta pag-ani. * **2:25-26** Naan ta Levitico 24:5-9 pwidi nyo mabasa parti ta tinapay na paalad para ta Dyos. Naan ta 1 Samuel 21:1-6 pwidi nyo mabasa isturya parti ta pabuat ya Ari David na gakaan kanen ta tinapay na paalad para ta Dyos. * **3:6** *Mga ittaw na gasunod ki Herodes* isya na grupo ta pulitika na gapati na dapat pirmi may isya ta mga linai Herodes na magdumala ta mga Judio.

liyo ta Suba Jordan daw mga lugar
na dani ta mga banwa na Tiro daw
Sidon tak nabalitaan danen parti ta
mga pabuat Jesus.
9 Tenged sikad tama na mga ittaw
dya, pasugo Jesus iya an na mga tin-
udluan na mag-anda ta isya na buti
aged daw magginetek gid man mga
ittaw, may masakayan kanen an.
10 Tenged na tama en napaayad
din, mga ittaw na may masakit na
naan dya gasel-et gid naan ta mga
ittaw aged magtandeg nang danen ki
kanen.
11 Naan man dya, na nakita Jesus i
ta mga malain na ispiritu, mga ittaw
na naseddepan danen gadapa naan
ta tubangan din daw gasinggit mga
malain na ispiritu, “Kaon Bata Ta
Dyos!”
12 Paambalan din gid mga malain
na ispiritu na dili mugid naan ta mga
ittaw daw kino kanen an.

Pagpili Jesus Ta Dusi Na Apustulis (Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)

13 Gatukad Jesus i naan ta isya na
bukid na patipon din mga liag din an
na pakuyugon.
14 Naan dya, patagan din ta kateng-
danan na paumaw na apustulis dusi
an na pakuyog din aged magduma
ki kanen daw ipadala din man na
magwali parti ta pagdumala ta Dyos.
15 Patagan din man danen an
ta uturidad na magpagwa ta mga
malain na ispiritu naan ta mga ittaw.
16 Yi dusi na napili din: Simon na
pangaranan din na Pedro,
17 mag-utod na Santiago daw Juan
na mga kabataan Zebedeo na danen
an pangaranan din man na Boan-
erges na beet ambalen mga bata ta
dageeb.
18 Napili din man danen Andres,
Felipe, Bartolome, Mateo, Tomas,
Santiago na bata Alfeo, Tadeo, Simon
na Makabanwa
19 daw Judas Iscariote† na ta uryan
magtraydor ki kanen.

Gaem Jesus Ta Pagpagwa Din Ta Mga Malain Na Ispiritu (Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)

20 Na guli en Jesus i, gaginetek isab
sikad tama na mga ittaw, ino pa ula
en kanen timpo na maan daw iya na
mga tinudluan.
21 Na namatian ta iya na pamilya
na ula kanen timpo maan, giling da-
nen an dya aged kamangen kanen i
tak gambal danen na kanen ula en
naan ta igo na isip.

22 May mga manugtudlo ta Mga
Sinulat Moises na naan galin ta
Jerusalem na gambal, “Naseddepan
kanen an Satanas na pangulo ta mga
malain na ispiritu. Yon man na
napagwa din mga malain na ispiritu
paagi ta gaem na alin ki Satanas.”

23 Paumaw Jesus mga ittaw an na
marani ki kanen. Gaisturya kanen i
ki danen paagi ta isya na alimbawa,
“Ino pagpagwa Satanas ta paryo din
man na Satanas?
24 Daw mga sinakepan ta isya na
kaarian magkuntraay, iran na kaar-
ian dili magpadayon.
25 Iling man tan isya na panimalay.
Daw mga ittaw na naan ta isya na
panimalay magkuntraay, magubba
man iran an na pamilya.
26 Daw kuntraen Satanas iya an na
kaugalingen na yon man kanen daw
iya an na mga sinakepan magbela-
gay, dili magpadayon iya an na pag-
dumala. Mapirdi gid kanen an.
27 Daw may ittaw na liag melled
daw mamang ta mga pagkabetang
naan ta balay ta iseg na ittaw, impusi-
bli na kaselled kanen an daw dili din
anay magapos iseg ya na ittaw. Daw
nagapos en, sigurado gid na maka-
mang din en mga pagkabetang naan
ta balay.‡
28 Iling man tan na sarang ko pag-
waen mga malain na ispiritu. Sugi-
ran ta kyo na tanan na sala ta mga it-

† **3:19** Iscariote i dili apilyido Judas. *Iscariote* beet ambalen taga-Keriote tak Keriote banwa na alinan din. ‡ **3:27** Naan ta paanggid na paisturya Jesus *iseg na ittaw* beet ambalen Satanas. *Ittaw na gagapos ta iseg na ittaw* beet ambalen Jesus.

taw daw mga ambal danen na malain
na kuntra ta Dyos mapatawad pa.
29 Piro, daw kino mag-ambal ta
malain kuntra ta Dyos Ispiritu Santo,
dili kanen an mapatawad. Iling tan
na sala, dala-dala din ta ula katapu-
san."
30 Paambal Jesus iling tan tak am-
bal ta mga manugtudlo ta Mga Sinu-
lat Moises na kanen i naseddepan ta
malain na ispiritu.

Mga Kauturan Jesus (Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

31 Na gatudlo Jesus i ta mga ittaw,
gabot iya na mga utod na mama daw
iya na inay. Gatindeg danen an naan
ta gwa daw papaumaw danen Jesus i.
32 Tama na mga ittaw gamungko
palibot ki kanen daw isya ki danen
gasugid, "Naan ta gwa imo ya na inay
daw mga utod na gangita ki kaon."
33 Gainsa Jesus i, "Kino ake an na
inay daw mga utod?"
34 Pag-insa din, gatan-aw kanen an
naan ta mga ittaw na gamungko pal-
ibot ki kanen daw ambal din pa ki
danen, "Kyo yan pabilang ko na ake
na inay daw mga utod
35 tak daw kino gasunod ta
kabebet-en ta Dyos, danen pabilang
ko na ake na mga utod daw inay."

4

Mangunguma Na Gasabwag (Mateo 13:1-23; Lucas 8:4-15)

1 Gatudlo isab Jesus i naan ta kilid
ta Dagat Galilea. Sikad tama na mga
ittaw giling dya daw gatipon naan
ki kanen. Tenged sikad tama ittaw,
gasakay kanen i naan ta buti na ga-
pundo daw mungko. Mga ittaw an a,
naan danen ta kilid ta dagat.
2 Tama iya na patudlo ki danen
paagi ta mga paanggid na isturya.
Ta iya na pagtudlo ki danen iling ti
ambal din,
3 "Mamati kaw! May mangunguma
na giling ta iya na uma aged magsab-
wag ta binni.
4 Ta iya na pagsabwag, may mga
binni na katupa naan ta dalan. Mga
yupan gaprani daw mga binni an
ubos danen ta tuktok.
5 Duma an na binni katupa naan
ta batuan na may tappaw nang na
basak. Tenged tappaw nang, ula
nang lugay nanlisok en mga binni an.
6 Na ugto-adlaw en, galayeng daw
gakeseg tak babaw nang mga gamot
an.
7 Duma man an na binni katupa
naan ta basak na natubuan ta mga
telleken na lamunon. Na gatubo en
mga lamunon, nalemmes mga binni
ya na gatubo. Gani, ula namunga.
8 Piro, duma pa gid na binni katupa
naan ta dayad na basak daw gatubo,
gabakod daw namunga. May bunga
na gapungpong ta trinta na passi,
may anen man sisinta daw may anen
pa man isya gatos."
9 Gambal pa Jesus i, "Daw kino liag
magbaton ta ake i na ambal, isipen
din gid ta usto namatian din an."

10 Na Jesus nang en daw dusi na
apustulis daw duma pa na gakuyog ki
kanen, gainsa danen ki kanen parti ta
mga paanggid din na isturya.
11 Gambal kanen i, "Kyo na mga
tinudluan ko patagan ta Dyos ta pri-
biliyo na mlaman nyo mga ula din
pasugira anay pa sa na parti ta iya na
pagdumala. Piro, duma na mga ittaw
natudluan parti ta iya na pagdumala
paagi nang ta mga paanggid na istu-
rya
12 aged,

'maski tan-awen pa danen ta miad
ake na mga buat,
dili man gyapon kaintindi daw
ino beet ambalen,
maski matian pa danen ta miad ake
na mga itudlo,
dili man gyapon kaintindi tak
daw kaintindi danen an,
magnelsel ta iran na mga
sala
daw marani ta Dyos daw
patawaren din danen an.

* **4:12** Isaias 6:9-10

Piro, dili gid miag danen an na
magnelsel.' "*
13 Gambal pa Jesus i ki danen, "Daw
ula nyo naintindii paanggid an na is-
turya parti ta mangunguma, dili nyo
man maintindian duma pa na mga
paanggid.
14 Yi beet ambalen ta paanggid an:
Binni na pasabwag ta mangunguma,
yon tudlo na parti ta ambal ta Dyos.
15 Mga binni na katupa naan ta
dalan paryo ta tudlo parti ta ambal ta
Dyos na pamatian ta mga ittaw, piro
gabot dayon Satanas daw pakamang
din naan ta iran na isip patudlo ya ki
danen.
16 Mga binni na katupa naan ta bat-
uan na may tappaw nang na basak
paryo ta tudlo parti ta ambal ta Dyos
na pamatian ta mga ittaw daw paba-
ton dayon na may kalipay,
17 piro iran na pagpati dili terek
ta iran na nakem. Paryo danen ta
tanem na mga gamot an babaw nang.
Gani, ula nang lugay iran na pag-
pati. Na gabot mga prublima daw
papangabot danen ta mga gakuntra
ki danen tenged ta iran na pagpati
ta tudlo ya, patalikuran danen dayon
iran na pagpati.
18 Mga binni na katupa naan
ta natubuan ta mga telleken na
lamunon paryo ta tudlo parti ta
ambal ta Dyos na pamatian ta mga
ittaw,
19 piro nalipatan danen tudlo ya
tenged gapalibeg danen parti ta
pangabui, gangabot na magmang-
garanen daw subla na andem ta
duma na mga betang. Ula en pulos
iran na pagpati tak ula risulta na
paryo danen an ta tanem na ula
gabunga.
20 Mga binni na katupa naan ta
dayad na basak paryo ta tudlo parti
ta ambal ta Dyos na pamatian ta mga
ittaw daw papatian man danen daw
may dayad na risulta iran na pagpati.
Danen an paryo ta tanem na gapung-
pong ta bunga na may trinta na passi,
may sisinta daw may anen man isya
gatos."

Lampraan Naan Ta Tungtungan (Lucas 8:16-18)

21 Gambal pa gid Jesus i naan ta
iya na mga tinudluan paagi ta paang-
gid, "Di' ba daw mga ittaw magtutod
ta lampraan daw dleen naan ta iran
na kwarto, dili danen takleban ta
gantangan? Dili man danen ibetang
naan ta dalem ta kattri! Simpri
ibetang danen naan ta tungtungan ta
ilaw.
22 Iling tan ake an na panudluon
tak ula may patago na dili magwa.
Ula man may pasikrito na dili mla-
man ta tanan.
23 Daw kino liag magbaton ta ake
i na ambal, isipen din gid ta usto
namatian din an."
24 Gambal pa gid kanen an, "Matian
nyo gid ambal ko i. Daw magprusigir
kaw na maintindian ta miad ake na
mga patudlo, maintindian nyo gid ta
miad daw dugangan pa gid ta Dyos
inyo na pag-intindi.
25 Iling tan dapat buaten nyo tak
daw kino kaintindi daw gapati ta ake
na mga patudlo parti ta pagdumala
ta Dyos, dugangan pa gid ta Dyos iya
an na pag-intindi. Piro, daw kino ula
gapati, bawian pa ta Dyos kanen an
daw ino na naintindian din parti ta
pagdumala ta Dyos."

Binni Na Gatubo

26 Gambal pa Jesus i naan ta iya
na mga tinudluan paagi ta paang-
gid, "Pagdumala ta Dyos paryo ta
matabo daw isya na ittaw magsab-
wag ta binni naan ta iya na uma.
27 Adlaw kilem, bugtaw man ka-
nen an daw gatunuga, mga binni an
nanlisok daw gatubo maskin ula din
naintindii daw ino na pagtubo.
28 Naan ta basak tanan na ki-
nanglan ta tanem aged magtubo.
Una, puon an gadaon, sunod gauway
daw ta uryan may tinggas na mga
bunga.
29 Daw inog en, miling dayon tag-
iya naan ta uma daw magdala ta
panggapas tak uras en na anien."

Binni Na Mustasa (Mateo 13:31-32, 34; Lucas 13:18-19)

30 Gambal pa gid Jesus i naan
ta iya na mga tinudluan, “Indi ta
pakumparar pagdumala an ta Dyos?
Ino na paanggid ate na gamiten aged
masaysay pagdumala din an?
31 Pagdumala din an paryo ta
natabo ta binni na mustasa† na
patanem ta isya na ittaw naan ta iya
na uma. Yi na binni pinakatise ta
tanan na binni.
32 Piro, na natanem en, gatubo daw
gabakod na mas pa bakod kaysa ta
tanan na tanem na gulay daw gabaal
gid mga sanga na bisan mga yupan
an gapasilong daw gasalag naan ta
iya na mga sanga.”
33 Tama pa gid na paanggid na il-
ing tan na pagamit Jesus ta iya na
pagtudlo ta mga ittaw parti ta pag-
dumala ta Dyos. Patudlo din nang ki
danen sarang an danen maintindian.
34 Ula kanen gatudlo ki danen daw
dili, paagi nang ta mga paanggid.
Piro, daw kanen nang en daw iya
na mga tinudluan, pasaysay din ki
danen daw ino beet ambalen ta mga
paanggid.

Pagpauntat Jesus Ta Unos (Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)

35 Na semsem en ta yon man na
adlaw na gaisturya Jesus i ta mga
paanggid naan ta iya na mga tinud-
luan, gambal kanen ki danen, “Mos!
Makted ki naan ta liyo.”
36 Padilian danen tama ya na mga
ittaw na gatipon dya daw gasakay
danen an naan ta buti na naan dya
en Jesus i. Galarga danen duma ki
Jesus daw pila man na mga ittaw na
kasakay naan ta duma na mga buti.
37 Na galakted danen an, nali nang
gasampi pelles na angin. Sigi gid tak-
lap baled an daw tise nang nasana-
pan buti an.
38 Jesus i gatunuga naan ta ulin na
may palunan kanen. Papukaw ka-
nen i ta iya na mga tinudluan daw
ambal danen, “Mistro, ula nang ki
kaon na maleddang ki?”
39 Pag-ambal danen, gabangon ka-
nen daw pauntat din angin an daw
pamanduan din baled an, “Maglinaw
daw maglineng!” Dayon, gauntat
biskeg na angin daw sikad kalmada.
40 Gambal kanen i ki danen, “Man-
o tak nadlek kaw? Ula kaw gid
pagsalig ki yaken?”
41 Nadlek gid danen an na paryo
dili mapati ta iran na nakita. Gambal
danen an, “Ino taan klasi na ittaw ni?
Bisan angin an daw baled gatuman ki
kanen!”

5

Mama Na Naseddepan Ta Linibo Na Malain Na Ispiritu (Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39)

1 Gapadayon Jesus i daw iya na mga
tinudluan ta iran na paglakted daw
gabot naan ta liyo Dagat Galilea naan
ta lugar ta mga Gerasano.*
2 Pagkawas Jesus naan ta buti, may
gasugat dayon ki kanen na mama na
naan galin ta patyo. Mama an nased-
depan ta malain na ispiritu
3 daw pirmi kanen an gatinir naan
ta patyo. Dili man en kanen magapos
bisan kadinaan pa
4 tak tama en na bisis na paga-
pos iya an na batiis daw lima, piro
pabugto din nang mga kadina an
naan ta iya na lima daw pagubba din
pusas an naan ta iya na batiis. Bisan
kino dili kapegeng ki kanen.
5 Adlaw kilem bisan indi kanen,
naan ta patyo daw naan man ta mga
bukid, pirmi kanen an gasinggit daw
paninaan din iya an na lawa ta mga
bato.
6 Na nabantaw din Jesus i, gadla-
gan kanen an daw galuod naan ta
atubangan Jesus.

† **4:31** Naan ta lugar ta mga Judio ta timpo Jesus, mustasa an isya klasi na kaoy. Ula pagulay, piro liso ta mustasa pagamit na panglasa. * **5:1** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego nasulat *Gerasano,* piro naan ta duma na mga kupya nasulat *Gadareno* daw naan ta duma man na mga kupya nasulat *Gergeseno.*

7 Gasinggit kanen an, “Jesus! Kaon
na Bata ta Dyos Na Labaw Ta Tanan!
Man-o tak anen ka di? Gapakiluoy a
ki kaon paagi ta ngaran ta Dyos na
dili a no sakiten.”
8 Iling tan ambal ta mama an tak
bag-o nang paambalan Jesus, “Kaon
na malain na ispiritu, maggwa ka ta
mama na i.”
9 Painsaan Jesus mama an, “Ino
ngaran no?” Gasabat malain na mga
ispiritu na naan ta mama, “Ake na
ngaran Linibo tak tama kay.”
10 Sigi kanen gapakiluoy ki Jesus na
dili nang danen an paalinen ta lugar
na ya.
11 Naan ta bangilid na dani ki da-
nen Jesus, may paneng ta baboy na
ganuklad.
12 Gapakiluoy mga malain ya na
ispiritu ki Jesus, “Pailingen kay no
naan ta mga baboy. Pabay-an kay no
na magseddep ki danen.”
13 Pag-ambal danen, pabay-an din
nang danen an daw gagwa danen
alin ta mama daw gaseddep naan ta
mga baboy. Mga baboy ya gadlagan
paebes ta bangilid daw nulog naan
ta dagat daw nalemmes tanan. Kata-
maen ta mga baboy mga darwa libo.
14 Mga manugbantay ta mga baboy
gadlagan ta subla na adlek daw
gasugid ta mga ittaw naan ta banwa
daw ta mga baryo parti ta iran na
nakita. Mga ittaw an giling ki Jesus
para makita danen mama ya.
15 Pag-abot ta mga ittaw ki Jesus,
nakita danen mama an na padilian
en ta linibo na malain na ispiritu.
Gamungko mama an daw may bayo
en na suot daw usto en iya na isip.
Nadlek danen an tanan tenged ta
iran na nakita.
16 Mga kakita ya ta katingalaan na
pabuat Jesus, danen gasugid ta mga
ittaw na bag-o nang gid gabot parti ta
natabo ta mama na padilian ta mga
malain na ispiritu daw natabo man
ta mga baboy.
17 Pagmati ta mga ittaw, gapak-
iluoy danen an ki Jesus na malin ka-
nen ta iran na lugar.
18 Na makay en Jesus i naan ta buti,
mama an na padilian ta malain na
mga ispiritu gapangabay na muyog
ki kanen.
19 Piro, ula din patuguti mama an.
Ambal din, “Miad pa, muli ka ta imo
na mga kauturan daw sugiran no da-
nen an ta katingalaan na nabuat ta
Ginuo Dyos ki kaon na naluoy kanen
an ki kaon.”
20 Pag-ambal Jesus, gapanaw
mama an daw giling naan ta lugar ta
sampulo na syudad na pangaranan
na Decapolis.† Naan dya pasugid
din katingalaan na nabuat Jesus ki
kanen. Tanan na kamati ki kanen
gatingala gid.

Bata Jairo Daw Bai Na Gatandeg Ta Bayo Jesus
(Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56)

21 Ta pagbalik Jesus daw iya na mga
tinudluan naan ta Galilea, galakted
danen an naan ta liyo na kilid ta da-
gat. Tama na mga ittaw gatipon ki
kanen na naan nang pa kanen ta kilid
ta dagat.
22 May mama na gaprani ki Je-
sus na isya na gadumala ta balay
tipunan. Ngaran din Jairo. Pagkita
din ki Jesus, galuod kanen an naan ta
tubangan Jesus
23 daw gapakiluoy gid, “Ake na bata
na dalagita tagumatayen en. Miling
ki naan ta ame na balay. Daw maimo
nang, itungtong no imo na lima naan
ki kanen para mayad daw mabui.”
24 Pag-ambal Jairo, gakuyog Jesus
ki kanen.
Ta pagpanaw danen Jesus munta
iran Jairo, tama na mga ittaw
gakuyog na gadas-egay daw Jesus i
naipit ta iran na pagdas-egay.
25 May isya na bai na anen man dya
na iya na rigla ula gapeet ta usto seled
ta dusi anyos.

† **5:20** *Decapolis i* ngaran ta lugar na naan dya nasakep sampulo na syudad na naan dapit sennangn-
gan ta Suba Jordan. Naan ta linggwai na Griego ngaran na *Decapolis* beet ambalen *sampulo na syudad.*

26 Tama na kabellay naagian din
ta pagpabulong naan ta lain-lain na
mga duktor asta naubos en iya na
kwarta ta pagpabulong. Piro, imbis
na mayad kanen an, gadugang pa gid
iya an na masakit.
27 Tenged nabalitaan din parti ki
Jesus, gasel-et kanen an naan ta tama
na mga ittaw daw magprani naan
dapit ta tudtod Jesus daw patandeg
din bayo na pangkablay Jesus.
28 Iling tan pabuat din tak naan ta
iya na isip, "Bisan matandeg ko nang
iya na bayo, mayad a gid."
29 Pagtandeg ta bai ta bayo Jesus,
dayon peet iya na rigla daw nabatya-
gan din na nayad en kanen an ta iya
na masakit.
30 Nlaman Jesus na may gaem na
alin ki kanen na gapaayad ta ittaw.
Galiso kanen an dayon daw minsa ta
mga ittaw, "Kino gatandeg ta ake na
bayo?"
31 Gasabat iya na mga tinudluan,
"Nakita no na tama na mga ittaw
gadas-eg ki kaon. Man-o tak minsa ka
pa daw kino gatandeg ta bayo no an?"
32 Piro, sigi kanen tan-aw ta palibot
na pangita din daw kino gatandeg ki
kanen.
33 Tenged nlaman ta bai natabo ya
ta iya na pag-ayad, gaprani kanen an
ki Jesus na gakereg ta subla na adlek.
Galuod kanen naan ta tubangan Je-
sus daw pasugid din tanan na natabo
ta iya na pag-ayad.
34 Gambal Jesus i ki kanen, "Kay,
tenged ta imo na pagsalig, nayad
ka. Muli ka en na may katawway
ta nakem tak ayad ka en ta imo na
masakit."
35 Na gambal pa Jesus i ta bai ya,
may gabot na pila na mga ittaw na
naan galin ta balay ta mama an na
gadumala ta balay tipunan. Ambal
danen, "Dili ta nang en pailingen pa
Mistro an naan ta balay nyo tak ula
en bata no ya."
36 Piro, ula intindia Jesus iran an na
ambal. Gambal kanen an ta mama an
na gadumala ta balay tipunan, "Dili
ka magkulba. Magsalig ka nang."
37 Ta pagpadayon danen Jesus ta
iran na pagpanaw, paambalan din
mga ittaw an na dili nang muyog.
Pakuyog din nang ya danen Pedro
daw mag-utod na Santiago daw Juan.
38 Pag-abot danen naan ta balay
ta mama an na gadumala ta balay
tipunan, nakita Jesus mga ittaw an na
gasinaba. Duma an ki danen gagal
daw duma an a gaug-og.
39 Gaselled Jesus i naan ta balay
daw ambal din ta mga ittaw, "Man-
o tak gasinaba kaw daw gangagal?
Bata an dili patay. Gatunuga nang
kanen an."
40 Piro, patatawaan nang ta mga
ittaw Jesus i.

Papagwa Jesus tanan na mga ittaw
daw paselled din amay daw inay ta
bata daw paselled din man tallo din
na duma naan ta selled na anen dya
bata ya.
41 Pabitan Jesus lima an ta bata daw
mambal, "Talitha koum,"‡ na beet
ambalen, "Kay, gambal a ki kaon,
mangon ka."
42 Dayon, bangon kanen an daw
gapanaw-panaw naan ta kwarto. Ka-
nen an dusi anyos en. Mga ginikanan
din sikad gid tingala.
43 Piro, paambalan Jesus danen an
na dili mugid ta bisan kino parti ta
nakita danen na pabuat din, daw
paambalan din man danen an na
tagan bata an ta pagkaan.

6

Pagsikway Ki Jesus Ta Iya Na Mga Kasimanwa
(Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

1 Galin Jesus i daw iya na mga tin-
udluan ta banwa na dani ta Dagat
Galilea daw miling ta banwa na naan
dya kanen i gabakod.*
2 Ta Adlaw Ta Pagpuay, giling ka-
nen i naan ta balay tipunan. Naan
dya kanen gatudlo ta mga ittaw daw
tama na kamati ki kanen gatingala

‡ **5:41** *Talitha koum* ambal na naan ta Aramaic na linggwai. * **6:1** Nazaret banwa na naan dya gabakod Jesus.

gid. Ambal danen, “Indi alin iya na patudlo? Indi alin iya na kanlaman? Makatingala gid mga buat din!
3 Di' ba kanen isya nang na karpintiro? Di' ba kanen bata Maria daw iya na utod danen Santiago, Jose, Judas daw Simon daw mga utod din na bai anen man di gaistar?” Tenged iling tan iran na isip parti ki kanen, ula gid danen an gapati ki kanen.
4 Gambal Jesus i ki danen, “Bisan indi na lugar, mga prupita an na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos pataod gid ta mga ittaw, piro naan ta iran gid na banwa, ula pataura ta iran na kasimanwa. Ula man danen an pataura ta iran na mga parinti daw pamilya.”
5 Tenged mga kasimanwa Jesus ula gapati ki kanen, dili gid tama nabuat din na mga katingalaan naan ta iran na banwa. Dili gid tama na mga ittaw na may masakit paayad din paagi ta pagtungtong ta iya na lima.
6 Gatingala kanen an na ula danen an gapati ki kanen.

Pagsugo Jesus Ta Dusi Na Apustulis
(Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6)

Pagtapos Jesus ta pagtudlo naan ta balay tipunan, galibot kanen i naan ta mga banwa daw gatudlo.
7 Paumaw din dusi an na apustulis na magtipon naan ki kanen daw pasugo din danen an na manaw na tagdarwa. Bag-o danen manaw, patagan din anay danen an ta uturidad aged magpagwa ta mga malain na ispiritu na naan ta mga ittaw.
8 Paambalan din mga apustulis na ta iran na pagpanaw tungkod nang dleen an danen. Dili danen magdala ta pagkaan, binagteng daw kwarta man naan ta iran na puyo-puyo.
9 Gambal man kanen i ki danen na pwidi magsandal, piro dili magdala ta bayo na mlaan.
10 Gambal pa kanen i ki danen, “Daw padayunon kaw naan ta isya na balay, naan kaw nang dya magtinir keteb na malin kaw ta iran na banwa.
11 Piro, daw dili kaw batunon ta mga ittaw naan ta isya na banwa daw dili man miag danen mamati ki kyo, malin kaw dya. Ta inyo na pag-alin, ipakita nyo na papadpad nyo yab-ok an ta inyo na mga batiis na alin ta iran na banwa bilang pamatuod kuntra ki danen tak ula danen pabatuna upurtunidad na mapamatian danen miad na balita.”
12 Gapanaw mga apustulis an daw gawali ta mga ittaw na danen an dapat magnelsel daw dilian iran na mga sala.
13 Tama na malain na ispiritu napagwa ta mga apustulis naan ta mga ittaw daw tama man na may masakit na papairan danen ta lana ta olibo na paayad danen.

Pagpatay Ki Juan Na Manugbautismo
(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)

14 Namatian Ari Herodes† mga isturya parti ta mga pabuat Jesus tak bantog gid en Jesus an. May mga ittaw na gambal, “Jesus an, kanen Juan na manugbautismo na nabannaw. Yon na may gaem kanen ta pagbuat ta mga katingalaan.”
15 Duma an gambal, “Jesus, kanen Elias na prupita anay pa sa.”
Duma pa gid an a gambal, “Jesus an isya na prupita na paryo ta mga prupita anay pa sa.”
16 Piro, na namatian Herodes ambal ta mga ittaw, gambal kanen, “A, Juan ya na pauturan ko ta lieg nabannaw!”
17 Nlaman Herodes parti ki Juan tak kanen mismo gasugo na Juan ya dakepen, gapuson, daw prisuon tenged ki Herodias na pasawa din bisan Herodias an sawa ta iya na utod na Felipe
18 daw tenged man na kanen an pirmi paambalan Juan, “Kuntra ta mga sugo naan ta Mga Sinulat Moises na pasawa no sawa ta imo na utod.”

† **6:14** *Ari Herodes* na pasambit naan ta birsikulo katursi ari na paumaw na *Herodes Antipas.* Pwidi nyo mabasa parti ki *Herodes Antipas* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. Ngitaen nyo ambal na *Herodes.*

19 Tenged ta ambal Juan, gademet
Herodias ki Juan daw liag din na
patayen. Piro, dili din mabuat iya na
liag
20 tak bakod gid pagtaod Herodes
ki Juan. Juan ya paambligan man
Herodes tak nlaman din na Juan
matareng daw dyusnon. Na gamati
kanen ta wali Juan, nadayaran kanen
i bisan galibeg iya na ulo parti ta
namatian din.
21 Ta uryan, gabot upurtunidad na
patagaran Herodias aged Juan an
ipapatay din. Herodes i, naan ta iya
na kaadlawan gakumbira daw paim-
bitar din iya an na mga ittawan na
may datas na katengdanan, mga up-
isyal ta sundalo daw duma na mga
ittaw naan ta Galilea na may datas na
katengdanan.
22 Na gakumbira danen, bata
Herodias na dalagita gaselled daw
gasayaw daw naganya gid Herodes
daw iya na mga bisita. Gambal kanen
i ta dalagita, “Ayuon no ki yaken
bisan ino gusto no, iatag ko ki kaon.”
23 Gasumpa kanen daw gambal pa,
“Bisan ino ayuon no ki yaken, iatag
ko ki kaon bisan tenga pa ta ake na
kaarian.”
24 Gagwa dalagita i daw gainsa ta
iya na inay, “Ino ayuon ko?” Sabat
inay din, “Ayuon no na Juan na
manugbautismo uturan ta lieg.”
25 Dalagita i gadali-dali balik naan
ta ari daw mambal, “Gusto ko na
atag no dayon ki yaken ulo Juan na
manugbautismo na nabetang naan
ta bandiyado.”
26 Pagmati ta ari, ganelsel gid ka-
nen tak kinanglan gid na iatag paayo
ta dalagita tenged ta iya na sumpa na
namatian ta mga bisita din.
27 Pasugo din dayon iya an na
manugpatay na sundalo na uturan
Juan ta lieg daw dleen ulo an naan
ki kanen. Gapanaw sundalo ya naan
ta prisuan daw pauturan din Juan ta
lieg.
28 Padala ta sundalo ulo ya na
nabetang naan ta bandiyado daw
paatag naan ta dalagita daw paatag
man ta dalagita naan ta iya na inay.
29 Na namatian ta mga tinudluan
Juan na kanen patay en, giling da-
nen dya na mangen lawa din daw
lebbeng.

Pagpakaan Jesus Ta Subla Limma Libo Na Ittaw
(Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

30 Mga apustulis ya na papanaw
Jesus na tag-darwa gabalik naan ki
kanen daw pasugid danen tanan ya
na nabuat danen daw natudlo.
31 Gambal kanen i naan ta iya na
mga apustulis, “Miling ki naan ta lu-
gar na ula kabalayan para kapuay ki
bisan ula nang lugay.” Iling tan am-
bal Jesus tenged sikad tama na mga
ittaw giling dya daw ula untat iran na
pag-iling daw ula en uras danen Jesus
na maan.
32 Gasakay danen an ta sakayan na
buti na danen nang daw miling naan
ta lugar na ula kabalayan.
33 Piro, pag-alin danen Jesus,
nakita daw nakala danen an ta tama
na mga ittaw. Gadlagan mga ittaw an
alin ta lain-lain na mga banwa daw
miling ta lugar na puntaan danen
Jesus. Mga ittaw an una pa abot ki
danen Jesus.
34 Pagkawas danen Jesus, patan-
aw din sikad tama na mga ittaw na
gatipon dya daw naluoy gid kanen i
tak paryo danen ta mga karniro na
ula manugbantay. Tenged ta iya na
kaluoy, tama patudlo din ki danen.
35 Na dali nang en magsalep ad-
law, gaprani mga tinudluan Jesus ki
kanen daw mambal, “Mapon gid en,
naan ki pa di ta lugar na ula kabal-
ayan.
36 Miad taan daw pailingen no mga
ittaw an naan ta dani nang na mga
baryo daw banwa aged malit ta iran
na pagkaan.”
37 Piro, sabat Jesus, “Kyo mag-atag
ki danen ta iran na makaan.”
Gainsa danen ki Jesus, “Ino!
Manaw kay pa daw malit ta tinapay

na bali darwa gatos na sinsilyo na pilak‡ aged ipakaan ki danen?”
38 Ambal Jesus, “Lagen nyo tuo daw
pila buok na tinapay naan ki kyo.”
Pag-usisa danen, gasabat danen
an, “Limma na tinapay§ daw darwa
na sidda.”
39 Pasugo Jesus iya na mga
tinudluan na grupo-grupuon na
papungkuon mga ittaw an naan ta
dayad na lamunon.
40 Gapungko mga ittaw an na
gagrupo ta tag-isya gatos daw tag-
singkwinta.
41 Pakamang Jesus limma an na
tinapay daw darwa na sidda. Gaan-
gad kanen ta langit daw gapasalamat
ta Dyos. Dayon, pabiak-biak din tina-
pay ya daw paatag naan ta iya na mga
tinudluan aged itagtag naan ta mga
ittaw. Patenga-tenga din man sidda
ya ki danen tanan.
42 Kakaan danen tanan daw nabu-
sog.
43 Patipon ta iya na mga tinudluan
sama ya na tinapay daw sidda daw
napanno danen dusi na baskit na
darko.
44 Katamaen ta mga mama na
kakaan limma libo.

Pagpanaw Jesus Naan Apaw Ta Waig
(Mateo 14:22-33; Juan 6:15-21)

45 Na natipon en ta mga tinudluan
Jesus sama ya na tinapay daw sidda,
pasakay din dayon danen an naan
ta isya na buti daw paambalan na
muna en lakted naan ta liyo munta ta
Betsaida tak paulien din pa mga ittaw
an.
46 Na napauli din en, giling kanen i
naan ta bukid aged mangamuyo.
47 Na semsem en, mga tinudluan
Jesus naan en ta laod, daw Jesus i
nabilin na isya nang naan ta takas.
48 Nakita din na nabellayan danen
ta paggayong tak sungsong angin an.
Na mapit-madlaw en, gasunod kanen
i ki danen na gapanaw kanen naan ta
apaw ta waig. Na malambayan din
en danen an,
49 nakita danen kanen an na
gapanaw naan ta apaw ta waig.
Gasinggit danen an tak salig danen
bagat kanen an.
50 Danen tanan kakita ki kanen
daw nadlek gid. Dayon gambal ka-
nen i, “Isegen nyo nakem nyo an!
Yaken ni. Dili kaw madlek!”
51 Pag-ambal din, gasakay kanen
naan ta buti daw galinaw. Gatingala
gid danen an
52 tak ula pa gid kaintindi daw ino
beet ambalen ta katingalaan ya na
naimo din ta tinapay. Iling tan tak
danen an bellay paintindien.

Pagpaayad Jesus Ta Mga Ittaw Na May Masakit Naan Ta Genesaret
(Mateo 14:34-36)

53 Paglakted Jesus daw iya na mga
tinudluan naan ta liyo na baybay ta
Dagat Galilea, gadungka danen an ta
banwa na Genesaret daw naan dya
gapundo.
54 Pagkawas danen, nakala dayon
ta mga ittaw Jesus i.
55 Gadali-dali mga ittaw an na mil-
ing naan ta palibot na mga lugar
ta pagkamang ta mga ittaw na may
masakit daw dleen naan ta lugar na
nlaman danen na naan dya Jesus ya.
56 Bisan indi nang kanen an, naan
ta mga sitio, naan ta mga baryo daw
ta mga syudad man, padala mga it-
taw ya na may masakit naan ta lugar
na tipunan pirmi ta tama na mga
ittaw daw gapangabay danen ki ka-
nen na daw pwidi mga ittaw na may
masakit magtandeg bisan ta bungay-
bungay nang ta sidsid ta iya na bayo
na pangkablay. Tanan na katandeg
nayad.

7

Mga Kaugalian Na Alin Ta Mga Manakem
(Mateo 15:1-9)

‡ **6:37** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo trintay-syiti, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na ittaw. § **6:38** Tinapay na pasambit naan ta birsikulo trintay-utso, kurti din an bilog daw tallo buok igo ta isya na ittaw.

1 May gatipon naan ki Jesus na mga
Pariseo daw pila na mga manugtudlo
ta Mga Sinulat Moises na naan galin
ta Jerusalem.
2 Nakita danen na mga tinudluan
Jesus gakaan na ula gasunod ta kau-
galian ta mga Judio aged iran na
lima bilangen na “limpyo”.* Beet
ambalen na ula danen an gasunod ta
sirimunya ta pag-ugas ta lima bag-o
maan.
3 Mga Judio an, labi en gid mga
Pariseo, bag-o danen an maan
gasunod gid anay ta sirimunya ta
pag-ugas ta lima na sunod ta iran na
kaugalian na alin ta mga manakem.
4 Daw naan danen galin ta palingki,
mag-ugas gid anay danen an ta iran
na lima bag-o maan. Tama pa gid
iran na mga kaugalian na alin ta
mga manakem. Alimbawa, mga sir-
imunya ta pag-ugas ta mga ineman,
kuron daw mga sin-aran na buat ta
tambaga.
5 Mga Pariseo an daw mga manug-
tudlo ta Mga Sinulat Moises gainsa
ki Jesus, “Man-o tak imo an na mga
tinudluan ula gasunod ta mga kau-
galian na alin ta ate na mga man-
akem? Gakaan danen an na iran na
lima pabilang na ‘dili-limpyo’ tak ula
danen an gasunod ta sirimunya ta
pag-ugas ta lima.”
6 Sabat Jesus ki danen, “Inyo na
pagtaod ta Dyos pakita-kita nang. Igo
gid laygay Isaias na prupita anay pa
sa parti ki kyo naan ta iya na sinulat.
Nasulat din na Dyos gambal,

‘Yi na mga ittaw gataod ki yaken
paagi nang ta iran na baba.
Piro, iran na tagipusuon adyo ki
yaken.
7 Ula pulos iran an na pagsimba ki
yaken tak danen an gatudlo
na naan kon alin ki yaken mga
sugo an na naan nang alin ta
mga ittaw.’†

8 Iling gid tan inyo an na pabuat tak
mga sugo ta Dyos ula nyo pasunod,
piro mga kaugalian na buat nang ta
mga ittaw pirmi nyo pasunod.”
9 Gambal pa Jesus i, “Sikad kaw gid
magsikway ta mga sugo ta Dyos aged
masunod nyo nang mga kaugalian an
na buat nyo.
10 Alimbawa, ambal Moises, ‘Tau-
ron no imo an na amay daw inay.’‡
Ambal din man, ‘Bisan kino gambal
ta malain parti ta iya na amay daw
inay dapat silutan ta kamatayen.’§
11-12 Piro, dili iling tan inyo na
patudlo tak naan ta mga kaugalian
na pabuat nyo, patudlo nyo na mga
ittaw dili en kinanglan magtaod ta
iran na ginikanan paagi ta pagtabang
basta mag-ambal danen an ta iran na
ginikanan ta iling ti, ‘Kurban en ake
na iatag na tabang inta ki kyo.’ ” --
Kurban i beet ambalen “Yi natagana
en para ialad naan ta Dyos”.*
13 Ambal pa Jesus, “Pabay-an nyo
sugo an ta Dyos paagi ta mga kau-
galian na pabuat nyo daw patudlo
naan ta duma. Tama pa gid na mga
buat nyo na iling tan.”

Mga Ittaw Na Bilangen Na “Limpyo” Daw “Dili-Limpyo” (Mateo 15:10-20)

14 Paumaw isab Jesus mga ittaw an
na marani daw ambal din, “Mamati
kaw tanan daw intindien nyo am-
balen ko i.
15 Dili tenged ta bisan ino na
gaselled naan ta mga ittaw na danen
an pabilang na ‘dili-limpyo’. Danen
an pabilang na ‘dili-limpyo’ tenged ta
mga gagwa alin ki danen.†

* **7:2** Pwidi nyo mabasa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay parti ta pagpati ta mga Judio na may paumaw danen na *limpyo* daw *dili-limpyo* daw ngitaen nyo ambal na *limpyo.* † **7:7** Isaias 29:13 ‡ **7:10** Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16 § **7:10** Exodo 21:17; Levitico 20:9 * **7:11-12** *Kurban* isya na ambal naan ta Hebreo na linggwai. Ta timpo Jesus, daw mga Judio mambal parti ta iran na kwarta, “Kurban ni,” beet ambalen na dili pwidi danen iatag kwarta an naan ta duma na ittaw bisan pa ta iran na ginikanan tak tagana gid en para nang ta Dyos. † **7:15** *Dili-limpyo* beet ambalen dili bagay na magsimba ta Dyos. Pwidi nyo mabasa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay parti ta pagpati ta mga Judio na may paumaw danen na *limpyo* daw *dili-limpyo* daw ngitaen nyo ambal na *limpyo.*

16 Daw kino liag magbaton ta ake
i na ambal, isipen din gid ta usto
namatian din an.”‡
17 Pagtapos Jesus ta ambal naan
ta mga ittaw, galin kanen ki danen
daw gaselled naan ta ulian din na
balay. Naan ta balay, gainsa iya na
mga tinudluan ki kanen daw ino beet
ambalen ta ambal din an parti daw
ino gaselled daw gagwa ta mga ittaw.
18 Gambal Jesus i ki danen, “Asta
kyo na ake na mga tinudluan, ula
man kaintindi? Dapat naintindian
nyo na bisan ino na kan-enen ta mga
ittaw, dili danen an bilangen na ‘dili-
limpyo’
19 tak pagkaan an ula gaagi ta iran
na isip. Gadiritso pagkaan an naan ta
iran na gettek daw ta uryan magwa
man gyapon.” Paagi ta iling tan
na ambal Jesus, papaintindi din na
tanan na makaan “limpyo” na yon
man ula en pagkaan na kuntra ta
mga sugo ta Dyos.
20 Gambal pa Jesus i, “Tenged ta
mga malain na ambal daw buat ta
mga ittaw, danen an bilangen na
‘dili-limpyo’
21 tak naan alin ta tagipusuon mga
buat na iling ti: mga malain na isip,
gabuat ta malaw-ay ta panan-aw ta
Dyos, ganakaw, gapatay, gadulog ta
dili din sawa,
22 gapangabot pa gid ta tama
na mga betang, gabuat ta malain
kuntra ta duma, gadaya, gabuat ta
makagayya, gainggit, gambal ta dili
matuod parti ta duma, gapabugal ta
iya na kaugalingen daw gabuat ta
kabuangan.
23 Tanan na iling tan na mga buat
na malain naan galin ta tagipusuon
daw tenged ta yon man gyapon na
mga buat, mga ittaw bilangen na
‘dili-limpyo’.”

Pagsalig Ta Bai Na Dili-Judio (Mateo 15:21-28)

24 Galin Jesus i ta Genesaret daw
giling ta lugar na sakep ta banwa na
Tiro. Pag-abot din, gaselled kanen i
ta isya na balay. Dili din inta gusto
na mlaman ta mga ittaw na kanen
naan en ta iran na lugar, piro dili gid
matago.
25 May bai dya na bata din na
dalagita naseddepan ta malain na
ispiritu. Na namatian din na Jesus
i gabot, giling dayon kanen ki Je-
sus daw galuod na gadapa naan ta
atubangan Jesus.
26 Gapakiluoy kanen i na pagwaen
Jesus malain ya na ispiritu naan ta
iya na bata. Kanen i dili-Judio na
natao naan ta Fenicia na sakep ta
Siria daw iya na linggwai Griego.
27 Tenged kanen i dili-Judio, iling
ti sabat Jesus, “Kinanglan makakaan
gid anay mga bata an asta mabusog
tak dili dapat na kamangen pagkaan
an ta mga bata daw iatag naan ta mga
ayam.”
28 Ambal ta bai, “Matuod nyan,
Ginuo, piro bisan pa mga ayam
naan ta dalem ta lamisaan gakaan ta
mummo alin ta mga bata.”§
29 Ambal Jesus, “Tenged dayad
gid imo na sabat pwidi ka en muli.
Gagwa en malain ya na ispiritu naan
ta imo na bata.”
30 Guli bai i daw nakita din na
nayad en iya na bata daw ganegga
ta kattri tak kagwa en malain ya na
ispiritu.

Pagpaayad Jesus Ta Alla Na Bengngel

31 Galin Jesus i naan ta lugar na
sakep ta Tiro daw gaagi kanen i ta
mga lugar na Sidon daw Decapolis*
diritso ta Dagat Galilea.
32 May mama na alla na bengngel
na padala ta mga ittaw naan ki kanen
daw gapakiluoy danen an na itung-
tong din iya na lima naan ta mama na
alla aged mayad.

‡ **7:16** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo disi-sais. § **7:28** Naintindian ta bai na sabat Jesus beet ambalen na mga Judio una na tabangan Jesus. Naan ta sabat Jesus *mga bata* beet ambalen *mga Judio. Mga ayam* beet ambalen *mga dili-Judio.* * **7:31** May pasaysay parti ta *Decapolis* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Marcos 5:20.

33 Pabelag Jesus mama an alin
ta tama na mga ittaw na gatipon
dya. Pabetang Jesus timbang din na
tudlo naan ta darwa na talinga ta
mama. Paileban din iya na tudlo daw
patandeg din dila ya ta mama.
34 Gaangad kanen i ta langit daw
gaginawa ta dalem daw mambal, “Ef-
fata” na beet ambalen, “Mabukas ka.”
35 Kamati dayon mama ya daw
kaambal en ta tadleng.
36 Paambalan Jesus mga ittaw an
na dili mugid ta bisan kino parti ta
pagpaayad din ta mama ya. Piro,
bisan sigi ambal din ki danen ta iling
tan, gapadayon pa gid danen an ta
pagsugid.
37 Sikad gid tingala ta mga ittaw
daw ambal danen, “Dayad gid tanan
na buat din! Bisan mga alla kaambal
daw mga bengngel kamati!”

8

Pagpakaan Jesus Ta Mga Appat Libo Na Ittaw (Mateo 15:32-39)

1 Na gapanaw pa Jesus i naan ta lu-
gar na dani ta Dagat Galilea, gatipon
eman tama na mga ittaw naan ki ka-
nen. Na ula en danen an makaan,
paumaw Jesus na marani ki kanen
iya an na mga tinudluan daw ambal
din ki danen,
2 “Naluoy a ta mga ittaw na duma
ki kiten tak tallo en adlaw na gakuyog
danen i ki yaken daw anduni ubos en
iran na balon.
3 Daw paulien ko pa danen i na ula
kakaan, malipeng danen i ta iran na
pagpanaw tak duma ki danen naan
pa alin ta madyo na lugar.”
4 Sabat ta iya na mga tinudluan,
“Indi ki magkamang ta tinapay naan
ta lugar na i na ula kabalayan aged
ipakaan ki danen?”
5 Insa Jesus ki danen, “Pila buok na
tinapay* naan ki kyo?” Sabat danen,
“Pitto.”
6 Papungko Jesus mga ittaw an
naan ta basak daw pakamang din
pitto an na tinapay daw gapasalamat
ta Dyos. Pabiak-biak din tinapay an
daw paatag naan ta iya na mga tinud-
luan aged itagtag danen naan ta mga
ittaw.
7 May anen man pila buok na
sidda. Gapasalamat kanen ta Dyos
daw paatag din sidda an naan ta iya
na mga tinudluan aged itagtag man
naan ta mga ittaw.
8 Kakaan danen tanan daw nabu-
sog. Patipon ta iya na mga tinudluan
sama ya daw napanno danen pitto na
baskit na darko.
9 Katamaen ta mga kakaan mga ap-
pat libo na ittaw. Papauli Jesus mga
ittaw ya
10 daw gasakay dayon kanen an ta
buti duma ta iya na mga tinudluan
daw miling naan ta lugar na Dal-
manuta.

Liag Ta Mga Pariseo Na Makita Katingalaan Na Buat Jesus (Mateo 16:1-4)

11 Pag-abot Jesus daw iya na
mga tinudluan naan ta lugar na
Dalmanuta, may mga Pariseo na
gabot dya aged diskusyunon Jesus
an. Papangitaan danen kanen an ta
katingalaan na buat na alin ta Dyos
aged may pamatuod na kanen an
papadala ta Dyos tak liag danen na
pamatuuran din daw indi gid alin iya
na gaem.
12 Piro, Jesus i gaginawa ta dalem
daw mambal, “Kyo na mga ittaw ta
yi na timpo, man-o tak papangitaan
a nyo ta katingalaan na buat na pa-
matuod na papadala a ta Dyos? Ee,
liag nyo na makita katingalaan, piro
gambal a ki kyo na ula katingalaan
na ipakita ki kyo.”
13 Pag-ambal Jesus, galin kanen i
daw gasakay isab kanen daw iya
na mga tinudluan naan ta buti daw
makted naan ta liyo Dagat Galilea.

Pagpaandam Jesus Parti Ta Patudlo Ta Mga Pariseo Daw Herodes (Mateo 16:5-12)

* **8:5** May pasaysay parti ta *tinapay* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Marcos 6:38.

14 Na galakted Jesus i daw iya na
mga tinudluan ta Dagat Galilea, nali-
patan ta iya na mga tinudluan na
magdala ta tinapay na balon. May
anen tinapay, piro subuok nang na
naan ta buti na pasakayan danen.
15 Paandaman Jesus iya an na mga
tinudluan, “Mag-andam kaw daw
maglikaw ta pampaabok ta mga
Pariseo daw pampaabok Herodes.”†
16 Pag-ambal din, gaisturyaay da-
nen an, “Iling tan ambal din tak ula
ki tinapay na balon.”
17 Nlaman Jesus paisturya danen
daw gainsa kanen i, “Man-o tak
gapalibeg kaw gid na ula kaw tina-
pay? Ino? Ula nyo pa naintindii? Ula
nyo pa nakamang? Bellay kaw gid
paintindien.
18 May mata kaw, piro dili kaw
kakita. May talinga kaw, piro dili
kaw kamati. Man-o? Ula nyo gid
nademdemi na napakaan ko sikad
tama na mga ittaw?
19 Na pabiak-biak ko limma ya na
tinapay para ta subla limma libo na
ittaw, pila na mga baskit napanno
nyo ya ta sama na patipon nyo?”
Sabat danen, “Dusi.”
20 Gainsa pa gid Jesus i, “Na pabiak-
biak ko pitto ya na tinapay para ta
subla appat libo na ittaw, pila na mga
baskit napanno nyo ya ta sama na
patipon nyo?” Sabat danen, “Pitto.”
21 Dayon gambal Jesus i, “Ino? Ula
nyo pa naintindii daw ino beet am-
balen ta mga pabuat ko?”

Pagpaayad Jesus Ta Isya Na Bulag

22 Na gabot Jesus i daw iya na
mga tinudluan naan ta Betsaida, may
mama na bulag na padala ta mga
ittaw naan ki kanen daw gapakiluoy
danen na tandegen din bulag an aged
makakita.
23 Paibitan din mama an na bulag
naan ta lima daw paguyod din mwa
ta banwa. Pag-abot danen ta gwa,
paileban din mata ya ta bulag daw
patakleban din ta iya na lima. Pagka-
mang din ta iya na lima, painsaan din
bulag ya, “Ta, may nakita ka en?”
24 Gatan-aw mama na bulag naan
ta palibot daw mambal, “Kita ko
en mga ittaw an na gapanaw, piro
pagluag ko, paryo nang danen an ta
mga kaoy.”
25 Patakleban isab Jesus mata ta
mama. Pagkamang Jesus ta lima din,
pabuklad gid ta mama iya na mata
daw nakakita gid en na tin-aw iya na
panan-aw.
26 Papauli Jesus mama an daw
paambalan, “Magdiritso ka nang en
uli ta inyo na balay na dili magi naan
ta banwa.”

Sabat Pedro Daw Kino Jesus (Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

27 Giling Jesus i daw iya na mga tin-
udluan naan ta mga baryo na sakep
ta banwa na Cesarea Filipos. Ta iran
na pagpanaw na miling dya, gainsa
Jesus i ki danen, “Kino a kon ambal ta
mga ittaw?”
28 Sabat danen, “May mga ittaw
na gambal na kaon kon yan Juan na
manugbautismo. Duma ya a gam-
bal na kaon kon Elias. Duma pa ya
gambal na kaon kon isya ta duma
man na mga prupita na manugsugid
ta kabebet-en ta Dyos anay pa sa.”
29 Insa din pa, “Kyo a, ino maambal
nyo daw kino yaken i?” Sabat Pedro,
“Kaon yan Pinili Ta Dyos Na Mag-
ari.”‡
30 Pagsabat Pedro, paambalan Je-
sus danen an na dili mugid ta bisan
kino daw kino kanen i.

Pagsugid Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen (Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

31 Umpisa ta adlaw na nakala en
ta mga tinudluan Jesus na kanen
Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, gatudlo
kanen i ki danen na naan ta plano
ta Dyos na Kanen Na Alin Ta Langit
Na Natao Naan Ta Kalibutan, maa-
gian din tama na malain na buat ta

† **8:15** *Pampaabok ta mga Pariseo daw pampaabok Herodes* beet ambalen iran na mga patudlo na sala.
‡ **8:29** Pwidi nyo mabasa parti ta *Pinili Ta Dyos Na Mag-ari* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

mga gakuntra ki kanen. Mga gadumala ta mga Judio, mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises magsikway ki kanen. Patayen kanen i, piro bannawen ta Dyos naan ta pangallo na adlaw.
32 Ula gid kanen an may patago ta iya na pagsugid ki danen. Pagmati Pedro ta ambal Jesus, padala din Jesus an daw gapadyo danen ta iran na mga duma. Paambalan din na dili kanen an kumpurmi ta ambal ya Jesus.

33 Gatubang Jesus i daw gatan-aw ta iya na mga tinudluan daw pasaway din Pedro an, "Layas ka di Satanas! Naan ta imo na isip pagbeet nang ta ittaw, dili pagbeet ta Dyos."

34 Paumaw Jesus na marani tama na mga ittaw na naan dya daw iya man na mga tinudluan daw ambal din, "Daw kino miag na kanen isya man na tinudluan ko, dapat dili iya en na liag masunod daw dapat man na isipen din na paryo kanen an ta isya na ittaw na gapas-an ta iya na krus§ tenged iling tan buaten ta ittaw na magsunod ki yaken.
35 Kinanglan na buaten iling an tan tak daw kino gapalabi ta iya na kabui, mapatay man gyapon. Piro, bisan kino na mag-alad ta iya na kabui tenged ki yaken daw ta pagsugid ta miad na balita, maangken din kabui na ula katapusan.
36 Daw may ittaw na maangken din tanan na manggad naan ta kalibutan i piro dili din malikawan silot na ula katapusan naan ta impirno, ula man gyapon pulos tanan na naangken din.
37 Ula gid betang na pwidi iatag aged balyo ta kabui na ula katapusan.
38 Bisan kino magsikway ki yaken daw ta ake na tudlo naan ta yi na timpo ta tama ittaw na malain na gatalikod ta Dyos, Yaken i Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan magsikway man ki kanen. Sikwayen ko kanen an naan ta adlaw ta pag-umpisa ta ake na pagdumala na malik a duma ta mga angil ta ake na Amay daw makita sikad silaw na pawa na naan ki yaken na paryo man ta pawa na naan ta ake na Amay."

9

1 Ambal pa Jesus ki danen, "Sigurado gid na iling tan naan ta ake na pagbalik daw sugiran ta kyo na may anen di ki kyo na bag-o danen mapatay, makita pa danen na pagdumala ta Dyos na papaabot nyo mag-umpisa paagi ta bakod din na gaem."

Gaisab Sura Jesus (Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

2 Paglambay ta annem na adlaw alin ta pag-ambal Pedro parti daw kino Jesus i, danen nang Pedro, Santiago daw Juan pakuyog Jesus na miling naan ta datas na bukid. Na naan dya, nakita danen Pedro na gaisab sura Jesus
3 daw iya na bayo sikad gid puti na sikad silaw. Ula gid bayo na palatag ta maskin kino na manugbunak naan ta kalibutan i na mas puti pa ta bayo Jesus.
4 Nali nang Elias daw Moises gapakita ki danen daw gasugranen ki Jesus.
5 Gambal Pedro i ki Jesus, "Mistro, miad gid man na naan ki di. Magbuat kay ta tallo na pasilungan. Isya para ki kaon, isya para ki Moises daw isya man para ki Elias."
6 Iling tan ambal din tak ula kanen nalam daw ino dapat din ambalen tenged nakulbaan gid danen an.
7 Nali nang may panganod na galekkep ki danen tanan. May namatian na gambal na naan ta panganod,

§ **8:34** Ta timpo Jesus, ittaw na pasintinsyaan ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus, papas-an ki kanen krus an daw dleen din ta lugar na naan dya kanen an ilansang. Maski bui pa kanen na gapas-an ta krus, paryo en kanen an patay. Gani, *gapas-an ta iya na krus* beet ambalen taga-sunod Jesus dapat bilangen din na iya na kaugalingen patay en na yon man dili en iya na liag matuman. Iya en Jesus na liag dapat sunuron.

“Yi ake na bata na palangga ko.
Mamati kaw ki kanen.”
8 Gatan-aw danen Pedro naan ta
palibot daw ula en danen duma na
nakita daw dili, Jesus nang.
9 Na gategbeng Jesus daw danen
Pedro alin ta bukid, paambalan din
danen an na dili mugid ta nakita
danen dya naan ta bisan kino asta
na mabannaw alin ta patay Kanen
Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta
Kalibutan.
10 Tenged ta ambal Jesus, ula gid
danen gasugid ta mga nakita danen.
Piro, na danen nang en, gainsaay da-
nen an daw ino beet ambalen Jesus
na paambal din “mabannaw alin ta
patay”.
11 Ta yon man na uras, gainsa da-
nen an ki Jesus, “Man-o tak mga
manugtudlo ta Mga Sinulat Moises
gambal na kinanglan Elias ya muna
anay mabot bag-o Pinili Ta Dyos Na
Mag-ari?”*
12 Sabat Jesus, “Matuod iran an na
patudlo na Elias ya muna anay mabot
aged kanen magpriparar ta tanan
para ta pag-abot ta Pinili Ta Dyos Na
Mag-ari. Isipen nyo nasulat parti ki
Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao
Naan Ta Kalibutan daw man-o tak
naambal dya na maagian din tama
na malain na buat ta mga gakuntra ki
kanen daw sikwayen man kanen an
ta mga ittaw.
13 Sugiran ta kyo na mama ya na
paryo ki Elias abot en daw pabuat
ta mga ittaw ki kanen mga malain
na liag danen buaten paryo ta ambal
naan ta sinulat na pulong ta Dyos
parti ta matabo ki kanen.”

Bata Na Naseddepan Ta Malain Na Ispiritu
(Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43a)

14 Na gabalik en Jesus i daw danen
Pedro naan ta duma na mga tinud-
luan Jesus, nakita danen na sikad
tama na mga ittaw gatipon dya daw
pila man na mga manugtudlo ta Mga
Sinulat Moises na gadiskusyon naan
ta iya na mga tinudluan.
15 Na nakita kanen i ta mga ittaw,
gatingala danen an daw gadlagan na
marani ki kanen aged mag-atag ta
taod.
16 Gainsa kanen i ta iya na mga
tinudluan, “Ino padiskusyunan nyo
daw mga manugtudlo?”
17 May mama na naan ta mga it-
taw na gatipon dya gasabat, “Mistro,
padala ko di ake na bata na mama
para ayaren no tak naseddepan ta
malain na ispiritu na gapaapa ki ka-
nen.
18 Daw abuton na pagaeman kanen
an ta malain na ispiritu, palampes
kanen an naan ta basak, gabula iya
na baba, gabaggit iya na ngipen daw
gamiskeg iya na lawa. Gapangabay a
ta imo na mga tinudluan na pagwaen
danen malain an na ispiritu, piro dili
danen masarangan.”
19 Gambal Jesus i ta iya na mga
tinudluan, “E-hey! Kyo na mga ittaw
ta yi na timpo, ula kaw gasalig ta
Dyos! Asta kan-o a pa na magduma
ki kyo daw magsakripisyo bag-o kaw
magsalig ta Dyos? Dleen nyo di ki
yaken bata an.”
20 Pagsugo din, padala danen bata
an ki kanen. Pagprani ta bata, Je-
sus an nakita ta malain na ispiritu
daw gapegpeleg dayon bata ya daw
gulpi nang tumba daw galigid naan
ta basak na gabula iya na baba.
21 Gainsa Jesus i ta amay ta bata
ya, “Kan-o pa gailing ti imo na bata?”
Sabat ta amay ya, “Alin pa na sise
kanen i.
22 Pirmi padala ta malain na ispir-
itu kanen i naan ta apoy daw waig
aged masunog daw malemmes. Piro,
daw may maimo ka, maluoy ka ki
kami daw tabangan kay no.”
23 Ambal Jesus, “Man-o tak gambal
ka ‘daw may maimo a’? Yi ambal ko,
tanan na betang maimo ko para ta
mga ittaw na gasalig ki yaken.”
24 Sabat dayon ta amay ya ta bata

* **9:11** Naan ta Malakias 4:5 pwidi nyo mabasa parti ki Elias na muna mabot bag-o mabot Ginuo. Naan alin Malakias 4:5 tudlo ya ta mga manugtudlo na pasambit ta mga tinudluan Jesus.

na tudo iya na kagi, “Gasalig a, piro tabangan a no aged dili a magdua-dua.”
25 Na nakita Jesus na sikad tama na mga ittaw gadali-dali na gaprani, paambalan din malain ya na ispiritu, “Kaon na malain na ispiritu na gapaapa daw gapabengngel ta yi na bata, pasugo ta kaw na mwa ki kanen daw dili ka en isab magseddep ki kanen.”
26 Pag-ambal din, gasinggit malain ya na ispiritu daw papegpeleg din gid ta miad bata ya daw mwa. Ula en gulag bata an na paryo patay gid. Tama na mga ittaw na naan dya gambal, “Bata an patay en.”
27 Piro, paibitan Jesus lima an ta bata daw bangunon. Dayon gatindeg bata an.
28 Pagpaayad Jesus ta bata, gaselled Jesus i naan ta ulian din na balay daw iya na mga tinudluan gainsa ki kanen na danen nang, “Man-o tak dili kay kapagwa ta malain na ispiritu naan ta bata ya?”
29 Sabat din, “Ula duma na paagi na mwa iling sa na klasi ta malain na ispiritu daw dili, paagi gid ta pag-pangamuyo.”

Pag-ambal Isab Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen (Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45)

30 Galin Jesus i daw iya na mga tinudluan ta lugar na dani ta bukid daw gaagi naan ta Galilea. Dili miag Jesus na mlaman ta mga ittaw na kanen anen dya
31 tak gatudlo kanen i ta iya na mga tinudluan. Ta iya na pagtudlo, gambal kanen ki danen, “Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan dali nang en intriga naan ta mga gakuntra ki kanen. Patayen danen kanen i, piro ta pangallo na adlaw alin ta iya na kamatayen, mabannaw kanen i.”
32 Ula danen naintindii daw ino beet din ambalen, piro gangawa danen an na mag-insa ki kanen.

Pinakadatas Na Katengdanan (Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-50)

33 Ta pagpanaw Jesus daw iya na mga tinudluan naan ta Galilea, kabot danen an naan ta banwa na Capernaum. Na gaselled en danen ta balay na iran na dayunan, gainsa Jesus ki danen, “Ino gid padiskusyunan nyo gina na gapanaw ki?”
34 Piro, ula danen gasasaba tak padiskusyunan danen parti daw kino gid ki danen may pinakadatas na katengdanan.
35 Gapungko Jesus i daw paumaw din na marani dusi na apustulis. Pambalan din danen an, “Daw kino gaandem ta datas na katengdanan, kinanglan magpaebes kanen an daw manugsirbi ta tanan.”
36 Pag-ambal Jesus, gakamang kanen ta sise na bata na naan dya daw papatindeg din naan ta tengnga. Pakengkeng din bata ya daw mambal ki danen,
37 “Daw kino ki kyo na tenged ki yaken magbaton ta bisan isya na paryo ta yi na bata, paryas man na yaken pabaton nyo. Daw kino ki kyo magbaton ki yaken, dili nang yaken pabaton nyo. Pabaton nyo man gapadala an ki yaken.”
38 Gambal Juan i ki kanen, “Mistro, may nakita kay na ittaw na gasambit man ta ngaran no ta iya na pagpagwa ta mga malain na ispiritu. Paay nay tak dili ta kanen ya duma.”
39 Ambal Jesus, “Dili nyo ayen kanen ya. Impusibli na bisan kino, pagtapos din sambit ta ake na ngaran ta iya na pagbuat ta katingalaan, mambal man kanen ta malain kuntra ki yaken
40 tak bisan kino na ula gakuntra ki kiten, gatabang ki kiten.
41 Sugiran ta kyo na daw kino magbuat ta miad ki kyo maskin mag-atag ki kyo ta bisan isya nang na baso na waig na inemen tak sakep kaw ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, sigurado gid na mabaton din dayad na bales alin ta Dyos.”

Mga Ambal Jesus Parti Ta Sala (Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)

42 Gambal pa Jesus i naan ta iya na
mga tinudluan, “Daw kino na kanen
tenaan na makasala bisan isya nang
ta kebes ko na mga tinudluan na gap-
ati ki yaken, mas miad pa daw tabi-
ran iya na lieg ta bakod na galingan
na bato daw ulog kanen an naan ta
dagat.
43 Daw imo na lima tenaan na
nakasala ka, dapat uturon no! Mas
miad pa na ungkol isya no na lima
piro paselleren ka naan ta langit na
mabui ta ula katapusan kaysa na
darwa imo na lima piro tupa ka naan
ta impirno na may apoy na dili map-
atay
44 tak naan ta impirno maageman
no segeng na sakit tenged ‘mga luod
daw apoy dya dili mapatay’.†
45 Daw imo na batiis tenaan na
nakasala ka, dapat uturon no! Mas
miad pa na ungkol isya no na batiis
piro paselleren ka naan ta langit na
mabui ta ula katapusan kaysa na
darwa imo na batiis piro pilak ka
naan ta impirno
46 tak naan ta impirno maageman
no segeng na sakit tenged ‘mga luod
daw apoy dya dili mapatay’.‡
47 Daw imo na mata tenaan na
nakasala ka, dapat lukaten no! Mas
miad pa na isya nang imo na mata
piro paselleren ka naan ta kaarian ta
Dyos kaysa na darwa imo na mata
piro pilak ka naan ta impirno
48 tak naan ta impirno maageman
no segeng na sakit tenged ‘mga luod
daw apoy dya dili mapatay’.§
49 Maagian ta tanan na mga ittaw
mga kabellay an aged magbag-o iran
na batasan tak paryo ta apoy na
pagamit aged blawan an magpuro,
mga kabellay an isya na paagi na
magkamang daw ino dili dayad naan
ta batasan ta mga ittaw para mag-
miad danen an.”
50 Gambal pa Jesus i ta paanggid na
iling ti, “Daw asin natimpla naan ta
pagkaan, magdayad lasa ta pagkaan.
Piro, daw asin ula en gamasin, ula
en pulos tak impusibli na magmasin
pa isab. Dapat na dayad inyo na
batasan paryo ta natimplaan ta asin
para dayad pagdumaay nyo ta kada
isya.”

10

Pagpaandam Jesus Parti Ta Pagbe-lagay Ta Magsawa (Mateo 19:1-12; Lucas 16:18)

1 Galin Jesus i naan ta Capernaum
daw miling ta prubinsya Judea na
gaagi naan dapit ta sennangngan ta
Suba Jordan.* Tama eman na ittaw
gatipon naan ki kanen daw patud-
luan din danen an paryo ta pirmi din
na pabuat.
2 May mga Pariseo na giling ki Jesus
aged dakep-dakepen kanen an paagi
ta insa para maakusaran daw may
ambalen kanen an na kuntra ta Mga
Sinulat Moises. Gainsa danen an ki
kanen, “Ino ta imo na isip? Naan ta
Mga Sinulat Moises patugot na mga
mama magbelag ta iran na sawa?”
3 Ambal din, “Ngaran sa sugo ya ki
kyo naan ta Mga Sinulat Moises?”
4 Sabat danen, “Patugot Moises na
mga mama magbelag ta iran na sawa
daw magbuat danen anay ta kasula-
tan ta pagbelag.”
5 Ambal Jesus, “Yon na sugo parti
ta pagbelag pasulat Moises tak kyo na
mga linai Israel dessen gid ulo.
6 Di' ba alin ta pag-umpisa ta
kalibutan ‘pabuat ta Dyos mga ittaw
na danen mama daw bai’?†
7 ‘Yon tenaan na mama malin ta
pudir ta iya na amay daw inay tak
kanen daw iya na sawa magdumaay

† **9:44** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo kwarintay-kwattro. ‡ **9:46** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo kwarintay-sais. § **9:48** Isaias 66:24 * **10:1** Ta timpo Jesus, ula gasapakay mga Judio an daw mga Samaritano. Katamaan ta mga Judio, daw manaw danen an alin ta Galilea na munta ta Judea, galakted danen an naan ta sennangngan ta Suba Jordan daw naan dya gaagi aged dili kaagi naan ta prubinsya Samaria. † **10:6** Genesis 1:27 daw 5:2 ‡ **10:8** Genesis 2:24

8 na danen na darwa mimo na
isya.’‡ Gani, mama daw bai na mag-
sawa dili en darwa. Danen isya nang
en.
9 Tenged paisya ta Dyos mama an
daw bai, kuntra ta pagbeet din na
belagen danen an ta bisan kino.”

10 Pagtapos Jesus ta iya na pag-
ambal naan ta mga Pariseo, gabalik
kanen naan ta balay na iya na dayu-
nan. Naan dya iya na mga tinudluan
gainsa ki kanen parti ta paambal din.
11 Gasabat kanen, “Bisan kino na
mama na magbelag ta iya na sawa
daw mangasawa kanen isab ta duma
na bai, kasala kanen an kuntra ta una
din na sawa tak paryas man gyapon
na gaintra ta bai.
12 Yon man, bisan kino na bai na
magbelag ta iya na sawa daw manga-
sawa kanen isab ta duma na mama,
kasala kanen an tak paryas man
gyapon na gaintra ta mama.”

Pagbindisyon Jesus Ta Mga Bata (Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)

13 May mga ittaw na gaprani ki Je-
sus na gadala ta iran na mga bata
para itungtong din iya an na lima
naan ta mga bata daw bindisyunan
danen an. Piro, pasaway ta iya na
mga tinudluan mga gadala ya.
14 Pagkita Jesus, gagilek kanen an
daw pambalan din, “Bay-an nyo nang
mga bata an na magprani ki yaken.
Dili nyo danen an pegengan tak mga
paryo ki danen sakep ta pagdumala
ta Dyos.
15 Sakep gid ta pagdumala ta Dyos
mga ittaw na paryo ki danen daw
sugiran ta kyo na bisan kino na mag-
pasakep ta pagdumala ta Dyos na dili
kanen magparyo ta bata na gasalig
na ula gadua-dua, impusibli na ka-
nen an makalabet naan ta mga ittaw
na padumalaan ta Dyos.”
16 Pag-ambal din, pakengkeng din
mga bata an daw patungtong din
iya an na lima naan ki danen daw
bindisyunan danen an.

Insa Ki Jesus Parti Ta Kabui Na Ula Katapusan (Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)

17 Na manaw en Jesus i aged mag-
padayon ta iya na byai miling ta
Jerusalem, may mama na gadlagan
na marani ki kanen daw galuod naan
ta atubangan din. Gambal mama
an, “Mistro, nlaman ko na matareng
ka. Ino dapat ko na buaten aged
maangken kabui na ula katapusan?”
18 Sabat din, “Man-o tak paumaw
a no na matareng? Ula duma na
matareng daw dili, Dyos nang.
19 Nlaman no mga sugo ta Dyos
na, ‘Dili ka magpatay, dili ka mag-
intra ta bai, dili ka manakaw, dili
ka magtistigo ta dili matuod, dili ka
magdaya, daw tauron no imo na
amay daw inay.’ ”§
20 Sabat ta mama an, “Mistro, tanan
na sugo na pasambit no patuman ko
alin na sise a pa.”
21 Patan-aw din mama an na may
pagpalangga daw paambalan, “May
isya pa na ula no nabuat. Muli ka daw
bligya no imo na mga pagkabetang
daw bayad an iatag no ta mga imol
tak sigurado na maangken no dayad
na bales na patagana ta Dyos naan ta
langit. Daw matuman no en ambal
ko, malik ka daw muyog ki yaken
aged isya ka man na tinudluan ko.”
22 Nagulpian mama an ta iya na
pagmati ta ambal Jesus. Gapanaw
kanen an na nasebean tak tama gid
iya na mga pagkabetang.
23 Patan-aw-tan-aw Jesus iya na
mga tinudluan naan ta iya na palibot
daw mambal, “Mga ittaw na mang-
garanen bellay gid magpasakep naan
ta pagdumala ta Dyos.”
24 Mga tinudluan Jesus gatingala
gid ta iya na ambal. Ambal din
isab ki danen, “Mga arey, mga it-
taw na manggaranen bellay gid mag-
pasakep naan ta pagdumala ta Dyos.
25 Mas dali pa ta bakod na ayep na
kamilyo meddep naan ta lungag ta
dagem kaysa ittaw na manggaranen

§ **10:19** Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20

magpasakep naan ta pagdumala ta Dyos."
26 Pag-ambal din, gatingala pa gid danen an daw gaisturyaay, "Ta, daw iling tan na bellay para ta mga manggaranen, impusibli na may maluwas alin ta silot ta Dyos!"
27 Patan-aw Jesus danen an daw ambal din, "Impusibli ta ittaw, piro dili impusibli ta Dyos tak tanan mabuat din."
28 Ambal Pedro ki Jesus, "Ta, kami a? Padilian nay tanan aged muyog ki kaon."
29 Sabat Jesus, "Matuod na padilian nyo tanan. Piro, gambal a ki kyo na may dayad na bales na alin ta Dyos para ta bisan kino na padilian din iya na balay, mga utod, amay daw inay, mga bata daw mga basak aged munod ki yaken daw magsugid ta miad na balita
30 tak naan ta yi na timpo mas tama pa na mabaton din kaysa ta mga padilian din. Mabaton din mga balay, mga utod, inay, mga bata, mga basak, daw asta maagian din man mga kabellay tenged ta mga pabuat ta mga gakuntra ki kanen daw naan ta timpo na mabot may kabui na ula katapusan.
31 Tama anduni na may datas na katengdanan na ta uryan magbaba daw tama man anduni na may baba na katengdanan na ta uryan magdatas."

Pangallo Na Pagsambit Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen
(Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)

32 Ta pag-iling Jesus daw iya na mga tinudluan naan ta Jerusalem, abot adlaw na galin danen an ta Suba Jordan na gaagi danen naan ta dalan na munta ta Jerusalem. Jesus i naan ta unaan. Gatingala iya na mga tinudluan na miling kanen naan ta Jerusalem daw duma na mga ittaw na gasunod man nadlek daw ino matabo dya ki kanen. Ta iran na pagpanaw, paprani Jesus dusi an na apustulis naan ki kanen daw papadyo alin ta duma na mga ittaw aged isturyaen din na danen nang. Pasugiran din ta matabo ki kanen naan ta Jerusalem,
33 "Matian nyo gid ambalen ko i ki kyo. Gapanaw ki na munta en naan ta Jerusalem daw naan dya Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan intriga naan ta mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises. Sintinsyaan kanen ta kamatayen daw intriga naan ta mga dili-Judio.
34 Pagayyaan danen kanen i, ileban, latiguon daw patayen. Piro, ta pangallo na adlaw, mabannaw kanen i."

Ayo Santiago Daw Juan Naan Ki Jesus
(Mateo 20:20-28)

35 Danen i Juan daw Santiago na mga kabataan Zebedeo gaprani ki Jesus daw gambal, "Mistro, may ayuon kay inta ki kaon."
36 Gainsa Jesus i, "Ngaran sa inyo an na ayuon?"
37 Sabat danen, "Pwidi kay no tagan ta pabor na daw papungkuon ka na magdumala, papungkuon kay no man naan ta kilid no na isya an naan dapit ta tuo daw isya an a, naan dapit ta wala."
38 Piro, ambal Jesus, "Ula nyo nlami daw ino inyo na paayo. Masarangan nyo taan na maagian daw antuson ake an na maagian daw antuson na segeng na kabellay daw kasakit?"
39 Sabat danen, "Ee, masarangan nay." Ambal Jesus, "Igo ambal nyo an. Maagian nyo daw antuson segeng na kabellay daw kasakit na maagian ko.
40 Piro, dili yaken magpili daw kino mungko naan dapit ta tuo daw wala ta kilid ko tak para nang ta mga ittaw na pataganaan ta Dyos."
41 Na namatian ta sampulo na apustulis parti ta paayo ya ki Jesus, gagilek danen an ki Santiago daw Juan.
42 Gani, paumaw Jesus na marani danen an tanan daw ambal din, "Nlaman nyo na mga ittaw na pakala

ta mga dili-Judio na iran na mga manugdumala gaabuso ta iran na pagdumala daw iling man tan mga dili-Judio na may datas na katengdanan ta iran na pagdumala.
43 Piro, dapat dili kaw iling tan tak daw kino ki kyo na liag din na datas iya na katengdanan naan ki kyo na ake na mga tinudluan, dapat na kanen an magsirbi ki kyo na iya na mga duma na paryo kanen inyo na manugsirbi.
44 Daw kino man ki kyo gaandem na magpanguna ki kyo na ake na mga tinudluan, dapat na kanen an magsirbi ki kyo tanan na iya na mga duma na paryo kanen inyo na suguon.
45 Bisan Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, tuyo din ta pag-iling di ta kalibutan i dili para sirbian ta mga ittaw. Giling di kanen para magsirbi ta duma daw mag-atag man ta iya na kabui para matubos tama na mga ittaw alin ta silot ta iran na mga sala."

Pagpaayad Jesus Ki Bartimeo (Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43)

46 Ta pagpanaw Jesus daw iya na mga tinudluan munta ta Jerusalem, kabot danen an naan ta syudad na Jerico. Na galin en kanen i ta Jerico duma ta iya na mga tinudluan daw ta sikad tama na mga ittaw, may gapalimos na bulag na gamungko naan ta kilid dalan na iran na agian. Iya na ngaran Bartimeo na beet ambalen "bata Timeo".
47 Na namatian din na Jesus na taga-Nazaret gaagi dya, gasinggit kanen i, "Jesus! Apo Ari David!* Maluoy ka ki yaken!"
48 Pasaway kanen i ta tama na mga ittaw na dili kanen magsagbak. Piro, gasinggit pa gid kanen i ta tudo, "Apo Ari David! Maluoy ka ki yaken!"
49 Gateneng Jesus i daw mambal, "Umawen nyo kanen an na miling di." Paumaw danen bulag an daw ambal danen, "Biskegen no nakem no an! Mindeg ka! Gumaw kanen an ki kaon."
50 Papilak dayon ta bulag iya na pangkegme na bayo daw gadali-dali tindeg na miling ki Jesus.
51 Ambal Jesus ki kanen, "Sugiran a no daw ino liag no na buaten ko para ki kaon." Ambal din, "Mistro, liag ko na makakita."
52 Ambal Jesus, "Sigi, manaw ka en. Nayad ka en tenged ta imo na pagsalig ki yaken." Dayon kakita kanen an daw gaduma ta mga gakuyog ki Jesus.

11

Pagselled Jesus Naan Ta Jerusalem (Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Na dani nang en ta Jerusalem Jesus i daw mga gakuyog ki kanen, kabot danen ta lugar ta darwa na baryo na Betfage daw Betania na naan ta Bukid Olibo. Pasugo din darwa ta iya na mga tinudluan
2 na ambal din, "Miling kaw ta baryo na naan ta unaan. Pagselled nyo dya, makita nyo dayon isya na asno na bata pa na ula pa gid nasakayi na gaigot dya. Badbaren nyo igot an daw dleen nyo di asno an.
3 Daw may ittaw na mag-insa ki kyo, 'Man-o tak pakamang nyo asno an?' sabaten nyo, 'Kinanglan ta Ginuo asno i daw balik din man.' "
4 Giling danen ta baryo ya daw nakita danen isya na asno na bata pa na naan ta kilid dalan na gaigot naan ta ngaan ta isya na balay. Na pabadbad nang pa danen igot ta asno,
5 mga ittaw na naan dya gatindeg gainsa, "Man-o tak pabadbad nyo igot an ta asno?"
6 Gasabat danen paryo ta ambal Jesus ki danen daw pabay-an nang en danen an na pakamang asno an.
7 Padala danen asno an ki Jesus daw paapinan danen ta iran na mga

* **10:47** Ta timpo Jesus, daw may mag-ambal *Apo Ari David,* beet ambalen *Pinili Ta Dyos Na Mag-ari* na yon man Jesus. Pwidi nyo mabasa parti ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

bayo tudtod an ta asno daw gasakay
Jesus i.*
8 Pagsakay din, gapadayon danen
Jesus na munta ta Jerusalem. Tama
na mga ittaw gauna ki kanen na gal-
adlad ta iran na mga bayo naan ta
dalan na agian din daw duma man
ya, patagtag danen naan ta dalan
mga pasasa na daon ta palma na alin
ta mga uma aged ipakita iran na pag-
taod ki kanen.†
9 Mga ittaw na gauna ki Jesus daw
duma na gasunod man gasinggit,
"Dayawen ta Dyos an!
Dayawen gabot an na papadala
ta Ginuo Dyos!‡
10 Dayawen kanen i na gabot na
magpadayon ta pagdumala
ta ate na kaapuan na Ari
David!
Dayawen ta Dyos an na naan ta
langit!"
11 Pag-abot danen Jesus naan ta
Jerusalem, gaselled kanen an ta su-
lar ta Timplo daw patan-aw din mga
betang naan ta selled. Piro, tenged
na dali nang en magsalep adlaw an,
gagwa kanen na miling ta Betania
duma ta dusi na apustulis daw naan
dya gapalambay ta kilem.

Kaoy Na Igos Na Ula Bunga (Mateo 21:18-19)

12 Na adlaw en, galin Jesus i daw
iya na mga tinudluan naan ta Beta-
nia. Ta iran na pagpanaw na malik ta
Jerusalem, kanen i nletem.
13 Nakita din naan ta dili gid madyo
isya na kaoy na igos na gagabong
ta daon. Papranian din aged tan-
awen daw may bunga, piro ula gid
kanen may nakita na bunga. Ubos
nang daon tenged dili pa timpo na
mamunga mga kaoy na igos.
14 Dayon din pambalan igos an,
"Umpisa anduni, ula en may kakaan
ta imo na bunga." Yon na ambal Jesus
namatian ta iya na mga tinudluan.

Pagpagwa Jesus Ta Mga Gabligya Naan Ta Timplo (Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

15 Na Jesus i daw iya na mga tinud-
luan naan en ta Jerusalem, gaselled
isab kanen an ta sular ta Timplo daw
papagwa din mga ittaw dya na gabli-
gya daw mga gamalit ta mga pang-
alad para ta Dyos. Patumba din
mga lamisaan ta mga manugbalyo ta
kwarta§ daw mga pungkuan ta mga
gabligya ta salampati na pang-alad.
16 Ula kanen gatugot na mga ittaw
na gadala ta iran na mga bligya magi
naan ta sular ta Timplo.
17 Galaygay kanen ta mga ittaw,
"Naan ta sinulat na pulong ta Dyos,
kanen an gambal,

'Ake na balay umawen na
balay pangamuyuan para ta
tanan na mga ittaw.' "*

Ambal pa Jesus, "Piro, pabuat nyo
iya na balay na 'taguan ta mga man-
akaw'."†
18 Na namatian ta mga manugdu-
mala na mga pari daw mga manug-
tudlo ta Mga Sinulat Moises parti ta
pabuat Jesus naan ta Timplo, gangita
danen ta paagi na ipapatay Jesus i tak
nadlek danen ki kanen tenged mga
ittaw nadayaran gid ta iya na mga
patudlo.
19 Pagsalep ta adlaw, gagwa Jesus
i daw iya na mga tinudluan naan ta
syudad.

* **11:7** Isaias 62:11; Zacarias 9:9 Ta timpo Jesus, daw may mabot na ari, katamaan ki danen gasakay ta dayad na kabayo aged makita ta mga ittaw na datas iran na katengdanan. Piro, Jesus an dili iling tan ta iya na pag-abot tak gasakay kanen an ta asno na ayep na pagamit para ta pangarga. † **11:8** Kaugalian ta mga Judio anay pa sa na dalan na agian ta ari paapinan danen aged ipakita iran an na pagtaod ki kanen. Naan ta 2 Mga Ari 9:13 pwidi nyo mabasa parti ta iling tan na kaugalian. ‡ **11:9** Mga Salmo 118:26 § **11:15** Naan ta Timplo, kwarta ta mga Romanen pabalyo ta mga ittaw para ta kwarta ta mga Judio aged malit danen ta ayep na pang-alad para ta Dyos. * **11:17** Isaias 56:7 † **11:17** Jeremias 7:11 Kaambal Jesus na *pabuat nyo iya na balay na 'taguan ta mga manakaw'* tenged subla ginansya ta mga gabligya ta mga pang-alad daw mga gabalyo ta kwarta.

Ambal Jesus Parti Ta Pagsalig Naan Ta Dyos
(Mateo 21:20-22)

20 Na sellem en, gapanaw Jesus i
daw iya na mga tinudluan na malik
ta Jerusalem. Ta iran na pagpanaw,
nakita danen na kaoy na igos na pa-
sumpa din gakeseg asta gid ta gamot.
21 Nademdeman Pedro ambal ya
Jesus naan ta igos daw ambal din,
"Mistro, lagen no! Gakeseg igos an na
pasumpa no."
22 Sabat Jesus, "Kinanglan magsalig
kaw nang ta Dyos.
23 Gakeseg igos an tenged gid ta ake
na ambal daw sugiran ta kyo na bisan
kino na mambal ta yi na bukid, 'Ak-
waten ka ta Dyos daw ilabyog naan ta
dagat,' daw gapati gid kanen na ula
gadua-dua na matabo, iya na ambal
matuman.
24 Gani, gambal a ki kyo na bisan
ino inyo na pangayuon paagi ta
pangamuyo, daw magpati kaw na
mabaton nyo, iatag gid ki kyo.
25 Daw mangamuyo kaw, patawaren
nyo anay daw kino kasala ki kyo
aged ate na Amay na naan ta langit
magpatawad man ki kyo ta inyo na
mga sala.
26 Piro, daw dili kaw magpatawad,
dili kaw man patawaren ta ate na
Amay na naan ta langit."‡

Insa Ki Jesus Parti Ta Iya Na Uturi-dad
(Mateo 21:23-37; Lucas 20:1-8)

27 Gabalik Jesus i daw iya na mga
tinudluan naan ta Jerusalem daw
gaselled naan ta Timplo. Na kanen
i gapanaw-panaw ta sular ta Timplo,
may mga manugdumala na mga pari,
mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moi-
ses daw duma pa na mga gadumala
ta mga Judio na gaprani ki kanen
28 daw gainsa, "Indi alin imo na
uturidad ta mga pabuat no naan ta
Timplo i? Kino gaatag ki kaon ta imo
na uturidad aged buaten iling ya sa?"
29 Sabat Jesus ki danen, "Minsa a
anay ki kyo. Daw masabat a nyo,
isugid ko daw indi alin ake na uturi-
dad ta pagbuat ko ta iling sa naan ta
Timplo i.
30 Yi ake na insa: Juan ya na
manugbautismo, indi alin iya na
uturidad ta pagbautismo din ta mga
ittaw? Ino ta inyo na isip, naan alin
ta Dyos, naan alin ta ittaw? Sabaten
a nyo."
31 Gaisturyaay danen an daw ino
iran na isabat. Ambal danen, "Daw
sabaten ta 'naan alin ta Dyos', insaan
ki din 'Man-o tak ula kaw gapati ki
Juan?'
32 Piro, dili ta man masabat 'naan
alin ta ittaw'!" Iling tan iran na isip
tak nadlek danen an na basi mga
ittaw an dya magbuat ta malain na
kuntra ki danen tenged pakala gid ta
mga ittaw Juan ya na isya na prupita
na alin ta Dyos.
33 Tenged ula danen may isabat ki
Jesus, ambal danen ki kanen, "Ula
nay nlami." Ambal din ki danen, "Dili
ko man isugid ki kyo daw indi alin
ake na uturidad ta mga pabuat ko
naan ta Timplo i."

12

Mga Malain Na Gaagsa Ta Tane-man Ta Ubas
(Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19)

1 Gaisturya pa Jesus i naan ta mga
manugdumala na mga pari, mga
manugtudlo ta Mga Sinulat Moises
daw duma pa na mga gadumala ta
mga Judio paagi ta isya na paanggid.
Ambal din, "May mama na gatanem
ta ubas naan ta iya na uma daw paku-
ralan din. Gakutkot man kanen ta
lungag daw naan dya gabuat ta pe-
gaan ta ubas. Gapatindeg man kanen
ta turi na bantawan ta manugbantay.
Tapos ta tanan din na ubra, papaagsa
din ubasan ya daw miling ta madyo
na lugar.
2 Na timpo en ta pagpupo ta mga
ubas, papailing din isya ta mga
suguon din naan ta mga gaagsa
ta ubasan aged kamangen naan ki

‡ **11:26** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo binti-sais.

danen parti din ya ta tubbas ta iya
na ubasan.
3 Pag-abot dya ta suguon,
pagabling danen kanen ya daw
pabugbog daw papauli na ula dala.
4 Papailing man ta tag-iya isya
pa na suguon, piro papakang da-
nen naan ta ulo suguon ya daw pa-
gayyaan.
5 Papailing din isya pa gid na sug-
uon, piro papatay danen. Iling man
tan pabuat danen ta tama na mga
suguon na papailing din. Duma an
pabugbog danen daw duma ya pap-
atay.
6 Isya nang gid en na pwidi din
masugo, iya na palangga na bata na
mama. Papailing din iya na bata
tak ambal din ta iya na kaugalingen,
'Sigurado na tratuon danen ta miad
ake i na bata.'
7 "Piro, na nakita danen bata ya
ta tag-iya, gaisturyaay danen, 'Yon
manubli ta uma na i. Sigi, patayen ta
kanen an aged ate nang en panublien
din an.'
8 Pagtapos danen ta iran na pag-
isturyaay, pagabling danen kanen
an, papatay daw payudyod pagwa
naan ta ubasan."
9 Pagtapos Jesus ta isturya,
painsaan din mga gadumala an ta
mga Judio, "Ta, ino buaten ta tag-iya?
Simpri ilingan din mga gaagsa ya
daw patayen daw paagsa din iya na
ubasan naan ta duma na mga ittaw.
10 Paryo kaw inyo na ula kabasa ta
ambal naan ta sinulat na pulong ta
Dyos na iling ti:

'Bato an na ta isip ta mga manug-
ubra ta balay dili magamit,
yon gid pamag-ang na bato.*
11 Yi tanan pagbeet ta Ginuo Dyos
daw gatingala ki gid!' "†

12 Pag-ambal Jesus, liag ta mga
manugdumala na mga pari, mga
manugtudlo ta Mga Sinulat Moises
daw mga gadumala ta mga Judio na
dakepen inta Jesus i tak naintindian
danen na danen paisturya din naan
ta iya na paanggid.‡ Piro, nadlek
danen an na basi mga ittaw dya
magbuat ta malain kuntra ki danen.
Tenged ula danen mabuat, padilian
danen Jesus i daw manaw.

Insa Ki Jesus Parti Ta Pagbayad Ta Buis
(Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26)

13 Pasugo ta mga gadumala ta mga
Judio pila na mga Pariseo daw pila
man na mga ittaw na gasunod ki
Herodes§ na miling danen an ki Jesus
daw dakep-dakepen kanen an paagi
ta mga insa.
14 Yon na giling danen an ki kanen
daw mambal, "Mistro, nlaman nay
na ula ka pagbula daw ula ka may pa-
paburan tak maskin kino pa na ittaw
paryo nang imo na pagtratar ki da-
nen daw gatudlo ka ta kamatuuran
parti ta kabebet-en ta Dyos. Sugiran
kay no tuo. Ta imo na isip, naan ta
Mga Sinulat Moises patugutan ki na
magbayad ta buis naan ta pangulo ta
Roma?
15 Magbayad ki? Dili ki mag-
bayad?" Piro, nlaman Jesus na da-
nen an gapakuno-kuno nang na iran
na pag-insa terek ta iran na nakem.
Pambalan din danen an, "Liag nyo
nang na dakep-dakepen a paagi ta
ake na sabat! Dawatan a nyo ta isya
na sinsilyo na paryo ta pabayad nyo
ta buis tak lagen ko."*

* **12:10** Ta timpo Jesus, tama na balay ta mga Judio na buat alin ta mga kinurti na bato. Pinakaim-
purtanti na bato pamag-ang an na pabetang naan ta pamusod na naan dya umpisa ta pagdapat ta
duma na kinurti na mga bato. Ta pagsambit Jesus ta *mga manug-ubra ta balay,* beet ambalen din mga
manugdumala ta mga Judio. *Pamag-ang na bato* na pasambit din beet ambalen iya na kaugalingen.
† **12:11** Mga Salmo 118:22-23 ‡ **12:12** Mga manugdumala na mga pari, mga manugtudlo ta Mga
Sinulat Moises daw mga gadumala ta mga Judio liag danen na dakepen inta Jesus tenged naan ta
paanggid na paisturya Jesus danen an pakumparar ta malain na mga gaagsa. § **12:13** *Mga ittaw na*
gasunod ki Herodes isya na grupo ta pulitika na gapati na dapat pirmi may isya ta mga linai Herodes
na magdumala ta mga Judio. * **12:15** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo kinsi, ta timpo Jesus
kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na ittaw.

16 Padawat danen sinsilyo na paryo
ta iya na paayo. Ambal din, “Iya ti na
sura daw ngaran naan ta yi na sinsi-
lyo?” Sabat danen, “Iya ta pangulo ta
Roma.”
17 Ambal din, “Ta, daw ino iya ta
pangulo ta Roma, iatag nyo ki kanen.
Daw ino iya ta Dyos, iatag nyo ta
Dyos.” Pagmati danen ta ambal Je-
sus, gatingala gid danen an ki kanen.

Insa Ki Jesus Parti Ta Pagbannaw (Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)

18 May mga Saduseo† na giling ki
Jesus aged dakep-dakepen kanen an
paagi ta insa parti ta pagbannaw tak
ula danen an gapati na mabannaw
mga patay an.
19 Ambal danen ki kanen, “Mis-
tro, naan ta Mga Sinulat Moises may
sunuron ki na daw mama na may
sawa mapatay na ula kanen bata ta
iya na sawa, dapat paus-os kateng-
danan din naan ta iya na mangngod
aged makabata para ki kanen.
20 Alimbawa: may pitto na mag-
utod na mama. Kamagulangan ya
nangasawa daw napatay na ula ka-
nen an bata.
21 Nabalo ya pasawa ta pangarwa
na utod. Piro, napatay man pan-
garwa ya na utod na ula danen an
bata. Iling man tan natabo ta pan-
gallo ya na utod.
22 Natabo iling tan ta pitto na mag-
utod tak tanan danen kasawa ta bai
na balo, piro napatay na ula danen
bata. Ta uryan, bai ya napatay man.
23 Ta, daw mabot timpo na maban-
naw mga patay, kino ki danen na
mag-utod matuod na sawa ta bai ya
tak danen na pitto ubos kasawa ki
kanen?”
24 Sabat Jesus, “Sala inyo na isip
tak ula kaw nalam daw ino naan ta
sinulat na pulong ta Dyos daw ula
kaw man gapati na Dyos may gaem ta
pagbannaw ta mga patay.
25 Daw mabannaw mga patay ya,
dili danen mangasawa tak paryo da-
nen ta mga angil naan ta langit na ula
gasawaay.
26 Parti man ta pagbannaw, paryo
kaw inyo na ula kabasa ta ambal ta
Dyos naan ta sinulat Moises. Naan
ta isturya parti ta tanem na galegleg,
Dyos gambal ki Moises, ‘Yaken i Dyos
danen Abraham, Isaac daw Jacob.’‡
27 Iling tan na ambal ta Dyos pa-
matuod na mga ittaw na napatay ma-
bannaw tak dili kanen an Dyos ta
mga patay. Dyos kanen an ta mga
bui. Sala gid inyo na isip!”

Sikad Impurtanti Na Mga Sugo (Mateo 22:34-40; Lucas 10:25-28)

28 May manugtudlo ta Mga Sinu-
lat Moises na gaprani ki Jesus daw
namatian din pagdiskasay danen Je-
sus daw mga Saduseo parti ta pag-
bannaw. Na namatian din na dayad
sabat Jesus, gainsa kanen an, “Ta
tanan na sugo ta Dyos, ino pinakaim-
purtanti?”
29 Sabat Jesus, “Naan ta sinulat Moi-
ses pinakaimpurtanti na sugo. Am-
bal din,
‘Mga linai Israel, mamati kaw!
Ginuo na ate na Dyos, kanen
nang gid Ginuo.
30 Gugmaen no Ginuo an na imo
na Dyos na terek gid ta imo na
tagipusuon.
Ipakita no imo an na gugma
paagi ta ugali, isip daw
mga buat.’§
31 Yi pangarwa na impurtanti na
sugo:
‘Gugmaen no duma na mga ittaw
paryo man ta paggugma no ta
imo na kaugalingen.’ ”*
Ambal din man, “Ula en sugo na mas
impurtanti kaysa ta darwa na i.”
32 Ambal ta manugtudlo, “Mistro,
dayad gid sabat no. Igo imo na ambal
na may isya nang na Dyos daw ula en
duma.

† **12:18** Pwidi nyo mabasa parti ta mga *Saduseo* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **12:26** Naan ta Exodo 3:1-6 daw Mga Binuatan 7:30-32 pwidi nyo mabasa isturya parti ta tanem na galegleg. § **12:30** Deuteronomio 6:4-5 * **12:31** Levitico 19:18

33 Igo man na dapat gugmaen ta
kanen an na terek gid ta tagipusuon
daw ipakita ate na gugma paagi ta
isip daw mga buat, daw igo man
na dapat ate na paggugma naan ta
duma paryo ta ate na paggugma ta
kaugalingen ta tak ate na pagtuman
ta yon na mga sugo mas impurtanti
kaysa ta tanan na alad naan ta Dyos
asta ta mga ayep na paiyaw para
ialad.”
34 Nlaman Jesus na igo gid sabat
ta manugtudlo daw ambal din, “Dili
madyo na bilangen ka ta Dyos na isya
man ta mga ittaw na iya na padu-
malaan.” Pagtapos Jesus ta ambal,
ula may nangiseg na mag-insa pa ki
kanen.

Ambal Jesus Parti Ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari
(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

35 Na gatudlo Jesus i naan ta Tim-
plo, gambal kanen, “Man-o tak gam-
bal mga manugtudlo ta Mga Sinulat
Moises na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari
linai Ari David?
36 David mismo, na pagaeman ka-
nen ya ta Dyos Ispiritu Santo gambal,
‘Ginuo Dyos gambal ta ake na Ginuo,
“Mungko ka di naan dapit ta ake
i na tuo
asta na mapirdi ko imo na mga
kuntra.” ’ ”†
37 Ambal man Jesus, “Daw iling tan
ambal Ari David parti ta Pinili Ta
Dyos Na Mag-ari na paumaw din na
iya na Ginuo, di' ba Pinili Ta Dyos Na
Mag-ari dili nang basta na linai Ari
David?”
Tama na mga ittaw na naan dya
gamati ki Jesus daw nalipay danen ta
iran na namatian.

Pagpaandam Jesus Parti Ta Mga Manugtudlo Ta Mga Sinulat Moises
(Mateo 23:1-36; Lucas 20:45-47)

38 Na gatudlo Jesus i ta mga ittaw,
gambal kanen, “Mag-amblig na dili
kaw magparyo ta mga manugtudlo ta
Mga Sinulat Moises. Daw mamasyar
danen an, gasuot danen ta langkaw
na bayo na maalen aged ipakita na
datas iran na katengdanan. Daw
naan danen an ta lugar na naan dya
tama na mga ittaw, liag gid danen na
mga ittaw mag-atag ta taod ki danen.
39 Daw naan danen an ta mga balay
tipunan, liag gid danen na naan da-
nen ta pungkuan na para ta impur-
tanti na mga ittaw. Iling man tan daw
mandegek danen an.
40 Sikad man danen an manluko ta
mga balo na bai daw paubos danen
pangabuian ta mga balo. Gapakuno-
kuno danen an na riliyuso paagi ta
lawig na pangamuyo naan ta tama na
mga ittaw aged dili mlaman na mga
pabuat an danen malain. Tenged il-
ing tan mga buat danen, maageman
danen segeng na silot ta Dyos.”

Alad Ta Bai Na Balo
(Lucas 21:1-4)

41 Na Jesus i naan ta Timplo,
gamungko kanen tengnged ta
ugsakan ta alad daw gatan-aw ta
mga ittaw na gaulog dya ta iran na
kwarta. Tama na mga manggaranen
gaulog ta bakod na kantidad.
42 May gaprani na balo na bai na
pubri. Paulog din darwa na sinsilyo
na derse na may pinakatise na balor.‡
43 Paumaw Jesus na marani iya na
mga tinudluan daw ambal din, “Daw
lagen, sise gid paulog an ta pubri na
balo. Piro, sugiran ta kyo na mas
bakod pa naatag din kaysa ta naatag
ta tanan na gaulog ta kwarta para ta
Timplo
44 tak paalad an danen subla nang
ta iran na mga manggad na dili en
danen kinanglan. Piro, maskin ula
gid ta ula balo an, paalad din tanan
din na pangabuian.”

13

Pagtudlo Jesus Parti Ta Mga Adlaw Na Mabot
(Mateo 24:1-28; Lucas 21:5-24)

1 Na gapanaw Jesus i na mwa ta
Timplo, isya ta iya na mga tinudluan

† **12:36** Mga Salmo 110:1 ‡ **12:42** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo kwarintay-dos, ta timpo Jesus disi-sais na buok gabalor ta suol ta isya uras na ubra ta isya na ittaw.

gambal, “Mistro, lagen no. Dayad Timplo i! Darko mga bato an na pagamit ta pagbuat ta Timplo daw dayad na pagpatindeg ta mga bilding!”*
2 Sabat Jesus ki kanen, “Matuod nyan. Makita nyo pa yi na mga bilding na dayad, piro mabot adlaw na magubba gid Timplo i daw tanan na bato ta Timplo mawasak na ula gid maskin isya nang na bato na gasampaw pa naan ta duma na bato.”
3 Giling danen i Jesus naan ta Bukid Olibo. Na gamungko kanen i dya na gatubang ta Timplo, danen i Pedro, Santiago, Juan daw Andres gainsa ki kanen na danen nang,
4 “Sugiran kay no tuo daw kan-o matabo nyan na paambal no. Ino sinyalis na pamatuod na mabot en timpo na matuman ambal no?”
5 Ambal din ki danen, “Mag-andam kaw gid aged dili kaw maluko
6 tak tama na mga ittaw miling ki kyo na akuon danen ake na ngaran ta iran na kaugalingen daw ambalen danen, ‘Yaken i Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.’ Ta iling tan na buat danen, tama na ittaw maluko danen.
7 Daw kamati kaw ta mga gira na dani ki kyo daw kabalita na naan ta madyo may gira man, dili kaw mataranta tak naan ta plano ta Dyos na matabo anay iling an tan. Piro, katapusan ta yi na timpo† mabot pa.
8 Mga nasyon maggiraay daw mga kaarian kuntra ta kaarian. May mga linog naan ta lain-lain na mga lugar daw may segeng na letem. Piro, tanan na iling tan umpisa nang pa ta segeng na kakulian na maagian ta mga ittaw paryo ta mabatyagan ta bai na manugbata en na umpisa nang pa gapasakit.
9 “Mag-andam kaw tak may mga ittaw na magdakep ki kyo na intriga kaw naan ta mga gadumala ta inyo na banwa aged usisaen. Tenged ta inyo na pagsunod ki yaken, kastiguon kaw naan ta mga balay tipunan daw patubangen naan ta mga gubirnador daw mga ari. Daw naan dya, magpamatuod kaw naan ki danen parti ta inyo na pagpati ki yaken.
10 Miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos masugid anay naan ta mga ittaw ta tanan na nasyon bag-o mabot katapusan ta yi na timpo tak iling tan plano ta Dyos.
11 Ta timpo na kyo dakepen daw dleen naan ta kurti, dili kaw dayon magpalibeg daw ino isabat nyo. Daw uras en na kyo kinanglan na magambal, iambal nyo nang paambal an ta Dyos Ispiritu Santo ki kyo tak alin ki kanen inyo na iambal, dili alin ki kyo.”
12 Gambal pa Jesus i, “Ta yon man na timpo ta kakulian, may mga ittaw na iran na mga utod ipapatay danen paagi ta iran na pagtraydor. Iling man tan buaten ta mga amay naan ta iran na kabataan. Mga bata magbatok ta iran na mga ginikanan daw ipapatay man danen iran na mga ginikanan.
13 Demetan kaw ta tanan tenged sakep kaw ki yaken. Piro, maluwas mga ittaw na magpadayon ta iran na pagpati ki yaken asta ta katapusan ta yon na timpo.”
14 Ambal pa Jesus, “Ta timpo na mabot, makita nyo na naan ta dili dapat betangan ‘sikad malain na betang na gainsulto ta balay ta Dyos’.”‡ -- Kyo na gabasa ta nasulat na i, intindien nyo gid daw ino beet ambalen.
Ambal pa gid Jesus, “Daw iling tan makita nyo naan ta dili dapat betangan, beet ambalen abot en timpo na mga ittaw na gaistar naan ta prubinsya Judea dapat magbakwit naan ta mga bukid.
15 Ta yon man na timpo, daw matabuan na may ittaw na naan ta

* **13:1** Timplo ya ta mga Judio pakabig na isya ta mga dayad gid na bilding na patukod anay pa sa. Timplo ya nauman alin ta sikad darko na mga bato na kurti an riktanggulo. Beg-at an ta duma na mga bato mga 45,500 kilos. † **13:7** Pwidi nyo mabasa parti ta *yi na timpo* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **13:14** Daniel 9:27, 11:31 daw 12:11

atep ta iran na balay, dapat na mag-
bakwit dayon na dili en melled pa
naan ta balay daw magkamang ta
bisan ino.§
16 Iling man tan, daw matabuan na
may ittaw na naan ta iya na uma, da-
pat na dili en muli pa na magkamang
ta pang-isleb din na bayo.
17 Ta yon man na timpo, kaluluoy
gid mga bai na gabagnes daw gapa-
suso tak mabellayan danen ta pag-
bakwit.
18 Mangamuyo kaw nang ta Dyos
na dili matabo iling an tan naan ta
tagtignaw
19 tak ta yon man na timpo maa-
gian ta mga ittaw segeng na kakulian
na ula pa naagii ta bisan kino alin ta
pagbuat ta Dyos ta kalibutan i daw
kalangitan asta anduni. Ula en may
matabo pa na mas segeng na kaku-
lian kaysa ta iling tan.
20 Daw dili palipuon ta Ginuo Dyos
mga inadlaw na ya na maagian da-
nen, ula gid may isya na ittaw na
mabilin na bui. Piro, palipuon din
nang tenged ta iya na pinili na mga
ittaw.
21 "Ta yon man na timpo, daw may
mambal ki kyo, 'Lagen nyo, anen di
en Pinili Ta Dyos Na Mag-ari!', dili
kaw magpati. Iling man tan daw
may mambal, 'Lagen nyo, kanen man
nyan!'
22 tak may miling ki kyo na mga
dili-matuod na Pinili Ta Dyos Na
Mag-ari daw mga dili-matuod na
prupita. Magbuat danen an ta mga
katingalaan na pamatuod na danen
an may gaem aged na daw maimo,
tilawan na maluko danen asta pa ta
mga ittaw na pinili ta Dyos.
23 Magbantay kaw tak nasugid ko
en daan ki kyo parti ta matabo pa
mintras na ula pa natabo."

Mga Matabo Naan Ta Adlaw Na Mabot Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan (Mateo 24:29-31; Lucas 21:25-28)

24 Gambal pa gid Jesus i parti ta
mga adlaw na mabot, "Sunod ta yon
man na mga adlaw na may mga
segeng na kakulian,
'Magdelem adlaw an
daw bulan an dili magpawa.
25 Mga bituon an mulog alin ta langit
daw tanan na naan ta kalangitan
manlatak na paryo ta pay-
egyeg.'*
26 "Pagtapos ta mga matabo na il-
ing tan, makita ta mga ittaw Kanen
Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta
Kalibutan. Mabot kanen na naan
kanen ta panganod† na bakod gid iya
na gaem daw sikad silaw na pawa ta
Dyos naan ki kanen.
27 Pag-abot din, ipadala din mga
angil naan ta appat na pamusod ta
kalibutan aged tipunon mga ittaw na
iya na pinili alin ta tanan na lugar."

Sinyalis Na Mabot En Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan (Mateo 24:32-35; Lucas 21:29-33)

28 Gambal pa Jesus i, "Intindien nyo
daw ino beet ambalen ta paanggid na
isturya ta kaoy na igos: Daw iya an na
mga sanga gasalingsing daw gadaon,
mlaman nyo na mabot en tagtanem.
29 Yon man, daw makita nyo na
gaumpisa en matabo mga pasugid ko
ki kyo, sigurado gid na mlaman nyo
na kanen an mabot en na paryo naan
en kanen ta gwa ta gangaan.‡
30 Sugiran ta kyo na tanan ya na
mga pasugid ko ki kyo matabo na ula
pa napatay tanan na mga ittaw ta yi
na timpo.
31 Maski marwad pa kalangitan an
daw kalibutan, ake i na mga ambal
magpadayon asta ta ula katapusan."

§ **13:15** Naan ta lugar ta mga Judio ta timpo Jesus, atep an ta mga balay katamaan tapan daw may geddan naan gwa ta balay na agian munta ta atep. Kaysan mga ittaw gapuay naan ta atep ta iran na balay. * **13:25** Isaias 13:10, 34:4; Ezekiel 32:7; Joel 2:10-11 † **13:26** Daniel 7:13-14 ‡ **13:29** Ambal na *kanen an* beet ambalen *Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan* na ula duma daw dili, Jesus na mabot aged mag-umpisa ta iya na pagdumala naan ta kalibutan.

Ula May Nalam Daw Kan-o Mabot Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan
(Mateo 24:36-44)

32 Gambal pa Jesus i, “Parti daw ino
adlaw daw uras na Kanen Na Alin
Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibu-
tan mabot, ula may nalam bisan mga
angil ta langit daw bisan man Bata Ta
Dyos. Dyos Amay nang gid nalam.
33 Gani, mag-andam kaw daw mag-
bantay tenged na ula nyo nlami daw
kan-o kanen mabot.
34 Iling tan buaten nyo tenged Ka-
nen Na Alin Ta Langit Na Natao
Naan Ta Kalibutan paryo ta ittaw
na gapanaw na miling ta madyo
na lugar, piro bag-o kanen malin,
paintriga din naan ta iya na mga sug-
uon mga ubraen an danen. Kada isya
ki danen may iya na ubra. Paam-
balan din man iya na manugbantay
ta gangaan na magbantay gid.
35 Iling man tan, magbantay kaw
tak ula nyo nlami daw kan-o mabot
kanen na paryo ta tag-iya ta balay.
Basi mabot kanen ta semsem, tenga
kilem, mapit-madlaw, o pagsennang
ta adlaw.
36 Magbantay kaw pirmi ta iya
na pag-abot aged daw gulpi ka-
nen mabot, dili kaw mabutan na
gatunuga daw ula gabantay.
37 Ambal ko i ki kyo, paambal
ko man naan ta tanan: ‘Magbantay
kaw!’ ”

14

Malain Na Plano Kuntra Ki Jesus
(Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Na darwa nang en adlaw bag-o
mag-umpisa Pista Ta Paglibri Alin Ta
Egipto daw Pista Ta Tinapay Na Ula
Pampaabok,* mga manugdumala na
mga pari daw mga manugtudlo ta
Mga Sinulat Moises gangita pa ta
paagi na ipadakep danen Jesus i ta
sikrito nang daw ipapatay.
2 Piro, gambal danen an, “Dili ta
anay buaten ate na plano naan ta
timpo ta pista tak basi maggamo mga
ittaw an.”

Pagbubo Ta Maalen Na Paammot Naan Ta Ulo Jesus
(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)

3 Giling Jesus i naan ta baryo na Be-
tania daw gadayon naan iran Simon.
Simon i, kala ta mga ittaw na kanen
i dati na may segeng na masakit ta
langgit. Na gakaan Jesus naan iran
Simon, may bai na gaprani ki Jesus.
May dala kanen an na tise na tibod
na buat alin ta bato na alabastro†
na may ugsak na puro na paammot
na maalen na buat alin ta tanem na
nardo. Pabali din lieg ta tibod daw
paammot an pabubo naan ta ulo Je-
sus.
4 Piro, duma na mga ittaw na naan
dya gagilek daw gaisturyaay, “Man-o
tak pauyakan din nang paammot an?
5 Pwidi pa inta mabligya nan ta
tallo gatos na sinsilyo na pilak‡ daw
kwarta ya iatag naan ta mga imol.”
Tenged iling tan iran na isip, pasaway
gid danen bai an.
6 Piro, ambal Jesus ki danen,
“Largaan nyo nang kanen i. Man-
o tak pasaway nyo? Dayad iya na
pabuat ki yaken.
7 Mga imol an pirmi nyo duma daw
pwidi kaw katabang ki danen bisan
ino uras na liag nyo. Piro, yaken i a,
dili en maglugay na duma ki kyo.
8 Yi na bai gaatag ta iya na
masarangan para ki yaken. Ta iya na
pagbubo naan ki yaken ta paammot,
papriparar din lawa ko para ta ake
na lebbeng.§
9 Dayad gid iya na pabuat ki yaken
daw sugiran ta kyo na bisan indi
mawali miad na balita naan ta bilog
na kalibutan, pabuat din i ki yaken

* **14:1** Pwidi nyo mabasa parti ta *Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto* daw *Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **14:3** *Bato na alabastro* isya klasi na bato na sikad pino daw ita na pwidi kurtian na maimo na tise na ugsakan para ta mga paammot. ‡ **14:5** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo singko, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na ittaw. § **14:8** Ta timpo Jesus, paammot na nardo pagamit para pangbanyos ta patay.

masambit man para ta pagdemdem ki kanen.”

Pagsugranen Judas Daw Mga Manugdumala Na Mga Pari (Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)

10 Judas Iscariote* na isya ta dusi na apustulis giling naan ta mga manugdumala na mga pari daw gambal na Jesus ya matrayduran din daw intriga naan ki danen.
11 Pagmati danen ta ambal din, nadayaran gid danen an ta iya na plano daw gangako na tagan kanen an ta kwarta. Umpisa ta yon man na uras, gangita en kanen ta tsansa na matrayduran din daw maintriga Jesus an naan ki danen.

Yapon Ta Pagsilibrar Ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto (Mateo 26:17-25; Lucas 22:7-13, 21-23; Juan 13:21-30)

12 Abot una na adlaw ta Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok. Yon man adlaw ta pag-iyaw ta mga karniro na bata pa na patagana para ta yapon ta pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto. Gainsa mga tinudluan i Jesus ki kanen, “Indi no liag na kami i miling aged magpriparar para ki kaon ta yapon ta pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto?”
13 Pasugo din darwa ta iya na mga tinudluan na ambal din, “Miling kaw naan ta syudad.† Pag-abot nyo dya, may masugat kaw na mama na gapas-an ta bandi na may waig. Sunuron nyo kanen ya.
14 Daw indi kanen melled na balay, ambalen nyo naan ta tag-iya, ‘May insa Mistro ya ki kaon. Yi insa din, “Indi selled na dayunan para ta bisita na naan a dya maan kani duma ta mga tinudluan ko ta yapon ta pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto?” ’
15 Pag-ambal nyo, ipakita ta tag-iya ki kyo wayang na selled naan ta apaw na tanan na mga kinanglan anen dya en. Naan kaw dya magpriparar ta ate na yapon.”
16 Pagtapos ta ambal Jesus, gapanaw darwa na tinudluan daw giling naan ta syudad. Nakita danen selled ya na pasambit Jesus tak tanan na paambal din ki danen natuman. Na naan en danen ta selled ya, gapriparar danen an ta yapon ta pagsilibrar ta pista.
17 Na semsem en, Jesus i daw dusi na apustulis gabot dya.
18 Na gayapon danen, gambal Jesus i, “Gaduma kaw anduni ki yaken ta pagkaan, piro sugiran ta kyo na isya ki kyo na gakaan man duma ki yaken magtraydor ki yaken.”
19 Pagmati ta mga apustulis, nasebean danen an daw kada isya ki danen gambal ki kanen, “Dili yaken nya, di' ba?”
20 Ambal din, “Magtraydor an ki yaken isya ki kyo na dusi na kanen an gasawsaw man ta tinapay naan ta mangkok duma ki yaken.
21 Matuman gid en ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos na mapatay Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan. Piro, ittaw an na magtraydor ki kanen may segeng na silot na maageman daw miad pa na ula nang en kanen an natao.”

Katapusan Na Yapon Jesus (Mateo 26:26-30; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25)

22 Na gakaan pa Jesus i daw mga apustulis, gakamang kanen i ta tinapay‡ daw gapasalamat ta Dyos. Pabiak-biak din daw paatag ki danen na ambal din, “Mamang kaw ta tinapay i. Yi ni ake na lawa.”
23 Pagtapos danen kamang ta tinapay, gakamang Jesus i ta ineman na may ugsak na bino daw gapasalamat

* **14:10** May pasaysay parti ta *Iscariote* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Marcos 3:19.
† **14:13** Na gambal Jesus *“Miling kaw naan ta syudad.”* beet din ambalen na miling darwa an na tinudluan naan ta Jerusalem.
‡ **14:22** Tinapay na pasambit naan ta birsikulo binti-dos, kurti din an bilog daw nabuat na ula laket na pampaabok.

ta Dyos. Paatag din ki danen daw
tanan danen gainem.
24 Gambal Jesus i, “Yi ni ake na
lengngessa na kalig-enan ta kasug-
tanan na alin ta Dyos. Matulo ake
na lengngessa na yaken i mapatay bi-
lang alad para ta tama na mga ittaw.
25 Iling gid tan beet ambalen ta yi
na bino daw sugiran ta kyo na dili
aren minem isab ta bino asta mabot
adlaw na yaken i minem ta bag-o na
bino naan ta pag-umpisa ta pagdu-
mala ta Dyos.”
26 Gakanta danen ta pagdayaw
naan ta Dyos daw pagtapos, gagwa
danen na miling naan ta Bukid Olibo.

Pagsugid Jesus Na Mambal Pedro Na Dili Din Kala Jesus
(Mateo 26:31-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

27 Na Jesus i daw mga apustulis
naan en ta Bukid Olibo, ambal din
ki danen, “Mabot uras na kyo tanan
dilian a nyo paryo ta ambal naan ta
sinulat na pulong ta Dyos na Dyos
gambal,

‘Patayen ko manugbantay an,
dason wasaken ko panen na mga
karniro.’ ”§

28 Ambal pa Jesus, “Pagbannaw ki
yaken, muna a ki kyo na miling naan
ta Galilea.”
29 Gambal Pedro i ki kanen, “Dili ta
kaw dilian bisan dilian ka ta tanan!”
30 Sabat din, “Dayad gid inta ambal
no an, piro sugiran ta kaw na anduni
ta yi gid na kilem bag-o magtagaok
manok ta pangarwa bisis, kambal ka
en ta tallo bisis na dili a no kala.”
31 Piro, galalis gid Pedro i na gam-
bal, “Bisan patayen a pa duma ki
kaon, dili a mag-ambal na dili ta kaw
kala.” Pag-ambal Pedro, iling man
tan ambal ta tanan din na duma.

Pagpangamuyo Jesus Naan Ta Getsemane
(Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46)

32 Jesus i daw mga apustulis giling
naan ta lugar na paumaw na Getse-
mane.* Pag-abot danen dya, gambal
kanen i ki danen, “Mungko kaw nang
di anay tak mangamuyo a unso.”
33 Pag-ambal din, pakuyog din da-
nen i Pedro, Santiago daw Juan.
Umpisa sa, gangalised kanen i daw
nasebean gid
34 na ambal din ki danen, “Daw
paryo a gid mapatay ta subla na
kalised. Unti kaw nang. Magpulaw
kaw na magbantay-bantay.”
35 Na gapanaw kanen i naan ta
unaan, gadapa naan ta basak daw
gapangamuyo na daw maimo dili din
maagian segeng na kabellay na naan
ta plano ta Dyos para ki kanen.
36 Gapangamuyo kanen i, “Amay
ko! Tanan maimo no. Ipamadyo
no ki yaken segeng na kabellay na
maagian ko. Piro, dili ake na liag
matuman, imo na liag.”
37 Pagtapos Jesus ta pagpanga-
muyo, gabalik kanen i ki danen Pe-
dro daw naabutan din na gatunuga.
Gambal kanen ki Pedro, “Simon,
man-o tak gatunuga ka? Ino, dili
ka gid kaagwanta bisan isya nang
uras na magpulaw na magbantay-
bantay?”
38 Ambal din ki danen, “Magpu-
law kaw daw mangamuyo aged dili
kaw mapirdi ta pagtilaw na mabot ki
kyo. Liag nyo inta na magpulaw daw
mangamuyo, piro dili kaya ta inyo na
lawa.”
39 Gapanaw isab Jesus i naan ta un-
aan daw mangamuyo na paryo man
gyapon ta una din ya na pangamuyo.
40 Na gabalik isab kanen i ki danen
Pedro, naabutan din na gatunuga
eman tak puyat gid danen an. Pag-
pukaw din ki danen, dili danen mla-
man daw ino iran na iambal ki ka-
nen.
41 Ta pangallo na bisis gapanga-
muyo Jesus daw pagtapos din ta pag-
pangamuyo, gabalik isab kanen an

§ **14:27** Zacarias 13:7 * **14:32** *Getsemane* i isya na taneman ta olibo naan ta bangilid ta Bukid Olibo na gatubang ta Jerusalem. Naan dya pirmi giling Jesus daw iya na mga tinudluan. Getsemane i ambal naan ta Hebreo na linggwai na beet ambalen *pegaan ta olibo.*

ki danen. Paambalan din danen an,
“Aree! Gatunuga kaw pa man yan
gyapon daw gapuay? Usto en. La-
gen nyo! Uras en na Kanen Na Alin
Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibu-
tan trayduron daw intriga naan ta
malain na mga ittaw.
42 Mangon kaw! Gabot en ittaw
an na magtraydor ki yaken. Mos,
sugaten ta kanen an.”

Pagdakep Ki Jesus
(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

43 Na gambal pa Jesus i ki danen
Pedro, nali nang gabot Judas an na
isya ta dusi na apustulis. Tama na
mga ittaw duma din na may dala na
mga ispada daw mga baston. Pasugo
danen an ta mga manugdumala na
mga pari, mga manugtudlo ta Mga
Sinulat Moises daw mga gadumala ta
mga Judio.
44 Judas an na traydor, bag-o kanen
miling ki Jesus, gambal daan kanen
an naan ta mga magdakep ki Jesus
daw ino iya na sinyas para makala
danen Jesus an. Ambal din, “Daw
kino mabugno ko paagi ta arek, yon
inyo na papangita. Dakepen nyo ka-
nen an daw dleen nyo na bantayan
gid ta usto.”
45 Tenged ta ambal daan Judas, na
gabot danen an, gadiritso kanen i ki
Jesus daw magbugno, “Mistro!” daw
paarekan din.
46 Dayon, padakep danen Jesus i.
47 Piro, isya ki danen na gatindeg
dani ki Jesus gagabot ta ispada daw
patigbas suguon ya ta pinakadatas
na manugdumala ta mga pari daw
nalantep gid iya na talinga.
48 Gambal Jesus i ki danen, “Man-
o, tulisan a na kinanglan gid na mag-
dala kaw pa ta mga ispada daw mga
baston ta pagdakep ki yaken?
49 Adlaw-adlaw naan a ta Timplo
na gatudlo daw naan kaw man dya,
piro ula a nyo dakepa. Piro, ki-
nanglan na matuman plano ta Dyos
parti ki yaken paryo ta ambal naan ta
sinulat na pulong din.”
50 Pag-ambal Jesus, padilian kanen
i ta mga apustulis daw danen ya
tanan gadlagan padyo.
51 May isya na miron dya na
gasunod ki Jesus. Ula kanen duma
na suot daw dili, isya nang panid ta
tila na lino† na paabel din. Awiran
inta kanen an ta mga sundalo aged
dakepen,
52 piro gamallos kanen an daw pa-
bilin din iya na bayo. Gadlagan ka-
nen padyo na palaw.

Jesus Naan Ta Tubangan Ta Sanedrin
(Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

53 Mga ittaw na gadakep ki Jesus,
padala danen kanen an naan ta is-
taran ta pinakadatas na manugdu-
mala ta mga pari. Naan man dya
gatipon mga manugdumala na mga
pari, mga gadumala ta mga Judio
daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat
Moises.
54 Pedro i gasunod ki Jesus, piro
madyo iya na antad. Gaselled
kanen i naan ta sular ta istaran ta
pinakadatas na manugdumala ta
mga pari daw gapungko duma ta
mga gwardya aged magpadangga
naan ta apoy.
55 Mga manugdumala na mga pari
daw tanan na mimbro ta Sanedrin‡
na kadatasan na kunsiyo ta mga Ju-
dio gangita ta ibidinsya aged Jesus i
masintinsyaan ta kamatayen. Piro,
ula danen may nakita.
56 Tama gatistigo ta dili matuod
kuntra ki kanen. Piro, ula gasaktuay
iran na mga sugid.
57 May mga ittaw dya na gatistigo ta
dili matuod kuntra ki kanen na iling
ti ambal danen,
58 “Namatian nay na kanen an
gambal, ‘Gubbaen ko yi na Balay Ta

† **14:51** *Lino* ngaran ta tila na buat alin ta lanot ta tanem na paumaw naan ta Inglis na ‘flax’. Tila na lino anggid ta tila na ramie daw tila na kuton. ‡ **14:55** Pwidi nyo mabasa parti ta *Sanedrin* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

Dyos na buat ta mga ittaw daw seled
ta tallo na adlaw magpatindeg a ta
isya na Balay Ta Dyos na dili buat ta
ittaw.' "
59 Piro, iran na mga ambal ula man
gyapon gasaktuay.
60 Pagtapos ta ambal ta mga
gatistigo, gatindeg pinakadatas na
manugdumala ta mga pari naan ta
tubangan daw painsaan din Jesus i,
"Ula ka may isabat ta iran na ambal
kuntra ki kaon?"
61 Ula gid gasasaba Jesus i.
Painsaan eman kanen i ta pinaka-
datas na manugdumala ta mga pari,
"Ino, kaon gid Pinili Ta Dyos Na Mag-
ari na Bata Ta Padayaw Ta Na Dyos?"
62 Sabat Jesus, "Ee, yaken. Makita
nyo Kanen Na Alin Ta Langit
Na Natao Naan Ta Kalibutan na
gamungko en naan tengnged ta Dyos
Na Makagagaem naan dapit ta tuo
daw makita nyo man na kanen
mabot na naan ta panganod naan ta
kalangitan."§
63 Pagmati ta pinakadatas na
manugdumala ta mga pari, pagisi din
iya na kaugalingen na bayo ta subla
din na kagilek. Gambal kanen an,
"Dili en kinanglan na may ittaw pa
na magtistigo!
64 Kyo mismo kamati na iya na am-
bal insulto ta uturidad ta Dyos. Ta,
ino ta inyo?"

Gaisya danen tanan ta ambal na
nakasala Jesus an daw dapat na
sintinsyaan ta kamatayen.
65 Duma an ki danen gaileb ki Jesus.
Paperengan danen mata din an daw
tiruon kanen an daw ambal danen,
"Lagpaten no tuo daw kino gatiro ki
kaon?" Pagtapos danen tiro, paka-
mang kanen an ta mga gwardya daw
tabangan ta tampaling.

Pag-ambal Pedro Na Dili Din Kala Jesus

(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

66 Na Pedro i naan pa ta sular ta
istaran ta pinakadatas na manugdu-
mala ta mga pari, may gaagi dya na
bai na isya ta mga suguon ta pinaka-
datas ya na pari.
67 Na nakita din Pedro i na
gapadangga naan ta apoy, patan-aw
din gid ta miad daw mambal, "Di'
ba kaon yan duma Jesus na taga-
Nazaret?"
68 Piro, ula gaako Pedro i. Ambal
din, "Ula a nalam daw ino paambal
no an." Pag-ambal din, giling kanen
naan dani ta ngaan na paselled ta
sular. Dayon, gatagaok manok.
69 Na Pedro i naan dani ta ngaan na
paselled ta sular, nakita isab kanen i
ta suguon na bai daw gambal isab bai
an parti ki kanen naan ta mga ittaw
na gatindeg dya, "Yi na ittaw isya ta
mga duma Jesus."
70 Piro, ula eman gaako kanen i.

Ta ula nang lugay, mga ittaw na
gatindeg dani ki Pedro gambal ki ka-
nen, "Kaon isya gid ki danen na duma
ki Jesus tak taga-Galilea ka."
71 Piro, ganapa gid Pedro i daw
gambal, "Bisan silutan a pa, ula a gid
kakala ta ittaw na pambal nyo!"
72 Pag-ambal Pedro, dayon gata-
gaok manok ta pangarwa na bisis.
Nademdeman Pedro ambal ya Jesus
ki kanen, "Bag-o magtagaok manok
ta pangarwa bisis, kambal ka en ta
tallo bisis na dili a no kala." Pagdem-
dem din, ula kanen i kapegeng ta iya
na kaugalingen daw gagal gid kanen
i.

15

Jesus Naan Ta Tubangan Gubir-nador Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

1 Pagsennang ta adlaw, dayon mga
manugdumala na mga pari, mga gad-
umala ta mga Judio, mga manug-
tudlo ta Mga Sinulat Moises daw
tanan na mimbro ta Sanedrin na
kadatasan na kunsiyo ta mga Judio

§ **14:62** Mga ambal Jesus naan ta birsikulo sisintay-dos naan alin ta Daniel 7:13 daw Mga Salmo 110:1. *Gamungko naan tengnged ta Dyos Na Makagagaem naan dapit ta tuo* beet ambalen na Jesus daw Dyos isya nang ta uturidad.

gasapol daw gasugtanay ta sunod na buaten danen ki Jesus. Papagapos danen kanen i daw padala daw paintriga naan ki Gubirnador Pilato.
2 Gainsa Pilato ki kanen, “Kaon ari ta mga Judio?” Sabat Jesus, “Kaon en gambal san.”
3 Tama akusar ta mga manugdumala na mga pari kuntra ki Jesus.
4 Gainsa eman Pilato ki kanen, “Ino, ula ka may isabat ta iran na mga akusar? Tama gid iran na akusar kuntra ki kaon.”
5 Piro, Jesus i ula gid gasabat daw Pilato gatingala gid.

Pagsintinsya Ki Jesus Ta Kamatayen
(Mateo 27:15-26; Lucas 23:13-25; Juan 18:39-19:16)

6 Kada Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto, kaugalian Pilato na magpalibri kanen an ta isya na priso na papangabay ta mga ittaw na librien.
7 Ta timpo na Jesus patubang ki Pilato, naan ta prisuan may mama na ngaran din Barabas. Kanen an daw mga duma din na gakuntra man ta gubirno napriso tak kapatay danen ta ittaw ta iran na paggamo kuntra ta gubirno.
8 Mga ittaw gaprani ki Pilato daw gapangabay na magpalibri kanen ta isya na priso paryo ta iya na kaugalian.
9 Kanen i gainsa, “Liag nyo na librien ko ari i ta mga Judio?”
10 Iling tan ambal din tak nlaman din na Jesus i paintriga ki kanen ta mga manugdumala na mga pari tenged nang ta iran na inggit ki Jesus.
11 Piro, mga ittaw an pasegyet ta mga manugdumala na mga pari na Barabas nang en iran na pangabayen na librien, dili Jesus.
12 Pilato gainsa eman, “Ino buaten ko ta ittaw i na paambal nyo na ari ta mga Judio?”
13 Gasinggit danen an, “Ilansang kanen an naan ta krus!”*
14 Insa Pilato, “Man-o, ino gid nabuat din an na sala?” Piro, patuduan pa gid danen iran an na singgit, “Ilansang kanen an naan ta krus!”
15 Tenged liag Pilato na mga ittaw an malipay ta iya na disisyon, palibri din Barabas ya. Gasugo kanen na Jesus i latiguon daw intriga naan ta mga sundalo na maglansang ki kanen naan ta krus.

Pagpagayya Ta Mga Sundalo Ki Jesus
(Mateo 27:27-31; Juan 19:2-3)

16 Padala ta mga sundalo Jesus i naan ta iran na kampo na naan ta selled ta sular ta palasyo ta gubirnador. Palasyo an paumaw man na Pretorio. Patipon danen libot ki Jesus tanan na sundalo ta iran na batalyon na naan dya gakampo.
17 Pasuutan danen Jesus i ta kapa na kulor bayulit.† Galubid danen ta blagen ta telleken na tanem daw pabuat na kuruna daw pabetang naan ta iya na ulo.
18 Gambal danen i ki kanen, “Mabuay ari ta mga Judio!”
19 Tama bisis na papukpok danen ta baston iya na ulo daw paileban pa gid danen kanen an. Paluod-luuran man danen daw pasimba-simba.
20 Pagtapos danen ta pagpagayya ki kanen, pakamang danen kapa ya na bayulit daw pasuutan isab kanen an ta iya na bayo daw padala mwa ta syudad aged ilansang naan ta krus.

Paglansang Ki Jesus Naan Ta Krus
(Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

* **15:13** Ta timpo Jesus, daw may kriminal na dili Romanen na pasintinsyaan ta kamatayen, isya na paagi ta pagsilot na pagamit ta gubirno ta Roma palansang kriminal an naan ta krus. Katamaan ta mga ittaw na pasilutan ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus sikad malain na kriminal daw mga ribildi. † **15:17** Ta timpo Jesus, mga ittaw na gasuot ta bayo na kulor bayulit may datas gid na katengdanan paryo ta mga ari. Tenged Jesus paakusaran na gaako na kanen an ari ta mga Judio, pasuutan kanen an ta kapa para daw lagen kanen an paryo ari.

21 Na Jesus i padala ta mga sundalo
pagwa ta Jerusalem, nasugat danen
mama na ngaran din Simon na naan
galin ta uma daw gapaselled en naan
ta syudad. Simon ya taga-Cirene daw
amay kanen an Alejandro daw Rufo.
Papilit kanen an ta mga sundalo na
pas-anen krus an na lansangan ki Je-
sus.
22 Pagpas-an din, gapadayon danen
ta iran na pagdala ki Jesus asta ta
lugar na paumaw na Golgota na beet
ambalen Bungyod Balbagol.‡
23 Pag-abot danen dya, papainem
danen Jesus i ta bino na may simbog
na bulong na mira,§ piro ula din in-
ema.
24 Palansang danen kanen i naan
ta krus. Pagtapos ta paglansang,
paulas-ulas danen iya na mga bayo
paagi ta paggabot-gabutay aged mla-
man daw ino na bayo makamang ta
kada isya.
25 Tallo uras galambay en alin ta
pagsennang ta adlaw na palansang
danen Jesus i naan ta krus.
26 Naan ta karatula na naan dya
nasulat akusar kuntra ki kanen, iling
ti nasulat: ARI TA MGA JUDIO.
27 Na kanen i palansang naan ta
krus, darwa na matakaw palansang
man naan ta mga krus. Krus an ta
mga matakaw patindeg na isya an
naan dapit ta iya na tuo daw isya an
a, naan dapit ta wala.
28 Ta iling tan na paagi, natuman
ambal an naan ta sinulat na pulong
ta Dyos, “Pabilang kanen an na isya
man na kriminal.”*
29 Mga ittaw na galambay dya
gatande-tande gid ta pag-insulto ki
Jesus na danen an gambal, “A! Ambal
no gubbaen no Balay Ta Dyos daw
patindegen isab seled ta tallo adlaw!
30 Daw kaya no iling an tan,
luwasen no imo an na kaugalingen!
Manaog ka dyan ta krus yan!”
31 Iling man tan, Jesus i papa-
gayyaan ta mga manugdumala na
mga pari daw mga manugtudlo ta
Mga Sinulat Moises. Gaisturyaay da-
nen an, “Lagen nyo ittaw na yan!
Paluwas din kabui ta duma na mga
ittaw, piro iya an na kaugalingen na
kabui dili din maluwas.
32 Kanen kon Pinili Ta Dyos Na
Mag-ari na Ari Ta Mga Linai Israel.
Dapat manaog kanen an dayon an-
duni alin ta krus aged patian ta ka-
nen an.”

Bisan mga matakaw na pasilutan
ta kamatayen duma ki kanen, papa-
gayyaan man danen kanen an.

Kamatayen Jesus
(Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

33 Na ugto-adlaw en, gadelem bilog
na lugar dya asta ta tallo uras.
34 Pag-abot ta katapusan ta pan-
gallo na uras na gadelem, gasinggit
Jesus i na bakod iya na kagi, “Eloi,
Eloi, lema sabactani?”† na beet am-
balen, “Dyos ko, Dyos ko, man-o tak
pabay-an a no?”‡
35 Duma na mga ittaw na gatindeg
dani ki Jesus kamati ta iya na singgit
daw ambal danen, “Matian nyo! Pau-
maw din Elias ya!”
36 Isya na mama gadlagan na ma-
mang ta ispunga. Pasawsaw din is-
punga an naan ta agsem na bino daw
pabetang din naan ta ugbos ta baston
daw padeel naan ta baba Jesus aged
na masepsep. Ambal din, “Largaan
nyo nang kanen an. Lagen ta abi daw
mabot gid Elias ya daw kamangen
kanen an naan ta krus.”
37 Gasinggit Jesus i na bakod iya na
kagi daw nabugto iya na ginawa.

‡ **15:22** *Golgota* ambal na naan ta Aramaic na linggwai. Lugar na naan dya palansang Jesus naan ta krus paumaw na Bungyod Balbagol tak daw lagen, kurti an ta bungyod paryo ta balbagol ta ittaw.
§ **15:23** Ta timpo Jesus, bulong na buat alin ta tagek ta tanem na mira pagamit para bulong ta sakit.
* **15:28** Isaias 53:12 Naan ta pila na mga kupya ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo binti-utso. † **15:34** *Eloi, Eloi, lema sabactani* ambal na naan alin ta Aramaic na linggwai. ‡ **15:34** Mga Salmo 22:1

38 Kurtina ya naan ta Balay Ta
Dyos nagisi na tenga gid alin ta apaw
paebes.§
39 Upisyal ta mga sundalo na gatin-
deg naan ta atubangan Jesus kamati
ta iya na singgit* daw kakita gid na
nabugto iya na ginawa. Gambal up-
isyal i, “Matuod gid man! Ittaw na
yan Bata Ta Dyos.”
40 May mga bai na naan gatindeg
ta madyo na gatan-aw ta mga natabo.
Anen man dya danen i Maria Mag-
dalena, Maria na inay Joses daw San-
tiago na paumaw na Angngod daw
anen man dya Salome.
41 Na ula pa napatay Jesus i, na
naan pa kanen ta Galilea, pirmi da-
nen an gakuyog daw gatabang ki ka-
nen. Tama pa man mga duma na
bai gatan-aw ta mga natabo ki Jesus.
Danen an gakuyog man ki Jesus ta iya
na pag-iling naan ta Jerusalem.

Paglebbeng Ki Jesus
(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

42 Napatay Jesus naan ta Adlaw Ta
Pagpriparar na yon man adlaw bag-
o Adlaw Ta Pagpuay. Na mapon gid
en,†
43 nangiseg gid Jose i na taga-
Arimatea na miling ki Pilato daw
maglisinsya na kanen mamang ta
lawa Jesus. Jose i kala na mimbro
ta Sanedrin na kadatasan na kunsiyo
ta mga Judio daw gapaabot kanen ta
timpo na mag-umpisa pagdumala an
ta Dyos.
44 Na nasugiran Pilato na patay
en Jesus, gatingala kanen an. Pau-
maw din upisyal ta mga sundalo daw
painsaan daw matuod na patay en
Jesus.
45 Na namatian Pilato sugid ta up-
isyal na patay en Jesus, patugutan din
Jose i na kamangen lawa Jesus.
46 Gapalit Jose i ta maalen na tila na
lino.‡ Pakamang din lawa Jesus naan
ta krus daw putuson paagi ta pag-
blebed ta tila ya.§ Pabetang din lawa
ya Jesus naan ta lebbengan na bato
na palungagan na paryo ta kwiba.
Pasaraan din lebbengan an ta bakod
na bato na papaligid naan ta gan-
gaan.
47 Nlaman Maria Magdalena
daw Maria na inay Joses daw indi
nalebbeng Jesus ya tak naan danen
dya na gatan-aw ta paglebbeng Jose
ki Jesus.

16

Pagbannaw Ki Jesus
(Mateo 28:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Paglambay ta Adlaw Ta Pagpuay
na gasalep en adlaw daw umpisa una
na adlaw ta duminggo, danen Maria
Magdalena, Maria na inay Santiago
daw Salome na iran na duma gapalit
ta ammot na mga pamanyos aged be-
tangan lawa Jesus.
2 Ta yon man na una na adlaw ta
duminggo na bag-o nang pa gasen-
nang adlaw, gapanaw danen an na
miling ta lebbengan ya Jesus.*

§ **15:38** Kurtina ya naan ta Balay Ta Dyos na nagisi, yon elet ta tengnga ta primiro na selled ta Balay Ta Dyos daw pinakaselled. Kurtina ya mga disi-utso mitros kadatasen, nuibi mitros kalaparen, daw isya pulgada kadakmelen. * **15:39** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula ambal na *kamati ta iya na singgit* naan ta birsikulo trintay-nuibi. † **15:42** Ta pagbilang ta mga Judio ta mga adlaw, gaumpisa daw gatapos mga adlaw an naan ta pagsalep ta adlaw na dili paryo ta ate na pagbilang anduni na gaumpisa daw gatapos mga adlaw an naan ta tenga kilem. Gani, ta pagsalep ta adlaw naan ta adlaw na napatay Jesus, lambay en Adlaw Ta Pagpriparar daw umpisa en Adlaw Ta Pagpuay. ‡ **15:46** May pasaysay parti ta *lino* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Marcos 14:51. § **15:46** Ta timpo Jesus, kaugalian ta mga Judio na lawa an ta patay paputos paagi ta pagblebed ta tila bag-o lebbeng. * **16:2** Ta pagbilang ta mga Judio ta mga adlaw na seled ta isya na duminggo, pangpitto na adlaw *Adlaw Ta Pagpuay* na yon man anduni paumaw ta na Sabado. Adlaw an na sunod ta Adlaw Ta Pagpuay paumaw danen na *una na adlaw ta duminggo* na yon man anduni paumaw ta na Duminggo. Beet ambalen na Sabado kilem gapalit mga bai ya ta mga pamanyos daw gatunuga danen daw ta Duminggo sellem giling danen naan ta lebbengan.

3 Ta iran na pagpanaw, gainsaay
danen an, “Ya! Kino taan kani
magligid ta bato na sara ta lebbengan
ya?”
4 Iling tan ambal danen tak sikad
bakod bato ya. Pag-abot danen ta
lebbengan, nakita danen na bato ya
naligid en.
5 Gaselled danen naan ta lebben-
gan daw may nakita danen na isya na
mama na batan-en. Iya na bayo puti
na langkaw. Gamungko kanen naan
dapit ta tuo ta selled ta lebbengan.
Nadlek gid danen an.
6 Gambal kanen ki danen, “Dili
kaw madlek. Nlaman ko na papan-
gita nyo Jesus ya na taga-Nazaret na
nalansang naan ta krus. Kanen ya
pabannaw en ta Dyos! Ula di en! La-
gen nyo nabetangan ta iya na lawa.
7 Miling kaw naan ta iya na mga
tinudluan daw sugiran nyo danen ya,
labi gid ki Pedro, na gauna Jesus ya ki
danen naan ta Galilea. Naan danen
dya makita kanen ya paryo ta iya na
naambal ki danen.”
8 Gagwa mga bai an naan ta lebben-
gan daw gadlagan. Sikad gid tin-
gala danen daw gakereg ta subla na
kulba. Ula danen gasugid ta maskin
kino parti ta iran na inagian tak
nadlek gid danen an.

Pagpakita Jesus Ki Maria Mag-dalena (Mateo 28:9-10; Juan 20:11-18)

9 Nabannaw Jesus i naan ta una
na adlaw ta duminggo.† Na sellem
pa ta yon man na adlaw, una kanen
gapakita naan ki Maria Magdalena.
Maria Magdalena an bai na naan
alin ki kanen napagwa Jesus pitto na
malain na ispiritu.‡
10 Pagkita Maria ki Jesus, giling ka-
nen naan ta mga tinudluan Jesus daw
naabutan din na danen an gangasebe
pa daw gangagal. Pasugiran din da-
nen an na bui Jesus ya.
11 Piro, ula danen gapati ta iya na
sugid na Jesus ya bui daw gapakita ki
kanen.

Pagpakita Jesus Naan Ta Darwa Din Na Tinudluan (Lucas 24:13-35)

12 Jesus i gapakita man na gabag-o
iya na sura naan ta darwa din na tin-
udluan na danen gapanaw na miling
naan ta baryo.
13 Pagkita danen ki kanen, gabalik
danen an naan ta Jerusalem. Pasugi-
ran danen iran na mga duma na Jesus
i gapakita ki danen, piro ula man
gyapon gapati iran na mga duma.

Pagpakita Jesus Naan Ta Unsi Na Apustulis (Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Mga Binuatan 1:6-8)

14 Ta uryan, gapakita Jesus i naan
ta unsi na apustulis§ na danen an
gakaan. Pagilekan din danen an
tenged na ula danen gapati daw
dessen iran na ulo tak ula gapati ta
sugid ta mga kakita ki kanen pagta-
pos na kanen an pabannaw.
15 Pasugo Jesus danen an, “Miling
kaw ta mga ittaw naan ta bilog na
kalibutan daw isugid naan ki danen
miad na balita parti ta pagdumala ta
Dyos.
16 Maluwas mga ittaw na mag-
pati ta miad na balita daw mag-
pabautismo, piro mga ittaw na dili
magpati, maageman danen silot na
ula katapusan.
17 May mga katingalaan na sinyalis
na makita nyo na buaten ta mga ittaw
na gapati. Iling ti mga sinyalis: Paagi
ta pagsambit ta ake na ngaran, ma-
pagwa danen malain na mga ispiritu
na naan ta mga ittaw. Mambal danen
an ta duma na mga linggwai na ula
gani danen naistudyui.
18 Dili danen an maino maskin
mabitan danen mga bekkessan daw

† **16:9** Adlaw an na sunod ta Adlaw Ta Pagpuay paumaw ta mga Judio na *una na adlaw ta duminggo* na yon man anduni paumaw ta na Duminggo. ‡ **16:9** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Marcos anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo nuibi asta binti. § **16:14** Unsi nang en mga apustulis tak Judas ya gapakamatay. Pwidi nyo mabasa parti ta pagpakamatay din naan ta Mateo 27:5 daw Mga Binuatan 1:18.

maskin kainem man ta ilo. Mapaayad danen mga ittaw an na may masakit paagi ta pagtungtong ta iran na mga lima."

Pagbalik Jesus Naan Ta Langit (Lucas 24:50-53; Mga Binuatan 1:9-11)

19 Pagtapos ambal Ginuo Jesus ta mga apustulis, padala kanen i naan ta langit daw gapungko kanen naan tengnged ta Dyos naan dapit ta tuo.*
20 Iya na mga tinudluan gawali naan ta bisan indi na lugar. Ta iran na pagwali, patabangan ta Ginuo danen an daw iran an na pawali pamatuuran din paagi ta mga katingalaan na nabuat danen.

* **16:19** Ambal an na *gapungko naan tengnged ta Dyos naan dapit ta tuo* beet ambalen na Jesus gadumala na kanen daw Dyos isya nang ta uturidad.

Miad Na Balita Na Pasugid
Lucas
Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Lucas

Yi na libro pangallo ta appat na libro naan ta *Bag-o Na Kasugtanan* na nasulat parti ta kabui daw kamatayen Jesu-Cristo. Naan ta yi na libro, Jesus an papakala na manluluwas para ta mga Judio daw tanan na mga ittaw ta bilog na kalibutan.

Naan ta kaumpisaan ta yi na libro mabasa mga isturya parti ta pagtao Juan na manugbautismo daw pagtao Jesu-Cristo. Mga ngaran ta kaapuan na alinan Jesus nalista naan ta yi na libro. Adan na una na ittaw na pabuat ta Dyos nalista man. Iling tan nasulat an tak ittaw na gasulat ta yi na libro, gusto din na mlaman ta mga ittaw na Jesus i papangako ta Dyos na Manluluwas para ta mga linai Israel daw para man ta tanan na mga ittaw ta bilog na kalibutan.

Nasulat man naan ta yi na libro parti ki Juan na manugbautismo na gawali naan ta mga ittaw na dapat magnelsel danen an daw dilian iran na mga sala aged danen an anda en para ta pag-abot Ginuo Jesus. Nasulat man parti ta pagbautismo ki Jesus daw pagtintar Satanas ki kanen. Pagtapos ta pagtintar, galibot Jesus i naan ta Galilea na gasugid ta miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos, gapaayad ta mga ittaw na may masakit daw gapagwa ta mga malain na ispiritu na naan ta mga ittaw.

Katapusan na isturya naan ta yi na libro parti ta pag-alin Jesus ta Galilea munta ta Jerusalem daw parti man ta mga natabo dya ki kanen seled ta pitto na adlaw na nabilin ta iya na kabui. Nasulat man parti ta iya na kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus daw pagbannaw ta Dyos ki kanen.

Ittaw na gasulat ta yi na libro na *Miad Na Balita Na Pasugid Lucas*, yon man gyapon na ittaw gasulat ta libro na *Mga Binuatan Ta Mga Apustulis*. Pasulat din *Mga Binuatan* aged mlaman ta daw ino natabo ta mga ittaw na gatuo ki Jesus pagtapos ta pagbannaw ki kanen daw iya na pagbalik naan ta langit.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Lucas

1. Tuyo ta gasulat ta yi na libro (1:1-4)
2. Pagtao Juan na manugbautismo daw pagtao Jesus (1:5 - 2:40)
3. Pagpabilin Jesus naan ta Timplo (2:41-52)
4. Pagwali Juan na manugbautismo (3:1-20)
5. Pagbautismo ki Jesus (3:21-22)
6. Listaan ta mga kaapuan na alinan Jesus (3:23-37)
7. Pagtintar Satanas ki Jesus (4:1-13)
8. Pagtudlo Jesus daw pagpaayad din ta mga ittaw na naan kanen ta Galilea (4:14 - 9:50)
9. Pag-alin Jesus naan Galilea na munta naan ta Jerusalem (9:51 - 19:28)
10. Pitto na adlaw na nabilin ta kabui Jesus, iya na pagtubang naan ta mga upisyalis daw iya na kamatayen (19:29 - 23:56)
11. Pagbannaw ta Dyos ki Jesus (24:1-12)
12. Pagpakita Jesus naan ta iya na mga tinudluan daw pagbalik din ta langit (24:13-53)

Umpisa Na Ambal

1 Dungganen na Teofilo,

Tama na mga ittaw gatingwa naan ta iran na sulat ta pagsaysay ta tanan na parti ki Jesus na natabo en naan ta ame i na lugar.

2 Iran na mga sulat paryas man ta pasugid ki kami ta mga ittaw na kakita mismo alin pa ta umpisa ta mga natabo ya daw gawali man ta miad na balita parti ki kanen.

3 Naisipan ko na miad pa na magsulat a man para masaysay ko ta miad

parti an ki kanen tak nausisa ko ta usto tanan ya na natabo alin ta umpisa. Nyan na, gasulat a ki kaon, Teofilo,
4 aged mlaman no na mga natudlo an ki kaon parti ki Jesus matuod gid.

Sugid Ta Angil Ki Zacarias

5 Ta timpo Herodes* na ari ta bilog na prubinsya Judea, may isya na pari ta Judio na ngaran din Zacarias. Kanen an sakep ta isya na grupo ta mga pari na paumaw na Abias. Sawa din Elisabet na alin man ta pamilya ta mga pari tak linai man Aaron.
6 Danen na magsawa matareng na mga ittaw na gatuman ta liag ta Dyos. Ula masaway ki danen ta iran na pagtuman ta tanan na sugo daw tudlo na alin ta Ginuo Dyos.
7 Ula danen an bata tak baog Elisabet an daw manakem en danen an.
8 Gabot timpo na Zacarias i naan ta Timplo na gasirbi ta Dyos tak rilibo ta mga pari ta grupo na Abias.
9 Na kanen naan ta Timplo, abot adlaw na kanen papili alin ta iya na grupo paagi ta gabot-gabutay na magsunog ta kamangyan na ialad naan ta Ginuo Dyos. Iling tan kaugalian ta mga pari ta iran na pagpili. Na uras en na magsunog ta kamangyan, gaselled kanen i naan ta Balay Ta Dyos.†
10 Ta yo na uras na gasunog kanen i ta kamangyan, gapangamuyo mga ittaw an na gatipon naan ta gwa.
11 Na naan pa Zacarias i ta selled, may angil alin ta Ginuo Dyos na gapakita ki kanen na gatindeg naan dapit ta tuo ta sunugan ta kamangyan.
12 Pagkita din ta angil, nataranta gid kanen an daw nadlek.
13 Gambal angil i ki kanen, "Zacarias, dili ka madlek tak pangamuyo no ya namatian ta Dyos. Elisabet ya na sawa no magbata ta mama daw ngaranan no na Juan.
14 Bata na matao imo gid na kalipay. Tama man na ittaw malipay tenged natao kanen an
15 tak kanen an tagan ta Ginuo Dyos ta bakod na katengdanan. Dili gid kanen an minem ta bino. Dili man minem ta maskin ino na inemen na makaingaw. Umpisa na naan ta gettek ta inay din, paubayan en kanen an ta Dyos Ispiritu Santo.
16 Pabaliken din naan ta Ginuo Dyos nakem an ta tama na kalai no na mga linai Israel‡ na gamadyo ta inyo na Dyos.
17 Muna kanen an na miling ta mga ittaw aged laygayan danen an bag-o mabot Ginuo para kapriparar ta iya na pag-abot. Ta iya na paglaygay, gaeman kanen an ta Dyos Ispiritu Santo paryas ki Elias na prupita anay pa sa. Paagi ta iya na laygay, magdayad nakem an ta mga amay naan ta iran na mga bata daw magtareng isip an ta mga ittaw na ula gatuman ta Dyos."§
18 Gainsa Zacarias i naan ta angil, "Ino pamatuod na matabo ambal no an? Manakem kay en!"
19 Sabat ta angil, "Yaken Gabriel. Naan a alin ta Dyos. Papadala a din na miling ki kaon aged magsugid ta miad i na balita parti ta buaten din para ki kaon.
20 Naan ta igo na timpo matuman gid pasugid ko i. Piro, tenged na ula ka gapati, kaon yan magparyas en ta apa. Dili ka makaambal keteb ta adlaw na matabo sugid ko i."
21 Na gaisturyaay Zacarias i daw angil naan ta selled ta Balay Ta Dyos, mga ittaw ya na gapangamuyo naan

* **1:5** *Herodes* na pasambit naan ta birsikulo singko ari na paumaw na *Herodes Na Kala Gid Ta Tanan.* Pwidi nyo mabasa parti ki *Herodes Na Kala Gid Ta Tanan* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. Ngitaen nyo ambal na *Herodes.* † **1:9** Mga pari an na Judio darwa bisis kada adlaw gasunog ta kamangyan sunod ta sugo ta Dyos (Exodo 30:7-8). ‡ **1:16** *Tama na kalai no na mga linai Israel* beet ambalen mga Judio tak mama na ngaran din Israel alinan ta mga Judio. Pwidi nyo mabasa parti ki *Israel* daw parti man ta mga *Judio* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. § **1:17** Malakias 4:5-6

ta gwa gatagad ki kanen. Gatingala
danen ya man-o tak lugay kanen an
mwa.
22 Paggwa din, dili en kaambal.
Naintindian ta mga ittaw na kanen
i may nakita na katingalaan naan ta
selled tak sigi nang en sinyas ki da-
nen daw dili en makaambal.
23 Pagtapos ta rilibo Zacarias, guli
kanen i.
24 Paglambay ta pila na mga adlaw,
Elisabet na sawa din gabagnes daw
ula galin ta iran na istaran keteb ta
limma bulan.
25 Elisabet an gambal, “Miad tak
Ginuo Dyos an naluoy ki yaken. Ta
tabang din, dili aren magayya naan
ta mga ittaw tak dili aren baog.”

Sugid Ta Angil Ki Maria

26 Na annem en bulan pagbagnes
Elisabet, pasugo isab ta Dyos angil
Gabriel na miling naan ta banwa na
Nazaret na sakep ta Galilea.
27 May ambalen kanen an na alin
ta Dyos para ta isya na dlaga na ula
pa natandeg ta mama. Ngaran din an
Maria daw nakagunan* kanen an ta
mama na ngaran din Jose na linai Ari
David.
28 Gabriel i gapakita daw gaprani
ki Maria daw gabugno, “Maria, sadya
na adlaw para ki kaon. Napili ka para
ta bakod na pribiliyo. Ginuo Dyos an
gaubay ki kaon.”
29 Pagmati Maria, ula din
naintindii daw ino beet ambalen ta
angil daw gakullaw kanen an man-o
tak iling tan ambal ki kanen.
30 Ambal pa ta angil, “Maria, dili
ka madlek tak patagan ka ta Dyos ta
bakod gid na pribiliyo.
31 Mamati ka! Mabagnes ka daw
magbata ta mama. Ngaranan no ka-
nen na Jesus.
32 Kanen an may bakod na kateng-
danan. Umawen kanen an na Bata Ta
Dyos Na Labaw Ta Tanan. Tagan ka-
nen an ta Ginuo Dyos ta katengdanan
na mag-ari paryo ta kaapuan din na
Ari David.
33 Mag-ari kanen an naan ta mga
linai Jacob† ta ula katapusan. Dili
matapos iya an na pagdumala.”
34 Pagmati Maria, gainsa kanen
ta angil, “Man-o na mabagnes a na
yaken i ula natandeg ta mama?”
35 Sabat ta angil ki Maria, “Dyos
Ispiritu Santo an mabot ki kaon daw
magbagnes ka paagi ta paglekkep ki
kaon ta gaem ta Dyos Na Labaw Ta
Tanan. Gani, bata an na matao ki
kaon alin gid ta Dyos daw umawen
kanen an na Bata Ta Dyos.
36 Lagen no Elisabet ya na imo na
parinti. Dati kanen ya baog, piro an-
duni gabagnes en ta bata na mama,
maskin kanen an manakem en. An-
duni annem en bulan pagbagnes din
an
37 tak ula impusibli ta Dyos.”
38 Pagmati Maria, ambal din,
“Gapasakep a ta pagbeet ta Ginuo
Dyos. Kabay pa na matuman paam-
bal no an ki yaken.” Pagtapos ta
ambal Maria, galin angil ya.

Pagsud-o Maria Ki Elisabet

39 Paglambay ta pila na mga adlaw
alin ta pagsugid ta angil ki Maria,
giling Maria i ta banwa danen
Zacarias na naan ta kabungyuran
na lugar ta prubinsya Judea. Gadali
kanen an na magsud-o ki danen.
40 Pag-abot din dya, gaselled kanen
i naan ta balay danen Zacarias daw
gaatag ta taod ki Elisabet.
41 Pagmati Elisabet ta ambal Maria,
gulpi giyo bata an naan ta gettek
din daw Elisabet i pagaeman ta Dyos
Ispiritu Santo.
42 Nalipay gid Elisabet daw bakod
iya na kagi na gambal kanen ki
Maria, “Miad gid Dyos an ki kaon
labaw ta tanan na bai. Miad man
kanen an ta bata na matao ki kaon.
43 Kino a gid na pasud-o a no, kaon
na inay ta Ginuo ko!

* **1:27** Pwidi nyo mabasa parti ta *kagon* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **1:33** *Mga linai Jacob* beet ambalen mga Judio tak Jacob alinan ta iran na lai. Jacob ya paumaw man na Israel. Pwidi nyo mabasa parti ki *Israel* daw mga *Judio* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

44 Nlaman ko na kaon inay ta Ginuo
tak pagmati ko ta kagi no, bata i naan
ta gettek ko gulpi nang giyo ta kalipay
din.
45 Malipay ka gid tak gapati ka na
ambal ya ta Ginuo Dyos ki kaon ma-
tuman!”

Pagdayaw Maria Ta Dyos

46 Pagtapos ta ambal Elisabet,
Maria i gambal,
“Gadayaw a ta Ginuo Dyos.
47 Nalipay a tenged ta Dyos na
ake na Manluluwas.
48 Kademdem kanen an ki
yaken na kebes din na sug-
uon.
Umpisa anduni, tanan na mga ittaw
ta mga timpo na mabot
mag-ambal na bakod gid pri-
biliyo ko
49 tenged ta mga katingalaan
na nabuat ta Dyos Na Mak-
agagaem para ki yaken.
Labaw gid kanen an ta tanan.
50 Bakod gid kaluoy din an naan ta
tanan na mga gataod ki kanen
umpisa ta una na timpo asta
anduni daw ta ula katapu-
san.
51 Pakita din na bakod iya na gaem
paagi ta iya na mga buat.
Papirdi din daw pawasak
mga ittaw na ugal
aged dili matuman iran na
malain na mga plano.
52 Papalin din mga gadumala an
naan ta iran na mga datas na
katengdanan,
daw paatagan din ta datas
na katengdanan mga
kebes an.
53 Paatagan din mga nakulian an
ta iran na mga kinanglanen.
Piro, mga manggaranen an
papalin din na ula dala.
54-55 Patabangan din mga linai Israel
na iya na mga ittaw
tak ula kanen an nalipat ta
iya na pangako na maluoy
kanen ki Abraham daw ta
mga linai Abraham asta ta
ula katapusan.”‡
Yon ambal Maria ta iya na pagdayaw
ta Dyos.
56 Mga tallo bulan na gadayon
Maria naan iran Elisabet bag-o muli.

Pagtao Juan Na Manugbautismo

57 Abot uras na gabata Elisabet i
daw mama iya na bata.
58 Namatian ta mga silingan din
daw iya na mga parinti parti ta bakod
na kaluoy ta Ginuo Dyos ki kanen
daw nalipay man danen an.
59 Ta pangwallo na adlaw alin ta
pagtao ta bata, patuman ta ginikanan
din sirimunya an ta pagbuat ta tanda
naan ta iya na lawa§ daw ta pag-atag
ta ngaran. Duma na mga ittaw na
gatambong ta sirimunya, liag danen
na Zacarias ngaran an ta bata aged
sangay ta amay din.
60 Piro, dili miag iya na inay. Ambal
inay din, “Dili pwidi tak ngaranan
nay kanen an na Juan.”
61 Ambal danen naan ta iya na inay,
“Man-o tak Juan na ngaran gusto
nyo? Ula kaw man yan parinti na
ngaran din an Juan.”
62 Pasinyasan danen Zacarias an
daw ino liag din na ngaran na para ta
iya na bata.
63 Gasinyas Zacarias na tagan ta
masulatan daw iling ti pasulat din,
“Juan ngaran din.” Gatingala gid da-
nen an tanan ta iya na nasulat.
64 Pagtapos din sulat, dayon kaam-
bal isab kanen an na gadayaw ta
Dyos.
65 Mga kasilingan Zacarias gatin-
gala gid na nadlek tenged ta mga
natabo ki danen Zacarias. Balita an
parti ki danen galapta ta tanan na

‡ **1:54-55** Mga linai Israel daw mga linai Abraham paryas nang beet ambalen na mga Judio. § **1:59** Isya na sugo ta Dyos naan ta Mga Sinulat Moises na sunuron ta mga Judio na danen an magbuat ta tanda naan ta lawa ta mga mama. Yon na tanda daw naan ta Inglis paumaw na ‘circumcision’. Mga bata an ta mga Judio pabuatan ta tanda naan ta lawa na danen an wallo nang pa adlaw alin ta pagtao. Pwidi nyo mabasa parti ta *tanda naan ta lawa* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

mga banwa naan ta kabungyuran na
lugar ta prubinsya Judea.
66 Tanan na mga kamati, paisip-isip
danen, “Ino taan plano ta Ginuo Dyos
ta yon na bata daw magbakod?” Iling
tan iran na isip tak nlaman danen na
paubayan kanen an ta Ginuo Dyos.

Pagdayaw Zacarias Ta Dyos

67 Na kaambal en isab Zacarias i na
amay Juan, pagaeman kanen an ta
Dyos Ispiritu Santo daw ambal din:
68 “Kiten na mga linai Israel, mag-
dayaw ki ta Ginuo na ate na
Dyos
tak kiten na mga ittaw din
pademdem din daw palibri
man alin ta ate na mga kuntra.
69 Padala din ki kiten isya na makaga-
gaem na manluluwas na linai
ta pasaligan din na Ari David.
70 Paagi ta padala din na manlu-
luwas, patuman din iya na
pangako na nasugid paagi ta
mga prupita anay pa sa na
gasirbi ki kanen.
71 Gapangako kanen na luwasen
ki din alin ta ate na mga kuntra
daw alin ta malain na plano
ta mga gademet ki kiten.
72 Gapangako man kanen an na
maluoy ta mga kaapuan na ate
na alinan
daw magtuman kanen an ta iya
na pangako na dili din gid
matalikuran.
73-74 Yon mga pangako din ki Abra-
ham na ate na alinan.
Gasumpa kanen an na luwasen
ki din alin ta ate na mga kuntra
aged kiten i magsirbi ki ka-
nen na ula ki adlek,
75 ula masaway ki kiten daw
pirmi ki magsunod ta iya na liag
keteb bui ki pa.
76 Kaon na bata ko, umawen ka na
manugsugid ta kabebet-en ta
Dyos Na Labaw Ta Tanan.
Kaon muna na miling ta mga it-
taw bag-o mabot Ginuo para
kapriparar danen ta iya na
pag-abot.
77 Kaon magtudlo ta mga ittaw ta
Dyos na danen an maluwas
paagi ta pagpatawad din ki da-
nen ta iran na mga sala.
78-79 Tenged ate na Dyos miad
daw maluluy-on, ipadala din
ki kiten manluluwas na alin ta
langit.
Ta pag-abot ta manluluwas, ka-
mangen din ate na adlek ta
kamatayen na paryo kanen an
ta adlaw na gasennang daw
gapapawa ta lugar na delem.
Tudluan ki din man daw
ino buaten ta aged
magtawway ate na kabui.”
Yon ambal Zacarias ta iya na pag-
dayaw ta Dyos.
80 Gabakod Juan na dayad iya an
na pamatasan. Na bakod kanen an
en, naan kanen an gistar ta lugar na
ula kabalayan asta ta adlaw na mag-
umpisa kanen an ta paglaygay naan
ta mga linai Israel.

2

Pagtao Jesus (Mateo 1:18-25)

1 Ta timpo na natao en Juan ya,
Augusto na pangulo ta Roma gasugo
na tanan na mga ittaw na sakep ta
iya na pagdumala magpalista para
masinsos.
2-3 Tenged ta sugo Augusto, giling
mga ittaw an naan ta mga banwa na
alinan ta iran na kaapuan para mag-
palista. Yon una na sinsos na Cirenio
gubirnador ta prubinsya Siria.
4 Tenged ta sinsos, galin Jose i ta
banwa na Nazaret na sakep ta Galilea
daw miling ta prubinsya Judea aged
magpalista naan ta banwa na naan
dya natao David ya tak kanen i linai
David. Betlehem ngaran ta banwa
David na pailingan din.
5 Maria na nakagunan* din
pakuyog din miling ta Betlehem

* **2:5** Ta timpo danen Jose, kaugalian ta mga Judio daw nakagunan ta mama isya na bai, danen an pakabig en na magsawa. Pwidi nyo mabasa parti ta *kagon* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

aged magpalista man. Kabulanan en Maria na giling danen an ta Betlehem.
6 Na naan danen ta Betlehem, abot en uras na magbata Maria i.
7 Gabata kanen an ta iya na panganay na isya na mama. Paputos din ta bakken bata i daw pabetang naan ta pakan-anan ta ayep. Danen an naan nang ta pasilungan ta mga ayep tak ula en bakanti naan ta balay dayunan.

Sugid Ta Angil Naan Ta Mga Manugbantay Ta Karniro

8 Ta timpo na natao bata Maria, may mga manugbantay ta karniro na naan ta paalaban na dani ta Betlehem. Gapulaw danen an ta pagbantay ta iran na mga karniro.
9 Nali nang, may angil alin ta Ginuo Dyos na gapakita ki danen. Nasilakan danen an ta pawa na alin ta Ginuo Dyos daw nadlek gid danen an!
10 Gambal angil ki danen, "Dili kaw madlek! Mamati kaw! May isugid a ki kyo na miad na balita na mag-atag ta bakod na kalipay ta tanan na mga ittaw.
11 Anduni na adlaw naan ta banwa David natao en inyo an na Manluluwas. Kanen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari† na inyo na Ginuo!
12 Yi pamatuod ta ake na ambal ki kyo: Makita nyo tise an na bata na naputos ta bakken na naan ta pakan-anan ta ayep."
13 Nali nang, may gapakita na sikad tama na mga angil na gaduma naan ta una ya na angil daw gadayaw ta Dyos. Ambal danen,
14 "Naan ta langit tanan na pagdayaw
paatag naan ta Dyos. Naan ta
kalibutan katawway ta kabui
ta mga ittaw na gaatag ta kali-
pay ki kanen."
15 Na gabalik mga angil naan ta langit, gaisturyaay mga manugbantay i, "Mos! Miling ki naan ta Betlehem daw lagen ta natabo ya na pasugid ki kiten ta angil na papadala ta Ginuo Dyos."
16 Gadali-dali danen an na miling naan ta Betlehem. Na naan en danen dya, nakita danen Maria an daw Jose daw nakita man danen bata an na naan ta pakan-anan ta ayep.
17 Pagkita danen, pasugid danen ambal ya ta angil parti ta bata an.
18 Tanan na ittaw na kamati ta iran na pasugid gatingala gid.
19 Piro Maria i a, pirmi din pademdem daw paisip ta miad tanan na natabo parti ta iya na bata.
20 Mga manugbantay ya ta karniro gabalik naan ta paalaban na nalipay daw gadayaw danen naan ta Dyos tenged ta tanan na namatian daw nakita danen tak natuman gid sugid ya ta angil.

Pag-atag Ta Ngaran Ta Bata Maria

21 Ta kawallo na adlaw alin ta pagtao ta bata Maria, gatuman Jose i daw Maria ta sirimunya ta mga Judio ta pagbuat ta tanda naan ta lawa ta bata na mama.‡ Ta sirimunya ta pagbuat ta tanda, paatagan bata an ta ngaran na Jesus tak na ula pa gabagnes Maria i, sugo ta angil na ngaranan danen bata an na Jesus.

Pagdala Ki Jesus Naan Ta Timplo

22 Paglambay ta kwarinta na adlaw alin ta pagbata Maria, giling danen i Jose daw Maria naan ta Jerusalem tak abot en igo na adlaw na miling ta Timplo na magtuman ta sugo naan ta Mga Sinulat Moises parti ta sirimunya ta paglimpyo para ta mga bai na gabata.§ Padala man danen Jesus i daw paalad naan ta Ginuo Dyos
23 tak patuman danen sugo ta Ginuo Dyos na nasulat na iling ti, "Kada panganay na bata na mama iya ta Ginuo Dyos."*

† **2:11** Pwidi nyo mabasa parti ta *Pinili Ta Dyos Na Mag-ari* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **2:21** May pasaysay parti ta *tanda naan ta lawa* na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Lucas 1:59. § **2:22** Naan ta Levitico 12:2-8 pwidi nyo mabasa mga sugo parti ta mga bai na gabata. * **2:23** Exodo 13:1-2, 12-13

24 Gaalad man danen ta mga yupan aged magtuman ta sugo ta Ginuo Dyos, “Mag-alad ka ta darwa na salampati. Daw dili salampati, pwidi man darwa na bata pa na tukmo.”†
25 May mama na gistar naan ta Jerusalem na ngaran din Simeon. Matareng kanen an daw dyusnon daw gapaabot na tabangan ta Dyos mga linai Israel. Kanen an ittaw na paubayan ta Dyos Ispiritu Santo.
26 Nlaman din paagi ta Dyos Ispiritu Santo na bag-o kanen mapatay, makita din Pinili an Ta Ginuo Dyos Na Mag-ari.
27 Ta pag-ubay ta Dyos Ispiritu Santo ki kanen, giling kanen naan ta Timplo ta yon man na adlaw na Jesus i padala dya aged magtuman danen Jose ta mga sugo naan ta Mga Sinulat Moises parti ta panganay na bata na mama. Pagselled danen Jose naan ta Timplo,
28 gaprani Simeon ki danen daw pakengkeng din Jesus i. Gadayaw kanen ta Dyos na ambal din,

29 “Ginuo Dyos, yaken na suguon no,
pwidi no en bawien kabui ko.
Tawway en ake na nakem
na natuman pangako no ki yaken
30 tak nakita ko en Manluluwas i
31 na padala no para ta tanan na ittaw.
32 Ipaintindi din ta mga ittaw na mga
dili linai Israel parti an ta imo
na kabebet-en.
Tenged ki kanen, kami na imo na
mga ittaw na mga linai Israel
dayawen ta duma na mga ittaw.”

33 Na namatian ta mga ginikanan Jesus ambal Simeon parti ki Jesus, gatingala gid danen an.
34 Pabindisyunan Simeon danen an daw ambal din ki Maria, “Tenged ta bata no i, tama ki kiten na mga linai Israel magpadyo ta Dyos daw tama man magprani ta Dyos. Kanen i magtudlo parti ta kabebet-en ta Dyos, piro tama na mga ittaw magkuntra ki kanen.
35 Tenged ki kanen, ipakita ta Dyos daw ino gid naan ta isip ta mga ittaw. Kaon yan masakitan gid na paryo pabuno ta ispada imo na tagipusuon.”
36 Naan man ta Timplo may bai na manakem gid en na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos. Ngaran din Ana daw bata kanen i Fanuel na alin ta pamilya Aser. Pitto nang taon pagduma din ta iya na sawa daw nabalo en kanen i.
37 Adlaw kilem kanen naan ta Timplo na gasirbi ta Dyos paagi ta pagpwasa daw pagpangamuyo. Idad din utsintay-kwattro na Jesus an padala danen Jose naan ta Timplo.
38 Na gambal pa Simeon ya ki danen Maria, gaprani Ana i daw gapasalamat ta Dyos tenged ki Jesus. Gasugid man kanen i parti ki Jesus naan ta mga ittaw na galaem ta paglibri ta Dyos ta Jerusalem.‡
39 Na natuman en Maria daw Jose tanan na sugo ta Ginuo Dyos na nasulat parti ta mga gabata, gabalik danen naan ta iran na banwa na Nazaret na sakep ta Galilea.
40 Jesus i gabakod na miad iya na lawa. Gadugang iya na alam daw gaubay pirmi Dyos an ki kanen.

Pagpabilin Jesus Naan Ta Timplo

41 Kada taon ginikanan Jesus giling naan Jerusalem tenged ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto.§
42 Na Jesus gaidad en ta dusi anyos, giling ginikanan din naan ta Jerusalem daw pakuyog kanen i aged mamista danen an tak yon iran na kaugalian.
43 Pagtapos ta pista, gapanaw danen an Jose daw Maria na muli. Piro, ula danen nlami na gapabilin Jesus i naan ta Jerusalem.

† **2:24** Levitico 12:6-8 ‡ **2:38** Ta timpo Jesus, daw magsambit mga Judio ta ambal na *Jerusalem,* katamaan beet ambalen syudad Jerusalem, piro kaysan beet ambalen man *mga linai Israel.* Unti ta birsikulo trintay-utso Jerusalem beet ambalen mga linai Israel. § **2:41** Pwidi nyo mabasa parti ta *Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

44 Salig danen na kanen i naan
nang gakuyog ta mga duma danen na
guli. Isya en adlaw panaw danen Jose
bag-o danen pangita Jesus i naan ta
duma danen na mga grupo ta iran na
mga parinti daw arey.
45 Na ula danen nakita kanen i,
gabalik danen an naan ta Jerusalem
aged ngitaen.
46 Ta pangallo na adlaw alin ta pag-
umpisa ta pagpangita, nakita danen
Jesus naan ta Timplo na gamungko
na duma ta mga mistro. Kanen i
gamati daw gainsa ki danen.
47 Tanan na kamati ki kanen gatin-
gala tenged ta iya na alam daw mga
sabat.
48 Na nakita Jesus i ta iya na
ginikanan, gatingala danen an daw
gambal Maria ki kanen, “Bata na i,
man-o tak iling ti buat no ki kami?
Kami amay no galibeg gid ta pangita
ki kaon.”
49 Sabat Jesus, “Man-o tak pangita
a nyo? Dapat inta nlaman nyo na
kinanglan na naan a di ta balay ta ake
na Amay.”
50 Piro, ula kaintindi iya na
ginikanan daw ino beet din ambalen.
51 Jesus i gakuyog ta ginikanan din
na malik naan ta Nazaret. Gatuman
gid kanen an ki danen. Pirmi naan
ta isip Maria tanan ya na natabo na
parti ki Jesus.
52 Gabakod Jesus i daw gadugang
iya na alam daw nalipay gid Dyos an
daw mga ittaw ki kanen.

3

Pagwali Juan Na Manugbautismo (Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28)

1 Ta pangkinsi na taon ta pagdu-
mala Tiberio na pangulo ta Roma,
Poncio Pilato gubirnador naan ta
prubinsya Judea. Ta yon man na
timpo Herodes* gadumala naan ta
Galilea. Felipe na utod Herodes gad-
umala naan ta Iturea daw Traconite.
Lisanias gadumala naan ta Abilinia.
2 Anas daw Caifas mga pinakadatas
na manugdumala ta mga pari. Ta yon
man na timpo, Juan na bata Zacarias
naan ta lugar na ula kabalayan. Na
naan dya kanen an, may minsai alin
ta Dyos na napaabot ki kanen para
isugid din ta mga ittaw.
3 Giling kanen an naan ta tanan
na lugar na dani ta Suba Jordan
daw naan dya gawali ta mga ittaw
na danen an kinanglan magnelsel
daw dilian iran an na mga sala para
patawaren danen an ta Dyos. Pawali
din man na dapat na pamatuuran
danen iran na pagnelsel paagi ta pag-
pabautismo naan ki kanen.
4 May nasulat Isaias na prupita
anay pa sa na natuman paagi ta pag-
wali Juan. Iling ti nasulat din,
“May ittaw naan ta lugar na ula ka-
balayan
na galaygay na bakod iya na kagi.
Ambal din ta mga ittaw,
‘Ipriparar nyo agian an para
ta pag-abot ta Ginuo.
Tadlengen nyo dalan an na
agian din!
5 Tampekan nyo tanan an na
yup-ak naan ta tengngaan ta
mga bukid!
Patagen nyo tanan an na
mga bungyod daw bukid!
Tadlengen nyo galike-like an
na mga dalan!
Tapanen nyo mga dalan an
na lub-ang-lub-ang!
6 Daw iling tan buaten nyo,
makita ta tanan paagi an
ta pagluwas ta Dyos ta mga
ittaw.’ ”†
7 Tama na mga ittaw giling ki Juan
aged magpabautismo ki kanen. Gam-
bal kanen ki danen, “Kyo na malain!
Paryo kaw ta mga bata ta bekkessan

* **3:1** *Herodes* na pasambit naan ta birsikulo uno ari na paumaw na *Herodes Antipas.* Pwidi nyo mabasa parti ki *Herodes Antipas* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. Ngitaen nyo ambal na *Herodes.*
† **3:6** Isaias 40:3-5 Naan ta Lucas 3:4 *ittaw na naan ta lugar na ula kabalayan na galaygay na bakod iya na kagi* beet ambalen Juan na manugbautismo. *Agian an* beet ambalen mga ittaw an na pawalian din. Pawali din na kinanglan magbag-o danen aged danen an anda para ta pag-abot ta Ginuo.

na dalitan!‡ Salig nyo taan na paagi
nang ta inyo na pagpabautismo ma-
likawan nyo mabot an na silot ta
Dyos tenged ta iya na kagilek!
8 Daw nelselan nyo daw dilian inyo
an na mga sala, kinanglan ipakita
nyo paagi ta inyo na mga buat. Dili
kaw man mag-isip na maluwas kaw
alin ta silot ta Dyos na mambal kaw
ta inyo na kaugalingen, 'Kami i mga
linai Abraham!' Sugiran ta kyo na
pwidi imuon ta Dyos mga bato na i na
linai Abraham!
9 Tandaan nyo! Priparar en Dyos
an na silutan kaw tenged ta inyo na
mga sala na paryo kanen ta ittaw na
gaalo en ta wasay din naan ta puon
ta kaoy na pukanen tak kada kaoy na
dili dayad iya na bunga pukanen daw
pilak naan ta apoy."
10 Gainsa mga ittaw ki Juan, "Ino
dapat nay na buaten aged pamatuod
na ganelsel kay en?"
11 Sabat Juan, "Daw kino ki kyo
may darwa na bayo, isya an atag nyo
ta ittaw na ula bayo. Iling man tan,
daw kino ki kyo may pagkaan, tagan
nyo ittaw an na ula makaan."
12 Gaprani man ki Juan mga
manugsukot an ta buis aged mag-
pabautismo. Gainsa danen, "Mistro,
ino dapat nay na buaten?"
13 Sabat Juan, "Dili kaw magsukot
ta subla!"
14 Mga sundalo na gamati ki Juan
gainsa man ki kanen, "Ta, kami a, ino
dapat nay na buaten?"
Sabat din, "Dili kaw mangwarta
paagi ta pagpalleg daw pagbuat-buat
ta sala naan ta mga ittaw na ula sala.
Makuntinto kaw nang en ta inyo na
swildo."
15 Ta timpo na mga ittaw
gapabautismo ki Juan, tama
gapaabot ta pag-abot ta Pinili Ta Dyos
Na Mag-ari. Pagmati ta mga ittaw ta
wali Juan, gainsa danen an ta iran na
kaugalingen daw Juan en taan Pinili
Ta Dyos Na Mag-ari.
16 Na nlaman Juan na iling sa
iran an na isip, gambal kanen an,
"Yaken gabautismo ki kyo paagi nang
ta waig. Piro, may mabot na mas
datas iya na katengdanan kaysa ta
ake na katengdanan. Dili a bagay
na magsirbi ki kanen maskin ta pag-
badbad nang ta igot ta iya na san-
dal§ tak datas gid iya na kateng-
danan. Bautismuan din duma an ki
kyo paagi ta Dyos Ispiritu Santo daw
duma ya paagi ta apoy.
17 Kanen an priparar en na magbe-
lag ta mga ittaw na matareng naan
ta mga dili matareng. Paryo kanen
an ta ittaw na gimes en na panginan
iya an na naani na trigo tak gibit
en ta gamit na pangpangin aged ma-
belag linggas an naan ta uot. Trigo
an na linggas taguon din naan ta iya
na kamalig. Piro, uot an daw uppa
sunugon din naan ta apoy na dili ma-
patay."
18 Tama pa man na duma na laygay
Juan ta iya na pagwali naan ta mga
ittaw na kinanglan iran na batasan
magbag-o daw ta iya na pagsugid ta
miad na balita parti ta papaabot na
Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.
19 Ta paglaygay Juan, pakuntra din
malain na buat Herodes na manug-
dumala ta Galilea tak Herodes ya, pa-
sawa din Herodias bisan magbayaw
danen an daw tenged man ta duma
pa na buat Herodes na malain.
20 Piro, gadugang pa gid sala
Herodes tak papriso din Juan ya.

Pagbautismo Ki Jesus (Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11)

21 Na ula pa napriso Juan daw
gabautismo pa kanen ta mga ittaw,
Jesus i gapabautismo man ki kanen.
Pagtapos ta bautismo, gapangamuyo
Jesus i daw gabukas langit an.
22 Dyos Ispiritu Santo an na daw
lagen paryo ta salampati gapababa
naan ki kanen. May namatian na
gambal na naan ta langit, "Kaon ake

‡ **3:7** Ta timpo Juan, ta isip ta mga Judio malain na ittaw paanggid naan ta bekkessan. § **3:16** Ta timpo Juan, katengdanan ta pinakababa na suguon na kanen magtangtang ta sandal ta iya na amo na bag-o nang guli na gaselled ta balay.

na bata na palangga ko. Nalipay a gid ki kaon."

Mga Kaapuan Na Alinan Jesus (Mateo 1:1-17)

23 Na Jesus i gaidad ta mga trinta anyos, gumpisa kanen ta iya na mga ubra. Isip ta mga ittaw na kanen i bata Jose.
Jose an bata Eli
24 na iya na amay Matat,
Matat an bata Levi na iya na amay Melqui,
Melqui an bata Janai na iya na amay Jose,
25 Jose an bata Matatias na iya na amay Amos,
Amos an bata Nahum na iya na amay Esli,
Esli an bata Nagai
26 na iya na amay Maat,
Maat an bata Matatias na iya na amay Semei,
Semei an bata Jose na iya na amay Joda,
27 Joda an bata Joanan na iya na amay Resa,
Resa an bata Zorobabel na iya na amay Salatiel,
Salatiel an bata Neri
28 na iya na amay Melqui,
Melqui an bata Adi na iya na amay Cosam,
Cosam an bata Elmadam na iya na amay Er,
29 Er an bata Josue na iya na amay Eliezer,
Eliezer an bata Jorim na iya na amay Matat,
Matat an bata Levi
30 na iya na amay Simeon,
Simeon an bata Juda na iya na amay Jose,
Jose an bata Jonam na iya na amay Eliaquim,
Eliaquim an bata Melea
31 na iya na amay Mena,
Mena an bata Matata na iya na amay Natan,
Natan an bata David
32 na iya na amay Jesse,
Jesse an bata Obed na iya na amay Booz,
Booz an bata Salmon na iya na amay Naason,
33 Naason an bata Aminadab na iya na amay Admin,
Admin an bata Arni na iya na amay Esrom,
Esrom an bata Fares na iya na amay Juda,
34 Juda an bata Jacob na iya na amay Isaac,
Isaac an bata Abraham na iya na amay Tera,
Tera an bata Nahor
35 na iya na amay Serug,
Serug an bata Ragau na iya na amay Peleg,
Peleg an bata Heber na iya na amay Sala,
36 Sala an bata Cainan na iya na amay Arfaxad,
Arfaxad an bata Sem na iya na amay Noe,
Noe an bata Lamec
37 na iya na amay Metusela,
Metusela an bata Enoc na iya na amay Jared,
Jared an bata Mahalalel na iya na amay Cainan,
38 Cainan an bata Enos na iya na amay Set,
Set an bata Adan, daw Adan an pak-abig na bata ta Dyos.

4

Pagtintar Satanas Ki Jesus (Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13)

1 Pagtapos ta pagbautismo ki Jesus naan ta Suba Jordan, galin Jesus dya na pagaeman ta Dyos Ispiritu Santo daw giling naan ta lugar na ula kabalayan. Ta iya na pagtinir dya, gapadayon Dyos Ispiritu Santo ta pag-ubay ki kanen.
2 Gatinir kanen i dya ta kwarinta na adlaw daw patintar kanen Satanas. Ta yon man na mga adlaw ula kanen may pakaan. Paglambay ta kwarinta na adlaw, nletem gid kanen i.
3 Iling ti na paagi pagtintar Satanas ki Jesus. Ambal Satanas, "Tenged na kaon yan Bata Ta Dyos, imuon no na tinapay bato na i."

4 Sabat Jesus, “Naan ta sinulat na
pulong ta Dyos may ambal,
‘Dili nang ta tinapay mabui mga it-
taw.’ ”*
5 Pagsabat Jesus, padala Satanas
kanen i naan ta datas na lugar.
Nali nang papakita Satanas ki kanen
tanan na nasyon ta kalibutan.
6 Ambal Satanas ki Jesus, “Iatag
ko ki kaon tanan na nasyon daw
manggad dya aged kaon magdumala.
Pwidi ko iatag naan ta maski kino na
liag ko tak naan en ki yaken uturidad
ta pagdumala ta mga nasyon na yan.
7 Daw magluod ka ki yaken na sir-
bian a no, imo en tanan na napakita
ko ki kaon.”
8 Sabat Jesus, “Naan ta sinulat na
pulong ta Dyos may ambal,
‘Magsirbi ka ta Ginuo na imo na Dyos.
Kanen nang sirbian no.’ ”†
9 Pagsabat Jesus, padala Satanas
kanen i naan ta Jerusalem daw patin-
deg naan ta pinakadatas na parti ta
Timplo. Ambal Satanas, “Tenged na
kaon yan Bata Ta Dyos, alin di mugpa
ka
10 tak naan ta sinulat na pulong ta
Dyos may ambal,
‘Magsugo Dyos an ta mga angil din na
magbantay ki kaon.’‡
11 Nasulat man,
‘Saluon ka danen ta iran na mga lima
aged dili ka katupa naan ta
bato.’ ”§
12 Sabat Jesus, “Naan ta sinulat na
pulong ta Dyos may ambal,
‘Dili no piliten Ginuo an na imo na
Dyos na pamatuuran din pa
iya na pag-amblig ki kaon.’ ”*
13 Pagtapos Satanas ta iya na pagt-
intar ki Jesus, padilian din anay Jesus
ya asta kanen an may upurtunidad
na magtintar isab ki Jesus.

Pag-umpisa Jesus Ta Iya Na Buat Naan Ta Galilea (Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15)

14 Pagtapos Satanas ta pagtintar ki
Jesus, gabalik Jesus i naan ta Galilea
daw naan ki kanen gaem ta Dyos
Ispiritu Santo. Balita an na parti
ki kanen galapta naan ta bilog na
Galilea.
15 Gatudlo kanen i naan ta mga
balay tipunan ta mga Judio daw pa-
dayaw kanen i ta mga ittaw.

Jesus Naan Ta Nazaret (Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6)

16 Na naan pa Jesus ta Galilea,
giling kanen i naan ta Nazaret na
banwa na naan dya kanen i gabakod.
Ta Adlaw Ta Pagpuay, giling kanen i
naan ta balay tipunan paryo ta pirmi
din pabuat. Na naan ta selled, gatin-
deg kanen naan ta tubangan ta mga
ittaw aged magbasa ta sinulat na pu-
long ta Dyos.
17 Paatag ki Jesus sinulat Isaias na
prupita anay pa sa daw pabuklad din.
Pangita din daw pabasa nasulat Isa-
ias na iling ti:
18 “Paubayan a ta Dyos Ispiritu Santo
tak napili a ta Ginuo Dyos na
magsugid ta miad na balita
naan ta mga imol.
Pasugo a din na magsugid ta mga
biag na danen an malibri,
magsugid ta mga bulag na danen
an makakita
daw magtabang ta mga
palupig.
19 Pasugo a din na magsugid na abot
en timpo
naan ta plano ta Ginuo Dyos na
maluoy kanen ta mga ittaw.”†
20 Pagtapos Jesus basa ta sinulat
ya, palukot din daw pabalik naan ta
ittaw na gaatag ki kanen. Gapungko
kanen i daw tanan na mga ittaw dya
gatan-aw ki kanen.

* **4:4** Deuteronomio 8:3 † **4:8** Deuteronomio 6:13 ‡ **4:10** Mga Salmo 91:11 § **4:11** Mga Salmo 91:12 * **4:12** Naan ta Deuteronomio 6:16 pwidi nyo mabasa laygay Moises naan ta mga paryo din na Hebreo na dili danen piliten Dyos an na pamatuuran din pa na gaamblig kanen ki danen paryo ta dati na buat danen na gariklamo danen an naan ki Moises parti ta pag-amblig ta Dyos ki danen. Naan ta Exodo 17:1-7 pwidi nyo mabasa isturya parti ta iran na pagriklamo ki Moises. † **4:19** Isaias 61:1-2

21 Gambal kanen i ki danen,
“Mintras na namatian nyo ake na
pabasa na naan ta sinulat na pulong
ta Dyos, natuman en ake na pabasa.”
22 Tanan danen gatingala ki kanen
daw gakullaw ta makatingala na mga
ambal din. Ambal danen, “Di' ba
kanen i bata nang Jose na kasimanwa
ta?”
23 Tenged ta iran na ambal parti
ki Jesus, gambal kanen i ki danen,
“Sigurado a na ipademdem nyo ki
yaken yi na ambalanen, ‘Duktor, bu-
lungon no anay imo an na kaugalin-
gen!’ tak beet ambalen nyo na bu-
aten ko unti naan ta ake na kaugalin-
gen na banwa mga namatian nyo na
nabuat ko naan ta Capernaum.”
24 Ambal din pa ki danen, “Ee, liag
nyo na iling tan buaten ko. Piro,
gambal a ki kyo na mga prupita na
manugsugid ta kabebet-en ta Dyos,
danen an ula papatii ta iran na mga
kasimanwa na danen an pasugo ta
Dyos.
25-26 Isipen nyo natabo ta timpo
Elias na prupita anay pa sa. May
letem naan ta bilog na Israel tak ula
gid guran keteb ta tallo tenga taon.
Ta yon man na timpo, bisan tama
na balo na bai naan ta lugar na Is-
rael, Elias ya ula pasugua ta Dyos na
magtabang naan ta maskin isya ki
danen. Pasugo kanen na magtabang
naan ta isya na bai na balo na dili-
Israelinen naan ta banwa na Sarepta
naan ta prubinsya ta Sidon na dili
sakep ta Israel.‡
27 Iling man tan ta timpo Eliseo na
prupita anay pa sa. Tama ittaw naan
ta Israel na may segeng na masakit
ta langgit, piro ula isya ki danen na
kasimanwa Eliseo na papaayad din.
Naaman ya nang na taga-Siria pa-
paayad din.”§
28 Pagmati ta mga ittaw na naan ta
balay tipunan ta ambal Jesus, sikad
gid gilek danen tanan.
29 Gatindeg danen an daw
payudyod Jesus i pagwa ta iran na
banwa asta ta pangpang aged itulod
inta kanen i tak iran na banwa naan
ta apaw ta bungyod.
30 Piro, Jesus i gaagi nang naan ta
iran na tengnga daw magpadyo.

Ittaw Na Naseddepan Ta Malain Na Ispiritu (Marcos 1:21-28)

31 Alin ta Nazaret, gategbeng Jesus
i naan ta banwa na Capernaum na
sakep man ta Galilea. Na naan kanen
i dya, kada Adlaw Ta Pagpuay giling
kanen i naan ta balay tipunan aged
magtudlo.
32 Tanan na gamati ki kanen gatin-
gala gid tak kanen an gatudlo alin ta
iya gid na alam.
33 Ta Adlaw Ta Pagpuay na naan Je-
sus i ta balay tipunan, may mama na
anen dya na naseddepan ta malain
na ispiritu. Gasinggit kanen an ki
Jesus,
34 “Ara! Jesus na taga-Nazaret,
man-o tak anen ka di? Giling ka di
taan aged silutan kay? Kala ta kaw
daw kino ka! Kaon yan alin gid ta
Dyos!”
35 Paay Jesus malain ya na ispiritu,
“Sagbak! Mwa ka dyan ki kanen!”
Pag-ambal Jesus, naan ta tubangan
ta tanan na ittaw dya palampes ta
malain na ispiritu ittaw an naan ta
saag daw padilian na ula naino.
36 Pagkita ta mga ittaw dya na na-
pagwa Jesus malain ya na ispiritu,
gatingala gid danen an daw gaistu-
ryaay, “Uy! Ino taan klasi na ambal
nya? May bakod na gaem kanen an
daw uturidad na bisan mga malain
na ispiritu gatuman ki kanen. Na pa-
sugo din danen an na maggwa, dayon
man gwa!”
37 Galapta gid naan ta mga lugar na
dani ta Capernaum balita an parti ta
mga nabuat ya Jesus.

‡ **4:25-26** *Naan ta 1 Mga Ari kapitulo disi-syiti pwidi nyo mabasa isturya parti ki Elias daw iya na pagtabang ta bai na balo.* § **4:27** Naan ta 2 Mga Ari 5:1-15 pwidi nyo mabasa isturya parti ki Eliseo daw Naaman.

Pagpaayad Jesus Ta Tama Na Mga Ittaw
(Mateo 8:14-17; Marcos 1:29-39)

38 Jesus i galin naan ta balay
tipunan daw giling naan ta balay
danen Simon. Anen man dya ugwan-
gan Simon na bai daw sikad paso
lawa din an. Mga ittaw na naan ta
balay ya gangayo ta tabang ki Jesus.
39 Gaprani Jesus i daw gatindeg
tengnged ta neggaan din. Pasugo Je-
sus na magpuas dangga din an. Ga-
puas iya na dangga daw dayon ban-
gon kanen daw mimes ta pagkaan
para ki danen Jesus.

40 Na magsalep nang pa adlaw an,
tanan na mga ittaw naan ta Caper-
naum na duma danen may masakit,
padala danen naan ki Jesus. Bisan
ino na mga masakit ta mga ittaw na
padala ki kanen, patungtong din iya
na lima ta kada isya daw danen tanan
nayad.
41 Pagwa din man mga malain na
ispiritu alin ta tama na mga ittaw.
Na gagwa danen an, gasinggit, “Kaon
Bata Ta Dyos!” Paay din danen an
na dili en mag-ambal pa tak nlaman
danen na kanen Pinili Ta Dyos Na
Mag-ari.

42 Pagsennang ta adlaw, gapanaw
Jesus i alin ta Capernaum daw miling
naan ta lugar na ula kabalayan. Pa-
pangita kanen i ta mga ittaw. Pagkita
danen ki kanen, paawiran danen
daw pangabayen na dili kanen i ma-
lin ta iran na lugar.
43 Piro, gambal kanen i ki danen,
“Dapat miling a pa ta duma na mga
banwa aged magsugid ta miad na
balita parti ta pagdumala ta Dyos*
tak pasugo a din para magbuat ta
iling tan.”
44 Tenged iling tan ambal Jesus,
gapadayon kanen i ta pagsugid ta
miad na balita naan ta mga balay
tipunan ta mga Judio naan ta bilog na
Judea.†

5

Pagpili Jesus Ta Una Din Na Mga Tinudluan
(Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20)

1 Na gatudlo Jesus i naan kilid ta Da-
gat Genesaret,* gaginetek mga ittaw
an tak liag danen na mamati ta iya na
mga patudlo parti ta ambal ta Dyos.
2 Nakita din darwa na buti na
pabilin naan ta dagsayan. Mga
mananagat an kakawas en daw
gawaswas ta iran na mga pukot.
3 Gasakay Jesus i naan ta isya na
buti na iya Simon daw gapangabay ki
Simon na magpalaod tise. Naan dya
gamungko Jesus i daw magpadayon
ta pagtudlo ta mga ittaw.
4 Pagtapos Jesus ta pagtudlo, gam-
bal kanen ki Simon, “Magpalaod ki
daw mamukot aged may makamang
ki.”
5 Gambal Simon i ki Jesus, “Mistro,
ula ki taan may makamang tak kad-
law kay nang ta pamukot, piro ula
kay man gyapon kamang. Tenged
nyan ambal no, magtaktak kay isab.”
6 Pagtaktak danen ta mga pukot,
pakulong danen sikad tama na sidda
asta na tise nang magisi iran na mga
pukot.
7 Tenged ta katamaen ta sidda, pa-
paypay danen Simon iran ya na mga
duma na naan ta isya na buti na
magtabang. Gaprani dayon iran ya
na mga duma daw papanno danen ta
sidda darwa na buti. Napanno gid
mga buti ya asta mateggeb daw tise
nang maleddang.

* **4:43** Pwidi nyo mabasa parti ta *pagdumala ta Dyos* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **4:44** Ta timpo Jesus, daw Judea an pasambit ta mga ittaw may darwa na pusibilidad daw ino beet ambalen. Una, prubinsya nang na pangaranan na Judea. Pangarwa, prubinsya ta Judea asta man ta Galilea tak yon mga lugar na paistaran ta mga Judio. Gani, naan ta birsikulo kwarintay-kwattro, may pusibilidad na *bilog na Judea* beet ambalen Judea asta man Galilea. * **5:1** Dagat Genesaret isya man na ngaran ta Dagat Galilea. Pwidi nyo mabasa parti ta *Dagat Galilea* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **5:8** Ngaran na Pedro paatag Jesus ki Simon daw kaysan paumaw Simon ya na Simon Pedro. Naan ta Lucas 6:13-14 pwidi nyo man mabasa parti ta ngaran na Pedro.

8 Pagkita Simon Pedro† ta sikad
tama na sidda, galuod kanen an
naan ta tubangan Jesus daw gam-
bal, “Ginuo, dili ka marani ki yaken.
Gayya a gid ki kaon tak tama a sala.”
9 Iling tan ambal din tak gatingala
gid kanen an daw mga duma din
tenged ta sikad tama na mga sidda na
nakamang danen.
10 Gatingala man danen Santiago
daw Juan na mga kabataan Zebedeo
na duma din na mananagat. Gam-
bal Jesus i ki Simon, “Dili ka madlek!
Paryo na papanagat no an mga sidda,
yon man umpisa anduni panagaten
no an mga ittaw tak maglaygay ka
naan ta mga ittaw na magpasakep
danen ta pagdumala ta Dyos.”
11 Pagtapos Jesus ta ambal, pasaog
danen Simon mga buti ya. Pabilin
danen tanan na pagkabetang danen
daw gakuyog ki Jesus.

Mama Na May Segeng Na Masakit Ta Langgit (Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45)

12 Na Jesus i naan ta isya na banwa,
may mama dya na may segeng na
masakit ta langgit ta bilog din na
lawa. Pagkita din ki Jesus, gadapa ka-
nen an naan ta atubangan Jesus daw
gapakiluoy, “Ginuo, daw gusto no,
mapaayad a no ta ake na masakit.”
13 Paibitan Jesus mama an daw
ambal din, “Gusto ko! Mayad ka!”
Pag-ambal Jesus, nakamang dayon
masakit ta langgit ta mama ya.
14 Paambalan Jesus kanen an,
“Dili ka mugid naan ta bisan kino
parti ta ake na pagpaayad ki kaon.
Magdiritso ka nang naan ta pari
daw magpatan-aw na nayad ka en.
Magdala ka man ta alad na igo ta
sugo ta Dyos naan ta Mga Sinulat
Moises parti ta mga napaayad alin
ta segeng na masakit ta langgit aged
may pamatuod ka naan ta mga ittaw
na nayad ka en.”
15 Maski paambalan Jesus mama
ya na dili mugid, galapta man gyapon
balita parti ki Jesus. Pirmi sikad tama
na mga ittaw gaprani na gatumpok
naan ki Jesus para mamati ta iya na
mga patudlo daw mangabay ki ka-
nen na ayaren iran na masakit.
16 Piro, kanen i a, ugali din na pirmi
miling naan ta lugar na ula kabal-
ayan aged mangamuyo.

Mama Na Dili Kapanaw (Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12)

17 Isya adlaw, na Jesus i gatudlo
ta mga ittaw, anen dya pila na mga
Pariseo daw mga manugtudlo ta Mga
Sinulat Moises‡ na gapamati man.
Alin danen ta lain-lain na mga banwa
na sakep ta Galilea daw alin man
ta syudad Jerusalem daw duma pa
na mga banwa na sakep ta Judea.
Naan ki Jesus gaem an ta Ginuo Dyos
ta pagpaayad ta mga ittaw na may
masakit.
18 Na gatudlo pa kanen i, may mga
ittaw na giling dya. Patuwangan da-
nen mama na naan ta neggaan tak
dili kapanaw. Gangita danen an ta
paagi na melled naan ta balay aged
dleen inta mama an na dili kapanaw
naan ta atubangan Jesus.
19 Piro, ula danen kaselled tak
sikad tama ittaw daw ula maagian.
Tenged ula danen maagian, padala
danen mama an naan ta apaw ta atep
ta balay.§ Paukab danen atep ya na
usoy ki Jesus daw patunton danen
mama an naan ta tubangan Jesus na
naan man ta tengnga ta mga ittaw.
20 Na nakita Jesus na danen an
gasalig gid ki kanen na mapaayad
din mama an na dili kapanaw, gam-
bal kanen i ta mama an, “Dey, nap-
atawad en imo an na mga sala!”
21 Mga manugtudlo ta Mga Sinulat
Moises daw mga Pariseo gagumod,
“Kino gid ittaw na i na iya na am-
bal insulto ta uturidad ta Dyos? Ula

‡ **5:17** Pwidi nyo mabasa parti ta mga *Pariseo* daw *mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. § **5:19** Naan ta lugar ta mga Judio ta timpo Jesus, atep an ta mga balay katamaan tapan daw may geddan naan gwa ta balay na agian munta ta atep.

duma na makapatawad ta mga sala daw dili, Dyos nang!”

22 Piro, nlaman Jesus iran na isip. Gainsa kanen i ki danen, “Man-o tak gaisip kaw ta iling tan?
23 Indi ta darwa na i mas dali nang buaten? Ambalen ko na napatawad en iya na mga sala, o ambalen ko na kanen an mangon daw manaw? Simpri darwa i paryas nang na dali buaten tak iling an tan mabuat paagi nang ta gaem daw uturidad ta Dyos.
24 Pamatuuran ko ki kyo na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan* may uturidad naan ta kalibutan i na magpatawad ta mga sala.” Dayon, gambal Jesus i ta mama na dili kapanaw, “Gasugo a ki kaon, mangon ka! Dleen no neggaan no an daw muli!”
25 Naan ta tubangan ta tanan na ittaw, gabangon dayon mama an. Pabitbit din iya an na neggaan daw muli na gadayaw ta Dyos.
26 Gatingala gid danen tanan daw gadayaw ta Dyos. Sikad gid pagkullaw an danen. Ambal danen, “Makatingala gid nakita ta anduni!”

Pag-umaw Jesus Ki Levi Na Muyog Ki Kanen (Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17)

27 Pagtapos ta pag-ayad Jesus ta mama ya na dili kapanaw, gagwa Jesus i naan ta balay daw manaw. Ta iya na pagpanaw, nakita din isya na manugsukot ta buis na ngaran din Levi na gamungko naan ta bayaran ta buis. Gambal Jesus ki kanen, “Muyog ka ki yaken aged kaon isya man ta ake na mga tinudluan.”
28 Pag-ambal Jesus, gatindeg dayon Levi daw padilian tanan din na mga betang daw muyog.
29 Levi i gakumbira naan ta iran na balay para ki Jesus. Tama na manugsukot ta buis daw duma pa na mga ittaw gakaan duma ki danen Jesus.
30 May mga Pariseo daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises na mimbro man ta grupo ta mga Pariseo na gariklamo naan ta mga tinudluan Jesus, “Man-o tak gakaan kaw daw gainem duma ta mga manugsukot ta buis daw makasasala na mga ittaw?”†
31 Sabat Jesus, “Mga ittaw na miad iran na lawa ula gakinanglan ta duktor. Piro, mga ittaw an a na may masakit, danen gakinanglan ta duktor.
32 Nyan na ula a giling di para maglaygay naan ta mga ittaw na salig danen na matareng danen an. Giling a di para maglaygay naan ta mga ittaw na makasasala aged magnelsel danen an daw dilian iran na mga sala.”

Insa Parti Ta Pagpwasa (Mateo 9:14-17; Marcos 2:18-22)

33 May mga ittaw na gaprani ki Jesus daw gambal, “Mga tinudluan Juan daw mga tinudluan man ta mga Pariseo pirmi gapwasa daw gapangamuyo. Man-o tak imo an na mga tinudluan sigi nang a na kaan daw inem na ula gid gapwasa?”
34 Gasabat Jesus i, “Daw may kumbira ta kasal, impusibli na mga paimbitar an dili nyo pakan-enen mintras na mama na bag-o nang kasal anen pa don duma ki danen!
35 Piro, mabot adlaw na mama an na bag-o kasal kamangen naan ki danen. Yon en uras na danen an magpwasa.”‡
36 Gaisturya pa Jesus i ki danen ta paanggid, “Ula bisan kino na gagisi daw gakamang ta tila na pangtupak

* **5:24** Pwidi nyo mabasa parti ta umaw na *Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **5:30** Ta timpo Jesus, lugar ta mga Judio sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. Mga manugsukot an ta buis pabilang ta iran na mga kasimanwa na danen an mga traydor tak gasirbisyo para ta gubirno ta Roma. Katamaan man ki danen gapangwarta nang. Gani, pabilang danen an na makasasala na mga ittaw. Pwidi nyo mabasa parti ta *makasasala na mga ittaw* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **5:35** Paanggid na paisturya Jesus beet ambalen na ula gapwasa mga tinudluan din tak kanen an naan pa duma ki danen.

naan ta bag-o na bayo daw itupak naan ta daan na bayo. Daw iling tan buaten din, bag-o na bayo masamad tak nagisi en daw tupak ya dili bagay ta daan na bayo tak alin ta bag-o na bayo.

37 Iling man tan, ula bisan kino na gaugsak ta bag-o na bino na dili pa iseg na gabula pa naan ta daan na ugsakan na langgit na ula en gainat.§ Daw iling tan buaten din, mabustik ugsakan tenged ta pagbula ta bino. Muyak bino ya daw masamad man ugsakan an.

38 Dapat bag-o na bino iugsak naan ta bag-o buat na ugsakan na langgit na gainat pa.*

39 Mga ittaw na anad en ta pag-inem ta lugay en buat na inemen, dili sabor ki danen bag-o buat na inemen. Ambal danen, 'Mas sabor gid inemen an na lugay en nabuat.' "†

6

Insa Parti Ta Adlaw Ta Pagpuay (Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28)

1 Ta Adlaw Ta Pagpuay, Jesus i daw iya na mga tinudluan gaagi naan ta isya na triguan. Gaugot mga tinudluan din ta pila na mga passi ta trigo daw pakesse-kesse danen daw kanenen.

2 May mga Pariseo na gambal ki Jesus, "Man-o tak gabuat kaw ta iling sa na kuntra ta mga sugo parti ta Adlaw Ta Pagpuay?"*

3 Sabat Jesus, "Paryo kaw inyo na ula kabasa parti ta pabuat Ari David anay pa sa na nletem gid kanen ya daw iya na mga duma.

4 Giling kanen naan ta balay ta Dyos daw patagan ta tinapay na paalad para ta Dyos. Patagan din man iya na mga duma. Piro, maskin mga pari nang patugutan na maan ta tinapay na paalad para ta Dyos, buat ya danen Ari David ula pabilang na kuntra ta mga sugo Moises."†

5 Ambal pa Jesus ki danen parti ta iya na kaugalingen, "Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan may uturidad na magbeet daw ino tugot na buaten naan ta Adlaw Ta Pagpuay."

Mama Na Lima Din An Kimay (Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6)

6 Isya man na Adlaw Ta Pagpuay, Jesus i gaselled daw gatudlo naan ta balay tipunan. Naan dya may mama na tuo din an na lima kimay.

7 Naan man dya duma na mga Pariseo daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises. Danen i gapanilag gid ki Jesus daw magpaayad kanen naan ta Adlaw Ta Pagpuay tak papangitaan danen kanen i ta sala aged maakusaran.

8 Piro, nlaman Jesus iran an na isip. Gambal kanen ta mama na lima din an kimay, "Mindeg ka daw marani di." Pag-ambal Jesus, mama ya gaprani ki kanen daw gatindeg naan ta tubangan ta mga ittaw.

9 Gainsa Jesus i ta mga Pariseo daw mga manugtudlo ya, "Naan ta Mga Sinulat Moises, ino tugot na buaten ta naan ta Adlaw Ta Pagpuay? Indi

§ **5:37** Ta timpo Jesus, bino isya na inemen na nabuat na alin ta ubas. Ugsakan ta bino nauman alin ta langgit ta kanding. * **5:38** Mga paanggid na paisturya Jesus beet ambalen na dili dapat idugang nang mga patudlo Jesus naan ta mga patudlo ta mga Pariseo. Dapat na iya nang Jesus na mga patudlo sunuron an. † **5:39** Naan ta birsikulo trintay-nuibi, gaisturya Jesus ta paanggid parti ta mga ittaw na ula gapati ta iya na bag-o na mga patudlo. Beet ambalen din na mga ittaw an, daw danen naanad ta dati na mga patudlo ki danen, dili danen magpati daw may bag-o na mga patudlo. Ambal danen na mas dayad dati ya na patudlo kaysa ta bag-o an. * **6:2** Daw Adlaw Ta Pagpuay, tama na ubra na kuntra ta mga sunuran ta mga Judio. Mag-ani an isya na ubra na kuntra. Pwidi nyo mabasa Exodo 34:21. Isya man na ubra na kuntra mag-imes ta pagkaan. Ta isip ta mga Pariseo kuntra maskin pag-ugot nang an daw pagkesse ta trigo tak paryas nang man gyapon ta pag-ani daw pag-imes ta pagkaan. † **6:4** Naan ta Levitico 24:5-9 pwidi nyo mabasa parti ta tinapay na paalad para ta Dyos. Naan ta 1 Samuel 21:1-6 pwidi nyo mabasa isturya parti ta pabuat ya Ari David na gakaan kanen ta tinapay na paalad para ta Dyos.

ti: Magbuat ki ta miad, magbuat ki ta
malain? Magluwas ki ta mga ittaw,
magpatay ki ta mga ittaw?”
10 Pag-insa din, patan-aw din da-
nen an tanan na naan ta iya na pali-
bot daw gambal kanen i ta mama ya,
“Untayen no imo na lima na kimay.”
Dayon, pauntay ta mama iya na lima
daw nayad en.
11 Na nakita ta mga manugtudlo ta
Mga Sinulat Moises daw mga Pariseo
na mama ya paayad Jesus naan ta Ad-
law Ta Pagpuay, gagilek gid danen an
ki Jesus.‡ Tenged ta iran na kagilek,
gasapol danen an daw ino iran an na
buaten ki kanen.

Pagpili Jesus Ta Dusi Na Apustulis (Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19)

12 Paglambay ta pila na mga adlaw
alin ta pagpaayad Jesus ta mama ya
na lima din kimay, gapanaw Jesus
i daw miling naan ta isya na bukid
aged mangamuyo. Kadlaw gid kanen
an ta pangamuyo naan ta Dyos.
13 Pagsennang ta adlaw, patipon Je-
sus mga tinudluan din an daw gapili
kanen i ta dusi naan ki danen. Paata-
gan din danen an ta katengdanan na
paumaw na apustulis.§
14 Yi mga napili din: Simon na
pangaranan din na Pedro, Andres na
utod Simon, Santiago, Juan, Felipe,
Bartolome,
15 Mateo, Tomas, Santiago na bata
Alfeo, Simon na paumaw man na
Makabanwa,
16 Judas na bata ta isya man na
Santiago daw Judas Iscariote* na ta
uryan magtraydor ki kanen.

Pagpaayad Jesus Ta Tama Na Mga Ittaw (Mateo 4:23-25)

17 Na gategbeng Jesus i daw mga
duma din alin ta bukid, gateneng da-
nen i naan ta patag na lugar. Naan
dya tama na mga tinudluan din daw
sikad man tama na mga ittaw na
naan pa alin ta syudad Jerusalem
daw duma pa na mga banwa ta bilog
na prubinsya Judea daw mga madyo
na mga banwa na Tiro daw Sidon na
dani ta baybay.
18 Giling danen an dya aged ma-
mati ki Jesus daw paayaren din man
danen an ta iran na masakit. Pa-
palin Jesus mga malain na ispiritu na
gatublag ta mga ittaw.
19 Tama na mga ittaw na liag mag-
tandeg ki Jesus tak nayad bisan kino
na gatandeg ki kanen tenged ta sikad
bakod na gaem na alin ki kanen
daw tanan na mga ittaw dya na may
masakit paayad din.

Mga Tudlo Jesus Naan Ta Iya Na Mga Tinudluan (Mateo 5:1-12)

20 Gatubang Jesus i ta iya na mga
tinudluan daw mambal,
“May angken na kalipay alin ta Dyos
kyo yan na imol
tak beet ambalen na sakep kaw
ta pagdumala ta Dyos.
21 May angken na kalipay alin ta Dyos
kyo yan na nletem anduni
tak mabusog kaw.
May angken na kalipay alin ta Dyos
kyo yan na gaug-og anduni
tak magtawa kaw.
22 May angken kaw na kalipay alin ta
Dyos daw matabo na demetan
kaw, sikwayen, painsulto daw
inyo man na dengeg samaren
tenged kyo yan sakep ki Kanen
Na Alin Ta Langit Na Natao
Naan Ta Kalibutan.
23 Daw maagian nyo mga malain
na iling tan, magkalipay kaw daw
musko ta subla na kalipay tak may
bakod na bales naan ta langit na pata-
gana ta Dyos para ki kyo. Demdemen
nyo na iran na buaten na malain ki
kyo paryas nang ta pabuat ya anay

‡ **6:11** Gagilek mga manugtudlo ya daw mga Pariseo ki Jesus tak dili danen maimo na maakusaran na may sala kanen an ta iya na pagpaayad ta mama ya. Dili danen maakusaran kanen an tak napakita din paagi ta iya na ambal na dili kuntra ta Mga Sinulat Moises magbuat an ta miad maskin pa naan ta Adlaw Ta Pagpuay. § **6:13** Katengdanan ta apustulis na pirmi magkuyog ki Jesus daw magtudlo man paryas ki kanen. * **6:16** Iscariote i dili apilyido Judas. *Iscariote* beet ambalen taga-Keriote tak Keriote banwa na alinan din.

pa sa ta iran na mga kaapuan naan ta
mga prupita. Piro, bisan iling tan in-
agian ta mga prupita, kabaton danen
ya ta bakod na bales alin ta Dyos.
24 Piro, kyo na manggaranen anduni,
may maageman kaw na
segeng na kalised tak ula
en duma na kalipay na
mabot pa ki kyo daw dili,
dayad an na pangabui na
naageman nyo anduni
naan ta kalibutan i.
25 Kyo na pirmi busog anduni,
may maageman kaw na
segeng na kalised tak
maleteman kaw.
Kyo na gatatawa daw gasadya nang
anduni,
may maageman kaw na
segeng na kalised tak
mangasebe kaw daw mag-
ug-og.
26 Daw kyo dayawen gid ta usto ta
tama na mga ittaw tak pabuat nyo
daw ino nang an na makalipay ki da-
nen, may maageman kaw na segeng
na kalised tenged iran na pagdayaw
ki kyo paryas nang ta pabuat ya
anay pa sa ta iran na mga kaapuan
naan ta mga dili-matuod na prupita.
Padayaw gid mga dili-matuod na
prupita, piro pasilutan ta Dyos."

Pagtratar Naan Ta Mga Kuntra (Mateo 5:38-48; 7:12a)

27 Gambal pa Jesus i naan ta iya
na mga tinudluan, "Kyo na gamati ki
yaken, may ambal a ki kyo. Gugmaen
nyo mga ittaw na gakuntra ki kyo
daw magbuat kaw ta miad naan ta
mga ittaw na gademet ki kyo.
28 Mangamuyo kaw ta Dyos na
magdayad kaimtangan an ta mga
ittaw na gangabay na maglain
kaimtangan nyo. Mangamuyo kaw
man para ta mga ittaw na gabuat ta
malain ki kyo.
29 Daw tampaen ka, itubang no pa
liyo no an na mimi. Daw kamangen
bayo no na pang-isleb, dili no pegen-
gan na makamang man isya pa an na
suot no na bayo.
30 Tagan no daw kino mangayo ki
kaon. Daw kamangen imo na mga
gamit, dili no bawien.
31 Trataren nyo duma na mga ittaw
paryo man daw ino liag nyo na pag-
tratar danen ki kyo.
32 "Daw gugmaen nyo an mga ittaw
nang na gagugma ki kyo, dili kaw
dayawen ta Dyos tak bisan pa mga
ittaw na gabuat ta malain, danen an
gagugma man ta mga gagugma ki da-
nen.
33 Daw miaran nyo an mga it-
taw nang na miad ki kyo, dili kaw
dayawen ta Dyos tak bisan pa mga
ittaw na gabuat ta malain, danen an
gamiad man ta mga gamiad ki danen.
34 Daw magpaeles kaw ta mga it-
taw nang na makabayad, dili kaw
dayawen ta Dyos tak bisan pa mga
ittaw na gabuat ta malain, danen an
gapaeles man na balik nang ta puon
naan ta mga paryo danen na gabuat
ta malain.
35 Piro kyo, gugmaen nyo daw mi-
aran mga kuntra nyo an. Magpae-
les kaw ki danen na dili kaw mag-
isip ta bales. Daw buaten nyo iling
tan, may bakod na bales para ki kyo.
Mapamatuuran nyo man na Dyos Na
Labaw Ta Tanan pasunod nyo na
paryo kaw ta mga bata na gasunod
ta ugali ta iran na amay tak Dyos an
pirmi miad bisan ta mga ittaw na ula
gademdem ta dayad na buat ki danen
daw bisan man ta mga may malain
na batasan.
36 Dapat maluuyon kaw man paryo
ta ate na Dyos na Amay na malu-
uyon."

Pagpaandam Jesus Parti Ta Pag-usgar Naan Ta Duma (Mateo 7:1-5)

37 Gambal pa Jesus i naan ta iya na
mga tinudluan, "Dili kaw mag-usgar
ta duma tak daw dili kaw mag-usgar
ki danen, dili kaw usgaran ta Dyos.
Dili kaw mag-ambal ta duma na da-
nen an may sala daw dapat na silutan
tak daw dili kaw mag-ambal ta iling
tan, dili mag-ambal Dyos an na kyo
yan dapat silutan. Magpatawad kaw

ta duma tak daw patawaren nyo danen an, patawaren kaw ta Dyos.
38 Mangatag kaw ta duma tak daw
mangatag kaw ki danen, Dyos an
mag-atag ki kyo ta sikad tama na
paryo din padesek, payegyeg daw
padugangan pa aged magsubla. Daw
mangatag kaw, dapat tama tak daw
ino katamaen ta atag nyo naan ta
duma, iling man tan katamaen iatag
an ta Dyos ki kyo."

39 Gaisturya Jesus i ki danen ta al-
imbawa, "Kabuangan nang gid daw
ittaw na bulag magguyod ta isya man
na bulag. Daw bulag magguyod ta
paryo din na bulag, danen an na
darwa mulog naan ta lungag.
40 Mga ittaw na patudluan, iran na
alam dili datas pa ta alam ta mistro
danen. Piro, pagtapos ta pagtudlo
ki danen, iran na alam paryas en ta
alam ta iran na mistro.
41 "Man-o tak sali ka gid ta bantay
ta sala ta duma, piro sala no an na
bakod pabay-an no nang? Daw il-
ing tan buat no, paryo na nakita no
puling na tise nang naan ta mata ta
duma, piro pabay-an no nang man
na naan ta imo na mata may paryo
bakod na tablon.
42 Maskin paryo may tablon na
naan ta imo na mata na ula no intin-
dia, gambal ka ta duma no, 'Dey,
miad taan na kamangen ko imo an
na puling.' Salig no daw kino ka na
ula sala! Dilian no imo na sala bag-o
ka magsaway ta duma parti ta iya na
sala. Daw iling tan buaten no, paryo
pakamang no tablon an na naan ta
imo na mata aged kakita ka ta usto
para makamang no tise an na puling
na naan ta mata ta duma."

Mga Ambal Na Miad Daw Malain
(Mateo 7:16-20, 12:33-35)

43 Gambal pa Jesus i naan ta iya na
mga tinudluan, "Mga kaoy na dayad
dili mamunga ta lain. Mga kaoy na
lain dili mamunga ta dayad.
44 Mga kaoy makala paagi ta iran
na bunga. Daw liag ta ittaw na ma-
mang ta bunga ta igos, simpri dili
kanen an mag-ipo naan ta telleken na
tanem! Daw liag ta ittaw na mamang
ta bunga ta ubas, simpri dili kanen an
mag-ipo naan ta blagen na telleken!
45 Iling man tan, ittaw na miad,
pirmi man miad mga paambal din
tak tanan na naan ta iya na isip miad.
Ittaw na malain, pirmi man malain
mga paambal din tak tanan na naan
ta iya na isip malain. Daw ino naan ta
isip ta ittaw, yon man ambalen din."

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagsunod Ta Iya Na Ambal
(Mateo 7:24-27)

46 Gambal pa Jesus i naan ta iya
na mga tinudluan, "Man-o tak pau-
maw a nyo na 'Ginuo', piro ula kaw
gasunod ta ambal ko?
47 Isturya ko ki kyo parti ta mga it-
taw na gaprani ki yaken daw gamati
ta ambal ko daw gasunod.
48 Danen an paryo ta ittaw na
gatukod ta balay na gakutkot kanen
ta dalem asta naabot unay na bato
aged tindegan ta ligi. Gabot timpo
na gabaa suba daw galamba waig
naan ta balay, piro ula nadala ta
waig balay ya tak lig-en pagbuat ya ta
balay.
49 Piro, mga ittaw na kamati ta am-
bal ko daw ula gasunod, danen an
paryo ta ittaw na gatukod ta balay
na ula din patansek mga ligi an naan
ta mga bato. Gabot timpo na gabaa
suba daw galamba waig naan ta
balay. Natumba dayon balay ya na
nagubba gid."

7

Upisyal Ta Sundalo
(Mateo 8:5-13)

1 Pagtapos Jesus ta tanan na tudlo
din ta mga ittaw na naan danen an ta
patag na lugar, giling kanen naan ta
banwa na Capernaum.

* **7:2** Upisyal ya na pasambit naan ta birsikulo dos, kanen kumander ta isya gatos na sundalo.

2 Naan dya may dili-Judio na upisyal ta sundalo* na kanen an may suguon na palangga din ta miad. Gamasakit suguon din an daw tagumatayen.
3 Tenged namatian ta upisyal ta sundalo parti ki Jesus, papailing din ki Jesus pila na mga gadumala ta mga Judio na magpangabay danen ki Jesus na miling naan ta iya na balay aged ayaren suguon ya.
4 Na danen an gabot ki Jesus, gapakiluoy gid danen an ki kanen, "Miad gid na matabangan no upisyal na ya
5 tak palangga din gid kiten i na mga Judio daw kanen man gapatindeg ta ame ya na balay tipunan."
6 Tenged ta ambal ta mga manugdumala, gakuyog Jesus i ki danen.

Na dani nang en danen i Jesus naan ta balay ta upisyal, gasugo upisyal ya ta pila na mga arey din na ambalen ki Jesus tugon din an, "Ginuo, dili no nang en pabellayan imo na kaugalingen na miling pa di tak dili a bagay na magbaton ki kaon naan ta ame na balay tak datas imo na katengdanan.
7 Yon man tenaan na ula a gid giling ki kaon. Mambal ka nang, sigurado na mayad en ake na suguon.
8 Tenged ta ake na inagian bilang upisyal ta sundalo, nlaman ko gid na matuman dayon imo an na ambal. Pamanduan a ta mga upisyal na mas datas iran na katengdanan kaysa ta ake na katengdanan daw may pamanduan a man. Daw mag-ambal a ta isya, 'Miling ka unso,' gapanaw dayon. Daw mag-ambal a ta duma, 'Manaw ka ri,' gaprani dayon. Daw mag-ambal a ta suguon ko, 'Ubraen no ni,' paubra din dayon."
9 Pagmati Jesus ta tugon ya, gabilib kanen naan ta upisyal. Gatubang kanen ta mga ittaw na gakuyog ki kanen daw mambal, "Sugiran ta kyo na ula a pa kakita ta ittaw naan ta tanan na linai Israel na may bakod na pagsalig paryo ta iya na pagsalig."
10 Gabalik mga arey ta upisyal naan ta iya na balay. Pag-abot danen, nakita danen na ayad en suguon din an.

Bata Ta Bai Na Balo

11 Paglambay ta pila nang na mga adlaw alin ta pagpaayad Jesus ta suguon ta upisyal, giling kanen i naan ta banwa na pumaw na Nain. Gakuyog iya na mga tinudluan daw sikad tama na mga ittaw.
12 Na dani nang en danen naan ta ngaan ta banwa,† gagwa ta banwa mga ittaw na miling ta lebbengan na may dala na patay na mama na bugtong nang na bata ta bai na balo. Tama na mga taga-Nain na gakumpanyar.
13 Pagkita Ginuo ta balo ya, naluoy gid kanen i daw ambal din, "Manang, dili ka magal!"
14 Pag-ambal din, gaprani kanen i daw patandeg din neggaan ya ta patay. Gateneng dayon mga galayong an. Gambal kanen i, "Tong, mangon ka!"
15 Gabangon bata ya daw gambal en. Paintriga Jesus bata ya naan ta iya na inay.
16 Gatingala gid danen tanan daw gadayaw ta Dyos, "May gabot na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos na may bakod na gaem." Ambal pa danen, "Kademdem gid Dyos an ta mga ittaw din."
17 Balita ya parti ta buat Jesus galapta naan ta bilog na Judea daw ta palibot na mga lugar.

Insa Juan Na Manugbautismo Ki Jesus
(Mateo 11:2-19)

18 Juan i na manugbautismo pasugiran ta mga tinudluan din parti ta tanan na nabuat Jesus. Gumaw kanen i ta darwa ta mga tinudluan din daw
19 pailingen naan ta Ginuo aged insaan, "Kaon kon papaabot nay ya na papangako ta Dyos? Daw dili kaon, may anen pa na duma?"

† **7:12** Ta timpo Jesus, katamaan ta mga banwa nalibutan ta padir. Naan ta padir may pila na mga ngaan para agian ta mga ittaw daw ayep.

20-21 Pag-abot ta darwa na tinudluan ki Jesus, gapaayad pa kanen
i ta tama na mga ittaw: mga may
masakit, mga may lain na pamatyag,
mga patublag ta malain na mga ispir-
itu daw mga bulag. Gambal darwa
na tinudluan ki Jesus, “Papailing kay
di Juan na manugbautismo tak may
insa kanen ya ki kaon. Yi insa din,
‘Kaon kon papaabot nay ya na papan-
gako ta Dyos? Daw dili kaon, may
anen pa na duma?’ ”

22 Sabat Jesus, “Malik kaw ki Juan
daw sugiran nyo kanen parti ta mga
nakita nyo na pabuat ko daw mga
namatian nyo na ambal ko: mga bu-
lag kakita en, mga piang kapanaw
en ta usto, mga ittaw na may segeng
na masakit ta langgit naayad en, mga
bengngel kamati en, mga patay pabui
en, daw nasugid en miad an na balita
naan ta mga imol.
23 Sugiran nyo pa kanen an na may
angken na kalipay alin ta Dyos mga
ittaw na ula danen patalikuri iran an
na pagsalig ki yaken.”

24 Pag-alin ta darwa na tinudluan
Juan, gambal Jesus i parti ki Juan
naan ta mga ittaw dya, “Na giling kaw
kan-o ki Juan naan ta lugar na ula
kabalayan, ino liag nyo na makita?
Ittaw na dili pirmaninti iya na isip
daw dili man masaligan na paryo ta
kugon na paapay-apay nang ta an-
gin? Simpri, dili!
25 Ino gid liag nyo na makita na
giling kaw dya? Mama na gasuot ta
maalen na bayo? Simpri, dili! Mga
ittaw an na gasuot ta dayad gid na
bayo daw gapagusto nang ta iran na
pangabui, naan danen gaistar ta mga
palasyo.
26 Ino gid liag nyo na makita?
Prupita na manugsugid ta kabebet-
en ta Dyos? Simpri, ee! Piro, gambal
a ki kyo na Juan ya mas pa ta isya na
prupita
27 tak kanen manugsugid ya na
pasambit ta Dyos naan ta iya na sin-
ulat na pulong na kanen gambal,

‘Ipadala ko una ki kaon ake na
manugsugid
aged ipriparar din agian ta imo
na pag-abot.’ ”‡
28 Ambal pa Jesus, “Sugiran ta kyo na
alin ta una na timpo asta anduni, ta
tanan na mga ittaw na natao ula isya
ki danen na may labaw pa na kateng-
danan kaysa ta katengdanan Juan.
Piro, umpisa ta yi na timpo, ittaw
na may pinakababa na katengdanan
naan ta tanan na sakep ta pagdumala
ta Dyos, iya na katengdanan labaw
pa ta katengdanan Juan.”

29 Tanan na gamati ta yon na paam-
bal Jesus parti ki Juan asta man mga
manugsukot ta buis, kumpurmi da-
nen an na matuod patudlo Juan parti
ta liag ta Dyos para ki danen tak dati
gapabautismo danen an ki Juan.
30 Piro, mga Pariseo an daw mga
ittaw an na may datas alam parti ta
Mga Sinulat Moises, pasikway gid da-
nen liag an ta Dyos para ki danen tak
ula danen an gapabautismo ki Juan.

31 Gambal pa Jesus i, “Isipen ta
anay daw indi pakumparar mga it-
taw an ta yi na timpo. Indi taan paryo
danen an?
32 Danen an paryo ta mga bata
na gamungko naan ta plasa na dili
kuntinto ta maskin ino na ampang.
Gambal danen ta mga duma danen
na gaampang,

‘Patukaran nay kyo yan ta plawta ta
masadya na kanta,
piro ula kaw gasayaw!
Pakantaan nay kyo yan ta kanta ta
kumpanyar ta patay,
piro ula kaw gagal!’

33 Iling man tan kyo yan tak ula
kaw man gyapon nalipay ki Juan na
manugbautismo daw ki yaken. Na
Juan ya gapwasa daw ula gainem ta
bino, ambal nyo, ‘Naseddepan kanen
ta malain na ispiritu!’
34 Piro, na Kanen Na Alin Ta Langit
Na Natao Naan Ta Kalibutan gainem
ta bino daw ula gapwasa, ambal nyo,
‘Lagen nyo ittaw i, takab ta pagkaan

‡ **7:27** Malakias 3:1

daw sikad minem. Pirmi kanen gaduma ta mga manugsukot ta buis daw makasasala na mga ittaw!' "§
35 Gambal pa Jesus i ta isya na ambalanen, "Napamatuuran na igo tudlo ya paagi ta pabuat ta mga ittaw na gasunod."

Pagbisita Jesus Ki Simon Na Isya Na Pariseo

36 Jesus i paimbitar ta isya na Pariseo na maan duma ki kanen. Giling Jesus i naan ta balay ta Pariseo daw gakaan dya.
37 Naan ta yon man na banwa may bai na kanen an kala na makasasala. Namatian din na Jesus i gakaan naan ta balay ta Pariseo. Pagmati din, giling kanen dya na may dala na tise na tibod na buat alin ta bato na alabastro* na may ugsak na maalen na paammot.
38 Gaprani kanen an naan dapit ta tudtod Jesus daw gatindeg naan ta batiisan. Gagal kanen an daw natuluan ta lua din batiis Jesus. Papairan din ta iya na buok batiis an daw paarekan daw pabanyusan ta paammot.
39 Pariseo na gaimbitar ki Jesus, gagumod kanen an na nakita din pabuat ta bai ya. Ambal din ta iya na kaugalingen, "Daw matuod gid na ittaw na i prupita, inta nlaman din daw kino bai na gatandeg ki kanen. Inta nlaman din daw ino klasi na bai nan. Kanen an makasasala na bai!"
40 Ambal Jesus ta Pariseo an, "Simon, may ambal a ki kaon."

Sabat Simon, "Sigi, Mistro, ambalen no."

41 Paisturyaan Jesus kanen an ta paanggid, "Darwa na ittaw kautang naan ta manugpautang. Isya an kautang ta limma gatos na sinsilyo na pilak† daw isya ya, kautang ta singkwinta nang.
42 Tenged darwa danen ula kwarta na pambayad, papasinsya danen ya ta manugpautang. Ta, kino taan ki danen na darwa mas magpalangga ta manugpautang?"
43 Sabat Simon, "Ittaw ya bayon na mas bakod iya na utang na papasinsya ta manugpautang."

Ambal Jesus, "Igo nyan!"

44 Pag-ambal din, galiso kanen an naan ta bai ya daw mambal isab ki Simon, "Lagen no bai i! Pagselled ko ta balay no, ula ka may pasugo na magkamang ta waig na pang-ugas ta batiis ko na paryo ta ate na kaugalian. Piro bai i, pabasa din batiis ko i ta iya na lua daw papairan din ta iya na buok.
45 Ula a no pabugno paagi ta pag-arek na paryo ta ate na kaugalian. Piro, umpisa ta pag-abot ko, ula gauntat bai i ta pagtaod ki yaken paagi ta pag-arek ta batiis ko.
46 Ula no pabetangi ta lana ulo ko i paryo ta ate na kaugalian ta pagbaton ta mga bisita. Piro bai na i, pabanyusan din batiis ko i ta maalen na paammot.
47 Gani, sugiran ta kaw, bakod din na pagpalangga ki yaken pamatuod na napatawad en tama din na sala. Daw kino mapatawad na pila nang iya na mga sala, dili bakod iya na pagpalangga ta gapatawad ki kanen."
48 Ambal Jesus ta bai an, "Napatawad en imo an na mga sala."
49 Pag-ambal Jesus ta bai, mga ittaw na gakaan duma ki kanen gambal naan ta iran na kaugalingen, "Ino isip din ta iya na kaugalingen, Dyos kanen an na makapatawad ta mga sala?"
50 Ambal pa Jesus ta bai an, "Tenged ta pagsalig no ki yaken, naluwas ka ta silot ta imo na mga sala. Muli ka en na may katawway ta nakem."

---

§ **7:34** May pasaysay parti ta *mga manugsukot ta buis* na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Lucas 5:30. Pwidi nyo man mabasa parti ta *makasasala na mga ittaw* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.
* **7:37** *Bato na alabastro* isya klasi na bato na sikad pino daw ita na pwidi kurtian na maimo na tise na ugsakan para ta mga paammot. † **7:41** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo kwarintay-uno, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na ittaw.

8

Mga Bai Na Gatabang Ki Jesus

1 Paglambay ta pila na mga adlaw,
Jesus i galibot ta mga syudad daw
banwa naan ta Galilea daw gasugid
ta miad na balita parti ta pagdumala
ta Dyos. Gakuyog ki kanen dusi na
apustulis.
2 Gakuyog man pila na mga bai.
Duma ki danen mga napaayad din ta
iran na mga masakit daw duma pa ki
danen napagwaan din ta mga malain
na ispiritu. Isya man ki danen na
gakuyog ki Jesus, Maria na paumaw
man na Maria Magdalena. Napagwa
alin ki kanen pitto na mga malain na
ispiritu.
3 Isya pa ki danen, Juana na sawa
Chuza na mayurdumo ta panimalay
Herodes. Isya pa gid ki danen, Su-
sana. Tama pa man na mga bai
gakuyog daw alin ta iran na pagka-
betang gatabang ki Jesus daw iya na
mga tinudluan.

Mangunguma Na Gasabwag (Mateo 13:1-23; Marcos 4:1-20)

4 Gatipon ki Jesus tama na mga
ittaw na alin ta lain-lain na mga
banwa. Gaisturya kanen ki danen ta
isya na paanggid,
5 "May mangunguma na giling
naan ta iya na uma aged magsabwag
ta binni. Ta iya na pagsabwag, may
mga binni na katupa naan ta dalan.
Naan dya nautaran mga binni daw
ubos tuktok ta mga yupan.
6 May mga binni man na katupa
naan ta batuan na may tappaw nang
na basak. Pagtubo ta mga binni,
gakeseg tak ula nang lugay gamara
basak ya.
7 May mga binni pa man na katupa
naan ta basak na natubuan ta mga
telleken na lamunon. Gatubo mga
binni ya na duma ta lamunon daw
nalemmes.
8 May mga binni pa gid na katupa
naan ta dayad na basak. Gatubo mga
binni ya daw gabunga. Kada puon
may bunga na gapungpong ta isya
gatos na passi."

Pagtapos isturya Jesus ta paanggid,
gambal pa kanen an na bakod iya
na kagi, "Daw kino liag magbaton ta
ake i na ambal, isipen din gid ta usto
namatian din an."
9 Mga tinudluan Jesus gainsa ki ka-
nen daw ino beet ambalen ta iya na
isturya na paanggid.
10 Sabat Jesus, "Kyo na mga tinud-
luan ko patagan ta Dyos ta pribiliyo
na maintindian nyo mga ula din pa-
sugira anay pa sa na parti ta iya na
pagdumala. Piro, duma na mga ittaw
patudluan ko parti ta iya na pagdu-
mala paagi ta mga isturya na paang-
gid aged,

'maski tan-awen pa danen ta miad
ake na mga buat, dili man
gyapon kaintindi daw ino beet
ambalen,
maski matian pa danen ta miad ake
na mga itudlo, dili man gyapon
kaintindi.' "*

11 Ambal pa Jesus, "Yi beet ambalen
ta paanggid na isturya: Binni ya na
pasabwag, tudlo parti ta ambal ta
Dyos.
12 Mga binni na katupa naan ta
dalan paryo ta tudlo na pamatian ta
mga ittaw, piro gabot Satanas daw
pakamang din patudlo ya na naan ta
iran na isip aged dili danen patian
daw dili man danen an maluwas alin
ta silot ta iran na mga sala.
13 Mga binni na katupa naan ta bat-
uan na may tappaw nang na basak
paryo ta tudlo parti ta ambal ta Dyos
na pamatian ta mga ittaw daw pa-
baton na may kalipay, piro iran na
pagpati dili terek ta iran na nakem.
Paryo danen ta mga tanem na mga
gamot an babaw nang. Ula nang
lugay iran na pagpati. Na naagian
danen mga pagtilaw, narwad iran na
pagpati.
14 Mga binni na katupa naan
ta natubuan ta mga telleken na
lamunon paryo ta tudlo parti ta
ambal ta Dyos na pamatian ta mga

* **8:10** Isaias 6:9

ittaw, piro nalipatan danen tenged gapalibeg danen ta iran na mga prublima, nawili danen ta iran na manggad daw kasadyaan nang iran na pangita. Gani, ula pulos iran na pagpati tak ula risulta na paryo danen an ta tanem na bunga din an ubos nang ta pulak.

15 Mga binni na katupa naan ta
dayad na basak paryo ta tudlo parti
ta ambal ta Dyos na pamatian ta mga
ittaw na may dayad na tagipusuon.
Pirmi danen nademdeman tudlo ya
daw gaprusigir danen na tumanen.
May pulos gid iran na pagpati tak
danen an paryo ta tanem na dayad
mamunga."

Lampraan Naan Ta Tungtungan (Marcos 4:21-25)

16 Gaisturya Jesus i ta isya pa na
paanggid, "Daw mga ittaw magtu-
tod ta lampraan, dili danen takleban
daw dili man ibetang naan ta dalem
ta kattri. Ibetang danen naan ta tung-
tungan ta ilaw aged pawa an makita
ta mga ittaw na melled dya.

17 Iling tan ake an na tudlo tak ula
may patago na dili magwa. Ula man
may pasikrito na dili madiskubri
daw mlaman ta tanan.

18 Gani, mamati kaw gid ta usto
ta ake na mga patudlo tak daw kino
kaintindi daw gapati ta ake na tudlo
parti ta pagdumala ta Dyos, dugan-
gan pa gid ta Dyos iya an na pag-
intindi. Piro, daw kino ula gapati,
bawian pa ta Dyos kanen an daw ino
na salig din na naintindian din parti
ta pagdumala ta Dyos."

Mga Kauturan Jesus (Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35)

19 Mga utod Jesus na mama daw
iya na inay giling ki kanen, piro dili
danen an kaprani tak gaginetek mga
ittaw an dya.

20 May gasugid ki kanen, "Naan
ta gwa imo ya na inay daw mga
utod. May kinanglan kon danen ya ki
kaon."

21 Pagmati Jesus, ambal din ta mga
ittaw dya, "Mga ittaw na gamati daw
gatuman ta ake na mga patudlo parti
ta ambal ta Dyos, danen an pabilang
ko na ake na mga utod daw inay."

Pagpauntat Jesus Ta Unos (Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41)

22 Ta timpo na Jesus galibot ta mga
syudad daw banwa, gaanggat kanen
i ta iya na mga tinudluan, "Mos! Mak-
ted ki naan ta liyo." Pag-ambal din,
gasakay danen i ta buti daw marga.

23 Na galayag en danen, katunuga
kanen i. Nali nang gasampi pelles na
angin. Buti ya tise nang nasanapan
ta taklap ta mga baled daw iran na
kabui naan ta piligro.

24 Iya na mga tinudluan gaprani ki
kanen daw papukaw danen kanen
i na ambal danen, "Ginuo, Ginuo!
Maleddang ki en!" Gabangon ka-
nen daw pamanduan din na muntat
pelles na angin daw darko na baled.
Dayon untat daw gakalmada.

25 Jesus i gambal ki danen, "Indya
inyo na pagsalig ki yaken?" Piro,
gakullaw gid daw nadlek danen an
tenged ta iran na nakita. Gaisturyaay
danen an, "Ino taan klasi na ittaw ni?
Bisan angin daw baled gatuman ki
kanen!"

Mama Na Naseddepan Ta Linibo Na Malain Na Ispiritu (Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20)

26 Gapadayon Jesus daw iya na mga
tinudluan ta iran na paglayag daw
gabot naan ta liyo na kilid ta dagat na
gatubang ta Galilea. Yon lugar ta mga
Gerasano.

27 Na gatakas nang pa Jesus i, may
gasugat ki kanen na mama na nased-
depan ta mga malain na ispiritu.
Mama an dati naan gistar ta banwa
ta yon man na lugar, piro lugay en
na ula kanen an gabayo daw ula man
gaistar ta balay. Naan nang kanen an
ta patyo gaistar.

28 Na nakita din Jesus i, galuod ka-
nen naan ta atubangan Jesus daw
gasinggit, "Jesus! Kaon na Bata ta
Dyos Na Labaw Ta Tanan! Man-o tak
anen ka di! Gapakiluoy a ki kaon na
dili a no sakiten."

29 Iling tan ambal ta mama an tak
bag-o nang paambalan Jesus malain
ya na ispiritu na maggwa. Tama en
na bisis na kanen an pagaeman ta
malain na ispiritu. Maski kanen an
pirmi pagapos ta kadina asta ta batiis
din daw pabantayan ta mga ittaw,
pabugto din nang kadina an daw pa-
pwirsa kanen an ta malain na ispiritu
na mlagan naan ta mga lugar na ula
kabalayan.
30 Painsaan Jesus mama an, “Ino
ngaran no?” Sabat din, “Linibo!” Il-
ing tan iya na ambal tak sikad tama
na malain na ispiritu na naan ki ka-
nen.
31 Mga malain na ispiritu gapak-
iluoy ki Jesus na dili danen an man-
duan na munta ta lungag na kadale-
men an ula katapusan.†
32 Naan ta bangilid na dani ki da-
nen Jesus, may paneng ta baboy na
ganuklad. Gapakiluoy ki Jesus mga
malain ya na ispiritu na pabay-an
danen an na magseddep naan ta mga
baboy. Pabay-an din nang danen an.
33 Gagwa mga malain ya na ispiritu
alin ta mama daw gaseddep naan ta
mga baboy. Mga baboy ya gadlagan
paebes ta bangilid daw nulog naan ta
dagat daw nalemmes tanan.
34 Pagkita ta mga manugbantay ta
mga baboy na nalemmes mga baboy
ya, gadlagan danen ta subla na adlek
daw gasugid ta mga ittaw naan ta
banwa daw ta mga baryo parti ta iran
na nakita.
35 Mga ittaw ya na kamati giling ki
Jesus aged man-aw. Pag-abot danen
ki kanen, nakita danen mama an na
padilian ta mga malain na ispiritu.
Gamungko mama an naan ta tuban-
gan Jesus daw may bayo en na suot
daw usto en iya na isip. Mga ittaw
na giling dya nadlek tenged ta iran na
nakita.
36 Mga kakita ya ta katingalaan na
pabuat Jesus, danen gasugid ta mga
ittaw na bag-o nang gid gabot parti
ta pagpaayad Jesus ta mama ya na
naseddepan ta mga malain na ispir-
itu.
37 Gapakiluoy mga Gerasano ki Je-
sus na malin kanen i ta iran na lu-
gar tak sikad gid iran na adlek ki
kanen. Tenged ta ambal ta mga ittaw,
gasakay Jesus i daw mga tinudluan
din naan ta buti na malik ta alinan
danen na lugar.
38 Mama ya na padilian ta malain
na mga ispiritu gapangabay na
muyog ki Jesus. Piro, papauli kanen i
Jesus daw paambalan,
39 “Miad pa, muli ka daw ibalita no
katingalaan an na nabuat ta Dyos ki
kaon.” Gani, galibot mama ya naan
ta bilog na banwa daw pasugid din
katingalaan na nabuat Jesus ki ka-
nen.

Bata Jairo Daw Bai Na Gatandeg Ta Bayo Jesus
(Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43)

40 Na gabalik danen Jesus naan
ta Galilea, tama na mga ittaw
nasadyaan gid na gasugat ki kanen
tak gatagad danen an ki kanen.
41 May mama na gaprani ki Jesus
na ngaran din Jairo. Kanen isya na
gadumala ta balay tipunan. Pagprani
din naan ta tubangan Jesus, galuod
kanen an daw gapakiluoy na miling
Jesus i naan ta iya na balay
42 tak tagumatayen bata din na bai
na bugtong nang na gaidad ta dusi
anyos.
Na gapanaw Jesus na munta
naan iran Jairo, tama na mga ittaw
gakuyog ki kanen na gadas-egay daw
Jesus i naipit ta iran na pagdas-egay.
43 May isya na bai na anen man dya
na iya na rigla ula gapeet ta usto seled
ta dusi anyos. Naubos tanan din na
pagkabetang ta iya na pagpabulong,
piro ula man gyapon may duktor na
kapaayad ki kanen.
44 Gaprani kanen an naan dapit
ta tudtod Jesus daw patandeg din
bungay-bungay ta sidsid ta bayo na
pangkablay Jesus. Dayon peet iya na
rigla.

† **8:31** Ta pagpati ta mga Judio, lungag na kadalemen an ula katapusan, naan dya pasilutan mga malain na ispiritu.

45 Gainsa Jesus i, “Kino gatandeg
ki yaken?” Piro, ula gid may gaako
daw kino gatandeg ki kanen. Gambal
Pedro, “Mistro, mga ittaw i galibot
daw gadas-eg naan ki kaon! Man-o
tak minsa ka pa?”
46 Sabat Jesus, “May gatandeg gid
ki yaken tak nabatyagan ko na may
gaem na alin ki yaken na gapaayad ta
ittaw.”
47 Na nlaman ta bai na nabatyagan
Jesus iya na pagtandeg, gaprani ka-
nen an na gakereg ta subla na adlek.
Galuod kanen an naan ta batiisan Je-
sus daw pasugiran din Jesus i naan ta
tubangan ta mga ittaw na man-o tak
gatandeg kanen ki Jesus daw paagi
na naayad dayon kanen an.
48 Gambal Jesus i ki kanen, “Kay,
tenged ta imo na pagsalig, nayad
ka. Muli ka en na may katawway ta
nakem.”
49 Na gambal pa Jesus i ta bai ya,
may gabot alin ta balay Jairo. Gambal
kanen ki Jairo, “Dili ta nang en pailin-
gen pa Mistro an naan ta balay nyo
tak ula en bata no ya.”
50 Pagmati Jesus, gambal kanen ki
Jairo, “Dili ka magkulba! Magsalig ka
nang. Mag-ayad kanen ya.”
51 Ta pag-abot danen naan ta balay
Jairo, patugutan Jesus danen nang
Pedro, Santiago, Juan daw mga
ginikanan ta bata na melled naan ta
balay.
52 Tanan na mga ittaw na naan dya
gagal daw gaaya. Gambal Jesus i ki
danen, “Dili kaw magal. Bata an dili
patay. Gatunuga nang kanen an.”
53 Patatawaan nang ta mga ittaw
Jesus i tak nlaman danen na patay en.
54 Piro, paibitan din lima an ta bata
daw ambal din, “Kay! Mangon ka!”
55 Dayon nabui bata an daw gaban-
gon. Gasugo Jesus na pakan-enen
danen bata an.
56 Gatingala gid mga ginikanan din
an. Paambalan Jesus danen an na
dili mugid ta maski kino na pabui din
iran an na bata.

9

Pagsugo Jesus Ta Dusi Na Apus-tulis
(Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13)

1 Paumaw Jesus dusi na apustulis
na magtipon naan ki kanen daw
patagan din danen an ta gaem daw
uturidad aged magpagwa ta tanan na
klasi ta mga malain na ispiritu na
naan ta mga ittaw daw magpaayad
man ta mga ittaw na may masakit.
2 Pasugo din danen an na magtudlo
parti ta pagdumala ta Dyos daw mag-
paayad man ta mga ittaw na may
masakit.
3 Paambalan din danen an, “Dili
kaw magdala ta maskin ino para ta
inyo na pagpanaw, maski tungkod,
binagteng, pagkaan, kwarta daw
mga mlaan.
4 Maski kino na magbaton ki kyo
naan ta iran na balay, naan kaw nang
dya magdayon asta ta inyo na pag-
alin ta iran na lugar.
5 Piro, daw dili kaw batunon ta mga
ittaw naan ta isya na banwa, malin
kaw dya. Ta inyo na pag-alin, ipakita
nyo na papadpad nyo yab-ok an ta
inyo na mga batiis na alin ta iran
na banwa bilang pamatuod kuntra ki
danen tak ula danen pabatuna upur-
tunidad na mapamatian danen miad
na balita.”
6 Pagtapos ta ambal Jesus,
gapanaw mga apustulis ya na miling
naan ta lain-lain na mga baryo.
Naan ta tanan na baryo na pailingan
danen, gasugid danen an ta miad na
balita parti ta pagdumala ta Dyos
daw gapaayad man ta mga ittaw na
may masakit.

Isip Herodes Parti Ki Jesus
(Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29)

7 Herodes na manugdumala ta
Galilea, na namatian din parti ta
tanan na pabuat Jesus daw mga
apustulis, galibeg gid ulo din tak
may mga ittaw na gambal na Jesus
kon i Juan na manugbautismo na
nabannaw.
8 Duma na mga ittaw, salig danen
na Jesus i Elias tak gambal danen na

gapakita kon Elias na prupita anay pa sa. Duma pa gid an a, salig danen na Jesus i isya ta mga prupita anay pa sa na nabannaw na lain man kaysa ki Elias.

9 Ambal Herodes, “Jesus an dili Juan tak Juan ya pauturan ta lieg tenged ta sugo ko. Kino gid taan kanen an? Tama na sugid na makatingala parti ki kanen na namatian ko.” Tenged iling tan naan ta isip Herodes, gatingwa gid kanen na makita din Jesus an.

Pagpakaan Jesus Ta Subla Limma Libo Na Ittaw (Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14)

10 Dusi ya na apustulis gabalik ki Jesus daw pasugid ki kanen tanan ya na nabuat danen naan ta mga lugar na iran na nailingan. Pagsugid danen, pakuyog Jesus danen an na miling naan ta banwa na Betsaida. Ula din pakuyuga duma na mga ittaw.

11 Na nlaman ta mga ittaw na gapanaw danen Jesus, galutos danen an. Nalipay Jesus i ta pagbaton ki danen daw patudluan din parti ta pagdumala ta Dyos. Paayad din daw kino ki danen may masakit.

12 Na mapon gid en, gaprani ki Jesus dusi na apustulis daw mambal, “Miad taan daw pailingen no mga ittaw an naan ta dani na mga banwa daw baryo aged mangita danen ta mga balay na dayunan daw pagkaan tak naan ki di ta lugar i na ula kabalayan.”

13 Piro, gambal Jesus i, “Kyo magatag ki danen ta iran na makaan.”

Sabat danen, “May anen ki nang di limma buok na tinapay* daw darwa na sidda. Kinanglan na manaw kay pa daw malit ta pagkaan na kaigo ki danen tanan.”

14 Iling tan ambal danen tak tama ittaw. Katamaen ta mga mama nang pa mga limma libo en.

Gambal Jesus i naan ta mga apustulis, “Mga ittaw an grupuon nyo ta singkwinta daw papungkuon.”

15 Patuman ta mga apustulis sugo ya Jesus na papungkuon tanan.

16 Pakamang Jesus limma an na tinapay daw darwa na sidda. Gaangad kanen ta langit daw gapasalamat ta Dyos. Dayon, pabiak-biak din tinapay ya daw patenga-tenga sidda daw paatag naan ta mga apustulis aged itagtag naan ta mga ittaw.

17 Kakaan danen tanan daw nabusog. Patipon ta mga apustulis sama ya daw napanno danen dusi na baskit na darko.

Sabat Pedro Daw Kino Jesus (Mateo 16:13-20; Marcos 8:27-30)

18 Jesus i gapangamuyo na kanen nang. Iya an na mga tinudluan naan man dya ta dili gid madyo ki kanen. Pagtapos din pangamuyo, gainsa kanen i ki danen, “Kino a kon ambal ta mga ittaw?”

19 Sabat danen, “May mga ittaw na gambal na kaon kon yan Juan na manugbautismo. Duma ya a gambal na kaon kon Elias. Duma pa ya gambal na kaon kon isya ta duma pa na mga prupita na nabannaw en.”

20 Insa din pa, “Kyo a, ino maambal nyo daw kino yaken i?”

Sabat Pedro, “Kaon yan Cristo, Pinili Ta Dyos Na Mag-ari!”

21 Pagsabat Pedro, paambalan gid Jesus danen an na dili mugid ta bisan kino na kanen i Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.

Pagsugid Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen (Mateo 16:21-28; Marcos 8:31-9:1)

22 Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Naan ta plano ta Dyos na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, maagian din tama na malain na buat ta mga gakuntra ki kanen. Mga gadumala ta mga Judio, mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises magsikway ki

* **9:13** Tinapay na pasambit naan ta birsikulo trisi, kurti din an bilog daw tallo buok igo ta isya na ittaw.

kanen. Patayen kanen i, piro bannawen ta Dyos naan ta pangallo na adlaw.”
23 Ambal Jesus ta mga ittaw na naan dya, “Daw kino miag na kanen isya man na tinudluan ko, dapat dili iya en na liag masunod daw dapat man na adlaw-adlaw isipen din na paryo kanen an ta isya na ittaw na gapas-an ta iya na krus† tenged iling tan buaten ta ittaw na magsunod ki yaken.
24 Kinanglan na buaten iling an tan tak daw kino gapalabi ta iya na kabui, mapatay man gyapon. Piro, bisan kino na mag-alad ta iya na kabui tenged ki yaken, maangken din kabui na ula katapusan.
25 Daw may ittaw na maangken din tanan na manggad naan ta kalibutan i piro dili din malikawan silot na ula katapusan naan ta impirno, ula man gyapon pulos tanan na naangken din.
26 Bisan kino magsikway ki yaken daw ta ake na tudlo, Yaken i Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan magsikway man ki kanen. Sikwayen ko kanen an naan ta adlaw ta pag-umpisa ta ake na pagdumala na malik a daw makita sikad silaw na pawa na naan ki yaken na paryo man ta pawa na naan ta ake na Amay daw ta mga angil din.
27 Sigurado gid na iling tan naan ta ake na pagbalik daw sugiran ta kyo na may anen di ki kyo na bag-o danen mapatay, makita pa danen na magumpisa Dyos an ta iya na pagdumala na papaabot nyo.”

Gaisab Sura Jesus
(Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8)

28 Paglambay ta mga wallo na adlaw alin ta pag-ambal Jesus parti ta mga ittaw na liag na danen isya man ta iya na mga tinudluan, pakuyog din danen an Pedro, Juan daw Santiago na magtukad naan ta isya na bukid aged mangamuyo.
29 Na gapangamuyo kanen i, gaisab lagen sura din an daw iya na bayo sikad gid puti na sikad silaw.
30 Nali nang may darwa na mama na gapakita daw gasugranen ki kanen. Danen Moises daw Elias.
31 Iran an na sura sikad silaw. Gaisturya danen an ki Jesus parti ta iya na pagtuman ta pagbeet ta Dyos na kanen an mapatay naan ta Jerusalem.
32 Meek gid tunuga an Pedro daw iya na mga duma. Pagbugtaw danen, nasilawan danen an ta kapawa na alin ki Jesus daw nakita man danen darwa an na mama na gatindeg duma ki kanen.
33 Na malin nang pa ki Jesus darwa ya na mama, gambal Pedro i ki Jesus, “Ginuo, miad gid man na naan ki di. Magbuat kay ta tallo na pasilungan. Isya para ki kaon, isya para ki Moises daw isya man para ki Elias.” Iling tan ambal Pedro tak ula din naintindii daw ino gid paambal din an.
34 Na gambal pa Pedro i, nali nang may panganod na galekkep ki danen tanan. Nadlek gid ta miad tallo an na tinudluan Jesus na galekkep panganod ya ki danen.
35 May namatian na gambal na naan ta panganod, “Yi ake na bata. Ake Na Pinili. Mamati kaw ki kanen!”
36 Pagtapos ta ambal na alin ta panganod, nakita danen Pedro na Jesus nang en bilin. Ula gid anay pasugid danen Pedro ta bisan kino parti ta nakita danen naan ta bukid. Danen nang nalam.

Bata Na Naseddepan Ta Malain Na Ispiritu
(Mateo 17:14-18; Marcos 9:14-27)

37 Sunod na adlaw, Jesus i daw tallo din na tinudluan gategbeng alin ta bukid daw sikad tama na mga ittaw gasugat ki danen.

† **9:23** Ta timpo Jesus, ittaw na pasintinsyaan ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus, papas-an ki kanen krus an daw dleen din ta lugar na naan dya kanen an ilansang. Maski bui pa kanen na gapas-an ta krus, paryo en kanen an patay. Gani, *gapas-an ta iya na krus* beet ambalen na taga-sunod Jesus dapat bilangen din iya na kaugalingen patay en na yon man dili en iya na liag matuman. Iya en Jesus na liag dapat sunuron.

38 Naan ta mga ittaw na gasugat
ki danen may mama na gaumaw ki
Jesus. Ambal din na bakod iya na
kagi, “Mistro! Tabangan a no! Lagen
no anay bata ko i na mama. Bugtong
ko nang pa man ni na bata.
39 Pirmi nang kanen i pagaeman
ta malain na ispiritu daw nali nang
kanen i gasinggit. Gapegpeleg kanen
i daw gabula iya na baba tenged ta
malain na ispiritu. Pasakit gid kanen
i ta usto daw ula gid padilii ta malain
na ispiritu.
40 Gapakiluoy a ta imo na mga
tinudluan na pagwaen danen malain
an na ispiritu, piro dili danen
masarangan.”
41 Ambal Jesus, “E-hey! Kyo na mga
ittaw ta yi na timpo, ula kaw gasalig
ta Dyos! Malain kaw daw sutil! Asta
kan-o a pa na magduma ki kyo daw
magsakripisyo bag-o kaw magsalig ta
Dyos?” Gambal kanen ta mama ya,
“Dleen no di bata no an.”
42 Na gaprani bata an, palampes
kanen an ta malain na ispiritu daw
gapegpeleg. Paay Jesus malain ya
na ispiritu daw paayad din bata an.
Na nayad en bata an, pabalik Jesus
kanen an naan ta iya na amay.
43 Tanan na ittaw dya gatingala gid
tenged ta bakod na gaem ta Dyos na
papakita Jesus paagi ta pagpaayad
din ta bata ya.

Pag-ambal Isab Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen (Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32)

Na gakullaw pa mga ittaw tenged
ta tanan na katingalaan na nabuat
Jesus,
44 gambal kanen i naan ta iya na
mga tinudluan, “Tandaan nyo gid
ambal ko i. Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan dali
nang en intriga naan ta mga gakuntra ki kanen.”
45 Ula danen naintindii daw ino
beet din ambalen tak ula pa papaintindi ta Dyos ki danen. Gangawa
danen an na mag-insa ki Jesus daw
ino beet din ambalen.

Pinakadatas Na Katengdanan (Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-40)

46 Mga tinudluan Jesus galalisay
daw kino ki danen may pinakadatas
na katengdanan.
47 Tenged nlaman Jesus isip danen,
gakamang kanen ta sise na bata na
naan dya daw papatindeg naan dapit
ta iya na kilid.
48 Gambal Jesus i ki danen, “Daw
kino ki kyo na tenged ki yaken magbaton ta bisan isya na paryo ta yi na
bata, paryas man na yaken pabaton
nyo. Daw kino ki kyo magbaton ki
yaken, pabaton nyo man gapadala an
ki yaken. Daw kino na pinakakebes
ki kyo, kanen an may pinakadatas na
katengdanan.”
49 Ambal Juan ki Jesus, “Ginuo, may
nakita kay na ittaw na gasambit man
ta ngaran no ta iya na pagpagwa ta
mga malain na ispiritu. Paay nay tak
dili ta kanen ya duma.”
50 Ambal Jesus, “Dili nyo ayen kanen ya tak bisan kino na ula gakuntra
ki kyo, gatabang ki kyo.”

Mga Ittaw Na Ula Gabaton Ki Jesus

51 Na dali nang en mabot adlaw
na dleen Jesus i naan ta langit, disidido en kanen i na miling naan ta
Jerusalem.
52 Ta iya na pagpanaw, may mga ittaw na pasugo din na muna ki kanen
naan ta isya na banwa ta Samaria‡
aged mangita ta balay na dayunan
din.
53 Piro, mga ittaw dya dili miag
na magbaton ki kanen tak nlaman
danen na kanen i isya na Judio na
miling naan ta Jerusalem.
54 Mga tinudluan Jesus na danen
Santiago daw Juan, nlaman danen
na mga ittaw na naan dya dili miag
na magbaton ki kanen. Gani, gainsa
danen an ki kanen, “Ino, Ginuo, liag

‡ **9:52** Pwidi nyo mabasa parti ta *Samaria* daw mga *Samaritano* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

no na mangabay kay ta Dyos na pauranan din ta apoy alin ta langit mga ittaw an naan dya aged masunog?”

55 Patubang Jesus danen an Santiago daw pasaway din.

56 Pagtapos din ta saway, kanen daw iya na mga tinudluan giling naan ta duma na banwa.

Laygay Jesus Ta Mga Ittaw Na Liag Muyog Ki Kanen (Mateo 8:19-22)

57 Na gapanaw Jesus daw iya na mga tinudluan, may ittaw na gambal ki kanen, “Muyog a gid ki kaon bisan indi ka pa punta tak liag ko na isya a man ta imo na mga tinudluan!”

58 Ambal Jesus, “Miad pa isipen no anay mga ayep an na naan ta kakauyan.§ Danen an may istaran na lungag daw mga yupan man a may salag na ulian, piro Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, bisan indi nang gatinir tak ula ulian na balay na iya gid.”

59 May ittaw man na paambalan Jesus, “Muyog ka ki yaken aged isya ka man ta ake na mga tinudluan!” Ambal ta ittaw ya, “Ginuo, bag-o a nang en muyog. Muli a pa aged daw mapatay amay ko ya naan a dya para maasikaso ko paglebbeng ki kanen.”

60 Sabat Jesus, “Duma nang en na mga ittaw na ula paumawa na muyog ki yaken pwidi na danen mag-asikaso ta paglebbeng ta imo ya na amay. Piro kaon imo a, isugid no ta tama na mga ittaw balita an parti ta pagdumala ta Dyos.”

61 May isya pa na ittaw na gambal ki Jesus, “Ginuo, muyog a ki kaon tak liag ko na isya a man ta imo na mga tinudluan. Piro, pwidi a magpalam anay ta mga duma ko naan ta ame na balay?”*

62 Ambal Jesus ki kanen, “Isipen no anay parti ta ittaw na garado, piro pirmi kanen an gablikid. Dili igo iya an na ubra. Iling man tan ittaw na gakuyog ki yaken, piro isip din an naan pa pirmi ta dati na kaimtangan na padilian din. Ula pulos na sakep kanen an ta pagdumala ta Dyos.”

10

Laygay Jesus Ta Sitintay-dos Na Mga Tinudluan Din

1 Paglambay ta pila na mga adlaw pagtapos laygay Jesus ta mga ittaw na liag na muyog ki kanen, gapili kanen ta sitintay-dos* alin ta iya na mga tinudluan aged pailingen din na tag-darwa na muna ki kanen naan ta kada banwa daw lugar na ilingan din.

2 Gaisturya kanen ta isya na paanggid naan ta iya na mga tinudluan, “Paryo may sikad lapad na anien, piro pila nang na mga ittaw gaani. Gani, naan kaw mangabay ta ittaw na gapaani na magpadala kanen an ta dugang pa na mga mag-ani.†

3 Manaw kaw en! Piro, tandaan nyo! Daw naan kaw en ta mga ittaw na ilingan nyo, kyo yan paryo ta daram na mga karniro na bata pa naan ta tengnga ta pintas na mga ayep.‡

4 Ta pagpanaw nyo, dili kaw magdala ta puyo, binagteng daw sandal

§ **9:58** Ayep na pasambit naan ta birsikulo singkwintay-utso, daw naan ta Inglis paumaw na ‘fox’. ‘Fox’ an isya na klasi ta ayep na sura an paryo ta ayam daw naan gistar ta kakauyan daw kabatuan.
* **9:61** Ta timpo Jesus, daw may magbyai na lugay malik, kaugalian ta mga Judio na mag-imes ta tama tak magkumbira paryo ta dispidida ta pila na mga adlaw. Ittaw an na magbyai, mag-iling kanen ta tama na mga ittaw aged magpalam. * **10:1** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Lucas anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, imbis na nasulat dya numiro na *sitintay-dos,* nasulat *sitinta.* Iling man tan naan ta Lucas 10:17. † **10:2** Paanggid na paisturya Jesus beet ambalen na tama pa na mga ittaw na kinanglan magpasakep ta pagdumala ta Dyos, piro pila nang na mga ittaw gatudlo parti ta iya na pagdumala. Gani, dapat mga tinudluan Jesus mangabay naan ta Dyos na magpadala ta dugang pa na mga magtudlo. ‡ **10:3** Mga ayep na pasambit naan ta birsikulo tris, daw naan ta Inglis paumaw na ‘wolf’. ‘Wolf’ an isya na klasi ta ayep na sura an paryo ta ayam daw naan gistar ta kakauyan.

na pangsili. Dili nyo awatan pag-panaw nyo ta pag-isturya ta mga ittaw na masugat nyo naan ta dalan.
5 Bisan iya tan na balay na maselleran nyo, unaen nyo pag-ambal iling an ti, ‘Kabay pa na mabaton nyo katawwayan na alin ta Dyos.’
6 Daw ittaw na gistar dya magbaton ta inyo an na bindisyon, maangken din katawwayan alin ta Dyos. Piro, daw ittaw na gistar dya dili magbaton ta inyo an na bindisyon, bawien nyo nang en.
7 Daw kino magbaton ki kyo, naan kaw magtinir ta iran na balay asta malin kaw ta iran na banwa. Dili kaw magayya na maan daw minem ta bisan ino na mga papatad danen tak mga manug-ubra an dapat masuulan. Dili kaw magsalyo-salyo ta dayunan.
8 Daw ino na banwa na ilingan nyo na mga ittaw dya magbaton ki kyo, kan-enen nyo daw ino man mga ipatad danen.
9 Paayaren nyo man mga gamasakit an naan ta iran na banwa. Sugiran nyo mga ittaw an na naan dya ta iling ti, ‘Anduni gabot en upurtunidad na makapasakep kaw naan ta papaabot nyo na pagdumala ta Dyos.’
10 Piro, daw ino na banwa na ilingan nyo na mga ittaw dya dili magbaton ki kyo, bag-o kaw malin dya magteneng kaw naan ta mayor na mga dalan daw indi tama na mga ittaw daw mag-ambal,
11 ‘Yab-ok ta banwa nyo na gadekket ta ame na mga batiis padparen nay bilang pamatuod kuntra ki kyo. Tandaan nyo! Anduni gabot en upurtunidad na makapasakep kaw naan ta papaabot nyo na pagdumala ta Dyos, piro ula nyo pabatuna.’ ”§
12 Ambal pa Jesus, “Sugiran ta kyo na daw mabot adlaw na mag-ukom Dyos ta mga ittaw daw kino matareng daw dili matareng, mas gaan pa silot na maageman ta sikad malain na mga ittaw na gaistar naan ta Sodoma * anay pa sa kaysa ta silot ta mga ittaw na dili magbaton ki kyo.”

Pag-ukom Ta Dyos Naan Ta Mga Ula Ganelsel
(Mateo 11:20-24)

13 Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “May segeng na silot na maageman ta mga taga-Corazin daw taga-Betsaida! Tama na katingalaan na nabuat ko naan ta iran na mga banwa, piro ula danen an ganelsel daw ula man danen padilii iran an na mga sala. Daw naan ta Tiro daw Sidon pabuat ko mga katingalaan na paryo ta nabuat ko naan ta Corazin daw Betsaida, sigurado na mga taga-Tiro daw taga-Sidon magsuot gid dayon ta bayo na sanot-sanuton daw magbetang ta abo naan ta iran na ulo aged ipakita na ganelsel danen an daw padilian man danen iran an na mga sala.
14 Daw mabot adlaw na mag-ukom Dyos an naan ta mga ittaw daw kino matareng daw dili matareng, mas gaan silot ta mga taga-Sidon daw taga-Tiro kaysa ta silot ta mga taga-Corazin daw taga-Betsaida.
15 Mga ittaw man na taga-Capernaum! Salig gid danen na dayawen danen an ta Dyos. Piro, dili din danen an dayawen. Iulog din danen an naan ta Hades na lugar ta mga patay daw naan dya danen an silutan!”
16 Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, “Daw kino mamati ki kyo daw magtuman ta ambal nyo, paryas man na yaken patuman din. Daw kino na magsikway ki kyo, paryas man na yaken na gasugo

§ **10:11** Naan ta Marcos 6:11, Lucas 9:5 daw Mga Binuatan 13:51 pwidi nyo mabasa parti ta pagpadpad ta yab-ok naan ta batiis bilang pamatuod kuntra ta mga ittaw na ula danen pabatuna upurtunidad na mapamatian danen miad na balita na yon man upurtunidad na makapasakep naan ta pagdumala ta Dyos. * **10:12** Naan ta Genesis 19:1-29 pwidi nyo mabasa isturya an parti ta sikad malain na mga pabuat ta mga gistar naan ta Sodoma anay pa sa.

ki kyo pasikway din. Daw kino na magsikway ki yaken, paryas man na pasikway din gapadala an ki yaken.”

Pagbalik Ta Sitintay-dos Na Mga Tinudluan Jesus

17 Gabalik na may kalipay sitintay-dos ya na mga tinudluan Jesus. Gasugid danen ki kanen, “Ginuo, ta ame na pagsambit ta imo na ngaran, maski mga malain na ispiritu gatuman ki kami na maggwa alin ta mga ittaw.”
18 Gambal Jesus i ki danen, “Nlaman ko tak nakita ko pagpirdi ta Dyos ki Satanas na paryo ta latti na gulpi tupa alin ta langit.
19 Paatagan ta kyo ta gaem aged maski mautaran nyo bekkessan daw sitsipit, ula may malain na matabo ki kyo. Paatagan ta kyo man ta uturidad aged mapirdi nyo Kuntra na Satanas maskin ino buaten din paagi ta biskeg din na gaem. Ula may magbuat ta malain ki kyo.
20 Dili kaw magkalipay tenged nang gatuman ki kyo mga malain an na ispiritu. Magkalipay kaw gid tak naan ta langit inyo an na ngaran nasulat en naan ta listaan ta mga sakep ta pagdumala ta Dyos.”

Bakod Na Kalipay Jesus (Mateo 11:25-27; 13:16-17)

21 Ta yon man na uras na gaisturyaay Jesus daw sitintay-dos na mga tinudluan din, bakod gid na kalipay na atag ta Dyos Ispiritu Santo ki kanen. Kaambal kanen i, “Amay ko, kaon na manugdumala ta tanan na naan ta langit daw kalibutan, bakod pagdayaw ko an ki kaon. Kamatuuran parti ki kaon na ula no papaintindi ta mga ittaw na maalam daw may datas na iniskwilaan, papaintindi no en ta mga ittaw na paryo ta mga bata na ula kaiskwila. Ee, Amay ko, nadayaran ka na iling tan imo na pagbeet.”
22 Pagtapos Jesus ta pangamuyo, gambal kanen an naan ta mga ittaw dya, “Tanan na alam daw gaem ta ake na Amay patugyan din naan ki yaken. Ula duma na kakala ta iya na Bata daw dili, Amay. Ula duma na kakala ta iya na Amay daw dili, Bata daw duma pa man na mga ittaw na papili ta Bata aged naan ki danen ipakala din iya an na Amay.”
23 Gatubang Jesus ta iya na mga tinudluan daw gambal naan nang ki danen, “May bakod na pribiliyo mga ittaw na kakita man ta ake na mga buat na nakita nyo.
24 Sugiran ta kyo na anay pa sa tama na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos daw mga ari man na liag danen makita mga buat na nakita nyo, piro ula bisan isya ki danen kakita. Liag man danen na mamatian mga ambal na namatian nyo, piro ula bisan isya ki danen kamati.”

Alimbawa Na Isturya Parti Ta Miad Na Samaritano

25 May isya na ittaw na may datas alam parti ta Mga Sinulat Moises na gatindeg aged dakep-dakepen Jesus an paagi ta insa. Gainsa kanen an ki Jesus, “Mistro, ino dapat ko na buaten aged maangken kabui na ula katapusan?”
26 Insa Jesus ki kanen, “Ino nasulat naan ta Mga Sinulat Moises? Ino beet ambalen ta mga nabasa no dya?”
27 Sabat din, “Nasulat na ‘Gugmaen no Ginuo an na imo na Dyos na terek gid ta imo na tagipusuon. Ipakita no imo an na gugma paagi ta ugali, mga buat daw isip.’† Nasulat man, ‘Gugmaen no duma na mga ittaw paryo man ta paggugma no ta imo na kaugalingen.’ ”‡
28 Ambal Jesus ki kanen, “Igo sabat no an. Daw iling tan buaten no, maangken no kabui na ula katapusan.”
29 Piro, dili miag kanen an na magayyaan. Yon tenaan na gainsa pa gid kanen an ki Jesus, “Piro, kino na duma na dapat ko gugmaen?”
30 Sabat Jesus paagi ta alimbawa na isturya, “May mama na Judio na

† **10:27** Deuteronomio 6:5 ‡ **10:27** Levitico 19:18

gategbeng alin ta Jerusalem na miling naan ta Jerico. Ta iya na pagpanaw, gulpi nang kanen an paabungan ta mga manakaw. Pakamang danen tanan na dala din asta iya na bayo. Pabugbog danen kanen an daw padilian na tise nang napatay.
31 Luglugay, may gaagi dya na isya
na Judio na pari. Pagkita din ta mama
ya, galiis nang kanen an.
32 Iling man tan, isya na linai
Levi na manugtabang naan ta Timplo
gaagi man dya. Pagkita din ta mama
ya, galiis man kanen.
33 Luglugay, may isya na Samari-
tano§ na gabyai daw kaprani ta lugar
na naan dya mama ya. Na nakita din
mama ya, naluoy gid kanen an.
34 Papranian din mama ya daw
pabulong ta lana daw bino mga nina
daw begkesan. Papasakay din mama
ya naan ta ayep na iya na pasakayan.
Padala din naan ta balay na dayunan
daw naan din dya paasikaso.
35 Sunod na adlaw, Samaritano ya
gaatag ta darwa na sinsilyo na pi-
lak* naan ta tag-iya ta balay na dayu-
nan daw gambal, 'Asikasuon no ka-
nen an. Daw magkulang kwarta i ta
imo na panggastos para ki kanen, ta
ake na pagbalik di bayaran ta kaw
nang.' "
36 Pagtapos ta isturya Jesus, gainsa
kanen i, "Ta, ino ta isip no? Kino
ta tallo na ya na gaagi dya papakita
din na kanen miad na ittaw naan ta
mama na paabungan ta mga ma-
nakaw?"
37 Sabat ta ittaw an na may datas
alam, "Yo ittaw ya na naluoy ki ka-
nen."
Gambal Jesus ki kanen, "Sigi! Mag-
buat ka man ta miad na iling tan."

Jesus i Naan Ta Iran Marta Daw Maria

38 Na gapadayon ta pagbyai danen
Jesus, kabot danen i naan ta isya na
banwa na may bai na gaistar dya na
ngaran din Marta. Pabaton din da-
nen Jesus naan ta iran na balay.
39 Marta i may utod na bai na
ngaran din an Maria. Maria an
gamungko naan ta batiisan ta Ginuo
daw gamati ta mga patudlo din.
40 Piro, Marta i, gagulo gid isip
din tak sake ta tama na imesen.
Gaprani kanen i ki Jesus daw mam-
bal, "Ginuo, ula nang ki kaon na
pabay-an a nang ta utod ko na yaken
nang gaimes ta tanan? Ambalan no
tuo kanen an na tabangan a din."
41 Sabat ta Ginuo, "Aree, Marta,
gapalibeg ka gid daw sake ta tama na
ubra,
42 piro isya nang impurtanti gid
na buaten daw yon papili Maria na
gamungko kanen an di na mamati ta
tudlo ko. Dili ko kanen an pegengan."

11

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagpangamuyo
(Mateo 6:9-13; 7:7-11)

1 Jesus i gapangamuyo naan ta isya
na lugar. Tapos din ta pangamuyo,
isya na tinudluan din gaprani ki ka-
nen daw gambal, "Ginuo, tudluan
kay no mangamuyo paryo na Juan
na manugbautismo gatudlo ta iya na
mga tinudluan."
2 Ambal Jesus, "Iling ti na paagi
daw kyo mangamuyo:
'Amay,
Kabay na kalaen ka ta tanan na mga
ittaw na kaon nang Dyos daw
tumanen ka danen.
Kabay na mabot en timpo na magdu-
mala ka ta tanan na mga ittaw.
3 Tagan no kami i ta ame na ki-
nanglan na pagkaan adlaw-
adlaw.
4 Patawaren no kami i ta ame na mga
sala paryas na napatawad nay
man tanan na kasala ki kami.
Tabangan kay no na dili kay madala
ta mga tintar.' "

§ **10:33** Mga Samaritano an daw mga Judio ula gasapakay. Pwidi nyo mabasa parti ta *Samaria* daw mga *Samaritano* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. * **10:35** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo trintay-singko, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na ittaw.

5 Gambal pa Jesus i naan ta iya na
mga tinudluan, “Alimbawa, isya ki
kyo ta tenga kilem miling naan ta iya
na arey para mangabay daw pwidi
kanen matagan ta tallo buok na tina-
pay
6 tak may bisita kanen na bag-o
nang gabot alin ta madyo. Bisita din
an iya na arey daw ula en kanen an
ipakaan.
7 Piro, dili kanen an gwaan ta arey
na pailingan din daw mambal pa iya
na arey, ‘Dili a no isturbuon. Na-
trangkaan en gangaan an. Yaken
daw ake na mga kabataan ganegga
en. Dili a magbangon para mag-atag
ta pagkaan.’ ”
8 Ambal pa Jesus, “Sugiran ta kyo
na maskin arey na pailingan din
dili magbangon para mag-atag ta
pagkaan tenged danen an darwa
mag-arey, sigurado na magbangon
gid arey din an daw mag-atag ta
maskin ino na kinanglanen din
tenged ula gid kanen an gauntat ta
pagpangayo.
9 Gani, yi ambal ko ki kyo: Dili kaw
mag-untat na mangayo naan ta Dyos
tak sigurado na tagan kaw din. Dili
kaw mag-untat na marani naan ta
Dyos tak sigurado tabangan kaw din.
Dili kaw mag-untat na mangamuyo
naan ta Dyos tak sigurado sabaten
kaw din
10 tenged bisan kino na mangayo,
matagan. Bisan kino na marani, ta-
bangan. Bisan kino na mangamuyo,
sabaten.
11 Di' ba kyo na mga ginikanan, ula
kaw gaatag ta bekkessan naan ta inyo
na bata na gangayo ta sidda?
12 Ula kaw man gaatag ta sitsipit
naan ta inyo na bata na gangayo ta
tallog.
13 Tenged kyo na mga gabuat
ta malain nalam man mag-atag ta
dayad na mga betang naan ta inyo
na mga bata, sigurado na ate an na
Amay na naan ta langit mas pa gid
mag-atag ta Dyos Ispiritu Santo ta
mga gangayo naan ki kanen.”

Gaem Jesus Ta Pagpagwa Din Ta Mga Malain Na Ispiritu (Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-27)

14 May ittaw na paapa ta malain na
ispiritu. Pagwa Jesus malain ya na
ispiritu daw kaambal dayon ittaw ya.
Mga ittaw na kakita ta pabuat Jesus
gatingala gid.
15 Piro, pila ki danen gambal, “Pa-
pagwa din mga malain na ispiritu
paagi ta gaem na alin ki Satanas na
pangulo ta mga malain na ispiritu.”
16 Duma man ki danen, liag na pa-
matuuran Jesus daw indi gid alin iya
na gaem. Papangitaan danen kanen
an ta katingalaan na buat na alin ta
Dyos aged may pamatuod na kanen
an papadala ta Dyos.
17 Nlaman Jesus iran an na isip
daw gambal kanen ki danen, “Daw
mga sinakepan ta isya na kaarian
magkuntraay, iran na kaarian dili
magpadayon. Daw mga ittaw na
naan ta isya na panimalay magkun-
traay, danen an magbelagay.
18 Daw kuntraen Satanas iya an na
mga sinakepan, dili magpadayon iya
an na pagdumala. Iling tan ambal ko
tak gambal kaw pa na papagwa ko
mga malain na ispiritu paagi ta gaem
na alin ki Satanas.
19 Ambal nyo na naan alin ki Sa-
tanas gaem an ta ake na pagpagwa ta
mga malain na ispiritu, piro indi alin
gaem ya ta inyo na mga tinudluan ta
iran na pagpagwa ta mga malain na
ispiritu? Simpri alin ta Dyos! Da-
nen an pamatuod na sala gid inyo an
na ambal tak iran na gaem daw ake
paryas nang na alin ta Dyos.
20 Tenged papagwa ko mga malain
an na ispiritu paagi ta gaem na alin ta
Dyos, beet ambalen na gabot en naan
ki kyo papaabot nyo na pagdumala ta
Dyos.”
21 Gaisturya Jesus i ta isya pa na
paanggid, “Daw may iseg na ittaw na
kumplito ta armas gabantay ta balay
din, ula may matabo ta iya na mga
pagkabetang.
22 Piro, daw sulungon kanen an na
mapirdi ta ittaw na mas biskeg pa
ki kanen, kamangen mga armas din

an na salig din na usto en na pang-
batok. Tanan na pagkabetang din
kamangen ta ittaw na mas biskeg pa
ki kanen daw itagtag naan ta duma
na mga ittaw."*
23 Ambal pa Jesus, "Daw kino na ula
gatabang ki yaken ta ake na ubra, ka-
nen gakuntra ki yaken na paryo ka-
nen ta ittaw na imbis na magtabang
ta pagtipon ta mga karniro, kanen pa
gatabog na magpadyo."

Pagbalik Ta Malain Na Ispiritu Naan Ta Ittaw Na Naalinan Din (Mateo 12:43-45)

24 Gaisturya Jesus i ta alimbawa
naan ta mga ittaw, "May malain na
ispiritu na gagwa ta ittaw na pased-
depan din. Paggwa din, giling kanen
an naan ta mara na lugar aged man-
gita ta mapuayan. Na ula kanen may
nakita, gaisip kanen an, 'Miad pa na
malik a naan ta ittaw ya na naalinan
ko.'
25 Pagbalik din naan ta ittaw ya,
nakita din na paryo ta balay na
limpyo daw ayos.
26 Gagwa isab kanen an naan ta
ittaw ya aged mangita ta pitto na mas
malain pa na ispiritu kaysa ki kanen.
Pagkita din, danen tanan gaseddep
naan ta ittaw ya daw gatinir dya ta
lugay. Mas lain pa gid uryan an na
kaimtangan ta ittaw ya kaysa ta una."
27 Na gaisturya pa Jesus i naan ta
tama na mga ittaw, may bai na naan
dya na gambal ki kanen, "Pribiliyo
gid na bakod na atag ta Dyos naan ta
bai na gabata daw gapasuso ki kaon!"
28 Ambal Jesus, "Bakod pa gid pri-
biliyo an ta mga ittaw na gamati daw
gatuman ta tudlo parti ta ambal ta
Dyos."

Pangayo Na Jesus Magbuat Ta Katingalaan (Mateo 12:38-42)

29 Na gatama pa gid mga ittaw na
gatipon naan ki Jesus, gambal kanen
ki danen, "Malain gid mga ittaw ta
yi na timpo! Papangitaan a danen
ta katingalaan na buat aged may pa-
matuod para ki danen na papadala
a ta Dyos. Piro, ula duma na katin-
galaan na ipakita ki danen daw dili,
katingalaan ya na natabo ki Jonas
anay pa sa.
30 Natabo ya ki kanen† pamatuod
para ta mga taga-Ninive na kanen
ya papadala ta Dyos. Iling man tan,
Kanen Na Alin Ta Langit may matabo
ki kanen na pamatuod para ta mga
ittaw ta yi na timpo na kanen i pa-
padala ta Dyos.
31 Daw mabot adlaw na mag-ukom
Dyos an ta tanan na mga ittaw daw
kino matareng daw dili matareng,
naan dya Rayna ya na alin ta Sur min-
deg daw magpamatuod na igo gid na
silutan ta Dyos mga ittaw an ta yi na
timpo. Kanen an may matareng na
magpamatuod ta iling sa tak anay pa
sa kanen gabyai na naan pa alin ta
sikad madyo na lugar aged mamati
ta tudlo Ari Solomon na maalam gid.
Piro anduni, anen di en isya i na mas
labaw pa iya na katengdanan kaysa
ta katengdanan Ari Solomon, piro ula
kaw gapati ki kanen.
32 Daw mabot adlaw na mag-ukom
Dyos an ta tanan na mga ittaw daw
kino matareng daw dili matareng,
naan dya mga taga-Ninive ya na
nabui anay pa sa ta timpo Jonas min-
deg daw magpamatuod na igo gid na
silutan ta Dyos mga ittaw an ta yi
na timpo. Mga taga-Ninive ya may
matareng na magpamatuod ta iling
sa tak ganelsel daw padilian danen
iran an na mga sala na kamati danen
ta wali Jonas.‡ Anduni, anen di en
isya i na mas labaw pa iya na kateng-
danan kaysa ta katengdanan Jonas,
piro maski kamati kaw ta wali din,
ula kaw man gyapon ganelsel daw
padilian inyo an na mga sala."

* **11:22** Naan ta paanggid na paisturya Jesus *iseg na ittaw* beet ambalen Satanas. *Ittaw na mas biskeg pa ki kanen* beet ambalen Jesus. † **11:30** Naan ta Jonas 1:17 daw 2:10 pwidi nyo mabasa parti ta katingalaan na natabo ki Jonas. ‡ **11:32** Naan ta Jonas 3:1-10 pwidi nyo mabasa parti ta pagnelsel ta mga taga-Ninive.

Mata Paanggid Ta Lampraan (Mateo 5:15, 6:22-23)

33 Gaisturya Jesus i ta paanggid,
“Daw mga ittaw magtutod ta lampraan, dili danen taguon daw dili
man takleban ta gantangan. Ibetang
danen naan ta tungtungan ta ilaw
aged pawa an makita ta mga ittaw na
melled dya.”§
34 Ambal din man, “Mata no an
paanggid ta lampraan na gaatag ta
pawa naan ta imo na kaugalingen.
Daw miad mata no an, imo na kaugalingen ubos pawa. Piro, daw
lebbeg mata no an, imo an na kaugalingen ubos delem.
35 Gani, isipen no ta miad. Basi
pawa an na salig no naan ki kaon,
delem.
36 Daw imo na kaugalingen ubos
pawa na ula gid parti na delem,
gapawa ka gid na paryas may lampraan na gailaw ki kaon.”*

Mga Ambal Jesus Kuntra Ta Mga Pariseo Daw Mga May Datas Alam Parti Ta Mga Sinulat Moises (Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

37 Pagtapos Jesus ta pagtudlo naan
ta mga ittaw, may Pariseo na gaimbitar ki Jesus na maan duma ki kanen
naan ta iya na balay. Giling Jesus i
naan ta balay ta Pariseo daw gakaan
dya.
38 Gatingala gid Pariseo an tak
nakita din na gakaan Jesus na ula
gaugas anay ta lima paryo ta kaugalian ta mga Judio.
39 Tenged na iling sa isip ta Pariseo,
gambal Ginuo i ki kanen, “Kyo na
mga Pariseo, paryo kaw ta ittaw na
gaugas nang ta gwa ta ineman daw
mangkok, piro selled ta ineman daw
mangkok ula din paugasi. Iling man
tan, pakita-kita nyo nang pirmi naan
ta mga ittaw na patuman nyo gid mga
sunuran nyo, piro pabay-an nyo na
sikad kaw mangabot ta tama na mga
betang daw ubos nang malain naan
ta inyo na isip.
40 Mga buang-buang! Di' ba Dyos
na gabuat ta inyo na lawa, kanen
man gabuat ta inyo na isip? Dapat
dili nang inyo na mga buat miad. Dapat miad man naan ta inyo na isip.
41 Gani, bag-uon nyo inyo na isip
daw mag-atag man na may kalipay
ta nakem naan ta mga gakinanglan.
Daw iling tan buaten nyo, paryo na
limpyo kaw naan ta selled daw gwa
tak ubos miad naan ta inyo na isip
daw mga buat.
42 “Kyo na mga Pariseo, maageman
nyo segeng na silot! Gaamblig kaw
gid na maalad naan ta Dyos isya na
parti ta sampulo na parti ta tanan
gid na paani nyo bisan ta mga daon
na panglasa ta pagkaan daw gulayen.
Piro, pabay-an nyo nang impurtanti
na mga sugo tak dili igo inyo na pagtratar naan ta duma na mga ittaw
daw ula kaw man gagugma ta Dyos.
Igo na gaalad kaw ta isya ta sampulo
na parti naan ta Dyos, piro dapat dili
nyo bay-an mga sugo din an na mas
impurtanti pa.
43 “Kyo na mga Pariseo, maageman
nyo segeng na silot! Na naan kaw
ta mga balay tipunan, liag nyo gid
na naan kaw ta pungkuan na para ta
impurtanti na mga ittaw. Na naan
kaw ta lugar na naan dya tama na
mga ittaw, liag nyo gid na mga ittaw
mag-atag ta taod ki kyo.
44 “Kyo na mga Pariseo, maageman
nyo segeng na silot! Pakita-kita nyo
nang na dyusnon kaw, piro inyo an
na tagipusuon dili limpyo. Paryo kaw
ta mga lebbengan na daw lagen, dili
lebbengan tak ula tanda. Paagian ta
mga ittaw, piro ula danen nlami na
ligna naan ta dalem.”
45 May mama na may datas alam
parti ta Mga Sinulat Moises na naan
man dya na gambal ki Jesus, “Mistro,

§ **11:33** Naan ta paanggid na paisturya Jesus, iya na tudlo dili parti daw indi dapat ibetang mga lampraan an. Beet din ambalen na gapawa na lampraan paanggid ta iya na tudlo. * **11:36** Naan ta paanggid na paisturya Jesus, iya na tudlo dili parti ta mata. Gatudlo kanen an parti daw ino kaimtangan ta mga ittaw na gapati ta tudlo din daw ta mga ittaw na ula gapati.

nainsulto kay man ta mga paambal no an!”

46 Ambal Jesus, “Kyo man na mga
may datas alam parti ta Mga Sin-
ulat Moises, maageman nyo segeng
na silot! Papatuman nyo naan ta
mga ittaw tama na sunuron na bellay
gid buaten na paryo papas-an nyo ta
mga ittaw dala na sikad beg-at daw
ula nyo man paduol naan ki danen
maskin ta inyo nang na kalingking.

47 “Kyo na mga may datas alam
parti ta Mga Sinulat Moises, maage-
man nyo segeng na silot! Padayad
nyo mga lebbengan an ta mga
prupita na papatay anay pa sa ta inyo
na mga kaapuan!

48 Tenged na padayad nyo mga
lebbengan danen, pakita nyo na
naan ta inyo na isip igo pabuat ta mga
kaapuan nyo na papatay danen mga
prupita.†

49 Parti ta iling tan na buat, Dyos
an ta iya na alam gambal ta iling ti:
‘Pailingen ko ki danen mga manug-
sugid ta ake na kabebet-en daw mga
sinugo ko. Duma an na mga pailin-
gen ko patayen danen. Duma ya
pangabuton ta mga gakuntra ki da-
nen.’ ”

50 Ambal pa Jesus, “Gani, kyo na
mga ittaw ta yi na timpo, manabat
kaw tenged ta tanan na mga prupita
na papatay alin pa ta pagbuat ta
kalibutan.

51 Manabat kaw ta kamatayen ta
tanan na mga prupita umpisa gid
ki Abel asta ki Zacarias na papatay
naan ta Timplo naan ta tengnga ta
sunugan ta mga alad daw Balay Ta
Dyos.‡ Ee, sugiran ta kyo na mga
ittaw ta yi na timpo manabat gid ta
kamatayen danen tanan.

52 “Kyo na mga may datas alam
parti ta Mga Sinulat Moises, maage-
man nyo segeng na silot! Ula kaw
gapati ta kamatuuran na alin ta Dyos
daw ula nyo man pasugid naan ta
duma. Paryo kaw ta isya na ittaw
na dili miag melled ta balay daw pe-
gengan din pa duma na mga ittaw na
miag melled tak pakamang din yawi
ya.”

53 Na galin en Jesus i ta balay
ta Pariseo, mga manugtudlo ta Mga
Sinulat Moises daw duma na mga
Pariseo gaumpisa na kuntraen gid
danen kanen i daw sigi danen insa ki
kanen.

54 Pabantayan gid danen iya na
sabat aged madakep kanen an paagi
ta iya na ambal.

12

Mga Paandam Jesus Ta Mga Tinud-luan Din (Mateo 10:26-31)

1 Ta timpo na gaumpisa mga
Pariseo an ta pagkuntra ki Jesus,
gatipon eman naan ki Jesus sikad
tama na mga ittaw. Gaginetek danen
an asta duma an nautaran. Naan
nang anay Jesus i gambal ta iya na
mga tinudluan, “Mag-andam kaw gid
daw maglikaw ta pampaabok ta mga
Pariseo. Beet ambalen ko dili nyo
sunuron iran na ugali na pakita-kita
nang na danen an dyusnon.

2 Piro, tanan na sikrito mlaman
daw tanan na tinago mwa ta uryan.

3 Yon man, bisan ino na ambal nyo
na pasikrito naan ta delem, mama-
tian gid ta tama na mga ittaw daw ad-
law. Daw ino na paambal nyo naan ta
selled ta kwarto na inay kagi nyo an,
yon man isugid naan ta atep ta balay
na tama na mga ittaw kamati.”

† **11:48** Mga may datas na alam parti ta Mga Sinulat Moises, ta iran na pagpadayad ta mga lebbengan ta mga prupita, pakita-kita nang na pataod danen mga prupita ya daw pakita-kita nang man na pasunod tudlo ya ta mga prupita. ‡ **11:51** Naan ta Genesis 4:8 pwidi nyo mabasa isturya ya parti ta pagpatay ki Abel daw naan ta 2 Mga Cronica 24:20 pwidi nyo mabasa isturya ya parti ta pagpatay ki Zacarias. Naan ta Biblia na nasulat ta linggwai na Hebreo pagsunod-sunod ta mga libro dili paryo ta pagsunod-sunod ta mga libro naan ta Una Na Kasugtanan ta ate na mga Biblia anduni. Naan ta Biblia na Hebreo una an na libro Genesis daw katapusan an na libro 2 Mga Cronica. Nyan na, ambal an na *umpisa gid pagpatay ki Abel asta pagpatay ki Zacarias* beet ambalen tanan na matareng na mga ittaw na papatay na nasambit naan ta Biblia na Hebreo.

4 Ambal pa Jesus, “Kyo na mga arey
ko, mamati kaw ki yaken. Dili kaw
madlek ta mga ittaw na makapatay ki
kyo tak bisan patayen kaw danen, ula
en danen an duma pa na mabuat ki
kyo.
5 Gambal a ki kyo daw kino gid
dapat na adlekan nyo. Dyos nang
gid tak ta pagkamang din ta inyo na
kabui, may uturidad pa kanen an na
pilak kaw naan ta impirno. Kanen
nang gid adlekan nyo!”
6 Ambal pa Jesus, “Di' ba limma
buok na yupan na derse barato nang
na mapalit ta darwa nang na sinsilyo
na tambaga?* Piro, ula napabay-an
ta Dyos maski isya ki danen.
7 Kyo pa na mga ittaw, dili kaw
pabay-an ta Dyos tak asta katamaen
ta inyo na buok nlaman din. Gani,
dili kaw madlek tak mas impurtanti
kaw kaysa ta tama na yupan!”

Pag-ako Na Sakep Ki Jesus (Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Ambal pa Jesus, “Sugiran ta kyo
na daw kino mag-ako naan ta tuban-
gan ta mga ittaw na kanen sakep ki
yaken, Yaken Na Alin Ta Langit Na
Natao Naan Ta Kalibutan, akuon ko
naan ta tubangan ta mga angil ta
Dyos na kanen an sakep ki yaken.
9 Piro, daw kino mag-ambal naan
ta tubangan ta mga ittaw na kanen
dili sakep ki yaken, Yaken Na Alin Ta
Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan,
ambalen ko naan ta tubangan ta mga
angil ta Dyos na kanen an dili sakep
ki yaken.
10 Tanan na mga ittaw na mag-
ambal ta malain kuntra ki Yaken Na
Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta
Kalibutan, mapatawad pa ta Dyos.
Piro, daw kino mag-ambal ta malain
kuntra ta Dyos Ispiritu Santo, dili en
mapatawad.
11 “Daw dleen kaw naan ta balay
tipunan daw naan man ta tubangan
ta mga manugdumala daw mga
upisyalis aged usisaen tenged ta
inyo na pagsunod ki yaken, dili
kaw magpalibeg daw ino isabat
nyo ta pagdipindir nyo ta inyo na
kaugalingen.
12 Ta uras ta pag-usisa ki kyo, Dyos
Ispiritu Santo magtudlo ki kyo daw
ino dapat na isabat nyo.”

Pagtudlo Jesus Daw Ino Dapat Isipen Parti Ta Manggad

13 Naan ta mga ittaw na gatipon ki
Jesus, may isya ki danen na gambal
ki kanen, “Mistro, ambalan no ake an
na utod na partian a din ta ame na
panublien.”
14 Sabat Jesus ki kanen, “Dili ake
na katengdanan na mag-ukom daw
magparti ta inyo na panublien.”
15 Ambal Jesus ta mga ittaw dya,
“Mag-andam kaw! Dili kaw mag-
pangabot pa gid ta tama na mga be-
tang tak dayad an na kabui ula ta
katamaen ta inyo na pagkabetang.”
16 Gaisturya Jesus i ki danen ta isya
na alimbawa, “May isya na mama na
manggaranen gid na may dayad na
tubbas ta iya na uma.
17 Gaisip kanen an, ‘Ino taan dayad
na buaten ko? Kulang taguan ta ake i
na mga tubbas.’
18 Ambal din ta iya na kaugalingen,
‘Iling ti buaten ko. Gubbaen ko ake
an na mga budiga daw magpatindeg
a ta mas bakod pa gid na mga budiga.
Naan ko dya taguon ake an na mga
tubbas daw pagkabetang.
19 Daw natago ko en tanan, am-
balen ko ta ake na kaugalingen,
“Tama en mga patagana ko para ta
ake na kinanglanen ta tama pa na
taon. Anduni, pwidi aren magpuay.
Pagusto aren ta kaan daw inem daw
magsadya!” ’
20 Piro, Dyos an gambal ta mang-
garanen ya, ‘Buang-buang ka gid!
Anduni, ta kilem na i mapatay ka.
Kino magpulos ta patagana no an na
manggad? Di, duma nang en na it-
taw!’ ”

* **12:6** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo sais, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta tenga uras na ubra ta isya na ittaw.

21 Ambal pa Jesus, “Iling tan
matabo ta mga ittaw na gatipon
ta manggad para nang ta iran na
kaugalingen, piro ula danen palabia
kabebet-en an ta Dyos.”

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagsalig Naan Ta Dyos (Mateo 6:25-34)

22 Ambal pa Jesus naan ta iya na
mga tinudluan, “Gambal a ki kyo na
dili kaw sali ta palibeg parti ta inyo
na kabui daw parti man daw indi
kaw kamang ta inyo na pagkaan. Dili
kaw man sali ta palibeg ta bayo na
suuton nyo.
23 Di' ba pagkaan an, dili nang yon
impurtanti para ta ate na kabui? Di'
ba bayo an, dili nang yon impurtanti
para ta ate na lawa?
24 Lagen nyo mga uwak an. Ula
danen an gasabwag daw gaani! Ula
man danen an mga tabungos daw
budiga! Piro, bui man gyapon danen
an tak Dyos gapakaan ki danen. Sim-
pri kyo mas impurtanti kaysa ta mga
yupan.
25 Di' ba bisan magpalibeg kaw pa,
dili nyo man gyapon madugangan ta
bisan isya nang na uras inyo an na
kabui?
26 Daw dili nyo masarangan iling
tan na buat na dili gid impurtanti,
man-o tak gapalibeg kaw pa tenged
ta inyo na mga kinanglanen?
27 “Lagen nyo man mga bulak an
naan ta blasan daw paino magtubo.
Ula gapangabellay ta pag-ubra mga
bulak an daw ula man gabuat ta
bayo. Sugiran ta kyo na Ari Solomon
ya na sikad manggaranen daw iya
na mga bayo sikad dayad, ula kanen
bayo na mas dayad pa kaysa ta isya
na bulak.
28 Papabulak ta Dyos mga lamunon
an na bui naan ta blasan piro ta
dili nang lugay rabasen nang daw
imuon na pandabok naan ta pugon!
Daw iling tan pabuat ta Dyos naan ta
lamunon, simpri mas pa na kyo tagan
ta Dyos ta bayo na suuton! Man-o tak
kulang inyo an na pagsalig ta Dyos
parti ta inyo na mga kinanglanen?
29 Dili kaw sali ta isip daw ino kan-
enen nyo daw inemen. Dili kaw man
sali ta palibeg.
30 Mga ittaw na ula gatuo ta Dyos,
danen an pirmi gapalibeg parti ta
tanan na kinanglanen danen. Piro,
Dyos na ate na Amay, nlaman din
daw ino inyo an na mga kinanglanen.
31 Dapat dili kaw magparyo ta mga
ittaw na ula gatuo. Labien nyo inyo
an na pagpasakep ta pagdumala ta
Dyos. Daw iling tan buaten nyo, sig-
urado tagan kaw din ta inyo na mga
kinanglanen.”

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagtipon Ta Manggad Naan Ta Langit (Mateo 6:19-21)

32 Gambal pa Jesus i naan ta iya
na mga tinudluan, “Maski pila kaw
nang, dili kaw madlek tak nalipay
Dyos na ate na Amay na papalabet
kaw din ta iya na pagdumala.
33 Bligya nyo inyo an na mga pagka-
betang daw kwarta an na bayad iatag
nyo naan ta mga imol. Daw iling tan
paggamit nyo ta inyo an na manggad,
paryo kaw may puyo na dili mag-
daan na taguan ta manggad naan ta
langit daw naan dya dili mabuinan
tak dili makamang ta matakaw daw
dili man maketket ta mga sapat.
34 Dapat iling tan buaten nyo tak
daw indi kaw gatipon ta manggad
nyo, naan man dya nakem nyo an.”

Mga Suguon Na Pirmi Gabantay Ta Pag-abot Ta Iran Na Amo

35-36 Ambal pa Jesus naan ta mga
tinudluan din, “Dapat magparyo kaw
ta mga suguon na gatagad ta iran na
amo na muli alin ta kumbira ta kasal.
Pirmi anda danen an maskin ino uras
mabot iran na amo tak kasuot en da-
nen an ta iran na bayo ta pag-ubra
daw paambligan man danen na dili
mapatay mga lampraan an. Tenged
danen an anda en, daw mabot amo
ya danen na mag-umaw naan ta may
gangaan, mabukasan dayon danen
iran ya na amo.
37 Sigurado gid na bakod na kalipay
para ta mga suguon na maabutan ta

iran na amo na danen an gabantay pa! Sugiran ta kyo na mamala amo an danen aged mimes na magsirbi ki danen. Pailingen din danen an naan ta lamisa daw sirbian.
38 Bakod na kalipay para ta mga suguon daw makita ta iran na amo na danen an gabantay na gatagad gid ta iya na pag-abot asta ta tenga kilem, daw ta mapit-madlaw.
39 Intindien nyo ta miad na daw nlaman inta ta tag-iya ta balay daw ino uras mabot ittaw na manakaw, sigurado na bantayan din iya na balay aged matakaw an dili kaselled.
40 Gani, dapat na pirmi kaw anda tak Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan mabot ta uras na ula nyo papaabuta."

Masaligan Daw Dili Masaligan Na Suguon
(Mateo 24:45-51)

41 Pagtapos ta isturya Jesus, gainsa Pedro i, "Ginuo, kino paambalan no ta paanggid na isturya? Para nang nyan ki kami? Para ta tanan na mga ittaw na anen man di?"
42 Gasabat Ginuo paagi ta isya na paanggid para ta mga tinudluan din, "May tag-iya ta balay na gapili naan ta iya na mga suguon ta isya na masaligan daw maalam. Napili din na suguon patugyanan din na mag-dumala ta duma na mga suguon naan ta iya na panimalay daw tagan danen an ta iran na pagkaan ta igo na uras.
43 Daw suguon na gadumala maabutan ta iya na amo na patuman din papaubra ya ki kanen, sigurado gid na bakod iya na kalipay.
44 Sugiran ta kyo na padumalaen kanen an ta amo din naan ta tanan na pagkabetang ta iya na amo.
45 Piro, daw suguon na gadumala gaisip na lugay pa malik iya na amo, mag-umpisa kanen na manakit ta duma na mga suguon, mama daw bai. Pagusto nang kanen an ta kaan daw inem daw sigi man na ingaw.
46 Na iling tan ubra din, gulpi nang abot iya na amo ta adlaw na ula din papaabuta daw ta uras na ula din nlami. Pag-abot ta iya na amo, silu-tan kanen an ta beg-at na silot paryo ta maageman ta mga dili masaligan na ittaw.
47 "Daw may suguon na nlaman din daw ino liag ta iya na amo na buaten din, piro pabay-an din nang, sigurado na kastiguon kanen an ta tudo.
48 Piro, suguon na ula nalam daw ino liag ta iya na amo daw yon na may nabuat kanen na kuntra ta liag ta iya na amo, simpri kastiguon kanen an, piro gaan nang. Daw kino patagan ta tama, pangitaan man kanen an ta tama. Daw kino na pasaligan ta bakod, mas bakod man sabaten din."

Tenaan Na Magbelagay Mga Ittaw
(Mateo 10:34-36)

49 Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan, "Giling a di aged sunugon kalibutan i. Liag ko inta na gaapoy en.†
50 Piro, tama pa na mga kabellay na kinanglan maagian ko anay. Paryo dili ko kaya isipen asta na matapos tanan na maagian ko!
51 Salig nyo na ake na tuyo na giling a di aged magdala ta kalineng naan ta kalibutan i. Sugiran ta kyo, dili kalineng. Tenged ta pag-iling ko di, mga ittaw magbelagay.
52 Umpisa anduni, magbelagay mga panimalay. Daw may anen limma na ittaw, darwa ya kuntraen ta tallo daw tallo ya kuntraen ta darwa.
53 Magkuntraay amay daw bata din na mama, yon man inay daw bata din na bai, daw yon man ugwangan na bai daw magad din na bai."

† **12:49** Ambal an na *apoy* naan ta birsikulo kwarintay-nuibi may tallo na pusibilidad daw ino beet ambalen. Una, paanggid ta apoy pagkuntraay ta mga ittaw. Pangarwa, beet ambalen pagpabag-o ta Dyos ta mga ittaw na yon paanggid ta pagtunaw ta blawan an paagi ta apoy aged magpuro daw makamang daw ino lain an na galaket. Pangallo, paanggid ta apoy pagsilot ta Dyos ta mga ittaw.

Pagbantay Ta Mga Sinyalis Ta Timpo
(Mateo 16:2-3)

54 Gambal pa Jesus i naan ta tama
na mga gapamati ki kanen, “Daw
makita nyo na gadakmel item an
naan ta salepan, mambal kaw dayon,
‘Muran kani!’ Guran man matuod.
55 Daw mabatyagan nyo na eyep
ta angin alin ta bagat, mambal kaw,
‘Madlaw kani!’ Gadlaw man matuod.
56 Gapakuno-kuno kaw nang na
maalam kaw. Sagad kaw manilag
ta mga nakita nyo naan ta kalibutan
daw kalangitan. Man-o tak ula nyo
nakamang daw ino beet ambalen ta
mga natabo na pakita ta Dyos naan ta
yi na timpo?”

Pag-ayusay
(Mateo 5:25-26)

57 Gambal pa Jesus i naan ta mga it-
taw, “Man-o tak dili kaw malam mag-
isip daw ino dapat nyo na buaten?
58 Daw may gakusar ki kaon, dapat
tingwaen no na mag-ayusay kaw na
ula kaw pa kabot naan ta uwis tak
daw dleen ka din naan ta uwis, in-
triga ka naan ta pulis daw prisuon.
59 Sugiran ta kaw na dili ka pag-
waen asta na mabayaran no gid
tanan na dapat bayaran.”

13

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pagnelsel

1 Ta yon gid na timpo na tama na
mga ittaw gatipon ki Jesus, may mga
gaprani ki kanen daw gaisturya parti
ta pabuat Gubirnador Pilato na gapa-
patay kanen ta mga taga-Galilea na
danen an naan ta Timplo na gaiyaw
ta mga ayep na alad danen.
2 Gambal Jesus i ta mga gaisturya
ki kanen, “Salig nyo taan na iling sa
na klasi ta iran na kamatayen naan ta
Timplo pamatuod na mas bakod iran
na mga sala kaysa ta duma pa na mga
taga-Galilea.
3 Sala inyo na paisip! Piro, su-
giran ta kyo na daw dili kaw mag-
nelsel daw dilian inyo an na mga
sala, maageman nyo paryas ta iran
na naageman tak silutan kaw man ta
Dyos ta kamatayen.
4 Ino ta inyo na isip parti ta disi-
utso na ittaw na natumbaan ta datas
na turi naan ta banwa na Siloe? Salig
nyo taan na iling sa na klasi ta ka-
matayen pamatuod na mas bakod
iran na mga sala kaysa ta tanan na
mga ittaw na sakep ta Jerusalem.
5 Sala inyo na paisip! Sugiran ta
kyo na daw dili kaw magnelsel daw
dilian inyo an na mga sala, maage-
man nyo man paryas ta iran na
naageman tak silutan kaw man ta
Dyos ta kamatayen.”
6 Gaisturya Jesus i ta paanggid parti
ta pagnelsel, “Isya na mama may
kaoy na igos naan ta iya na taneman
ta ubas. Isya na adlaw, pabistaan din
kaoy na igos daw may bunga. Piro,
ula kanen an may nakita na bunga.
7 Gambal kanen an ta manug-
asikaso ta iya na taneman, ‘Tallo en
taon na gabalik-balik a di na gangita
ta bunga ta kaoy na i, piro ula a may
nakita! Pukanen no nang en tak yi
na kaoy gakamang nang ta abuno ta
basak.’
8 Sabat ta manug-asikaso, ‘Amo,
miad taan daw dili ta anay pukanen
ni ta yi na taon. Kultibaren ko gid
anay daw abunuan.
9 Daw sunod na taon mamunga,
miad gid i. Piro, daw dili mamunga,
ula ki en may mabuat. Pukanen ta
nang en.’ ”

Pagpaayad Jesus Ta Bai Na May Dipirinsya Ta Lawa

10 Ta Adlaw Ta Pagpuay gatudlo Je-
sus i naan ta isya na balay tipunan.
11 Naan man dya may bai na ta disi-
utso anyos nakulian gid ta sakit na
naan alin ta isya na malain na ispir-
itu. Tenged ta pabuat ta malain na
ispiritu, sikad gid ekbe lawa din an
daw dili din matadleng bisan ta tise
nang.
12 Na nakita Jesus bai an, paumaw
din na marani daw paambalan,
“Manang, libri ka en ta imo na
dipirinsya ta lawa.”

13 Pag-ambal Jesus, patungtong
din iya na lima naan ta bai daw
gatadleng dayon lawa ta bai daw
gadayaw bai an naan ta Dyos.
14 Gagilek gid manugdumala ta
balay tipunan tak gapaayad Jesus i
naan ta Adlaw Ta Pagpuay. Gambal
manugdumala an naan ta mga ittaw
dya, "May annem na adlaw ta isya na
duminggo na patugutan ki na mag-
ubra.* Daw miag kaw na magpaayad
ta inyo na masakit, miling kaw di ta
mga adlaw ta pag-ubra. Dili nang ta
Adlaw Ta Pagpuay!"
15 Sabat ta Ginuo ki kanen, "Pakita-
kita nyo nang naan ta mga ittaw inyo
an na pagtuman ta Dyos. Di' ba
maskin Adlaw Ta Pagpuay, kada isya
ki kyo gakamang ta inyo na baka daw
asno na naigot naan ta pasilungan
daw padala naan ta paineman?
16 Tenged inyo na mga ayep pabu-
atan nyo ta dayad naan ta Adlaw
Ta Pagpuay, dapat na magtabang ki
man ta yi na bai na linai man Abra-
ham paryo ki kiten aged mayad ka-
nen ta iya na dipirinsya ta lawa bisan
anduni Adlaw Ta Pagpuay. Disi-utso
en na anyos na paryo pagapos kanen
Satanas tenged ta iya na masakit."
17 Pag-ambal Jesus ta iling tan, mga
ittaw dya na gakuntra ki kanen na-
gayya ta sabat din. Piro, nalipay gid
katamaan ta mga ittaw dya tenged ta
katingalaan na mga pabuat Jesus.

Binni Na Mustasa Daw Pampaabok Ta Tinapay
(Mateo 13:31-33; Marcos 4:30-32)

18 Gambal Jesus i naan ta mga it-
taw na duma ki kanen, "Indi pa-
paanggid pagdumala ta Dyos? Indi
pakumparar?
19 Pagdumala an ta Dyos paryo
ta natabo ta binni na mustasa† na
patanem ta isya na ittaw naan ta gu-
layan. Gatubo binni ya na naimo na
bakod na kaoy daw mga yupan an
gasalag naan ta iya na mga sanga."
20 Gaisturya Jesus i ta isya pa na
paanggid, "Indi pakumparar pagdu-
mala ta Dyos?
21 Pagdumala an ta Dyos paryo
ta natabo ta tise na pampaabok ta
tinapay na palaket ta isya na bai
naan ta tama gid na arina na bali
tallo sekeb ta bakod na sekeban.‡
Maskin tama arina an, napaabok
man gyapon tanan."

Pagselled Naan Ta Kitid Na Gangaan
(Mateo 7:13-14, 21-23)

22 Gapadayon Jesus i na miling
naan ta Jerusalem. Naan ta mga
banwa daw mga baryo na nailingan
din gatudlo kanen an.
23 Ta iya na pagtudlo, may ittaw na
gainsa ki kanen, "Ginuo, pila nang na
mga ittaw na maluwas alin ta silot ta
Dyos?"

Gasabat Jesus i paagi ta isya na
paanggid na isturya,
24 "Buaten nyo tanan nyo an na
masarangan aged makaselled naan
ta kitid na gangaan tak sugiran ta
kyo na tama na mga ittaw na magt-
ingwa na melled, piro dili danen
makaselled.
25 Daw tag-iya an ta balay mani-
rado en daw magtrangka ta gangaan,
naan kaw nang en ta gwa magtin-
deg daw manuktok naan ta sara na
mangabay, 'Sir! Paselleren kay no!'
Magsabat tag-iya an, 'Ara, daw kino
kaw yan a! Ula ko nlami daw taga
indi kaw!'
26 Sabat nyo, 'Kala kay no inta tak
agi ki en dumaay na gakaan. Katudlo
ka pa naan ta ame ya na banwa!'
27 Piro, mag-ambal isab tag-iya an,
'Dili ta kyo kala. Ula ko nlami daw
taga indi kaw! Malin kaw di ta
atubangan ko, kyo tanan na gabuat ta
malain.'

---

* **13:14** Naan ta Exodo 20:8-10 pwidi nyo mabasa sugo ta Dyos parti ta mga adlaw na pwidi mag-ubra.
† **13:19** Naan ta lugar ta mga Judio ta timpo Jesus, mustasa an isya klasi na kaoy, piro sikad derse iya na binni. Mustasa an dili gulayen, piro liso ta mustasa pagamit na panglasa.
‡ **13:21** Sekeban na pasambit naan ta birsikulo binti-uno, ta timpo Jesus kada isya pwidi maugsakan ta tama na arina na paryo ta katamaen ta pitto kilo.

28 “Daw makita nyo na naan ta
kaarian ta Dyos danen Abraham,
Isaac, Jacob daw tanan na prupita,
mangagal kaw ta tudo daw magbag-
git ta inyo na ngipen ta kaeget tak
tabugon kaw daw dili paselleren.
29 Kyo yan dili paselleren, piro mga
ittaw na dili linai Israel na alin ta
appat na pamusod ta kalibutan man-
degek ta kumbira na naan ta kaarian
ta Dyos. Alin danen ta sennangngan,
salepan, mian daw bagat.
30 Sigurado gid na may mga ittaw
na salig nyo na uryan anduni, piro
naan ta kaarian ta Dyos una en da-
nen an. May mga ittaw man na
salig nyo na una anduni, piro naan ta
kaarian ta Dyos uryan danen an.”§

Kasebe Jesus Tenged Ta Mga Ittaw Ta Jerusalem
(Mateo 23:37-39)

31 Pagtapos Jesus tudlo, may mga
Pariseo na gaprani ki kanen daw
gambal, “Malin ka di daw magpadyo
tak Herodes may plano na patayen
ka.”
32 Ambal Jesus ki danen, “Ambalen
nyo ta tuso na ya na ittaw, ‘Dili a
malin di. Maski lipo nang en ake na
timpo, magpadayon a man gyapon
na magpagwa ta mga malain na ispir-
itu alin ta mga ittaw daw magpaayad
man ta mga ittaw na may masakit
asta ta timpo na naan ta plano ta Dyos
na matapos ko tanan na tuyo ta pag-
iling ko di.
33 Di' ba mga prupita ya naan pa-
patay ta Jerusalem? Magpadayon
aren ta pagpanaw ko na munta ta
Jerusalem tak impusibli na patayen
prupita an naan ta duma pa na lugar
tenged naan nang gid ta Jerusalem
patayen.’ ”
34 Gangasebe Jesus i daw gambal,
“Kyo na naan ta Jerusalem, kalu-
luoy kaw.* Ula nyo batuna mga
padala ya ta Dyos tak papatay nyo
mga prupita daw patimbag mga sin-
ugo ya ta Dyos. Lugay en na liag
ko na pasakepen kaw inta ki yaken
daw ambligan paryas ta pagtipon ta
nayen na manok ta iya na mga piyak
naan ta dalem ta iya na mga pakpak.
Piro, dili kaw miag!
35 Tenged iling tan nabuat nyo,
anduni syudad nyo an daw Timplo
pabay-an nang en ta Dyos. Sugi-
ran ta kyo na dili a nyo makita isab
asta mabot adlaw na mambal kaw,
‘Dayawen ta kanen an na papadala ta
Ginuo Dyos na miling di en.’ ”

14

Jesus Naan Ta Balay Ta Isya Na Pariseo

1 Ta Adlaw Ta Pagpuay giling Jesus
i naan ta balay ta isya na Pariseo na
may datas na katengdanan tak paim-
bitar na maan dya. Pag-abot Jesus,
papanilagan gid ta miad kanen i ta
mga ittaw dya daw may buaten ka-
nen na kuntra ta sunuran ta iran na
riliyon.
2 May mama dya na gubbag lawa
din an tenged ta iya na masakit.
Gaprani kanen an na gatubang ki Je-
sus.
3 Pagprani din, mga Pariseo an na
naan dya daw mga ittaw man na
may datas alam parti ta Mga Sinulat
Moises painsaan Jesus, “Ino ta inyo
na isip, naan ta Mga Sinulat Moises
patugot na naan ta Adlaw Ta Pagpuay
magpaayad ki ta mga ittaw na may
masakit?”
4 Piro, ula danen an gasabat ki Je-
sus. Tenged ula danen gasabat, paibi-
tan din mama ya na gamasakit daw
paayad daw paambalan na muli.
5 Gambal Jesus i ki danen, “Daw
isya ki kyo may bata na ta Adlaw
ta Pagpuay nulog naan ta kinutkot
na waig, di' ba kamangen nyo dayon
maskin Adlaw Ta Pagpuay? Iling
man tan daw nulog inyo na baka.”

§ **13:30** Beet ambalen Jesus na mga gapamati ki kanen dapat isipen daw danen kalabet ta mga ittaw na paselleren naan ta kaarian ta Dyos. Basi iran na salig na danen an kalabet tak Judio danen an piro magtingala gid danen an na makita danen na may mga ittaw na paselleren na ta iran na isip dili dapat paselleren. * **13:34** Ta pagsambit Jesus *kyo na naan ta Jerusalem* beet din ambalen tanan na linai Israel na yon man mga Judio.

6 Pagtapos ta ambal Jesus, ula danen an gasasaba tak igo ambal din an.

7 Naan ta balay ta Pariseo na gaimbitar ki danen, nakita Jesus na mga bisita an gapili ta iran na mapungkuan naan ta mga patagana para ta mga ittaw na impurtanti. Tenged ta nakita din, galaygay kanen i ki danen paagi ta alimbawa,

8 “Daw imbitaren ka naan ta kumbira ta kasal, dili ka mili ta pungkuan na patagana para ta mga ittaw na impurtanti tak basi may bisita man na paimbitar na mas impurtanti pa ki kaon.

9 Daw bisita na mas impurtanti mabot, ittaw an na gaimbitar ki kyo magprani ki kaon daw mambal, ‘Pwidi no iatag ki kanen pungkuan no an?’ Tenged ta ambal din, magayyaan ka daw papungkuon ka din duma ta mga kebes.

10 Dapat daw imbitaren ka naan ta kumbira, mili ka ta pungkuan na para ta mga kebes. Daw naan ka dya mungko, ittaw na gaimbitar ki kaon magprani daw mambal, ‘Dey, dapat naan ka ta pungkuan na para ta mga ittaw na impurtanti.’ Tenged ta ambal din, tauron ka naan ta tubangan ta tanan na bisita.

11 Dapat iling tan buaten nyo tak daw kino magpadatas ta iya na kaugalingen, paebesen kanen an ta Dyos. Daw kino magpaebes an ta iya na kaugalingen, padatasen kanen an ta Dyos.”

12 Gambal Jesus i ta ittaw ya na gaimbitar ki kanen, “Daw gusto no mag-imbitar ta duma na mga ittaw na migma o magyapon, dili ka magimbitar ta mga arey no, ta mga utod, ta mga parinti daw ta mga manggaranen na silingan no tak basi ta pila na mga adlaw danen mag-imbitar man ki kaon. Daw imbitaren ka danen, mabaton no en bales ta imo na pagimbitar ki danen.

13 Dapat daw magpakumbira ka, imbitaren no mga imol an, mga pingkaw, mga piang daw mga bulag.

14 Daw iling tan na mga ittaw imbitaren no, ta uryan may angken ka na kalipay alin ta Dyos tak maskin dili danen kabales ta pag-imbitar no, Dyos an magbales gid ki kaon ta dayad naan ta adlaw na mga matareng ya bannawen ta Dyos.”

Mga Paimbitar Para Ta Kumbira Na Gabalibad (Mateo 22:1-10)

15 Na naan pa Jesus i ta balay ta Pariseo, isya na bisita na gakaan duma ki kanen daw kamati ta iya na laygay gambal, “May bakod na pribiliyo mga ittaw na kalabet ta kumbira naan ta kaarian ta Dyos!”

16 Paisturyaan Jesus kanen an ta isya na paanggid, “May ittaw na gaanda ta bakod na kumbira daw tama na mga ittaw paimbitar din.

17 Ta uras ta kumbira, papailing din iya na suguon naan ta mga paimbitar aged ambalan, ‘Miling kaw en tak tanan anda en!’

18 Piro, kada isya ki danen na paimbitaran gabalibad na dili kailing ta kumbira. Ambal ta isya ya, ‘Bag-o a nang kapalit ta basak. Kinanglan miling a dya aged lagen ko. Kaon nang magpasinsya ki yaken.’

19 Ambal man ta duma ya, ‘Bag-o a nang kapalit ta sampulo na baka daw anduni lagen ko daw dayad magrado. Kaon nang magpasinsya ki yaken.’

20 Ambal pa gid ta duma ya, ‘Dili a kailing tak bag-o a nang kasal.’

21 Pag-uli ta suguon, pasugiran din iya na amo na tanan na mga paimbitar gabalibad. Gagilek gid amo ya daw gambal ta suguon din, ‘Giran no. Miling ka naan ta mga dalan daw mga agian ta ate na banwa daw dleen no di mga imol an, mga pingkaw, mga bulag daw mga piang.’ Pagtapos ta ambal ta amo, dayon panaw suguon ya.

22 Pagbalik din, ambal din ta iya na amo, ‘Sir, natuman ko en sugo no ki yaken, piro may bakanti pa na pungkuan naan ta kumbiraan.’

23 Ambal ta amo ya naan ta suguon,
‘Miling ka naan ta mga karsada daw
derse na mga dalan na naan ta gwa
ta banwa. Anggaten no na miling di
mga ittaw an na makita no dya aged
ula bakanti na pungkuan naan ta ake
na kumbira.
24 Sugiran ta kaw na tanan ya na
paimbitaran ko na gabalibad, ula
maskin isya ki danen na makatilaw
ta paanda ko naan ta kumbira!’ ”

Pagtudlo Jesus Parti Ta Mga Liag Na Muyog Ki Kanen
(Mateo 10:37-38)

25 Ta pagpanaw Jesus na miling
ta Jerusalem, tama na mga ittaw
gakuyog ki kanen. Gatubang kanen
ki danen daw gambal,
26 “Daw kino liag na muyog ki
yaken, piro mas palangga din mga
ginikanan din an, sawa, kabataan,
mga utod asta iya na kaugalingen
kaysa ki yaken, dili pwidi na kanen
isya man ta ake na mga tinudluan.
27 Daw kino dili miag na magparyo
kanen an ta ittaw na gapas-an ta iya
na krus* tenged iling tan buaten ta it-
taw na magsunod ki yaken, dili pwidi
na kanen isya man ta ake na mga
tinudluan.”
28 Gaisturya Jesus ta isya na alim-
bawa, “Daw isya ki kyo gaplano na
magpatindeg ta turi, isipen din gid
anay daw sumaen daw pila magas-
tos din bag-o mag-umpisa tukod aged
mlaman din daw igo kwarta din an
para kapatapos ta turi.
29 Daw ula kanen an gaisip anay,
basi dili kanen kapatapos ta turi tak
kwarta din an igo nang gid para ta
pagpaubra ta pundasyon. Tatawaan
nang kanen an ta tanan na kakita.
30 Mambal danen, ‘Nyan, lagen nyo
ittaw na yan. Gaumpisa kanen an ta
pagpatindeg ta turi, piro dili kapata-
pos!’ ”
31 Gaisturya pa Jesus ta isya pa na
alimbawa, “Daw may ari na gusto na
maggira ta duma na ari, bag-o ka-
nen magsulong isipen din anay daw
sampulo libo na mga sundalo din
kasarang na magbatok ta binti mil na
mga sundalo ta kuntra din na ari.
32 Daw ta isip din dili danen an
makasarang na magbatok ta kuntra,
bag-o mabot iran na kuntra, ipadala
din mga ittawan din na munta ta iran
na kuntra aged magsugtanay danen
para ta kalineng.
33 Iling man tan, kada isya ki kyo
kinanglan na mag-isip anay parti ta
pagsunod ki yaken. Daw kino na dili
miag na dilian tanan na pagkabetang
din, dili pwidi na kanen isya man ta
ake na mga tinudluan.”

Mga Tinudluan Jesus Paanggid Ta Asin
(Mateo 5:13; Marcos 9:50)

34 Gambal pa Jesus i naan ta mga
ittaw na gakuyog ki kanen, “Daw
asin natimpla naan ta pagkaan, mag-
dayad lasa ta pagkaan. Piro, daw ula
en lasa asin an, impusibli na mag-
masin pa isab.
35 Ula pulos asin an na ula en lasa
tak dili magamit bisan pa ta pang-
abuno. Gani, papilak nang en.† Daw
kino liag na magbaton ta ake i na am-
bal, isipen din gid ta usto namatian
din an!”

15

Karniro Na Narwad
(Mateo 18:12-14)

1 Tama na manugsukot ta buis daw
makasasala na mga ittaw* na giling
ki Jesus aged mamati ta tudlo din.
2 Tenged pabay-an nang Jesus na
mamati ki kanen mga makasasala
an, mga Pariseo ya daw mga manug-
tudlo ta Mga Sinulat Moises gagumod

* **14:27** May pasaysay parti ta *ittaw na gapas-an ta iya na krus* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Lucas 9:23. † **14:35** Naan ta paanggid na paisturya Jesus, *asin na ula en lasa* beet ambalen mga tinudluan din na ula gapadayon ta pagsunod ki kanen tak dili terek ta nakem iran an na pagsunod.

* **15:1** May pasaysay parti ta *mga manugsukot ta buis* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Lucas 5:30. Pwidi nyo man mabasa parti ta *makasasala na mga ittaw* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

na gaisturyaay, “Yan na ittaw gabaton ta makasasala na mga ittaw daw gakaan pa na duma ki danen!”

3 Tenged ta paggumod ta mga Pariseo daw mga manugtudlo, gaisturya Jesus i ki danen ta paanggid na iling ti:

4 “May ittaw na mga karniro din an isya gatos. Daw marwad isya, simpri bilin din anay nubintay-nuibi an naan ta paalaban daw ngitaen din isya ya na narwad asta na makita.

5 Daw makita din, pas-anen din daw dleen muli na may kalipay.

6 Pag-uli din, umawen din iya an na mga arey daw mga silingan daw mambal, ‘Magsadya ki tak nakita ko en karniro ko na narwad!’ ”

7 Pagtapos Jesus ta isturya ta paanggid, gambal kanen ta mga gagumod, “Sugiran ta kyo na iling man tan na mas bakod gid kalipay ta Dyos daw iya na mga angil naan ta langit tenged ta isya na ittaw na kasala na ganelsel daw padilian din iya an na mga sala kaysa ta kalipay tenged ta nubintay-nuibi na matareng na mga ittaw na dili kinanglan magnelsel.”

Sinsilyo Na Narwad

8 Gaisturya Jesus ta isya pa na paanggid, “May bai na sinsilyo din an sampulo buok na pilak.† Daw marwad isya an, simpri magtutod kanen an ta lampraan daw magsillig na ngitaen din gid ta miad naan ta iya na balay asta na makita.

9 Daw makita din, umawen din iya an na mga arey daw mga silingan daw mambal, ‘Magsadya ki tak nakita ko en sinsilyo ko na narwad!’ ”

10 Pagtapos Jesus ta pag-isturya ta paanggid, gambal kanen ki danen na mga gagumod parti ta iya na pagbaton ta mga ittaw na makasasala, “Sugiran ta kyo na iling man tan, may bakod na kalipay Dyos an daw iya na mga angil tenged ta isya na ittaw na kasala na ganelsel daw padilian din iya an na mga sala.”

Bata Na Gapamadyo Ta Amay Din

11 Gaisturya Jesus i ta isya pa gid na paanggid naan ki danen na mga gagumod parti ta iya na pagbaton ta mga ittaw na makasasala. Ambal din, “Isya na amay may bata na darwa na mama.

12 Bata ya na mangngod gambal ki kanen, ‘Tay, atag no en ki yaken ake na panublien.’ Tenged ta ambal ta bata din, paparti din iya an na mga pagkabetang naan ta darwa din na bata.

13 Paglambay ta pila na mga adlaw, pabligya ta mangngod iya na parti ta panublien daw giling naan ta madyo na lugar na dala din tanan na kwarta. Na naan en kanen an ta madyo na lugar, pagusto nang kanen ta gastos ta mga ula pulos.

14 Na ubos din en gasta tanan din na kwarta, natabuan na may segeng na letem naan ta lugar na patiniran din daw ula gid en kanen an makaan.

15 Tenged kanen an ula en kwarta, gaprisintar kanen an na mubra naan ta isya na gistar dya. Pabaton kanen an daw papadala naan ta uma aged magsagod ta mga baboy.

16 Tenged ta iya na kaletem, gusto din gid inta na maan ta baog ta mga baboy. Piro, ula gid may naluoy ki kanen na mag-atag ta pagkaan.

17 Paglambay ta pila na mga adlaw, paisip din ta miad iya na kaimtangan. Ambal din ta iya na kaugalingen, ‘Mga gaubra ya naan ta amay ko, tama gid iran na pagkaan, piro yaken i a, mapatay a gid di ta letem!

18 Miad pa na muli a nang en naan ta amay ko daw mambal a, “Tay, kasala a gid kuntra ta Dyos daw ki kaon.

19 Dili aren dapat na umawen pa na imo na bata. Tratuon a no nang en na isya ta mga gaubra naan ki kaon.” ’

† **15:8** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo utso, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na ittaw.

20 Tenged iling tan isip ta mangngod an, gapanaw kanen an na muli naan ta amay din.

"Na madyo nang pa kanen an naan ta iran na balay, nabantaw en kanen an ta iya na amay. Naluoy gid amay din an ki kanen. Dayon gadlagan amay din na sugaten kanen an daw paakes daw paarekan.

21 Gambal kanen ta iya na amay, 'Tay, kasala a gid kuntra ta Dyos daw ki kaon. Dili aren dapat na umawen pa na imo na bata.'

22 Piro, amay din ya gambal naan ta mga suguon, 'Giran nyo! Dleen nyo di pinakadayad an na bayo daw ipasuot ki kanen. Suksukan nyo ta singsing tudlo din an daw suutan ta sandal batiis din an.

23 Kamangen nyo papatambek ya na baka na bata pa na patagana para ta kumbira daw iyawen. Magkumbira ki daw magsadya

24 tak bui ake i na bata na salig ta na patay en. Paryo narwad kanen i, piro anduni nakita en!' Pagtapos din ambal, gaumpisa danen an na magsadya.

25 "Ta pag-uli ta mangngod, ula dya magulang din tak gaubra naan ta uma. Na guli magulang ya daw dani en kanen an ta iran na balay, namatian din tukar daw sagbak ta mga ittaw naan ta sinayaw.

26 Gumaw kanen an ta isya na suguon daw painsaan daw gaino mga ittaw an.

27 Sabat ta suguon ya, 'Mangngod no guli en. Gapaiyaw inyo na amay ta papatambek na baka na bata pa na patagana para ta kumbira tak kauli mangngod no na bui daw ula may malain na natabo ki kanen.'

28 Pagmati ta magulang, gagilek gid kanen an daw ula kanen gaselled naan ta iran na balay. Na nlaman ta amay din na ula kanen gaselled, gagwa amay din an daw paalam-alaman kanen an na melled.

29 Gambal kanen an naan ta iya na amay, 'Tay, demdemen no na lugay aren na gapangabellay paryo ta suguon no daw tanan na sugo no patuman ko gid. Piro, ula ka gid gaatag ki yaken maskin ta isya nang na tinday na kanding aged magsadya a na duma ta mga arey ko.

30 Piro, nyan na bata no, maskin pasayangan din mga pagkabetang no naan ta bayaran na mga bai, paguli din, paiyawan no pa kanen an ta papatambek na baka na bata pa na patagana para ta kumbira!'

31 Ambal ta amay din ki kanen, 'Tong, kaon yan naan pirmi di na duma ki yaken daw tanan na pagkabetang ko imo man.

32 Dapat na magsadya ki daw magpasalamat tak bui mangngod no na salig ta patay en. Paryo kanen an narwad, piro nakita en!' "

16

Wais Na Manugdumala

1 Isya adlaw, na gapanaw Jesus miling ta Jerusalem, gaisturya kanen i ta paanggid naan ta iya na mga tinudluan, "Isya na mama na manggaranen may manugdumala ta iya na pagkabetang. Isya na adlaw may gasugid ki kanen na kwarta din ya pagastos nang ta ula pulos ta iya na manugdumala.

2 Pagmati din ta balita ya, papaumaw din iya na manugdumala daw ambalan, 'Namatian ko na pagastos no ta ula pulos ake na kwarta. Iatag no ki yaken mga sumada ta panigusyo no alin ta pagkabetang na pasalig ko ki kaon tak dili ka en pwidi na magdumala ta ake na mga pagkabetang!'

3 "Manugdumala an gambal ta iya na kaugalingen, 'Ino buaten ko tak palinen aren ta amo ko? Dili ko masarangan ubra an ta trabador daw nagayya a man na magpalimos.

4 A, nlaman ko en daw ino buaten ko aged daw palinen aren, may mga arey a na magbaton ki yaken naan ta iran na mga balay.'

5 Pagtapos din ta isip, paumaw din kada isya na may utang ta iya na

amo. Una na ittaw na paumaw din
painsaan din, ‘Pila utang no ya ta
amo ko?’
6 Sabat ta ittaw, ‘Isya gatos na
tadyaw na lana ta olibo.’* Ambal
din, ‘Yi listaan ta utang no. Giran
no! Mungko ka di daw silian ta singk-
winta nang en.’
7 Isya pa na ittaw painsaan din, ‘Ta,
kaon a. Pila utang no ya?’ Sabat
ta ittaw, ‘Isya libo na sako na trigo.’†
Ambal din, ‘Yi listaan ta utang no.
Silian no ta wallo gatos nang.’
8 Na namatian ta amo parti ta ubra
ta sikad magdaya na manugdumala
din, padayaw din tak manugdumala
malam mangita ta paagi para ta kau-
galingen din na kayaran.”

Ambal pa Jesus, “Iling man tan mga
ittaw na ula gatuo ta Dyos. Mas
malam danen an kaysa ta mga gatuo
an ta Dyos ta pagtratar danen ta iran
na mga duma para ta iran na kau-
galingen na kayaran.
9 Piro, mabot timpo na ula en pulos
manggad nyo an. Gani, sugiran ta
kyo na dapat gamiten nyo manggad
nyo an unti ta kalibutan i ta pagbuat
ta miad naan ta mga ittaw aged may
magbaton man ki kyo naan ta istaran
na ula katapusan.
10 “Daw kino masaligan parti ta
pila nang na mga betang, simpri
masaligan man parti ta tama. Daw
kino dili masaligan parti ta pila nang
na mga betang, simpri dili man
masaligan parti ta tama.
11 Yon man, daw dili kaw masali-
gan parti ta manggad naan ta kalibu-
tan i, dili kaw man saligan ta Dyos ta
matuod na manggad naan ta langit.
12 Daw dili kaw masaligan ta pag-
ibit ta manggad na dili inyo, dili kaw
man tagan ta Dyos ta manggad na
patagana para ki kyo.
13 “Impusibli na isya na suguon,
dengngan din na sirbian darwa na
amo tak isya an palanggaen din daw
tumanen na terek ta iya na tagi-
pusuon, piro isya ya pakalainen din
daw dili man tauron. Iling man tan,
daw labien nyo pagpatama an ta inyo
na manggad, impusibli na sirbian
nyo Dyos an.”

Laygay Jesus Para Ta Mga Pariseo (Mateo 11:12-13, 5:31-32; Marcos 10:11-12)

14 Mga Pariseo na gamati ta tudlo
Jesus parti ta manggad, gayami
danen an ki kanen tak ubos nang
kwarta naan ta iran na isip.
15 Gambal Jesus ki danen, “Pakita-
kita nyo nang ta mga ittaw na kyo
yan matareng. Piro Dyos an, nlaman
din daw ino gid naan ta inyo na mga
tagipusuon. Tama na pabilang na
impurtanti ta mga ittaw, piro naan ta
Dyos ula pulos.
16 “Bag-o gaumpisa ta pagwali Juan
ya na manugbautismo, palabi gid ta
mga ittaw Mga Sinulat Moises daw
Mga Sinulat Ta Mga Prupita. Piro,
umpisa ta timpo ta pagwali ya Juan,
miad na balita an parti ta pagdu-
mala ta Dyos pasugid en daw tama na
mga ittaw nakumbinsi gid na mag-
pasakep ta pagdumala ta Dyos.
17 Piro, dili beet ambalen na pwidi
pabay-an Mga Sinulat Moises tak mas
pusibli na marwad kalangitan an
daw kalibutan i kaysa na marwad
maski isya na punto ta mga tudlo
naan ta Mga Sinulat Moises.
18 Alimbawa, sugo an na parti
ta pagsawaay dili pwidi pabay-an.
Bisan kino na mama na magbelag ta
iya na sawa daw mangasawa kanen
isab ta duma na bai, kasala kanen an
tak paryas man gyapon na kanen an
gaintra ta bai. Bisan kino na mama
na mangasawa ta bai na pabelagan
ta una na sawa, kanen an kasala tak
paryas man gyapon na gaintra kanen
ta bai.”

Isturya Parti Ta Ittaw Na Mang-garanen Daw Lazaro

* **16:6** Ta timpo Jesus, balor an ta isya gatos na tadyaw na lana ta olibo paryas man ta suol ta mga tallo taon na ubra ta isya na ittaw. † **16:7** Ta timpo Jesus, balor an ta isya libo na sako na trigo paryas man ta suol ta mga wallo taon na ubra ta isya na ittaw.

19 Gaisturya pa Jesus i ta mga
Pariseo na ubos nang kwarta naan
ta iran na isip, “May mama na sikad
manggaranen na iya na mga bayo
maalen na buat alin ta dayad gid na
tila na lino daw tila na kulor bayulit.‡
Adlaw-adlaw pagusto kanen an ta sa-
bor na mga pagkaan.
20 May isya man na mama na imol
na ngaran din Lazaro. Panno gid ta
katel lawa din an. Pirmi kanen an
naan ta ngaan ta balay ta mama na
manggaranen
21 tak liag din na maan inta maskin
ta pagkaan na nulog nang alin ta
lamisa ta manggaranen ya. Papra-
nian pa kanen an ta mga ayam daw
padilaan mga katel din an.
22 Ta uryan, Lazaro napatay daw
padala ta mga angil naan ta langit
daw papungko kanen naan dapit ta
kilid Abraham. Manggaranen ya na-
patay man daw palebbeng.
23 Naan ta Hades na lugar ta mga
patay, manggaranen ya pasilutan ta
segeng na kasakit. Nabantaw din
Abraham daw nabantaw din man
Lazaro na naan dapit ta kilid Abra-
ham.
24 Tenged ta segeng na kasakit na
nabatyagan din, gaumaw kanen ki
Abraham, ‘Tay Abraham, maluoy ka
ki yaken! Suguon no tuo Lazaro an
na tugmaw din ta waig tudlo din an
daw tuluan din dila ko i aged mabug-
nawan tak dili aren kaagwanta ta
segeng na dangga ta apoy di!’
25 Ambal Abraham ki kanen, ‘Tong,
demdemen no na bui ka pa sa, gapa-
gusto ka nang, piro Lazaro i a, naku-
lian gid. Anduni, unti Lazaro i nali-
pay, piro imo a unsan, nabatyagan no
segeng na kasakit.
26 Isya pa, may anen na sikad
dalem na laang na nabetang naan ta
ate na tengnga aged bisan kino naan
ki kami na miag na miling dyan ki
kyo dili makailing daw bisan kino na
naan dyan ki kyo dili makalakted di.’
27 Ambal ta manggaranen ya, ‘Tay
Abraham, daw iling san, gapakiluoy
a gid ki kaon na pailingen no Lazaro
yan naan ta balay ta amay ko
28 tak may limma a pa na utod na
mga mama. Kanen magpaandam ki
danen aged dili danen mailingan yi
na lugar na may segeng na kasakit.’
29 Ambal Abraham, ‘Pwidi danen
basaen mga paandam naan ta Mga
Sinulat Moises daw Mga Sinulat Ta
Mga Prupita. Dapat na patian danen.’
30 Sabat ta manggaranen ya, ‘Tay
Abraham, dili danen nya patian.
Piro, daw may miling ki danen alin ta
lugar ta mga patay daw maglaygay ki
danen, sigurado na magnelsel danen
an daw dilian iran na mga sala.’
31 Ambal Abraham ki kanen, ‘Daw
dili danen magpati ta mga paandam
naan ta Mga Sinulat Moises daw ta
Mga Sinulat Ta Mga Prupita, dili man
gyapon danen ya magpati maskin
may ittaw na mabannaw na miling ki
danen.’ ”

17

Mga Ambal Jesus Parti Ta Sala (Mateo 18:6-7, 21-22; Marcos 9:42)

1 Isya na adlaw na gapanaw Jesus i
miling ta Jerusalem, galaygay kanen
i naan ta iya na mga tinudluan, “Im-
pusibli na malikawan mga tintar an
na makasala mga ittaw. Piro, segeng
na silot maageman ta ittaw na kanen
tenaan na duma na ittaw makasala!
2 Mas miad pa daw tabiran iya na
lieg ta galingan na bato daw ulog ka-
nen an naan ta dagat kaysa kanen
tenaan na makasala bisan isya nang
ta kebes ko na mga tinudluan.
3 Gani, mag-amblig kaw daw ino
pabuat nyo!”

Ambal din pa, “Daw isya ta mga
duma no makasala kuntra ki kaon,
ambalan no kanen an parti ta iya na
sala. Daw magnelsel kanen an daw
mangayo ta patawad, patawaren no.

‡ **16:19** *Lino* ngaran ta tila na buat alin ta lanot ta tanem na paumaw naan ta Inglis na ‘flax’. Tila na lino anggid ta tila na ramie daw tila na kuton. Ta timpo Jesus, mga ittaw na gasuot ta bayo na kulor bayulit may datas gid na katengdanan.

4 Daw makasala kanen an kuntra
ki kaon ta pitto bisis seled ta isya
na adlaw daw pitto man bisis kanen
an miling ki kaon na mangayo ta
patawad, patawaren no!”

Pagsalig Naan Ta Dyos

5 Gambal mga apustulis an naan ta
Ginuo, “Tabangan kay no aged mag-
biskeg pa gid pagsalig nay an naan ta
Dyos.”
6 Ambal ta Ginuo, “Bisan inyo na
pagsalig ta Dyos tise nang na paryas
katise ta binni na mustasa,* sarang
kaw mambal ta yi na kaoy na siku-
muro, ‘Gabuton ka ta Dyos daw ilak-
ted naan ta dagat,’ daw matuman
man ambal nyo an.”

Pagtuman Ta Katengdanan

7 Ambal pa ta Ginuo naan ta mga
apustulis, “Alimbawa, may mama na
suguon na garado daw gabantay ta
mga karniro. Daw muli kanen alin
ta uma, dili mambal iya na amo ki
kanen, ‘Giran no, manaw ka di. Maan
ki.’
8 Simpri dili mambal iya na amo ta
iling tan. Ambalan kanen an, ‘Mag-
imes ka ta yapon ko. Sunod, magsili
ka ta bayo daw magsirbi ka ki yaken
mintras gakaan a. Pagtapos ko kaan,
pwidi ka en maan.’
9 Dili man pasalamatan kanen an
ta iya na amo tak patuman din nang
sugo an ki kanen.
10 Iling kaw man tan. Daw matu-
man nyo tanan na sugo ta Dyos ki
kyo, dapat ambalen nyo, ‘Mga sug-
uon ki nang. Gatuman ki nang ta ate
na katengdanan.’ ”

Sampulo Na Mama Na May Segeng Na Masakit Ta Langgit

11 Na giling Jesus i ta Jerusalem,
naan kanen i gaagi ta dulunan ta mga
prubinsya ta Samaria daw Galilea.
12 Pagselled din ta isya na banwa,
may nasugat kanen na sampulo na
mama na may segeng na masakit ta
langgit. Na madyo pa danen an ki
kanen, gateneng danen
13 daw gangayo ta tabang na tudo
iran na kagi, “Jesus! Mistro! Maluoy
ka ki kami!”
14 Pagkita din ki danen, paam-
balan din, “Miling kaw naan ta mga
pari daw magpatan-aw ki danen daw
ayad kaw en.”

Na giling nang pa danen an naan ta
mga pari, ayad en danen an.
15 Isya ki danen na nakita din na
kanen an ayad en, gabalik ki Jesus
daw gadayaw man ta Dyos na tudo
iya na kagi.
16 Galuod kanen naan ta atuban-
gan Jesus daw gapasalamat. Kanen
an isya na Samaritano.†
17 Gambal Jesus i naan ta mga ittaw
dya, “Di' ba sampulo mga napaayad
ya? Indya taan syam ya?
18 Man-o tak duma ya ula kabalik
na magpasalamat ta Dyos? Yi nang
na mama na istrangiro pa gabalik di.”
19 Ambal Jesus ta mama ya na gaba-
lik, “Mindeg ka daw manaw. Tenged
ta pagsalig no ta Dyos nayad ka en.”

Pagtudlo Jesus Parti Ta Pag-umpisa Ta Pagdumala Ta Dyos (Mateo 24:23-28, 37-41)

20 May mga Pariseo na gainsa ki Je-
sus daw kan-o mag-umpisa papaabot
na pagdumala ta Dyos. Sabat Jesus,
“Dili paagi ta pagpanilag na mlaman
ta mga ittaw daw kan-o mag-umpisa
pagdumala an ta Dyos.
21 Nyan na, ula may mambal, ‘La-
gen nyo! Yi, anen di en pagdumala
ta Dyos!’ daw ula man may mambal,
‘Yo, anen dya en pagdumala ta Dyos!’
tak papaabot nyo na pagdumala ta
Dyos naan en ki kyo.”
22 Gambal Jesus i naan ta iya na
mga tinudluan, “Mabot timpo na
gusto nyo gid inta na kabalik en Ka-
nen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan
Ta Kalibutan aged magduma kaw
ki kanen bisan isya nang na adlaw.

* **17:6** May pasaysay parti ta *mustasa* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Lucas 13:19. † **17:16** Pwidi nyo mabasa parti ta *Samaria* daw mga *Samaritano* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

Piro, dili pa matabo ta timpo na bui kaw pa.

23 Ta yon man na timpo na mabot en kanen, may mambal ki kyo, ‘Yo, unso Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan!’ Duma an mambal, ‘Yi, anen di kanen i!’ Piro, dili kaw magpati daw dili man manaw na ngitaen kanen an

24 tak ta adlaw na mabot kanen an, makita kanen an ta tanan na mga ittaw paryo ta kilat na makita gid na gapapawa ta bilog na kalangitan.

25 Piro, bag-o kanen mabot, kinanglan anay na maagian din tama na malain na buaten ki kanen daw sikwayen kanen i ta mga ittaw ta yi na timpo.

26 Ta timpo na mabot en kanen i, mga buat ta mga ittaw paryas man ta mga pabuat ya ta mga ittaw anay pa sa ta timpo Noe.

27 Ta timpo Noe, ula ta iran na isip daw ino matabo ki danen daw gapadayon man gyapon danen ta iran na pang-adlaw-adlaw na buat. Gakaan danen ya, gainem daw gangasawa asta ta adlaw na gasakay en Noe naan ta arka. Pagsakay Noe, gabot anaw ya na galapaw ta bilog na kalibutan daw nalemmes tanan ya na ula kasakay naan ta arka.‡

28 Ta timpo na malik en Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, mga buat ta mga ittaw paryas man ta pabuat ta mga ittaw ta timpo Lot. Ganginaan danen ya, gainem, ganigusyo, gatanem daw gapatindeg ta balay.

29 Ta adlaw na gabakwit Lot ya alin ta banwa na Sodoma, tanan na mga ittaw na gaistar dya papauranan ta Dyos ta apoy daw ta galegleg na mga bato na asupri na alin ta kalangitan daw ubos danen patay.§

30 Iling man tan ta adlaw na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan magpakita daw makala ta tanan daw kino gid kanen an. Magulpian mga ittaw an tak ula danen an gapaabot ki kanen.

31 Ta yon man na adlaw na mabot kanen i, daw matabuan na may ittaw na naan ta atep ta iran na balay,* dapat na magbakwit dayon na dili en melled pa naan ta balay daw magkamang ta iya na mga pagkabetang. Iling man tan, daw matabuan na may ittaw na naan ta iya na uma, dapat na dili en muli.

32 Demdemen nyo natabo ya ta sawa Lot.†

33 Daw kino gapalabi ta iya na kabui, mapatay man gyapon. Piro, bisan kino mag-alad ta iya na kabui tenged ki yaken, maangken din kabui na ula katapusan.

34 Sugiran ta kyo na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, ta kilem ta iya na pagabot daw matabuan na darwa gadulog na gatunuga, isya an kamangen daw isya an a, mabilin.

35 Daw matabuan na darwa na bai gatabangay ta paggaling, isya an kamangen daw isya an a, mabilin.

36 Iling man tan, darwa na ittaw na galuy-on naan ta uma, isya an kamangen daw isya an a, mabilin.”‡

37 Mga tinudluan Jesus gainsa ki kanen, “Ginuo, indi matabo paambal no an?” Gasabat kanen paagi ta ambalanen na beet ambalen mlaman gid daw indi. Ambal din, “Daw indi may patay, mlaman gid ta tanan tak naan dya galayog-layog mga uwak.”

‡ **17:27** Naan ta Genesis kapitulo sais asta ta kapitulo nuibi pwidi nyo mabasa isturya ya parti ki Noe daw anaw na galapaw ta bilog na kalibutan. § **17:29** Naan ta Genesis 19:12-29 pwidi nyo mabasa isturya ya parti ki Lot daw pagsamad ta banwa ta Sodoma. * **17:31** Naan ta lugar ta mga Judio ta timpo Jesus, atep an ta mga balay katamaan tapan daw may geddan naan gwa ta balay na agian munta ta atep. Kaysan mga ittaw gapuay naan ta atep ta iran na balay. † **17:32** Napatay sawa ya Lot tak ula gatuman ta sugo na alin ta Dyos na dili magblikid naan ta Sodoma. Naan ta Genesis 19:17 pwidi nyo mabasa sugo ta Dyos na dili magblikid daw naan ta Genesis 19:26 pwidi nyo mabasa parti ta natabo ta sawa Lot na gablikid kanen an. ‡ **17:36** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Lucas anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo trintay-sais.

18

Paanggid Parti Ta Pagpangamuyo

1 Gaisturya Jesus i ta paanggid parti
ta pagpangamuyo naan ta iya na mga
tinudluan aged itudlo ki danen na
kinanglan na pirmi danen an manga-
muyo daw dili man mataka.
2 Ambal din, “Naan ta isya na
banwa may uwis na ula adlek ta Dyos
daw ula kanen gaisip ta kayaran ta
duma na mga ittaw.
3 Naan ta yo man na banwa may bai
na balo na sigi balik-balik ki kanen na
gambal, ‘Tagan a no ta ustisya ta ake
na riklamo batok ta kuntra ko.’
4 Ta una, ula paintindia ta uwis bai
an, piro ta uryan gambal uwis i ta iya
na kaugalingen, ‘Maskin ula a adlek
ta Dyos daw ula a gaisip ta kayaran ta
duma na mga ittaw
5 dapat iatag ko ki kanen pangayo
din na ustisya aged dili a matakaan ta
iya na pagbalik-balik tak pirmi a din
paisturbo.’ ”
6 Ambal pa ta Ginuo naan ta iya
na mga tinudluan, “Isipen nyo daw
ino beet ambalen ta pabuat ta dili
matareng na uwis.
7 Daw uwis an na dili matareng
gaatag ta ustisya, sigurado na mas pa
Dyos an mag-atag ta ustisya naan ta
iya na mga ittaw na ta adlaw daw
kilem gangayo ta iya na tabang! Basi
mag-isip kaw na lugay bag-o kanen
an magtabang ki danen.
8 Sugiran ta kyo na kanen an
magtabang dayon ki danen! Piro,
daw malik Kanen Na Alin Ta Langit
Na Natao Naan Ta Kalibutan, basi
makita din an pila nang na mga ittaw
na gaprusigir gid ta pagpangamuyo
na may pagsalig naan ta Dyos.”

Paanggid Parti Ta Bugalen Daw Mapainebesen

9 Gaisturya Jesus i ta paanggid
naan ta mga ittaw na gapati na danen
an matareng piro duma na mga ittaw
dili matareng.
10 Yi paanggid na paisturya din:
“Darwa na mama giling naan ta
Timplo aged mangamuyo. Isya an
Pariseo daw isya an a, manugsukot ta
buis.*
11 Pariseo an, gatindeg kanen an
daw gapangamuyo parti ta iya na
kaugalingen, ‘O Dyos, gapasalamat
a ki kaon na dili a paryo ta duma
na mga ittaw na manluko, madaya,
gaintra ta bai daw dili a man paryo ta
yon na manugsukot ta buis.
12 Gapwasa a darwa bisis ta isya
na duminggo daw gaalad a ta isya ta
sampulo na parti ta tanan na kwarta
na nabaton ko.’
13 Piro, manugsukot an a, gatindeg
kanen naan ta madyo daw gapanga-
muyo na ula gaangad naan ta langit
tak gayya kanen an tenged ta iya na
mga sala. Papukpok din iya na dag-
anan tak ganelsel gid kanen an ta iya
na mga sala. Ambal din, ‘O Dyos,
maluoy ka ki yaken tak tama a gid
sala!’
14 “Sugiran ta kyo na Pariseo an ula
napatawad ta Dyos, piro manugsukot
ya ta buis guli na pabilang na ula sala
tak napatawad ta Dyos tenged daw
kino magpadatas ta iya na kaugalin-
gen, paebesen kanen an ta Dyos. Daw
kino magpaebes ta iya na kaugalin-
gen, padatasen kanen an ta Dyos.”

Pagbindisyon Jesus Ta Derse Na Mga Bata
(Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16)

15 May mga ittaw na gaprani ki Je-
sus na gadala ta iran na mga bata na
derse para itungtong din iya an na
lima naan ta mga bata daw bindisyu-
nan danen an. Pagkita ta iya na
mga tinudluan, pasaway danen mga
gadala ya.
16 Piro, paumaw Jesus mga bata ya
na marani ki kanen. Ambal din naan
ta iya na mga tinudluan, “Bay-an nyo
nang mga bata an na magprani ki
yaken. Dili nyo danen an pegengan

* **18:10** May pasaysay parti ta *mga manugsukot ta buis* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Lucas 5:30. Pwidi nyo mabasa parti ta *Pariseo* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

tak mga paryo ki danen sakep ta pagdumala ta Dyos.
17 Sakep gid ta pagdumala ta Dyos
mga ittaw na paryo ki danen daw
sugiran ta kyo na bisan kino na mag-
pasakep ta pagdumala ta Dyos na dili
kanen magparyo ta bata na gasalig
na ula gadua-dua, impusibli na ka-
nen an makalabet naan ta mga ittaw
na padumalaan ta Dyos."

Insa Ki Jesus Parti Ta Kabui Na Ula Katapusan
(Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31)

18 Isya na ittaw na may datas na
katengdanan gambal ki Jesus, "Mis-
tro, nlaman ko na matareng ka. Ino
dapat ko na buaten aged maangken
kabui na ula katapusan?"
19 Sabat din, "Man-o tak paumaw
a no na matareng? Ula duma na
matareng daw dili, Dyos nang.
20 Nlaman no mga sugo ta Dyos
na, 'Dili ka mag-intra ta bai, dili ka
magpatay, dili ka manakaw, dili ka
magtistigo ta dili matuod daw tauron
no imo na amay daw inay.' "†
21 Sabat ta ittaw, "Tanan na sugo na
pasambit no patuman ko alin na sise
a pa."
22 Pagmati Jesus ta sabat ta ittaw,
ambal din, "May isya pa na ula no
nabuat. Bligya no tanan no na pagka-
betang daw bayad an iatag no ta mga
imol tak sigurado na maangken no
dayad na bales na patagana ta Dyos
naan ta langit. Daw matuman no en
ambal ko, malik ka daw muyog ki
yaken aged isya ka man na tinudluan
ko."
23 Pagmati ta ittaw ta ambal ya Je-
sus, nasebean kanen an tak kanen an
sikad gid manggaranen.
24 Pagkita Jesus na nasebean ittaw
ya, ambal din, "Mga ittaw na mang-
garanen bellay gid magpasakep naan
ta pagdumala ta Dyos.
25 Mas dali pa ta bakod na ayep na
kamilyo meddep naan ta lungag ta
dagem kaysa ittaw na manggaranen
magpasakep naan ta pagdumala ta
Dyos."
26 Ambal ta mga ittaw na kamati
ta ambal ya Jesus, "Ta, daw iling tan
na bellay para ta mga manggaranen,
impusibli na may maluwas alin ta
silot ta Dyos!"
27 Sabat Jesus, "Impusibli ta ittaw,
piro dili impusibli ta Dyos."
28 Ambal Pedro "Ta, kami a? Padil-
ian nay tanan nay na pagkabetang
aged muyog ki kaon."
29 Ambal Jesus ki danen, "Matuod
na padilian nyo tanan. Piro, gambal
a ki kyo na may dayad na bales na
alin ta Dyos para ta bisan kino na
padilian din iya na balay, sawa, mga
utod, mga ginikanan daw mga bata
tenged sakep kanen an ta pagdumala
ta Dyos
30 tak naan ta yi na timpo tagan
kanen an ta Dyos ta subla pa kaysa
ta mga padilian din ya daw naan ta
timpo na mabot may kabui na ula
katapusan."

Pangallo Na Pagsambit Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen
(Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34)

31 Papadyo Jesus dusi an na apus-
tulis alin ta duma na mga ittaw na
gakuyog man aged isturyaen din na
danen nang. Ambal din ki danen,
"Matian nyo gid ambalen ko i ki kyo.
Gapanaw ki na munta en naan ta
Jerusalem daw naan dya matuman
tanan na nasulat ta mga prupita anay
pa sa parti ki Kanen Na Alin Ta Langit
Na Natao Naan Ta Kalibutan.
32 Kanen i intriga naan ta mga dili-
Judio daw pagayyaan, insultuan, ile-
ban,
33 latiguon daw patayen. Piro, ta
pangallo na adlaw, kanen maban-
naw."
34 Ula naintindii ta mga apustulis
ambal din ya. Ula gid danen nlami
daw ino beet din ambalen tak
nalikem ki danen.

Pagpaayad Jesus Ta Bulag Na Gapalimos
(Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52)

† **18:20** Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20

35 Na dani nang en danen i Jesus
naan ta syudad na Jerico, may mama
na bulag na gamungko naan ta kilid
dalan na iran na maagian daw gapal-
imos.
36 Na namatian ta bulag sinaba ya
ta tama na mga ittaw na galambay,
gainsa kanen an ki danen daw ino
pasinabaan an danen.
37 Pasugiran danen kanen an na
galambay Jesus na taga-Nazaret.
38 Gasinggit kanen an, “Jesus! Apo
Ari David!‡ Maluoy ka ki yaken!”
39 Pasaway kanen ta mga ittaw na
gauna ki danen Jesus na dili kanen
an magsagbak. Piro, gasinggit pa gid
kanen an ta tudo, “Apo Ari David!
Maluoy ka ki yaken!”
40 Pagmati Jesus, gateneng kanen
i daw gasugo na dleen bulag an ki
kanen. Pagprani ta bulag, ambal din,
41 “Sugiran a no daw ino liag no na
buaten ko para ki kaon.” Ambal ta
bulag, “Ginuo, liag ko na makakita!”
42 Ambal Jesus, “Makakita ka
en! Nayad ka en tenged ta imo na
pagsalig ki yaken.”
43 Dayon kakita kanen an daw
gakuyog ki Jesus daw gadayaw ka-
nen ta Dyos. Tanan na mga ittaw na
kakita ta pagpaayad Jesus ki kanen
gadayaw man ta Dyos.

19

Jesus Daw Zaqueo

1 Pagtapos Jesus ta pagpaayad ta
bulag ya, gapadayon kanen ta iya na
pagpanaw daw naagian din syudad
na Jerico.
2 Naan dya may mama na ngaran
din Zaqueo. Kanen i pangulo ta mga
manugsukot ta buis naan ta syudad
ya daw manggaranen kanen i.
3 Liag din gid na makita daw
makala daw kino Jesus an, piro dili
din makita tenged tama na mga ittaw
gatumpok naan ki Jesus daw putot
Zaqueo i.
4 Tenged liag din gid na makita Je-
sus an, gadlagan kanen i na muna ta
mga ittaw daw gakatay naan ta kaoy
na sikumuro aged makita din Jesus
tak naan dya mag-agi.
5 Na gabot Jesus ta kaoy na naan
dya Zaqueo, gaangad kanen daw
gambal, “Zaqueo, manaog ka dyan!
Giran no tak anduni plano ko na
naan a magdayon ta imo na balay.”
6 Pag-ambal Jesus, gadali-dali gid
Zaqueo na manaog daw nalipay gid
na batunon din Jesus i naan ta iya na
balay.
7 Pagmati ta mga ittaw na Jesus
i magdayon naan ta balay Zaqueo,
gagumod danen ya tanan, “Aree!
Man-o tak naan pa kanen an mag-
dayon ta balay ta makasasala na it-
taw?”
8 Na naan danen Jesus ta balay Za-
queo, gatindeg Zaqueo i daw mambal
ki kanen, “Ginuo, iatag ko ta mga
imol tenga ta ake na mga pagka-
betang. Daw kino nasukot ko kan-o ta
subla, bayaran ko kanen an ta appat
pilo.”
9 Ambal Jesus ki Zaqueo, “Anduni
kaon daw imo na pamilya naluwas
en alin ta silot ta inyo na mga sala
tak gatuo ka man paryas Amay Abra-
ham.
10 Yi tuyo na giling di Kanen Na Alin
Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibu-
tan aged ngitaen daw luwasen mga
nakasala para dili danen maageman
ula katapusan na silot ta Dyos tenged
ta iran na mga sala.”

Sampulo Na Suguon Na Paintri-gaan Ta Kwarta
(Mateo 25:14-30)

11 May duma na mga ittaw naan
ta balay Zaqueo na gamati ta ambal
Jesus ki Zaqueo. Pagtapos Jesus ta
pag-ambal ki Zaqueo, danen an pais-
turyaan din ta isya na paanggid tak
nlaman danen na dani nang en Je-
sus ta Jerusalem na iya na puntaan.
Naan ta isip danen na daw mabot

‡ **18:38** Ta timpo Jesus, daw may mag-ambal *Apo Ari David,* beet ambalen *Pinili Ta Dyos Na Mag-ari* na yon man Jesus. Pwidi nyo mabasa parti ta *Pinili Ta Dyos Na Mag-ari* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

kanen dya, mag-umpisa dayon pa-
paabot danen na pagdumala ta Dyos.
12 Yi isturya din na paanggid, “May
mama na alin ta kala na pamilya na
miling naan ta madyo na banwa aged
naan dya tagan ta katengdanan na
mag-ari para ta pag-uli din, ari en
kanen an.
13 Piro bag-o kanen malin, paumaw
din sampulo ta mga suguon din daw
kada isya ki danen patagan din ta
isya na sinsilyo na blawan.* Ambal
din, ‘Gamiten nyo nyan ta nigusyo
asta malik a di.’
14 “Piro, pagmati ta mga kasi-
manwa din na kanen mag-ari ki
danen, dili miag danen na kanen
mag-ari ki danen tak gademet danen
an ki kanen. Pag-alin din ta iran
na banwa na miling ta madyo na
lugar, gapadala danen an ta pila
na mga ittaw na miling man naan
ta pailingan din aged ittaw ya na
mag-atag ki kanen ta katengdanan
ambalan danen na iling ti, ‘Dili kay
miag na kanen an mag-ari ki kami.’
15 Piro, maskin dili miag mga kasi-
manwa din, paimo man gyapon ka-
nen an na ari.
“Pag-uli din na kanen an ari en,
paumaw din mga suguon din an na
paatagan ta kwarta aged mlaman din
daw pila tubo ta iran na panigusyo.
16 Gabot una ya na suguon daw
gambal, ‘Sir, sinsilyo na blawan na
paatag no ki yaken may tubo na sam-
pulo.’
17 Gambal ari i ki kanen, ‘Nyan
dayad! Miad ka gid man na suguon.
Tenged masaligan ka parti ta sise na
kantidad, tagan ta kaw ta kateng-
danan ta pagdumala ta sampulo na
banwa.’
18 Gabot pangarwa ya na suguon
daw gambal, ‘Sir, sinsilyo na blawan
na paatag no ki yaken may tubo na
limma.’
19 Gambal ari i ki kanen, ‘Tagan ta
kaw ta katengdanan ta pagdumala ta
limma na banwa.’
20 Isya pa na suguon gabot daw
gambal ta ari, ‘Yi sinsilyo na blawan
na paatag no ki yaken. Paputos ko
daw patago.
21 Nadlek a ki kaon tak pwirti ka gid
na amo. Gakamang ka ta dili imo na
tinago daw gapangani ta dili imo na
sinabwag.’
22 Gambal ari i ki kanen, ‘Malain ka
gid na suguon! Gamiten ko ambal no
an kuntra man ki kaon. Tenged nla-
man no na pwirti a gid na amo daw
gakamang a ta dili ake na tinago daw
gapangani ta dili ake na sinabwag,
23 man-o tak ula no papaeles
kwarta ko an naan ta nigusyanti na
gapautang na gapatubo ta kwarta?
Di, ta pagbalik ko, dili nang puon
makamang ko, may tubo pa inta!’
24 Gambal ari i naan ta duma na
mga suguon na naan dya gatindeg,
‘Kamangen nyo naan ki kanen sinsi-
lyo an daw iatag nyo ta ake na suguon
na may sampulo na tubo.’
25 Sabat danen ta ari ya, ‘Sir, may
sinsilyo en kanen na sampulo!’
26 Ambal ta ari, ‘Sugiran ta kyo,
mga ittaw na masaligan parti ta mga
paatag ki danen, tagan pa. Piro, mga
ittaw na dili masaligan, maskin sise
na naan ki danen kamangen pa.
27 Anduni, mga ittaw an na dili
miag na yaken mag-ari ki danen,
dleen nyo di daw patayen naan ta
tubangan ko!’ ”
28 Pagtapos ta isturya Jesus ta
paanggid, gapadayon kanen i ta pag-
iling naan ta Jerusalem daw naan
kanen i ta una ta mga gakuyog ki
kanen.

Pagdayaw Ki Jesus Na Dani En Ka-nen Ta Jerusalem

(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19)

29 Na Jesus i daw mga gakuyog ki
kanen dani nang en naan ta mga
baryo na Betfage daw Betania na
naan ta bukid na paumaw Bukid
Olibo, pasugo din darwa ta iya na
mga tinudluan

* **19:13** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo trisi, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta mga tallo bulan na ubra ta isya na ittaw.

30 na ambal din, “Miling kaw ta
baryo na naan ta unaan. Pagselled
nyo dya, makita nyo isya na asno na
bata pa na ula pa gid nasakayi na
gaigot dya. Badbaren nyo igot an
daw dleen nyo di asno an.
31 Daw may ittaw na mag-insa ki
kyo, ‘Man-o tak pabadbad nyo nyan?’
sabaten nyo, ‘Kinanglan ta Ginuo
asno i.’ ”
32 Pagtapos ta ambal Jesus,
gapanaw darwa na tinudluan na
pasugo din daw natabo ki danen
paryo ta paambal din.
33 Na pabadbad nang pa danen igot
ta asno, mga tag-iya ta asno gainsa ki
danen, “Man-o tak pabadbad nyo igot
an ta asno?”
34 Sabat danen, “Kinanglan ta
Ginuo asno i.”
35 Padala danen asno an ki Je-
sus daw paapinan danen ta iran na
mga bayo tudtod an ta asno daw pa-
pasakay Jesus i.†
36 Na kanen i gapadayon munta ta
Jerusalem na gasakay, galadlad mga
ittaw an ta iran na mga bayo naan ta
dalan na agian din aged ipakita iran
na pagtaod ki kanen.‡
37 Na kalambot kanen ta parti ta
dalan na umpisa en paebes naan ta
Bukid Olibo, tanan na tinudluan din
na gakuyog gaumpisa en na magkali-
pay. Gadayaw danen ta Dyos na
biskeg iran na kagi parti ta tanan na
katingalaan na nakita danen.
38 Ambal danen,
“Dayawen ta gabot an na ari na pa-
padala ta Ginuo Dyos!§
May katawwayan ki naan ta Dyos!
Dayawen ta Dyos an!”
39 Tenged ta pagdayaw ta mga
tinudluan Jesus, may mga Pariseo
dya na gariklamo ki kanen, “Mistro!
Sawayen no mga tinudluan no an.”
40 Sabat Jesus ki danen, “Sugiran ta
kyo na daw dili danen magdayaw ki
yaken, mga bato an unti magdayaw
ki yaken.”

Bakod Kaluoy Jesus Ta Mga Ittaw Ta Jerusalem

41 Tenged Jesus dani en ta
Jerusalem daw nabantaw din syudad
an, tudo agal din tenged ta mga ittaw
dya.
42 Ambal din, “Inta nlaman nyo
en daw ino paagi na maageman
nyo matuod na katawwayan naan ta
Dyos. Piro, uryan en. Anduni pa-
likem en ta Dyos ki kyo tak ula nyo
pabaton ittaw na padala din ki kyo.
43 Kaluluoy kaw gid tak mabot
timpo na sulungon kaw ta mga kun-
tra nyo. Libutan kaw danen daw
bantayan ta miad na ula gid paagi na
kabwi kaw.
44 Kyo tanan na gistar dyan
patayen. Inyo na syudad gubbaen
danen na ula gid bisan isya nang
na bato ta padir daw balay nyo
mabilin na gasampaw pa naan ta
duma na bato. Masamad gid inyo na
syudad daw mapatay kaw tak ula nyo
paintindia upurtunidad na paatag ta
Dyos na luwasen kaw din.”

Jesus Naan Ta Timplo (Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22)

45 Na gabot Jesus i naan ta
Jerusalem, gaselled kanen ta sular ta
Timplo daw papagwa din mga ittaw
dya na gabligya ta mga pang-alad
para ta Dyos.
46 Pambalan din danen an, “Naan
ta sinulat na pulong ta Dyos, ka-
nen an gambal, ‘Ake na balay, balay
pangamuyuan.’ ”* Ambal pa Jesus,
“Piro pabuat nyo iya na balay na
‘taguan ta mga manakaw’!”†

† **19:35** Isaias 62:11; Zacarias 9:9 Ta timpo Jesus, daw may mabot na ari, katamaan ki danen gasakay ta dayad na kabayo aged makita ta mga ittaw na datas iran na katengdanan. Piro, Jesus an dili iling tan ta iya na pag-abot tak gasakay kanen an ta asno na ayep na pagamit para ta pangarga. ‡ **19:36** Kaugalian ta mga Judio anay pa sa na dalan na agian ta ari paapinan danen aged ipakita iran an na pagtaod ki kanen. Naan ta 2 Mga Ari 9:13 pwidi nyo mabasa parti ta iling tan na kaugalian. § **19:38** Mga Salmo 118:26 * **19:46** Isaias 56:7 † **19:46** Jeremias 7:11 Kaambal Jesus na *pabuat nyo iya na balay na ‘taguan ta mga manakaw’* tenged subla ginansya ta mga gabligya ta mga pang-alad daw mga gabalyo ta kwarta.

47 Umpisa ta yon man na timpo,
adlaw-adlaw gatudlo Jesus i naan ta
Timplo. Mga manugdumala na mga
pari, mga manugtudlo ta Mga Sinulat
Moises daw mga Judio na may datas
na katengdanan gangita ta paagi na
ipapatay kanen i.
48 Piro, ula danen an kakita ta paagi
na ipapatay kanen i tak pirmi naan ki
kanen tama na mga ittaw na nawili
gid ta mati ta iya na tudlo.

20

Insa Ki Jesus Parti Ta Iya Na Uturidad
(Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33)

1 Na Jesus i naan ta Jerusalem,
gatudlo kanen ta mga ittaw naan
ta Timplo daw gasugid ki danen ta
miad na balita parti ta pagdumala
ta Dyos. Na gatudlo kanen, may
mga manugdumala na mga pari, mga
manugtudlo ta Mga Sinulat Moises
daw duma pa na mga gadumala ta
mga Judio na gaprani ki kanen
2 daw gambal, "Sugiran kay no daw
indi alin imo na uturidad ta mga
pabuat no naan ta Timplo i. Kino
gaatag ki kaon ta imo na uturidad?"
3-4 Sabat Jesus ki danen, "Minsa a
anay ki kyo. Juan ya na manug-
bautismo, indi alin iya na uturidad ta
pagbautismo din ta mga ittaw? Ino ta
inyo na isip, naan alin ta Dyos, naan
alin ta ittaw? Sabaten a nyo."
5 Gaisturyaay danen an daw ino
iran na isabat. Ambal danen, "Daw
sabaten ta 'naan alin ta Dyos,' insaan
ki din, 'Man-o tak ula kaw gapati ki
Juan?'
6 Piro, daw sabaten ta 'naan alin
ta ittaw,' timbagen ki ta mga ittaw
na naan di asta na mapatay ki tak
gapati gid danen an na Juan ya isya
na prupita na alin ta Dyos."
7 Tenged ula danen may isabat ki
Jesus, ambal danen ki kanen, "Ula
nay nlami daw indi alin iya na uturi-
dad."
8 Ambal din ki danen, "Dili ko man
isugid ki kyo daw indi alin ake na
uturidad ta mga pabuat ko naan ta
Timplo i."

Mga Malain Na Gaagsa Ta Taneman Ta Ubas
(Mateo 21:33-46; Marcos 12:1-12)

9 Pagtapos ta ambal Jesus ta mga
manugdumala ya, gaisturya kanen i
ta paanggid naan ta mga ittaw dya.
Ambal din, "May mama na gatanem
ta ubas naan ta iya na uma daw pa-
paagsa din. Giling kanen an naan ta
madyo na lugar daw naan dya kanen
an galugay.
10 Na timpo en ta pagpupo ta mga
ubas, papailing din isya ta mga
suguon din naan ta mga gaagsa ta
ubasan aged kamangen parti din
ya ta tubbas ta iya na ubasan. Pag-
abot dya ta suguon, pabugbog danen
kanen ya daw papauli na ula dala.
11 Papailing man ta tag-iya isya pa
na suguon, piro pabugbog danen sug-
uon ya daw pagayyaan daw papauli
man na ula dala.
12 Papailing ta tag-iya isya pa gid
na suguon na pangallo en daw yon
man gyapon natabo. Pabugbog gid
ta miad suguon ya daw payudyod na
pagwa naan ta ubasan.
13 Ta uryan, tag-iya ta ubasan gam-
bal ta iya na kaugalingen, 'Ino buaten
ko i? A, miad pa taan daw palangga
ko i na bata na mama pailingen ko
dya. Basi kanen i tratuon danen ta
miad!'
14 Piro, na nakita ta mga gaagsa
bata ya ta tag-iya, gaisturyaay danen
an, 'Yon manubli ta uma na i. Sigi,
patayen ta kanen an aged ate nang en
panublien din an.'
15 Pagtapos danen ta iran na pag-
isturyaay, pagabling danen kanen
an, payudyod pagwa naan ta ubasan
daw papatay."

Pagtapos Jesus ta isturya, ambal
din ta mga ittaw dya, "Ta, ino buaten
ta tag-iya ya naan ta mga gaagsa ta
iya na ubasan?
16 Simpri ilingan din danen an
daw patayen daw paagsa din iya na
ubasan naan ta duma na mga ittaw."

Pagmati ta mga ittaw dya ta paanggid na isturya Jesus, gambal danen an, “Padyo nang inta na matabo iling an tan!”

17 Patan-aw din gid danen an daw gainsa ki danen, “Daw ta isip nyo na dapat na dili matabo iling an tan, ino beet ambalen ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos na iling ti:

‘Bato an na ta isip ta mga manug-ubra
ta balay dili magamit,
yon gid pamag-ang na bato.’ ”*

18 Ambal man Jesus, “Kada ittaw na karagpa naan ta pamag-ang ya na bato, danen an mawasak. Daw kino na maulugan ta pamag-ang ya na bato, kanen an malegsek.”

19 Mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises, dakepen danen dayon inta Jesus i tak naintindian danen na danen paisturya din naan ta iya na paanggid.† Piro, ula danen dakepa tak adlek danen an na daw dakepen danen kanen i, basi mga ittaw dya magbuat ta malain kuntra ki danen.

Insa Ki Jesus Parti Ta Pagbayad Ta Buis (Mateo 22:15-22; Marcos 12:13-17)

20 Mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises gabantay ta upurtunidad na ipadakep danen Jesus i. Pasugo danen pila na mga ittaw na manilag daw dakep-dakepen kanen i paagi ta mga insa aged maakusaran daw intriga naan ta Romanen na gubirnador na gadumala ta iran na prubinsya. Mga gapanilag ya gapakunokuno nang na iran na pag-insa terek ta iran na nakem.

21 Gambal danen ki Jesus, “Mistro, nlaman nay na ambal no an daw mga patudlo ubos igo. Ula ka may papaburan. Gatudlo ka ta kamatuuran parti ta kabebet-en ta Dyos.

22 Sugiran kay no tuo. Ta imo na isip, naan ta Mga Sinulat Moises patugutan ki na magbayad ta buis naan ta pangulo ta Roma?”

23 Nlaman Jesus na malain iran na tuyo daw ambal din,

24 “Dawatan a nyo ta isya na sinsilyo na paryo ta pabayad nyo ta buis.”‡ Pagbaton din, ambal din, “Iya ti na sura daw ngaran naan ta yi na sinsilyo?” Sabat danen, “Iya ta pangulo ta Roma.”

25 Ambal din, “Ta, daw ino iya ta pangulo ta Roma, iatag nyo ki kanen. Daw ino iya ta Dyos, iatag nyo ta Dyos.”

26 Tenged dayad sabat Jesus, ula natuman iran na liag na madakep kanen ta iya na ambal naan ta atubangan ta mga ittaw. Ula danen gasasaba tak gatingala gid danen an ta iya na sabat.

Insa Ki Jesus Parti Ta Pagbannaw (Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27)

27 May mga Saduseo§ na giling ki Jesus aged dakep-dakepen kanen an paagi ta insa parti ta pagbannaw tak ula danen an gapati na mabannaw mga patay an.

28 Ambal danen ki kanen, “Mistro, naan ta Mga Sinulat Moises may sunuron ki na daw mama na may sawa mapatay na ula kanen bata ta iya na sawa, dapat paus-os katengdanan din naan ta iya na mangngod aged makabata para ki kanen.

29 Alimbawa: may pitto na magutod na mama. Kamagulangan ya nangasawa daw napatay na ula kanen an bata.

---

* **20:17** Mga Salmo 118:22 Ta timpo Jesus, tama na balay ta mga Judio na buat alin ta mga kinurti na bato. Pinakaimpurtanti na bato pamag-ang an na pabetang naan ta pamusod na naan dya umpisa ta pagdapat ta duma na kinurti na mga bato. Ta pagsambit Jesus ta *mga manug-ubra ta balay,* beet ambalen din mga manugdumala ta mga Judio. *Pamag-ang na bato* na pasambit din beet ambalen iya na kaugalingen. † **20:19** Naan ta paanggid na paisturya Jesus, mga pari daw mga manugtudlo pakumparar ta malain na mga gaagsa. Pakumparar man danen an ta mga mawasak daw malegsek ta pamag-ang na bato. ‡ **20:24** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo binti-kwattro, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na ittaw. § **20:27** Pwidi nyo mabasa parti ta mga *Saduseo* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

30 Pagsawa ta balo na bai paus-os
naan ta pangarwa na utod.
31 Napatay man pangarwa na utod
daw paus-os isab naan ta pangallo
na utod. Yon man gyapon natabo ta
duma na mga utod na tanan danen
napatay na ula bata.
32 Ta uryan, bai ya napatay man.
33 Ta, daw mabot timpo na maban-
naw mga patay, kino ki danen na
mag-utod matuod na sawa ta bai ya
tak danen na pitto ubos kasawa ki
kanen?"
34 Sabat Jesus, "Ta yi na kabui gan-
gasawa mga ittaw.
35 Piro, naan ta liyo na kabui ula
gangasawa mga ittaw na bilangen ta
Dyos na labet ta mga bannawen din
na magduma ki kanen naan ta langit.
36 Naan dya ula en danen an ka-
matayen tak danen an paryo ta mga
angil. Danen an mga bata ta Dyos na
pabannaw din.
37 May pamatuod naan ta sinu-
lat Moises na mabannaw mga patay.
Naan ta isturya parti ta tanem na
galegleg, ambal ta Ginuo Dyos parti
ta iya na kaugalingen na kanen an
Dyos danen Abraham, Isaac daw Ja-
cob.*
38 Iling tan na ambal ta Dyos pa-
matuod na mga ittaw na napatay ma-
bannaw tak dili kanen an Dyos ta
mga patay. Dyos kanen an ta mga bui
tak ta panan-aw din bui tanan an na
mga ittaw na pabilang din na dapat
na danen mag-angken ta kabui na ula
katapusan."
39 Mga manugtudlo ta Mga Sinulat
Moises na naan dya gambal ki Jesus,
"Mistro, dayad gid sabat no an."
40 Iling sa ambal danen tak ula may
nangiseg na mag-insa pa ki kanen.

Ambal Jesus Parti Ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari (Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37)

41 Gambal Jesus i naan ta mga gapa-
mati ki kanen, "Man-o tak gambal
mga manugtudlo na Pinili Ta Dyos Na
Mag-ari linai Ari David
42 na Ari David mismo gasulat naan
ta Mga Salmo ta iling ti,

'Ginuo Dyos gambal ta ake na Ginuo,
"Mungko ka di naan dapit ta ake
i na tuo
43 asta na mapirdi ko imo na mga
kuntra
na danen an paryo ta tungtun-
gan ta imo na mga batiis." ' "†
44 Ambal man Jesus, "Daw iling tan
ambal Ari David parti ta Pinili Ta
Dyos Na Mag-ari na paumaw din na
iya na Ginuo, di' ba Pinili Ta Dyos Na
Mag-ari dili nang basta na linai Ari
David?"

Pagpaandam Jesus Parti Ta Mga Manugtudlo Ta Mga Sinulat Moises (Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

45 Gambal Jesus i naan ta iya na
mga tinudluan daw duma na mga
ittaw na naan dya na gapamati man,
46 "Mag-amblig na dili kaw mag-
paryo ta mga manugtudlo ta Mga Sin-
ulat Moises. Daw mamasyar danen
an, gasuot danen ta langkaw na bayo
na maalen aged ipakita na datas iran
na katengdanan. Daw naan danen
an ta lugar na naan dya tama na
mga ittaw, liag gid danen na mga
ittaw mag-atag ta taod ki danen. Daw
naan danen an ta mga balay tipunan,
liag gid danen na naan danen ta
pungkuan na para ta impurtanti na
mga ittaw. Iling man tan daw man-
degek danen an.
47 Sikad man danen an manluko
ta mga balo na bai daw paubos da-
nen pangabuian an ta mga balo.
Gapakuno-kuno na riliyuso danen an
paagi ta lawig na pangamuyo naan ta
tama na mga ittaw aged dili mlaman
na mga pabuat an danen malain.
Tenged iling tan mga buat danen,
maageman danen segeng na silot ta
Dyos."

* **20:37** Naan ta Exodo 3:1-6 daw Mga Binuatan 7:30-32 pwidi nyo mabasa isturya parti ta tanem na galegleg. † **20:43** Mga Salmo 110:1

21

Alad Ta Bai Na Balo (Marcos 12:41-44)

1 Na gatudlo Jesus i naan ta Timplo, gatan-aw kanen ta palibot daw
nakita din na paulog ta mga manggaranen iran na alad na kwarta naan
ta mga ugsakan ta alad.
2 Nakita din man na paulog ta balo
na bai na pubri darwa na sinsilyo na
derse na may pinakatise na balor.*
3 Pagkita din ta paatag ta bai, ambal
din, "Daw lagen, sise gid paulog an ta
pubri na balo. Piro, sugiran ta kyo
na mas bakod pa naatag din kaysa ta
naatag ta duma na mga ittaw
4 tak paalad an danen subla nang
ta iran na mga manggad na dili en
danen kinanglan. Piro, maskin ula
gid ta ula balo an, paalad din tanan
din na pangabuian."

Pagtudlo Jesus Parti Ta Mga Adlaw Na Mabot (Mateo 24:1-28; Marcos 13:1-23)

5 Na gatudlo pa Jesus i naan ta Timplo, may mga ittaw na gaisturya ki
kanen na sikad dayad Timplo an tak
buat ta dayad gid na mga bato daw
dayad na mga dikurasyon na paalad
ta mga ittaw para ta Dyos.† Pagmati
Jesus ta iran na pagdayaw, ambal
din,
6 "May adlaw na mabot na tanan
na nakita nyo di anduni magubba
gid daw tanan na bato ta Timplo
i mawasak na ula gid maskin isya
nang na bato na gasampaw pa naan
ta duma na bato."
7 Gainsa danen an ki Jesus, "Mistro,
kan-o matabo nyan na paambal no?
Ino sinyalis na pamatuod na mabot
en timpo na matuman ambal no?"
8 Sabat Jesus, "Mag-andam kaw gid
aged dili kaw maluko tak tama na
mga ittaw miling ki kyo na akuon
danen ake na ngaran ta iran na kaugalingen daw ambalen danen, 'Yaken
i Pinili Ta Dyos Na Mag-ari!' Ambalen
man danen, 'Abot en timpo i na Pinili
Ta Dyos Na Mag-ari mag-umpisa ta
iya na pagdumala!' Piro, dili kaw
magpati ki danen.
9 Daw kabalita kaw ta mga gira daw
gamo, dili kaw mataranta tak naan
ta plano ta Dyos na matabo anay iling an tan. Piro, dili beet ambalen
na mabot dayon katapusan ta yi na
timpo."‡

10 Ambal din pa, "Mga nasyon mag-
giraay daw mga kaarian kuntra ta
kaarian.
11 Naan ta lain-lain na mga lugar
may biskeg na mga linog, letem, mga
pisti, makaadlek na mga matabo daw
bakod na katingalaan naan ta kalangitan.

12 "Piro, bag-o matabo iling an tan,
may mga ittaw na magdakep ki kyo
daw pangabuton kaw gid. Intriga
kaw danen naan ta mga pangulo
ta mga balay tipunan aged usisaen.
Prisuon kaw man danen. Dleen man
naan ta atubangan ta mga ari daw ta
mga gubirnador aged usisaen. Iling
tan buaten danen na malain ki kyo
tenged sakep kaw ki yaken.
13 Daw usisaen kaw, yon uras na
may upurtunidad kaw na magpa-
matuod parti ta inyo na pagpati ki
yaken.
14 Gani, dapat ibetang nyo anduni
naan ta inyo na isip na dili magpal-
ibeg daw ino isabat nyo
15 tak ta uras na usisaen kaw, yaken
magtabang ki kyo daw ino igo na am-
balen nyo aged inyo na mga kuntra
dili en kasabat pa ki kyo.
16 Duma ki kyo trayduran ta inyo
na mga ginikanan, mga utod, mga
parinti daw mga arey. Duma man ki
kyo ipapatay danen.
17 Demetan kaw ta tanan tenged
sakep kaw ki yaken.

* **21:2** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo dos, ta timpo Jesus disi-sais na buok gabalor ta suol ta isya uras na ubra ta isya na ittaw. † **21:5** Timplo ya ta mga Judio pakabig na isya ta mga pinakadayad na bilding na patukod anay pa sa. Timplo ya nauman alin ta sikad darko na mga bato na kurti an riktanggulo. Beg-at an ta duma na mga bato mga 45,500 kilos. ‡ **21:9** Pwidi nyo mabasa parti ta *yi na timpo* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

18 Piro, dili kaw madlek tak Dyos
mismo mag-amblig ki kyo na maskin
isya na naet ta inyo na buok dili mar-
wad.
19 Daw magpadayon kaw ta pag-
pati ki yaken maskin maagian nyo na
papangabot kaw ta mga gakuntra ki
kyo, inyo na kabui maluwas.
20 “Daw makita nyo na palibutan
Jerusalem i ta tama na sundalo na
gasulong, mlaman nyo na dili gid en
maglugay masamad bilog na i na syu-
dad.
21 Ta timpo na palibutan Jerusalem
ta mga kuntra, mga ittaw an na gais-
tar naan ta prubinsya Judea, dapat
na magbakwit naan ta mga bukid
daw mga ittaw an na gaistar naan ta
selled ta Jerusalem dapat na malin.
Mga ittaw an na gaistar naan ta gwa
ta Jerusalem dapat na dili en melled.
22 Daw masamad Jerusalem i, mla-
man nyo na abot en timpo na ma-
tuman tanan na paandam na naan
ta sinulat na pulong ta Dyos parti ta
pagsilot ta Dyos ta mga linai Israel.
23 Ta yon man na timpo, kalu-
luoy gid mga bai na gabagnes daw
gapasuso tak mabellayan danen
ta pagbakwit. Mga ittaw ta yi na
nasyon, maageman danen sikad kuli
na pangabui daw segeng na silot
ta Dyos tenged ta iya na kagilek ki
danen.
24 Mga ittaw mapatay paagi ta gira,
daw duma ya mabiag daw dleen
naan ta duma na mga nasyon. Mga
ittaw na sakep ta Jerusalem pirdien
daw lupigen ta mga dili-Judio asta
ta katapusan ta timpo na tugutan ta
Dyos na mga dili-Judio magdumala ta
Jerusalem i.”

Mga Matabo Naan Ta Adlaw Na Mabot Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan
(Mateo 24:29-31; Marcos 13:24-27)

25 Ambal pa gid Jesus parti ta mga
adlaw na mabot, “May makita na
mga sinyalis naan ta adlaw, bulan
daw mga bituon. Mga ittaw naan
ta kalibutan i mataranta daw magu-
luan daw ino beet ambalen ta sikad
na pag-ugpaas ta mga baled ta dagat.
26 Kamangan danen an ta ginawa
tenged ta iran na kaadlek. Makul-
baan gid danen parti ta mga matabo
pa na malain naan ta bilog na kalibu-
tan tak tanan na naan ta kalangitan
manlatak na paryo ta payegyeg.
27 Dayon, makita danen Kanen Na
Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta
Kalibutan. Mabot kanen na naan
kanen ta panganod§ na bakod gid iya
na gaem daw sikad silaw na pawa ta
Dyos naan ki kanen.
28 Daw mag-umpisa en malain na
mga matabo naan ta kalangitan,
biskegen nyo inyo an na nakem daw
magkalipay kaw tak beet ambalen na
malibri kaw en alin ta kalainan ta yi
na timpo.”

Sinyalis Na Mabot En Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan
(Mateo 24:32-35; Marcos 13:28-31)

29 Gaisturya pa Jesus i ta paanggid
na iling ti: “Lagen nyo kaoy na igos
daw tanan man na kaoy.
30 Daw makita nyo na gasalingsing
en, mlaman nyo na mabot en tag-
tanem.
31 Yon man, daw makita nyo na
gaumpisa en matabo mga pasugid ko
ki kyo, sigurado gid na mlaman nyo
na abot en timpo ta pagdumala ta
Dyos.
32 Sugiran ta kyo na tanan ya na
mga pasugid ko ki kyo matabo na ula
pa napatay tanan na mga ittaw ta yi
na timpo.
33 Maski marwad pa kalangitan an
daw kalibutan, ake i na mga ambal
magpadayon asta ta ula katapusan.”

Pagbantay Ta Timpo Na Mabot Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan

34 Gambal pa Jesus i, “Mag-amblig
kaw na dili kaw mawili ta mga
kasadyaan, pag-inem-inem daw
paglabi nang ta inyo na pagpangabui

§ **21:27** May anen na mga ambal naan ta birsikulo binti-syiti na naan alin Daniel 7:13-14.

tak Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan gulpi mabot ta timpo na ula nyo paabuta.
35 Daw iling tan buaten nyo, paryo kaw ta ayep na gulpi nang nasied tenged maagian ta tanan na mga ittaw naan ta kalibutan mga matabo ta iya na pag-abot.
36 Gani, kinanglan na pirmi kaw magbantay ta iya na pag-abot. Mangamuyo kaw na tabangan ta Dyos na daw maagian nyo mga kabellay na mabot, ula may maino ki kyo. Mangamuyo kaw man na daw Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan mabot, mubang kaw ki kanen na may kalipay daw ula man adlek."
37 Adlaw-adlaw gatudlo Jesus i naan ta Timplo. Daw kilem, gagwa kanen i ta Jerusalem na miling naan ta Bukid Olibo daw naan dya gapalambay ta kilem.
38 Daw sellem pa gid, gatipon naan ta Timplo tama na mga ittaw aged mamati ki kanen.

22

Malain Na Plano Kuntra Ki Jesus
(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Juan 11:45-53)

1 Na dali nang en adlaw ta Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok na paumaw man na Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto,*
2 mga manugdumala na mga pari daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises gangita ta paagi na Jesus i ipapatay danen na ula may nalam tak nadlek danen an na basi maggamo mga ittaw.

Pagsugranen Judas Daw Mga Manugdumala Na Mga Pari
(Mateo 26:14-16; Marcos 14:10-11)

3 Ta yon man na timpo na Jesus paplanuan na ipapatay, Satanas an gaumpisa na pagaeman din Judas na paumaw man na Iscariote.† Judas i isya ta dusi na apustulis.
4 Na Judas i pagaeman en Satanas, giling kanen i naan ta mga manugdumala na mga pari daw ta mga gadumala ta mga gwardya ta Timplo. Gasugranen kanen ki danen daw ino paagi na matrayduran din daw intriga Jesus an naan ki danen.
5 Nadayaran gid danen an ta iran na pagsugranen daw gatanyag ki kanen ta kwarta.
6 Pabaton din iran an na tanyag daw umpisa ta yon man na uras, gangita en kanen ta tsansa na matrayduran din daw intriga Jesus an naan ki danen na dili mlaman ta tama na mga ittaw.

Yapon Ta Pagsilibrar Ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto
(Mateo 26:17-25; Marcos 14:12-21; Juan 13:21-30)

7 Gabot adlaw na mag-umpisa en Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok. Yon man adlaw ta pag-iyaw ta mga karniro na bata pa na patagana para ta yapon ta pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto.
8 Na uras en ta pagpriparar ta yapon, Pedro ya daw Juan pasugo Jesus, "Muna kaw en naan ta syudad‡ daw ipriparar nyo ate na yapon ta pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto."
9 Gainsa danen ki Jesus, "Indi liag no na magpriparar kay?"
10 Sabat din ki danen, "Pag-abot nyo naan ta syudad, may masugat kaw na mama na gapas-an ta bandi na may waig. Sunuron nyo kanen ya daw indi kanen melled na balay.
11 Ambalen nyo naan ta tag-iya, 'May insa Mistro ya ki kaon. Yi insa din, "Indi selled na dayunan para ta bisita na naan a dya maan kani duma ta mga tinudluan ko ta yapon ta pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto?" '

* **22:1** Pwidi nyo mabasa parti ta *Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok* daw *Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **22:3** May pasaysay parti ta *Iscariote* na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Lucas 6:16. ‡ **22:8** Na gambal Jesus *"Muna kaw en naan ta syudad."* beet din ambalen na muna danen naan ta Jerusalem.

12 Tapos ta ambal nyo, ipakita ta
tag-iya ki kyo wayang na selled naan
ta apaw na tanan na mga kinanglan
anen dya en. Naan kaw dya magpri-
parar ta ate na yapon."
13 Pagtapos ta ambal Jesus, giling
darwa na tinudluan naan ta syudad.
Nakita danen selled ya na pasambit
Jesus tak tanan na paambal din ki da-
nen natuman. Na naan en danen ta
selled ya, gapriparar danen ta yapon
ta pagsilibrar ta pista.

Katapusan Na Yapon Jesus (Mateo 26:26-30; Marcos 14:22-26; 1 Corinto 11:23-25)

14 Na uras en ta yapon, gakaan Je-
sus i duma ta mga apustulis.
15 Ambal din ki danen, "Bakod gid
andem ko na maduma ko kyo yan ta
pagkaan ta yi na yapon ta pagsilibrar
ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto
bag-o ko maagian kasakit an ta ka-
matayen.
16 Sugiran ta kyo na pagtapos ta ate
na pagyapon anduni, dili aren maan
ta yapon ta Pista Ta Paglibri asta ta
timpo na magdumala en Dyos an ta
tanan na mga ittaw daw matuman
daw ino beet ambalen ta yapon na i."
17 Gakamang Jesus i ta ineman na
may ugsak na bino daw gapasalamat
ta Dyos. Ambal din ta mga apustulis,
"Batunon nyo ni daw minem kaw ti
daw atag nyo man naan ta inyo na
duma.
18 Sugiran ta kyo na pagtapos ta
ate na pagyapon anduni, dili aren
minem ta bino asta mabot adlaw na
mag-umpisa pagdumala ta Dyos."
19 Gakamang kanen i ta tinapay§
daw gapasalamat ta Dyos. Pabiak-
biak din daw paatag ki danen na am-
bal din, "Yi ni ake na lawa na alad ko
para ki kyo. Padayunon nyo pagbuat
ta iling ti ta pagdemdem ki yaken."
20 Iling man tan, pagtapos ta yapon,
gaatag kanen i isab ki danen ta in-
eman na may ugsak na bino. Am-
bal din, "Yi na inemen bag-o na ka-
sugtanan alin ta Dyos na palig-enen
paagi ta kamatayen ko bilang alad
para ki kyo na lengngessa ko matulo.
21 Ittaw na magtraydor ki yaken
gakaan man duma ki yaken.
22 Matuman gid en plano an ta Dyos
na mapatay Kanen Na Alin Ta Langit
Na Natao Naan Ta Kalibutan. Piro,
ittaw an na magtraydor ki kanen may
maageman na segeng na silot."
23 Pagtapos ta ambal Jesus, gump-
isa mga apustulis an na mag-insaay
daw kino taan ki danen magtraydor
an.

Pagdiskasay Ta Mga Apustulis

24 Mga apustulis Jesus gaumpisa
na magdiskasay daw kino ki da-
nen kalaen na may pinakadatas na
katengdanan.
25 Pagmati Jesus, ambal din, "Mga
ari daw mga manugdumala ta mga
dili-Judio gaabuso ta iran na pagdu-
mala daw gusto man na kalaen na
manugtabang ta iran na mga kasi-
manwa.
26 Piro kyo yan, dapat dili kaw
iling tan. Daw kino ki kyo may
pinakadatas na katengdanan dapat
na magpaebes na bilangen din iya
na kaugalingen na paryo kamangn-
guran nang ta tanan. Daw kino ki kyo
na gapanguna dapat na bilangen din
iya na kaugalingen na paryo suguon
nang.
27 Indi ta darwa na i may mas datas
na katengdanan? Ittaw na gakaan,
ittaw na gasirbi ki kanen? Di' ba
ittaw na gakaan? Piro, ta ate na pag-
dumaay, yaken na Ginuo nyo isya na
gasirbi ki kyo.
28 "Kyo gaunong ki yaken na naage-
man ko mga kabellay.
29 Paryas ta pabuat ta Amay ko na
paatagan a din ta katengdanan na
magdumala, anduni yaken gaatag ki
kyo ta katengdanan na magdumala
30 aged maan kaw daw minem
duma ki yaken naan ta ake na lamisa
ta pag-umpisa ta ake na pagdumala.
Mungko kaw man naan ta truno ta

§ **22:19** Tinapay na pasambit naan ta birsikulo disi-nuibi, kurti din an bilog daw nabuat na ula laket na pampaabok.

mga ari tak magdumala kaw ta mga
ittaw na linai ta dusi na bata Israel.”

Pagsugid Jesus Na Mambal Pedro Na Dili Din Kala Jesus
(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38)

31 Ambal Jesus ki Simon Pedro, “A,
Simon! Satanas an galisinsya na
tugutan kanen na kyo tanan tagan
ta pagtilaw tak liag din na marwad
pagsalig nyo ki yaken.
32 Gapangamuyo a para ki kaon
aged dili marwad pagsalig no. Daw
magbalik nakem no an ki yaken, ta-
bangan no imo an na mga duma aged
magbiskeg iran na pagsalig.”
33 Ambal Simon ki Jesus, “Ginuo,
mag-unong a gid ki kaon maskin
prisuon a duma ki kaon daw patayen
a pa.”
34 Ambal Jesus ki kanen, “Pedro,
sugiran ta kaw na bag-o magtagaok
manok kani, kambal ka en ta tallo
bisis na dili a no kala.”

Pag-anda Parti Ta Matabo Ki Jesus

35 Pagtapos ta ambal Jesus ki Simon
Pedro, gainsa kanen i ta tanan na
apustulis, “Na pasugo ta kyo kan-o
na miling naan ta mga ittaw na ula
ta kyo papadalaa ta puyo, binagteng
daw sandal na pangsili, di' ba ula
kaw nakulangi ta maskin ino?” Sabat
danen, “Ee, ula kay gid nakulangi!”
36 Ambal pa Jesus, “Iling tan pu-
gya, piro anduni daw may puyo kaw
daw binagteng man, dleen nyo. Daw
ula kaw ispada, kinanglan magbligya
kaw ta bayo nyo aged malit ta ispada
37 tak sugiran ta kyo na may ambal
naan ta sinulat na pulong ta Dyos
na kinanglan matuman paagi ta mga
matabo ki yaken. Yi nasulat:
‘Kanen pabilang man na kriminal.’ ”*
Ambal man Jesus, “Tanan na nasulat
parti ki yaken matuman en.”
38 Ambal danen, “Ginuo, may anen
di darwa na ispada.” Sabat din, “Igo
nyan en.”

Pagpangamuyo Jesus Naan Ta Bukid Olibo
(Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42)

39 Na tapos en yapon Jesus daw
mga apustulis, gagwa kanen i ta
Jerusalem daw miling naan ta Bukid
Olibo tak iling tan pirmi pabuat din
umpisa ta iya na pag-abot naan ta
Jerusalem.† Gakuyog ki kanen mga
tinudluan din.
40 Pag-abot danen naan ta iran
na pailingan, ambal Jesus ta iya na
mga tinudluan, “Mangamuyo kaw
aged dili kaw mapirdi ta pagtilaw na
mabot ki kyo.”
41 Gapaadyo Jesus i ki danen ta dis-
tansya na paryo ta tumanan ta bato
na patimbag. Na naan kanen dya,
galuod kanen daw gapangamuyo.
42 Ambal din, “Amay, daw pagbeet
no, ipamadyo no ki yaken segeng na
kabellay na maagian ko. Piro, dili ake
na liag matuman, imo na liag.”
43 Isya na angil alin ta langit
gapakita ki Jesus daw pabiskeg din
nakem an Jesus.
44 Gapangamuyo pa gid Jesus i ta
miad tak gangasebe gid daw gatulo
naan ta basak darko din na ulas na
may lengngessa.‡
45 Pagtapos din ta pagpangamuyo,
gabalik kanen i naan ta iya na mga
tinudluan daw naabutan din danen
an na gatunuga tak naluyaan danen
ta subla na kasebe.
46 Ambal din ki danen, “Man-o tak
gatunuga kaw? Mangon kaw daw
mangamuyo aged dili kaw mapirdi ta
pagtilaw na mabot ki kyo.”

Pagdakep Ki Jesus
(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:3-11)

47 Na gambal pa Jesus i naan ta
mga apustulis na duma ki kanen,
nali nang gabot tama na mga ittaw.
Gapanguna ki danen Judas na isya ta
dusi na apustulis. Gaprani kanen an
ki Jesus aged mag-atag ta taod paagi
ta arek.

---

* **22:37** Isaias 53:12 † **22:39** Naan ta Lucas 21:37 pwidi nyo mabasa parti ta pabuat pirmi Jesus na miling naan ta Bukid Olibo. ‡ **22:44** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Lucas anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo kwarintay-tris daw kwarintay-kwattro.

48 Ambal Jesus ki kanen, “Judas,
man-o tak arek an na tanda ta pag-
palangga pagamit no para trayduran
Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao
Naan Ta Kalibutan?”
49 Na naintindian ta mga duma Je-
sus daw ino matabo ki kanen, gainsa
danen ki kanen, “Ginuo, gusto no na
tigbasen nay danen an?”
50 Na ula pa kasabat Jesus i, patig-
bas ta isya ta mga tinudluan din sug-
uon ya ta pinakadatas na manugdu-
mala ta mga pari daw nalantep gid
tuo na talinga.
51 Gasaway Jesus i, “Untatan nyo
nyan en! Usto en!” Pag-ambal din,
patandeg din puon ta talinga daw
nayad.
52 Duma man ta mga giling dya
aged magdakep ki Jesus mga manug-
dumala na mga pari, mga gadumala
ta mga gwardya ta Timplo daw mga
gadumala ta mga Judio. Ambal Je-
sus ki danen, “Man-o, tulisan a na
kinanglan gid na magdala kaw pa ta
mga ispada daw mga baston?
53 Adlaw-adlaw duma a ki kyo naan
ta Timplo, piro ula a nyo dya dakepa.
Inyo en na timpo anduni aged maimo
plano nyo tak uras en na patugutan
manugdumala an ta kalainan na ka-
nen magbeet.”

Pag-ambal Pedro Na Dili Din Kala Jesus

(Mateo 26:57-58, 69-75; Marcos 14:53-54, 66-72; Juan 18:12-18, 25-27)

54 Jesus i padakep ta mga manug-
dumala daw padala naan ta istaran
ta pinakadatas na manugdumala ta
mga pari. Gasunod Pedro i ki danen,
piro madyo iya na antad.
55 Pag-abot danen, gamaket danen
an ta apoy naan ta tengnga ta sular
daw gapungko danen naan ta palibot
na gapadangga. Gapungko man dya
Pedro na duma ki danen.
56 Na gamungko kanen dya daw na-
pawaan ta apoy, nadiparaan kanen i
ta isya na suguon na bai. Patan-aw
kanen i ta miad ta bai daw gambal bai
an naan ta mga ittaw dya, “Nyan isya
man na duma ta ittaw na padala di.”
57 Piro, ula gaako Pedro i. Ambal
din, “Kay, dili ko kanen an kala.”
58 Ula nang lugay may isya man
na kakala ki Pedro daw ambal din,
“Kaon yan isya man ta mga tinudluan
din.” Piro, ambal Pedro, “Dey, dili a!”
59 Paglambay ta mga isya uras, may
isya pa gid na ittaw na gambal, “Ka-
nen gid an duma ta ittaw na padala
di tak kanen taga-Galilea man.”
60 Piro, sabat Pedro, “Dey, ula a gid
nalam daw ino paambal no an!” Ta
yon gid na uras na gambal pa Pedro,
gatagaok manok.
61 Ginuo i gatubang daw gatan-aw
gid ta miad ki Pedro. Nademdeman
dayon Pedro ambal ya ta Ginuo ki ka-
nen, “Bag-o magtagaok manok kani,
kambal ka en ta tallo bisis na dili a no
kala.”
62 Pagdemdem Pedro, gagwa ka-
nen i daw magal ta tudo ta pagnelsel.

Pagpagayya Daw Pagbugbog Ki Jesus

(Mateo 26:67-68; Marcos 14:65)

63 Naan ta istaran ta pinakadatas
na manugdumala ta mga pari, papa-
gayyaan Jesus i daw pabugbog ta mga
gagwardya ki kanen.
64 Paperengan danen mata din an
daw insaan, “Lagpaten no tuo! Kino
gatampaling ki kaon?”
65 Tama pa na ambal danen na in-
sulto ki Jesus.

Jesus Naan Ta Tubangan Ta Sanedrin

(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24)

66 Pagsennang ta adlaw, gasapol
mga mimbro an ta kadatasan na kun-
siyo na Sanedrin. Danen an mga gad-
umala ta mga Judio, mga manugdu-
mala na mga pari daw mga manug-
tudlo ta Mga Sinulat Moises. Jesus i
padala dya aged mubang ki danen.
67 Gambal danen ki kanen, “Sugi-
ran kay no daw kaon gid Pinili Ta
Dyos Na Mag-ari.” Sabat din, “Daw
ambalen ko na yaken Pinili Ta Dyos
Na Mag-ari, dili kaw man gyapon
magpati.

68 Maskin ino insa ko ki kyo, dili
kaw man magsabat.
69 Piro, umpisa anduni, Kanen Na
Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta
Kalibutan mungko en naan tengnged
ta Dyos Na Makagagaem naan dapit
ta tuo.”§
70 Insa danen, “Beet no ambalen
na kaon Bata Ta Dyos?” Sabat Jesus,
“Kyo en gambal san na yaken.”
71 Ambal danen, “Dili ta en ki-
nanglan duma pa na mga ittaw na
magtistigo kuntra ki kanen. Nama-
tian ta en iya an na mga sabat. Pauku-
man din iya na kaugalingen paagi ta
iya na ambal.”*

23

Jesus Naan Ta Tubangan Gubir-nador Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38)

1 Pagtapos ta sapol ta Sanedrin
na kadatasan na kunsiyo ta mga Ju-
dio, tanan na mimbro ta Sanedrin
gapanaw daw padala Jesus i naan ki
Gubirnador Pilato.
2 Na naan en danen ta tubangan
Pilato, paakusar danen Jesus i na am-
bal danen, “Nasapuan nay ittaw na i
na gasegyet ta mga kasimanwa nay
na dili danen an magpasakep ta gu-
birno ta Roma daw dili man danen
an magbayad ta iran na buis naan
ta pangulo ta Roma. Papati din man
mga ittaw an na kanen Pinili Ta Dyos
Na Mag-ari.”
3 Pilato i gainsa ki Jesus, “Kaon ari
ta mga Judio?” Sabat Jesus, “Kaon en
gambal san.”
4 Pilato i gambal naan ta mga
manugdumala na mga pari daw ta
duma na mga ittaw na naan dya, “Ula
a may nakita na sala ki kanen.”
5 Piro, gapadayon pa gid danen
an ta iran na pag-akusar, “Nyan gid
gadala ta gamo naan ta bilog na Judea
paagi ta iya na pagtudlo! Gaumpisa
kanen an naan ta Galilea daw anduni
padala din di ta Jerusalem i.”
6 Pagmati Pilato ta iran na akusar,
gainsa kanen i ki danen, “Taga-
Galilea ittaw na i?”
7 Na nlaman din na Jesus i naan
alin ta Galilea na padumalaan
Herodes, pasugo din iya na mga
ittawan na dleen Jesus i ki Herodes
tak ta yon man na timpo Herodes
naan ta Jerusalem.

Jesus Naan Tubangan Herodes

8 Nalipay gid Herodes i na nakita
din Jesus an tak kabalita kanen an
parti ki Jesus daw lugay en na liag din
makita aged kakita kanen ta katin-
galaan na buaten Jesus.
9 Tama insa din ki Jesus. Piro, ula
gid Jesus i gasabat.
10 Naan man dya mga manugdu-
mala na mga pari daw mga manug-
tudlo ta Mga Sinulat Moises na gatin-
deg daw gasinggit gid danen an ta
iran na pag-akusar ki Jesus.
11 Herodes daw iya na mga sun-
dalo, painsultuan danen Jesus an
daw patatawaan. Pabayuan danen
kanen an ta maalen na bayo na paryo
ta bayo ta ari daw pabalik danen ki
Pilato.*
12 Herodes daw Pilato dati gakun-
traay. Ta yon man na adlaw na Jesus
an pabalik Herodes naan ki Pilato,
gaumpisa en danen an ta pagmiaray.

Pagsintinsya Ki Jesus Ta Ka-matayen

(Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39-19:16)

13 Na pabalik Jesus i naan ki Pilato,
patipon Pilato mga manugdumala na
mga pari, duma na mga gadumala
ta mga Judio daw tama man na mga
ittaw.
14 Ambal din ki danen, “Padala nyo
ittaw na i ki yaken daw gambal kaw
na kanen an gasegyet ta mga ittaw na

§ **22:69** Naan alin ta Mga Salmo 110:1 ambal an na *mungko naan tengnged ta Dyos Na Makagagaem naan dapit ta tuo* daw beet ambalen na Jesus daw Dyos isya nang ta uturidad. * **22:71** Para ta mga manugdumala na gausisa ki Jesus, kasala kanen an tak paako din na kanen daw Dyos isya nang ta uturidad. * **23:11** Tenged Jesus paakusaran na gaako na kanen an ari ta mga Judio, pabayuan kanen an ta maalen na bayo para daw lagen kanen an paryo ari.

dili danen an magpasakep ta gubirno ta Roma. Nausisa ko en kanen an naan ta atubangan nyo, piro ula a may nakita na maski isya na sala na paakusar nyo ki kanen.
15 Herodes ya ula man may nakita na sala naan ki Jesus tak pabalik din Jesus ki yaken. Ula gid may nabuat na sala Jesus an na dapat sintinsyaan ta kamatayen.
16 Gani, magsugo a na latiguon kanen an daw pagtapos ta latigo, palibrien ko."
17 Iling tan ambal Pilato tak daw timpo ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto, kinanglan magpalibri kanen an ta isya na priso tenged iling tan iya na kaugalian.†
18 Tanan na mga ittaw na gatipon dya gasinggit ki Pilato, "Sintinsyaan ta kamatayen ittaw na yan! Barabas liag nay na librien no!"
19 Barabas ya napriso tak labet kanen ya ta paggamo naan ta Jerusalem kuntra ta gubirno ta Roma daw kapatay kanen ta ittaw.
20 Tenged liag gid Pilato na librien Jesus i, gambal kanen isab ta mga ittaw na dapat librien Jesus i.
21 Piro, gasinggit pa gid mga ittaw an, "Ilansang, ilansang kanen an naan ta krus!"‡
22 Ta pangallo bisis gambal Pilato i ki danen, "Man-o, ino gid nabuat din an na sala? Ula a may nakita na sala na dapat na sintinsyaan kanen i ta kamatayen. Magsugo a na latiguon kanen an daw pagtapos ta latigo, palibrien ko kanen an!"
23 Piro, gasinggit pa gid danen an na bakod iran na kagi na papilit Pilato an na magsugo kanen na ilansang Jesus i naan ta krus. Ta uryan, paayunan nang en Pilato liag ya ta mga ittaw.
24 Gadisisyon kanen an na tumanen nang en iran ya na liag.
25 Palibri din mama ya na gagamo kuntra ta gubirno ta Roma daw kapatay ta ittaw. Piro, Jesus ya paintriga din naan ta mga sundalo na maglansang ki kanen naan ta krus aged matuman liag ya ta mga ittaw na mapatay kanen an.

Paglansang Ki Jesus Naan Ta Krus (Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan 19:17-27)

26 Na Jesus i padala ta mga sundalo pagwa ta Jerusalem, nasugat danen mama na taga-Cirene na ngaran din Simon na naan galin ta uma daw gapaselled en naan ta syudad. Pagabling danen Simon an daw papas-an ki kanen krus an na lansangan ki Jesus daw papasunod danen kanen an ki Jesus.
27 Sikad gid tama na mga ittaw na gasunod ki Jesus. Duma ki danen mga bai na gapukpok ta iran na dagaanan daw gaaya ta iran na kasebe parti ki kanen.
28 Galiso Jesus i naan ta mga bai daw gambal, "Kyo na mga bai na taga-Jerusalem, dili kaw magal tenged ki yaken. Magal kaw tenged ta inyo na kaugalingen daw inyo na mga kabataan
29 tak mabot timpo na may segeng na kalised. Ta yon man na timpo mambal mga ittaw, 'Mas dayad pa kaimtangan ya ta mga bai na baog, ula kaagi minata daw ula may pasuso.'
30 Ta yon man na timpo,
'mga ittaw mambal man naan ta mga
bukid,
"Tumpagan kay nyo!"
Ambal man danen naan ta mga
bungyod,
"Tampekan kay nyo." ' "§
31 Ambal man Jesus, "Sigurado gid na iling tan matabo tak daw yaken i na ula sala naagian ko segeng na

† **23:17** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Lucas anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo disi-syiti. ‡ **23:21** Ta timpo Jesus, daw may kriminal na dili Romanen na pasintinsyaan ta kamatayen, isya na paagi ta pagsilot na pagamit ta gubirno ta Roma palansang kriminal an naan ta krus. Katamaan ta mga ittaw na pasilutan ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus sikad malain na kriminal daw mga ribildi. § **23:30** Oseas 10:8

kabellay, simpri mas segeng pa gid
na kabellay maagian ta mga ittaw na
nakasala daw ula man ganelsel."

32 May darwa na kriminal na
padala man ta mga sundalo duma ki
Jesus naan ta gwa ta Jerusalem aged
silutan danen an ta kamatayen.
33 Na gabot danen tanan naan ta
lugar na paumaw na Bungyod Bal-
bagol,* palansang ta mga sundalo
Jesus i daw darwa ya na kriminal
naan ta mga krus. Patindeg danen
krus Jesus daw mga krus ta darwa na
kriminal na isya an naan dapit ta tuo
Jesus daw isya an a, naan dapit ta iya
na wala.
34 Jesus i gambal, "Amay,
patawaren no danen an tak ula
danen naintindii daw ino pabuat
an danen ki yaken."† Pagtapos
ta paglansang, paulas-ulas ta mga
sundalo iya na mga bayo paagi ta
paggabot-gabutay.

35 Mga ittaw na giling dya na galuag
daw mga manugdumala an na naan
dya, patatawaan danen Jesus i daw
ambal danen, "Paluwas din kabui ta
duma na mga ittaw. Daw kanen
an Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, dapat
maluwas din man iya an na kaugalin-
gen na kabui!"

36 Pagayyaan man ta mga sundalo
Jesus i. Papranian danen kanen i daw
painem ta agsem na bino.
37 Ambal danen, "Daw kaon yan ari
ta mga Judio, luwasen no imo an na
kaugalingen."

38 Pabetang naan dapit ta apaw ta
ulo din sinulat na iling ti, YI ARI TA
MGA JUDIO.

39 Isya ya ta darwa na kriminal na
nalansang man naan ta krus paryas
ki Jesus gainsulto ki kanen, "Di' ba
kaon kon Pinili Ta Dyos Na Mag-ari?
Luwasen no imo an na kaugalingen
daw kami man!"
40 Piro, pagmati ta isya an na krim-
inal, pasaway din kriminal na gain-
sulto ki Jesus. Ambal din, "Man-o tak
gambal ka ta iling san? Ula ka adlek
ta Dyos? Pasintinsyaan ka man ta
kamatayen na paryas ki kanen.
41 Igo nang na pasilutan ki tak
bayad ta ate na malain na mga
nabuat. Piro, kanen an a, ula may
malain na nabuat."
42 Ambal din ki Jesus, "Jesus, ta
timpo na mag-umpisa ka en na mag-
dumala, demdemen a no."
43 Sabat Jesus ki kanen, "Ee. Gam-
bal a ki kaon na anduni gid na ad-
law magduma ka ki yaken naan ta
Paraiso."

Kamatayen Jesus (Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30)

44 Na mag-ugto-adlaw en, gadelem
bilog na lugar dya asta ta tallo uras
45 tak ula gaadlaw ta tallo na uras.
Kurtina ya naan ta Balay Ta Dyos
nagisi na tenga gid.‡
46 Gambal Jesus i na bakod iya na
kagi, "Amay, pasalig ko ki kaon ake
na ispiritu!" Pagtapos ta ambal din,
nabugto iya na ginawa.

47 Pagkita ta upisyal ta sundalo
ta natabo ya, gadayaw kanen an ta
Dyos, "Matuod gid man! Matareng
ittaw na yan!"

48 Tama na mga ittaw gatipon dya
aged muag ta pagsintinsya. Pagkita
danen ta natabo ya, guli danen an na
gapukpok ta iran na mga dag-anan
tenged ta sikad gid na kasebe.
49 Tama na mga arey Jesus daw
mga bai na kakuyog ki kanen alin ta
Galilea, danen an naan gatindeg ta
madyo na gatan-aw ta mga natabo.

* **23:33** Lugar na naan dya palansang Jesus naan ta krus paumaw na Bungyod Balbagol tak daw lagen, kurti an ta bungyod paryo ta balbagol ta ittaw. † **23:34** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Lucas anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula ambal *"Amay, patawaren no danen an tak ula danen naintindii daw ino pabuat an danen ki yaken."* naan ta birsikulo trintay-kwattro. ‡ **23:45** Kurtina ya naan ta Balay Ta Dyos na nagisi, yon elet ta tengnga ta primiro na selled ta Balay Ta Dyos daw pinakaselled. Kurtina ya mga disi-utso mitros kadatasen, nuibi mitros kalaparen, daw isya pulgada kadakmelen.

Paglebbeng Ki Jesus (Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42)

50 May mama na ngaran din Jose na
miad daw matareng na ittaw. Mim-
bro kanen an ta Sanedrin na ka-
datasan na kunsiyo ta mga Judio,
51 piro dili kanen kumpurmi ta di-
sisyon daw pabuat ta Sanedrin kun-
tra ki Jesus. Naan kanen gistar ta
banwa Arimatea na sakep ta Judea
daw gapaabot kanen ta timpo na
mag-umpisa pagdumala ta Dyos.
52 Giling Jose i ki Gubirnador Pilato
daw galisinsya na kanen mamang ta
lawa Jesus.
53 Patugutan kanen i daw paka-
mang din naan ta krus lawa ya Jesus
daw paputos paagi ta pagblebed ta
maalen na tila na lino.§ Pabetang
din lawa ya Jesus naan ta lebbengan
na bato na palungagan na paryo ta
kwiba. Lebbengan na ya ula pa may
nalebbeng dya.
54 Nalebbeng Jesus dya naan ta ad-
law ta pagpriparar daw ta uras na
dali nang en mag-umpisa Adlaw Ta
Pagpuay.*
55 Mga bai na kakuyog ki Jesus na
galin kanen ta Galilea gasunod ki Jose
miling naan ta lebbengan. Nakita
danen lebbengan an daw nakita man
danen daw ino na pag-uyos ta lawa
Jesus.
56 Guli danen an daw mag-imes ta
ammot na mga pamanyos para ta
lawa Jesus. Na gaumpisa en Adlaw
Ta Pagpuay, ula en danen an gaubra
aged magtuman ta mga sugo naan ta
Mga Sinulat Moises parti ta Adlaw Ta
Pagpuay.†

24

Pagbannaw Ki Jesus (Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10)

1 Ta una na adlaw ta duminggo* na
sellem pa gid, mga bai an na gaimes
ta ammot na mga pamanyos para ta
lawa Jesus giling isab naan ta lebben-
gan din na padala danen iran na
naimes.
2 Pag-abot danen naan ta lebben-
gan, nakita danen na lebbengan ya
bukas en tak bato na sara naligid en.
3 Gaselled danen naan ta lebben-
gan, piro ula danen nakita lawa
Ginuo Jesus.
4 Gakullaw danen an daw ino
natabo. Na gakullaw pa danen, nali
nang may darwa na mama na iran
na bayo sikad silaw na gatindeg naan
tengnged ki danen.
5 Mga bai an sikad gid nadlek daw
galuod padapa. Darwa na mama
gambal ta mga bai, “Man-o tak bui
an papangita nyo ta lugar i ta mga
patay?
6 Ula di en kanen ya! Pabannaw en
ta Dyos! Demdemen nyo ambal din ki
kyo na naan pa kanen ta Galilea.
7 Ambal din na naan ta plano ta
Dyos na Kanen Na Alin Ta Langit
Na Natao Naan Ta Kalibutan intriga

§ **23:53** Ta timpo Jesus, kaugalian ta mga Judio na lawa an ta patay paputos paagi ta pagblebed ta tila bag-o lebbeng. May pasaysay parti ta *lino* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Lucas 16:19.

* **23:54** Ambal na *ta uras na dali nang en mag-umpisa Adlaw Ta Pagpuay* beet ambalen *ta uras na dali nang en magsalep adlaw* tak ta pagbilang ta mga Judio ta mga adlaw, gaumpisa daw gatapos mga adlaw an naan ta pagsalep ta adlaw na dili paryo ta ate na pagbilang anduni na gaumpisa daw gatapos mga adlaw an naan ta tenga kilem. Na napatay Jesus, gadali danen an ta pag-asikaso ta lawa din aged ilebbeng bag-o magsalep adlaw an tak ta pagpati ta mga Judio isya na ubra na kuntra ta mga sugo parti ta Adlaw Ta Pagpuay pag-asikaso an ta patay. † **23:56** Isya man na kaugalian ta mga Judio ta iran na pag-asikaso ta patay, pabanyusan ta ammot na mga pamanyos. Alin ta uras ta pagkamang Jose ta lawa Jesus asta ta pagsalep adlaw, kulangen uras ya aged imesen ta mga bai mga pamanyos daw mabanyusan man lawa din. Paimes nang danen mga pamanyos daw gatagad danen an asta na maglambay Adlaw Ta Pagpuay bag-o gabalik naan ta lebbengan para banyusan lawa Jesus ta iran na mga paimes na pamanyos. * **24:1** Ta pagbilang ta mga Judio ta mga adlaw na seled ta isya na duminggo, pangpitto na adlaw *Adlaw Ta Pagpuay* na yon man anduni paumaw ta na Sabado. Adlaw an na sunod ta Adlaw Ta Pagpuay paumaw danen na *una na adlaw ta duminggo* na yon man anduni paumaw ta na Duminggo.

naan ta malain na mga ittaw daw ilansang naan ta krus daw naan ta pangallo na adlaw alin ta iya na kamatayen, kanen an mabannaw."
8 Pagmati ta mga bai ta ambal ta darwa na mama, nademdeman danen naambal ya Jesus ki danen.
9 Guli danen an alin ta lebbengan Jesus daw pasugid danen mga natabo ya ki danen naan ta unsi na apustulis† daw naan ta duma man na mga tinudluan Jesus.
10 Maria Magdalena, Juana, Maria na inay Santiago daw iran na mga duma, danen mga bai ya na gasugid naan ta mga apustulis.
11 Pasugid ya ta mga bai ula papatii ta mga apustulis tak salig danen na kabuangan nang sugid ya.
12 Piro, Pedro i galin dayon daw gadlagan na miling naan ta lebbengan Jesus. Pag-abot din dya, galeeb kanen i daw sil-ingen selled an. Nakita din mga tila nang en na lino na pamputos.‡ Pagkita din, guli kanen i na gakullaw daw ino natabo ya.

Pagpakita Jesus Naan Ta Darwa Din Na Tinudluan Na Giling Ta Emmaus
(Marcos 16:12-13)

13 Yon man na adlaw na mga bai ya giling naan ta lebbengan Jesus, may darwa na tinudluan din na giling naan ta banwa na paumaw Emmaus. Kaadyuon an ta Emmaus alin ta Jerusalem daw panawen mga tallo uras.§
14 Ta iran na pagpanaw, gaisturyaay danen an parti ta mga bag-o nang na natabo ki Jesus.
15 Na gaisturyaay danen an, Jesus i gaprani daw gapanaw na dengngan ki danen.
16 Piro, ula danen nakala kanen i tak paryo paliperan iran an na mata.
17 Gainsa kanen ki danen, "Ino paisturya nyo an mintras gapanaw kaw?" Pagmati danen ta insa din, gateneng anay danen an ta iran na pagpanaw. Makita naan ta iran na sura na danen gangasebe gid.
18 Isya ki danen na ngaran din Cleofas gambal ki Jesus, "Ta tanan na bisita na naan ta Jerusalem, kaon nang ula nalam parti ta bag-o nang na mga natabo!"
19 Insa Jesus, "Ngaran sa mga natabo ya?" Sabat danen, "Mga natabo ki Jesus na taga-Nazaret. Kanen ya prupita na may sarang ta pagtudlo daw pagbuat ta mga katingalaan. Nadayaran gid Dyos ki kanen daw pataod gid kanen ta mga ittaw.
20 Piro, ame na mga manugdumala na mga pari daw mga gapanguna ta banwa, paintriga danen kanen ya naan ta gubirnador aged masintinsyaan ta kamatayen. Papalansang danen kanen naan ta krus.
21 Kami na mga tinudluan din gasalig gid na kanen maglibri ki kiten na mga linai Israel alin ta ate na mga kuntra. Anduni pangallo na adlaw en alin ta iya na kamatayen.
22 Duma nay na mga bai may nasugid ki kami daw gatingala kay gid. Ambal danen na gina sellem giling danen naan ta lebbengan Jesus,
23 piro ula danen nakita lawa din ya. Gabalik danen an daw gasugid ki kami na may nakita danen na pananawan na mga angil gambal ki danen na Jesus ya bui.
24 Pagmati nay ta iran na sugid, pila na mga duma nay giling naan ta lebbengan daw mga nakita danen dya paryo gid ta sugid ya ta mga bai. Ula man danen nakita Jesus ya!"
25 Ambal Jesus ki danen, "Aree! Ula kaw pa kaintindi? Man-o tak bellay para ki kyo na magpati ta tanan na

† **24:9** Unsi nang en mga apustulis tak Judas ya gapakamatay. Naan ta Mateo 27:5 daw Mga Binuatan 1:18 pwidi nyo mabasa parti ta pagpakamatay din. ‡ **24:12** Ta timpo Jesus, kaugalian ta mga Judio na lawa an ta patay paputos paagi ta pagblebed ta tila bag-o lebbeng. May pasaysay parti ta *lino* na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Lucas 16:19. § **24:13** Mga tallo uras na panaw paryo man ta kaadyuon na mga unsi kilumitro.

ambal ta mga prupita?
26 Simpri maagian anay ta Pinili
Ta Dyos Na Mag-ari tanan ya na
mga malain na buat ki kanen paryo
ta pasambit nyo bag-o din mabaton
pinakadatas na uturidad daw pag-
dayaw na iya ta Dyos tak iling tan
naan ta plano ta Dyos."
27 Pasaysay man Jesus ki danen
tanan an na naan ta sinulat na pu-
long ta Dyos na parti ki kanen, ump-
isa ta Mga Sinulat Moises asta ta Mga
Sinulat Ta Mga Prupita.
28 Na dani en danen an ta banwa na
ilingan danen, paryo na magdiritso
pa Jesus i ta iya na pagpanaw.
29 Piro, paawiran kanen an ta
darwa an na ambal danen, "Unti
ka nang anay magdayon duma ki
kami tak mapon en daw dali nang en
magdelem." Tenged ta iran na ambal,
gakuyog Jesus i ki danen aged naan
dya magdayon.
30 Na naan en ta balay, gakaan
Jesus i duma ki danen Cleofas.
Gakamang kanen i ta tinapay daw
gapasalamat. Pabiak-biak din tina-
pay ya daw paatag ki danen.
31 Nali nang, paryo ula en liped iran
na mata. Nakala en danen kanen
i! Dayon kanen i narwad ta iran na
panan-aw.
32 Gaisturyaay danen an, "Na
gapanaw ki pa gina, nyan pla na
nadayaran ki gid ta iya na pag-
isturya ki kiten na pasaysay din mga
ambal ya naan ta sinulat na pulong
ta Dyos!"
33 Gadali-dali panaw danen Cle-
ofas alin Emmaus na malik naan
ta Jerusalem. Pag-abot dya, nakita
danen unsi na apustulis* daw mga
duma man danen na gatipon en.
34 Mga gatipon dya gaisturyaay,
"Matuod gid! Ginuo ya nabannaw!
Gapakita kanen ya ki Simon!"
35 Pag-ambal ta mga gatipon
dya, danen Cleofas gasugid daw
ino natabo ya ki danen mintras
gapanaw danen na miling Emmaus
daw nakala danen Jesus ya paagi ta
pagbiak-biak din ta tinapay.

Pagpakita Jesus Naan Ta Duma Pa Na Mga Tinudluan Din
(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Juan 20:19-23; Mga Binuatan 1:6-8)

36 Na danen Cleofas gaisturya pa
ta duma na mga tinudluan Jesus,
gulpi nang gapakita Jesus i na gatin-
deg duma ki danen. Ambal din ki
danen, "Kabay pa na mabaton nyo
katawwayan na alin ta Dyos!"
37 Nakulbaan danen daw adlek gid
tak salig danen na kalag nakita da-
nen.
38 Ambal din pa ki danen, "Man-o
tak kulbaan kaw? Man-o tak ula kaw
gapati na yaken ni?
39 Lagen nyo ake i na mga lima daw
mga batiis! Yaken gid ni! Ibitan a nyo
daw tan-awen tak kalag an a ula sapo
daw bekkeg, piro yaken i a may sapo
daw bekkeg paryo ta nakita nyo."
40 Pag-ambal din, papakita din mga
agi ta lansang naan ta iya na mga
lima daw batiis.
41 Piro, ula pa gid danen gapati
na Jesus gid nakita an danen tenged
bakod iran na kalipay daw gatingala
gid danen an. Tenged ula pa danen
gapati, gainsa kanen i ki danen, "May
pagkaan kaw di?"
42 Paatagan danen kanen i ta sin-
ugba na sidda.
43 Pakamang din sidda ya daw
gakaan kanen an na danen an gatan-
aw.
44 Gambal kanen i ki danen, "Na
gadumaay ki pa kan-o, gambal a
daan ki kyo na naan ta plano ta Dyos
na matuman tanan na nasulat parti
ki yaken na naan ta Mga Sinulat Moi-
ses, Mga Sinulat Ta Mga Prupita daw
Mga Salmo."
45 Pasaysay din sinulat na pulong
ta Dyos ki danen aged maintindian
danen ta usto.
46 Gambal kanen i, "Iling ti nasulat:
Pinili Ta Dyos Na Mag-ari maagian

* **24:33** May pasaysay parti ta *unsi na apustulis* na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Lucas 24:9.

din segeng na mga kabellay. Mapatay kanen, piro ta pangallo na adlaw mabannaw.
47 Nasulat man na paagi ta iya
na uturidad mga ittaw naan ta
Jerusalem asta ta bilog na kalibutan
sugiran na daw magnelsel danen
an daw dilian iran an na mga sala,
patawaren danen an ta Dyos.
48 Kyo na mga tinudluan ko, mag-
pamatuod kaw parti ki yaken tak
nakita nyo tanan na mga buat ko daw
natabo ki yaken.
49 Ipadala ko ki kyo papangako ya
ta ake na Amay. Gani, magtagad
kaw anay unti Jerusalem i asta na
mabaton nyo gaem na alin ta Dyos na
papangako din.”

Pagbalik Jesus Naan Ta Langit (Marcos 16:19-20; Mga Binuatan 1:9-11)

50 Na timpo na Jesus i malik en
naan ta langit, padala din iya an na
mga tinudluan na mwa danen an alin
ta Jerusalem. Na dani nang en danen
an naan ta baryo na Betania, padatas
din iya an na mga lima na manga-
muyo daw pabindisyunan danen an.
51 Na gapangamuyo pa kanen i,
galin kanen ki danen daw padala
naan ta langit.
52 Padayaw kanen i ta mga tinud-
luan din. Gabalik danen an naan
ta Jerusalem na bakod gid iran na
kalipay!
53 Adlaw-adlaw naan danen an ta
Timplo na gadayaw ta Dyos.

Miad Na Balita Na Pasugid
Juan

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Juan

Yi na libro pang-appat na libro ta appat na libro naan ta *Bag-o Na Kasugtanan* na nasulat parti ta kabui daw kamatayen Jesu-Cristo. Naan ta yi na libro, Jesus an papakala na kanen paumaw na "Pulong Ta Dyos" daw bag-o nabuat ta Dyos kalibutan kanen an duma ta Dyos. Paagi ki kanen tanan na betang pabuat ta Dyos daw kanen alinan ta kabui. Naan ta yi na libro nasulat parti ta tama na katingalaan na pabuat Jesus na pamatuod na kanen Bata Ta Dyos. Kada nasulat parti ta pagbuat Jesus ta katingalaan may isturya man parti ta iya na pagtudlo daw ino beet ambalen ta katingalaan na pabuat din. Nasulat man naan ta yi na libro parti ta mga ittaw na gatuo ki Jesus daw gasunod ki kanen. May anen man nasulat parti ta duma na mga ittaw na gakuntra ki kanen daw dili miag na magpati.

Naan ta kapitulo trisi asta disi-syiti nasulat parti ta uryan na kilem na gaduma Jesus ta iya na mga tinudluan tak ta yon man na kilem kanen an padakep ta mga upisyalis. Na ula pa kanen an nadakep, gaisturya kanen ta iya na mga tinudluan na dili kanen maglugay na duma ki danen aged dili danen an magulpian ta iya na kamatayen.

Katapusan na isturya naan ta yi na libro parti ta pagdakep ki Jesus, iya na pagtubang naan ta mga upisyalis, iya na kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus, pagbannaw ki kanen daw pagpakita din naan ta iya na mga tinudluan.

Nasulat naan ta yi na libro na gambal Jesus na kanen daw Dyos isya nang. Pasugid din man na kanen pagkaan na mag-atag ta kabui na ula katapusan, kanen ilaw na gapapawa ta isip ta mga ittaw, kanen masaligan na manugbantay ta mga karniro daw kanen matuod na puon na ubas tak paagi nang ki kanen mlaman ta kamatuuran an parti ta Dyos.

Naan ta yi na libro may isturya parti ta tuyo ta ittaw na gasulat ti. Liag din na mga ittaw na kabasa, magpati danen na Jesus an Bata Ta Dyos daw Pinili Ta Dyos Na Mag-ari daw paagi ta iran na pagtuo ki Jesus maangken danen kabui na ula katapusan.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Juan

1. Kanen na paumaw na Pulong (1:1-18)
2. Pagwali Juan na manugbautismo (1:19-34)
3. Pagpili Jesus ta una din na mga tinudluan (1:35-51)
4. Pitto na katingalaan na pabuat Jesus (2:1 - 12:50)
5. Pitto na adlaw na nabilin ta kabui Jesus, iya na pagtubang naan ta mga upisyalis daw iya na kamatayen (13:1 - 19:42)
6. Pagbannaw ta Dyos ki Jesus (20:1-10)
7. Pagpakita Jesus naan ta iya na mga tinudluan (20:11 - 21:25)

Pulong Ta Dyos

1 Anay pa sa bag-o nabuat kalibutan i, anen en kanen na paumaw na
Pulong. Pulong an duma ta Dyos daw
kanen an Dyos.
2 Alin pa gid ta una, duma en kanen
ta Dyos.
3 Paagi ki kanen pabuat ta Dyos
tanan na betang daw ula may betang
na nabuat na dili paagi ki kanen.
4 Kanen an alinan ta kabui daw
kanen paumaw na ilaw na gapapawa
ta isip ta mga ittaw.
5 Ilaw an gapawa naan ta delem
daw impusibli man na ilaw an dili
magpawa naan ta delem.

* **1:6** Juan na pasambit, dili kanen Juan na gasulat ta yi na libro. Kanen an Juan na manugbautismo.

6 May ittaw na papadala ta Dyos na
ngaran din Juan.*
7 Juan papadala ta Dyos para mag-
sugid ta mga ittaw parti ki kanen na
paumaw na Ilaw aged magpati da-
nen ki kanen tenged ta sugid Juan.
8 Juan i dili paumaw an na Ilaw.
Piro, pasugo ta Dyos Juan i na mag-
sugid parti ki kanen na paumaw na
Ilaw.
9 Paumaw an na Ilaw, kanen an
matuod na ilaw na giling ta kalibutan
i daw gapapawa ta isip ta tanan na
mga ittaw.
10 Bisan anen kanen di duma ta
mga ittaw ta kalibutan i daw paagi ki
kanen nabuat ta Dyos kalibutan i, ula
man gyapon danen kakala daw kino
gid kanen an.
11 Giling kanen ta mga ittaw na pa-
pili din na iya gid, piro katamaan ki
danen ula danen pabaton kanen an.
12 Piro, bisan kino na gabaton
na gatuo ki kanen, danen an may
matareng na alin ki kanen na maimo
danen an na mga bata ta Dyos.
13 Danen naimo na mga bata ta
Dyos dili tenged pabata danen ta
Dyos paryo ta pagbata ta mga ittaw.
Dili man pabata danen an paryo ta di-
sisyon ta magsawa na gusto magbata.
Iya gid ta Dyos na buat na danen an
naimo na iya na mga bata.
14 Kanen na paumaw na Pulong
natao daw gaistar naan ta kalibutan
i na duma ki kiten. Nlaman nay na
ula duma paryo ki kanen na miad gid
daw paagi ki kanen mlaman ta gid
kamatuuran an parti ta Dyos. Nakita
nay na daw ino naan ta Dyos Amay
naan man ki kanen tenged kanen
bugtong na Bata Ta Dyos.
15 Pasugid Juan naan ta mga ittaw
daw kino gid paumaw an na Pulong.
Ambal Juan na bakod iya na kagi,
"Jesus an, kanen paambal ko na ittaw
na mabot sunod ki yaken, piro mas
datas pa iya na katengdanan kaysa
ta ake na katengdanan tak anen en
kanen an na ula a pa natao."
16 Tenged Jesus miad gid, pirmi ki
din paatagan ta mga kaayaran.
17 Dyos gaatag ki kiten ta iya na
mga sugo paagi ta sinulat Moises,
piro paagi ki Jesu-Cristo pakita din na
kanen an miad gid daw papaintindi
din man ki kiten kamatuuran parti ta
iya na kaugalingen.
18 Ula may ittaw na kakita ta Dyos.
Piro, nakala ta gid Dyos an paagi ki
kanen na bugtong na Bata. Kanen an
Dyos daw duma ta Dyos Amay.

Juan Na Manugbautismo (Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18)

19 Naan ta Jerusalem mga manug-
dumala ta Judio† gasugo ta mga pari
daw mga duma danen na Levita‡ na
ilingan danen Juan an na insaan daw
kino gid kanen an. Iling ti natabo ta
iya na pagsabat ki danen.
20 Pasugiran din danen an ta
matuod. Ula gid kanen gabula.
Ambal din, "Dili yaken Pinili Ta Dyos
Na Mag-ari."§
21 Gainsa pa danen, "Ta, daw dili
kaon Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, kino
ka gid? Kaon Elias na prupita na
manugsugid ta kabebet-en ta Dyos?"
Sabat din, "Dili."
Painsaan danen isab kanen i,
"Kaon papaabot ta ya na prupita?"*
Sabat din, "Dili."
22 Ambal danen ki kanen, "Sugiran
no kami i daw kino ka gid aged may
isugid kay ta mga gasugo ya ki kami.
Ino maambal no parti ta imo na kau-
galingen?"

† **1:19** *Judio* beet ambalen mga ittaw na mga linai Abraham na yon man mga linai ta apo din na Israel. Pwidi nyo mabasa parti ta mga *Judio* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **1:19** Pwidi nyo mabasa parti ta mga *Levita* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. § **1:20** Pwidi nyo mabasa parti ta *Pinili Ta Dyos Na Mag-ari* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. * **1:21** Ta timpo Juan, mga Judio gapaabot ta prupita na ipadala ta Dyos na paryo ki Moises. Piro, mas datas pa iya na katengdanan kaysa ta katengdanan Moises. Naan ta Deuteronomio 18:15-18 pwidi nyo mabasa parti ta prupita na papaabot ta mga Judio.

23 Sabat din alin ta sinulat Isaias.
Ambal din, “Yaken ittaw naan ta lu-
gar na ula kabalayan na galaygay na
bakod iya na kagi, ‘Tadlengen nyo
agian an para ta pag-abot ta Ginuo.’ ”†
24 Mga ittaw an na gainsa ki Juan,
danen pasugo ta mga manugdumala
na paumaw na Pariseo.‡
25 Insa pa gid danen ki kanen, “Daw
dili kaon Pinili Ta Dyos Na Mag-ari
daw dili man kaon Elias daw dili ka
man prupita na mabot, man-o tak
gabautismo ka ta mga ittaw?”
26 Sabat din, “Matuod gabautismo a
ta mga ittaw paagi nang ta waig. Piro,
dili yaken papaabot nyo ya tak may
isya na anen di anduni na dili nyo
kala daw kino gid kanen an.
27 Kanen pambal ko ya na mabot
sunod ki yaken. Dili a bagay na
magsirbi ki kanen maskin ta pagbad-
bad nang ta igot ta iya na sandal§ tak
datas gid iya na katengdanan.”
28 Pag-insa ya ta mga Pariseo ki
Juan natabo naan ta Betania naan pa
ta liyo ta Suba Jordan na anen dya
Juan an na gabautismo ta mga ittaw.

Jesus Paumaw Na Karniro Na Papadala Ta Dyos

29 Sunod na adlaw, nakita Juan* na
gaprani Jesus ki kanen. Gambal Juan
ta mga ittaw dya, “Lagen nyo, anen
en kanen i na paumaw na Karniro
na papadala ta Dyos† para ialad tak
paagi ki kanen patawaren ta Dyos
mga ittaw ta iran na mga sala.
30 Kanen i pambal ko na mabot
sunod ki yaken daw mas datas pa
iya na katengdanan kaysa ta ake na
katengdanan tak na ula a pa natao,
kanen anen en.
31 Ta una, ula ko pa nakala daw
kino kanen i na mabot sunod ki
yaken. Piro, padala a ta Dyos na mag-
bautismo ta mga ittaw aged makala
kanen i ta mga linai Israel paagi ki
yaken.”‡
32-33 Gapamatuod Juan naan ta mga
ittaw parti ta iya na inagian, “Ta una,
ula ko nakala daw kino kanen an
na mabot sunod ki yaken. Piro, na
padala a ta Dyos na magbautismo ta
mga ittaw, ambal din ki yaken na
daw makita ko Dyos Ispiritu Santo
gapababa alin ta langit daw gapa-
bilin naan ta isya na ittaw, yon man
na ittaw na papaabot ko. Kanen mag-
bautismo an ta mga ittaw paagi ta
Dyos Ispiritu Santo. Ambal ya ta Dyos
ki yaken natuman gid tak nakita
ko en Dyos Ispiritu Santo gapababa
alin ta langit paryo ta salampati daw
gapabilin naan ki Jesus.
34 Nakita ko gid en daw yon tenaan
na gasugid a ta mga ittaw na Jesus an
Bata Ta Dyos.”

Una Na Mga Tinudluan Jesus

35 Sunod na adlaw, Juan§ daw
darwa din na tinudluan anen isab
ta Betania na naan ta liyo ta Suba
Jordan.
36 Nakita din Jesus na galambay
daw ambal din, “Lagen nyo, anen
en Jesus na Karniro na papadala ta
Dyos.”*

† **1:23** Isaias 40:3 Naan ta Juan 1:23 *agian* na pasambit beet ambalen mga ittaw an na pawalian Juan na manugbautismo. Pawali din na kinanglan magbag-o danen aged danen an anda para ta pag-abot ta Ginuo. Pagbag-o an ta mga ittaw ta iran na batasan paanggid ta pagtadleng ta agian. ‡ **1:24** Pwidi nyo mabasa parti ta mga *Pariseo* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. § **1:27** Ta timpo Juan, katengdanan ta pinakababa na suguon na kanen magtangtang ta sandal ta iya na amo na bag-o nang guli na gaselled ta balay. * **1:29** May pasaysay parti ki Juan na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Juan 1:6. † **1:29** Ta timpo Juan, isya na pabuat ta mga Judio gaalad danen ta mga karniro bilang bayad ta iran na mga sala. Naan ta Levitico 5:17-19 daw Mga Numero 28:1-13 pwidi nyo mabasa parti ta sugo ta Dyos na mga Hebreo an mag-alad ta karniro bilang bayad ta sala. Naan ta Isaias 53:7, 10 daw Mga Papakita 5:6-14, 17:14 pwidi nyo mabasa parti ta paumaw na Karniro na papadala ta Dyos. ‡ **1:31** *Mga linai Israel* beet ambalen mga Judio tak mama na ngaran din Israel alinan ta mga Judio. Pwidi nyo mabasa parti ki *Israel* daw parti man ta mga *Judio* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. § **1:35** May pasaysay parti ki Juan na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Juan 1:6. * **1:36** May pasaysay parti ta *Karniro na papadala ta Dyos* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Juan 1:29.

37 Pagmati ta darwa na tinudluan
Juan, gasunod dayon danen an ki Je-
sus.
38 Na gablikid Jesus i, nakita din
darwa an na tinudluan Juan na
gasunod ki kanen. Painsaan din, “Ino
kinanglan nyo?”
Sabat ta darwa an, “Rabbi, indi ka
gadayon?” Rabbi beet ambalen mis-
tro.
39 Ambal Jesus ta darwa na tin-
udluan Juan, “Mos, muyog kaw ki
yaken aged mlaman nyo daw indi a
gadayon.” Pag-ambal din, gakuyog
dayon darwa ya daw nakita danen
daw indi kanen gadayon. Naan dya
danen an alin ta paglambay ta appat
uras alin ta ugto-adlaw asta magk-
ilem.
40 Isya na tinudluan Juan na kamati
ta ambal Juan daw gasunod ki Jesus,
ngaran din Andres na utod Simon
Pedro.
41 Pangita dayon Andres utod din
ya daw pasugiran din, “Nakita nay
Mesias ya.” Pambal na Mesias beet
ambalen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.
42 Pag-ambal Andres, padala din
dayon Simon an naan ki Jesus. Pag-
abot danen Andres ki Jesus, gatan-
aw Jesus i ki Simon daw ambal din,
“Kaon Simon na bata Juan.† Piro,
umawen ta kaw na Cefas.” Ngaran na
Cefas, daw isalyo naan ta Griego na
linggwai, Pedro.‡

Pagpili Jesus Ki Felipe Daw Natanael

43 Sunod na adlaw, Jesus i ga-
disisyon na miling kanen naan ta
Galilea. Ta iya na pagpanaw, nakita
din Felipe daw ambal din, “Muyog ka
ki yaken aged kaon man isya ta ake
na mga tinudluan.”
44 Felipe i taga-Betsaida na isya na
banwa na sakep ta Galilea. Taga-
Betsaida man danen ya Andres daw
Pedro.
45 Felipe i, papangita din dayon
Natanael ya. Pagkita din, ambal din,
“Nakita nay kanen ya na pasambit
Moises naan ta iya na sinulat daw
pasambit man ta mga prupita naan ta
iran na mga sinulat. Kanen Jesus na
taga-Nazaret na bata Jose.”
46 Ambal Natanael, “Aree! Ula gid
an may miad na alin ta Nazaret!”
Ambal man Felipe, “Muyog ka ki
yaken aged makita no kanen ya.”
47 Na gaprani Natanael ki Jesus,
nakita Jesus kanen i daw gambal
parti ki kanen, “Anen mama i na
matuod na linai Israel tak masali-
gan.”
48 Gatingala Natanael an tak
nakala kanen an Jesus. Gainsa kanen
an ki Jesus, “Man-o tak nakala a no?”
Sabat Jesus, “Bag-o ka pa paanggat
Felipe, nakita ta kaw en na naan ka
pa ta dalem ta kaoy na igos.”
49 Dayon ambal Natanael ki Jesus,
“Mistro, matuod gid na kaon Bata Ta
Dyos daw kaon man Ari ta mga linai
Israel.”
50 Ambal Jesus ki Natanael, “Kaon
yan gapati en ki yaken tenged ta
ambal ko na nakita ta kaw naan ta
dalem ta kaoy na igos. Makita no mas
makatingala pa na mga buat kaysa ta
nakita no anduni.”
51 Gambal pa Jesus ki kanen,
“Sigurado gid na makita nyo mas
makatingala pa na mga buat daw
sugiran ta kyo na makita nyo langit
na magbukas daw mga angil ta
Dyos gapanaik naan ta langit daw
gapanaog naan ki Kanen Na Alin
Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibu-
tan.”§

2

Una Na Katingalaan Na Pabuat Jesus

1 Paglambay ta darwa na adlaw
alin ta pag-isturya Jesus ki Natanael,
may kasal naan ta banwa na Cana
na sakep ta Galilea. Gatambong inay
Jesus ta kasal.

† **1:42** Juan na amay Simon dili Juan na gasulat ta yi na libro daw dili man Juan na manugbautismo.

‡ **1:42** Ngaran na Cefas daw Pedro isya nang na beet ambalen, unay na bato.

§ **1:51** Pwidi nyo mabasa parti ta umaw na *Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

2 Jesus daw iya na mga tinudluan
gatambong man ta kasal ya tak da-
nen paimbitar man.
3 Na naubusan en ta bino mga ittaw
na gakumbira, iya na inay gambal ki
kanen, “Ula en danen an bino.”
4 Sabat Jesus, “Nay, dili ka magpal-
ibeg tak nlaman ko daw ino dapat ko
na buaten. Dili pa uras na matuman
plano ta Dyos para ki yaken.”
5 Inay Jesus gambal naan ta mga
ittaw na gasirbi, “Tumanen nyo daw
ino sugo din ki kyo.”
6 May anen dya annem na tadyaw
na buat alin ta bato. Kada tadyaw
pwidi maugsakan ta binti asta ta
trinta galon na waig na pagamit
para pang-ugas ta lima tak ta riliyon
ta mga Judio may sunuran parti ta
paglimpyo ta lima.
7 Ambal Jesus ta mga ittaw na
gasirbi, “Pannuon nyo ta waig mga
tadyaw an.” Pagtapos Jesus ta ambal,
papanno danen asta gid tepeng ta
bibig ta mga tadyaw.
8 Ambal Jesus ki danen, “Magsalok
kaw ta waig naan ta mga tadyaw
an daw dleen nyo naan ta ittaw na
pasaligan ta pag-asikaso ta kumbira.”
Pag-ambal Jesus, mga ittaw na
gasirbi, gasalok naan ta mga tadyaw
daw padala danen naan ta ittaw na
gaasikaso ta kumbira.
9 Na patilawan din iran ya na dala,
bino nainem din tak waig nimo en na
bino. Ula din nlami daw indi galin
bino an, piro mga ittaw ya na gasirbi,
nlaman danen. Paumaw din mama
na nakasal.
10 Ambal din, “Kustumbri ta mga
ittaw na gakumbira una danen na
papatad dayad an na klasi ta bino.
Daw tama en nainem ta iran na mga
bisita, dili en dayad na bino papatad
danen. Piro, kaon yan, iba man a tak
pauryan no imo dayad an na klasi ta
bino!”
11 Pag-imo an Jesus ta bino alin ta
waig na kanen naan ta Cana na sakep
ta Galilea, yon una na katingalaan na
pabuat din na pamatuod daw kino
kanen an. Paagi ta una na katin-
galaan na pabuat din, papakala din
na daw ino naan ta Dyos naan man ki
kanen. Iya na mga tinudluan gatuo ki
kanen.
12 Pagtapos ta kasal, gategbeng Je-
sus duma ta iya na inay, iya na mga
utod daw iya na mga tinudluan naan
ta banwa na Capernaum. Gatinir
danen dya ta pila na mga adlaw.

Pagpagwa Jesus Ta Mga Gabligya Naan Ta Timplo
(Mateo 21:12-13; Marcos 11:15-17; Lucas 19:45-46)

13 Na dali nang en mabot timpo
na mag-umpisa pista ta mga Judio
na paumaw na Pista Ta Paglibri Alin
Ta Egipto,* Jesus i daw iya na mga
tinudluan giling naan ta Jerusalem.
14 Naan ta sular ta Timplo may
nakita kanen i na mga ittaw na
gabligya ta pang-alad na mga baka,
karniro daw tukmo. May mga ittaw
man dya na manugbalyo ta kwarta.†
15 Pagkita din, gakamang kanen
an ta mga kalat daw pabuat din na
panglapres. Papagwa din alin ta
Timplo tanan na ganigusyo dya asta
mga karniro daw baka. Pawas-ag din
mga kwarta ya ta mga manugbalyo
daw patumba din man iran na mga
lamisaan.
16 Pambalan din mga ittaw na
gabligya ta mga tukmo, “Mangen nyo
mga tukmo an daw dleen nyo mwa.
Dili nyo en buaten na bligyaan balay
i ta ake na Amay.”
17 Na nakita ta mga tinudluan Jesus
na papagwa din alin ta Timplo mga
ittaw na gabligya dya, nademdeman
danen na naan ta sinulat na pulong
ta Dyos may gapangamuyo ta Dyos ta
iling ti, “Bisan patayen a ta mga ittaw,
bakod man gyapon pagpalangga ko
ta imo na balay.”‡

* **2:13** Pwidi nyo mabasa parti ta *Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.
† **2:14** Naan ta Timplo, kwarta ta mga Romanen pabalyo ta mga ittaw para ta kwarta ta mga Judio aged malit danen ta ayep na pang-alad para ta Dyos. ‡ **2:17** Mga Salmo 69:9

18 Mga manugdumala ta Judio gag-
ilek ki Jesus daw gambal danen an
ki kanen, “Daw alin ta Dyos imo na
uturidad ta pagpalin no ta mga it-
taw ya naan ta Timplo, magbuat ka
ta katingalaan na pamatuod no ki
kami.”
19 Sabat Jesus ki danen, “Daw gub-
baen nyo Balay i Ta Dyos, patindegen
ko isab seled ta tallo na adlaw.”
20 Ambal danen, “Di, ino isip ti a?
Ula ka nalam na Balay i Ta Dyos
patukod ta kwarintay-sais na taon?
Impusibli na mapatindeg no ta tallo
nang na adlaw.”
21 Piro, ula danen naintindii na
Balay Ta Dyos na pambal Jesus beet
ambalen iya na lawa.
22 Ta pagbannaw ki kanen ta
uryan, mademdeman ta iya na mga
tinudluan iya an na paambal na seled
ta tallo na adlaw patindegen din isab
Balay Ta Dyos. Gani, mapati gid
danen an na matuod ambal Jesus
daw mga ambal parti ki kanen naan
ta sinulat na pulong ta Dyos.
23 Na naan Jesus i ta Jerusalem ta
timpo ta Pista Ta Paglibri Alin Ta
Egipto, tama na mga ittaw gatuo ki
kanen tak nakita danen mga katin-
galaan na pabuat din.
24 Piro, Jesus ula gasalig na matuod
iran na pagtuo ki kanen tak nlaman
din ugali ta mga ittaw.
25 Dili en kinanglan na sugiran pa
kanen an daw ino iran na isip tak
nlaman din en daw ino isip ta mga
ittaw.

3

Pag-isturyaay Jesus Daw Nicodemo

1 May mama na ngaran din
Nicodemo na mimbro ta grupo na
paumaw na Pariseo daw isya man
kanen an ta mga manugdumala ta
mga Judio.
2 Isya na kilem, giling kanen an ki
Jesus daw gambal, “Mistro, nlaman
nay na kaon papadala ta Dyos aged
magtudlo ki kami. Nlaman nay tak
imo na mga katingalaan na buat pa-
matuod na Dyos an gaubay ki kaon.”
3 Ambal Jesus ki Nicodemo,
“Matuod gid nyan daw sugiran ta
kaw na ula duma na masakep ta
pagdumala ta Dyos daw dili, mga
ittaw na matao isab.”
4 Insa Nicodemo ki Jesus, “Daw isya
na ittaw manakem en, ino paagi na
kanen an matao isab? Impusibli na
malik pa kanen isab naan selled ta
gettek ta iya na inay daw matao isab.”
5 Sabat Jesus, “Matuod gid nyan,
piro gambal a ki kaon na ula duma
na makalabet naan ta mga ittaw na
padumalaan ta Dyos daw dili, mga
ittaw na matao paagi ta waig daw
Dyos Ispiritu Santo.
6 Bisan kino na pabata ta ittaw, ka-
nen an ittaw nang man. Piro, bisan
kino na natao paagi ta Dyos Ispiritu
Santo, may bag-o na kabui na alin ta
Dyos.
7 Dili ka magtingala ta ake na am-
bal na kada ittaw kinanglan matao
isab.
8 Angin gaeyep bisan indi nang
dapit. Piro, bisan ula nyo nlami daw
indi galin daw indi punta, mabatya-
gan nyo man gyapon. Iling man tan
mga ittaw na natao paagi ta Dyos
Ispiritu Santo tak bisan ula danen
naintindii paagi an na natao danen
isab, matuod man gyapon na natao
danen daw nakita danen risulta ta
mga nabuat ta Dyos Ispiritu Santo ki
danen.”
9 Insa Nicodemo ki Jesus, “Man-o,
pwidi na matao mga ittaw paagi ta
Dyos Ispiritu Santo?”
10 Sabat Jesus, “Di' ba kaon yan
pataod na manugtudlo ta mga linai
Israel, piro ula no pa gid naintindii na
matao isab mga ittaw paagi ta Dyos
Ispiritu Santo?
11 Tingala a gid na ula no pa
naintindii, piro gambal a ki kaon na
pasugid nay en ki kyo mga nlaman
nay daw mga nakita nay, piro ula
kaw man gyapon gapati ta ame na
sugid.
12 Tenged na ula kaw gapati ta
tudlo ko parti ta kabui naan ta kalibu-
tan i, dili kaw man gyapon magpati ta

isugid ko ki kyo parti daw ino naan ta
langit.
13 Ula duma na kailing naan ta lan-
git daw makasugid gid parti ta langit
daw dili, Kanen Na Alin Ta Langit Na
Natao Naan Ta Kalibutan."
14 Ambal din pa, "Buaten naan ki
Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao
Naan Ta Kalibutan paryo ta pabuat
ya anay pa sa naan ta bekkessan na
buat alin ta brunsi. Na danen Moi-
ses naan ta lugar na ula kabalayan,
bekkessan ya na brunsi pabetang din
naan ta kaoy daw padatas aged mga
magtan-aw ta bekkessan ya dili map-
atay.* Iling man tan buaten ki Kanen
Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta
Kalibutan tak naan ta plano ta Dyos
na kanen i ibetang naan ta kaoy daw
ipadatas
15 aged bisan kino magtuo ki ka-
nen, maangken danen kabui na ula
katapusan."
16 Tenged ta bakod na paggugma
ta Dyos ta mga ittaw ta kalibutan,
paatag din bugtong din na Bata aged
bisan kino magtuo ta iya na Bata, dili
din maageman silot na ula katapu-
san. Tagan din danen an ta kabui na
ula katapusan.
17 Tuyo ta Dyos na papadala din
iya na Bata naan ta mga ittaw ta
kalibutan dili para magsintinsya iya
na Bata ki danen ta ula katapusan na
silot. Tuyo din na paagi ta iya na Bata
danen maluwas alin ta silot.
18 Gani, bisan kino na gatuo ta Bata
Ta Dyos, dili en sintinsyaan. Piro,
bisan kino na ula gatuo, nasintin-
syaan en ta silot na ula katapusan tak
ula gatuo ta bugtong na Bata Ta Dyos.
19 Yi tenaan na sintinsyaan danen
an ta Dyos: Kanen an na paumaw
na Ilaw† giling ta kalibutan i daw
gapapawa kanen an ta isip ta mga
ittaw aged magpati danen ta Dyos,
piro mas gusto danen kadelem kaysa
ta kapawa aged magpadayon danen
ta iran na mga buat na malain.
20 Tanan na mga ittaw na gabuat
ta malain gasikway ki kanen na pau-
maw na Ilaw daw ula man gaprani ki
kanen tak basi makita na mga buat
an danen malain.
21 Piro, tanan na gasunod ta ka-
matuuran parti ta Dyos, gaprani da-
nen an ki kanen na paumaw na Ilaw
aged makita ta mga ittaw na gabuat
danen an ta dayad tak gatuman ta
Dyos.

Sugid Juan Parti Ki Jesus

22 Paglambay ta pila na mga ad-
law alin ta pag-isturyaay Jesus daw
Nicodemo, Jesus daw iya na mga
tinudluan giling naan ta lain-lain
na mga lugar naan ta prubinsya na
Judea. Naan dya danen an gatinir
daw gabautismo ta mga ittaw.
23 Ta yon man na timpo, Juan
gabautismo ta mga ittaw naan ta
Enon na dani nang ta Salim tak naan
dya tama waig. Giling pa mga ittaw
naan ki kanen daw magpabautismo
24 tak ta yon man na timpo ula pa
kanen napriso.
25 Ta yon man na timpo, gadiskasay
mga tinudluan Juan daw isya na
mama na Judio tenged ta sunuran
ta mga Judio parti ta sirimunya ta
paglimpyo.
26 Pagtapos ta iran na pagdiskasay,
mga tinudluan Juan giling ki kanen
daw gambal, "Mistro, nademdeman
no na gasugid ka kan-o parti ta mama
ya na duma no naan ta liyo Suba Jor-
dan? Anduni, gabautismo kanen ya
daw sikad tama na mga ittaw giling
ki kanen."
27 Ambal Juan, "Bay-an nyo nang.
Daw ula kanen paatagan ta Dyos ta
katengdanan, impusibli na iling an
tan mabuat din.
28 Namatian nyo en ake na ambal
na dili yaken Pinili Ta Dyos Na Mag-
ari. Papadala a ta Dyos una ki kanen

* **3:14** Naan ta Mga Numero 21:4-9 pwidi nyo mabasa isturya na anay pa sa pasilutan ta Dyos mga linai Israel paagi ta pagkagat ki danen ta tama na bekkessan na dalitan, piro bisan kino gatan-aw ta bekkessan na buat Moises alin ta brunsi, danen an ula napatay. † **3:19** *Kanen an na paumaw na Ilaw* ula duma daw dili, Jesus.

aged magsugid ta mga ittaw na kanen an mabot."
29 Gaisturya pa Juan ta paanggid,
"Bai na kasalen, simpri para ta
iya na nubyo. Bisan bai an dili
para ta mama na abay, bakod man
gyapon kalipay ta mama na abay tak
gaasikaso kanen ta kasal daw kanen
an duma man ta kasalen na mama
daw gamati ta ambal ta kasalen na
mama. Anduni iling man tan ake na
kalipay tak napriparar ko en mga
ittaw para ta pag-abot ta Pinili Ta
Dyos.
30 Matuman gid plano ta Dyos na
kanen na Pinili Ta Dyos mas makala
pa kaysa ki yaken."
31 Igo gid na mas nakala Pinili Ta
Dyos kaysa ki Juan tak Pinili an alin
ta langit ya na istaran ta Dyos daw
iya an na katengdanan pinakadatas
ta tanan. Piro, mga ittaw na naan ta
kalibutan i, taga-unti nang danen an
daw iran man na ambal parti nang ta
mga betang naan ta kalibutan i.
32 Kanen i na alin ta langit gasugid
parti ta mga nakita daw mga nama-
tian din naan ta langit, piro pila nang
gapati ta iya na sugid.
33 Mga ittaw na gapati ta iya na
sugid, danen gapamatuod na mga
ambal ta Dyos matuod gid.
34 Kanen i na papadala ta Dyos alin
ta langit gasugid ta mga ambal ta
Dyos tak paatag ki kanen Dyos Ispir-
itu Santo an na magtabang na ula
limitasyon.
35 Kanen i na papadala, kanen Bata
ta Dyos Amay daw papalangga kanen
i ta Dyos daw patugyanan ta tanan.
36 Bisan kino na gatuo ta Bata Ta
Dyos, naangken din en kabui na ula
katapusan na alin ta Dyos. Piro,
bisan kino na ula gatuo ta Bata Ta
Dyos, dili din maangken kabui na ula
katapusan tak maageman din segeng
na silot ta Dyos ta ula katapusan.

4

Pag-isturyaay Jesus Daw Bai Na Samaritana

1 Paglambay ta pila na mga ad-
law, nlaman Jesus na nabalitaan ta
mga Pariseo na mas tama iya na mga
tinudluan kaysa ta mga tinudluan
Juan daw mas tama na mga ittaw na
nabautismuan din.
2 Piro, kanen i, ula gabautismo ta
bisan kino. Iya an na mga tinudluan,
danen gabautismo.
3 Na nlaman Jesus, galin danen Je-
sus naan ta Judea daw gabalik ta
Galilea.
4 Ta iran na pagpanaw munta ta
Galilea, paengnged Jesus na magi da-
nen naan ta lugar na Samaria.
5 Ta iran na pag-agi naan ta
Samaria, giling danen ta banwa na
paumaw na Sicar na dani nang ta
basak na paatag Jacob ta bata din na
Jose.
6 Naan ta basak na ya bubon na
nakutkot Jacob anay pa sa. Na ugto-
adlaw, gamungko Jesus i naan ta
tengnged ta bubon tak nakapuyan
kanen an ta panaw.
7-8 Mga tinudluan ya Jesus
gapanaw munta ta banwa aged malit
ta pagkaan. Na gamungko Jesus, may
gabot na bai na Samaritana aged
mandok. Ambal Jesus ta bai an, "Daw
pwidi, painemen a no."
9 Sabat ta bai, "Di' ba kaon yan Ju-
dio? Yaken i Samaritana. Man-o tak
gangayo ka ki yaken ta waig?" Iling
tan ambal ta bai an tak mga Judio ula
gatubay ta mga Samaritano.*
10 Sabat Jesus, "Daw nlaman no
inta daw ino atag na alin ta Dyos daw
nakala a no man daw kino yaken i
na gangayo ta waig ki kaon, mangayo
ka inta ki yaken aged tagan ta kaw ta
waig na mag-atag ta kabui."
11 Ambal ta bai, "Sir, ula ka timba
daw dili ka man kasalok tak yi na

* **4:9** Gatingala bai na Samaritana na gangayo Jesus ta waig tenged mga Judio an dili maggamit ta ineman na nausar en ta mga Samaritano tak Judio na gagamit bilangen na 'dili-limpyo'. Pwidi nyo mabasa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay parti ta pagpati ta mga Judio na may paumaw danen na *limpyo* daw *dili-limpyo* daw ngitaen nyo ambal na *limpyo.* Pwidi nyo mabasa parti ta *Samaria* daw *Samaritano* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

bubon sikad dalem. Indi ka magkamang ta waig na mag-atag ta kabui?”
12 Insa pa ta bai ki Jesus, “Ino beet ambalen no? Imo na katengdanan mas datas pa kaysa ta katengdanan Jacob na kaapuan na ate na alinan? Kanen gaatag ta yi na bubon bilang ame na panublien daw gainem man ta waig na alin ta yi na bubon asta iya na mga bata daw mga ayep.”
13 Sabat Jesus, “Tanan na mga ittaw na minem ta waig na alin ta yi na bubon, mlao isab.
14 Piro, bisan kino minem ta waig na atag ko, dili en mlao isab. Waig na pambal ko mag-atag ta kabui na ula katapusan na paryo ta tuburan na gailig na dili maubbasan.”
15 Ambal ta bai an, “Sir, tagan a no ta waig na pambal no aged dili aren mlao daw dili a man sigi balik-balik di na mandok.”
16 Ambal Jesus ta bai, “Muli ka daw umawen no sawa no ya daw malik kaw di ki yaken.”
17 Sabat ta bai, “Ula a sawa.”
18 Ambal Jesus, “Matuod ambal no an na ula ka sawa tak limma ka en bisis na gangasawa daw mama na gistar ki kaon anduni dili matuod no na sawa tak sawa-sawa no nang.”
19 Ambal ta bai, “Sir, ta panilag ko kaon yan prupita ta Dyos.
20 Pwidi a no sugiran daw indi nay dapat simbaen Dyos an. Anay pa sa ame na mga kaapuan na mga Samaritano, pasimba danen Dyos an naan ta yi na bukid. Piro, kyo na mga Judio gambal na dapat na naan nang gid ta Jerusalem ya Dyos an simbaen ta mga ittaw.”
21 Ambal Jesus ta bai, “Kay, magpati ka ta ambal ko. Mabot timpo na dili en naan ta yi na bukid daw dili man naan ta Jerusalem simbaen ta mga ittaw Dyos Amay an.
22 Kyo na mga Samaritano ula kaw kakala daw kino pasimba nyo. Piro, kami na mga Judio, kala nay Dyos na pasimba nay tak paagi ki kami na mga Judio ipaintindi ta Dyos naan ta mga ittaw paagi an na maluwas danen alin ta iya na silot na ula katapusan.
23 Mabot en timpo daw anduni en na Dyos Amay an simbaen ta mga ittaw ta matuod tak iran na pagsimba terek ta iran na tagipusuon daw pasunod man danen kamatuuran na alin ki kanen. Iling tan liag ta Dyos Amay.
24 Dyos an, dili makita tak kanen ispiritu. Gani, kinanglan daw simbaen ta Dyos an, terek gid ta ate na tagipusuon daw pasunod ta man kamatuuran na alin ki kanen.”
25 Ambal ta bai, “Nlaman ko daw mabot en Mesias na paumaw man na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, isaysay din ki kiten tanan an na parti ta mga sugo ta Dyos.”
26 Ambal Jesus, “Kanen ya na pambal no na mabot, yaken mismo na gaisturya ki kaon anduni.”
27 Na Jesus daw bai an gaisturyaay pa, mga tinudluan Jesus gabot daw gatingala gid danen an tak gaisturya Jesus naan ta isya na bai. Piro, ula isya ki danen gainsa daw ino kinanglan ta bai an daw man-o tak gaisturya Jesus ki kanen.
28 Pabilin dayon ta bai iya na sandukan daw gabalik kanen an naan ta banwa. Pag-abot din dya, gambal kanen an ta mga ittaw,
29 “Mos, muyog kaw daw tan-awen nyo mama ya na gambal ki yaken parti ta tanan ko na pabuat. Kanen taan Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.”
30 Pag-ambal ta bai, gapanaw kanen daw mga ittaw na paisturya din gakuyog na miling ki Jesus.
31 Bag-o kabot naan ki Jesus bai ya daw mga ittaw na gakuyog, mga tinudluan Jesus sigi ambal ki kanen, “Mistro, maan ka en.”
32 Sabat Jesus ki danen, “May pagkaan a, piro ula nyo nlami.”
33 Pag-ambal Jesus, gatingala mga tinudluan din an daw gainsaay danen an, “May gadala di taan ta pagkaan ki kanen?”
34 Ambal Jesus ki danen, “Ta pagtuman ko ta liag ta gapadala ki yaken

daw pagtuman ko man ta mga pa-
pabuat din ki yaken, paryo may
pakaan a na gapabiskeg ki yaken.
35 May ambalanen na ‘Appat pa na
bulan bag-o mabot tag-ani’. Piro, yi
nang ake na maambal ki kyo: Tag-
ani en anduni. Tan-awen nyo mga
ittaw na gaprani en ki kiten na dapat
tudluan aged magtuo ki yaken. Paryo
danen ta tanem na naan ta uma na
igo en anien daw dapat na umpisaan
en pag-ani an.
36 Sigurado na kyo na magtudlo ki
danen magbaton ta dayad na bales
alin ta Dyos na paryo kaw ta mga
manug-ani na magbaton ta iran na
suol daw sigurado man na mga ittaw
na paryo an inyo na anien tagan ta
Dyos ta kabui na ula katapusan. Mga
ittaw na gatanem daw mga ittaw na
gaani mag-isya ta kalipay tenged ta
dayad na risulta ta iran na pagpanga-
bellay.
37 May isya pa na ambalanen: ‘Iba
gamanggas, iba gaani.’ Ambalanen
na i matuod gid
38 tak na papadala ta kyo, paryo
kaw ta mga ittaw na gaani naan ta
anian na ula danen gangabellay ta
pagtanem. Duma gangabellay una ki
kyo daw kyo gasubli nang en ta iran
na ubra.”

39 Tama na mga Samaritano na
taga-Sicar na gatuo ki Jesus tenged
ta ambal ta bai ya ki danen na Jesus
gambal parti ta tanan na buat ta bai
ya.
40 Na gabot mga Samaritano naan
ki Jesus, pawiran danen Jesus an na
magtinir ki danen daw naan dya ga-
tinir kanen an ta darwa na adlaw.

41 Tenged ta tudlo Jesus, gatama pa
gid mga ittaw na gatuo ki kanen.
42 Mga ittaw na gatuo gambal ta bai
ya, “Anduni, gatuo kay ki Jesus dili
tenged nang ta imo na sugid. Gatuo
kay ki kanen tenged kami i kamati ta
iya na tudlo daw nlaman nay en na
kanen gid Manluluwas para ta tanan
na mga ittaw ta bilog na kalibutan.”

Pagpaayad Jesus Ta Bata Ta Isya Na Upisyal

43 Paglambay ta darwa adlaw na
gatinir Jesus daw iya na mga tinud-
luan naan ta Sicar, gapanaw danen
an daw giling ta Galilea na lugar na
iya na alinan.
44 Giling kanen dya maskin kaam-
bal kanen an na mga prupita na
manugsugid ta kabebet-en ta Dyos
danen an ula pataura ta iran na mga
kasimanwa.
45 Piro, pag-abot danen Jesus naan
ta Galilea, dayad na pagbaton ta mga
ittaw ki kanen tak nakita ta mga it-
taw tanan na mga buat din na naan
kanen ta Jerusalem ta timpo ta Pista
Ta Paglibri Alin Ta Egipto tenged mga
ittaw an naan man dya ta pista ya.
46 Na naan pa danen Jesus ta
Galilea, gabalik danen naan ta Cana
na banwa na naan dya paimo Jesus
waig ya na bino.† Ta mga inadlaw
na gabalik Jesus naan ta Cana,
may upisyal ta gubirno na naan ta
Capernaum‡ na bata din gamasakit.
47 Na namatian ta upisyal na
Jesus gabalik naan ta Galilea alin
ta Judea, giling kanen an naan ta
Cana daw gapangabay ki Jesus na
megbeng anay naan ta Capernaum
aged ayaren iya na bata na gatagu-
matayen en.
48 Ambal Jesus, “Man-o tak kyo
na mga taga-Galilea gusto nyo gid
na makita mga katingalaan na buat
ko? Bisan dili nyo makita mga katin-
galaan na pamatuod daw kino a,
magtuo kaw inta ki yaken.”
49 Ambal ta upisyal ki Jesus, “Sir,
daw pwidi nang, muyog ka anay
megbeng mintras bui pa bata ko ya.”
50 Ambal Jesus, “Muli ka nang en.
Bata no ya ayad en.”

Gapati upisyal ya ta ambal Jesus
daw gapanaw dayon na muli.

† **4:46** Naan ta Juan 2:1-11 pwidi nyo mabasa parti ta pabuat Jesus na waig an paimo din na bino.

‡ **4:46** Capernaum an isya man na banwa na sakep ta Galilea. § **4:51** Kaadyuon alin ta Cana munta Capernaum mga trintay-dos na kilumitro.

51 Na gapanaw kanen na muli,§ pa-
sugat kanen an ta mga suguon din
daw pasugiran na iya na bata ayad
en.
52 Gainsa kanen ki danen daw ino
uras umpisa na gaayad bata din
ya. Dayon gasabat mga suguon din,
“Kabii paglambay ta ugto-adlaw, ula
en nadangga bata no ya.”
53 Nademdeman dayon ta upisyal
na ta yon gid man na uras gambal
Jesus na iya na bata ayad en. Tenged
bata din ya paayad Jesus, kanen daw
tanan din na mga sinakepan gatuo ki
Jesus.
54 Pagpaayad an Jesus ta bata ya,
yon pangarwa na katingalaan na
pabuat din na pamatuod daw kino
kanen an. Nabuat din pangarwa
an na katingalaan na gabalik kanen
naan ta Galilea alin ta Judea.

5

Pagpaayad Jesus Ta Mama Naan Ta Betesda

1 Na gabot adlaw ta isya na pista ta
mga Judio, giling isab Jesus naan ta
Jerusalem.
2 Naan ta Jerusalem, dani ta agian
ta mga karniro na paumaw na Gan-
gaan Ta Mga Karniro, may languyan
na paumaw naan ta linggwai na He-
breo na Betesda. Naan kilid ta waig
may limma na silungan.
3 Naan dya ganegga tama na mga it-
taw na may dipirinsya ta lawa paryo
ta mga bulag, piang daw paralitiko.
Gatagad danen an daw mag-ulag
waig an.*
4 Kaysan may anen kon angil alin ta
langit na giling naan ta waig aged ula-
gen. Bisan kino makauna tugmaw
naan ta waig na paulag, mayad ka-
nen an bisan ino pa iya na dipirinsya
ta lawa.
5 May mama man dya na seled ta
trintay-utso en taon na gamasakit.
6 Nakita Jesus na mama an ganegga
dya daw nlaman din man na sikad
lugay en mama an gamasakit.
Painsaan din mama an, “Gusto no
mayad?”
7 Sabat ta mama na gamasakit, “Sir,
gusto ko inta, piro daw magbaled-
baled waig an, ula may magdala ki
yaken naan ta waig. Mintras na
munta a nang pa dya, pirmi a nau-
naan ta duma.”
8 Ambal Jesus ta mama an, “Man-
gon ka. Dleen no ikam no an daw
manaw.”
9 Dayon naayad mama an. Padala
din iya na ikam daw manaw.

Adlaw an na paayad Jesus mama
ya, Adlaw Ta Pagpuay.
10 Mga manugdumala ta Judio gam-
bal ta mama na nayad, “Anduni Ad-
law Ta Pagpuay. Kuntra ta mga sugo
naan ta Mga Sinulat Moises na mag-
ubra ka bisan magdala ka nang ta
imo na ikam.”
11 Sabat ta mama na nayad, “It-
taw ya na gapaayad ki yaken, kanen
gasugo na dleen ko ake na ikam daw
manaw.”
12 Painsaan mama ya ta mga
manugdumala ta Judio, “Kino ittaw
ya na gasugo ki kaon na dleen no imo
an na ikam daw manaw?”
13 Piro, ula nakala ta mama daw
kino gapaayad ki kanen tak Jesus an
gapanaw en daw naliperan ta tama
na mga ittaw dya.
14 Paglambay ta pila na mga uras
na Jesus naan ta Timplo, nakita din
isab mama na paayad din daw ambal
din, “Ayad ka en. Dili ka en magbuat
ta sala aged ula may matabo ki kaon
na mas pa malain kaysa ta una.”
15 Pag-ambal Jesus, gapanaw
mama an na malik naan ta mga
manugdumala ta Judio daw gasugid
na Jesus gapaayad ki kanen.
16 Yon tenaan na gaumpisa mga
manugdumala ta Judio na magkun-
tra danen ki Jesus tak gapaayad ka-
nen ta ittaw naan ta Adlaw Ta Pag-
puay.

* **5:3** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Juan anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo kwattro daw naan ta birsikulo tris ula mga ambal *Gatagad danen an daw mag-ulag waig an.*

17 Gambal Jesus naan ta mga
manugdumala, “Ake na Amay gapa-
dayon pa ta pag-ubra daw yaken i
magpadayon man.”
18 Mga manugdumala ta Judio
gaprusigir pa gid na ipapatay Jesus
an tenged ula kanen gasunod ta
iran na kaugalian parti ta Adlaw Ta
Pagpuay daw tenged man paambal
din pa na Dyos an iya na Amay na
beet din ambalen na kanen daw Dyos
isya nang ta uturidad.

Katengdanan Ta Bata Ta Dyos

19 Gambal pa Jesus i naan ta mga
manugdumala ta Judio, “Paumaw ko
gid Dyos an na ake na Amay daw sugi-
ran ta kyo na yaken na iya na Bata ula
gabuat ta ake nang na liag. Pabuat ko
daw ino nakita ko na pabuat ta ake
na Amay tak daw ino pabuat din, yon
man buaten ko.
20 Ake na Amay gapalangga ki
yaken na Bata din. Gani, papakita din
ki yaken tanan din na buat. Ipabuat
din pa ki yaken katingalaan na mas
pa kaysa ta mga pabuat ko en aged
kyo magtingala gid.
21 Ake na Amay gabannaw ta mga
patay daw gaatag ta kabui ki danen.
Iling man tan yaken i na Bata din.
Mag-atag a man ta kabui naan ta
bisan kino na liag ko na atagan.
22 Ake na Amay ula gaukom ta mga
ittaw daw kino matareng daw dili
matareng. Piro, yaken na Bata din
gaukom tak paatagan a din ta uturi-
dad ta pag-ukom
23 aged tanan na mga ittaw mag-
taod ki yaken paryo man ta iran
na pagtaod ta ake na Amay. Bisan
kino na ula gataod ki yaken, ula man
gataod ta ake na Amay na gapadala ki
yaken.
24 “Mag-atag a gid ta kabui naan ta
bisan kino na liag ko na tagan daw
sugiran ta kyo na mga ittaw na gap-
ati ta ake na mga ambal daw gatuo
ta gapadala ki yaken, naangken en
danen kabui na ula katapusan. Dili
en danen an masintinsyaan ta silot
na ula katapusan. Beet ambalen na
danen an dili en naan ta dati danen
na kabui na ulipen danen ta sala daw
dapat masintinsyaan ta silot na ula
katapusan. Naan danen en ta bag-
o na kabui na naangken danen en
kabui na ula katapusan.
25 Sigurado gid na dili en danen an
sintinsyaan ta kamatayen daw sugi-
ran ta kyo na mabot en timpo, daw
anduni en, na yaken na Bata Ta Dyos,
ake an na mga ambal matian ta mga
ittaw na ula pa gapati. Daw kino ki
danen mapati ta ake na ambal, tagan
ko danen an ta kabui na ula katapu-
san.
26 Iling tan mabuat ko tak yaken i
paryo ta ake na Amay na mag-atag ta
kabui na ula katapusan tenged yaken
na Bata din paatagan din ta uturidad
ta pag-atag ta kabui na ula katapu-
san.
27 Natagan a man ta ake na Amay
ta uturidad ta pag-ukom ta mga it-
taw daw kino matareng daw dili
matareng tak yaken i Kanen Na Alin
Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibu-
tan.
28 Dili kaw magtingala ta ambal ko i
tak mabot timpo na tanan na napatay
mamatian danen ake na pag-umaw
ki danen.
29 Pagmati danen, mabannaw da-
nen an. Mga gabuat ta miad maban-
naw na tagan ta kabui na ula kata-
pusan. Piro, mga gabuat ta malain
mabannaw na sintinsyaan ta ula kat-
apusan na silot.”

Pagpamatuod Parti Ki Jesus

30 Gapadayon Jesus i ta ambal naan
ta mga manugdumala ta Judio, “Ula a
may pabuat ta ake nang na uturidad.
Daw mag-ukom a ta mga ittaw daw
kino matareng daw dili matareng,
pasunod ko ambal ta ake na Amay.
Yon en na ake na pag-ukom usto
tenged ula ko sunura ake na liag. Pa-
sunod ko nang pagbeet ta gapadala ki
yaken.”
31 Ambal pa Jesus, “Daw yaken
nang magsugid parti ta ake na kau-
galingen, dili a mapatian ta mga it-
taw.

32 Piro, may isya pa na gasugid
parti ki yaken. Ake na Amay gasugid
parti ki yaken daw nlaman ko na iya
na sugid mapatian gid.
33 "May mga ittaw na papadala nyo
naan ki Juan† daw kanen gasugid ki
danen ta matuod parti ki yaken.
34 Maski matuod sugid ta mga ittaw
parti ki yaken, dili ko kinanglan iran
na sugid para ipamatuod daw kino
yaken i. Piro, papademdem ko nang
ki kyo ambal ya Juan parti ki yaken
aged daw mapati kaw ta iya na sugid,
maluwas kaw alin ta silot ta Dyos.
35 Juan ya, kanen paryo ta pawa na
lampraan tak iya na tudlo gapapawa
ta isip ta mga ittaw. Ta lipo nang na
timpo nalipay kaw ta iya na tudlo.
36 Piro, may isya pa gid na pa-
matuod na mas pa gid mapatian
kaysa ta pasugid Juan parti ki yaken.
Mga katingalaan na papabuat ta ake
na Amay ki yaken pamatuod na ka-
nen gapadala ki yaken.
37 Ake na Amay na gapadala ki
yaken, kanen mismo gapamatuod
parti ki yaken daw kino yaken i. Piro,
alin pa ta una asta anduni, ula nyo
namatii iya na kagi daw ula nyo man
nakita iya na sura.
38 Ula nyo man pabetang naan ta
inyo na isip iya an na mga ambal tak
ula kaw gatuo ki yaken na papadala
din.
39 Gaistudyo kaw gid ta usto ta
sinulat na pulong ta Dyos tak isip
nyo na naan dya makita paagi an
na maangken nyo kabui na ula kat-
apusan. Naan man ta sinulat na pu-
long ta Dyos may ambal man parti ki
yaken.
40 Piro, dili kaw man gyapon miag
na magtuo ki yaken. Daw magtuo
kaw inta ki yaken, maangken nyo
kabui na ula katapusan.
41 "Ula a gapaabot na dayawen a
nyo
42 tak kala ta kyo daw nlaman ko
man na ula kaw gagugma ta Dyos na
terek gid ta inyo na tagipusuon.
43 Bisan ake na Amay gapadala ki
yaken naan ta kalibutan i daw ake
na uturidad alin ki kanen, ula a nyo
man gyapon pabaton. Piro, daw may
mabot na duma na iya na uturidad
alin ta iya nang na kaugalingen, pa-
baton nyo dayon.
44 Impusibli na magtuo kaw ki
yaken tak gapaabot kaw na dayawen
kaw ta mga paryo nyo na ittaw piro
ula kaw gatingwa na dayawen kaw ta
matuod na Dyos.
45 Dili kaw mag-isip na yaken
magkusar ki kyo naan ta ake na
Amay. Moises ya, na iya na mga
sinulat alinan ta inyo na palaeman,
kanen mismo magkusar ki kyo.
46 Daw gapati kaw ki Moises, mag-
pati kaw man inta ki yaken tak Moi-
ses gasulat parti ki yaken.
47 Tenged ula kaw gapati ta mga
sinulat Moises, simpri dili kaw man
magpati ta ake na mga ambal."

6

Pagpakaan Jesus Ta Subla Limma Libo Na Ittaw (Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17)

1 Paglambay ta pila na mga ad-
law, Jesus daw iya na mga tinudluan
galakted naan ta liyo ta Dagat Galilea
na paumaw man na Dagat Tiberias.*
2 Naan dya, sikad tama na mga it-
taw gasunod ki Jesus tak nakita da-
nen mga katingalaan na pabuat din
na paayad din mga ittaw na may
masakit.
3 Gatukad kanen daw iya na mga
tinudluan naan ta bungyod daw ga-
pungko danen dya.
4 Ta yon man na timpo, dali nang
en mag-umpisa pista ta mga Judio na
paumaw na Pista Ta Paglibri Alin Ta
Egipto.
5 Na naan danen Jesus ta bukid,
nabantaw din na sikad tama na mga
ittaw na munta ki kanen. Gainsa

† **5:33** Juan na pasambit, dili kanen Juan na gasulat ta yi na libro. Kanen an Juan na manugbautismo.

* **6:1** Pwidi nyo mabasa parti ta *Dagat Galilea* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

kanen ki Felipe, “Indi ki malit ta
pagkaan para ta yon na mga ittaw?”
6 Nlaman en Jesus daw ino iya na
buaten, piro iling tan iya na insa tak
liag din na ipakita Felipe daw ino
kabakod pagsalig Felipe ki kanen.
7 Sabat Felipe ki kanen, “Maskin
darwa gatos na sinsilyo na pilak†
gamiten ta para ipalit ta tinapay, ku-
lang man gyapon ta yon na mga ittaw
bisan tise nang iran na kan-enen.”
8 Isya ta mga tinudluan Jesus na
ngaran din Andres na utod Simon
Pedro
9 gambal ki Jesus, “May bata di na
kadala ta limma buok na tinapay‡
daw darwa buok na sidda. Piro, nuon
ta ni ta iling san katamaen ta mga
ittaw!”
10 Pasugo Jesus iya na mga tin-
udluan, “Papungkuon nyo tanan na
mga ittaw.”

Wayang lugar an dya daw may
lamunon. Naan dya mga ittaw ga-
pungko. Katamaen ta mga mama
nang pa mga limma libo en.
11 Dayon pakamang Jesus tinapay
an daw gapasalamat ta Dyos. Pap-
atagtag din naan ta mga ittaw daw
ino katamaen na gusto danen. Yon
man pabuat din ta sidda an.
12 Kakaan danen tanan daw nabu-
sog. Pagtapos danen kaan, gambal
Jesus i naan ta iya na mga tinudluan,
“Tipunon nyo mga sama an aged dili
masayang.”
13 Dayon patipon ta mga tinudluan
tinapay na ula nakaan ta mga ittaw.
Napanno danen dusi na baskit na
darko ta mga sama na alin ta limma
na tinapay.
14 Pagkita ta mga ittaw ta katin-
galaan na pabuat Jesus, ambal da-
nen, “Jesus gid prupita ya na pambal
ta Dyos anay pa sa na mabot unti ta
kalibutan i.”§
15 Nlaman en Jesus tuyo ta mga it-
taw na kamangen kanen aged piliten
danen kanen an na buaten na ari.
Tenged nlaman din iran na tuyo,
galin kanen dya daw gatukad naan ta
isya na bukid na kanen nang isya.

Pagpanaw Jesus Naan Apaw Ta Waig
(Mateo 14:22-33; Marcos 6:45-52)

16 Na semsem en ta adlaw na pa-
pakaan Jesus subla limma libo na
ittaw, mga tinudluan din gategbeng
naan ta baybay.
17 Gasakay danen ta buti aged mak-
ted naan ta Dagat Galilea na malik
ta Capernaum. Ta iran na pagsakay,
kilem en daw ula pa kabalik Jesus ya
ki danen.
18 Na galakted danen an, gadarko
baled an tak sikad pelles.
19 Na kalambot danen ta mga
tallo tenga milyas na kamadyuon
ta iran na paggayong, nakita danen
na gapanaw Jesus an naan apaw ta
waig na gaprani ta iran na sakayan.
Nadlek gid danen an.
20 Ambal Jesus ki danen, “Yaken ni.
Dili kaw madlek.”
21 Pag-ambal Jesus, nalipay gid da-
nen daw pasakay danen kanen an.
Pagsakay Jesus, kadungka dayon da-
nen an naan ta iran na ilingan.
22-23 Ta sunod na adlaw, mga it-
taw an ula pa galin ta yon man na
lugar na naan ta liyo ta dagat na
naan danen dya kakaan ta tinapay
pagtapos Ginuo Jesus ta pagpasala-
mat. Nademdeman danen na naan ta
galambay ya na kilem may anen dya
isya nang na buti daw mga tinudluan
nang Jesus kasakay ya. Jesus an ula
gakuyog ki danen. Na gakullaw pa
mga ittaw an daw indi Jesus, may
mga buti na gadungka dya na naan
galin ta Tiberias.

† **6:7** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo syiti, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na ittaw. ‡ **6:9** Tinapay na pasambit naan ta birsikulo nuibi, kurti din an bilog daw tallo buok igo ta isya na ittaw. Yon na tinapay buat alin ta arina na alin ta bunga ta tanem na naan ta Inglis paumaw na ‘barley’. ‘Barley’ an isya na tanem na daw lagen paryo trigo. § **6:14** May pasaysay parti ta prupita na pasambit naan ta birsikulo katursi na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Juan 1:21.

24 Pagkita ta mga ittaw na ula dya
Jesus an daw mga tinudluan din,
gasakay danen ta mga buti daw giling
ta Capernaum aged ngitaen danen
kanen ya.

Jesus Paumaw Na Pagkaan Na Mag-atag Ta Kabui

25 Pag-abot ta mga ittaw naan ta
liyo na baybay, nakita danen Jesus an
daw painsaan danen, “Mistro, kan-o
ka pa di?”
26 Sabat Jesus, “Miad gid insa nyo
an a, piro gambal a ki kyo na pa-
pangita a nyo dili tenged naintindian
nyo daw ino beet ambalen ta mga
katingalaan na pabuat ko. Pangita
a nyo gid tenged na kakaan kaw ta
tinapay daw nabusog.
27 Dili kaw magpangabellay para
nang ta pagkaan na ula galu-
gay. Magpangabellay kaw para ta
pagkaan na gapadayon na mag-atag
ta kabui na ula katapusan. Mag-
atag an ki kyo ta yi na kabui Yaken
Na Alin Ta Langit Na Natao Naan
Ta Kalibutan tak yaken paatagan ta
Dyos Amay ta uturidad ta pag-atag ta
kabui na ula katapusan.”
28 Mga ittaw gainsa ki Jesus, “Ino
dapat nay na buaten aged matuman
nay liag ta Dyos?”
29 Sabat Jesus, “Yi liag ta Dyos na
dapat nyo buaten: Magtuo kaw ki
yaken na papadala din.”
30 Insa ta mga ittaw, “Ino katin-
galaan na mabuat no aged may
makita kay na pamatuod para ma-
pati kay ki kaon? Ino gid buaten no?
31 Anay pa sa, ate na mga kaapuan
gatinir naan ta lugar na ula kabal-
ayan. Naan dya gakaan danen an ta
pagkaan na alin ta langit.* Naan ta
sinulat na pulong ta Dyos may ambal,
‘Danen paatagan ta pagkaan na alin
ta langit para kan-enen danen.’ ”†
32 Sabat Jesus, “Matuod gid na
paatagan danen an ta pagkaan alin
ta langit, piro gambal a ki kyo na dili
Moises gaatag ki danen ta pagkaan
na alin ta langit. Ake na Amay gaatag
ki danen ta pagkaan na alin ta langit
anay pa sa, daw anduni, iatag din en
ki kyo matuod na pagkaan na alin ta
langit.
33 Pagkaan na atag ta Dyos ula
duma daw dili, kanen i na giling ta
kalibutan alin ta langit aged mag-
atag ta kabui na ula katapusan naan
ta mga ittaw ta kalibutan.”
34 Ambal ta mga ittaw, “Sir, iatag no
pirmi ki kami iling sa na pagkaan na
pambal no.”
35 Ambal Jesus, “Yaken pagkaan na
mag-atag ta kabui na ula katapusan.
Bisan kino magtuo na magpasakep ki
yaken, dili en maletem daw dili man
en mlao.
36 Piro, bisan nakita a nyo, ula kaw
pa man gyapon gatuo ki yaken paryo
ta naambal ko en ki kyo.
37 Tanan na mga ittaw na patu-
gyan ta Amay ko ki yaken, magtuo
na magpasakep ki yaken. Bisan kino
na magtuo na magpasakep ki yaken,
sigurado gid na batunon ko.
38 Giling a naan ta kalibutan i alin
ta langit dili para magtuman ta ake
nang na liag. Giling a di para magtu-
man ta liag ta gapadala ki yaken.
39 Yi liag ta gapadala ki yaken: Am-
bligan ko tanan na mga ittaw na patu-
gyan din ki yaken aged ula bisan isya
ki danen marwad ki yaken. Ban-
nawen ko danen an naan ta katapu-
san na adlaw
40 tak liag ta ake na Amay na tanan
na mga ittaw na kakala daw gatuo
ki yaken na Bata din, maangken da-
nen kabui na ula katapusan daw ban-
nawen ko man danen an naan ta kat-
apusan na adlaw.”
41 Mga Judio na anen dya, pagmati
danen ta ambal Jesus, gagumod da-
nen kuntra ki kanen tak ambal din na
kanen pagkaan na alin ta langit.

* **6:31** Pagkaan na pasambit naan ta birsikulo trintay-uno paumaw na *manna* naan ta linggwai na Hebreo. Pambal i na *manna* paryo ta derse na mga liso na puti na tam-is. Naan ta Exodo 16:1-16 pwidi nyo mabasa parti ta pag-atag ta Dyos ki danen Moises ta pambal na *manna.* † **6:31** Exodo 16:4; Nehemias 9:15; Mga Salmo 78:24-25

42 Ambal danen, “Di' ba Jesus nang
man nyan na bata Jose? Kala ta iya an
na amay daw inay. Man-o tak ambal
din na kanen an alin ta langit?”
43 Ambal Jesus ki danen, “Dili kaw
sali ta gumod.
44 Ake na Amay na gapadala ki
yaken, daw ula din betanga naan ta
isip ta mga ittaw liag an na danen
an magtuo na magpasakep ki yaken,
impusibli na danen an magtuo na
magpasakep ki yaken. Mga ittaw
na magtuo na magpasakep ki yaken
bannawen ko naan ta katapusan na
adlaw.
45 Naan ta Mga Sinulat Ta Mga
Prupita may ambal, ‘Tanan danen
tudluan ta Dyos.’‡ Gani, bisan kino na
gamati daw gatuman ta mga tudlo ta
Dyos Amay, kanen magtuo na mag-
pasakep ki yaken.
46 Dili beet ko ambalen na may it-
taw na kakita en ta Dyos Amay. Ula
duma na kakita ta Dyos daw dili,
yaken nang na alin ta Dyos.
47 Yaken nang gid kakita ta Dyos
daw sugiran ta kyo na bisan kino na
gatuo ki yaken, may kabui na ula
katapusan.
48 Yaken pagkaan na mag-atag ta
kabui.
49 Anay pa sa na inyo ya na mga
kaapuan gatinir naan ta lugar na ula
kabalayan, gakaan danen ta pagkaan
na alin ta langit, piro napatay man
gyapon danen ya.
50 Piro, yaken i pagkaan na alin
ta langit. Bisan kino maan ti na
pagkaan, dili en mapatay.
51 Yaken i pagkaan na alin ta langit
na mag-atag ta kabui. Bisan kino
na maan ta yi na pagkaan, mabui ta
ula katapusan. Pagkaan na pambal
ko ake na lawa na iatag ko para ta
mga ittaw ta bilog na kalibutan aged
maangken danen kabui na ula kata-
pusan.”§
52 Mga Judio na anen dya, na nama-
tian danen ambal Jesus, gadiskasay
gid danen an, “Ino paagi na iatag din
ki kiten iya an na lawa para kan-enen
ta?”
53 Ambal Jesus ki danen, “Yaken gid
pagkaan na mag-atag ta kabui daw
sugiran ta kyo na Yaken i Na Alin Ta
Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan,
daw dili kaw maan ta lawa ko daw
minem ta ake na lengngessa, impusi-
bli na maangken nyo kabui na ula
katapusan.
54 Bisan kino maan ta ake na lawa
daw minem ta ake na lengngessa,
maangken din kabui na ula katapu-
san daw bannawen ko man kanen an
naan ta katapusan na adlaw.
55 Ake na lawa pagkaan na matuod
daw ake na lengngessa inemen na
matuod.
56 Bisan kino maan ta ake na lawa
daw minem ta ake na lengngessa,
pirmi kanen naan ki yaken daw
pirmi a man naan ki kanen.
57 Ake na Amay na gapadala ki
yaken alinan ta kabui daw bui a
tenged ki kanen. Iling man tan, mga
ittaw na maan ta ake na lawa, mabui
danen an tenged ki yaken.
58 Yaken matuod na pagkaan na
alin ta langit. Yaken dili paryo
ta pagkaan ya na alin ta langit na
pakaan ta inyo na mga kaapuan anay
pa sa tak napatay man gyapon danen
ya. Piro, bisan kino maan ta matuod
na pagkaan, mabui kanen an ta ula
katapusan.”
59 Yi patudlo Jesus na naan kanen
ta balay tipunan ta mga Judio naan ta
Capernaum.

Jesus Padilian Ta Iya Na Mga Tinudluan

60 Na kamati mga tinudluan Jesus
ta ambal din parti ta iya na lawa daw
lengngessa, tama ki danen gambal,
“Sikad gid bellay iya na tudlo. Kino
taan magpati tan?”
61 Bisan ula may gasugid ki Jesus,
nlaman din na gagumod iya na mga

‡ **6:45** Isaias 54:13 § **6:51** Ambal Jesus na *ake na lawa na iatag ko* beet ambalen iya na kamatayen naan ta krus bilang alad para ta mga sala ta tanan na mga ittaw aged patawaren danen ta Dyos.

tinudluan tenged ta iya na tudlo. Ambal din ki danen, “Nalainan kaw gid ta ake ya na tudlo?
62 Ino pa gid taan daw makita nyo na Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan gabalik naan ta iya na alinan?
63 Dyos Ispiritu Santo an gaatag ta kabui. Mga ittaw an a, dili maimo na danen mag-atag ta kabui. Bisan kino na magpati ta ake na ambal, Dyos Ispiritu Santo an magpabilin naan ki kanen daw mag-atag man ta kabui na ula katapusan.
64 Piro, may anen ki kyo na ula gapati ta ake na ambal.”

Iling tan ambal Jesus tak alin pa ta umpisa na napili din iya na mga tinudluan, nlaman din en daw kino ki danen dili magpati daw kino man magtraydor ki kanen ta uryan.

65 Ambal pa Jesus naan ta iya na mga tinudluan, “Tenged may anen ki kyo na dili magpati, yon tenaan na paambal ko ki kyo kan-o na daw ula betanga ta ake na Amay na gapadala ki yaken liag an naan ta isip ta mga ittaw na danen an magtuo na magpasakep ki yaken, impusibli na danen an magtuo na magpasakep ki yaken.”

66 Umpisa ta yon man na uras na gatudlo Jesus parti ta iya na lawa daw lengngessa, padilian en kanen an ta tama na mga ittaw na dati gasunod ki kanen. Ula en danen an gakuyog ki kanen.
67 Gainsa Jesus ta dusi na apustulis, “Ta? Dilian a nyo man?”

68 Sabat Simon Pedro ki Jesus, “Ginuo, ula kay duma na dangepan daw dili, kaon nang tak gatudlo ka parti ta kabui na ula katapusan.
69 Gapati kay ki kaon daw nlaman nay man na kaon yan alin gid ta Dyos.”

70 Ambal Jesus, “Di' ba papili ko kyo yan na dusi, piro may isya ki kyo na gasunod ki Satanas?”
71 Judas na bata Simon Iscariote,* kanen pambal ya Jesus na gasunod ki Satanas. Bisan Judas isya ta dusi na apustulis, ta uryan kanen an magtraydor ki Jesus.

7

Mga Utod Jesus Ula Gapati

1 Pagtapos Jesus ta iya na pagisturya naan ta mga apustulis, galibot kanen an naan ta bilog na Galilea. Engnged din gid na dili kanen an miling naan ta Judea tak duma na mga manugdumala ta Judio gaprusigir gid na ipapatay kanen an.
2 Na dali nang en mabot timpo na mag-umpisa pista ta mga Judio na paumaw na Pista Ta Mga Pasilungan,*
3 mga utod Jesus gambal ki kanen, “Dayad daw malin ka di na miling ta Judea aged makita man ta mga tinudluan no dya mga katingalaan na paryo ta mga nabuat no†
4 tak bisan kino na gusto mabantog, dili kanen magbuat na tago nang. Tenged gabuat ka ta mga katingalaan, dapat ipakita no naan ta tanan na mga ittaw bisan indi nang.”
5 Paagi ta iran na ambal na iling tan pakita danen na bisan danen an mga utod Jesus, ula danen gapati ki kanen.
6 Sabat Jesus ta mga utod din, “Kyo a pwidi mag-iling naan ta pista bisan ino na uras. Piro, yaken i a, dili pa igo na uras aged matuman plano ta Dyos para ki yaken.
7 Pwidi kaw tak ula tenaan na kyo yan demetan ta mga ittaw na ula gapati ta Dyos. Piro, yaken i a demetan danen tak paambal ko na iran na mga buat malain.

* **6:71** Iscariote i dili apilyido Simon. *Iscariote* beet ambalen taga-Keriote tak Keriote banwa na alinan din. * **7:2** Pwidi nyo mabasa parti ta *Pista Ta Mga Pasilungan* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **7:3** Daw timpo ta Pista Ta Mga Pasilungan, tama na mga Judio alin ta lain-lain na mga lugar giling naan ta syudad Jerusalem na sakep ta prubinsya Judea aged mamista.

8 Gani, kyo nang manaw na
mamista. Dili a nang ake manaw tak
dili pa ake na uras."
9 Pag-ambal Jesus, gapabilin kanen
naan ta Galilea.

Jesus Naan Ta Pista Ta Mga Pasilungan

10 Pagpanaw ta mga utod Jesus
na mamista naan ta Pista Ta Mga
Pasilungan, gapanaw man kanen an,
piro ula kanen an gapakita ta mga
ittaw aged ula may nalam.
11 Naan ta pista papangita Jesus
an ta mga manugdumala ta Judio na
gakuntra ki kanen. Sigi danen insa
daw indya kanen an.
12 Tama na mga ittaw dya daw sigi
gaisturyaay danen an ta inay-inay
nang parti ki Jesus. Duma gambal,
"Miad kanen na ittaw." Piro, duma
an a gagumod, "Dili kanen an miad
tak paluko din nang mga ittaw."
13 Piro, gambal danen ta sikrito
nang parti ki Jesus tak adlek danen
an ta mga manugdumala ta Judio na
gakuntra ki kanen.

14 Na naan en ta katengaan ta pista
ya,‡ giling Jesus naan ta Timplo daw
naan dya gatudlo.
15 Gatingala gid mga manugdu-
mala ta Judio tenged ta tudlo din daw
gambal danen an, "Indi alin alam ta
yi na ittaw tak ula kanen patudlui ta
manugtudlo na may datas alam parti
ta Mga Sinulat Moises?"

16 Sabat Jesus ki danen, "Ake na
patudlo dili alin ta kaugalingen ko
na isip. Patudlo ko an naan alin ta
gapadala ki yaken.
17 Bisan kino na magtingwa na
magtuman ta kabebet-en ta Dyos,
mlaman din na ake na patudlo dili
ake nang. Mlaman din na patudlo ko
an naan alin ta Dyos
18 tak bisan kino na gatudlo alin
ta iya na kaugalingen na isip, liag
din na kanen an dayawen ta mga
ittaw. Piro, bisan kino na iya na liag
na gapadala ya ki kanen dayawen ta
mga ittaw, masaligan kanen an na
ittaw daw ula man gabula.
19 Anay pa sa, paatag ta Dyos ki
kyo iya na mga sugo paagi ki Moises,
piro ula bisan isya ki kyo gatuman ta
tanan na mga sugo din. Daw pagtu-
man nyo ta mga sugo ya terek ta inyo
na nakem, ula kaw inta gaplano na
ipapatay a nyo."
20 Ambal ta mga ittaw, "Naseddе-
pan ka taan ta malain na ispiritu.
Kino abi gaplano na ipapatay ka?"
21 Ambal Jesus naan ta mga ittaw,
"Gatingala kaw gid na man-o tak
gapaayad a ta isya na mama naan ta
Adlaw Ta Pagpuay.
22 Di' ba kyo man kaysan gaubra
naan ta Adlaw Ta Pagpuay na gabuat
kaw ta sirimunya ta pagbuat ta tanda
naan ta lawa ta bata? Naan ta Mga
Sinulat Moises, pasulat din sugo ya ta
Dyos na naan ta pangwallo na adlaw
alin ta pagtao buatan nyo ta tanda
lawa an ta mga bata nyo na mama na
beet ambalen na danen iya ta Dyos.§
-- Ta matuod, ate na mga kaapuan
anay pa sa, gabuat en ta yi na sir-
imunya bag-o pa ta timpo Moises.* -
- Piro, bisan natuon naan ta Adlaw
Ta Pagpuay sirimunya ta pagbuat ta
tanda naan ta lawa, gapadayon kaw
man gyapon ta pagbuat ta tanda aged
masunod nyo nang sugo ya.
23 Tenged gapadayon kaw ta pag-
buat ta tanda naan ta isya nang
na parti ta lawa maskin naan pa
ta Adlaw Ta Pagpuay aged dili kaw
maakusaran na ula gasunod ta mga
sugo naan ta Mga Sinulat Moises,
man-o tak gagilek kaw pa ki yaken
na papaayad ko bilog na kalawaan

‡ **7:14** Isya duminggo pagsilibrar ta Pista Ta Mga Pasilungan. § **7:22** Tanda na pasambit naan ta birsikulo binti-dos, daw naan ta Inglis paumaw na 'circumcision'. Pwidi nyo mabasa parti ta *tanda naan ta lawa* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. * **7:22** *Mga kaapuan anay pa sa* na pasambit naan ta birsikulo binti-dos, yon danen Abraham. Naan ta Genesis 17:23-27 pwidi nyo mabasa isturya parti ta pagtuman Abraham ta sugo ta Dyos ki kanen na kanen an daw tanan na mga mama naan ta iya na panimalay magpabuat ta tanda naan ta lawa.

ta isya na mama naan ta Adlaw Ta Pagpuay?
24 Dili nyo usgaran ittaw an tenged nang ta inyo na nakita ki kanen. Bago kaw mag-usgar ta duma usisaen nyo anay iya na buat aged mlaman nyo daw miad daw malain."

Isip Ta Mga Ittaw Daw Kino Jesus

25 Na naan Jesus ta Jerusalem na gatudlo naan ta Timplo, naan man dya pila na mga taga-Jerusalem na gaisturyaay, "Di' ba kanen i ittaw na papangabot na ipapatay ta ate na mga manugdumala?
26 Piro, bisan na galaygay kanen i naan ta tubangan ta tama na mga ittaw, ula man danen an gambal kuntra ki kanen. Nakala danen taan na kanen i Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.
27 Basi dili kanen Pinili Ta Dyos tak nlaman ta gid daw taga indi kanen an. Daw mabot Pinili ya Ta Dyos, ula may nalam daw taga indi kanen ya."
28 Tenged iling tan iran na ambal parti ki Jesus, patuduan din gid iya na kagi na gatudlo pa kanen an naan ta Timplo na ambal din, "Salig nyo na kala a nyo en daw taga indi a. Ula a giling ta kalibutan i ta ake nang na liag. May gapadala ki yaken na iya na ambal ubos kamatuuran. Dili nyo kanen an kala,
29 piro kala ko gid kanen an tak kanen mismo alinan ko daw kanen man gapadala ki yaken."
30 Tenged ta ambal Jesus, dakepen inta kanen an ta mga manugdumala ta Judio. Piro, ula may gadakep ki kanen tak dili pa uras din na matuman plano ta Dyos para ki kanen.
31 Maskin mga manugdumala ta Judio gakuntra ki Jesus, gatama man gyapon mga ittaw na gatuo ki kanen. Ambal danen, "Basi yi en Pinili Ta Dyos Na Mag-ari tak sigurado gid na ula ittaw na makabuat ta katingalaan na mas pa makatingala ta mga nabuat din."
32 Na namatian ta mga Pariseo ambal ya ta mga ittaw parti ki Jesus, danen daw mga manugdumala na mga pari gasugo ta mga gwardya ta Timplo na dakepen Jesus an.
33 Tenged may plano na ipadakep Jesus an, ambal din naan ta mga ittaw, "Dili aren maglugay na magduma ki kyo tak malik a naan ta gapadala ki yaken.
34 Mangita kaw gid ki yaken, piro dili a nyo makita tak dili kaw makailing ta ake na ilingan."
35 Mga manugdumala ta Judio na gakuntra ki Jesus, gainsaay danen an, "Indi kanen an punta na dili ta makita? Ino, miling kanen ta mga paryo ta na mga Judio na naan gistar ta mga lugar ta mga dili-Judio daw magtudlo kanen an dya?
36 Ino beet ambalen din na ngitaen ta kanen an, piro dili ta en makita daw dili ki man makailing ta ilingan din?"

Ula Gaparyo Isip Ta Mga Ittaw Parti Ki Jesus

37 Gabot katapusan na adlaw ta Pista Ta Mga Pasilungan na ta isip ta mga Judio pinakaimpurtanti na adlaw ta pista. Ta yon man na adlaw anen Jesus an naan ta Timplo. Gatindeg kanen an daw patuduan din iya na kagi na ambal din, "Bisan kino na nlao, marani ki yaken aged minem.
38 Bisan kino na magtuo ki yaken, may anen ki kanen paryo ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos na iling ti: Naan ta iran na tagipusuon may mag-atag ta kabui na ula katapusan na paryo ta tuburan na bui."†
39 Ta pag-ambal Jesus ta iling tan, paambal din an parti ta Dyos Ispiritu Santo na mabaton pa ta mga gatuo ki kanen. Piro, ula pa danen nabaton tak Jesus an ula pa napatay, nabannaw daw gabalik naan ta langit.
40 Mga ittaw na kamati ta ambal Jesus, gambal, "Kanen gid papaabot ta na prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos."‡

† **7:38** Isaias 58:11 ‡ **7:40** May pasaysay parti ta prupita na papaabot ta mga Judio na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Juan 1:21.

41 Duma na mga ittaw gambal, “Kanen an Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.”
Piro, duma pa gid an gambal, “Dili
taan kanen Pinili Ta Dyos tak alin
kanen ta Galilea daw nlaman ta na
Pinili Ta Dyos dili alin ta Galilea.§
42 Naan ta sinulat na pulong ta Dyos
may ambal na Pinili Ta Dyos alin ta
linai David daw matao naan ta Betle-
hem na banwa David.”*
43 Isip ta mga ittaw parti ki Jesus ula
gaparyo.
44 Gusto ta duma na dakepen Je-
sus an, piro ula man gyapon danen
padakepa kanen an.

Mga Manugdumala Ula Gapati Ki Jesus

45 Mga gwardya ta Timplo na pa-
sugo na dakepen Jesus an, gabalik
danen naan ta mga manugdumala na
mga pari daw mga Pariseo na gasugo
ki danen. Gainsa mga manugdumala
an, “Man-o tak ula nyo dakepa Jesus
ya daw dleen di?”
46 Sabat ta mga gwardya, “Ula gid
ittaw na mas dayad iya na patudlo
kaysa ta patudlo Jesus.”
47 Mga Pariseo an gambal ta mga
gwardya, “Asta kyo yan, naluko kaw
man Jesus!
48 Ula bisan isya ki kami na mga
manugdumala na mga pari daw mga
Pariseo gapati ki kanen.
49 Mga ittaw na ula kaintindi ta
sinulat Moises, danen nang gapati ki
Jesus. Lagen ta daw dili danen an
silutan ta Dyos.”
50 Anen man dya Nicodemo† na
isya man na Pariseo na kabisita ki
Jesus na bag-o nang umpisa Jesus an
ta iya na pagtudlo. Nicodemo gambal
ta mga duma din na gadumala,
51 “Kuntra ta mga sugo naan ta Mga
Sinulat Moises na magsintinsya ki ta
ittaw na ula ta pa kanen nausisa daw
ino nabuat din na sala.”
52 Mga manugdumala gagilek ki
Nicodemo tak paryas kanen gakampi
ki Jesus. Pambalan danen Nicodemo
an, “Paryo ka imo taga-Galilea paryo
ki Jesus! Usisaen no anay sinulat na
pulong ta Dyos aged makita no gid na
ula prupita na alin ta Galilea.”
53 Pagtapos ta iran na pagdiskasay,
guli danen an tanan.‡

8

Bai Na Nadakep Na Gaintra Ta Mama

1 Ta katapusan ta Pista Ta Mga
Pasilungan, Jesus i giling naan ta
Bukid Olibo. Kadlaw kanen i dya.
2 Sunod na adlaw na sellem pa gid,
gabalik kanen i naan ta Timplo daw
tama na mga ittaw galibot ki kanen.
Gapungko kanen daw gatudlo ki da-
nen.
3 Na gatudlo pa Jesus, may mga
manugtudlo ta Mga Sinulat Moises*
daw mga Pariseo na gadala ta isya na
bai na nadakep na gaintra ta mama.
Patindeg danen bai an naan ta tuban-
gan ta mga ittaw na gamati ki Jesus.
4 Ambal danen ki Jesus, “Mistro, yi
na bai nadakep na gaintra ta mama.
5 Naan ta Mga Sinulat Moises may
sugo na mga bai na gaintra ta mama
dapat sintinsyaan ta kamatayen
paagi ta pagtimbag ta mga bato. Ino
maambal no parti ta yi na bai?”
6 Iling tan insa danen aged dakep-
dakepen Jesus an paagi ta insa para
maakusaran daw may ambalen ka-
nen an na kuntra ta Mga Sinulat Moi-
ses. Piro, Jesus an gademel nang daw
gasulat kanen naan ta basak paagi ta
iya na tudlo.
7 Tenged na sigi pa insa danen ki
Jesus parti ta bai, gatan-aw kanen ki
danen daw ambal din, “Daw kino ki
kyo ula sala, yon una na magtimbag
ta yi na bai.”

§ **7:41** Jesus an gabakod naan ta banwa na Nazaret na sakep ta Galilea. * **7:42** Mikeas 5:2 † **7:50** Naan ta Juan 3:1-21 pwidi nyo mabasa isturya parti ta pagbisita Nicodemo ki Jesus. ‡ **7:53** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Juan anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula mga birsikulo umpisa ta kapitulo syiti birsikulo singkwintay-tris asta ta kapitulo utso birsikulo unsi. * **8:3** Pwidi nyo mabasa parti ta *mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

8 Pagtapos ta pag-ambal Jesus,
gademel kanen isab daw gasulat
naan ta basak.
9 Pagmati ta mga ittaw dya, isya-
isya danen galin, umpisa ta mga
manakem asta na Jesus nang en
nabilin daw bai na gatindeg pa dya.
10 Na Jesus daw bai nang en nabilin
dya, patan-aw Jesus bai an daw
painsaan din, “Indya en danen ya?
Ula bisan isya na magsilot ki kaon?”
11 Sabat ta bai, “Ee, Sir. Ula bisan
isya.”
Ambal Jesus, “Dili a man ake
magsilot ki kaon. Pwidi ka en
manaw, piro dili ka en magbuat isab
ta sala.”†

Jesus Paumaw Na Ilaw Para Ta Tanan Na Mga Ittaw

12 Na gatudlo Jesus i naan ta mga
ittaw, gambal kanen i, “Yaken ilaw
para ta tanan na mga ittaw. Bisan
kino na magpati ki yaken, pawaan ko
iya na isip daw tagan ko man kanen
an ta kabui na ula katapusan. Daw
iling tan buaten ko ki kanen, paryo
kanen dili en magpanaw pa naan
ta delem tak napawaan kanen an ta
ilaw.”
13 Pagmati ta mga Pariseo, ambal
danen, “Tenged sugid no an parti ta
imo na kaugalingen imo nang na am-
bal, dili kay magpati ta imo na sugid.”
14 Sabat Jesus, “Bisan yaken
gasugid parti ta ake na kaugalingen,
matuod man gyapon ake na sugid tak
nlaman ko ake na alinan daw ake na
ilingan, piro kyo, ula nyo nlami.
15 Gausgar kaw ta mga ittaw paagi
nang ta inyo na nakita. Piro, dili iling
tan ake na pag-ukom ta mga ittaw.
16 Daw mag-ukom a, usto gid tak
dili nang yaken gaukom. Darwa kay
gaukom, yaken daw ake na Amay na
gapadala ki yaken.
17 Naan ta Mga Sinulat Moises may
ambal na daw sugid an ta darwa na
ittaw gaparyo, matuod gid iran an na
sugid.‡
18 Yaken daw ake na Amay gasugid
parti ki yaken.”
19 Gainsa mga Pariseo ki Jesus,
“Indi imo na Amay?”
Sabat Jesus, “Dili a nyo kala daw
dili nyo man kala ake na Amay. Daw
kala a nyo inta, kala nyo man ake na
Amay.”
20 Iling tan ambal Jesus na gatudlo
kanen naan ta Timplo na dani kanen
an ta betangan ta alad na kwarta.
Piro, ula may gadakep ki kanen tak
dili pa iya na uras na matuman plano
ta Dyos para ki kanen.

Jesus Dili Taga-Kalibutan

21 Na gatudlo Jesus i naan ta Tim-
plo, gambal kanen ta mga ittaw, “Ma-
lin a di. Pag-alin ko, mangita kaw ki
yaken. Piro, dili kaw makailing ta
ake na ilingan tak mapatay kaw na
dili kaw mapatawad ta Dyos tenged
ta inyo na sala na ula kaw gapati ki
yaken.”
22 Pagmati ta mga manugdumala ta
Judio dya ta ambal Jesus, gaisturyaay
danen an, “Ino beet ambalen din na
dili ki makailing ta iya na ilingan?
Basi magpakamatay kanen an.”
23 Ambal Jesus ki danen, “Kyo
yan taga-kalibutan daw inyo na isip
paryo nang ta isip ta mga ittaw na
ula gapati ta Dyos, piro yaken i a
taga-langit daw ake na isip dili paryo
ta isip ta mga ittaw na ula gapati ta
Dyos.
24 Pambal ko na mapatay kaw na
dili kaw mapatawad ta Dyos tenged
ta inyo na sala. Daw dili kaw mapati
na yaken i pambal ko ya na yaken,
sigurado gid na dili kaw mapatawad
ta Dyos.”
25 Gainsa danen ki Jesus, “Kino ka
gid?”
Sabat Jesus, “Alin pa kan-o na
gaumpisa a ta pagtudlo ta mga ittaw,
nasugid ko en daw kino yaken i.
26 Tama a inta iakusar ki kyo. Piro,
ula a duma na ambalen naan ta
tanan na mga ittaw ta kalibutan daw

† **8:11** May pasaysay parti ta Juan kapitulo syiti birsikulo singkwintay-tris asta kapitulo utso birsikulo unsi na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Juan 7:53. ‡ **8:17** Deuteronomio 19:15

dili, ake nang na namatian alin ta
gapadala ki yaken. Yon nang am-
balen ko tak iya na ambal kamatuu-
ran."
27 Ula danen naintindian na pam-
bal din ya na gapadala ki kanen beet
din ambalen iya na Amay.
28 Ambal pa Jesus ki danen, "Pagta-
pos na ipadatas§ Kanen i Na Alin Ta
Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan,
maintindian nyo en na yaken i pam-
bal ko ya na yaken. Maintindian nyo
man na ula a gabuat daw gambal ta
ake nang na uturidad tak pasunod ko
nang tudlo ta ake na Amay ki yaken.
29 Ake na Amay na gapadala ki
yaken pirmi kanen duma ki yaken.
Ula a din pabay-i tak pirmi a gabuat
ta makapalipay ki kanen."
30 Na gambal Jesus ta iling tan,
tama gatuo ki kanen.

Mga Linai Abraham

31 Na gatudlo pa Jesus i ta mga it-
taw naan ta Timplo, gambal kanen
naan ta mga Judio na gapati ki kanen,
"Daw magpadayon kaw ta pagtuman
ta ake na tudlo, kyo matuod ko na
mga tinudluan.
32 Mlaman nyo man kamatuuran
an daw paagi ta kamatuuran an, mal-
ibri kaw."
33 Ambal danen, "Kami i mga linai
Abraham. Ula kay gapasakep naan
ta pagbeet ta bisan kino. Man-o tak
gambal ka na kami malibri?"
34 Sabat Jesus, "Matuod gid, ula
kaw gapasakep naan ta pagbeet ta
bisan kino, piro gambal a ki kyo na
bisan kino na gabuat ta sala, kanen
an ulipen ta sala.
35 Mga suguon an dili pirmaninti
na mimbro ta panimalay ta amo da-
nen, piro mga bata ta amo pirmaninti
gid.
36 Gani, daw yaken na Bata Ta Dyos
maglibri ki kyo aged dili kaw en
ulipen ta sala, malibri kaw gid.
37 "Nlaman ko na kyo yan mga linai
Abraham. Piro, duma ki kyo gaprusi-
gir gid na ipapatay a nyo tak dili nyo
mabaton ake na tudlo.
38 Pasugid ko ki kyo mga pakita ta
ake na Amay ki yaken. Piro, kyo yan
gasunod kaw nang ta ambal ta inyo
na amay."
39 Ambal danen ki Jesus, "Abraham
ya ame na amay."

Sabat Jesus, "Daw kyo yan matuod
na mga linai Abraham, gabuat kaw
inta ta dayad paryo ta buat din.
40 Piro, duma ki kyo gaprusigir na
ipapatay a nyo tak gasugid a ki kyo
ta kamatuuran na alin ta Dyos. Abra-
ham ya ula gabuat paryo ta inyo na
buat.
41 Pirmi kaw nang gasunod ta buat
ta inyo na amay."

Ambal danen, "Kami matuod na
mga bata ta Dyos tak Dyos nang gid
matuod nay na Amay."
42 Ambal Jesus ki danen, "Daw
Dyos inyo na Amay, palanggaen a
nyo inta tak yaken alin ta Dyos.
Giling a ta kalibutan i alin ki kanen.
Dili ake nang na liag na miling a
ta kalibutan i. Giling a di tak Dyos
gapadala ki yaken.
43 Man-o tak ula kaw kaintindi ta
ake na ambal? Ula kaw kaintindi
tenged dili kaw miag na magpati ta
ake na tudlo.
44 Paryo kaw gid ta inyo na amay
na Satanas. Daw ino liag din, yon
man liag nyo na buaten. Alin ta una,
kanen sikad magpatay ta mga ittaw
daw ula kanen gambal ta matuod tak
dili kanen miag na magtuman ta ka-
matuuran na pulong ta Dyos. Ugali
din sikad magbula tak kanen alinan
ta tanan na bula.
45 Piro, yaken gasugid ki kyo ta
kamatuuran daw yon tenaan na ula
kaw gapati ki yaken.
46 Ula bisan isya ki kyo makaambal
na may sala a. Gasugid a nang ta
kamatuuran. Man-o tak dili kaw pa
mapati ki yaken?

§ **8:28** Na gambal Jesus *ipadatas,* beet din ambalen na ipadatas kanen an na ilansang naan ta krus.

47 Daw kino bata an ta Dyos, gapati
kanen ta ambal ta Dyos. Ula kaw
gapati ki yaken tenged Dyos an dili
inyo na amay."

Mas Datas Katengdanan Jesus Kaysa Ta Katengdanan Abraham

48 Na pambalan Jesus mga Judio an
na Dyos an dili iran na amay tenged
ula danen gapati ki Jesus, gambal da-
nen an ki kanen, "Igo ame na ambal
na kaon yan Samaritano* daw nased-
depan ka man ta malain na ispiritu."
49 Ambal Jesus, "Ula a naseddepi ta
malain na ispiritu. Padayaw ko nang
ake na Amay, piro pagayyaan a nyo.
50 Ula a gangita na dayawen a ta
mga ittaw. Piro, ake na Amay liag
din na yaken i dayawen daw ka-
nen nang mag-ukom ta mga ittaw na
gapagayya ki yaken.
51 Sigurado gid na mga gapagayya
ki yaken silutan, piro gambal a ki kyo
na bisan kino na magtuman ta ake na
mga tudlo, dili en mapatay."
52 Ambal danen ki Jesus, "Sigu-
rado kay gid na kaon naseddepan ta
malain na ispiritu tak gambal ka pa
na mga ittaw na gatuman ta tudlo
no dili en mapatay. Nlaman nay na
tanan na mga ittaw mapatay. Bisan
na gatuman Abraham ta Dyos anay
pa sa, napatay man gyapon kanen
an daw napatay man mga prupita na
manugsugid ta kabebet-en ta Dyos.
53 Ino beet no ambalen? Salig no na
mas datas pa katengdanan no kaysa
ta katengdanan ta ate na kaapuan na
Abraham daw mga prupita? Napatay
man en danen tanan. Ino isip no
parti ta imo na kaugalingen?"
54 Sabat Jesus ki danen, "Daw
yaken nang magdayaw ta ake na
kaugalingen, ula pulos. Piro, ake na
Amay na pambal nyo na inyo man
na Amay, kanen mismo gadayaw ki
yaken.
55 Dili nyo kala ake na Amay, piro
kanen kala ko. Alimbawa, daw mag-
ambal a na ula a kakala ki kanen,
magparyo a man ki kyo na mga bula.
Piro, kala ko gid kanen an daw patu-
man ko iya na mga ambal.
56 Anay pa sa, nalipay gid ate na
kaapuan na Abraham tak gapaabot
kanen an na makita a din na mabot
a ta kalibutan i. Ta matuod, nakita a
din en daw nalipay gid kanen ya."
57 Ambal danen ki Jesus, "Tenged
ula ka pa gaidad ta singkwinta, dili
kay mapati na nakita no Abraham
ya."
58 Sabat Jesus, "Matuod gid na ula a
pa gaidad ta singkwinta, piro gambal
a ki kyo na bag-o pa natao Abraham
ya, yaken i anen en."
59 Tenged ta ambal Jesus, gatimod
danen an ta mga bato aged timbagen
kanen an asta na mapatay.† Piro,
Jesus i galin dayon naan ta mga ittaw
daw gagwa kanen an ta Timplo.

9

Pagpaayad Jesus Ta Mama Na Natao Na Bulag

1 Na gapanaw Jesus i daw iya na
mga tinudluan, may nakita danen na
mama na bulag alin ta pagtao.
2 Mga tinudluan an gainsa ki Jesus,
"Mistro, man-o tak mama an natao
na bulag? Iya na sala? Sala ta iya na
ginikanan?"
3 Sabat Jesus, "Dili tenged ta iya na
sala daw dili man tenged ta sala ta
iya na ginikanan. Bulag kanen an
aged may makita na katingalaan na
buaten ta Dyos naan ki kanen.
4 Daw adlaw, mga ittaw gaubra,
piro daw kilem, dili en danen kaubra.
Beet ambalen ko daw may uras ki pa
na mubra, dapat na buaten ta daw
ino liag ta Dyos na gapadala ki yaken
tak mabot uras na dili ta en mabuat.
5 Mintras naan a pa ta kalibutan
i, yaken ilaw para ta tanan na mga

* **8:48** Mga Samaritano ya pakebes ta mga Judio. Ta pag-ambal ta mga Judio na Jesus an Samaritano, pakebes danen kanen an. † **8:59** Gusto ta mga ittaw na timbagen danen Jesus an tak iling tan silot ta bisan kino na iya na ambal insulto ta uturidad ta Dyos. Salig danen na ambal Jesus insulto ta uturidad ta Dyos tak beet ambalen ta iya na ambal na kanen an Dyos.

ittaw tak gapapawa a ta isip ta mga ittaw.”
6 Pag-ambal Jesus, gaileb kanen naan ta basak daw gabuat kanen ta lunang. Papaid din lunang an naan ta mata ta bulag.
7 Ambal din naan ta bulag, “Miling ka naan ta may waig ya na alin ta tuburan Siloam daw maglam-os.” Siloam beet ambalen padala.

Pag-ambal Jesus, giling dayon dya bulag an daw galam-os. Kakita en kanen an daw gapanaw muli.
8 Pag-uli din, nakita kanen an ta mga silingan din daw mga ittaw na kakita ki kanen na gapalimos pa dati kanen an. Ambal danen, “Di' ba yan mama na pirmi gamungko na gapalimos?”
9 Ambal ta duma, “Kanen yan.” Piro, duma an gambal, “Dili kanen nya. Basi paryo nang danen an ta sura.”

Ambal ta mama an, “Yaken mama na dati gapalimos.”
10 Painsaan danen mama an, “Ino paagi na nayad imo an na mata?”
11 Sabat ta mama, “Ittaw ya na paumaw na Jesus gabuat ta lunang daw papaid din naan ta mata ko i. Pasugo a din na miling naan ta may waig ya na alin ta tuburan Siloam daw maglam-os. Giling a man dya daw galam-os. Yon en na kakita aren.”
12 Painsaan danen mama an, “Indya en kanen ya na gapaayad ki kaon?”

Sabat ta mama, “Inday, ula a nalam.”

Pag-imbistigar Ta Mga Pariseo Ta Mama Na Nayad

13-14 Adlaw na pabuat Jesus lunang ya daw paayad din mata ya ta mama na bulag, yon man Adlaw Ta Pagpuay. Mama ya na nayad padala ta mga ittaw naan ta mga Pariseo.
15 Pagkita ta mga Pariseo ta mama an, painsaan danen daw ino paagi na naayad iya na mata.

Sabat ta mama, “Papairan din ta lunang mata ko i daw galam-os a. Anduni kakita aren.”
16 Ambal ta pila na mga Pariseo, “Ittaw ya na gapaayad ta imo an na mata dili alin ta Dyos tak ula kanen gatuman ta mga sugo parti ta Adlaw Ta Pagpuay.”

Piro, duma an na mga Pariseo gambal, “Ittaw na gapaayad ta bulag i ula kanen kasala tak mga ittaw na gabuat ta sala dili makabuat ta katingalaan paryo ta nabuat din.” Mga Pariseo an galalisay tak ula gaparyo iran na isip parti ki Jesus.
17 Gainsa danen ta mama na nayad en, “Ino maambal no parti ta ittaw ya na gapaayad ta imo na mata?”

Sabat ta mama, “Kanen an isya na prupita.”
18 Danen na mga manugdumala ta Judio na gainsa ta mama an, ula danen gapati na dati bulag kanen an daw anduni kakita en. Tenged ula danen gapati, paumaw danen ginikanan din ya
19 daw painsaan danen, “Bata nyo ni? Matuod na kanen natao na bulag? Man-o tak kakita en kanen an anduni?”
20 Sabat ta ginikanan din, “Matuod na kanen bata nay daw natao kanen na bulag.
21 Piro, ula nay nlami daw ino paagi na kakita kanen an daw kino gapaayad ta iya na mata. Insaan nyo kanen an tenged may idad man en daw nalam man en kanen magsabat parti ta iya na kaugalingen.”
22 Iling tan sabat ta iya na ginikanan tak adlek danen an ta mga manugdumala ta Judio na gakuntra ki Jesus tenged nasapulan en ta mga manugdumala na daw kino magambal na Jesus an Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, bawalan danen na melled naan ta mga balay tipunan ta mga Judio.
23 Yon tenaan na gambal ginikanan ta bulag an na insaan kanen an ta mga manugdumala tenged may idad man en kanen an.
24 Pagtapos danen ta pag-isturya ta ginikanan ya ta mama na nayad, paumaw danen isab mama ya na

nayad daw pambalan danen, “Mag-ambal ka ta matuod parti ta ittaw ya na gapaayad ki kaon tak Dyos gamati ki kaon. Nlaman nay na ka-nen makasasala na ittaw.”
25 Sabat ta mama, “Ula ko nlami daw ittaw ya na gapaayad ki yaken makasasala. Basta nlaman ko na dati yaken i bulag, piro anduni kakita aren.”
26 Painsaan danen mama an, “Ino pabuat din ki kaon? Ino paagi na paayad din mata no an?”
27 Sabat ta mama, “Gasugid aren ki kyo, piro dili kaw mapati. Man-o tak gusto nyo mamati isab ta ambal ko? Gusto nyo man taan na kyo maimo man na mga tinudluan ta ittaw ya na gapaayad ki yaken?”
28 Pag-ambal ta mama, painsul-tuan danen kanen an, “Kaon yan iya na tinudluan, piro kami i a mga tin-udluan Moises.
29 Nlaman nay na Dyos an gambal ki Moises ya anay pa sa. Piro, daw parti ta ittaw ya na gapaayad ki kaon, ula nay nlami daw taga indi kanen an.”
30 Sabat ta mama, “Impusibli na ula nyo nlami daw taga indi ittaw na ya. Tenged kanen gapaayad ta ake na mata, nlaman ta na kanen an alin ta Dyos.
31 Nlaman ta na kanen dili makasasala tak ula gatabang Dyos an ta mga makasasala na ittaw. Gatabang nang Dyos an ta mga gasimba ki kanen daw gatuman ta iya na kabebet-en.
32 Umpisa pa sa bag-o nabuat kalibutan i, anduni nang may ittaw na gapaayad ta ittaw na bulag alin ta iya na pagtao.
33 Ula duma makapaayad ta bulag daw dili, ittaw na alin ta Dyos.”
34 Ambal danen, “Alin ta pagtao no makasasala ka en.* Man-o tak gatudlo ka pa ki kami?”

Pagtapos danen ta pag-ambal ta mama an, papalin danen kanen ya naan ta balay tipunan.

Mga Ula Gasalig Ki Jesus

35 Na nlaman Jesus na papalin ta mga manugdumala mama ya na paayad din, papangita din. Pagkita din ta mama ya, painsaan din, “Gatuo ka ki Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan?”
36 Sabat ta mama, “Sir, sugiran a no daw kino kanen an aged magtuo a ki kanen.”
37 Ambal Jesus, “Anduni nakita no en kanen an tak yon man yaken mismo na gaisturya ki kaon.”
38 Ambal ta mama, “Ginuo, gatuo a.” Pag-ambal din, dayon kanen galuod daw gadayaw ki Jesus.
39 Ambal Jesus, “Giling a di ta kalibutan i para mlaman paagi ki yaken daw kino kakala gid ta Dyos daw kino man ula an kakala ta Dyos. Mga ittaw an na ula kakala ta Dyos, danen an paryo ta mga bulag na paa-yaren ko pa aged makakita. Mga ittaw an a na gambal na danen an kakala gid ta Dyos, danen an paryo ta mga ittaw na salig danen na kakita danen an piro ipakita ko na danen mga bulag pa.”
40 Mga Pariseo na kamati ta ambal Jesus, insa danen, “Beet ambalen no na kami i mga bulag man?”
41 Sabat Jesus, “Daw ula nyo inta nlami kamatuuran na pulong ta Dyos, dili kaw usgaran na may sala kaw. Piro, tenged na gambal kaw na nlaman nyo en kamatuuran na pulong ta Dyos, kyo yan pausgaran en na may sala tak ula kaw gapati ki yaken.”

10

Jesus Paumaw Na Matuod Na Manugbantay Ta Mga Karniro

1 Gambal pa Jesus i naan ta mga Pariseo, “Igo gid na kyo yan paus-garan en na may sala tak ula kaw gapati ki yaken daw sugiran ta kyo na daw may ittaw na magselled naan ta turil ta mga karniro na ula gaagi

* **9:34** Pagpati an ta mga Judio na daw matao ittaw na bulag, yon silot ki kanen tenged ta mga sala.

naan ta gangaan tak gakatay nang, yon na ittaw manakaw daw tulisan.
2 Piro, manugbantay ta mga karniro naan gid gaagi ta gangaan.
3 Kanen an paselleren ta manugbantay ta gangaan daw iya na kagi kala gid ta mga karniro. Umawen din iya na mga karniro ta iran na mga ngaran daw dleen din mwa na kanen gauna ki danen.
4 Na napagwa din en tanan din na karniro, kanen an gauna na miling naan ta paalaban daw mga karniro gasunod ki kanen tak kala danen iya an na kagi.
5 Mga karniro an dili munod ta ittaw na dili danen kala. Magpadyo danen an ki kanen tak dili danen kala kagi an ta dili manugbantay ki danen."
6 Pagmati ta mga Pariseo ta paanggid na isturya, ula danen kaintindi daw ino beet din ambalen.
7 Ambal pa Jesus paagi ta paanggid, "Mga karniro an iling gid tan daw sugiran ta kyo na yaken gangaan na agian ta mga karniro.
8 May mga ittaw na gatudlo una ki yaken, piro ula gatudlo ta kamatuuran daw dili man dapat patian. Danen paryo ta mga manakaw daw tulisan na ula pamatii ta mga karniro.
9 Yaken gangaan. Daw kino magpasakep ta Dyos paagi ki yaken, kanen an maluwas na paryo kanen ta karniro na magselled naan ta turil daw mwa man na mangita ta kanenen na ula may malain na matabo ki kanen.
10 "Manakaw an na ittaw, tuyo din ta pag-iling naan ta mga karniro aged magnakaw, magpatay daw magsamad. Piro yaken i a, giling a di ta kalibutan i aged kabui an na ula katapusan maangken ta mga ittaw. Subla pa ta maisip daw ino kadayad ta kabui an na ula katapusan."
11 Ambal pa gid Jesus, "Yaken masaligan na manugbantay ta mga karniro. Masaligan na manugbantay, ialad din iya na kabui asta ta kamatayen aged maluwas iya na mga karniro.
12 Piro, manugbantay an na pasuulan nang dili gid paryo ta manugbantay na tag-iya. Daw makita ta pasuulan na manugbantay na may gapanekeb na ayep na gaprani ta mga karniro, dilian din mga karniro an daw mlagan. Mga karniro an tekeben daw mawas-ag man danen an.
13 Pasuulan na manugbantay gadlagan tak ula nang bali ki kanen mga karniro an tenged kanen pasuulan nang na magbantay.
14 Piro yaken i a, masaligan a na manugbantay ta mga karniro daw mga ittaw na sakep ki yaken paryo ta mga karniro ko. Kala ko danen an daw kala a man danen
15 paryo na kala a ta Dyos Amay daw kanen an kala ko man. Ialad ko ake na kabui asta ta kamatayen para ta mga ittaw na pakabig ko na ake na mga karniro.
16 May duma a pa na mga karniro* na ula natingeb naan ta yi na turil. Kinanglan na dleen ko man danen an naan ki yaken. Danen an mamati man ta ake na kagi daw magsunod man ki yaken aged tanan ko na mga karniro mag-isya nang en naan ta isya na paneng daw manugbantay.
17 "Yi tenaan na yaken i, palangga a ta ake na Amay: Ialad ko ake na kabui na mapatay a para mabui a man isab.
18 Ula may makapatay ki yaken daw dili ko itugot. May matareng a na ialad ko ake na kabui daw may matareng a man na mabui isab tak yi sugo ta ake na Amay."
19 Tenged ta ambal Jesus, ula gaparyo isip ta mga Judio parti ki kanen.
20 Tama na mga Judio gambal, "Naseddepan kanen an ta malain na ispiritu daw buang man en. Man-o tak mamati ki pa ki kanen?"

* **10:16** *Duma pa na mga karniro* na pambal Jesus beet ambalen mga ittaw na dili-Judio.

21 Piro, duma an a gambal, “Ittaw
na naseddepan ta malain na ispir-
itu dili makatudlo paryo ta tudlo din
daw dili man makapaayad ta ittaw
na bulag.”

Pagsikway Ki Jesus Ta Duma Na Mga Manugdumala Ta Judio

22 Timpo ta tagtignaw, gasilibrar
mga Judio ta pista naan ta Jerusalem
na paumaw na Pista Ta Pag-alad Ta
Timplo.†
23 Ta timpo ta yon man na pista,
Jesus i gapanaw naan ta isya na
balkon naan ta Timplo na paumaw
na Balkon Solomon.‡
24 Na gapanaw kanen dya, may
mga manugdumala ta Judio na
gatipon libot ki kanen daw gainsa,
“Ino pa gid kalugayen paglikem no
ki kami daw kino ka? Ambalen no
ki kami na maintindian nay gid daw
kaon yan Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.”
25 Sabat Jesus ki danen, “Nasugi-
ran ta kyo en daw kino a, piro dili
kaw mapati. Mga katingalaan na
papabuat ta ake na Amay ki yaken
pamatuod daw kino a gid.
26 Piro, dili kaw mapati ki yaken tak
kyo dili isya ta ake na mga ittaw na
pakabig ko na ake na mga karniro.
27 Mga ittaw na pakabig ko na ake
na mga karniro gamati ki yaken. Da-
nen an kala ko daw gasunod man
danen an ki yaken.
28 Paatagan ko danen an ta kabui
na ula katapusan daw dili man en
danen maageman silot an na ula kat-
apusan. Ula bisan kino na mag-agaw
ki danen naan ki yaken
29 tak Dyos na makagagaem na
labaw ta tanan patugyan din danen
an naan ki yaken daw ula bisan kino
man na mag-agaw ki danen naan ki
kanen.
30 Yaken daw ake na Amay isya
nang.”
31 Pagmati ta mga manugdumala ta
Judio dya ta ambal Jesus, gatimod da-
nen isab ta mga bato aged timbagen
Jesus asta na mapatay.
32 Ambal Jesus ki danen, “Napakita
ko en ki kyo tama na mga katin-
galaan na dayad na papabuat ta ake
na Amay ki yaken. Ino nabuat ko na
sala na timbagen a nyo?”
33 Sabat danen, “Timbagen nay
kaon yan dili tenged ta dayad no na
mga buat. Timbagen nay kaon yan
tenged imo an na ambal insulto ta
uturidad ta Dyos tak kaon ittaw nang,
piro gambal ka na kaon yan Dyos.”
34 Sabat Jesus ki danen, “Di' ba may
ambal naan ta inyo na sinulat na pu-
long ta Dyos na gambal Dyos an naan
ta mga ittaw na danen mga dyos?§
35 Nlaman ta na mga ambal naan ta
sinulat na pulong ta Dyos dili maimo
silian. Mga ittaw na kabaton ta sin-
ulat na pulong ta Dyos, paambal ta
Dyos na danen an mga dyos.
36 Piro yaken i a, pinili ta Dyos na
ake na Amay aged magsirbi ki ka-
nen daw papadala a din man naan
ta kalibutan i. Man-o tak pwidi ki
kyo na mga ittaw ya paambal na mga
dyos piro yaken i a, paakusaran nyo
na ake an na ambal insulto ta utur-
idad ta Dyos tak gambal a na yaken
Bata Ta Dyos?
37 Daw paryo inta ta inyo na isip na
ake na mga pabuat dili mga papabuat
ta ake na Amay ki yaken, dapat nang
na dili kaw mapati ki yaken.
38 Piro, tenged na gabuat a ta pa-
pabuat ta ake na Amay ki yaken, da-
pat mapati kaw ki yaken. Bisan ula
kaw gapati ki yaken tenged ta mga
ambal ko, magpati kaw inta ki yaken
tenged ta mga katingalaan na nabuat
ko. Daw magpati kaw ki yaken, mla-
man nyo na ake an na Amay naan
ki yaken daw yaken naan man ki ka-
nen.”

† **10:22** Pwidi nyo mabasa parti ta *Pista Ta Pag-alad Ta Timplo* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.
‡ **10:23** *Balkon Solomon* wayang daw naan ta sular ta Timplo na naan dapit ta sennangngan. Mga ligi ta Balkon Solomon alin ta saag asta ta atep daw kadatasen ta mga ligi mga dusi mitros. Balkon Solomon dili nang para ta mga Judio tak para man ta tanan na mga ittaw. § **10:34** Mga Salmo 82:6

39 Pagtapos Jesus ta pag-ambal,
padakep inta danen kanen an, piro
galikaw kanen an.
40 Galakted kanen an isab naan
ta Suba Jordan daw giling ta lugar
na naan dya Juan dati gabautismo.
Naan dya Jesus gatinir
41 daw tama na mga ittaw gaprani
ki kanen. Gaisturyaay mga ittaw an,
“Ula gabuat Juan ta mga katingalaan,
piro matuod gid tanan na mga ambal
din parti ki Jesus.”
42 Tama na mga ittaw dya gatuo ki
Jesus.

11

Pagmati Jesus Na Lazaro Gamasakit

1 May mama na gamasakit na
ngaran din Lazaro na taga-Betania.
Yon na Betania banwa na naan dya
gistar Maria daw iya na utod na
Marta.
2 Maria i, kanen Maria na ta uryan
magbubo ta paammot naan ta batiis
Ginuo Jesus daw pairan din man ta
iya na buok.* Kanen man Maria na
utod Lazaro ya na gamasakit.
3 Mag-utod ya na danen Maria daw
Marta may pasugo na miling ki Je-
sus daw ambalen ki kanen iran na
tugon, “Ginuo, pinalangga no ya na
arey gamasakit.”
4 Na pasugiran Jesus i na Lazaro
ya gamasakit, ambal din, “Risulta ta
masakit Lazaro dili katapusan ta iya
na kabui. Risulta ta iya na masakit
na makita ta mga ittaw katingalaan
na buat ta Dyos daw mapakala man
danen na daw ino naan ta Dyos naan
man ta Bata Ta Dyos.”
5 Mag-utod i na Marta, Maria daw
Lazaro palangga gid Jesus.
6 Tapos na nasugiran Jesus i na
Lazaro ya gamasakit, palambay din
anay darwa adlaw na naan kanen an
ta lugar na patiniran din.
7 Paglambay ta darwa na adlaw,
gambal Jesus i ta mga tinudluan din,
“Manaw ki en. Malik ki naan ta
Judea.”
8 Ambal ta mga tinudluan din,
“Mistro, di' ba ta pila nang ya na ad-
law patimbag ka inta na patayen ta
mga manugdumala ta Judio?† Man-o
abi na malik ka pa dya?”
9 Ambal Jesus, “Dili kaw madlek.
Di' ba ta isya adlaw may dusi uras na
pawa? Gani, bisan kino na manaw na
adlaw pa, dili kanen an makaragpa
tenged pawa pa adlaw an.‡
10 Piro, bisan kino na manaw na
kilem en, makaragpa kanen an tak
delem.”
11 Ambal pa Jesus ta mga tinud-
luan din, “Lazaro ya na ate na arey
gatunuga nang. Ilingan ko dya kanen
ya daw pukawen.”
12 Ambal ta iya na mga tinudluan,
“Ginuo, daw gatunuga nang Lazaro
ya, mayad pa kanen ya.”
13 Iling tan iran na ambal tak salig
danen na gatunuga nang Lazaro ya.
Piro, beet ambalen Jesus na Lazaro
ya patay en.
14 Gani, gambal kanen i ki danen
na maintindian gid danen, “Lazaro
ya patay en.
15 Piro, gapasalamat a na ula a
dya na napatay kanen ya aged daw
makita nyo buaten ko, magdugang
pa inyo na pagsalig ki yaken. Mos,
ilingan ta en kanen ya.”
16 Tomas na isya na tinudluan Jesus
daw paumaw man na Kapid, gambal
kanen an ta duma din na mga tinud-
luan, “Mos, bisan mapatay ki man na
duma ki Jesus, muyog ki nang en ki
kanen.”

Jesus Alinan Ta Kabui

17 Na gabot Jesus i daw iya na
mga tinudluan dani ta baryo na Beta-
nia, namatian din na appat adlaw en
nalebbeng Lazaro ya.

* **11:2** Naan ta Juan 12:1-11 pwidi nyo mabasa isturya parti ta pagbubo Maria ta paammot naan ta batiis Jesus. † **11:8** Naan ta Juan 8:59 daw 10:31 pwidi nyo mabasa parti ta pagtimbag inta ta mga bato ki Jesus. ‡ **11:9** Paagi ta paanggid na paisturya Jesus, beet din ambalen na ula may malain na matabo ki danen naan ta Judea. § **11:18** Ula isya uras na panaw paryo man ta kaadyuon na mga tallo kilumitro.

18 Kaadyuon ta Betania an alin
ta Jerusalem daw panawen ula isya
uras.§
19 Tama na mga Judio gasud-o ki
Marta daw Maria aged lingawen
tenged napatay utod ya danen.
20 Na namatian Marta na Jesus
mabot, gapanaw kanen an na mugat.
Piro, Maria i a gapabilin naan ta iran
na balay.
21 Ambal Marta ki Jesus, "Ginuo,
daw anen ka di inta, ula napatay ame
na utod.
22 Piro, nlaman ko na bisan nap-
atay en Lazaro ya, anduni iatag man
gyapon ta Dyos ki kaon daw ino pan-
gayuon no."
23 Dayon ambal Jesus, "Inyo na
utod mabannaw."
24 Ambal Marta, "Nlaman ko na ka-
nen ya mabannaw naan ta katapu-
san na adlaw na bannawen ta Dyos
mga patay."
25 Ambal Jesus, "Yaken i magban-
naw ta mga patay daw yaken man
mag-atag ta kabui. Daw kino na
gatuo ki yaken, bisan mapatay kanen
an, mabui man gyapon.
26 Daw kino kaangken ta kabui na
ula katapusan tak gatuo ki yaken, dili
en kanen an mapatay. Gapati ka ta
ambal ko?"
27 Sabat Marta, "Ee, Ginuo. Gapati
a gid na kaon Pinili Ta Dyos Na Mag-
ari daw kaon man Bata Ta Dyos na
papaabot nay na miling ta kalibutan
i."
28 Pagtapos Marta ta ambal ki Je-
sus, guli kanen naan ta iran na balay
daw paumaw din na marani Maria
an na utod din daw pasugiran din na
inay nang kagi din, "Anen en Mistro
daw pumaw ka din."
29 Pagmati Maria, dayon kanen tin-
deg daw manaw na mugat ki Jesus.
30 Na gapanaw Maria, ula pa kabot
Jesus i naan ta Betania. Naan pa
kanen ta lugar na naan dya gakitaay
kanen daw Marta.
31 Mga Judio na galingaw ki Marta
daw Maria, gasunod man ki Maria
tak nakita danen na gadali-dali ka-
nen na mindeg daw manaw. Salig
danen na Maria miling ta lebbengan
Lazaro aged naan dya magal.
32 Gabot Maria i ta lugar na naan
dya Jesus. Pagkita din ki Jesus,
galuod kanen an naan ta batiisan Je-
sus daw gambal, "Ginuo, daw anen
ka di inta, ula napatay ake na utod."
33 Na nakita Jesus na Maria an
gagal asta mga Judio na gakuyog
ki Maria, nasebean kanen i daw
natandeg gid iya na tagipusuon.
34 Gainsa kanen i ki danen, "Indi
nyo palebbenga Lazaro ya?"
Sabat danen, "Mos, Ginuo. Tudlo
nay ki kaon."
35 Jesus i gagal.
36 Gambal mga Judio an na naan
dya, "Lagen nyo. Palangga din gid
Lazaro."
37 Piro, duma an gambal, "Pa-
paayad gani Jesus mata ta bulag
ya. Man-o tak Lazaro ya a ula din
paayara para dili mapatay?"
38 Nasakitan gid Jesus i na gabot
kanen naan ta lebbengan Lazaro.
Lebbengan Lazaro isya na kwiba na
pasaraan ta bato.
39 Ambal Jesus, "Ligiren nyo bato
an."
Sabat Marta na utod Lazaro,
"Ginuo, sikad bao en kanen an tak
appat en adlaw na nalebbeng."
40 Ambal Jesus ki Marta, "Di'
ba gambal aren ki kaon na daw
magsalig ka ki yaken, makita no
katingalaan na buaten ta Dyos?"
41 Pag-ambal Jesus, paligid danen
bato ya. Gangad Jesus ta langit daw
gambal, "Amay, gapasalamat a ki
kaon tenged gamati ka ki yaken.
42 Nlaman ko man na pirmi ka
gamati ki yaken, piro iling tan ambal
ko aged mapati mga ittaw di na kaon
gapadala ki yaken."
43 Pagtapos Jesus ta pagpanga-
muyo, patuduan din iya na kagi na
gambal kanen an, "Lazaro, mwa ka."
44 Dayon gagwa Lazaro an na iya
na lima daw batiis nableberan ta tila
na panglebbeng daw naputos man
iya an na waleng ta panyo na lapad.

Ambal Jesus ta mga ittaw dya, “Badbaran nyo kanen an aged kapanaw.”

Malain Na Plano Kuntra Ki Jesus (Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2)

45 Na napatay Lazaro, tama na mga Judio gasud-o ki Maria daw kakita man ta pagbannaw Jesus ki Lazaro. Tenged ta iran na nakita, gatuo danen an ki Jesus.
46 Piro, duma an a ki danen giling naan ta mga Pariseo daw gasugid na Lazaro ya pabannaw Jesus.
47 Mga Pariseo na pasugiran ta mga ittaw parti ta nabuat Jesus daw mga manugdumala na mga pari man gapaumaw ta mga mimbro ta Sanedrin na kadatasan na kunsiyo ta mga Judio aged magsapol danen an. Gaisturyaay danen an, “Ino buaten ta tak ittaw na ya gabuat ta sikad tama na mga katingalaan?
48 Daw largaan ta nang kanen an ta iya na mga buat, tanan na mga ittaw magpati na kanen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari. Sulungon ki gid ta mga Romanen daw gubbaen danen Timplo ta ate na Dyos daw samaren man ate na nasyon.”*
49 Naan man dya ta iran na pagsapol pinakadatas na manugdumala ta mga pari ta yo na taon. Ngaran din Caifas. Ambal din ta mga manugdumala, “Paryo kaw inyo ula kaintindi.
50 Ula nyo naintindii na mas dayad daw isya nang na ittaw mapatay para ki kiten na mga paryo din na Judio kaysa mapatay tanan na mga ittaw ta ate na nasyon.”
51 Ula kanen gambal ta iya nang na isip tak pabetang ta Dyos naan ta iya na isip daw ino ambalen din bilang kanen pinakadatas na pari ta yo na taon. Iya na paambal beet ambalen na mapatay Jesus para ta mga paryo din na mga Judio.
52 Piro, dili beet ambalen na mapatay Jesus para ta mga Judio nang. Beet ambalen man na mapatay Jesus para ta tanan na mga ittaw na maimo na mga bata ta Dyos na naan alin ta lain-lain na mga lugar aged mga Judio daw dili-Judio man mag-isya danen tanan.
53 Umpisa sa na adlaw, mga manugdumala ta Judio gaplano daw ino paagi na ipapatay danen Jesus i.
54 Tenged ta plano ya danen, ula en gapakita Jesus i naan ta tama na mga ittaw ta mga banwa ta mga Judio. Giling kanen naan ta banwa na Efraim na dani ta lugar na ula kabalayan daw naan dya kanen gatinir na duma ta iya na mga tinudluan.
55 Na dali nang en mabot timpo na mag-umpisa pista ta mga Judio na paumaw na Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto, tama na mga ittaw giling naan ta Jerusalem na alin ta duma man na mga banwa aged magtuman ta iran na sunuran paagi ta mga sirimunya ta paglimpyo.†
56 Papangita ta mga ittaw Jesus an, piro ula danen nakita. Na gatipon danen naan ta Timplo, gainsaay danen an, “Ino ta inyo na isip? Miling taan ta pista i Jesus ya?”
57 May sugo alin ta mga manugdumala na mga pari daw mga Pariseo na daw kino nalam daw indi Jesus an, dapat isugid din naan ta mga manugdumala aged ipadakep danen Jesus an.

12

Pagbubo Maria Ta Maalen Na

* **11:48** Ta timpo Jesus, galaem mga Judio na daw mabot Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, kanen magdumala ta mga sundalo daw pirdien din mga Romanen daw paalinen din danen an naan ta lugar ta mga Judio. Ta isip ta mga manugdumala ta Judio basi may plano Jesus daw iya na mga tinudluan na magbatok ta gubirno ta Roma. Daw magbatok danen, mga sundalo ta gubirno ta Roma magbales daw samaren man danen nasyon ta mga Judio. † **11:55** Mga Judio, may sunuran parti daw ino dapat buaten aged bilangen danen an na ‘limpyo’. Daw bilangen danen na limpyo beet ambalen na pwidi en danen an marani ta Dyos aged simbaen kanen an. Pwidi nyo mabasa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay parti ta pagpati ta mga Judio na may paumaw danen na *limpyo.*

Paammot Naan Ta Batiis Jesus (Mateo 26:6-13; Marcos 14:3-9)

1 Na annem nang en adlaw bago ta pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto, Jesus i giling naan ta Betania na lugar Lazaro. Lazaro i, kanen mama na pabannaw Jesus.
2 Na naan Jesus ta Betania, gaanda Lazaro daw iya na mga utod ta ispisyal na yapon tak nalipay danen na gabot Jesus an. Marta an gasirbi daw Lazaro i isya ta mga gaduma ki Jesus na gakaan.
3 Maria i gakamang ta tenga litro ta puro na paammot na maalen na buat alin ta tanem na nardo. Pabubo din naan ta batiis Jesus daw batiis ya papairan din man ta iya na buok. Bilog na balay gaenneb gid ta ammot.
4 Naan man dya Judas Iscariote* na isya na tinudluan Jesus. Kanen tinudluan na ta pila nang en na adlaw magtraydor ki Jesus. Gariklamo kanen an na ambal din,
5 "Man-o tak ula pabligya paammot an aged iatag kwarta an naan ta mga imol? Bayad ta yan na paammot tallo gatos na sinsilyo na pilak."†
6 Iling tan ambal Judas dili tenged na naluoy kanen an ta mga imol. Ambal din iling tan tak kanen an manakaw. Kanen gaibit ta kwarta danen Jesus daw pirmi din pakamangan.
7 Ambal Jesus, "Largaan nyo nang Maria an tak patagana din paammot na i para ta iya na pagpriparar ta lawa ko para ta ake na lebbeng.‡
8 Mga imol an pirmi nyo duma, piro yaken i a, dili en maglugay na duma ki kyo."
9 Tama na mga Judio kamati na Jesus naan ta Betania daw giling man danen dya. Piro, dili nang tenged ki Jesus giling danen dya tak gusto man danen na makita Lazaro ya na pabannaw Jesus.
10 Mga manugdumala na mga pari gaplano na Lazaro an ipapatay man danen.§
11 Tenged ta pagbannaw ki Lazaro, tama na mga Judio ula en gasunod ta tudlo ta mga manugdumala. Gatuo danen an ki Jesus.

Pagselled Jesus Naan Ta Jerusalem (Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40)

12 Sunod na adlaw pagtapos danen Lazaro ta pag-iwat ta ispisyal na yapon para ki Jesus, sikad tama na mga ittaw namista naan ta Jerusalem daw nabalitaan man danen na Jesus an miling dya.
13 Gakamang mga ittaw an ta mga daon ta kaoy na palma* daw gapanaw danen na magsugat ki Jesus naan ta gwa ta syudad. Ta iran na pagsugat, gasinggit danen, "Dayawen ta Dyos an! Dayawen gabot an na papadala ta Ginuo Dyos! Dayawen Ari ta mga linai Israel!"†
14 Gasugo Jesus na dlaan kanen an ta isya na bata pa na asno daw gasakay kanen an. Pabuat din an paryo gid ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos:

15 "Kyo na naan ta syudad Sion,‡ dili kaw madlek
tak anduni inyo na ari mabot en
na gasakay ta bata pa na asno."§

---

* **12:4** May pasaysay parti ta *Iscariote* na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Juan 6:71. † **12:5** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo singko, ta timpo Jesus kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na ittaw. ‡ **12:7** Ta timpo Jesus, paammot na nardo pagamit nang para pangbanyos ta patay. § **12:10** Naan ta Juan 11:53 pwidi nyo mabasa na mga manugdumala ya gaplano na Jesus an ipapatay danen. * **12:13** *Daon ta kaoy na palma* gaanggid ta daon ta niog. Duma na mga daon ta palma pabetang ta mga ittaw naan ta dalan na agian Jesus daw duma na daon ta palma papaspas aged magtaod danen ki Jesus. Kaugalian ta mga Judio anay pa sa na dalan na agian ta ari paapinan danen aged ipakita iran an na pagtaod ki kanen. Naan ta 2 Mga Ari 9:13 pwidi nyo mabasa parti ta iling tan na kaugalian. † **12:13** Mga Salmo 118:26 ‡ **12:15** *Jerusalem* paumaw man na *Sion.* § **12:15** Isaias 62:11; Zacarias 9:9 Ta timpo Jesus, daw may mabot na ari, katamaan ki danen gasakay ta dayad na kabayo aged makita ta mga ittaw na datas iran na katengdanan. Piro, Jesus an dili iling tan ta iya na pag-abot tak gasakay kanen an ta asno na ayep na pagamit para ta pangarga.

16 Ta primiro, mga tinudluan Jesus ula pa danen naintindii daw ino beet ambalen ta mga natabo ta pag-iling Jesus naan ta Jerusalem. Piro, pagbannaw ki Jesus daw pagbalik din naan ta langit, nademdeman danen ambal ya naan ta sinulat na pulong ta Dyos parti ki kanen daw naintindian man danen na ambal ya parti ki kanen natuman gid paagi ta mga natabo ta pag-iling din naan ta Jerusalem.

17 Ta adlaw na gaselled Jesus i naan ta Jerusalem, tama na mga ittaw gasugid ta duma na mga ittaw parti ta iran na nakita na Jesus gaumaw ki Lazaro na mwa ta lebbengan daw pabannaw din.

18 Tama na mga ittaw gapanaw na magsugat ki Jesus naan ta gwa ta syudad tak namatian danen na gabuat kanen ta katingalaan.

19 Mga Pariseo an gaisturyaay, "Ula ki en mabuat. Lagen nyo, tanan na mga ittaw gasunod en ki kanen."

Pag-ambal Jesus Parti Ta Iya Na Kamatayen

20 May mga dili-Judio man na giling ta Jerusalem para mamista daw magsimba ta Dyos.

21 Duma an ki danen giling ki Felipe na taga-Betsaida na banwa na sakep ta Galilea daw gambal, "Sir, gusto nay mag-isturya ki Jesus."

22 Pagmati Felipe, gapanaw kanen an daw pasugiran din Andres ya. Darwa en danen gapanaw na miling ki Jesus na magsugid parti ta ambal ya ta mga dili-Judio.

23 Pagmati Jesus ta sugid danen Felipe daw Andres, ambal din ki danen, "Mabot en uras na Kanen i Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, makala daw kino gid kanen i paagi ta iya na kamatayen.

24 Sigurado gid na mabot en uras na ya daw sugiran ta kyo na daw isya na binni na trigo dili matanem naan ta basak, mabilin na isya nang. Piro, daw matanem, magtubo daw mamunga ta tama.*

25 Daw kino gapalabi ta iya na kabui, dili din maangken kabui na ula katapusan. Piro, bisan kino ula gapalabi ta iya na kabui unti ta kalibutan, maangken din kabui na ula katapusan.

26 Bisan kino na magsirbi ki yaken, kinanglan na magsunod ki yaken aged daw indi a, anen man dya kanen an na suguon ko. Daw kino gasirbi ki yaken, kanen tagan ta Dyos Amay ta dayad na bales."

27 Ambal pa Jesus, "Anduni, paryo ta dili ko masarangan isipen maagian ko an daw dili ko man mlaman daw ino dapat ko na ambalen! Amay ko, luwasen a no ta segeng na kabellay na maagian ko! Piro, tuyo ta pag-iling ko ta kalibutan i aged maagian ko gid segeng na kabellay na naan ta imo na plano.

28 Amay ko, ipakala no naan ta mga ittaw paagi ki yaken daw kino gid kaon yan. Gapasakep a ta imo na kabebet-en."

Dayon may namatian na gambal na naan ta langit, "Paagi ki kaon, napakala ko en daw kino a gid daw ipakala ko eman paagi ki kaon."

29 Mga ittaw na gatipon dya namatian man danen gambal ya na naan ta langit. Duma ki danen gambal, "Gadageeb," daw duma an a gambal, "May angil na gaisturya ki kanen!"

30 Ambal Jesus ta mga ittaw dya, "Ambal ya na namatian nyo dili para ki yaken tak para nya ki kyo.

31 Anduni, gabot en timpo na mga ittaw mausgaran en tenged ta iran na pagkuntra ta Dyos daw timpo man en na mapirdi Satanas an na gapangulo ta mga ittaw na gakuntra ta Dyos.

32 Daw ibetang aren naan ta kaoy daw ipadatas† alin ta basak, ipakita ko ake na kaluoy ta tanan na mga ittaw aged magtuo danen ki yaken."

* **12:24** Beet ambalen Jesus na kanen paryo ta binni na patanem daw gatubo tak ta pila nang en na adlaw, mapatay kanen daw ilebbeng daw mabannaw. † **12:32** Naan ta Juan 3:13-15 daw 8:28 pwidi nyo mabasa na Jesus an gambal na kanen an *ipadatas.*

33 Iling tan ambal Jesus aged mla-
man ta mga ittaw daw ino na paagi
iya an na kamatayen.
34 Sabat ta mga ittaw dya ki Jesus,
“Natudluan kay en na naan ta sinu-
lat na pulong ta Dyos may ambal na
Pinili Ta Dyos Na Mag-ari mabui ta
ula katapusan. Man-o tak gambal ka
na naan ta plano ta Dyos na Kanen
Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta
Kalibutan ipadatas? Kino Kanen an
Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta
Kalibutan?”
35 Gasabat Jesus i paagi ta isya
na paanggid na isturya parti ta iya
na kaugalingen, “Ula nang en lu-
gay na ilaw i marwad en naan ki
kyo. Mintras na ilaw i anen pa ki
kyo, magpadayon kaw ta inyo na
pagpanaw aged dili kaw mabutan ta
delem tak bisan kino na gapanaw
naan ta delem, dili din mlaman daw
indi kanen an punta.
36 Gani, magtuo kaw ki kanen na
paumaw na Ilaw mintras anen pa ka-
nen ki kyo aged maimo kaw na sakep
ki kanen na gasunod ta iya na tudlo.”
Pagtapos Jesus ta ambal, galin ka-
nen dya daw ula en kanen gapakita
naan ki danen.

Mga Judio Ula Man Gyapon Gatuo Ki Jesus

37 Bisan nakita ta mga ittaw na
tama en na katingalaan na pabuat
Jesus na pamatuod daw kino kanen
an, ula man gyapon danen an gatuo
ki kanen.
38 Tenged ula danen gatuo, natu-
man nasulat Isaias na prupita anay
pa sa,
“Ginuo, paryas ula ittaw na gapati ta
palaygay nay
daw paryas man ula ittaw na
kaintindi daw ino beet am-
balen ta imo na mga buat paagi
ta bakod no na gaem.”‡
39 Nasulat man Isaias daw ino tenaan
na dili magtuo mga ittaw:
40 “Pabulag danen an ta Dyos
daw padessen din man iran na
mga ulo
aged paryas ula danen kakita daw
ula man kaintindi
tak basi daw maintindian da-
nen, magnelsel daw marani ki
yaken daw patawaren ko da-
nen an.”§
41 Iling tan pasulat Isaias anay pa
sa parti ki Jesus tak napakala daan
ta Dyos ki Isaias na daw ino naan ta
Dyos naan man ta Pinili Ta Dyos Na
Mag-ari. Tenged napakala ki kanen,
gambal kanen parti ta Pinili Ta Dyos.
42 Maskin may mga ittaw na ula
gatuo ki Jesus, tama man gyapon
gatuo ki kanen asta man mga manug-
dumala ta Judio. Piro, mga manugdu-
mala an ula gaako na gatuo danen an
tak adlek ta mga Pariseo tenged mga
gatuo an ki Jesus pabawalan ta mga
Pariseo na melled naan ta mga balay
tipunan ta mga Judio.
43 Ula danen gaako tak palabi da-
nen na dayawen danen an ta mga
ittaw kaysa na dayawen ta Dyos.

Tenaan Na Mga Ittaw Sintinsyaan Ta Dyos

44 Na gatudlo Jesus i naan ta mga it-
taw, gambal kanen na patuduan din
iya na kagi, “Bisan kino magtuo ki
yaken, kanen gatuo man ta gapadala
ki yaken.
45 Bisan kino kakita ki yaken,
kakita man en ta gapadala ki yaken.
46 Giling a di ta kalibutan i aged
yaken paryo ta ilaw na magpapawa
naan ta mga ittaw para bisan kino
na magtuo ki yaken, paryo na dili en
kanen an naan ta delem.
47 “Bisan kino kamati ta ake na
ambal, piro ula kanen gatuman, dili
yaken magsintinsya ki kanen ta ula
katapusan na silot tak ula a giling di
ta kalibutan i aged magsintinsya ta
mga ittaw. Giling a di aged luwasen
ko danen an alin ta ula katapusan na
silot ta Dyos.
48 Piro, mga ittaw na gasikway ki
yaken daw ula gapati ta ake na am-
bal, silutan danen an naan ta kata-
pusan na adlaw na mag-ukom Dyos
an ta mga ittaw. Silutan danen an

‡ **12:38** Isaias 53:1 § **12:40** Isaias 6:10

tenged ula danen gatuman ta ake na ambal.
49 Ula a gambal ta ake nang na liag tak Amay ko na gapadala ki yaken, kanen gasugo daw ino ambalen ko.
50 Nlaman ko na daw mambal a naan ta mga ittaw daw ino pasugo ta ake na Amay ki yaken na ambalen, maintindian danen daw ino paagi na maangken danen kabui na ula katapusan. Gani, pambal ko nang daw ino papaambal ta ake na Amay ki yaken."

13

Pag-ugas Jesus Ta Batiis Ta Iya Na Mga Tinudluan

1 Bag-o ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto, nlaman Jesus na mabot en uras na matuman plano ta Dyos para ki kanen na malin kanen ta kalibutan i daw malik ta Dyos na iya na Amay. Alin ta una pagugma gid Jesus iya na mga ittaw na gasunod ki kanen daw pagugma din man danen an asta ta katapusan.*
2 Na Jesus i daw iya na mga tinudluan gayapon, Judas an na bata Simon Iscariote† naan en ta iya na isip na magtraydor kanen ki Jesus tak iling tan na plano nabetang en daan Satanas naan ta iya na isip.
3 Jesus i, nlaman din en na tanan na uturidad paatag ta Dyos na iya na Amay naan ki kanen daw kanen alin ta Dyos daw malik man ta Dyos.
4 Tenged na nlaman en Jesus, iling ti pabuat din: Na ula pa galin mga tinudluan din naan ta lamisa, gatindeg kanen i daw palubbas din iya na mga pang-apaw na bayo daw pableberan din ta twalya iya na awak.
5 Gabetang kanen an ta waig naan ta labador daw dayon din paugasan mga batiis ta iya na mga tinudluan daw papairan din man ta twalya na nablebed naan ta iya na awak.
6 Na naan en kanen i ki Simon Pedro, ambal Simon Pedro, "Ginuo, man-o tak kaon gid mag-ugas ta ake na batiis?"
7 Sabat Jesus, "Anduni dili no pa maintindian daw ino beet ambalen ta pabuat ko, piro mabot adlaw na maintindian no en."
8 Ambal Pedro, "Dili pwidi na kaon mag-ugas ta ake na batiis."
Sabat Jesus, "Daw dili ka magpaugas ki yaken ta imo na batiis, dili ka en ake na duma."
9 Ambal Simon Pedro, "Ginuo, daw iling tan, dili nang batiis ko ugasan no. Ugasan no man asta ake i na lima daw ulo."
10 Ambal Jesus, "Ittaw na kalangoy en dili kinanglan mangoy isab tak bilog din na lawa limpyo en. Batiis din nang kinanglan na ugasan isab. Kyo yan mga limpyo en, piro dili kyo tanan."
11 Iling tan ambal Jesus na dili tanan na tinudluan din limpyo tak nlaman din daw kino magtraydor ki kanen.
12 Pagtapos ta pag-ugas Jesus ta iran na mga batiis, pasuksok din isab iya na pang-apaw na bayo daw malik naan ta lamisa. Gainsa kanen ta mga tinudluan din, "Naintindian nyo pabuat ko an ki kyo anduni?
13 Paumaw a nyo na 'Mistro' daw 'Ginuo'. Igo man tak yaken matuod nyo na mistro daw Ginuo.
14 Tenged yaken i na inyo na Ginuo daw Mistro gaugas ta inyo na mga batiis, dapat na kyo man mag-ugas ta batiis ta mga duma nyo.
15 Yon alimbawa ko para sunuron nyo.
16 Dapat gid na sunuron a nyo daw sugiran ta kyo na katengdanan ta isya na suguon dili mas datas kaysa ta katengdanan ta amo din daw katengdanan ta isya na ittaw na pasugo dili mas datas kaysa ta katengdanan ta gapadala ki kanen.

* **13:1** Naan ta Griego nasulat mga ambal ya na daw isalyo naan ta Kagayanen na linggwai pwidi iling ti: *pagugma din asta ta katapusan.* Pwidi man iling ti: *papakita din gid ki danen daw ino kabakod iya na paggugma.* † **13:2** May pasaysay parti ta *Iscariote* na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Juan 6:71.

17 Anduni, nlaman nyo en kamatuuran na patudlo ko. Daw tumanen nyo, maangken nyo kalipay na alin ta Dyos."

Pagsugid Jesus Parti Ta Pagtraydor Ki Kanen
(Mateo 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lucas 22:21-23)

18 Jesus i gambal pa naan ta iya na mga tinudluan, "Ake na paisturya dili parti ki kyo tanan tak nlaman ko daw ino naan ta isip ta kada ittaw na papili ko. Piro, kinanglan na matuman yi na ambal na naan ta sinulat na pulong ta Dyos, 'Duma ko na gakaan na dengngan ki yaken, kanen an magkuntra ki yaken.'
19 Anduni bag-o matabo, gasugid a daan ki kyo na may magkuntra ki yaken aged patian nyo daw kino yaken i.
20 Sigurado gid na yaken i pambal ko ya na yaken daw sugiran ta kyo na daw kino magbaton ta mga ittaw na papadala ko, paryas man na yaken pabaton din. Daw kino magbaton ki yaken, paryas man na pabaton din ake na Amay na gapadala ki yaken."
21 Pag-ambal Jesus ta iling tan, sakit gid iya na nakem. Paprangka din iya na mga tinudluan na ambal din, "Gaduma kaw anduni ki yaken ta pagkaan, piro sugiran ta kyo na isya ki kyo magtraydor ki yaken."
22 Pagmati ta mga tinudluan Jesus, gatan-away danen an tak ula danen nlami daw kino paambal din.
23 Isya na tinudluan Jesus na pinalangga din naan ta iya na kilid.
24 Tinudluan na ya pasinyasan Simon Pedro na insaan din Jesus an daw kino gid ki danen paambal Jesus.
25 Gasandig ki Jesus tinudluan an daw gainsa, "Ginuo, kino gid paambal no ya?"
26 Sabat Jesus, "Itublok ko biak i na tinapay. Daw kino tagan ko, kanen magtraydor ki yaken." Pag-ambal Jesus, patublok din tinapay an daw paatag din ki Judas na bata Simon Iscariote.
27 Pagbaton Judas ta tinapay an, gaseddep dayon Satanas ki kanen.

Ambal Jesus ki Judas, "Giran no. Buaten no en plano no an."
28 Pag-ambal Jesus, ula bisan isya ki danen dya kaintindi daw man-o tak gambal kanen ki Judas ta iling tan.
29 Salig ta duma na mga tinudluan na basi Judas an pasugo nang Jesus na malit ta iran na mga kinanglanen para ta pista daw basi man pasugo din Judas an na mag-atag ta limos naan ta mga imol tak Judas gaibit ta iran na kwarta.
30 Pagbaton Judas ta tinapay ya na paatag Jesus, gagwa kanen an dayon daw manaw. Kilem nya en.

Bag-o Na Sugo

31 Na galin en Judas ki danen Jesus, gambal Jesus i naan ta duma na mga tinudluan, "Mabot en uras na Kanen i Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan, mapakala kanen paagi ta iya na kamatayen daw kino gid kanen i daw paagi ki kanen mapakala man en daw kino gid Dyos an.
32 Daw mapakala paagi ki kanen daw kino gid Dyos an, dayon man kanen i ipakala ta Dyos daw kino gid kanen an."
33 Ambal pa Jesus, "Kyo na pabilang ko na ake na mga bata, dili aren maglugay na duma ki kyo. Mangita kaw gid ki yaken, piro dili kaw makailing ta ilingan ko paryo ta paambal ko naan ta mga manugdumala ta Judio.
34 Gani, may bag-o a na sugo para ki kyo: Dapat maggugmaay kaw. Daw ino ake na paggugma ki kyo, dapat na iling man tan inyo an na paggugma ta kada isya.
35 Daw makita ta mga ittaw na kyo yan gagugmaay, mlaman danen na kyo yan ake na mga tinudluan."

Pagsugid Jesus Na Mambal Pedro Na Dili Din Kala Jesus
(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34)

36 Simon Pedro i gainsa ki Jesus, "Ginuo, indi ka gid punta?"

Sabat Jesus, “Anduni, dili ka pa
kakuyog ki yaken ta ilingan ko, piro
ta uryan munod ka.”
37 Insa Pedro, “Ginuo, man-o tak
dili a kakuyog ki kaon anduni? Anda
aren na mapatay para ki kaon.”
38 Sabat Jesus ki Pedro, “Nyan salig
no na anda ka gid na mapatay para ki
yaken! Dayad gid ambal no an, piro
gambal a ki kaon na bag-o magtagaok
manok kani kambal ka en ta tallo
bisis na dili a no kala.”

14

Katapusan Na Tugon Jesus Ta Iya Na Mga Tinudluan

1 Gapadayon Jesus i ta pag-ambal
naan ta iya na mga tinudluan, “Dili
kaw magpalibeg. Magsalig kaw ta
Dyos Amay daw magsalig kaw man ki
yaken.
2 Istaran ta ake na Amay sikad
wayang na tama na mga maistaran
dya. Muna a ki kyo daw buaten ko
mga dapat buaten aged makaistar
kaw dya. Matuod gid ambal ko ki kyo.
3 Tenged muna a ki kyo daw buaten
ko mga dapat buaten aged makaistar
kaw dya, malik a di daw dleen ta kyo
dya aged duma kaw ki yaken.
4 Nlaman nyo en agian an munta ta
ake na ilingan.”
5 Tomas gambal ki Jesus, “Ginuo,
ula kay nalam daw indi ka punta.
Gani, ino paagi na mlaman nay agian
na munta ta ilingan no ya?”
6 Sabat Jesus ki Tomas, “Yaken
agian, kamatuuran, daw kabui tak
paagi nang ki yaken mga ittaw
marani ta Dyos Amay daw mlaman
man danen kamatuuran an parti ki
kanen daw mabaton man kabui na
ula katapusan. Ula duma na paagi na
mga ittaw makakala ta Dyos Amay
daw makaprani man ki kanen daw
dili, paagi nang ki yaken.
7 Tenged nakala a nyo en, makala
nyo man ake na Amay. Umpisa
anduni, sigurado na kala nyo daw
nakita nyo man kanen an en.”
8 Ambal Felipe ki Jesus, “Ginuo,
ipakita no ki kami Dyos Amay an.
Daw makita nay kanen an, kuntinto
kay en.”
9 Sabat Jesus, “Felipe, lugay aren na
duma ki kyo. Man-o tak ula a no pa
gid nakala? Bisan kino na kakita ki
yaken, kakita man ta Amay ko. Man-
o tak gambal ka pa na ipakita ko ki
kyo ake na Amay?
10 Ino, ula ka gapati na yaken i naan
a ta ake na Amay daw ake an na Amay
naan man kanen ki yaken? Ake na
mga ambal ki kyo dili alin ki yaken.
Ake na mga ambal alin ta ake na
Amay na pirmi naan ki yaken. Kanen
man alinan ta mga pabuat ko.
11 Kyo yan dapat mapati na yaken
i naan a ta ake na Amay daw ake an
na Amay naan man kanen ki yaken.
Piro, daw dili kaw mapati ki yaken
tenged ta ake na ambal, mapati kaw
ki yaken tenged ta mga katingalaan
na pabuat ko.
12 “Dapat gid na mapati kaw ki
yaken tenged ta mga pabuat ko daw
sugiran ta kyo na mga gatuo an ki
yaken magbuat man paryo ta pabuat
ko daw magbuat man danen ta mas
pa ta ake na mga nabuat tak malik a
ta ake na Amay.
13 Bisan ino pangabayen nyo ta ake
na Amay tenged sakep kaw ki yaken,
buaten ko aged makala daw kino gid
Dyos Amay an paagi ki yaken na Bata
din.
14 Daw mangabay kaw ta bisan ino
tenged na sakep kaw ki yaken, sigu-
rado na buaten ko.”

Pangako Jesus Parti Ta Dyos Ispiritu Santo

15 Gapadayon Jesus i ta pag-ambal
naan ta iya na mga tinudluan, “Daw
pagugma a nyo, magtuman kaw ta
ake na mga sugo
16 daw yaken, mangabay a naan ta
Dyos Amay na magpadala kanen ta
isya na sal-i ki yaken na magduma ki
kyo daw mag-ubay man ta ula kata-
pusan.
17 Kanen na magduma ki kyo Dyos
Ispiritu Santo na magtudlo ki kyo
ta kamatuuran. Mga ittaw na ula
gapati ta Dyos, ula danen pabaton

Dyos Ispiritu Santo an tak dili danen kaintindi ki kanen daw dili man danen kala. Piro kyo yan, kala nyo kanen an tak duma kanen ki kyo daw mabot adlaw na naan en kanen an ki kyo.
18 "Dili ko pabay-an kyo yan na ula kaw duma tak malik a gid ki kyo.
19 Mga ittaw na ula gapati ta Dyos, dali nang en mabot uras na dili a danen makita, piro kyo a, makita a nyo pa man gyapon. Tenged mabui a isab, mabui kaw man ta ula katapusan.
20 Ta adlaw na mabui a isab, mlaman nyo na yaken i naan a ta ake na Amay, kyo yan naan kaw ki yaken, daw yaken i naan a ki kyo.
21 Bisan kino na paintindi din gid ake na mga sugo daw patuman, kanen gagugma man ki yaken. Bisan kino na gagugma ki yaken, pagugma man kanen an ta ake na Amay. Pagugma ko man kanen an daw ipakala ko pa gid ake na kaugalingen ki kanen."
22 Isya na tinudluan Jesus na ngaran din Judas may insa ki Jesus. -- Yi na Judas dili Judas Iscariote. -- Gainsa Judas i ki Jesus, "Ginuo, man-o tak naan no nang ki kami ipakala gid imo an na kaugalingen? Man-o tak dili no ipakala imo an na kaugalingen naan ta tanan na mga ittaw?"
23 Sabat Jesus, "Daw kino gagugma ki yaken, tumanen din ake na mga ambal. Daw iling tan buaten din, Amay ko an maggugma ki kanen daw yaken i daw ake an na Amay naan kay ki kanen na kanen paryo balay na ame na istaran.
24 Piro, bisan kino na ula gagugma ki yaken, ula din tumana ake na mga ambal. Ake na ambal na namatian nyo dili alin ki yaken tak naan alin ta ake na Amay na gapadala ki yaken.
25 "Yon pasugid ko en daan ki kyo mintras anen a pa di duma ki kyo.
26 Isya an na magduma ki kyo na yon man Dyos Ispiritu Santo na ipadala ta Dyos Amay naan ki kyo na sal-i ki yaken, kanen an magtudlo ki kyo ta tanan na mga kinanglan na mlaman nyo parti ta ake na mga ambal daw kanen man magpademdem ki kyo ta tanan na mga paambal ko.
27 "Tawwayen ko inyo na nakem. Katawwayan na iatag ko ki kyo paryo ta katawwayan ta ake na nakem. Mga ittaw na ula gapati ta Dyos, dili danen makaatag ki kyo ta iling sa na katawwayan. Dili kaw magpalibeg daw dili kaw man madlek.
28 Namatian nyo ambal ko ki kyo na mabilin ta kyo, piro malik a man. Daw matuod na pagugma a nyo, inta magkalipay kaw tak miling a ta ake na Amay na iya na katengdanan mas datas pa kaysa ta ake na katengdanan.
29 Pasugid ko daan ki kyo na malik a ta ake na Amay bag-o matabo na malik a aged daw matabo en na paryo gid ta ake na ambal, magtuo kaw ki yaken.
30 "Dili aren maglugay na magambal ki kyo tak mabot di en Satanas na gapangulo ta mga ittaw na ula gapati ta Dyos. Ula kanen an uturidad na magdumala ki yaken.
31 Piro, mabaton ko tanan na mga matabo ki yaken na plano ta Dyos daw patuman ko man tanan din na mga sugo ki yaken aged tanan na mga ittaw mlaman danen na pagugma ko ake na Amay. Mos, manaw ki en."

15

Jesus Paumaw Na Matuod Na Puon Na Ubas

1 Gambal pa Jesus i naan ta iya na mga tinudluan paagi ta paanggid, "Yaken matuod na puon na ubas daw ake na Amay manug-asikaso.
2 Kada sanga ko na ula gabunga pautod din daw kada sanga na gabunga pauturan din ta ugbos aged malimpyo daw mamunga pa gid ta tama.
3 Kyo paryo ta mga nalimpyuan na mga sanga na gabunga gid ta tama tak gabag-o kaw paagi ta ake na tudlo.

4 Magpadayon kaw na naan kaw ki
yaken na yon man yaken i magpa-
dayon na naan a ki kyo. Daw sanga
ta ubas mabelag naan ta iya na puon,
sanga an dili mamunga. Iling man
tan, daw dili kaw magpadayon na
naan kaw ki yaken, paryo kaw ta mga
sanga na dili mamunga.
5 "Yaken i puon na ubas daw kyo
yan mga sanga. Daw magpadayon
kaw na naan kaw ki yaken daw
yaken magpadayon na naan a man
ki kyo, paryo kaw ta sanga na miad
mamunga tak daw mabelag kaw ki
yaken, dili kaw makabuat ta bisan
ino.
6 Bisan kino na dili magpadayon na
naan kanen ki yaken, kanen paryo
ta sanga na papilak nang daw gaega.
Dayon patipon daw sunugon.
7 Piro, daw kyo magpadayon na
naan kaw ki yaken daw ake na mga
ambal naan ta inyo na tagipusuon,
bisan ino inyo na pangabayen, bu-
aten ko.
8 Iling ti na paagi na ipakala nyo
naan ta mga ittaw daw kino gid Dyos
Amay: magpadayon kaw ta pagbuat
ta miad na makapalipay ta Dyos na
yon man mlaman ta mga ittaw na kyo
yan mga tinudluan ko.
9 "Kyo yan pagugma ko paryo ta
paggugma ta Amay ko ki yaken.
Gani, magpadayon kaw ta pagtuman
ki yaken tak daw iling tan buaten
nyo, mlaman nyo na pirmi ta kyo
pagugma.
10 Daw tumanen nyo ake na mga
sugo, mlaman nyo pirmi na pagugma
ta kyo, paryo ta pagtuman ko ta mga
sugo ta ake na Amay na nlaman ko na
pirmi a din pagugma.
11 Iling tan paambal ko ki kyo aged
bakod gid inyo na kalipay paryo man
ta ake na kalipay.
12 "Yi sugo ko ki kyo na maggug-
maay kaw paryo ta paggugma ko ki
kyo.
13 Ula gugma na mas dayad pa ti
na paalad ta isya na ittaw iya an na
kabui na mapatay kanen an para ta
iya na mga arey.
14 Daw magtuman kaw ta ake na
mga sugo, kyo yan mga arey ko.
15 Dili ta kyo en umawen na mga
suguon tak mga suguon an ula nalam
daw ino buat ta iran na amo. Piro,
umawen ta kyo en mga arey ko tak
nasugid ko en ki kyo tanan na nama-
tian ko na alin ta ake na Amay.
16 Dili kyo gapili ki yaken. Yaken
gapili ki kyo daw papadala ta kyo
na miling kaw daw maglaygay naan
ta mga ittaw aged danen an magtuo
man. Ta iling tan na paagi, inyo
na pagpati ki yaken may risulta na
magpadayon naan ta ula katapusan.
Tenged man na kyo mga papili daw
papadala ko, pwidi kaw mangabay ta
bisan ino naan ta ake na Amay tak
sakep kaw ki yaken daw sigurado na
iatag din ki kyo.
17 Ambalen ko isab na yi sugo ko
ki kyo na dapat maggugmaay kaw ta
kada isya."

Pagdemet Ta Mga Gakuntra Ta Dyos

18 Gambal pa Jesus i naan ta iya na
mga tinudluan, "Bisan kyo demetan
ta mga ittaw na gakuntra ta Dyos, dili
kaw magtingala. Demdemen nyo na
yaken una na pademetan danen.
19 Daw kyo paryas ta mga ittaw na
gakuntra ta Dyos, palanggaen kaw
danen bilang iran na mga duma.
Piro, kyo yan dili iran na mga duma
tak papili ta kyo aged dili kaw en
magparyo ki danen. Yon tenaan na
kyo yan demetan danen.
20 Demdemen nyo ake na ambal na
katengdanan ta isya na suguon dili
mas datas kaysa ta katengdanan ta
amo din. Daw ino pabuat naan ta
amo, yon man buaten naan ta iya na
suguon.* Iling man tan, tenged pa-
pangabot a ta mga gakuntra ki yaken,
simpri pangabuton kaw man danen.
Tenged ake na ambal patuman ta

* **15:20** Naan ta Juan 13:16 pwidi nyo mabasa ambal Jesus na paryo ta ambal din naan ta birsikulo binti.

mga gapati ki yaken, simpri inyo an
na ambal tumanen man danen.
21 Pangabuton kaw ta mga gakun-
tra ki yaken tak sakep kaw ki yaken
daw dili man danen kala gapadala an
ki yaken.
22 Daw ula a inta giling ta kalibutan
i daw gatudlo man ki danen, ula da-
nen sabaten na ula danen gapati ta
kamatuuran na papaintindi ta Dyos
paagi ki yaken. Piro, tenged giling a
di daw gatudlo man ki danen, ula en
rason na danen an dili magpati.
23 Bisan kino na gademet ki yaken,
gademet man kanen ta ake na Amay.
24 Daw ula ko inta papakita naan ta
mga ittaw mga katingalaan na buat
ko na dili mabuat ta duma na mga it-
taw, ula danen sabaten na ula danen
gapati ta kamatuuran na papaintindi
ta Dyos paagi ki yaken. Piro, maskin
nakita en danen mga katingalaan na
nabuat ko, yaken i daw ake na Amay
pademetan man gyapon danen.
25 Tenged ta iran na pagdemet, na-
tuman ambal naan ta sinulat na pu-
long ta Dyos, ‘Pademetan a danen
bisan na ula a sala.’ ”†
26 Ambal pa Jesus, “Ta paabuton na
adlaw, mabot isya an na magduma ki
kyo sal-i ki yaken na pailingen ko ki
kyo alin ta ake na Amay. Kanen mag-
sugid ki kyo parti ki yaken. Kanen an
Dyos Ispiritu Santo na manugtudlo ta
kamatuuran daw ipadala man ta ake
na Amay.
27 Kyo man, dapat na magsugid ta
mga ittaw parti ki yaken tak alin pa
kan-o na gaumpisa a ta pagtudlo gad-
uma kaw en ki yaken.

16

1 “Pasugid ko en mga matabo an ki
kyo aged daw mabot uras na matabo,
dili kaw marwaran ta pagsalig ki
yaken.
2 Kyo yan bawalan na magselled
naan ta mga balay tipunan ta mga
Judio. Dili nang nyan, mabot man
uras na daw kino magpatay ki kyo,
ta iran na isip gasirbi danen ta Dyos
paagi ta pagpatay ki kyo.
3 Iling tan buaten danen ki kyo tak
ula danen an kakala ta ake na Amay
daw ki yaken.
4 Paambal ko ki kyo anduni aged
daw may matabo na iling tan,
mademdeman nyo mga ambal ko.”

Ubra Ta Dyos Ispiritu Santo

Gambal pa Jesus i naan ta iya na
mga tinudluan, “Ta primiro, ula ko
nasugid ki kyo mga matabo ki kyo tak
duma a nyo pa.
5 Piro anduni, dili aren maglugay
na duma ki kyo tak malik aren naan
ta gapadala ya ki yaken. Maskin iling
tan sugid ko, ula bisan isya ki kyo
gainsa daw indi a punta.
6 Gangasebe kaw gid tenged ta ake
na sugid.
7 Piro, sugiran ta kyo ta matuod na
mas dayad para ki kyo daw bilin ta
kyo tak daw magpadayon a na duma
ki kyo, dili miling isya an na mag-
duma ki kyo na sal-i ki yaken na mag-
ubay ki kyo. Piro daw bilin ta kyo,
ipadala ko kanen an naan ki kyo.
8 Daw mabot kanen an, ipaintindi
din ta mga ittaw na ula gapati ta Dyos
parti ta iran na sala, ake na pagka-
matareng daw pagsintinsya ta Dyos
ki danen.
9 Parti ta sala, ipaintindi din ta mga
ittaw na danen an nakasala na kun-
tra ta Dyos tak ula danen gatuo ki
yaken.
10 Parti ta pagkamatareng,
ipaintindi din na matuod na yaken
matareng. Yi pamatuod na yaken i
matareng: Malik a ta ake na Amay
daw dili a nyo makita paryo ta
pambal ko ki kyo.
11 Parti ta pagsintinsya, ipaintindi
din ta mga ittaw na ula gapati ta Dyos
na sintinsyaan danen an ta Dyos tak
Satanas an na pasunod danen nas-
intinsyaan din en.
12 “Tama pa inta mga ambalen ko
ki kyo, piro dili nyo pa maintindian
anduni tenged ta inyo na kasebe.

† **15:25** Mga Salmo 35:19, 69:4

13 Ta paabuton na adlaw na mabot
Dyos Ispiritu Santo na manugtudlo ta
kamatuuran, tabangan kaw din para
maintindian nyo tanan na kamatuu-
ran na alin ta Dyos. Mga isugid din
ki kyo dili alin ta iya nang na isip tak
isugid din an mga namatian din alin
ta Dyos Amay daw isaysay din man
mga matabo pa ya.
14 Ipakala din na daw ino naan
ta Dyos naan man ki yaken tak
ipaintindi din ki kyo ake an na mga
ambal daw mga buat.
15 Tanan na naan ta ake na Amay,
yon man naan ki yaken. Yon tenaan
na gambal a na ake an na mga am-
bal daw mga buat ipaintindi ta Dyos
Ispiritu Santo ki kyo."

Kalised Daw Kalipay Ta Mga Tinudluan Jesus

16 Gapadayon Jesus i ta pag-ambal
naan ta iya na mga tinudluan, "Dali
nang en mabot uras na dili a nyo
makita. Piro, ula nang man lugay
makita nyo yaken i isab."
17 Gainsaay pila na mga tinudluan
din, "Ino beet din ambalen na dali
nang en mabot uras na dili ta kanen
an makita, piro ula nang man lugay
makita ta kanen an isab? Ino beet din
ambalen na miling kanen an ta iya na
Amay?"
18 Sigi pa danen insaay, "Ino beet
din ambalen na ula nang en lugay?
Dili ta maintindian daw ino beet din
ambalen."
19 Nlaman Jesus na liag inta ta mga
tinudluan din na mag-insa ki kanen.
Gambal kanen i ki danen, "Di' ba
gainsaay kaw daw ino beet ko am-
balen na dali nang en mabot uras na
dili a nyo makita, piro ula nang man
lugay makita nyo man yaken i isab?
20 Sigurado gid na matabo iling an
tan daw sugiran ta kyo na mabot ad-
law na mag-ug-og kaw daw mag-aya,
piro mga ittaw an na ula gapati ta
Dyos magkalipay. Mangasebe kaw,
piro ta uryan marwad en inyo an na
kasebe daw masilian ta kalipay.
21 Iling tan na maagian nyo paryo
ta inagian ta bai na gapasakit daw
segeng iya na pamatyag tak gabot
uras na magbata en. Piro, na kabata
en kanen an, malipatan din en iya
na kasakit tenged ta bakod din na
kalipay na natao iya na bata.
22 Iling man tan kyo yan tak gan-
gasebe kaw anduni, piro mabot ad-
law na magkitaay ki isab daw mali-
pay kaw. Bisan ino buaten ta duma
na mga ittaw naan ki kyo, dili mar-
wad inyo an na kalipay.
23 "Umpisa ta adlaw na malik a
naan ta ake na Amay, dili kinanglan
en na naan kaw ki yaken mangabay
ta bisan ino. Igo gid na dili kaw en
naan ki yaken mangabay daw sugi-
ran ta kyo na daw naan kaw ta ake na
Amay mangabay ta bisan ino bilang
mga sakep ki yaken, iatag din.
24 Asta anduni ula kaw pa
gapangabay naan ta ake na Amay
bilang mga sakep ki yaken. Anduni,
naan kaw ki kanen mangabay.
Sigurado na iatag din inyo na pa-
pangabay daw malipay kaw gid.
25 "Ake na ambal ki kyo anduni
paagi ta mga paanggid na isturya.
Piro, mabot adlaw na dili aren
mag-ambal paagi ta mga paanggid.
Ipaintindi ko ta usto ki kyo parti an
ta ake na Amay.
26 Ta yon man na adlaw, kyo mismo
magpangabay naan ta ake na Amay
bilang mga sakep ki yaken. Dili
ko beet ambalen na yaken nang gid
mangabay an naan ta ake na Amay
para ki kyo.
27 Pwidi na kyo mismo mangabay
naan ta ake na Amay tenged kyo yan
pagugma din gid. Pagugma kaw din
tak gagugma kaw man ki yaken daw
gapati kaw na yaken alin ta ake na
Amay.
28 Alin a ta ake na Amay na giling a
di ta kalibutan i. Piro anduni, malin
aren daw malik ta ake na Amay."
29 Ambal ta mga tinudluan Jesus,
"Anduni, naintindian nay en imo an
na ambal tak ula ka en gambal paagi
ta mga paanggid.
30 Anduni, sigurado kay gid na nla-
man no tanan. Dili en kinanglan na

insaan ka pa ta bisan kino tak maskin
ula pa gainsa ki kaon, nlaman no en
iya na isip. Gani, gapati kay na alin
ka gid ta Dyos."
31 Dayon ambal Jesus naan ta iya na
mga tinudluan, "Ta kalugayen, gap-
ati kaw gid man ki yaken!
32 Piro, mabot man en uras daw
anduni en na magbelag-belagay kaw.
Kada isya ki kyo muli ta iya na balay
daw dilian a nyo. Piro, bisan dilian a
nyo na yaken nang, dili a isya nang
tak ake na Amay pirmi gaduma ki
yaken.
33 Iling tan paambal ko ki kyo aged
magtawway inyo na nakem paagi ta
inyo na pagsalig ki yaken. Maagian
nyo mga kabellay naan ta kalibutan i,
piro biskegen nyo inyo na nakem tak
napirdi ko en mga gakuntra ta Dyos
naan ta kalibutan i."

17

Pagpangamuyo Jesus Para Ta Iya Na Kaugalingen

1 Pagtapos Jesus ta ambal naan ta
iya na mga tinudluan, gaangad ka-
nen an naan ta langit daw gapanga-
muyo, "Amay ko, gabot en uras na
matuman imo an na plano para ki
yaken. Ipakala no ta mga ittaw na
daw ino naan ki kaon, naan man ki
yaken na imo na Bata aged ipakala ko
ta mga ittaw daw kino gid kaon yan.
2 Iling tan na pabuat no ki yaken
tak paatagan a no ta uturidad ta
pagdumala ta tanan na mga ittaw
aged tanan danen na patugyan no
ki yaken, tagan ko ta kabui na ula
katapusan.
3 Yi paagi na maangken ta mga it-
taw kabui na ula katapusan: Makala
gid danen ta usto kaon yan na
matuod na Dyos daw yaken na Jesu-
Cristo na imo na papadala.
4 Unti ta kalibutan i napakala ko
en ta mga ittaw daw kino gid kaon
yan paagi ta pagtuman ko ta mga
papabuat no ki yaken.
5 Gani, Amay ko, ta pagbalik ko
na duma isab ki kaon, ibalik no da-
pat an na pagkala ki yaken na kiten
isya nang ta uturidad paryo kan-o na
anen a pa dyan duma ki kaon bag-o
nabuat kalibutan i."

Pagpangamuyo Jesus Para Ta Iya Na Mga Tinudluan

6 Gapadayon Jesus i ta pagpanga-
muyo, "Napakala ta kaw gid en naan
ta yi na mga mama. Danen an mga
papili no aged dili danen en mag-
paryo ta mga gakuntra ki kaon daw
patugyan no danen an naan ki yaken.
Dati danen an imo na mga ittaw, piro
patugyan no naan ki yaken. Patuman
danen imo an na ambal.
7 Anduni, nlaman en danen na
tanan na patudlo ko naan alin ki
kaon.
8 Tanan na ambal no ki yaken
natudlo ko en ki danen daw pabaton
man danen. Nlaman danen na alin a
gid ki kaon daw gapati man danen an
na kaon gapadala ki yaken.
9 "Anduni, ula a gapangamuyo
para ta mga ittaw na ula gatuo.
Gapangamuyo a para nang ta mga
ittaw na patugyan no ki yaken tak
danen an imo na mga ittaw.
10 Tanan an na imo na mga ittaw,
ake man na mga ittaw daw tanan na
ake na mga ittaw imo man. Paagi ki
danen papakala a na daw ino naan ki
kaon naan man ki yaken.
11 Dili aren magtinir ta kalibutan
i. Malik aren ki kaon, piro danen
an mabilin pa ta kalibutan i. Amay
ko, kaon nang gid matuod na Dyos.
Ambligan no danen an paagi ta imo
na gaem na yon man gaem na paatag
no ki yaken aged danen tanan mag-
isya paryo ki kiten.
12 Mintras na duma a pa ta mga
ittaw na patugyan no ki yaken,
paubayan ko danen an daw paam-
bligan ko man paagi ta gaem na
paatag no ki yaken. Ula ko papabay-i
danen an, piro may isya ki danen na
maageman din silot na ula katapusan
aged matuman ambal na naan ta imo
na sinulat na pulong.
13 "Malik aren naan ki kaon. Piro,
mintras na anen a pa di ta kalibutan
i, anduni iling ti ambal ko ta ake na

pangamuyo aged mamatian man danen daw malipay gid danen an paryo ki yaken.
14 Patudlo ko ki danen imo an na ambal, piro pademetan danen an ta mga ittaw na gakuntra ki kaon tak paryo danen ki yaken na ula gasunod ta batasan ta mga ittaw na gakuntra ki kaon.
15 Ula a gapangamuyo na kamangen no en danen an ta kalibutan i. Gapangamuyo a na ambligan no danen an aged dili danen an buatan Satanas ta malain.
16 Danen an paryo ki yaken tak ula danen gasunod ta batasan ta mga ittaw na gakuntra ki kaon.
17 Paagi ta kamatuuran na patudlo ki danen imuon no danen an na imo gid na mga ittaw na magsirbi ki kaon. Kamatuuran imo na pulong.
18 Paryo man na papadala a no naan ta kalibutan i, papadala ko danen an naan ta mga ittaw aged magsugid parti ta kamatuuran.
19 Paalad ko ake na kaugalingen ta pagsirbi ki kaon para ta iran na kayaran aged imuon no danen an imo gid na mga ittaw na magsirbi man ki kaon sunod ta kamatuuran na patudlo ki danen."

Pangamuyo Jesus Para Ta Tanan Na Mga Magtuo

20 Gapadayon pa gid Jesus i ta iya na pagpangamuyo, "Amay ko, gapangamuyo a dili nang para ta mga tinudluan ko. Gapangamuyo a man para ta mga ittaw na magtuo ki yaken paagi ta tudlo ta mga tinudluan ko
21 aged tanan na mga magtuo ki yaken mag-isya na paryo ki kiten na kaon na Amay ko naan ka ki yaken daw yaken naan a ki kaon. Yon man, kiten i daw mga ittaw na magtuo ki yaken mag-isyaay aged duma na mga ittaw magpati man na kaon gapadala ki yaken.
22 Katengdanan na paatag no ki yaken na kaon ipakala ko naan ta mga ittaw daw kino gid kaon yan, yon man na katengdanan paatag ko ki danen aged mag-isyaay danen an na paryo ki kiten na isya nang.
23 Yaken naan a ki danen daw kaon naan ka ki yaken aged danen an mag-isya nang gid. Daw mag-isya danen an, mlaman ta mga ittaw na kaon gapadala ki yaken daw gagugma ka man ta tanan na mga gatuo paryo man ta paggugma no ki yaken.
24 "Amay ko, gusto ko na mga ittaw na patugyan no ki yaken magduma man ki yaken naan ta ake na ilingan aged makita danen na naan man ki yaken katengdanan na paryo gid ta imo na katengdanan na paatag no ki yaken. Yon na katengdanan paatag no ki yaken tenged ta imo na pagpalangga ki yaken bag-o nabuat kalibutan i.
25 "Amay ko na matareng ta tanan, mga ittaw na gakuntra ki kaon ula kakala ki kaon. Piro yaken a, kakala a gid ki kaon daw nlaman man ta mga tinudluan ko na kaon gapadala ki yaken.
26 Napakala ko en kaon yan ki danen daw magpadayon a pa gid ta pagpakala ki kaon naan ki danen aged maggugmaay danen an paryo ta imo na paggugma ki yaken daw yaken naan a man ki danen."

18

Pagdakep Ki Jesus (Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53)

1 Pagtapos ta pagpangamuyo Jesus, gapanaw kanen an na duma ta iya na mga tinudluan pagwa ta Jerusalem daw galakted naan ta Sapa Cedron. Naan ta liyo may taneman ta olibo daw naan dya danen an gateneng.*
2 Judas na magtraydor ki Jesus, natultulan din man taneman ya ta olibo tak naan dya pirmi gatipon danen Jesus.
3 Giling dya Judas an daw gadala ta grupo ta mga sundalo asta mga gwardya ta Timplo na papadala ta mga manugdumala na mga pari daw

* **18:1** Paglakted danen Jesus naan ta Sapa Cedron, liyo an sakep en ta Bukid Olibo.

mga Pariseo. Danen Judas gadala ta
mga ilaw na bat-aw, mga parol daw
mga armas man.
4 Tenged nlaman Jesus tanan na
matabo ki kanen, pasugat din danen
an Judas daw painsaan, “Kino pan-
gita nyo?”
5 Sabat danen, “Jesus na taga-
Nazaret.” Ambal Jesus ki danen,
“Yaken ni.”
Judas na traydor anen man dya na
gatindeg duma ta mga ittaw na gan-
gita ki Jesus.
6 Pag-ambal Jesus “Yaken ni”,
dayon danen tanan atras daw na-
tumba.
7 Gainsa isab Jesus i ki danen, “Kino
gid inyo na pangita?”
Sabat danen isab, “Jesus na taga-
Nazaret.”
8 Ambal Jesus, “Paambal ko en ki
kyo na yaken ni. Tenged yaken pan-
gita nyo, tugutan nyo nang na mga
duma ko malin di.”
9 Ta pag-ambal Jesus ta iling tan,
natuman ambal din ya naan ta iya
na Amay, “Mga patugyan no ki yaken
ula bisan isya ki danen na narwad ki
yaken.”†

10 Dayon pagabot Simon Pedro is-
pada na dala din daw patigbas din
suguon ya ta pinakadatas na manug-
dumala ta mga pari daw nalantep
gid tuo na talinga. Malco ngaran ta
suguon ya.
11 Piro, Pedro i paambalan Jesus,
“Balik no ta tageban ispada no an!
Kinanglan na batunon ko segeng na
kabellay na maagian ko na naan en ta
plano ta ake na Amay para ki yaken.”

Pagdala Ki Jesus Naan Ki Anas

12 Na tapos en Jesus ta ambal ki
Pedro, mga sundalo daw iran na ku-
mander daw mga gwardya ta Timplo
padakep danen Jesus an. Pagapos
danen kanen an
13 daw padala naan ki Anas na ug-
wangan Caifas. Caifas i pinakadatas
na manugdumala ta mga pari ta yo
na taon
14 daw kanen man ittaw na gambal
naan ta mga manugdumala ta Judio
na dayad pa daw may isya na ittaw na
mapatay para ta iran na nasyon.‡

Una Na Pag-ambal Pedro Na Dili Din Kala Jesus
(Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57)

15 Na Jesus an padala ta mga
sundalo daw mga gwardya naan
ta istaran Anas na pinakadatas na
manugdumala ta mga pari,§ Simon
Pedro daw isya pa na tinudluan
gasunod ki Jesus. Tinudluan i na
duma Pedro kala ta pinakadatas na
pari. Tenged kanen kala, kaselled
kanen na duma ki Jesus naan ta sular
ta istaran ta pinakadatas na pari.
16 Piro, Pedro nabilin naan gwa ta
sular. Tinudluan i na gaselled, kanen
i gabalik naan ta gwa daw galisinsya
ta bai na gabantay ta gangaan daw
pwidi paselleren Pedro an. Paglisin-
sya din naan ta bai, papaselled ta bai
Pedro an.
17 Gainsa bai i ki Pedro, “Kaon isya
man ta mga tinudluan ta yon na ittaw
na padakep danen?”
Sabat Pedro, “Dili a!”
18 Tenged yon na kilem tignaw,
mga suguon daw mga gwardya
gamaket ta apoy daw gatindeg da-
nen na galibot naan ta apoy aged
magpadangga. Pedro gatindeg man
na duma ki danen daw gapadangga
man.

Pag-imbistigar Anas Ki Jesus
(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Lucas 22:66-71)

19 Naan ta selled ta istaran Anas
na pinakadatas na manugdumala ta

† **18:9** Naan ta Juan 6:39 pwidi nyo mabasa ambal Jesus parti ta mga ittaw na patugyan ki kanen.
‡ **18:14** Naan ta Juan 11:49-50 pwidi nyo mabasa na Caifas an gambal na dayad pa daw may isya na mapatay para ta iran na nasyon. § **18:15** Ta taon na Jesus padala ki Anas, pinakadatas na manugdumala ta mga pari Caifas ya na magad Anas. Anas an pinakadatas man na manugdumala ta mga pari bag-o kanen pasilian ki Caifas. Papalin Anas ya ta gubirnador na Romanen, piro ta isip ta mga Judio, kanen man gyapon pinakadatas an na manugdumala ta mga pari.

mga pari, gaimbistigar Anas an ki Jesus parti ta mga tinudluan Jesus daw iya man na pagtudlo.

20 Sabat Jesus, “Ula a gambal ta sikrito nang naan ta mga ittaw. Yaken i gatudlo naan ta tama na mga ittaw. Pirmi a gatudlo naan ta mga balay tipunan daw Timplo na naan dya mga Judio an gatipon.

21 Man-o tak gainsa kaw ki yaken? Insaan nyo mga ittaw an na kamati ki yaken tak nlaman danen daw ino mga naambal ko.”

22 Pag-ambal Jesus, gulpi nang kanen an patampaling daw pasaway ta isya na gwardya, “Man-o tak iling tan sabat no an ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari?”

23 Sabat Jesus, “Daw sala sabat ko an, mambal ka nang daw ino lain naan ta sabat ko ya. Piro, daw usto sabat ko, man-o tak patampaling a no?”

24 Na nagapos pa Jesus i, papadala kanen Anas naan ki Caifas na pinakadatas na manugdumala ta mga pari ta yo na taon.

Pangarwa Daw Pangallo Na Pagambal Pedro Na Dili Din Kala Jesus
(Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62)

25 Na gatindeg Simon Pedro i naan dani ta apoy daw gapadangga, may gainsa ki kanen, “Kaon isya ta mga tinudluan ta ittaw ya na paimbistigar danen anduni?”

Ula gaako Pedro an. Sabat din, “Dili a!”

26 Anen man dya isya na suguon ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari na parinti ta mama na patigbas Pedro naan ta talinga. Gainsa suguon i ki Pedro, “Di' ba nakita ko kaon yan na duma Jesus gina naan ta taneman ta olibo?”

27 Ula eman gaako Pedro i na kanen duma Jesus. Dayon, gatagaok manok.

Jesus Naan Ta Tubangan Gubirnador Pilato
(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Lucas 23:1-5)

28 Kasanagen en na natapos Caifas iya na pag-imbistigar ki Jesus. Mga Judio na gadakep ki Jesus padala danen kanen an naan ta Pretorio na palasyo Gubirnador Pilato. Ula gaselled mga Judio naan ta palasyo ya tenged dili danen gusto na bilangen na “dili-limpyo”.* Ta iran na kaugalian, daw magselled danen ta istaran ta dili-Judio, dili en danen mga “limpyo” na yon man bawal ki danen maan ta yapon ta pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto.†

29 Pilato i gagwa na gatubang ta mga Judio daw gainsa, “Ino akusar nyo kuntra ki Jesus?”

30 Sabat ta mga Judio, “Ula duma na tenaan na padala nay kanen an ki kaon daw dili, gabuat kanen ta malain.”

31 Ambal Pilato, “Dleen nyo kanen an malik daw kyo magsintinsya paagi ta inyo na kasuguan.”

Sabat danen, “Ula kay uturidad ta pagsintinsya ta kamatayen.”

32 Ta iran na ambal na iling tan, natuman ambal Jesus daw ino paagi na mapatay kanen an.

33 Pag-ambal danen, gaselled isab Pilato ta iya na palasyo daw paumaw din Jesus daw painsaan din, “Kaon ari ta mga Judio?”

34 Sabat Jesus na gainsa man, “Imo gid na insa nyan? May gasugid ki kaon parti ki yaken?”

35 Sabat Pilato, “Ino ta isip no, Judio a? Mga paryo no na Judio daw mga manugdumala na mga pari, danen gadala ki kaon di. Ino gid nabuat no na sala?”

36 Sabat Jesus, “Ake na padumalaan bilang ari dili naan ta kalibutan i. Daw unti a inta gaari naan ta kalibutan i, ake na mga sinakepan

* **18:28** Pwidi nyo mabasa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay parti ta pagpati ta mga Judio na may paumaw danen na *limpyo* daw *dili-limpyo* daw ngitaen nyo ambal na *limpyo.* † **18:28** Mga Judio an gaamblig gid daw ino buaten danen tak magsilibrar en danen ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto ta kilem ta yon man na adlaw na padala danen Jesus an naan ki Pilato.

magbatok ta mga manugdumala ta Judio aged dili a danen dakepen. Piro, ake na padumalaan bilang ari dili naan ta kalibutan i."
37 Ambal Pilato, "Daw iling tan, kaon pla ari?"
Ambal Jesus, "Kaon en gambal san na yaken i ari. Tuyo ko na giling a ta kalibutan i na natao aged magsugid ta kamatuuran. Bisan kino na gusto mlaman kamatuuran an, kanen gapati ta ake na mga ambal."
38 Gainsa Pilato i, "Ino kamatuuran an?"

Pagsintinsya Ki Jesus Ta Kamatayen
(Mateo 27:15-31; Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25)

Na tapos en Pilato an ta pag-ambal ki Jesus, gagwa kanen isab daw gambal parti ki Jesus naan ta mga Judio na gatipon dya, "Ula a may nakita na sala para akusaran nyo kanen an.
39 Di' ba may kaugalian kaw na daw timpo ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto gapangabay kaw ki yaken na magpalibri a ta isya na priso? Liag nyo na librien ko ari an ta mga Judio?"
40 Gasinggit danen an, "Dili ittaw na yan librien no. Barabas ya librien no!" -- Barabas ya, kanen isya na tulisan.

19

1 Pag-ambal danen na librien Barabas ya, gasugo Pilato an na dleen Jesus i daw latiguon.
2 Pagtapos ta paglatigo ki Jesus, mga sundalo an gakamang ta telleken na tanem daw palubid na pabuat na kuruna daw pabetang danen naan ta ulo Jesus. Pabayuan danen Jesus i ta bayulit na pang-apaw.*
3 Gaeles-elesay na gaprani danen an ki Jesus daw gambal, "Mabuay ari ta mga Judio!" Sigi danen tampaling Jesus an.
4 Pilato an gagwa isab daw gatubang ta mga ittaw na gatipon dya daw gambal, "Mamati kaw. Jesus an pagwaen ko isab daw ipatubang ki kyo aged mlaman nyo na ula a gid may nakita na sala para akusaran nyo kanen an."
5 Pag-ambal Pilato, gagwa Jesus i daw naan pa ta iya na ulo kuruna an na telleken daw suot din pa bayulit na bayo. Ambal Pilato, "Tan-awen nyo ittaw na i."
6 Na Jesus i nakita ta mga manugdumala na mga pari daw mga gwardya, gasinggit danen an, "Ilansang kanen an naan ta krus! Ilansang kanen an naan ta krus!"†
Ambal Pilato ki danen, "Kyo nang en magdala ki kanen daw ilansang tak ula a may nakita na sala para akusaran nyo kanen an."
7 Sabat ta mga manugdumala ta Judio, "Naan ta Mga Sinulat Moises may sugo na dapat sintinsyaan ta kamatayen ittaw na gaako na kanen Bata Ta Dyos. Tenged gaako Jesus na kanen Bata Ta Dyos, dapat kanen an sintinsyaan ta kamatayen."
8 Pagmati Pilato ta ambal ta mga manugdumala na Jesus gaako na kanen Bata Ta Dyos, gadugang pa gid kaadlek Pilato.
9 Padala din isab Jesus an naan ta selled ta palasyo daw painsaan, "Taga-indi ka gid?" Piro, Jesus an ula gasabat.
10 Insa Pilato, "Man-o tak ula ka gasabat? Ino, ula no nlami na may uturidad a ta paglibri ki kaon daw may uturidad a man ta pagpalansang ki kaon naan ta krus?"
11 Sabat Jesus, "Imo na uturidad ta paglibri ki yaken daw pagpalansang naan ta krus naan alin ta Dyos. Gani,

* **19:2** Ta timpo Jesus, mga ittaw na gasuot ta bayo na kulor bayulit may datas gid na katengdanan paryo ta mga ari. Tenged Jesus paakusaran na gaako na kanen an ari ta mga Judio, pabayuan kanen an ta bayulit na pang-apaw para daw lagen kanen an paryo ari. † **19:6** Ta timpo Jesus, daw may kriminal na dili Romanen na pasintinsyaan ta kamatayen, isya na paagi ta pagsilot na pagamit ta gubirno ta Roma palansang kriminal an naan ta krus. Katamaan ta mga ittaw na pasilutan ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus sikad malain na kriminal daw mga ribildi.

mga ittaw an na gadala ki yaken naan
ki kaon mas bakod iran na sala kaysa
ta imo na sala."
12 Pagmati Pilato ta ambal Jesus,
gangita pa gid kanen an ta paagi
na librien din Jesus an. Piro, mga
manugdumala an ta Judio gapa-
dayon ta pagsinggit, "Daw librien
no ittaw na yan, dili ka en arey ta
pangulo ta Roma‡ tak bisan kino na
gaako na kanen ari, gakuntra kanen
an ta pangulo ta Roma."
13 Pagmati Pilato ta singgit danen,
gagwa kanen an daw padala din Je-
sus an mwa. Gapungko Pilato naan
ta pungkuan ta uwis na naan ta sular
na paumaw na Saag Na Paipid-ipid
Na Mga Bato, na naan ta linggwai na
Hebreo paumaw na Gabbata.
14 Na gapungko Pilato naan ta
pungkuan ta uwis, ugto-adlaw ta
adlaw ta pagpriparar para ta Pista
Ta Paglibri Alin Ta Egipto. Gambal
Pilato naan ta mga Judio na gatipon
dya, "Yi inyo na ari."
15 Piro, gasinggit pa gid danen an,
"Patayen kanen an! Patayen kanen
an! Ilansang kanen an naan ta krus!"
Ambal Pilato ki danen, "Inyo i na
ari liag nyo na ipalansang ko naan ta
krus?"
Sabat ta mga manugdumala na
mga pari, "Ula kay duma na ari daw
dili, pangulo ta Roma."
16 Pagmati Pilato ta iran na ambal,
pasunod din nang en iran na gusto.

Paglansang Ki Jesus Naan Ta Krus (Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43)

Jesus i paintriga Pilato naan ta mga
sundalo aged ilansang naan ta krus.
17 Papas-an danen ki kanen krus
an na naan don kanen an ilansang.
Padala danen kanen i pagwa alin
ta Jerusalem na miling naan ta
Bungyod Balbagol na naan ta ling-
gwai na Hebreo paumaw man na
Golgota.§
18 Naan ta bungyod ya palansang
danen Jesus i naan ta krus.
Palansang man danen darwa na
kriminal naan ta mga krus. Patindeg
danen krus Jesus daw mga krus ta
darwa na kriminal. Krus an Jesus
naan ta tengnga daw iya ta mga
kriminal naan dapit ta timbang kilid
krus Jesus.
19 Pilato an may papasulat na
karatula daw papabetang din naan
ta krus Jesus. Iling ti nasulat ya,
"JESUS NA TAGA-NAZARET, ARI TA
MGA JUDIO."
20 Tama na mga ittaw kabasa ta
karatula ya ta iran na paglambay
tak dani ta syudad Jerusalem lugar
an na naan dya Jesus pasilutan ta
kamatayen daw nasulat ya naan ta
karatula naan ta mga linggwai na He-
breo, Latin daw Griego.*
21 Mga manugdumala na mga pari
gariklamo ki Pilato, "Ula no inta pa-
pasulat na Jesus an ari ta mga Judio.
Ipasulat no na Jesus gaako na kanen
ari ta mga Judio."
22 Ambal Pilato, "Napasulat ko an
dili ko en silian."
23 Paglansang ta mga sundalo ki
Jesus naan ta krus, pakamang danen
mga bayo din ya daw paulas-ulas da-
nen appat ya na kada sundalo may
iya na parti. May isya na bayo na
ula pa naulas daw yon na bayo buat
ta inabel na tila na ula tagduan alin
apaw asta ebes.
24 Gaisturyaay mga sundalo, "Dili
ta gisien ni. Maggabot-gabutay ki
nang aged mlaman ta daw kino kaka-
mang ti." Ta pagbuat danen ta iling
tan, natuman ambal naan ta sinulat
na pulong ta Dyos, "Paulas-ulas da-
nen ake na mga bayo daw pagabot-
gabutan."†

‡ **19:12** Pangulo ta Roma, kanen ya gabetang ki Pilato na gubirnador ta Judea daw may uturidad pangulo ya ta Roma ta pagpalin ki Pilato daw may sala. § **19:17** Lugar na naan dya palansang Jesus naan ta krus paumaw na Bungyod Balbagol tak daw lagen, kurti an ta bungyod paryo ta balbagol ta ittaw. * **19:20** Hebreo i linggwai ta mga Judio. Latin i linggwai ta mga Romanen. Griego i linggwai ta mga Griego. † **19:24** Mga Salmo 22:18

25 Naan dani ta krus na palansangan ki Jesus, gatindeg iya na inay, bai na utod ta inay din, Maria na sawa Cleofas daw Maria Magdalena.
26 Nakita Jesus iya an na inay daw pinalangga din na tinudluan na gatindeg dani ta iya na inay. Pagkita din ki danen, ambal din ta iya na inay, “Nay, kabigen no na imo na bata nyan na tinudluan ko.”
27 Ambal din man ta tinudluan din an, “Kabigen no kanen an na imo na inay.” Umpisa ta yo na adlaw, inay Jesus naan gistar ta balay ta pinalangga na tinudluan Jesus.

Kamatayen Jesus (Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49)

28 Pag-ambal Jesus naan ta iya na inay daw tinudluan na pinalangga, gambal kanen an, “Nlao a.” Iling tan ambal Jesus tak nlaman din na matuman en tanan na nasugo ki kanen daw paagi ta iya an na ambal, natuman ambal ya naan ta sinulat na pulong ta Dyos.‡
29 Naan ta dani ta palansangan ki Jesus may ugsakan na panno ta agsem na bino. Pasawsaw ta mga sundalo ispunga naan ta bino daw patuslok danen naan ta isya na sanga ta tanem na isopo daw padeel naan ta baba Jesus.
30 Na natilawan Jesus bino an, gambal kanen an, “Natuman en.” Dayon kanen demel daw patugyan din iya na ispiritu naan ta Dyos daw nabugto iya na ginawa.
31 Adlaw na palansang Jesus an naan ta krus, adlaw ta pagpriparar para ta Adlaw Ta Pagpuay. Dili gusto ta mga manugdumala ta Judio na lawa ta mga ittaw na nalansang naan ta krus mabilin naan ta mga krus asta ta Adlaw Ta Pagpuay.§ Yi na Adlaw Ta Pagpuay ispisyal gid ki danen tenged timpo en ta Pista. Gapangabay mga manugdumala ta Judio ki Pilato daw pwidi na balien tiked ta mga ittaw na nalansang naan ta krus aged dali iran na kamatayen daw kamangen dayon danen an naan ta iran na mga krus.
32 Pasugo Pilato mga sundalo na pangabay ya buaten. Pabali danen mga tiked ta darwa na ittaw na nalansang naan ta mga krus na duma ki Jesus.
33 Piro, pag-abot danen ki Jesus, ula danen pabalia iya na tiked tak nakita danen na patay en kanen an.
34 Kilid an ta lawa din pasandak ta isya na sundalo ta bangkaw daw dayon gapuswak lengngessa daw waig.
35 Yon na mga natabo ki Jesus nakita ko gid daw pasulat ko man naan ta yi na libro aged magpati kaw. Nlaman ko na ake na ambal matuod.
36 Tenged na mga tiked Jesus ula danen pabalia, natuman ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos, “Ula bisan isya na bekkeg din na mabali.”*
37 Natuman man isya pa na ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos, “Tan-awen danen ittaw an na pasandak danen.”†

Paglebbeng Ki Jesus (Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56)

38 May mama na ngaran din Jose na taga-Arimatea. Kanen isya ta mga ittaw na gapati ki Jesus, piro ula kanen gasugid ta duma na ittaw na kanen isya ta mga tinudluan Jesus tak adlek kanen ta mga manugdumala ta mga Judio. Jose an giling ki Pilato daw galisinsya na kanen mamang ta lawa Jesus. Na patugutan kanen an, gapanaw kanen na mamang ta lawa Jesus naan ta krus aged lebbeng.
39 Nicodemo gakuyog ki kanen daw gadala ta mga trinta kilos na paammot na buat alin ta tagek ta mira daw

‡ **19:28** Mga Salmo 22:15, 69:21 § **19:31** Ta pagbilang ta mga Judio ta mga adlaw, gaumpisa daw gatapos mga adlaw an naan ta pagsalep ta adlaw na dili paryo ta ate na pagbilang anduni na gaumpisa daw gatapos mga adlaw an naan ta tenga kilem. Gani, naan ta pagsalep adlaw, adlaw ta pagpriparar gatapos daw Adlaw Ta Pagpuay gaumpisa en. * **19:36** Exodo 12:46; Mga Numero 9:12; Mga Salmo 34:20 † **19:37** Zacarias 12:10

aloe. Nicodemo an, kanen mama
ya na gabisita ki Jesus ta isya ya na
kilem.‡
40 Pagkamang danen ta lawa Je-
sus, pabetangan danen ta paammot
na dala danen daw paputos paagi ta
pagblebed ta tila na lino§ tak iling
tan kaugalian ta mga Judio ta pa-
glebbeng.
41 Naan ta lugar ya na nalansang
Jesus naan ta krus, may taneman ta
mga kaoy daw naan ta taneman may
bag-o pa nang buat na lebbengan na
bato na palungagan paryo ta kwiba
daw ula pa may nalebbeng dya.
42 Naan dya pabetang danen
Jose lawa ya Jesus tak lebbengan
an dani nang daw gapura danen
tenged mapon gid en ta adlaw ta
pagpriparar ta mga Judio na dili
nang en lugay mag-umpisa Adlaw Ta
Pagpuay.*

20

Pagbannaw Ki Jesus
(Mateo 28:1-8; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12)

1 Ta una na adlaw ta duminggo,*
bag-o magsilak adlaw an, Maria Mag-
dalena giling naan ta lebbengan Je-
sus. Pag-abot dya, nakita din na
nakamang en bato ya na sara naan ta
gangaan ta lebbengan.
2 Dayon kanen dlagan miling ki Si-
mon Pedro daw pinalangga na tin-
udluan Jesus. Ambal din ki danen,
“May gakamang ta lawa ya ta Ginuo
naan ta iya na lebbengan daw ula nay
nlami daw indi padlaa.”
3 Pagmati Pedro daw pinalangga
na tinudluan Jesus ta ambal Maria
Magdalena, giling danen naan ta
lebbengan.
4 Gadlagan danen an na darwa,
piro mas dasig pinalangga an na tin-
udluan kaysa ki Pedro daw kanen
una abot naan ta lebbengan.
5 Galeeb kanen na gasil-ing naan ta
selled ta lebbengan daw nakita din
dya mga tila na lino† na pablebed
naan ta lawa ta Ginuo. Piro, ula ka-
nen gaselled.
6 Sunod ta tinudluan na una abot,
Simon Pedro man gabot naan ta
lebbengan. Gaselled kanen dayon
daw nakita din na naan dya tila ya na
lino
7 daw lapad na panyo na paputos
naan ta ulo Jesus. Piro, panyo ya
naipid daw nabetang belag ta tila na
lino.
8 Gaselled man naan ta lebbengan
pinalangga an na tinudluan na una
abot. Na nakita din tila na naan dya,
gapati en kanen an na Jesus naban-
naw en.
9 Ta yo na uras ula pa danen
naintindii ambal naan ta sinulat na
pulong ta Dyos na naan ta plano ta
Dyos na mabannaw Jesus.
10 Na nakita en danen Pedro selled
ya ta lebbengan Jesus, guli en danen
an.

Pagpakita Jesus Ki Maria Magdalena
(Mateo 28:9-10; Marcos 16:9-11)

11 Maria Magdalena gabalik naan
ta lebbengan Jesus daw gatindeg ka-
nen naan ta gwa na gagal. Mintras
gagal kanen an, galeeb kanen na
gasil-ing naan ta lebbengan.
12 Nakita din darwa na angil na
iran na suot puti. Gamungko danen

‡ **19:39** Naan ta Juan 3:1-21 pwidi nyo mabasa parti ta pagbisita Nicodemo ki Jesus. § **19:40** Ta timpo Jesus, kaugalian ta mga Judio na lawa an ta patay paputos paagi ta pagblebed ta tila bag-o lebbeng. *Lino* ngaran ta tila na buat alin ta lanot ta tanem na paumaw naan ta Inglis na ‘flax’. Tila na lino anggid ta tila na ramie daw tila na kuton. * **19:42** Ta pagbilang ta mga Judio ta mga adlaw, gaumpisa daw gatapos mga adlaw an naan ta pagsalep ta adlaw. Yon na gapura danen Jose ta iran na paglebbeng ki Jesus bag-o magsalep adlaw na yon man mag-umpisa Adlaw Ta Pagpuay tak para ta mga Judio isya na ubra na kuntra ta mga sugo parti ta Adlaw Ta Pagpuay pag-asikaso an ta patay. * **20:1** Ta pagbilang ta mga Judio ta mga adlaw na seled ta isya na duminggo, pangpitto na adlaw *Adlaw Ta Pagpuay* na yon man anduni paumaw ta na Sabado. Adlaw an na sunod ta Adlaw Ta Pagpuay paumaw danen na *una na adlaw ta duminggo* na yon man anduni paumaw ta na Duminggo. † **20:5** May pasaysay parti ta *lino* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Juan 19:40.

an naan ta pabetangan ta lawa Jesus. Isya na angil naan dapit ta batiisan daw isya an a, naan ta uluan.
13 Gainsa darwa an na angil ki Maria, “Kay, man-o tak gagal ka?”
Sabat Maria, “May gakamang ta lawa ta Ginuo ko daw ula ko nlami daw indi padlaa.”
14 Pag-ambal Maria, gablikid kanen daw nakita din Jesus na gatindeg dya piro ula din nakala.
15 Ambal Jesus, “Kay, man-o tak gagal ka? Kino pangita no?”
Salig Maria daw Jesus manugasikaso ta mga tanem. Ambal din ki Jesus, “Sir, daw kaon gakamang ta iya na lawa, sugiran a no daw indi no pabetanga aged kamangen ko dya.”
16 Ambal Jesus ki kanen, “Maria!”
Dayon Maria gatubang ki Jesus daw gambal, “Rabboni!” Naan ta linggwai na Hebreo, Rabboni beet ambalen manugtudlo.
17 Ambal Jesus ki Maria, “Dili ka mibit ki yaken tak ula a pa kabalik naan ta ake na Amay. Miling ka ta ake na mga tinudluan na yon man mga pakabig ko na ake na mga utod daw sugiran no na malik aren ta ake na Amay na inyo man na Amay. Kanen man ake na Dyos daw inyo man na Dyos.”
18 Tenged ta ambal Jesus, giling Maria i naan ta mga tinudluan Jesus daw gambal, “Nakita ko Ginuo.” Pasugid man Maria ki danen mga paambal Jesus ki kanen.

Pagpakita Jesus Naan Ta Iya Na Mga Tinudluan
(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49)

19 Na kilem en ta adlaw na Jesus i nabannaw, mga tinudluan din gatipon naan ta selled ta isya na balay daw patrangkaan danen mga gangaan tak adlek danen an ta mga manugdumala ta Judio. Gulpi nang gabot Jesus i daw gatindeg duma ki danen. Ambal din, “Kabay pa na tawway inyo na tagipusuon.”
20 Pag-ambal Jesus, papakita din mga agi ta lansang naan ta iya na mga lima daw agi man ta bangkaw naan ta kilid ta iya na lawa. Nalipay gid iya na mga tinudluan tak nakita danen Ginuo an.
21 Gambal isab Jesus naan ta mga tinudluan, “Kabay pa na tawway inyo na tagipusuon. Ipadala ko kyo yan naan ta mga ittaw paryo ta pagpadala ta ake na Amay ki yaken naan ta mga ittaw aged tumanen ko iya na liag.”
22 Pag-ambal Jesus, gaginawa kanen an daw gambal ki danen, “Anduni Dyos Ispiritu Santo an mabaton nyo en.
23 Daw kino ambalan nyo na iran na sala patawaren, Dyos man magpatawad ki danen daw danen an napatawad en. Piro, daw kino ambalan nyo na iran na sala dili patawaren, Dyos man dili magpatawad ki danen.”

Pagpakita Jesus Ki Tomas

24 Na gapakita Jesus i ta iya na mga tinudluan, ula dya duma ki danen Tomas ya na paumaw man na Kapid na isya ta dusi na apustulis.
25 Pasugiran nang Tomas an ta duma na mga tinudluan na ambal danen, “Nakita nay Ginuo ya!”
Ambal Tomas ki danen, “Bag-o a mapati ta sugid nyo, kinanglan na makita ko mga agi ta lansang naan ta iya na mga lima daw matuslok ko ake na tudlo naan ta mga agi ta lansang naan ta iya na mga lima daw matuslok ko man ake na lima naan ta agi ta bangkaw naan ta iya na kilid.”
26 Paglambay ta isya na duminggo alin ta pagbannaw ki Jesus, mga tinudluan din gatipon isab naan ta selled ta balay daw Tomas anen man dya duma ki danen. Natrangkaan mga gangaan ta balay. Gulpi nang gabot isab Jesus i daw gatindeg duma ki danen.
Gambal isab Jesus, “Kabay pa na tawway inyo na tagipusuon.”
27 Ambal Jesus ki Tomas, “Tomas, tan-awen no ake na mga lima daw tandegen no mga agi ta lansang naan ta ake na mga lima. Tuslok no imo

na lima naan ta agi ta bangkaw naan ta kilid ta ake na lawa. Dili ka en magdua-dua pa. Magpati ka na yaken ni."
28 Ambal Tomas, "Kaon ake na Ginuo daw Dyos."
29 Ambal Jesus ki Tomas, "Gapati ka en ki yaken tak nakita a no en. Piro, mga ittaw na gapati bisan ula a danen nakita, maangken danen kalipay alin ta Dyos."

Tuyo Ta Gasulat Ta Yi Na Libro

30 Tama pa gid na mga katingalaan na papakita Jesus naan ta iya na mga tinudluan na ula nasulat naan ta yi na libro.
31 Yi na libro pasulat ko para magpati kaw na Jesus an Pinili Ta Dyos Na Mag-ari daw Bata Ta Dyos daw paagi ta inyo na pagpati maangken nyo kabui na ula katapusan tenged ki kanen.

21

Pagpakita Jesus Naan Ta Pitto Ta Mga Tinudluan Din

1 Paglambay ta pila na mga adlaw, Jesus i gapakita isab naan ta iya na mga tinudluan na danen an naan dani ta Dagat Tiberias.* Iling ti natabo ta iya na pagpakita ki danen:
2 Naan dya Simon Pedro, Tomas na paumaw man na Kapid, Natanael na taga-Cana na banwa na sakep ta Galilea, mga kabataan Zebedeo† daw darwa pa na tinudluan Jesus.
3 Ambal Simon Pedro naan ta iya na mga duma, "Mamukot a." Ambal man ta mga duma din, "Muyog kay." Pag-ambal din, gapanaw danen i daw gasakay ta buti, piro bilog na kilem ula danen kamang.
4 Na gapawa-pawa en, gatindeg Jesus i naan ta baybay. Piro, iya na mga tinudluan ula kakala ki kanen.
5 Gainsa kanen ki danen, "Mga arey, may kamang kaw?"
Sabat danen, "Ula."
6 Ambal din ki danen, "Taktak nyo isab pukot nyo an naan dapit ta tuo ta inyo na buti. Naan don makakamang kaw."
Pag-ambal din, pataktak isab danen pukot an. Na pabatak danen, dili en danen an karaag tak sikad tama na sidda na gaapas naan ta pukot.
7 Tinudluan na pinalangga Jesus gambal ki Simon Pedro, "Ginuo nya."
Pagmati Simon Pedro na Ginuo nya, dayon kanen an suksok ta iya na bayo na nalubbas din daw gatugpa naan ta dagat aged miling naan ta Ginuo.
8 Piro, duma na mga tinudluan na naan pa ta buti ya gapailis daw paguyod pukot an na panno ta sidda asta na kalambot danen an naan ta baybay. Paguyod nang danen pukot an tak dili gid danen an madyo ta baybay an. Mga kwarintay-nuibi duppa nang kamadyuon an.
9 Pagtakas danen, nakita danen na may pasugba na sidda. May anen man dya tinapay.
10 Gambal Jesus i ki danen, "Dlaan a nyo ta sidda na kamang nyo."
11 Gapanaik Simon Pedro an ta iran na buti daw pabeteng naan ta baybay pukot an na panno ta darko na mga sidda, mga sinto singkwintaytris bilog. Piro, bisan sikad tama na mga sidda, pukot an ula nagisi.
12 Ambal Jesus ki danen, "Manaw kaw di daw mamaaw."
Tanan danen ula gangaas na minsa daw kino kanen an tak nlaman danen en na kanen Ginuo.
13 Pakamang Jesus mga tinapay an daw paatag din ki danen. Yon man sidda an.
14 Yi en pangallo bisis na gapakita Jesus naan ta iya na mga tinudluan alin ta iya na pagbannaw.

Jesus Daw Pedro

15 Na mga tinudluan an kakaan en, gainsa Jesus i ki Simon Pedro, "Simon

* **21:1** *Dagat Tiberias* paumaw man na *Dagat Galilea.* † **21:2** *Mga kabataan Zebedeo* beet ambalen danen Santiago daw Juan. ‡ **21:15** Naan ta Griego nasulat mga ambal ya na daw isalyo naan ta Kagayanen na linggwai pwidi iling ti: *pagugma a no mas pa ta iran na paggugma?* Pwidi man iling ti: *pagugma a no mas pa ta yi na mga betang?*

na bata Juan, pagugma a no mas pa ta iran na paggugma?”‡

Sabat Simon, “Ee, Ginuo, nlaman no na pagugma ta kaw.”

Ambal Jesus ki Pedro, “Ambligan no ake na mga ittaw paryo ta pag-amblig ta isya na manugbantay ta iya na mga karniro.”

16 Gainsa isab Jesus i ki Simon ta pangarwa na bisis, “Simon na bata Juan, pagugma a no?”

Sabat isab Simon, “Ee, Ginuo, nlaman no na pagugma ta kaw.”

Ambal isab Jesus, “Ambligan no ake na mga ittaw paryo ta pag-amblig ta isya na manugbantay ta iya na mga karniro.”

17 Ta pangallo na bisis gainsa Jesus i ki Pedro, “Simon na bata Juan, pagugma a no?”

Nasebean Pedro tak tallo gid bisis kanen an painsaan Jesus na daw pagugma din gid Jesus an. Sabat Pedro, “Ginuo, nlaman no tanan daw nlaman no gid na pagugma ta kaw.”

Ambal isab Jesus ki Pedro, “Ambligan no ake na mga ittaw paryo ta pag-amblig ta manugbantay ta iya na mga karniro.

18 Buaten no gid iling an tan daw gambal a ki kaon na pugya na bata ka pa daw may panawan ka, kaon gaimes ta imo na kaugalingen na gaigot ta imo na bakles daw gapanaw ka man naan ta bisan indi nang na gusto no ilingan. Piro, dili iling tan daw manakem ka en. Daw manakem ka en, mag-untay ka ta imo na blukan daw igutan ka man ta duma na ittaw daw dleen ka danen ta dili no gusto ilingan.”

19 Iling tan ambal Jesus ki Pedro para mlaman daw ino klasi kamatayen Pedro daw mlaman man na paagi ta iya na kamatayen Dyos an dayawen.

Ambal Jesus ki Pedro, “Magsunod ka ki yaken.”

20 Na gapanaw Jesus i daw Pedro, gablikid Pedro an daw nakita din na gasunod ki danen tinudluan ya na pinalangga gid Jesus.

Tinudluan na pinalangga, kanen tinudluan na ta pagyapon danen bago napatay Jesus gasandig ki Jesus daw gainsa daw kino magtraydor ki Jesus.

21 Pagkita Pedro ta pinalangga na tinudluan Jesus na gasunod ki danen, gainsa kanen ki Jesus, “Ginuo, ino matabo ta yon na tinudluan?”

22 Sabat Jesus ki Pedro, “Daw gusto ko na mabui pa yon na tinudluan asta ta adlaw na malik a, ino ki kaon? Kaon imo a, magsunod ka nang ki yaken.”

23 Tenged ta ambal ya Jesus, galapta naan ta tama na mga utod ta pagtuo isturya ya na pinalangga na tinudluan din dili mapatay. Piro, ula gambal Jesus na dili mapatay pinalangga na tinudluan. Iling ti ambal din: “Daw gusto ko na mabui pa yon na tinudluan asta ta adlaw na malik a, ino ki kaon?”

Katapusan Ta Yi Na Libro

24 Yaken mismo pinalangga an na tinudluan Jesus na gasunod ki kanen daw ki Pedro na danen an gapanaw naan ta baybay. Yaken man tinudluan an na gasugid ta mga natabo daw pasulat ko man naan ta yi na libro. Nlaman nyo na ake na ambal matuod.

25 Tama pa gid buat Jesus na ula nasulat naan ta yi na libro. Daw isya-isyaen isulat, kulang pa kalibutan i na betangan ta mga libro na sulatan parti ta mga binuatan din tak sikad tama.

Mga Binuatan
Ta Mga Apustulis

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Mga Binuatan

Yi na libro sugpon ta mga nasulat naan ta *Miad Na Balita Na Pasugid Lucas*. Una na nasulat naan ta yi na libro parti ta pagbalik Jesus naan ta langit pagtapos na nabannaw kanen an. Sunod na nasulat parti ta mga bellay na naagian ta mga tinudluan Jesus na patuman danen sugo ya na pabilin din ki danen na isugid miad an na balita parti ki kanen naan ta tanan na mga ittaw na naan ta Jerusalem, Judea, Samaria asta ta bilog na kalibutan. Sunod na nasulat parti ta mga ittaw naan ta madyo na mga lugar asta ta syudad na Roma na gatuo man ki Jesus tenged ta pagsugid ki danen ta miad na balita.

Katamaan ta mga nasulat naan ta yi na libro parti ki Pablo. Nasulat parti ta natabo ki kanen na kanen an gatuo ki Jesus. Nasulat man parti ta iya na pagwali parti ki Jesus naan ta mga ittaw na dili-Judio. Tenged Jesus daw una na mga ittaw na gasunod ki kanen mga Judio, salig ta mga ittaw na miad an na balita parti ki Jesus para nang ta mga Judio. Piro, nasulat man naan ta yi na libro na Dyos Ispiritu Santo an pirmi gaubay na magtabang ta mga tinudluan Jesus ta iran na pagsugid parti ki Jesus naan ta mga Judio daw ta mga dili-Judio. Naan ta yi na libro nlaman ta na liag ta Dyos na tanan na mga ittaw naan ta bisan indi na lugar may upurtunidad na magtuo ki Jesus na yon man maluwas danen an alin ta silot ta iran na mga sala.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Mga Binuatan

1. Pagpriparar ta mga tinudluan Jesus na magsugid ta miad na balita (1:1-26)
2. Pagsugid ta miad na balita naan ta Jerusalem (2:1 - 8:3)
3. Pagsugid ta miad na balita naan ta Judea daw Samaria (8:4 - 12:25)
4. Pagsugid ta miad na balita naan ta madyo na mga lugar (13:1 - 28:31)

Pagpriparar Ta Mga Tinudluan Jesus Na Magsugid Ta Miad Na Balita

1 Dungganen na Teofilo,
Ta una na libro na ake na pasulat,
pasaysay ko parti ta tanan na mga
pabuat daw patudlo Jesus
2 asta ta adlaw na kanen an padala
na malik naan ta langit. Na ula pa
kanen an gabalik naan ta langit, may
tugon bilin kanen an paagi ta Dyos
Ispiritu Santo para ta napili din na
mga apustulis.
3 Seled ta kwarinta na adlaw tapos
ta iya na kamatayen daw pagbannaw, gapakita kanen an ki danen
daw pamatuuran din gid ta tama
na mga bisis na kanen an bui. Ta
pagkitaay danen daw Jesus, gatudlo
man kanen an parti ta pagdumala ta
Dyos.*
4 Ta isya na adlaw na gatipon danen Jesus na gakaan, gambal kanen an, “Dili kaw anay mag-alin ta
Jerusalem. Magtagad kaw nang asta
matuman pangako ya ta Dyos na ake
na Amay. Papangako din na Dyos
Ispiritu Santo ipadala ki kyo paryo ta
nasugid ko en kan-o.
5 Juan ya gabautismo ta mga ittaw paagi ta waig piro kyo yan, ta
paglambay ta pila na mga adlaw
mabautismuan kaw paagi ta Dyos
Ispiritu Santo.”

Pagbalik Jesus Naan Ta Langit

6 Na gatipon mga apustulis an daw
Jesus naan ta isya na bukid, gainsa
danen an ki kanen, “Ginuo, yi en taan
timpo para palinen gubirno ta Roma
aged ibalik no isab naan ki kiten na

* **1:3** Pwidi nyo mabasa parti ta *pagdumala ta Dyos* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

mga linai Israel pagdumala an ta ate
na lugar?"†
7 Sabat Jesus, "Dili para ki kyo na
mlaman daw kan-o matabo tak Dyos
an na ake na Amay, kanen nang gid
may katengdanan ta pagtirmino ta
mga timpo daw ta mga matabo.
8 Piro, ta pagbaton nyo ta Dyos
Ispiritu Santo, mabaton nyo gid
gaem na alin ta Dyos daw magsugid
kaw parti ki yaken naan ta syudad
Jerusalem, ta bilog na Judea, naan ta
Samaria daw asta ta madyo pa gid na
mga lugar."
9 Pagtapos ta ambal Jesus, pasunod
gid danen ta tan-aw kanen an
mintras na kanen an padala en na
malik naan ta langit. Nalekkepan
kanen an ta panganod daw narwad
dayon ta iran na panan-aw.
10 Na danen an gaangad pa na
gatan-aw ta miad, nali nang may
darwa na mama na gabayo ta puti
gatindeg tengnged ki danen
11 daw gambal ki danen, "Kyo na
mga taga-Galilea, man-o tak gatindeg
kaw dyan daw gaangad naan ta lan-
git? Jesus ya na nakita nyo na padala
naan ta langit, kanen malik naan ta
kalibutan i ta paryo man na paagi na
nakita nyo kanen an na gabalik naan
ta langit."

Pagpili Ta Sal-i Ki Judas

12 Pagtapos na Jesus gabalik naan
ta langit, gabalik man mga apustulis
an naan ta Jerusalem alin ta bukid
ya na pangaranan na Bukid Olibo
na may kaadyuon daw panawen ula
tenga uras.‡
13 Pag-abot naan ta Jerusalem,
gapanaik danen an naan ta apaw
na kwarto ta balay na padayunan
danen. Yi mga apustulis na naan
dya: danen Pedro daw Juan, Santiago
daw Andres, Felipe daw Tomas,
Bartolome daw Mateo, Santiago na
bata Alfeo, Simon na paumaw man
na Makabanwa daw Judas na bata
Santiago.
14 Danen an pirmi gadumaay ta
pagpangamuyo na duma danen pila
na mga bai, daw Maria na inay Jesus
daw mga utod Jesus na mga mama.
15 Isya adlaw na mga apustulis
naan pa ta Jerusalem, Pedro i gatin-
deg daw gambal naan ta mga paryo
din na gatuo ki Jesus. Katamaen an
ta mga gatuo na naan dya mga sinto
binti. Ambal Pedro ki danen,
16 "Mga utod ko, naan ta plano
ta Dyos na matuman pasulat ya Ari
David anay pa sa paagi ta Dyos Ispir-
itu Santo parti ki Judas na gapanguna
ta mga gadakep ki Jesus.
17 Kanen ya isya man na mimbro
ta ate na grupo na papili Jesus na
magsirbi ki kanen duma ki kiten."
18 Yi natabo ki Judas: Kwarta ya
na nabaton din tenged ta malain din
na buat parti ki Jesus, pagamit din
ta pagpalit ta basak daw naan dya
napatay kanen an. Na napatay kanen
ya, gaalok iya an na lawa, gapuswak
iya na gettek daw gagwa iya na mga
bituka.
19 Tanan na mga ittaw naan ta
Jerusalem nalam ta natabo ya ki Ju-
das daw basak ya na palit din pau-
maw danen naan ta iran na linggwai
"Aceldama" na yon man paumaw na
Basak Ta Lengngessa.
20 Pedro i gambal pa gid, "May na-
sulat naan ta libro na Mga Salmo,
'Kabay na ula may mag-istar na mga
ittaw
naan ta lugar na istaran din.'§
Daw nasulat man,
'Kabay na may magsal-i
ta iya na katengdanan.'*
21-22 Gani, kinanglan na may isya
na magdugang ki kiten na magpa-
matuod man na Ginuo Jesus naban-
naw. Piro, kinanglan na isya kanen
an na gaduma ki kiten ta tanan na
mga timpo na naduma ta pa Ginuo

† **1:6** *Mga linai Israel* beet ambalen mga Judio tak mama na ngaran din Israel alinan ta mga Judio. Pwidi nyo mabasa parti ki *Israel* daw parti man ta mga *Judio* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **1:12** Panaw na ula tenga uras paryo man ta kaadyuon na mga isya kilumitro. § **1:20** Mga Salmo 69:25
* **1:20** Mga Salmo 109:8

ya, umpisa ta pagbautismo na pabuat
Juan asta ta adlaw na padala Jesus ya
na malik naan ta langit."
23 Pagtapos ta ambal Pedro, gapili
danen an ta darwa na mama aged
alin ta darwa an isya nang pilien da-
nen. Papili danen Matias an daw
Jose na paumaw na Barsabas na pa-
bansagan man na Justo.
24 Pagtapos ta pagpili ta darwa an,
gapangamuyo danen an, "O Ginuo,
kaon nang nalam daw ino naan ta
isip ta tanan na mga ittaw. Gani,
isugid no ki kami daw kino ta darwa
i pilien no na apustol
25 na magsal-i ki Judas na gatalikod
ta iya na katengdanan daw anen en
ta lugar ya na bagay ki kanen."
26 Pagtapos ta pangamuyo,
gagabot-gabutay danen an daw
napili Matias ya daw kanen
padugang ta unsi ya na mga apus-
tulis.

2

Pagsugid Ta Miad Na Balita Naan Ta Jerusalem

1 Gabot adlaw na pista ta mga Judio
na paumaw na Pista Ta Pentecostes.*
Gatipon tanan na mga gatuo ki Jesus
naan ta isya na balay.
2 Nali nang, may namatian danen
an na alin ta langit paryo ta biskeg na
angin na gabagrong gid naan ta bilog
na balay na patipunan danen.
3 Dayon, may gapakita ki danen na
daw lagen paryas mga derse na leg-
leg ta apoy na gatugdon naan ta kada
isya ki danen.
4 Pagaeman danen an ta Dyos Ispir-
itu Santo daw gambal danen an ta
lain-lain na mga linggwai na ula da-
nen naistudyui sunod ta ipaambal ta
Dyos Ispiritu Santo ki danen.
5 Ta yon man na timpo, may dyus-
non na mga Judio na gatinir naan ta
Jerusalem na naan alin ta lain-lain na
mga nasyon.
6 Ta pagmati danen ta sinaba, tama
gailing dya na gatipon. Gatingala gid
danen an tak namatian ta kada isya
ki danen naan ta iran na kaugalin-
gen na linggwai paambal an ta mga
gatuo.
7 Gatingala gid danen an daw gam-
bal, "Di' ba yi na mga gambal i taga-
Galilea?
8 Man-o tak namatian ta anduni
danen an na gambal naan ta mga
linggwai ta ate na mga lugar?
9 Kiten i mga taga-Parto, taga-
Medo, daw taga-Elam, daw duma
man ki kiten naan alin ta Mesopotamia,
Judea, Capadocia, Ponto, Asia,†
10 Frigia, Pamfilia, Egipto daw parti
ta lugar na Libya na dani ta Cirene.
Duma an ki kiten naan alin ta lugar
na Roma,
11 mga Judio man daw mga dili-
Judio na iran na pasimba Dyos an na
pasimba ta mga Judio. Duma an a
ki kiten naan alin ta pulo na Creta
daw duma an naan alin ta lugar na
Arabia. Piro, bisan lain-lain ate na
mga linggwai, namatian ta danen an
na gambal naan ta ate na inalinan
na mga linggwai parti ta mga katin-
galaan na pabuat ta Dyos!"
12 Iling tan ambal danen tenged ta
iran na katingala daw gainsa-insaay
danen an, "Ino taan liag ambalen ti?"
13 Piro, duma an gasunlog na gam-
bal, "Mga ingaw nyan!"
14 Dayon, Pedro i duma ta unsi
na mga apustulis gatindeg naan ta
tubangan ta mga ittaw daw bakod iya
na kagi na gambal kanen i, "Mga kasi-
manwa ko na mga Judio daw tanan
kaw na gatinir naan ta Jerusalem,
pamatian a nyo daw tugutan a ta pag-
sugid ki kyo daw ino beet ambalen ta
yi na natabo.
15 Dili kami i mga ingaw paryo ta
paisip nyo. Sellem pa i! Tallo nang pa
uras galambay alin ta pagsennang ta
adlaw.
16 Ta matuod, yi na natabo naam-
bal en Joel na prupita na manugsugid

* **2:1** Pwidi nyo mabasa parti ta *Pista Ta Pentecostes* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **2:9** Prubinsya an na *Asia* anay pa sa sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma daw naan dapit ta lugar na anduni paumaw ta na Turkey.

ta kabebet-en ta Dyos anay pa sa. Ambal Joel,

17 ‘Dyos an gambal daw ino iya na
imuon ta katapusan na mga
inadlaw. Ambal din,
“Ipadala ko Dyos Ispiritu Santo
naan ta tanan na mga ittaw
para gaeman din danen an.
Inyo an na mga kabataan
magsugid ta ake na mga ambal.
Inyo an na mga miron
makakita ta mga panan-awan.
Inyo na mga manakem na mama
makakita ta ake na mga plano
naan ta iran na mga dagammo.
18 Bisan naan ta ake na mga suguon,
mga mama man daw mga bai,
papadala ko ake na Ispiritu
ta yon man na mga inadlaw
daw magsugid man danen an
ta ake na mga ambal.
19 Ipakita ko naan ta mga ittaw
mga katingalaan naan ta langit
daw mga sinyalis naan ta kalibutan.
Tama na mga lengngessa tenged
ta pagpatay.
May mga apoy man
daw mga tumbuok na aso.
20 Adlaw an dili magpawa
daw bulan an magminog na
paryo ta lengngessa
bag-o mabot andemen na adlaw
na makatingala
na Ginuo an mag-ukom ta tanan
na mga ittaw.
21 Piro, ta yon man na timpo,
daw kino marani ta Ginuo Dyos
malibri
alin ta silot ta iya na mga sala.” ’
”‡

22 Ambal pa Pedro, “Mga paryo ko na linai Israel, matian nyo gid ambalen ko i ki kyo parti ki Jesus an na taga-Nazaret. Kanen an gabuat ta mga katingalaan na pamatuod na kanen an papadala ta Dyos. Tenged ta mga pabuat ta Dyos paagi ki Jesus pamatuuran din na Jesus an may bakod na gaem na alin ki kanen. Yi tanan nlaman nyo gid tak anen di natabo.

23 Jesus an patugyan naan ki kyo sunod ta plano ta Dyos na patirmino din en daan. Piro kyo yan, papapatay nyo kanen an paagi ta tabang ta mga ittaw na ula kakala ta Dyos daw palansang danen Jesus an naan ta krus.

24 Piro, pabannaw kanen an ta Dyos na beet ambalen dili din en magian mga kasakit an na gadala ta kamatayen daw dili en isab kanen an mapatay. Dili kanen mabilin naan ta lugar ta mga patay tak anduni ula en kamatayen kanen an.

25 Naan ta sinulat Ari David, ambal David parti ki kanen iling ti,

‘Nakita ko na Ginuo Dyos an
pirmi gaduma ki yaken
aged ula en may makatublag ki
yaken.
26 Nyan gid nalipay ake na tagi-
pusuon
daw sikad sadya ake an na mga
paambal
tenged ki kaon, O Ginuo.
Bisan mapatay a, may palaeman
a pa
27 tak nlaman ko na dili a no dilian
naan ta Hades na lugar ta mga
patay
daw dili no man tugutan na
malunot
lawa an ta imo gid na
Manugsirbi.
28 Patudlo no ki yaken daw ino paagi
na mangabui
aged may kabui na ula katapu-
san
daw malipay a tenged kaon ake
na maduma.’ ”§

29 Pedro i gapadayon pa gid ta iya na pag-ambal, “Mga utod ko, daw parti ki Ari David na ate na alinan na kaapuan, nlaman ta gid na napatay kanen ya daw asta anduni iya na lebbengan anen pa di.

30 Kanen ya isya na prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos anay pa sa. Nlaman din na gapangako Dyos an ki kanen na isya ta

‡ **2:21** Joel 2:28-32 § **2:28** Mga Salmo 16:8-11

iya na mga linai manubli ta iya na
pagkaari. Ta pagpangako ta Dyos ki
kanen, gasumpa Dyos an na tuma-
nen din gid iya na pangako.
31 Nlaman en daan David parti ta
pagbannaw ya ta Pinili Ta Dyos Na
Mag-ari.* Gani, gambal David ya na
Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, dili kanen
an pabay-an ta Dyos naan ta Hades
na lugar ta mga patay daw dili man
malunot iya na lawa.
32 Jesus an pabannaw ta Dyos daw
kami tanan mga gapamatuod ki kyo
tak nakita nay en kanen an na bui.
33 Jesus man paatagan ta Dyos
Amay ta pinakadatas na kateng-
danan na naan kanen tengnged ta
Dyos Amay naan dapit ta tuo daw
pabaton din alin ta iya na Amay
papangako ya na ipadala naan ki
kami Dyos Ispiritu Santo an. Yon na
papangako natuman anduni paryo
ta inyo na nakita daw namatian.
34 Nlaman ta na dili David paata-
gan ya ta Dyos ta datas na kateng-
danan na mungko tengnged ki kanen
tak parti ta iya na Pinili Na Mag-ari,
David mismo gambal,

‘Ginuo Dyos gambal ta ake na Ginuo,
“Mungko ka di naan dapit ta ake
i na tuo,
35 asta na mapirdi ko imo na mga
kuntra
na danen an paryo ta tungtun-
gan ta imo na mga batiis.” ’ ”†

36 Ambal pa Pedro, “Gani, tanan
kaw na mga paryo ko na linai Israel
dapat intindien nyo gid na Jesus ya
na papalansang nyo naan ta krus,
kanen paimo ta Dyos na Ginuo daw
Pinili Ta Dyos Na Mag-ari!”

37 Pagmati ta mga ittaw ta ambal
Pedro, nakunsinsya gid danen an
daw gainsa danen an ki Pedro daw ta
duma na mga apustulis, “Mga utod,
ino dapat nay na buaten?”

38 Sabat Pedro, “Magnelsel kaw
daw dilian nyo inyo an na mga sala.
Magpabautismo kaw na pamatuod
na kyo yan anduni gatuo ki Jesu-
Cristo para mapatawad kaw ta inyo
na mga sala daw para mabaton nyo
man Dyos Ispiritu Santo.
39 Pangako ya ta Dyos na ipadala
din Dyos Ispiritu Santo an para ki
kyo, para ta inyo na mga linai, para
man ta tanan na mga ittaw na dili-
Judio daw asta ta tanan na mga ittaw
na kabaton ta upurtunidad na paatag
ta Ginuo na ate na Dyos na marani ki
kanen.”
40 Tama pa mga ambal Pedro ta
pagpamatuod ki danen daw galaygay
man ki danen, “Likawan nyo silot na
alin ta Dyos na maageman ta mga
malain na ittaw ta yi na timpo!”
41 Tama mga gapati ta ambal Pedro
daw gapabautismo danen an. Ta yon
man na adlaw, may mga tallo libo na
ittaw na nadugang naan ta grupo ta
mga gatuo ki Jesu-Cristo.
42 Gaatag danen ta tama na mga
uras ta pag-istudyo naan ta mga
patudlo ta mga apustulis daw ta
pagtipon naan ta duma na mga gatuo
daw ta pagyapon daw pagpanga-
muyo duma man ki danen.
43 Tama na mga katingalaan na
paimo ta Dyos paagi ta mga apustulis
na pamatuod na iran na patudlo alin
gid ta Dyos. Tenged ta mga buat da-
nen, gatingala gid tama na mga ittaw.

Pagtipon Ta Mga Gatuo

44 Papadayon ta mga gatuo ki Jesus
iran an na pagtipon daw gaatagay
danen an daw ino iran na mga ki-
nanglanen para ta kayaran ta tanan.
45 Pabligya danen iran na mga
basak daw mga pagkabetang daw
bayad ya panagtag danen dipindi ta
kinanglanen ta kada isya.
46 Adlaw-adlaw, gapadayon danen
an ta iran na pagtipon-tipon naan
ta Timplo daw naan ta iran na mga
balay gadumaay danen an na gakaan
na may kalipay na terek ta iran na
tagipusuon.

* **2:31** Pwidi nyo mabasa parti ta *Pinili Ta Dyos Na Mag-ari* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **2:35** Mga Salmo 110:1

47 Gadayaw danen an ta Dyos daw
duma na mga ittaw nadayaran ki da-
nen. Adlaw-adlaw may nadugang ki
danen na mga ittaw na paluwas ta
Ginuo alin ta silot ta iran na mga sala.

3

Pagpaayad Pedro Ta Mama Na Dili Kapanaw

1 Ta isya na adlaw, mga tallo uras
alin ta ugto-adlaw, danen i Pedro daw
Juan giling naan ta Timplo tak yon
gid uras ta pagpangamuyo.
2 Naan ta gangaan ta Timplo na
paumaw na Dayad Na Gangaan, may
mama na dili kapanaw alin ta pagtao
din. Kada adlaw padala kanen an
na palayungan daw pabilin naan ta
gangaan aged magpalimos naan ta
mga ittaw na gaselled ta Timplo.
3 Pagkita din na magselled danen
Pedro daw Juan, gangayo kanen an ta
limos.
4 Patan-aw gid danen kanen an
daw Pedro i gambal ki kanen, “Man-
aw ka anay ki kami.”
5 Patan-aw din ta miad danen an
tak gasalig na may atag ki kanen.
6 Piro, Pedro i gambal ki kanen,
“Ula a kwarta na pilak o blawan, piro
may anen a na iatag ki kaon. Paagi
ta ngaran Jesu-Cristo na taga-Nazaret
daw tenged ta iya na gaem, mindeg
ka daw manaw!”
7 Pag-ambal Pedro, paibitan din
tuo an na lima ta mama na dili ka-
panaw aged patindegen. Gabiskeg
dayon batiis an ta mama daw buko-
buko ta iya na kitin
8 daw galusko kanen an na gatin-
deg daw gapanaw-panaw. Na
gaselled danen Pedro daw Juan naan
ta Timplo, gakuyog ki danen mama
an daw sigi iya na panaw daw lusko
na gadayaw kanen ta Dyos.
9 Nakita ta tanan na mga it-
taw naan ta Timplo na kanen an
gapanaw daw gadayaw ta Dyos.
10 Na nakala danen na kanen an
mama ya na dili kapanaw na gapal-
imos dati naan ta Dayad Na Gangaan
ta Timplo, gatingala gid danen an ta
natabo ya ki kanen.

Pagwali Pedro Naan Ta Timplo

11 Na mama an na nayad sigi ibit
ki danen Pedro daw Juan, tanan na
mga ittaw naan ta Timplo gadlagan
na marani ki danen naan ta lugar
ta Timplo na paumaw na Balkon
Solomon daw mga ittaw an gatingala
gid.
12 Na nakita Pedro mga ittaw an,
gambal kanen i ki danen, “Mga paryo
ko na linai Israel, man-o tak gatin-
gala kaw gid daw gatan-aw ta miad
ki kami? Ino! Salig nyo paagi ta ame
na kaugalingen na sarang o tenged
dyusnon kay na anduni mama i ka-
panaw en?
13 Mama i nayad en paagi ta gaem
Jesus daw tenged man na liag ta Dyos
na pamatuuran din na Jesus an na
iya na Pasugo anduni bui naan ta
langit tenged ta pagbannaw ta Dyos
ki kanen. Yi man na Dyos pasimba
danen Abraham, Isaac, Jacob daw
tanan na mga alinan ta na kaapuan.
Piro, kyo yan, na naan pa Jesus an ta
kalibutan i, paintriga nyo kanen an
naan ta mga uturidad ta ate na lugar
daw pasikway nyo kanen an naan ta
atubangan Pilato bisan buy-an inta
kanen an Pilato.
14 Kanen an alin gid ta Dyos daw
matareng, piro pasikway nyo daw
imbis na papangabay nyo ki Pilato
na buy-an kanen an, papangabay
nyo gid na buy-an ki kyo isya ya na
manugpatay.
15 Gaatag an ta kabui ta tanan na
mga may kabui, kanen ya papapatay
nyo, piro pabannaw kanen ya ta Dyos
daw kami i mga gapamatuod na na-
bannaw kanen ya.
16 Gani, paagi ta gaem Jesus daw
tenged man ta pagtuo ta yi na mama
ki Jesus, paatagan ta kabiskeg yi na
mama na inyo na nakita daw nakala.
Kyo mga kakita na anduni naayad
mama i paagi ta iya na pagtuo ki Je-
sus.
17 “Mga utod ko, nlaman ko en
na Jesus ya nabuatan nyo ta malain

tenged kyo yan daw inyo na mga manugdumala ula kaw nalam daw kino gid kanen ya.
18 Piro, patuman ta Dyos iya ya na paambal paagi ta pabuat nyo ki Jesus na iya na Pinili Na Mag-ari tak anay pa sa na timpo, paambal din paagi ta tanan din na mga prupita na maagian ta iya na Pinili Na Mag-ari segeng an na kabellay daw kamatayen.
19 Gani, magnelsel kaw daw marani ta Dyos para patawaren kaw din ta inyo na mga sala daw mabaton nyo man tawway na nakem na alin ki kanen na Ginuo Dyos
20 daw para man ipadala din ki kyo Jesus an na iya na Pinili Na Mag-ari.
21 Piro, naan ta plano din na Jesus an magpabilin anay naan ta langit asta mabot timpo na bag-uon tanan na mga betang paryo ta pasugid din anay pa sa paagi ta iya na mga prupita na gasirbi ki kanen.
22 Paryo ta ambal Moises anay pa sa, ‘Ginuo Dyos magpadala ki kyo ta prupita na paryo man ta pagpadala din ki yaken naan ta iya na mga ittaw daw prupita ya isya ta na kasimanwa. Kinanglan matian nyo gid tanan na mga ambal ta prupita ya ki kyo.
23 Daw kino dili magtuman ta paambal din, belagen danen an naan ta mga ittaw ta Dyos daw maageman danen silot na ula katapusan.’*
24 “Ambal ya Moises, paambal man ta tanan na mga prupita umpisa ki Samuel anay pa sa asta ta mga prupita na nabui sunod ki kanen. Danen tanan gambal man parti ta mga natabo anduni.
25 Kiten mga linai ta mga prupita. Mga papangako ta Dyos paagi ki danen para man ki kiten. Paryo ta ambal ta Dyos ki Abraham, ‘Paagi ta imo na mga linai mga ittaw ta tanan na mga lai naan ta kalibutan tagan ko ta mga kaayaran.’†
26 Gani, papili ta Dyos Pasugo din ya na Jesus daw padala una naan ki kiten na mga Judio aged tagan ki ta kaayaran na may sarang ki na dilian ta ate na mga sala daw marani ki ta Dyos tenged ta pagbag-o din ki kiten.”

4

Pedro Daw Juan Naan Ta Atubangan Ta Upisyalis Ta Mga Judio

1 Na gambal pa danen Pedro daw Juan naan ta mga ittaw, papranian danen an ta mga pari ta mga Judio, mga Saduseo* daw ta kumander ta mga gwardya ta Timplo.
2 Gagilek mga gaprani ya tenged danen an Pedro daw Juan gatudlo na Jesus ya nabannaw daw pagbannaw ki kanen pamatuod na mabannaw mga patay an.
3 Tenged dili mapati mga upisyalis an ta patudlo ya danen Pedro, papadakep ta mga upisyalis danen an Pedro daw Juan daw papriso asta ta sunod na adlaw tak pagdakep ya ki danen semsem en.
4 Piro, tama na mga ittaw na kamati ta iran na mga tudlo gapati. Katamaen ta mga mama na gatuo ki Jesus mga limma libo.
5 Sunod na adlaw, mga gapanguna ta banwa, mga gadumala ta mga Judio, daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises† gatipon naan ta Jerusalem.
6 Anen man dya Anas na pinakadatas na manugdumala ta mga pari daw danen Caifas, Juan, Alejandro daw duma pa na mga mimbro ta pamilya Anas.
7 Gasugo danen na ipatubang Pedro ya daw Juan naan ta mga upisyalis. Na gatubang en danen Pedro, painsaan danen an ta mga upisyalis, “Iya san na gaem daw ngaran pagamit nyo ta pagpaayad ta mama na dati dili kapanaw?”

* **3:23** Deuteronomio 18:15, 18, 19 † **3:25** Genesis 22:18, 26:4 * **4:1** Pwidi nyo mabasa parti ta mga *Saduseo* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **4:5** Pwidi nyo mabasa parti ta *mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

8 Pedro an, pagaeman kanen an
ta Dyos Ispiritu Santo daw gasabat
ki danen, “Mga gapanguna ta banwa
daw mga gadumala ta mga Judio,
9 daw insaan nyo kami i parti ta
miad na buat naan ta yi na mama na
dati dili kapanaw daw parti man daw
ino paagi na naayad kanen an,
10 kyo daw tanan na mga paryo
ta na linai Israel na anen di, dapat
mlaman nyo gid na yi na mama na
gatindeg naan ta inyo na atubangan
nayad en paagi ta iya na pagtuo ki
Jesu-Cristo na taga-Nazaret na pa-
palansang nyo naan ta krus piro pa-
bannaw ta Dyos.
11 Jesus an kanen pasambit naan
ta sinulat na pulong ta Dyos na Dyos
gambal,

‘Kyo na mga manug-ubra ta balay,
bato an na ta isip nyo dili maga-
mit,
yon gid pamag-ang na bato.’‡

12 Gambal a ki kyo na ula gid duma na
ittaw naan ta bilog na kalibutan na
makaluwas ki kiten alin ta silot ta ate
na mga sala daw dili, Jesus nang.”
13 Gatingala gid mga manugdumala
ki danen Pedro na gasabat danen
an na ula adlek tak nlaman ta mga
manugdumala na Pedro an daw Juan
ula iniskwilaan daw kebes nang. Nla-
man man danen na Pedro an daw
Juan mga gaduma ki Jesus kan-o.
14 Piro, tenged nakita danen mama
an na nayad na gatindeg duma ki
danen Pedro, ula nang en danen an
gasasaba parti ta natabo.
15 Papagwa anay ta mga upisyalis da-
nen an Pedro aged danen na mga
upisyalis magsapol.
16 Na gasapol danen, gainsaay danen
an ta kada isya, “Ino ate na imuon
naan ta yon na mga mama? Tanan na
mga gaistar naan ta Jerusalem nalam
na danen an gabuat ta katingalaan.
Gani, dili ki makabalibad.
17 Piro, yi buaten ta aged dili
maglapta naan ta mga ittaw balita ya
na mama an na dili kapanaw paayad
paagi ta gaem Jesus. Andaman ta
danen an na dili en mag-ambal naan
ta bisan kino parti ki Jesus.”
18 Tapos sapol ta mga upisyalis, pau-
maw isab danen an Pedro daw paan-
daman na dili gid en mag-ambal daw
magtudlo parti ki Jesus.
19 Piro, Pedro i daw Juan gainsa naan
ta mga upisyalis, “Pinsaren nyo, daw
ino mas dayad an naan ta atubangan
ta Dyos, magtuman ki kyo o magtu-
man ta Dyos?
20 Daw parti ki kami, dili nay mape-
gengan ame na kaugalingen ta pag-
sugid ta ame na nakita daw nama-
tian.”
21-22 Pagtapos na paandaman pa
gid ta mga upisyalis danen an Pe-
dro, pabuy-an danen an. Adlek mga
upisyalis an na daw silutan danen
an Pedro daw Juan, basi maggamo
mga ittaw tak gadayaw mga ittaw
an ta Dyos tenged ta katingalaan na
natabo na nayad isya na mama na
dili kapanaw alin ta pagtao na idad
din subla kwarinta na taon.

Pagpangamuyo Ta Mga Gatuo Na Dili Danen Madlek

23 Na pabuy-an Pedro an daw Juan,
gabalik danen an ta iran na mga arey
na mga gatuo daw pasugid danen
ambal an ta mga manugdumala ta
mga pari daw mga gadumala ta mga
Judio.
24 Pagmati ta mga gatuo, gapanga-
muyo danen an ta Dyos, “O Makaga-
gaem Na Dyos, kaon gabuat ta langit,
ta basak, ta dagat daw tanan na mga
anen don.
25 Pagaeman ta Dyos Ispiritu Santo
ame na kaapuan na Ari David na imo
man na manugsirbi na gambal ka
paagi ki kanen. Ambal David,

‡ **4:11** Mga Salmo 118:22 Ta timpo danen Pedro, tama na mga balay ta mga Judio na buat alin ta mga kinurti na bato. Pinakaimpurtanti na bato pamag-ang an na pabetang naan ta pamusod na naan dya umpisa ta pagdapat ta duma na kinurti na mga bato. Ta pagsambit Pedro ta *mga manug-ubra ta balay,* beet ambalen din mga manugdumala ta mga Judio. *Pamag-ang na bato* na pasambit din beet ambalen Jesus.

‘Man-o tak segeng gid na gilek ta mga
dili-Judio na gakuntra ta Dyos?
Man-o tak mga ittaw gaisip ta ula
pulos na mga plano?
26 Mga ari ta kalibutan daw mga
manugdumala
gatipon na gakuntra ta Ginuo
Dyos
daw ta iya na Pinili.’§
27 O Ginuo Dyos, iling gid tan natabo
naan ta yi na syudad na danen ya
Herodes,* Poncio Pilato, mga dili
linai Israel daw mga linai Israel man
gakuntra ki Jesus na imo gid na
Manugsirbi daw Pinili Na Mag-ari.
28 Pabuat danen tanan ya paryo gid ta
imo na naplano daan na matabo.
29 Anduni, O Ginuo Dyos, matian no
iran an na pagpalleg ki kami na imo
na mga suguon daw tabangan kay ta
ame na pag-ambal na ula kay adlek ta
pagsugid ta miad na balita na alin ki
kaon parti ki Jesus.
30 Ipakita no imo an na gaem paagi
ta pagpaayad nay ta mga ittaw na
may masakit daw itugot no man na
paagi ta gaem Jesus na imo gid na
Manugsirbi mabuat nay mga katin-
galaan na pamatuod na ame na sugid
alin gid ki kaon.”
31 Pagtapos ta iran na pagpanga-
muyo, gaeyeg-eyeg lugar an na
patipunan danen. Pagaeman danen
an ta Dyos Ispiritu Santo daw gasugid
danen an ta miad na balita na alin ta
Dyos na ula danen adlek.

Pagtabangay Ta Mga Gatuo

32 Mga gatuo an ki Jesus, danen
an gaisyaay nang ta isip. Patingeb
danen tanan na mga pagkabetang
danen daw ula bisan isya ki danen
gaangken ta iya na pagkabetang para
nang ta iya gid na kaugalingen tak
iran na mga pagkabetang pakabig
danen na para ta tanan.
33 Paagi ta gaem ta Dyos, gapa-
dayon mga apustulis an ta pagpa-
matuod parti ta pagbannaw ki Ginuo
Jesus daw tenged ta tabang ta Dyos ki
danen, nlaman ta tanan na Dyos an
sikad miad ki danen tanan.
34 Ula gid bisan isya ki danen naku-
langi ta iran na mga kinanglanen tak
duma ki danen may mga basak daw
mga balay na pabligya, daw kantidad
an ta iran na pabligya padala danen
35 daw paatag naan ta mga apus-
tulis. Patagtag ta mga apustulis
kwarta an naan ta mga gatuo dipindi
ta iran na kinanglan.
36 May isya na mama na taga-Cipre
na ngaran din an Jose. Kanen an
Judio na alin ta linai Levi. Umaw ta
mga apustulis ki kanen Bernabe na
beet ambalen Manugtabang. Kanen
an may miad man na pabuat na iling
ti:
37 May basak kanen na pabligya
daw bayad ya paintriga din man
naan ta mga apustulis.

5

Ananias Daw Safira

1-2 May magsawa na Ananias daw
Safira na gabligya man ta iran na
basak para itabang danen naan ta
mga gakinanglan na mga gatuo. Piro,
patago Ananias duma ya na kwarta
na alin ta bayad ta iran na basak daw
gakumpurmi man iya an na sawa.
Nabilin ya na kwarta, paatag Ana-
nias naan ta mga apustulis.
3 Gambal Pedro i ki kanen, “Ana-
nias, man-o tak gapadaag ka naan
ki Satanas na magbula ka ta Dyos
Ispiritu Santo? Man-o tak patago no
duma ya na kwarta na bayad ta inyo
na basak?
4 Na ula nyo pa nabligya inyo an na
basak, di' ba kyo tag-iya? Na nabligya
nyo en, di' ba inyo man gyapon na
pagbeet daw inuon nyo kwarta nyo
an? Man-o tak pabetang nyo naan
ta inyo na isip na magbuat kaw ta
malain? Ula kaw gabula naan ta mga
ittaw, gabula kaw naan ta Dyos!”

§ **4:26** Mga Salmo 2:1-2 * **4:27** *Herodes* na pasambit naan ta birsikulo binti-syiti ari na paumaw na *Herodes Antipas.* Pwidi nyo mabasa parti ki *Herodes Antipas* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. Ngitaen nyo ambal na *Herodes.*

5 Na namatian Ananias, natumba
kanen an daw napatay dayon. Tanan
na mga kamati parti ta natabo ya
nadlek.
6 Mga miron na naan dya, gaprani
daw paputos danen lawa an Ananias
daw palayungan danen pagwa daw
ilebbeng.

7 Paglambay ta mga tallo uras,
gabot Safira na sawa Ananias, piro
ula kanen an nalam ta natabo ya ta
iya na sawa.
8 Gambal Pedro i ki kanen, “Sugi-
ran a no daw yi gid tanan kantidad na
nabaton nyo na bayad ta pagbligya
nyo ta inyo na basak.” Sabat Safira,
“Ee, nyan tanan na nabaton nay.”
9 Ambal Pedro ki kanen, “Man-o tak
gakumpurmiay kaw na magsawa na
magbula naan ta Dyos Ispiritu Santo
na papaubay ta Ginuo naan ta mga
gatuo? Salig nyo taan na dili kaw din
silutan. Lagen no! Mga galebbeng an
ta imo na sawa, gabalik en daw naan
en ta gangaan daw kaon man sunod
na layungan danen pagwa!”
10 Natumba dayon daw napatay
man Safira an naan ta atubangan Pe-
dro. Gaselled mga miron an daw
nakita danen na patay en Safira an
daw palayungan man danen pagwa
daw lebbeng abay ta iya na sawa.
11 Tanan na mga gatuo daw tanan
na mga kamati parti ta natabo ki Ana-
nias daw Safira nadlek gid.

Pagbuat Ta Mga Apustulis Ta Mga Katingalaan

12-13 Papakita ta mga apustulis
naan ta mga ittaw tama na mga
katingalaan na pamatuod na danen
an paatagan ta abilidad na alin ta
Dyos. Kaysan, gatipon mga gatuo an
naan ta paumaw na Balkon Solomon
na sakep ta Timplo. Ula gid duma
na mga ittaw nangiseg na magtipon
duma ki danen, bisan pa na mga
gatuo an pataa gid ta mga ittaw.
14 Piro, gadugang pa gid man
gyapon sikad tama na mga mama
daw mga bai na gatuo ta Ginuo.
15 Tenged ta mga katingalaan na
pabuat ta mga apustulis, padala ta
mga ittaw naan ta dalan mga may
masakit an daw pabetang naan ta
mga neggaan daw ikam aged daw
mag-agi dya Pedro an, maayad danen
an bisan paagi nang ta iya na alo.
16 Tama man na mga ittaw gabot
naan alin ta mga banwa na dani ta
Jerusalem. Padala man danen mga
ittaw an na may masakit daw mga
ittaw na naseddepan man ta malain
na ispiritu daw tanan nayad.

Pagpangabot Kuntra Ta Mga Apustulis

17 Pinakadatas an na manugdu-
mala ta mga pari daw iya na mga
duma na mga Saduseo nainggit gid ta
mga apustulis ya.
18 Papadakep danen daw papriso
mga apustulis ya.
19 Piro, naan ta yon man na kilem
na danen an padakep, pabukasan ta
isya na angil ta Ginuo Dyos mga gan-
gaan an ta prisuan daw papagwa da-
nen an. Gambal angil i ki danen,
20 “Miling kaw naan ta Timplo daw
ambalen nyo naan ta mga ittaw dya
minsai an parti ta bag-o na kabui na
maangken paagi ta pagtuo ki Jesus.”
21 Patuman danen pambal an ta
angil daw ta pagsennang ta adlaw,
gaselled danen an naan ta Timplo
daw gatudlo.
Na gabot pinakadatas na manug-
dumala ta mga pari daw iya na mga
duma naan ta iran na tipunan, pau-
maw din na magsapol mga mimbro
an ta Sanedrin* daw tanan man na
mga gadumala ta mga linai Israel.
Gapasugo danen an na kamangen
mga apustulis an naan ta prisuan
daw ipatubang ki danen.
22 Piro, pag-abot ta mga gwardya
naan ta prisuan, ula dya en mga
apustulis ya. Gabalik mga gwardya

* **5:21** Ta timpo ta mga apustulis, *Sanedrin* umaw ta kadatasan na kunsiyo ta mga Judio na yon man mga linai Israel. Pwidi nyo mabasa parti ta *Sanedrin* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

an naan ta mga manugdumala daw gambal danen an,
23 “Na gabot kay naan ta prisuan, nakita nay na nakandado pa daw tanan na mga gwardya gabantay naan ta mga gangaan, piro ta pag-abri nay ta gangaan, ula nay danen an nakita!”
24 Na namatian ta pangulo ta mga gwardya ta Timplo daw ta mga manugdumala na mga pari, gatingala danen an daw gakullaw daw ino pa gid sunod na matabo.
25 Na gakullaw pa danen an, gabot isya na mama daw gambal ki danen, “Mamati kaw anay! Mga mama ya na papriso nyo, naan en ta Timplo daw gatudlo ta mga ittaw dya!”
26 Pangulo an ta mga gwardya giling dayon naan ta Timplo duma ta iya na mga ittawan daw padala danen malik mga apustulis ya. Piro, ula danen papwirsaa mga apustulis ya tak nadlek danen an na basi daw timbagen danen an ta mga ittaw.
27 Paselled mga apustulis an daw patubang naan ta mga mimbro ta Sanedrin aged insaan ta pinakadatas na manugdumala ta mga pari.
28 Ambal din ki danen, “Gapaandam kay en ki kyo na dili kaw gid en magtudlo parti ki Jesus! Piro papalapta nyo pa man gyapon inyo an na patudlo naan ta bilog na Jerusalem daw gambal kaw pa man na kami i may sabaten ta iya an na kamatayen!”
29 Piro, gasabat Pedro an daw mga apustulis, “Daw pilien nay daw kino dapat na tumanen, Dyos o ittaw, Dyos nang gid tumanen nay, dili ittaw!
30 Dyos an na pasimba ta ate na mga alinan na kaapuan gabannaw ki Jesus na papapatay nyo na kanen an palansang naan ta krus.
31 Pabannaw Jesus an ta Dyos daw paatagan kanen an ta pinakadatas na katengdanan na papungko tengnged ta Dyos naan dapit ta tuo aged magdumala ta tanan. Anduni kanen an Manugdumala daw Manluluwas na mag-atag ta mga linai Israel ta upurtunidad na magnelsel daw dilian iran na mga sala aged mapatawad danen an ta iran na mga sala.
32 Kami gapamatuod ta mga natabo parti ki Jesus. Dyos Ispiritu Santo an na paatag ta Dyos naan ta mga gatuman ta Dyos, kanen man gapamatuod parti ta mga natabo ya.”
33 Pagmati ta mga mimbro ta Sanedrin ta ambal danen Pedro, segeng gid iran na kagilek daw gusto gid danen na patayen mga apustulis an.
34 Piro, gatindeg isya na mimbro ta Sanedrin na ngaran din Gamaliel. Kanen an isya ta grupo ta mga Pariseo.† Kanen isya man na manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw pataa man ta tanan na mga ittaw. Gasugo kanen an na pagwaen anay mga apustulis an.
35 Pagpagwa ki danen Pedro, gambal Gamaliel an naan ta mga duma din na mga mimbro ta Sanedrin, “Mga paryo ko na linai Israel, magandam kaw daw ino buaten nyo ta yon na mga mama.
36 Nademdeman nyo na pugya may mama na ngaran din Teudas na giling di na gapabugal-bugal na salig din daw kino gid kanen an. May mga gasunod man ki kanen na mga appat gatos na mama. Piro, papatay kanen ya daw gabelag-belagay mga gasunod ya ki kanen daw ula en batia parti ki danen.
37 Pagtapos ki Teudas, ta uras ta sinsos, may isya pa na mama na ngaran din Judas na taga-Galilea. Kanen isya na gakuntra ta gubirno daw gadumala ta mga gasunod ki kanen. Piro, papatay man kanen ya daw gabelag-belagay man mga gasunod ya ki kanen.
38 Gani, sugiran ta kyo yan, largaan nyo nang en mga mama na yan. Buyan nyo danen an tak daw iran an na plano iya nang man ta mga ittaw, dili madayon.

† **5:34** Pwidi nyo mabasa parti ta mga *Pariseo* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

39 Piro, daw iran na plano iya ta
Dyos, ula kaw gid en sarang mabuat
tak Dyos an pakuntra nyo.”
40 Pagtapos ta laygay Gamaliel,
kumpurmi mga mimbro an ta
Sanedrin ta iya na ambal. Papaselled
isab danen mga apustulis an daw
pakastigo. Pagtapos ta kastigo, paan-
daman danen isab mga apustulis an
na dili en mag-ambal parti ki Jesus.
Dayon, pabuy-an.
41 Galin mga apustulis an naan ta
tubangan ta Sanedrin na may kalipay
tak paatagan danen an ta Dyos ta pri-
biliyo na naagian danen mga malain
na buat daw pagayyaan man danen
an tenged ta iran na pagtuo ki Jesus.
42 Adlaw-adlaw, naan ta Timplo
daw naan ta mga balay, gapadayon
danen an ta pagtudlo daw pagsugid
ta miad na balita parti ki Jesus na
kanen an Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.

6

Pagpili Ta Pitto Na Manugtabang

1 Ta yon man na timpo na gatudlo
pa daw gawali mga apustulis an naan
ta Timplo, gatama pa gid mga gatuo
an ki Jesus. Piro, mga gatuo an na
iran an na linggwai Griego gariklamo
kuntra ta mga gatuo man na iran
an na linggwai Hebreo. Gariklamo
danen an tak daw may patagtag na
pagkaan adlaw-adlaw naan ta mga
balo na bai, mga balo an na iran na
linggwai Griego, ula naatagi. Piro,
mga balo an na iran na linggwai He-
breo, naatagan ta pagkaan.
2 Tenged ta yon na riklamo, pau-
maw ta dusi na apustulis tanan an
na mga gatuo na gatipon-tipon ta
pagsimba naan ta Jerusalem daw
ambal danen, “Dili naan ta plano ta
Dyos na pabay-an nay nang pagsugid
an ta miad na balita na alin ta Dyos
aged magtagtag nang ta pagkaan.
3 Gani, mga utod nay ki Cristo,
magpili kaw ta pitto na mama naan
ki kyo na pataa gid ta mga ittaw
daw nlaman nyo na pirmi danen
an gapasakep naan ta Dyos Ispiritu
Santo daw maalam man danen an.
Tagan nay danen an ta katengdanan
ta pagtagtag ta pagkaan naan ta mga
gakinanglan
4 daw kami i a, iatag nay ame na
uras ta pagsugid ta miad na balita na
alin ta Dyos daw ta pagpangamuyo.”
5 Pag-ambal ta mga apustulis, na-
dayaran mga gatuo an ta ambal da-
nen. Papili danen Esteban an na
mama na terek gid iya na pagtuo
daw pirmi man kanen an gapasakep
naan ta Dyos Ispiritu Santo. Napili
man: Felipe, Procoro, Nicanor, Ti-
mon, Parmenas daw Nicolas na taga-
Antioquia na gasalyo naan ta tuuan
ta mga Judio.
6 Papatubang ta mga gatuo naan
ta mga apustulis iran an na mga
napili. Papangamuyuan ta mga
apustulis daw patungtong danen
iran na mga lima naan ta mga napili
aged bindisyunan.
7 Gapadayon mga apustulis an ta
pagsugid ta miad na balita na alin ta
Dyos parti ki Jesus naan ta mga ittaw.
Tenged ta miad na balita na pasugid
danen, gadugang pa gid mga gatuo
an ki Jesus naan ta Jerusalem daw
tama na mga pari ta mga Judio gatuo
man.

Pagdakep Ta Mga Judio Ki Esteban

8 Esteban i, patabangan gid kanen
an ta Dyos daw may gaem alin ta
Dyos aged magbuat kanen an ta mga
katingalaan naan ta mga ittaw na pa-
matuod na iya an na pawali alin gid
ta Dyos.
9 Piro, may mga Judio na gadiskas
kuntra ki Esteban. Danen an
mga mimbro ta paumaw na Balay
Tipunan Ta Mga Nalibri Na Mga
Ulipen. Naan danen alin ta mga
banwa na Cirene daw Alejandria
daw alin man ta mga prubinsya na
Cilicia daw Asia.
10 Piro, napirdi danen an ta ra-
son ta mga paambal ya Esteban tak
Dyos Ispiritu Santo gaatag ki kanen ta
alam.
11 Tenged danen an napirdi Este-
ban, gasuol danen an ta pila na mga

ittaw na mag-ambal ta dili matuod kuntra ki Esteban. Iling ti ambal ta mga pasuulan danen: “Namatian nay kanen an na papakalain din Moises an daw Dyos!”
12 Paagi ta iran na ambal na dili matuod, pasegyet danen mga ittaw an, daw mga gadumala ta mga Judio daw mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises aged kuntraen man danen Esteban an. Pailingan danen tanan kanen an daw padakep daw padala naan ta mitingan ta mga manugdumala na mga pari na Sanedrin.
13 May duma na mga ittaw na papadala man danen aged mag-ambal ta dili matuod kuntra ki Esteban naan ta tubangan ta Sanedrin. Ambal danen, “Yi na mama ni pirmi din nang papakalain ate na Timplo daw Mga Sinulat Moises.
14 Namatian nay na kanen an gambal na Jesus ya na taga-Nazaret gubbaen din kon ate na Timplo daw silian din man tanan na mga sunuran na paatag Moises ki kiten.”
15 Tanan na mga mimbro ta Sanedrin gatan-aw gid ki Esteban daw nakita danen na iya an na sura paryas ta sura ta angil.

7

Pagsabat Esteban Naan Ta Tubangan Ta Sanedrin

1 Pagtapos ta ambal ta mga ittaw ta dili matuod kuntra ki Esteban, gainsa pinakadatas an na manugdumala ta mga pari ki kanen, “Matuod ni mga paambal i danen?”
2 Gasabat kanen i, “Mga kasimanwa ko na mga Judio, daw pwidi nang matian a nyo! Anay pa sa, makagagaem an na Dyos gapakita naan ta ate na alinan na kaapuan na Abraham na naan pa kanen ya ta lugar na Mesopotamia na ula pa kanen ya gasalyo naan ta syudad na Haran.*
3 Ta yon man na timpo anay pa sa, gambal Dyos an ki kanen, ‘Malin ka ta lugar na i na paistaran nyo. Ibilin no imo an na mga parinti daw miling ka ta lugar na itudlo ko ki kaon.’†
4 Yon na galin Abraham ya ta lugar na Caldea‡ daw gasalyo naan ta syudad na Haran. Na napatay iya na amay, pailing kanen ya ta Dyos naan ta yi na lugar na paistaran ta anduni.
5 Piro, pag-iling din di anay pa sa, ula pa naatag ta Dyos ki kanen panublien din an na basak maskin isya nang na paryo ta palad kalapad. Piro, gangako Dyos an ki kanen na yi na lugar iatag ki kanen daw ta iya na mga linai maskin kanen ya ula pa bata.§
6 Gambal Dyos an ki kanen, ‘Imo na mga linai mag-istar naan ta isya pa na lugar na dili iran daw danen an mga istrangiro dya. Naan dya buaten danen an na mga ulipen daw pabellayan ta usto ta mga ittaw na naan dya keteb ta appat gatos na taon.’
7 Ambal pa ta Dyos ki Abraham, ‘Piro, silutan ko mga ittaw an naan ta nasyon na mag-ulipen ta imo na mga linai daw ta uryan, imo na mga linai malin dya daw malik isab naan ta yi na lugar. Pagbalik danen, magsimba danen eman ki yaken na iran na Dyos.’ ”*
8 Ambal pa Esteban, “Pasugo ta Dyos danen ya Abraham na buatan ta tanda naan ta lawa† iran ya na mga bata na mama na beet ambalen Dyos an may kasugtanan ki danen. Abot timpo na Abraham ya may bata na mama na pangaranan din na Isaac daw kanen ya pabuatan man Abraham ta tanda naan ta lawa naan ta pangwallo na adlaw alin ta pagtao din. Ta uryan, Isaac ya may bata na

* **7:2** *Haran ya* isya na syudad na naan dapit ta nurti na parti ta Mesopotamia. Pwidi nyo mabasa parti ta *Mesopotamia* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **7:3** Genesis 12:1 ‡ **7:4** *Caldea* isya na lugar na naan dapit ta sur na parti ta Mesopotamia. § **7:5** Naan ta Genesis 17:1-8 pwidi nyo mabasa parti ta pangako ta Dyos ki Abraham. * **7:7** Genesis 15:13-14; Exodo 3:12 † **7:8** Tanda na pasambit naan ta birsikulo utso, daw naan ta Inglis paumaw na ‘circumcision’. Pwidi nyo mabasa parti ta *tanda naan ta lawa* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

mama na pangaranan din na Jacob,
daw Jacob ya may dusi man na mga
bata na mama na ate na mga bantog
na alinan na kaapuan.‡

9 “Duma ya ta bantog ta na mga
kaapuan nainggit ki Jose na iran na
mangngod daw pabligya danen naan
ta mga Egiptuanen bilang isya na
ulipen. Piro, Dyos an gaubay ki Jose
10 daw gatabang na masarangan
din mga kabellay na naagian din.
Patagan kanen an ta Dyos ta kaalam
daw Paraon ya na ari ta lugar na
Egipto nadayaran ki kanen. Paimo
Paraon kanen an na gubirnador
naan ta bilog na Egipto daw ta
palasyo Paraon.§

11 “Ta yon man na timpo anay pa sa,
naan ta Egipto daw lugar na Canaan
may segeng gid na letem na yon
tenaan ta segeng na kabellay na naa-
gian ta mga ittaw. Ate ya na mga
kaapuan naan ta Canaan ula may ka-
mangan ta pagkaan.
12 Piro, pagmati Jacob na may tama
na trigo naan ta lugar na Egipto, pa-
padala din dya iya an na mga bata na
mama. Yi una na pag-iling dya ta ate
na mga kaapuan.
13 Ta pangarwa danen na pag-iling
naan ta Egipto, gapakala Jose ya ta
iya na kaugalingen naan ta iya na
mga utod daw yon na nlaman en ta
Paraon parti an ta pamilya Jose.
14 Gatugon Jose ya na pailingen
naan ta Egipto Jacob ya na iya na
amay daw tanan din na mga parinti
na sitintay-singko tanan.
15 Giling danen ya Jacob ta Egipto
daw naan dya danen an gaistar asta
danen an napatay.*
16 Iran an na mga lawa padala ma-
lik naan ta Siquem daw naan dya
palebbeng naan ta lebbengan ya na
anay pa sa papalit Abraham naan ta
mga bata Hamor na mama.”†

17 “Na dali nang en mabot timpo
na matuman pangako ya ta Dyos ki
Abraham na librien din ate na mga
kaapuan naan ta Egipto daw atagan
ki danen ta panublien ta ya na basak
naan ta Canaan, gatama pa gid danen
an dya
18 asta na may bag-o eman na ari
na gadumala naan ta Egipto. Ari ya
ula nalam parti ki Jose daw iya na
pamilya.
19 Paluko ta ari ate ya na mga kaa-
puan daw padaeg-daeg. Papilit din
danen ya na ipagwa naan ta lawas ta
iran na mga balay iran na mga bata
na bag-o nang natao daw largaan
nang aged mapatay.‡

20 “Ta yon man na timpo anay pa
sa, natao Moises ya. Kanen ya gwapo
na bata daw nadayaran Dyos an ki
kanen. Pasagod kanen ya ta iya na
mga ginikanan naan ta iran na balay
ta tallo na bulan.
21 Na dili en danen matago kanen
ya, pabetang danen kanen ya naan ta
kilid ta suba na may tama lamunon
na datas. Naan dya, Moises ya nakita
daw pakamang ta bai na bata Paraon
na ari ta Egipto. Pasagod ta bai Moi-
ses ya na paryo gid ta iya na kaugalin-
gen na bata.
22 Patudluan Moises ya ta tanan na
mga alam ta mga Egiptuanen daw
bantog kanen ya tenged ta iya na
abilidad ta paglaygay daw ta mga
pabuat din.
23 “Na kwarinta en taon idad Moi-
ses, naisipan din na magbisita naan
ta mga paryo din na linai Israel.
24 Nakita din isya ya ki danen na
padaeg-daeg ta isya na Egiptuanen.

‡ **7:8** Naan ta Genesis 17:9-14, 21:2-4, 25:19-26, daw 29:31 - 30:24 pwidi nyo mabasa mga isturya na nasambit naan ta birsikulo utso. § **7:10** Naan ta Genesis mga kapitulo trintay-syiti asta kwarintay-uno pwidi nyo mabasa parti ki Jose na pabligya kanen an daw padala naan ta Egipto daw parti man ta iya na mga inagian naan ta Egipto. * **7:15** Naan ta Genesis kapitulo kwarintay-dos asta kapitulo singkwinta pwidi nyo mabasa parti ta segeng na letem daw mga pag-iling ta mga utod Jose daw iya na amay daw tanan din na parinti naan ta Egipto. † **7:16** Naan ta Genesis 33:18-19 pwidi nyo mabasa parti ta pagpalit Abraham ta basak naan ta mga bata Hamor. ‡ **7:19** Naan ta Exodo 1:6-22 pwidi nyo mabasa parti ta pagdaeg-daeg ta ari naan ta mga linai Jacob.

Pakampian din iya ya na kalai daw
bilang bales, papatay din Egiptuanen
ya.
25 Salig din na maintindian ta mga
kalai din na gamiten kanen an ta
Dyos para librien din danen ya ta
pag-ulipen naan ta lugar na Egipto,
piro ula danen kaintindi.
26 Ta sunod na adlaw, nakita din
darwa na mga mama na kalai din na
gatiruay daw gatingwa kanen an na
bawien din danen ya. Ambal din,
'Mga utod ko, kyo yan gauturay, man-
o tak gatiruay kaw?'
27 Piro, patulod kanen an ta mama
ya na nakasala daw gambal mama
ya, 'Kino gaimo ki kaon na manugdu-
mala daw manug-ukom ki kami?
28 Ino! Patayen a no man paryo ta
Egiptuanen ya na papatay no kabii?'
29 Pagmati Moises, galayas kanen
an alin ta Egipto daw gistar naan ta
lugar na Midian na kanen an istran-
giro dya. Na kanen an naan ta Mid-
ian, nangasawa kanen daw kabata ta
darwa na mama.§
30 "Paglambay ta kwarinta na taon
na naan Moises ya ta lugar na ula ka-
balayan na dani ta Bukid Sinai, may
angil na gapakita ki kanen naan ta
galegleg na tanem.
31 Gatingala gid Moises ya ta iya
na nakita daw gaprani kanen an dya
aged usisaen din gid. Na gaprani ka-
nen an dya, namatian din na Ginuo
Dyos gambal,
32 'Yaken i Dyos ta inyo na mga kaa-
puan, Abraham, Isaac daw Jacob.'*
Gakereg Moises ta subla na adlek
daw ula kanen an kaiseg ta pagtan-
aw.
33 Ginuo Dyos gambal pa ki Moises,
'Tangtangen no mga sandal no an tak
patindegan no an sagrado na basak
tenged naan a di.
34 Nakita ko gid na padaeg-daeg
ake an na mga ittaw naan ta Egipto.
Namatian ko iran na pag-agal. Yon
na giling a di alin ta langit aged lib-
rien ko danen an alin ta pag-ulipen
ki danen. Gani, mag-anda ka, Moi-
ses! Pabaliken ko kaon yan naan ta
Egipto.' "†
35 Ambal pa Esteban, "Yon man na
Moises pasikway ta mga paryo din na
linai Israel na painsaan danen kanen
ya, 'Kino gaimo ki kaon na manug-
dumala daw manug-ukom ki kami?'‡
Piro, bisan pasikway danen Moises
ya, kanen papadala ta Dyos na iran
na manugdumala daw manugluwas
paagi ta tabang ta angil na gapakita
ki kanen naan ta galegleg na tanem.
36 Papangunaan Moises mga kalai
din ya pagwa alin ta Egipto. Na naan
pa danen ta Egipto, gabuat kanen
an ta mga katingalaan na pamatuod
na kanen an padala ta Dyos na iran
na manugdumala daw manugluwas.
Iling tan pabuat din naan ta lugar
na Egipto, naan ta Dagat Minog daw
naan man ta lugar na ula kabalayan
na naan dya danen an seled ta kwar-
inta na taon.§
37 Yon man na Moises an gambal
naan ta mga paryo din na linai Is-
rael, 'Anay pa sa, papadala a ta Dyos
naan ki kyo, piro ta mabot pa na
adlaw, magpadala kanen an ta isya
na prupita naan ki kyo na ate man na
utod.' "*
38 Ambal pa Esteban, "Moises ya,
kanen man duma ta ate na mga kaa-
puan na naan danen ta lugar na ula
kabalayan. Duma man kanen ta
angil na gambal ki kanen naan ta
Bukid Sinai daw pabaton din mga
ambal ta Dyos ki kanen na dili masil-
ian aged iatag din man naan ki kiten.†
39 Piro, ate ya na mga kaapuan ula

§ **7:29** Naan ta Exodo 2:1-22 pwidi nyo mabasa parti ta pagtao Moises daw pagbakod din daw paglayas alin ta Egipto. * **7:32** Exodo 3:6 † **7:34** Naan ta Exodo 3:1-10 pwidi nyo mabasa parti ta pag-isturya ta Dyos ki Moises daw pasugo din na malik naan ta Egipto. ‡ **7:35** Exodo 2:14 § **7:36** Naan ta Exodo 7:8 - 17:16 pwidi nyo mabasa parti ta pagpanguna Moises ta mga Israelinen daw mga katingalaan na pabuat din. * **7:37** Deuteronomio 18:15 † **7:38** Naan ta Exodo kapitulo disi-nuibi asta kapitulo trintay-uno pwidi nyo mabasa isturya parti ki Moises na naan kanen an ta Bukid Sinai daw pabaton din mga sugo ta Dyos.

gapati ki Moises. Pasikway danen kanen ya daw gusto danen na magbalik naan ta lugar na Egipto.
40 “Tenged lugay Moises ya naan ta
bukid, gambal mga ittaw ya ki Aaron,
‘Ubraan kay no ta mga dyos na mag-
panguna ki kiten tak ula kay nalam
daw ino en natabo ki Moises na ya na
gapanguna ki kiten ta ate na pag-alin
ta Egipto.’‡
41 Iling tan iran na isip na gaubra
danen ya ta dyos-dyusan na paryo
ta tinday na baka lagen. May mga
ayep na paiyaw danen ya daw pa-
sunog bilang iran na alad naan ta
dyos-dyusan daw gasadyaay danen
ya tenged ta iran na pabuat.§
42 Piro, patalikuran danen ya ta
Dyos daw pabay-an din nang bisan
pa na magsimba danen an ta adlaw,
bulan daw mga bituon na naan ta
kalangitan. Pabuat ya danen paryo
ta nasulat naan ta libro Amos na
prupita anay pa sa na Dyos gambal,
‘Mga linai Israel!
Dili para ki yaken mga paiyaw
nyo an
daw paalad na mga ayep
naan ta lugar na ula kabalayan
seled ta kwarinta na taon.
43 Inyo na mga paalad
para ta mga dyos-dyusan nyo
paryo ki danen Moloc
na iya na balbalay papadala nyo
daw Refan na bituon nyo na dyos
na papadala nyo man.
Danen mga dyos-dyusan na
pabuat nyo
na simbaen.
Tenged ta pabuat nyo,
palinen ko kyo yan
daw ipadala naan ta unaan
ta lugar na Babilonia.’ ”*
44 Gambal pa Esteban naan ta mga
mimbro ta Sanedrin, “Ate ya na mga
kaapuan na naan danen ta lugar na
ula kabalayan, may turda na para ta
pagsimba ta Dyos na naan dya ka-
sugtanan na alin ki kanen. Turda
ya paubra ta iran na mga kaapuan
paryo ta paambal ta Dyos ki Moises
sunod ta plano na pakita ta Dyos ki
kanen.†
45 Paglambay ta tama na mga taon,
iran na mga linai na ate man na ali-
nan na mga kaapuan, danen man ya
gadala ta turda ta timpo na Josue ya
gapanguna ki danen. Josue ya gapan-
guna‡ ki danen ta timpo na papaalin
ta Dyos mga ittaw ya na ula gapati ki
kanen daw iran ya na basak paatag
din ta ate ya na mga kaapuan. Turda
ya naan ki danen asta ta timpo na Ari
David gadumala ki danen.
46 Dyos an nalipay gid ki David.
Gangayo David ya naan ta Dyos na
tugutan kanen an na magpatindeg
ta pirmaninti na balay ta Dyos aged
mga ittaw an naan dya magsimba ta
Dyos na yon man Dyos na pasimba
Jacob na kaapuan na alinan David.§
47 Piro, ula natukod David balay
ya. Iya na bata na Solomon, kanen
gapatukod.*
48 Piro, Dyos Na Labaw Ta Tanan
dili din kinanglan na mag-istar naan
ta balay na papatindeg ta mga ittaw
paryo ta paambal din paagi ki Isaias
na prupita anay pa sa,
49 ‘Langit an ake na truno na
pungkuan ko
daw kalibutan an tungtungan ta
ake na batiis.
Impusibli na maubra nyo balay na
paryo tan para ki yaken.
Ula istaran para puayan ko.
50 Yaken gabuat ta tanan na naan ta
langit daw kalibutan.’ ”†
51 Gambal pa gid Esteban naan ta
mga mimbro ta Sanedrin, “Mga sutil

‡ **7:40** Exodo 32:1 § **7:41** Naan ta Exodo 32:1-6 pwidi nyo mabasa parti ta pagbuat ta mga Israelinen ta dyos-dyusan. * **7:43** Amos 5:25-27 † **7:44** Naan ta Exodo kapitulo binti-singko asta kapitulo binti-utso pwidi nyo mabasa parti ta turda na para ta pagsimba daw mga gamit naan ta turda. ‡ **7:45** Naan ta libro na Josue pwidi nyo mabasa parti ta iya na pagpanguna ta mga Israelinen. § **7:46** Naan ta 2 Samuel 7:5-16 pwidi nyo mabasa ambal ta Dyos parti ta pagpatindeg ta balay na para ta pagsimba ki kanen. * **7:47** Naan ta 1 Mga Ari kapitulo sais pwidi nyo mabasa parti ta pagpatindeg Ari Solomon ta Timplo. † **7:50** Isaias 66:1-2

kaw gid na mga ittaw! Paryo kaw inyo ta mga ittaw na ula gapati ta Dyos. Paryo kaw gid man ta inyo na mga alinan na kaapuan tak pirmi kaw ula gatuman ta Dyos Ispiritu Santo.
52 Tanan na mga prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos anay pa sa papangabot ta inyo na mga alinan na kaapuan. Papatay man ta inyo na mga alinan na kaapuan bisan pa mga gatagna ya parti ta pag-abot ta Matareng Na Manugsirbi Ta Dyos na bag-o nyo nang patrayduran daw papatay.
53 Inyo na mga kaapuan kabaton ta Mga Sinulat Moises na paatag ta Dyos ki kyo paagi ta iya na mga angil. Piro, ula nyo gid patumana."

Pagpatay Ki Esteban Paagi Ta Pag-timbag Ta Bato

54 Pagmati ta mga mimbro ta Sanedrin ta ambal Esteban, gagilek gid danen an daw gabaggit ta tudo ta subla na kaeget.
55 Piro, Esteban i pagaeman gid ta Dyos Ispiritu Santo daw gatan-aw gid naan ta langit. Nakita din kapawa naan alin ta Dyos daw nakita din man Jesus an na gatindeg tengnged ta Dyos naan dapit ta tuo.
56 Gambal pa Esteban i naan ta mga mimbro ta Sanedrin, "Lagen nyo! Nakita ko langit an na gabukas daw Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan gatindeg tengnged ta Dyos naan dapit ta tuo!"‡
57 Pagmati danen ta ambal Esteban, gasinggit danen an ta tudo daw patakleban danen iran an na mga talinga daw gadlagan munta ki kanen daw dakepen.§
58 Payudyod danen kanen an na pagwa ta syudad daw paumpisaan danen ta timbag kanen an ta mga bato. Mga gatistigo kuntra ki Esteban, pabilin danen iran na mga pang-isleb na bayo naan tengnged ta isya na mama na ngaran din Saulo.
59 Na patimbag danen Esteban an, gapangamuyo gid kanen an na batunon Ginuo Jesus iya an na ispiritu.
60 Galuod kanen an daw gasinggit na bakod iya na kagi, "Ginuo, dili no bilangen na sala iran i na buat ki yaken!" Pagtapos ta ambal Esteban, nabugtuan kanen an ta ginawa.

8

1 Ta pagpatay ki Esteban, Saulo ya gakumpurmi man na miad iran ya na buat.

Pagpangabot Kuntra Ta Mga Gatuo Ki Jesus

Ta yon man na adlaw na Esteban ya papatay, gaumpisa en segeng gid na pagpangabot kuntra ta mga gatuo ki Jesus na naan ta Jerusalem. Duma na mga gatuo galapta en naan ta mga prubinsya na Judea daw Samaria. Piro mga apustulis Jesus a, gapabilin nang naan ta Jerusalem.
2 Parti ki Esteban, lawa din ya palebbeng ta dyusnon na mga ittaw daw sikad gid iran na pag-ug-og.
3 Saulo i a, gatingwa gid ta iya na pagpangabot kuntra ta mga gatuo ki Jesus. Gabalay-balay gid kanen an daw papayudyod din daw papriso mga mama man daw mga bai.

Pagsugid Ta Miad Na Balita Naan Ta Judea Daw Samaria

4 Mga gatuo ya na galapta, gasugid danen an ta miad na balita parti ki Jesus bisan indi nang danen an punta.
5 Felipe i giling naan ta syudad na sakep ta Samaria. Gawali kanen dya na Jesus an kanen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari na papadala ta Dyos.
6 Na namatian ta sikad tama na mga ittaw dya wali an Felipe daw

‡ **7:56** *Kanen Na Alin Ta Langit Na Natao Naan Ta Kalibutan* beet ambalen Jesus daw *tengnged ta Dyos naan dapit ta tuo* beet ambalen na Jesus daw Dyos isya nang ta uturidad. § **7:57** Gagilek gid ki Esteban mga manugdumala an tak ta iran na isip iya an na ambal insulto ta uturidad ta Dyos tenged naintindian danen na beet ambalen Esteban na isya nang gid ta uturidad Jesus daw Dyos.

nakita danen tanan na mga katingalaan na pabuat din, gapati gid danen an ta iya na ambal.
7 Tenged ta mga katingalaan na pabuat din na pamatuod na kanen an papadala ta Dyos, tama gid na mga malain na ispiritu gagwa ta mga ittaw daw gasinggit na bakod iran an na kagi. Tama man na mga ittaw na dili kapanaw daw mga ittaw na piang papaayad din.
8 Tenged ta tanan na mga buat Felipe, nalipay gid mga ittaw an na naan ta syudad ya.

Simon Na Manugmadyik

9 May mama na dati na manugmadyik na ngaran din Simon. Kanen an naan gaistar ta yon man na syudad ta Samaria na naan dya gabuat Felipe an ta mga katingalaan. Ta kalugayen en na timpo, napatingala gid Simon mga Samaritano an ta iya na abilidad ta pagmadyik daw gapabugal kanen an na bantog na ittaw.
10 Tanan na mga Samaritano alin ta mga manggaranen asta ta mga imol gamati daw galuag ki kanen daw gambal, “Kanen dyos an na paumaw na Bakod Na Gaem.”
11 Gambal danen ta iling tan daw gapati danen ki kanen tak ta lawig na timpo gatingala gid danen an ta iya na abilidad ta pagmadyik.
12 Piro, na namatian ta mga ittaw pasugid an Felipe daw gapati danen an parti ta miad na balita parti ta pagdumala ta Dyos daw parti man ki Jesu-Cristo na kanen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, tama ki danen gapabautismo, mga mama man daw mga bai.
13 Asta Simon an na manugmadyik gapati man ta wali an Felipe daw nabautismuan. Pirmi kanen an gakuyog-kuyog ki Felipe daw indi punta tak gabilib kanen an ta mga katingalaan na buat Felipe.
14 Mga apustulis an na naan ta Jerusalem, na namatian danen na mga Samaritano an gapati man ta miad na balita na alin ta Dyos parti ki Jesus, papadala danen Pedro an daw Juan na miling naan ta Samaria.
15 Pag-abot danen dya, papangamuyuan danen mga bag-o nang an gatuo aged mabaton ta mga gatuo Dyos Ispiritu Santo an.
16 Ta yon man na timpo, Dyos Ispiritu Santo an ula pa nabaton ta bisan kino ki danen. Nabautismuan nang danen an na pamatuod na danen an gatuo ki Ginuo Jesus.
17 Tenged ula pa danen kabaton ta Dyos Ispiritu Santo, patungtong Pedro daw Juan iran an na mga lima naan ki danen aged mabaton danen Dyos Ispiritu Santo an.
18 Na nakita Simon na Dyos Ispiritu Santo an paatag paagi ta pagtungtong ta mga lima Pedro daw Juan, patanyagan din danen an ta kwarta
19 daw gambal, “Tagan a nyo man ta inyo na gaem aged daw kino matungtungan ko ta ake na lima, mabaton din man Dyos Ispiritu Santo an.”
20 Piro, sabat Pedro ki kanen, “Kabay pa inta na marwad ka asta kwarta no an tak salig no mapalit no gaem an na paatag nang an ta Dyos!
21 Kaon yan, ula ka gid imo labet ta ame na ubra tak ta pagtan-aw ta Dyos, malain imo an na isip.
22 Magnelsel ka daw dilian no malain no an na isip daw mangamuyo ka ta Ginuo Dyos na kabay pa na patawaren ka din
23 tak ta panilag ko, nainggit ka nang gid daw naulipen man ta sala.”
24 Sabat Simon, “Pangamuyuan a nyo naan ta Ginuo aged dili matabo ki yaken mga naambal nyo an.”

25 Pagtapos ta pagpamatuod daw pagsugid ta miad na balita parti ki Ginuo Jesus naan ta mga ittaw, danen Pedro daw Juan gabalik naan ta Jerusalem. Ta iran na pagpanaw na malik, gaapit-apit danen an naan ta tama na mga banwa ta Samaria daw gasugid ta miad na balita parti ki Ginuo Jesus naan ta tama na mga ittaw.

Felipe Daw Upisyal Na Taga-Etiopia

26 May angil ta Ginuo na gambal ki
Felipe, “Magpriparar ka daw miling
naan dapit ta bagat daw magi ka ta
dalan na alin ta Jerusalem na meg-
beng naan ta Gaza. Yon na dalan
gaagi man naan ta lugar na ula kabal-
ayan.”
27 Pagmati Felipe, patuman din am-
bal ya ta angil daw gapanaw. Ta
iya na pagpanaw, nakita din isya
na upisyal na taga-Etiopia na may
datas na katengdanan. Upisyal an
isya na manug-ibit ta tanan na mang-
gad ta Candace na rayna ta Etiopia.
Naan galin upisyal an ta Jerusalem
tak naan dya kanen gasimba ta Dyos.
28 Guli kanen an na gasakay ta
iya na kalisa daw gabasa ta sinulat
Isaias na prupita na manugsugid ta
kabebet-en ta Dyos anay pa sa.
29 Gambal Dyos Ispiritu Santo an
ki Felipe, “Pranian no kalisa an daw
abayan.”
30 Pagmati Felipe ta ambal ta Dyos
Ispiritu Santo, gadlagan kanen i na
marani naan ta kalisa. Namatian din
pabasa an ta upisyal na alin ta sinulat
Isaias. Gainsa kanen i, “Naintindian
no beet ambalen ta pabasa no an?”
31 Sabat ta upisyal, “Ino pag-intindi
ko ti daw ula may magsaysay ki
yaken?” Pag-ambal ta upisyal, paam-
balan din Felipe i na makay daw
mungko tengnged ki kanen.
32 Yi parti ta sinulat Isaias na
pabasa ta upisyal:
“Kanen an paryo ta karniro
na padala aged iyawen.
Kanen an paryo man
ta bata pa na karniro
na daw guntingan ta belbel,
gapabaya nang gid.
Iling man tan kanen an,
ula gasasaba.
33 Papagayyaan kanen an
daw dili man matareng
pagsintinsya ki kanen.
Ula linai na kaapuan
alin ki kanen
tak iya na kabui unti ta kalibutan
i
palipo nang ta mga gasintinsya
ki kanen.”*
34 Upisyal an gambal ki Felipe, “Su-
giran a no tuo daw kino paisturya ta
manugsulat i. Iya na kaugalingen o
duma na ittaw?”
35 Alin ta yon man gyapon na sinu-
lat, pasugid Felipe ki kanen miad i na
balita parti ki Jesus.
36 Ta pagpadayon danen, kasam-
pet danen an naan ta lugar na may
waig daw gambal upisyal an, “La-
gen no! May waig di! Pwidi a
mabautismuan?”
37 Sabat Felipe, “Pwidi, daw mag-
tuo ka ki Jesus na terek gid ta imo na
tagipusuon.” Ambal din, “Gatuo a gid
na Jesu-Cristo an Bata Ta Dyos.”†
38 Pateneng ta upisyal kalisa an.
Danen an na darwa gapanaog naan
ta waig daw pabautismuan Felipe ka-
nen an.
39 Pagtakas danen, gulpi nang
pakamang Felipe i ta Dyos Ispiritu
Santo na papaubay ta Ginuo naan
ta mga gatuo daw ula en nakita ta
upisyal Felipe i. Gapadayon upisyal
ya ta iya na pagpanaw na may
kalipay.
40 Felipe i a, namasmasan din nang
en na naan en kanen i ta Asoto na
sakep ta Judea. Naan dya, galibot ka-
nen an na gasugid ta miad na balita
parti ki Jesus naan ta tanan na mga
banwa asta kabot kanen i naan ta
Cesarea.

9

Pagtuo Saulo Ki Jesus

1 Saulo i, gapadayon pa gid ta pag-
pangabot na ipapatay din bisan kino
nang na mga gasunod ta mga patudlo
Ginuo Jesus. Giling kanen i ta pinaka-
datas na manugdumala ta mga pari
2 para mangayo ta mga sulat na
magpakala ki kanen naan ta mga
manugdumala ta mga balay tipunan

* **8:33** Isaias 53:7-8 † **8:37** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Mga Binuatan anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo trintay-syiti.

ta mga Judio naan ta syudad na Damasco. Paagi ta mga sulat na ya, mlaman ta mga manugdumala na kanen i may uturidad na daw makita din maskin kino nang, mga mama man daw mga bai, na isya ta grupo na paumaw na Mga Gasunod Ta Mga Patudlo Jesus* dakepen na pusasan daw dleen naan ta Jerusalem aged prisuon.

3 Ta iya na pag-iling naan ta syudad Damasco na dali nang en kanen an kabot, nali nang may gasilak naan ki kanen na sikad pawa na naan alin ta langit.

4 Natumba kanen i naan ta basak daw may namatian kanen i na gambal ki kanen, “Saulo, Saulo, man-o tak papangabot a no?”

5 Saulo i gainsa, “Sir, kino ka?” Sabat ta gambal ya ki kanen, “Yaken i Jesus na papangabot no.

6 Mangon ka daw melled naan ta Damasco daw naan dya may magsugid ki kaon daw ino naan ta plano ta Dyos na buaten no.”

7 Mga duma ya Saulo ula gasasaba. Namatian danen kagi ta gambal ya, piro ula danen may nakita na bisan kino.

8 Gabangon Saulo i, piro pagmuklat din, dili en kanen i kakita. Pasagabay nang danen kanen i asta kabot naan ta Damasco.

9 Seled ta tallo na adlaw, dili kanen i makakita daw ula kanen gakaan daw gainem ta bisan ino.

10 Naan ta Damasco may isya na gatuo ki Jesus na ngaran din Ananias. Gambal Dyos an ki kanen paagi ta panan-awan, “Ananias!” Sabat Ananias, “Ginuo, anen a di.”

11 Ambal ta Ginuo ki kanen, “Miling ka naan ta balay danen Judas na naan ta dalan na paumaw na Kalsada Na Tadleng daw insaan no daw pwidi no isturyaen mama ya na taga-Tarso na ngaran din Saulo tak naan kanen dya gapangamuyo.

12 Paagi man ta panan-awan, nakita Saulo isya na mama na gaprani ki kanen daw mama an patungtong din iya an na mga lima naan ki Saulo aged Saulo an makakita isab.”

13 Sabat Ananias, “Ginuo, tama gasugid ki yaken parti ta yon na mama daw parti ta makaadlek din na mga pabuat naan ta imo na mga ittaw naan ta Jerusalem.

14 Giling kanen an di na may uturidad naan alin ta mga manugdumala na mga pari aged magdakep ta tanan na mga ittaw na gasimba ki kaon.”

15 Piro, ambal ta Ginuo ki Ananias, “Manaw ka! Mama na ya na Saulo, papili ko na gamiten para magsirbi ki yaken daw magsugid parti ki yaken naan ta mga dili linai Israel, mga ari daw mga linai Israel.

16 Ipakita ko ki kanen mga kabellay an na naan ta plano ta Dyos na maagian din tenged ki yaken.”

17 Pagtapos ta ambal ta Dyos, gapanaw Ananias an daw gaselled naan ta balay danen Judas. Patungtong din iya an na mga lima ki Saulo daw gambal kanen an, “Saulo, utod ko, papadala a di Ginuo Jesus na gapakita ki kaon naan ta dalan na giling ka di ta Damasco i. Papadala a din aged makakita ka isab daw mabaton no man Dyos Ispiritu Santo.”

18 Nali nang, may nulog na naan alin ta mga mata Saulo na paryo imbis ta sidda daw kakita en kanen an isab. Gabangon kanen an daw gapabautismo.

19 Gakaan en kanen an daw gabalik en iya ya na keseg.

Pagwali Saulo Naan Ta Damasco

Gatinir Saulo i ta pila na mga adlaw naan ta Damasco duma ta mga gatuo na naan dya.

20 Gaumpisa dayon kanen i ta pagwali naan ta mga balay tipunan na Jesus an Bata Ta Dyos.

* **9:2** Ta timpo Pablo, *Mga Gasunod Ta Mga Patudlo Jesus* isya na umaw para ta mga ittaw na gapati ta mga patudlo Jesus parti ta igo na paagi na marani ta Dyos.

21 Gatingala gid tanan an na mga
ittaw na kamati ki kanen daw gainsa
danen an, “Di' ba yi mama na
gapangabot daw gapatay ta mga
ittaw naan ta Jerusalem na mga
gatuo ki Jesus? Di' ba kanen i
giling di aged dakepen mga gatuo
an daw dleen danen an naan ta mga
manugdumala na mga pari?”
22 Iling tan iran na isip parti ki
Saulo, piro paagi ta tabang ta Dyos ki
kanen, gadugang pa gid iya na abil-
idad ta pagsugid ta miad na balita
parti ki Jesus asta na mga Judio an na
naan ta Damasco gatingala gid daw
ula man danen an may isabat kuntra
ta iya na pawali tak pamatuuran din
gid na Jesus an Pinili Ta Dyos Na Mag-
ari.
23 Paglambay ta tama na mga
adlaw, pila na mga manugdumala
ta mga Judio gaplano na Saulo an
patayen danen.
24 Piro, may gasugid ki Saulo parti
ta iran na plano. Adlaw daw kilem,
pabantayan ta mga Judio mga gan-
gaan an ta syudad aged patayen ka-
nen an.
25 Piro, isya na kilem, kanen an
patabangan ta mga ittaw na gasunod
ta iya na tudlo parti ki Jesus. Kanen
an paugsak danen naan ta bangkat
daw patunton naan agi tumbuan ta
padir ta syudad.

Pagwali Saulo Naan Ta Jerusalem

26 Giling Saulo an naan ta
Jerusalem daw gatingwa kanen an
na mabet ta mga gatuo na naan dya,
piro nadlek danen ya ki kanen tak
dili danen ya magpati na kanen an
gatuo man en ki Jesus.
27 Piro, isya ki danen na ngaran din
Bernabe, patabangan din Saulo an
daw papakala naan ta mga apustulis.
Pasaysay Bernabe ki danen na Saulo
an na naan kanen ta dalan munta
ta Damasco nakita din Ginuo ya daw
Ginuo ya gambal ki kanen. Pasugid
man Bernabe ki danen na Saulo an
na naan kanen an ta Damasco, ula gid
kanen adlek na gawali parti ki Jesus.
28 Pagtapos Bernabe ta ambal, pa-
baton ta mga apustulis ambal din
an parti ki Saulo daw gakuyog Saulo
an ki danen na galibot ta bilog na
Jerusalem daw ula adlek kanen an na
gawali parti ta Ginuo.
29 Naan man ta mga Judio na iran
na linggwai Griego gaisturya kanen
an daw gadiskas, piro paplanuan da-
nen na patayen kanen an.
30 Na nlaman ta mga gatuo parti ya
ta plano na patayen danen Saulo an,
padul-ong danen kanen an naan ta
Cesarea daw papailing naan ta Tarso.
31 Ta yon man na timpo, mga gatuo
an naan ta bilog na Judea, Galilea
daw Samaria ula en papangabot ta
mga gakuntra ki danen daw galig-en
pa gid iran an na pagtuo. Mga gatuo
an dya gatama pa gid daw tenged
ta tabang ta Dyos Ispiritu Santo, pa-
pakita danen paagi ta iran na ugali
na danen an may bakod gid en na
pagtaod ta Ginuo.

Pagwali Pedro Naan Ta Lida

32 Pedro i, tama en na mga banwa
na nailingan din daw giling man ka-
nen i naan ta mga ittaw na iya ta Dyos
na naan gaistar ta Lida.
33 Naan dya, may nakita kanen i
na mama na ngaran din Eneas na
naparalays daw ula kabangon naan
ta iya na neggaan ta wallo en na taon.
34 Gambal Pedro i ki kanen, “Eneas,
paayad ka en Jesu-Cristo. Mangon ka
daw imesen no imo an na neggaan.”
Dayon gabangon Eneas an.
35 Tanan na mga ittaw na gistar
naan ta Lida daw Patag Saron na
kakita na Eneas an nayad en, danen
an gatuo ta Ginuo.

Pagbui Ki Dorcas

36 Naan ta syudad Jope may bai na
gatuo ki Jesus na ngaran din Tabita.
Naan ta linggwai na Griego iya na
ngaran Dorcas na beet ambalen usa.
Pirmi kanen an gabuat ta miad daw
matabyangen man kanen an ta mga
imol.
37 Ta yon na mga inadlaw na Pedro
an naan ta Lida, gamasakit Tabita i

daw kanen i napatay. Iya na lawa patrapuan danen daw naan kanen i ta apaw na kwarto pauyusa.
38 Tenged dili gid madyo Jope an ta
Lida daw tenged man na mga gatuo
na naan ta Jope kabalita na Pedro
an naan ta Lida, papailing danen
ki kanen darwa na mga mama.
Gapangabay danen ki kanen na
muyog ki danen dayon na miling
naan ta Jope.
39 Gaimes Pedro i daw muyog ki
danen. Pag-abot danen naan ta Jope,
papanaik danen kanen an naan ta
apaw ya na kwarto. Galibot ki kanen
mga bai an na balo na nangagal daw
papakita danen ki kanen mga bayo
na patai Dorcas na kanen ya bui pa.
40 Papagwa Pedro alin ta kwarto
danen an tanan daw galuod kanen
i na mangamuyo. Pagtapos din
ta pagpangamuyo, gatubang kanen
i naan ta patay ya daw gambal,
"Tabita, mangon ka!" Pag-ambal Pe-
dro, gamuklat Tabita an. Pagkita din
ki Pedro, gabangon kanen an daw
mungko.
41 Paibitan Pedro iya na lima daw
patindegen kanen an. Paumaw Pe-
dro dayon mga gatuo an daw mga bai
na balo daw patugyan din ki danen
Tabita an na bui en.
42 Nabalitaan ta mga ittaw naan ta
bilog na Jope natabo ya ki Tabita daw
tama en gatuo an ta Ginuo.
43 Pedro ya gatinir naan ta Jope
ta pila na mga adlaw duma ta isya
na mama na ngaran din Simon na
manugbelad ta langgit ta mga ayep.

10

Pedro Daw Cornelio

1 May mama naan ta syudad Ce-
sarea na ngaran din Cornelio. Kanen
an upisyal ta mga sundalo ta gubirno
ta Roma na naan ta batalyon na pau-
maw Batalyon Italyano.
2 Kanen an dyusnon na ittaw daw
bilog din na panimalay iran na
pasimba Dyos an na pasimba ta mga
Judio. Bakod gid iya an na tabang
naan ta mga imol na mga Judio daw
pirmi man kanen an gapangamuyo
ta Dyos.
3 Isya na mapon na mga tallo uras
galambay alin ta ugto-adlaw, may
nakita kanen an na panan-awan.
Naan ta iya na panan-awan may
nakita kanen an na angil ta Dyos na
gaprani daw gaumaw ki kanen, "Cor-
nelio!"
4 Patan-aw din gid ta miad angil an
ta subla din na kaadlek daw gasabat
kanen an, "Sir, man-o a?"
Sabat ta angil, "Pabaton ta Dyos
imo na mga pangamuyo daw nlaman
din man na gatabang ka ta mga imol.
Yon na gademdem kanen ki kaon.
5 Anduni, magpadala ka ta mga
mama naan ta syudad Jope aged sug-
aten danen mama an na ngaran din
Simon na paumaw man na Pedro.
6 Gadayon kanen an naan ta balay
Simon na manugbelad ta langgit ta
mga ayep daw iya na istaran dani
nang ta baybay."
7 Na galin angil ya, paumaw Corne-
lio darwa ta iya na mga suguon daw
isya ta iya na mga sundalo. Sundalo
an dyusnon daw saligan din man.
8 Pasugiran din danen an ta tanan
parti ta panan-awan din daw papail-
ing din danen an naan ta Jope.

Panan-awan Pedro

9 Ta sunod na adlaw, mga suguon
Cornelio giling naan ta Jope. Ta mga
ugto-adlaw dani nang en danen an
mabot naan ta Jope. Ta yon man na
uras, Pedro i gapanaik naan ta atep*
ta balay aged mangamuyo.
10 Nletem gid en kanen i daw gusto
din en na maan. Na paimes nang
pa pagkaan an para ki kanen, may
papakita Dyos an ki kanen na panan-
awan.
11 Naan ta iya na panan-awan
nakita din na langit an gabukas daw
may gababa na paryo ta syal na lapad

* **10:9** Naan ta lugar ta mga Judio ta timpo Pedro, atep an ta mga balay katamaan tapan daw may geddan na naan gwa ta balay na agian manaik naan ta atep. Kaysan mga ittaw gapuay naan ta atep ta iran na balay.

na may igot naan ta appat na pusod daw patunton naan ta basak.
12 Naan ta syal ya tanan na mga klasi ta mga ayep na appat batiis, mga ayep na gagyanap daw mga yupan. May anen na mga ayep na naan ta syal na bawal kan-enen para ta mga Judio.†
13 May namatian kanen i na gambal na naan ta langit, “Pedro, mindeg ka! Mag-iyaw ka, magluto daw maan!”
14 Piro gasabat Pedro i, “Ginuo, dili ko mabuat nyan! Ula a gid gakaan ta bisan ino na pagkaan na pakabig na ‘dili-limpyo’.”
15 Pagsabat Pedro, namatian din isab gambal ya ki kanen, “Dili no ambalen na ‘dili-limpyo’ bisan ino na pakabig en ta Dyos na ‘limpyo’.”‡
16 Tallo bisis iling tan natabo daw paryo ya ta syal pabatak na balik naan ta langit.
17 Na gaisip pa Pedro i daw ino beet ambalen ta iya na panan-awan, mga mama ya na papailing Cornelio ki kanen, nakita danen balay an Simon. Paagi ta pag-insa-insa ta mga mama ya, naisipan danen na yon taan balay na dayunan Pedro daw anen en danen an ta gangaan ta sular.
18 Gaumaw anay danen an daw gainsa, “May gadayon di na ngaran din Simon na paumaw man na Pedro?”
19 Na gapalibeg pa Pedro i parti ta iya na panan-awan, Dyos Ispiritu Santo an gambal ki kanen, “Mamati ka! May tallo na mama di na gangita ki kaon.
20 Manaog ka daw dili ka magduadua ta pagkuyog ki danen tak yaken gapadala ki danen.”
21 Pag-ambal ta Dyos Ispiritu Santo, gapanaog Pedro i daw gambal naan ta mga mama, “Yaken papangita nyo. Ino tuyo nyo ta pag-iling nyo di?”
22 Gasabat danen an, “Papailing kay di ki kaon ta isya na upisyal ta mga sundalo na ngaran din Cornelio. Miad kanen an na mama na iya na pasimba Dyos an ta mga Judio daw kanen an pataa gid ta tanan na mga Judio. May panan-awan kanen an na isya na angil ta Dyos gambal ki kanen na imbitaren ka na miling naan ta iya na balay aged mamati kanen an ta imo na ambal.”
23 Pagmati Pedro, paambalan din mga mama an na melled daw naan din dya danen an patunugaa.

Pag-iling Pedro Naan Ta Balay Cornelio

Sunod pa gid na adlaw, gaimes Pedro i daw gakuyog ta mga mama na papailing Cornelio ki kanen. May pila na mga utod ki Cristo na mga taga-Jope na gakuyog man ki kanen.
24 Sunod na adlaw, gabot danen an naan ta syudad Cesarea. Cornelio an gatagad ki danen duma ta iya na mga parinti daw mga seed din na arey na paimbitar din.
25 Na melled en Pedro i naan ta balay danen Cornelio, pasugat Cornelio kanen i daw galuod Cornelio an naan ta atubangan din na simbaen inta kanen i.
26 Piro, gambal Pedro i ki Cornelio, “Mindeg ka tak ittaw a nang man na paryo ki kaon.”
27 Gaisturya pa Pedro ki Cornelio na gaselled danen ta balay daw nakita Pedro tama na mga ittaw na gatipon dya.
28 Gambal Pedro i ki danen Cornelio, “Nlaman nyo gid na kami i na mga Judio ula kay patuguti ta ame na patuuan na magbisita ki kyo na mga dili-Judio. Dili kay man pwidi magduma ki kyo. Piro, papaintindi ta Dyos ki yaken na dili ko kabigen na

† **10:12** Naan ta Levitico kapitulo dusi asta ta kapitulo kinsi pwidi nyo mabasa parti ta mga bawal kan-enen ta mga Judio. ‡ **10:15** ‘Dili-limpyo’ beet ambalen bawal kan-enen. Pwidi nyo mabasa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay parti ta pagpati ta mga Judio na may paumaw danen na *limpyo* daw *dili-limpyo* daw ngitaen nyo ambal na *limpyo.* § **10:28** Pwidi nyo mabasa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay parti ta pagpati ta mga Judio na may paumaw danen na *limpyo* daw *dili-limpyo* daw ngitaen nyo ambal na *limpyo.*

‘dili-limpyo’§ bisan ino na lai ta mga ittaw.
29 Gani, na paimbitar a nyo na miling di, ula a gabalibad. Anduni, liag ko na mlaman man-o na papaumaw a nyo.”
30 Sabat Cornelio, “Mga tallo en adlaw galambay, gapangamuyo a naan ta ake i na balay. Ta iling man ti na uras na mga tallo uras paglambay ta ugto-adlaw, nali nang may gapakita ki yaken na mama na sikad silaw iya na bayo
31 daw gambal kanen ki yaken, ‘Cornelio! Imo an na pangamuyo namatian ta Dyos daw gademdem kanen ta imo na pagtabang naan ta mga imol.
32 Magpadala ka ta mga mama naan ta Jope aged sugaten danen mama an na ngaran din Simon na paumaw man na Pedro. Gadayon kanen an naan ta balay Simon na manugbelad ta langgit ta mga ayep daw iya na istaran dani nang ta baybay.’
33 Pag-ambal ta mama ki yaken ta iling tan, papailingan ko kaon yan dayon daw gapasalamat a gid ki kaon na giling ka di. Anduni, naan kay di tanan ta tubangan ta Dyos gatagad aged mamati ta bisan ino na pasugo din na iambal no.”

Pagsugid Pedro Ta Miad Na Balita Ki Danen Cornelio

34 Gaumpisa Pedro i ta pagwali naan ki danen Cornelio parti ki Jesus, “Anduni, naintindian ko en na paryo nang pagkabig an ta Dyos ta tanan na mga ittaw.
35 Bisan kino na gataod ta Dyos daw gabuat ta matareng, nadayaran Dyos an ki kanen bisan ino iya na lai.
36 Nlaman nyo miad na balita na papasugid ta Dyos ki kami na mga linai Israel para mlaman ta daw ino na paagi na patawaren ki din ta ate na mga sala. Miad an na balita pasugid ki kiten paagi ki Jesu-Cristo na Ginuo Ta Tanan.
37 Nlaman nyo na minsai ya nawali umpisa alin ta Galilea asta ta bilog na Judea pagtapos Juan ta wali na mga ittaw an dapat na magnelsel daw dilian iran an na mga sala daw magpabautismo.
38 Nlaman nyo parti ki Jesus na taga-Nazaret, daw paino kanen ya papili ta Dyos daw paubayan ta Dyos Ispiritu Santo. Jesus an paatagan man ta Dyos ta uturidad na paryo gid ta iya na uturidad. Nlaman nyo man na Jesus ya giling naan ta lainlain na mga banwa daw gabuat ta mga miad naan ta mga ittaw daw gapaayad man ta tanan na mga ittaw na pagaeman Satanas. Iling tan pabuat Jesus tenged pirmi gaduma Dyos an ki kanen.
39 Kami na mga apustulis mga kakita gid ta tanan na mga pabuat din naan ta Jerusalem daw naan man ta duma pa na mga banwa ta mga Judio. Papapatay kanen ya ta mga manugdumala ta Judio paagi ta paglansang naan ta krus.
40 Piro, ta pangallo na adlaw, pabannaw kanen ta Dyos daw gapakita kanen an naan ta mga ittaw.
41 Piro, dili naan ta tanan na mga ittaw gapakita kanen an. Naan nang kanen gapakita ki kami na mga papili daan ta Dyos aged makita nay kanen an. Dili nang nyan, nakita nay kanen an daw gakaan kay man duma ki kanen tapos ta pagbannaw ki kanen.
42 Pasugo kay din na magsugid ta miad na balita naan ta mga ittaw daw magpamatuod na kanen ya pinili ta Dyos na mag-ukom ta mga ittaw bui daw patay.
43 Parti ki kanen, tanan na mga prupita gapamatuod na tanan na mga ittaw na magtuo ki kanen, iran na mga sala napatawad en.”

Dyos Ispiritu Santo Nabaton Ta Mga Dili-Judio

44 Na gasugid pa Pedro i ta miad na balita parti ki Jesus, tanan na mga ittaw na gapamati ta iya na paambal pagaeman ta Dyos Ispiritu Santo.
45 Mga Judio na gatuo na gakuyog ki Pedro alin ta Jope, gatingala gid

danen an tak maskin naan ta mga dili-Judio papadala man Dyos Ispiritu Santo an.
46 Nlaman danen Pedro na danen an Cornelio pagaeman man ta Dyos Ispiritu Santo bisan danen an mga dili-Judio tak gambal danen an ta mga linggwai na ula nlami ta mga ittaw daw gadayaw man ta Dyos. Gambal Pedro i parti ta natabo ki danen Cornelio,
47 "Anduni, tenged Dyos Ispiritu Santo an nabaton ta yi na mga dili-Judio na paryo man na nabaton nay kanen an, kino pa magpegeng ki danen na mabautismuan?"
48 Pag-ambal Pedro, gasugo kanen an na magpabautismo danen an Cornelio na pamatuod na gatuo danen ki Jesu-Cristo. Pagtapos ta bautismo ki danen, papangabay danen na Pedro i magtinir anay na duma ki danen ta pila na mga adlaw.

11

Pagbalik Pedro Naan Ta Jerusalem

1 Nabalitaan ta mga apustulis daw duma na mga gatuo naan ta Judea na may mga dili-Judio na gapati man ta miad na balita na alin ta Dyos parti ki Jesus.
2 Piro, na gabalik Pedro daw iya na mga duma naan ta Jerusalem, kanen an pasaway ta mga Judio na gatuo ki Jesus na alin ta grupo na ta iran na pagpati mga dili-Judio na gatuo ki Jesus kinanglan man buatan ta tanda naan ta lawa* sunod ta kaugalian ta mga Judio.
3 Ambal danen ki kanen, "Nabalitaan nay na gaselled ka naan ta balay ta mga dili-Judio daw gakaan ka man duma ki danen. Dili kay kumpurmi ta pabuat no naan ta Cesarea tak kuntra ta mga sunuran ta ate na tuuan."
4 Dayon, pasaysay Pedro ki danen tanan ya na natabo ki kanen alin ta umpisa parti ta panan-awan din.
5 Ambal din, "Naan a ta syudad na Jope na gapangamuyo a daw may nakita a na panan-awan. Nakita ko paryo ta syal na lapad na gababa alin ta langit na may igot naan ta appat na pusod daw patunton naan dani ki yaken.
6 Patan-aw ko gid ta miad mga ugsak an ta syal daw nakita ko klasi-klasi na mga ayep na may appat na batiis, mga pintas na mga ayep, mga gagyanap ta basak daw mga yupan. Tanan na mga ayep na naan ta syal bawal kan-enen para ki kiten na mga Judio.
7 May namatian a na gambal ki yaken, 'Pedro, mindeg ka! Mag-iyaw ka, magluto daw maan!'
8 Piro, gasabat a, 'Ginuo, dili ko mabuat nyan! Ula a gid gakaan ta bisan ino na pagkaan na pakabig na "dili-limpyo".'
9 Piro, pagsabat ko, namatian ko isab gambal ya ki yaken, 'Dili no ambalen na "dili-limpyo" bisan ino na mga betang na pakabig en ta Dyos na "limpyo".'†
10 Iling tan natabo ta tallo bisis daw tanan ya pabatak na balik naan ta langit.
11 "Ta yon gid na uras, may tallo na mga mama na papailing alin ta Cesarea na gabot naan ta balay na padayunan ko. Danen ya papadala na mangita ki yaken.
12 Dayon, gambal Dyos Ispiritu Santo ki yaken na muyog a ki danen na dili a magdua-dua. Annem na mga utod ta ki Cristo na taga-Jope gakuyog man ki yaken na giling kay naan ta balay Cornelio na isya na upisyal ta mga sundalo.
13 Pag-abot nay dya, gasugid Cornelio ki kami na kakita kanen an ta angil na gatindeg naan selled ta iya na balay daw gambal ki kanen na magpadala kanen an ta mga mama naan ta Jope aged sugaten mama an na ngaran din Simon na paumaw

* **11:2** May pasaysay parti ta *tanda naan ta lawa* na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Mga Binuatan 7:8. † **11:9** May pasaysay parti ta *dili-limpyo* na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Mga Binuatan 10:15.

man na Pedro
14 tak yon kon na mama mag-
sugid ki kanen ta paagi na Dyos an
magluwas ki kanen alin ta silot ta
mga sala asta ta tanan na mga ittaw
naan ta iya na panimalay.
15 Na gaumpisa a ta pag-ambal ki
danen Cornelio, napaabot ki danen
Dyos Ispiritu Santo an paryo man na
napaabot kanen an ki kiten kan-o na
ta una nabaton ta kanen an.
16 Na nabaton danen Dyos Ispiritu
Santo an, nademdeman ko paambal
ya ta Ginuo, 'Juan ya gabautismo ta
mga ittaw paagi ta waig, piro Dyos
an magbautismo ki kyo paagi ta Dyos
Ispiritu Santo.'
17 Tenged paatag ta Dyos iya an na
Ispiritu naan ta mga dili-Judio paryo
man ta iya na paatag ki kiten kan-o
na kiten i umpisa na gatuo ki Ginuo
Jesu-Cristo, kino a gid na magkuntra
ta Dyos?"
18 Mga Judio na dili kumpurmi ta
buat Pedro naan ta Cesarea, pagmati
danen ta mga paambal Pedro, ula
en danen an gambal kuntra ki ka-
nen. Gadayaw danen an ta Dyos
daw gambal, "Beet ambalen anduni
paatag man ta Dyos naan ta mga dili-
Judio upurtunidad an na magnelsel
daw dilian iran na mga sala aged
maangken man danen kabui na ula
katapusan!"

Mga Gatuo Naan Ta Antioquia

19 Mga gatuo an na gawasak alin
ta Jerusalem tenged ta pagpangabot
na gaumpisa pagtapos ta pagpatay
ki Esteban, danen an kalambot asta
ta lugar na Fenicia, pulo Cipre daw
syudad Antioquia.‡ Naan ta mga lu-
gar na nalambutan danen, gasugid
danen an ta miad na balita parti
ki Jesus, piro naan nang danen an
gasugid ta mga Judio.
20 Piro, duma an ki danen na mga
mama na taga-pulo Cipre daw lugar
na Cirene, giling danen an naan ta
Antioquia daw gasugid ta miad na
balita parti ki Ginuo Jesus naan man
ta mga dili-Judio.
21 Tenged Ginuo Dyos an gatabang
ki danen ta iran na pagsugid, tama
na mga ittaw gapati ta miad na balita
daw gatuo ki Ginuo Jesus.

22 Na nabalitaan ta mga gatuo na
naan ta Jerusalem na tama na mga it-
taw naan ta Antioquia gatuo ki Jesus,
papadala danen Bernabe an naan ta
Antioquia.
23 Na gabot kanen dya, nakita din
na miad gid Dyos an naan ta mga
ittaw na naan dya daw nalipay ka-
nen an daw gambal kanen ki danen
na magpadayon ta iran na pagtuo ki
Ginuo Jesus na terek gid ta iran na
tagipusuon.
24 Bernabe an miad na ittaw na
pirmi kanen an gapasakep naan ta
Dyos Ispiritu Santo daw iya man na
pagtuo ta Dyos terek gid. Tenged ta
iya na pagtabang naan ta Antioquia,
sikad tama na mga ittaw gatuo ki
Ginuo Jesus.

25 Galin Bernabe an naan ta Antio-
quia daw giling naan ta Tarso para
ngitaen Saulo ya.
26 Na nakita din en, padala din ma-
lik naan ta Antioquia. Asta ta isya
taon, gatinir danen an duma ta mga
gatipon-tipon na gatuo daw tama na
mga ittaw patudluan danen. Mga
gatuo an ki Jesu-Cristo na naan ta
Antioquia, danen una na paumaw na
mga Kristyano.

27 Ta yon na mga inadlaw na danen
Bernabe daw Saulo naan ta Antio-
quia, may mga gatuo na gabot dya
na alin ta Jerusalem. Danen mga
prupita na manugsugid ta kabebet-
en ta Dyos.
28 Na gatipon danen duma ta mga
gatuo dya, gatindeg isya an ki danen
na ngaran din Agabo. Pagaeman ka-
nen an ta Dyos Ispiritu Santo daw
gatagna na may segeng na letem na
mabot naan ta tanan na mga lugar
na sakep ta pagdumala ta gubirno

‡ **11:19** Syudad Antioquia na nasambit naan ta birsikulo disi-nuibi Antioquia na sakep naan ta prubinsya Siria.

ta Roma. -- Letem na ya natabo na Claudio ya pangulo ta Roma. --
29 Tenged ta tagna ta prupita parti ta segeng na letem, mga gatuo an ki Cristo na naan ta Antioquia gaplano na magtabang ta iran na mga utod ki Cristo naan ta Judea dipindi ta iran na masarangan.
30 Na katipon en danen ta iran na tabang, papadala danen paagi ki danen Bernabe daw Saulo aged iatag man naan ta mga gapanguna ta mga gatuo naan ta Judea.

12

Pagpangabot Herodes Kuntra Ta Mga Gatuo

1 Ta yon man na timpo na danen Bernabe daw Saulo gatudlo pa naan ta Antioquia, Ari Herodes* gaumpisa ta pagpangabot ta pila na mga gatuo ki Jesus.
2 Papapatay din Santiago an na utod Juan paagi ta ispada.
3 Na nakita din na nadayaran mga Judio an ta iya na pabuat na Santiago ya papapatay din, papadakep din man Pedro an. Pagdakep an ki Pedro natabo ta timpo ta Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok.
4 Pagpadakep din ki Pedro, papapriso din daw gaeles-eles ta pagbantay appat na grupo ta mga sundalo na kada grupo may appat na mga sundalo. Gaplano Herodes na sintinsyaan din Pedro an naan ta tubangan ta mga ittaw daw tapos en Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto.
5 Na Pedro an napriso, mga gatuo an gapangamuyo ta Dyos na terek gid para ki kanen.

Pagpagwa Ta Angil Ki Pedro Naan Ta Prisuan

6 Ta kilem bag-o sintinsyaan Pedro i naan ta tubangan ta mga ittaw, gatunuga kanen i naan ta tengnga ta darwa na sundalo daw nakadinaan kanen i ta darwa na kadina na anget naan ta darwa an na sundalo. May anen man mga sundalo na gabantay naan ta gangaan ta prisuan.
7 Nali nang may gapakita na angil alin ta Ginuo daw gapawa prisuan ya. Pakablit ta angil kilid an Pedro daw papukaw din. Ambal din, “Pedro, mangon ka! Giran no!” Pagambal ta angil, natangtang dayon mga kadina ya na gagapos ta mga lima Pedro.
8 Ambal pa ta angil, “Suksukon no imo an na bayo daw igot no imo an na sandal.” Patuman Pedro sugo an ta angil. Ambal pa gid ta angil, “Kegmean no lawa no an daw muyog ka ki yaken.”
9 Pag-ambal ta angil, dayon gapanaw Pedro i pagwa ta prisuan na gasunod kanen i ta angil. Piro, ula kanen i nalam daw matuod gid pabuat an ta angil. Salig din daw isya nang na panan-awan.
10 Nalambayan danen una daw pangarwa na gwardya asta kalambot danen ta salsalen na gangaan na gadiritso ta syudad. Gangaan ya gaabri nang ta iya daw gagwa danen an alin ta prisuan. Na gapanaw danen an na gagi ta isya na dalan, nali nang padilian kanen i ta angil.
11 Na kamasmas en Pedro i, ambal din, “Anduni, sigurado a na matuod gid na padala ta Ginuo iya na angil aged librien a din ta malain na plano Herodes daw ta papaabot ta mga Judio na matabo ki yaken.”
12 Na namadmaran gid Pedro na nalibri en kanen alin ta prisuan, giling kanen an naan ta balay Maria na inay Juan. Juan ya paumaw man na Marcos. Tama na mga gatuo gatipon dya daw gapangamuyo danen an.
13 Ganuktok Pedro i naan ta sara ta gangaan na melled ta sular. Pailingan dya ta suguon na dlaga na ngaran din Roda.
14 Na nakala din kagi an Pedro, subla iya na kalipay na imbis abrian sara ya, gadlagan kanen an malik

* **12:1** *Ari Herodes* na pasambit naan ta birsikulo uno ari na paumaw na *Herodes Agripa I.* Pwidi nyo mabasa parti ki *Herodes Agripa I* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. Ngitaen nyo ambal na *Herodes.*

naan selled daw gasugid naan ta mga gatuo na Pedro an naan ta gwa.
15 Pagmati danen, gambal danen an, “Buang ka gid!” Piro, galalis gid kanen an na anen gid don Pedro an. Sabat danen, “Basi angil din nang an taan!”
16 Gapadayon gyapon ta pagnuktok Pedro i. Ta uryan, pabukasan gid man danen sara ya. Gatingala gid danen an na nakita kanen i.
17 Pasinyasan din danen an na dili magsagbak daw pasaysay din ki danen daw ino pagpagwa ta Ginuo ki kanen alin ta prisuan. Gambal kanen an, “Isugid nyo ni ki Santiago† daw ta duma man na mga utod ta ki Cristo.” Pagtapos ta iya na sugid parti ta natabo ki kanen, gapanaw dayon kanen an daw giling naan ta duma na lugar.
18 Na sellem en, nataranta gid mga sundalo an na gabantay naan ta prisuan tak ula danen nalam daw ino natabo ya ki Pedro.
19 Gasugo Herodes an na ngitaen Pedro ya, piro ula gid danen nakita. Tenged ula danen nakita Pedro ya, pausisa Herodes mga sundalo an daw gasugo na patayen danen an.

Pagtapos ta tanan na mga natabo, galin Herodes an ta Judea na miling naan ta Cesarea daw naan kanen dya gatinir.

Kamatayen Herodes

20 Na naan pa Herodes ta Cesarea, gagilek gid kanen an naan ta mga ittaw na taga-Tiro daw Sidon. Tenged ta kagilek Herodes naan ta mga ittaw, duma ki danen gatingeb na giling ki kanen aged mag-ayaray isab danen an daw Herodes. Pamiaran anay danen Blasto an na saligan ta ari aged kanen magtabang ki danen na magmiaray isab danen daw Herodes tak iran an na pakamang na mga pagkaan naan alin ta basak Herodes.
21 Naan ta patirmino na adlaw na Herodes an mag-ambal naan ta mga ittaw, pasuot din pang-ari din an na bayo daw gapungko kanen an naan ta iya na truno daw gadiskurso ki danen.
22 Nadayaran gid mga ittaw an ta pagdiskurso Herodes asta gasinggit danen an na gadayaw, “Dili en ittaw gambal i! Kanen i isya na dyos!”
23 Nali nang kanen ya pasilutan ta angil alin ta Ginuo Dyos ta segeng na masakit tak imbis na mag-atag kanen an ta pagdayaw naan ta Dyos, pabaton din pagdayaw an alin ta mga ittaw na gambal na kanen an isya na dyos. Gani, napatay kanen an daw patuok-tuok kanen an ta mga luod.
24 Tama na mga ittaw kamati ta miad na balita na alin ta Dyos parti ki Jesus daw gadugang pa gid mga gatuo ki Jesus.
25 Na natapos en danen Bernabe daw Saulo ta iran na mga pabuat naan ta Jerusalem, gabalik danen ya ta Antioquia daw Juan ya na paumaw man na Marcos pakuyog danen.

13

Pagpadala Ki Bernabe Daw Saulo Na Magwali

1 Naan ta mga gatipon-tipon na gatuo naan ta Antioquia, may mga prupita na manugsugid ta kabebeten ta Dyos daw mga gatudlo man ta mga gatuo. Yi danen: Bernabe, Simeon na paumaw na Negro, Lucio na taga-Cirene, Saulo daw Manaen na gabakod duma ki Herodes na manugdumala naan ta Galilea.
2 Ta isya na adlaw na mga gatuo an naan ta Antioquia gasimba ta Ginuo daw gapwasa, papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo ki danen iya an na plano para ki danen Bernabe daw Saulo. Ambal din, “Pilien nyo Bernabe an daw Saulo para nang ki yaken tak papili ko en danen an na tumanen danen ubra na patagana ko para ki danen.”

† **12:17** Santiago an na pasambit naan ta birsikulo disi-syiti mangngod Jesus daw gapanguna ta mga gatuo naan ta Jerusalem. Lain man na Santiago na nasambit naan ta Mga Binuatan 12:2 na papatay tenged ta sugo Ari Herodes.

3 Pagtapos ta pagpwasa daw pag-
pangamuyo, patungtong ta mga
gatuo iran an na mga lima naan ki
Bernabe daw Saulo aged bindisyu-
nan ta Dyos danen an na darwa.
Tapos ta pagbindisyon ki danen,
papanaw ta mga gatuo danen ya.

Pag-iling Danen Bernabe Daw Saulo Naan Ta Pulo Cipre

4 Patuman danen Bernabe daw
Saulo ambal ya ta Dyos Ispiritu
Santo ki danen daw galin danen naan ta
Antioquia daw giling naan ta syudad
Seleucia. Alin dya, gabyai danen an
munta ta pulo Cipre.
5 Pag-abot danen ta syudad Salam-
ina na naan ta pulo Cipre, giling da-
nen an naan ta mga balay tipunan ta
mga Judio daw pasugid danen miad
na balita na alin ta Dyos parti ki Jesus.
Juan ya na paumaw man na Marcos
gakuyog ki danen daw gatabang ta
iran na ubra.
6 Galibot danen an ta pulo na
gawali asta na kalambot ta banwa
Pafos na naan ta liyo ta pulo. Naan
dya, nakita danen isya na Judio na
manugmadyik na ngaran din Bar-
Jesus. Gapakuno-kuno nang Bar-
Jesus an na kanen man prupita na
manugsugid ta kabebet-en ta Dyos.
7 Kanen an pirmi duma ta gubir-
nador ta Cipre na ngaran din Ser-
gio Paulo. Gubirnador an isya na
maalam na mama. Papaumaw din
Bernabe i daw Saulo tak gusto din na
mamati ta iran na tudlo parti ta miad
na balita parti ki Jesus.
8 Piro, manugmadyik ya na pau-
maw man na Elimas tak Elimas beet
ambalen manugmadyik, kanen ya
gakuntra ki danen tenged pirmi gat-
ingwa kanen na madala din gubir-
nador an na dili magpati ta miad na
balita parti ki Jesus.
9 Piro, Saulo i na paumaw man na
Pablo* pagaeman gid ta Dyos Ispiritu
Santo daw patan-aw din gid manug-
madyik ya
10 daw pambalan, “Paryo ka gid
ki Satanas! Pirmi no gid pakuntra
tanan na mga miad daw sikad ka
gid manluko! Pirmi ka gid gatingwa
na kamatuuran an na alin ta Ginuo
masilian ta bula!
11 Anduni, silutan ka gid ta Ginuo
daw mabulag ka na dili ka makakita
ta pawa ta pila na mga adlaw.”
Dayon, gadelem mata an Elimas daw
gakapkap kanen an na mangita ta
may magguyod ki kanen.
12 Na nakita ta gubirnador natabo
ya ki Elimas, gatuo dayon kanen an
ki Jesus tak gatingala gid kanen an ta
mga patudlo parti ta Ginuo.

Pag-iling Danen Bernabe Daw Pablo Ta Antioquia Na Sakep Ta Pisidia

13 Alin ta Pafos naan ta pulo Cipre,
gabyai isab Pablo daw iya na mga
duma daw gadungka naan ta banwa
Perge na sakep ta prubinsya Pam-
filia. Naan dya, Juan na paumaw
man na Marcos gabelag ki danen
daw gabalik naan ta Jerusalem.
14 Alin ta Perge gadiritso danen
Pablo asta kalambot ta Antioquia
na sakep ta Pisidia. Ta Adlaw Ta
Pagpuay,† giling danen an ta balay
tipunan ta mga Judio daw gamungko
na magsimba duma ta mga ittaw dya.
15 Pagtapos ta basa naan ta Mga
Sinulat Moises daw naan man ta Mga
Sinulat Ta Mga Prupita, mga manug-
dumala an ta balay tipunan may pa-
sugo na pranian Pablo an daw Bern-
abe daw iambal ki danen iling an ti,
“Mga utod, gusto ta mga manugdu-
mala ta balay tipunan na mag-ambal
kaw naan ta mga ittaw daw may
anen kaw iambal na magpabiskeg ki
danen.”

* **13:9** Ngaran na *Saulo* alin ta Hebreo na linggwai. Ngaran na *Pablo* alin ta Latin na linggwai. Umpisa ta birsikulo nuibi asta ta katapusan ta libro na Mga Binuatan, na pasambit Saulo an, pasambit kanen an paagi ta iya na ngaran na Pablo, dili en Saulo. † **13:14** Ta pagbilang ta mga Judio ta mga adlaw na seled ta isya na duminggo, pangpitto na adlaw *Adlaw Ta Pagpuay* na yon man anduni paumaw ta na *Sabado.*

16 Pag-ambal ta pasugo ya, gatin-
deg Pablo i daw gasinyas na mga it-
taw dya dili danen magsagbak tak
may ambalen kanen an. Ambal din,
“Mga paryo ko na linai Israel daw
tanan na anen di na gatuo man ta
Dyos, matian a nyo!
17 Dyos an na pasimba nay na mga
linai Israel, kanen gapili ta ame na
mga kaapuan anay pa sa aged buaten
din danen an na iya na mga ittaw.
Na naan danen ya ta lugar na Egipto,
pabindisyunan din danen ya na mag-
tama pa gid. Paagi ta bakod din na
gaem, papagwa din danen ya alin ta
Egipto.
18 Seled ta kwarinta na taon na
naan danen ya ta lugar na ula ka-
balayan, patabangan din danen ya
maskin ula danen gatuman ki kanen.
19 Paglambay ta kwarinta na taon,
kalambot danen an naan ta lugar na
Canaan. Naan dya, papirdi ta Dyos
paagi ki danen mga ittaw ya ta pitto
na mga nasyon na naan ta Canaan
daw paatag din ki danen na iran
en basak ya na iya ta mga ittaw na
napirdi danen.
20 Tanan na ya na paisturya ko
natabo ta ame na mga kaapuan
seled ta kwattro sintos singkwinta na
taon.‡

“Na gaistar en ame na mga kaa-
puan naan ta Canaan, patagan ta
Dyos danen an ta mga manug-ukom
na magdumala ki danen asta ta timpo
Samuel na prupita na manugsugid ta
kabebet-en ta Dyos.
21 Piro, ta timpo Samuel, nangayo
ame ya na mga kaapuan ta ari na
magdumala ki danen. Tenged ta iran
na pangayo, paatag ta Dyos ki danen
mama na ngaran din Saulo. Kanen
ya bata Cis na alin ta linai Benjamin.
Gaari kanen ya ki danen ta kwarinta
na taon.
22 Na paalin en kanen ya ta Dyos ta
iya na pag-ari, David pasal-i ta Dyos
ki kanen. Yi paambal ta Dyos parti
ki David: ‘David an na bata Jesse,
nadayaran ake na nakem ki kanen
tak gatuman kanen an ta tanan ko na
mga sugo.’ ”
23 Ambal pa gid Pablo, “Alin ta
linai David, papadala ta Dyos isya na
manluluwas naan ta mga linai Israel
sunod ta papangako din ki danen.
Manluluwas ya, kanen Jesus.
24 Na ula pa gaumpisa Jesus ya ta
iya na mga buaten, gawali pa Juan ya
na manugbautismo naan ta mga linai
Israel na kinanglan magnelsel danen
an daw dilian iran an na mga sala
daw pamatuuran man iran na pag-
nelsel paagi ta pagpabautismo naan
ki kanen.
25 Na dali nang en matapos Juan
tanan ya na pabuat din, gainsa kanen
naan ta mga ittaw daw kala danen
daw kino kanen an tak salig ta duma
ki danen na kanen an papaabot ya
danen na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.
Piro, ambal Juan, ‘Dili yaken Pinili Ta
Dyos Na Mag-ari. May mabot sunod
ki yaken. Dili a bagay na magsirbi ki
kanen maskin ta pagbadbad nang ta
igot ta iya na sandal§ tak datas gid iya
na katengdanan.’ ”
26 Gapadayon pa gid Pablo i ta pag-
ambal, “Mga utod ko na mga linai
Abraham daw kyo tanan na mga dili-
Judio na inyo na pasimba Dyos an ta
mga Judio, para ki kiten tanan miad i
na balita parti ta pagluwas ta Dyos ta
mga ittaw alin ta silot ta iran na mga
sala!
27 Mga Judio na gaistar naan ta
Jerusalem daw iran na mga manug-
dumala ula danen nakala na Jesus
ya, kanen Manluluwas na papadala
ta Dyos. Maskin kada Adlaw Ta
Pagpuay may pabasa danen an naan
ta Mga Sinulat Ta Mga Prupita, ula
danen naintindii na may mga am-
bal dya na parti ki kanen. Piro,
maskin ula danen naintindii, danen

‡ **13:20** Kwattro sintos singkwinta na taon beet ambalen mga taon alin ta pag-istar ta mga linai Israel naan ta lugar na Egipto asta ta timpo na umpisa danen ya gaistar naan ta lugar na Canaan. § **13:25** Ta timpo Juan, katengdanan ta pinakababa na suguon na kanen magtangtang ta sandal ta iya na amo na bag-o nang guli na gaselled ta balay.

mismo tenaan na mga paambal ya ta
mga prupita natuman en na Jesus ya
nasintinsyaan ta kamatayen paagi ta
iran na pabuat.
28 Maskin ula may nakita danen
an na sala naan ki Jesus na dapat
sintinsyaan kanen ya ta kamatayen,
papangayo man gyapon danen ki Pi-
lato na ipapatay kanen ya.
29 Na pabuat en tanan ya na nasulat
ta mga prupita na matabo ki kanen,
pakamang iya na lawa naan ta krus
daw palebbeng.
30 Piro, pabannaw kanen an ta
Dyos
31 daw ta tama na mga adlaw
nakita kanen an ta mga ittaw na
kakuyog ki kanen alin ta Galilea
munta ta Jerusalem. Danen an-
duni mga gapamatuod parti ki kanen
naan ta mga paryo nay na mga Judio.
32 "Gani, kami i Bernabe, anen kay
di na gasugid ki kyo ta miad na balita
na alin ta Dyos parti ta papangako
din anay pa sa naan ta ame na mga
kaapuan.
33 Papangako din ya ki danen natu-
man en anduni para man ki kami na
iran na mga linai daw para man ki
kyo na mga dili-Judio. Patuman din
iya na pangako paagi ta pagbannaw
din ki Jesus. Paryo man ta nasulat
naan ta pangarwa na Salmo na gam-
bal Dyos an naan ta pinili din na mag-
ari,

'Kaon ake na Bata.
Anduni, gapamatuod a na yaken
en imo na Amay.' *

34 Jesus ya pabannaw ta Dyos daw dili
en mapatay. Parti ta pagbannaw ta
Dyos ki kanen, iling man ti ambal ta
Dyos naan ta ate na mga kaapuan na
mga Judio,

'Atagan ko gid kyo yan ta mga kaa-
yaran
na papangako ko ki David.' †

35 Naan ta isya pa na Salmo, gambal
David ya naan ta Dyos,

'Nlaman ko na dili no dilian imo gid
an na Manugsirbi
na malunot nang iya na lawa
naan ta lugar ta mga patay.' ‡

36 "Gapadayon pa gid Pablo i ta iya
na mga ambal, "Nlaman ta na ula
paisturya Ari David parti ya ta iya
na kaugalingen tak na natuman din
en tanan na mga papabuat ta Dyos
ki kanen naan ta iya na timpo, nap-
atay kanen ya daw palebbeng naan
tengnged ta iya na mga kaapuan daw
nalunot iya na lawa.
37 Piro, Jesus ya na pabannaw ta
Dyos, ula gid nalunot iya ya na lawa.
38 Gani, mga utod ko daw kyo tanan
na mga dili-Judio na inyo na pasimba
Dyos an ta mga Judio, liag nay na
mlaman nyo na paagi ki Jesus map-
atawad inyo na mga sala na yon man
miad an na balita na pasugid nay ki
kyo.
39 Tenged man ki Jesus, daw kino
magtuo ki kanen, buaten kanen an
ta Dyos na kanen an matareng daw
malibri man kanen alin ta silot ta iya
na mga sala tak impusibli na malibri
paagi ta iya na pagsunod ta Mga Sin-
ulat Moises.
40 Piro, mag-andam kaw na dili
matabo ki kyo mga paambal ta Dyos
paagi ta mga prupita. Yi ambal ta
Dyos:
41 'Mamati kaw, kyo na mga
gapakalain ta ake na ambal!
Naan ta timpo na mag-ukom a ki
kyo,
magtingala kaw gid daw map-
atay man
tak ta inyo na timpo may buaten
a
na dili nyo gid mapatian
bisan pa na may magsaysay ki
kyo!' "§
42 Pagtapos Pablo ta iya na am-
bal daw malin en inta kanen i daw
Bernabe naan ta balay tipunan, pa-
pangabay danen an ta mga ittaw na
malik isab ta sunod na Adlaw Ta Pag-
puay aged mag-ambal pa ki danen
parti ta mga patudlo Pablo.
43 Na gagwa en mga ittaw an ta
balay tipunan, gakuyog ki danen

* **13:33** Mga Salmo 2:7 † **13:34** Isaias 55:3 ‡ **13:35** Mga Salmo 16:10 § **13:41** Habakuk 1:5

Pablo daw Bernabe tama na mga Judio daw mga dili-Judio na gasalyo ta tuuan ta mga Judio. Mga gakuyog ya, paisturyaan danen Pablo daw palaygayan na magpadayon ta iran na pagsalig ta Ginuo Dyos na gapatawad ta iran na mga sala.

44 Ta sunod na Adlaw Ta Pagpuay,
tama na mga ittaw na gaistar naan
ta syudad Antioquia gatipon naan
ta balay tipunan ta mga Judio daw
gamati ta pagsugid danen Pablo ta
miad na balita parti ki Ginuo Jesus.
45 Piro, na nakita ta mga manugdumala ta mga Judio na tama na mga
ittaw gatipon dya, nainggit gid danen
an. Pakuntra danen mga paambal
Pablo daw papakalain man danen
kanen an.
46 Piro, gadugang pa gid kaiseg
Pablo daw Bernabe daw isya an ki danen gambal, “Naan ta plano ta Dyos
na kyo yan na mga paryo nay na mga
Judio una na sugiran nay ta miad na
balita na alin ki kanen parti ki Jesus. Piro, tenged na dili kaw miag na
batunon miad na balita, pamatuod
nang na pakabig nyo inyo an na kaugalingen na dili kaw bagay ta pagbaton ta kabui na ula katapusan. Gani,
umpisa anduni, naan kay ta mga dili-Judio magsugid ta miad na balita.
47 Gasugid kay ki danen tak yi pasugo ta Ginuo Dyos ki kami. Ambal
din,

‘Papili ko kyo yan na magsugid parti
ki yaken
naan ta mga dili-Judio
na paryo kaw ta ilaw na gapawa
naan ta delem na lugar.
Papadala ko kyo yan
aged sugiran nyo mga ittaw an
naan ta bilog na kalibutan
na may paagi na maluwas danen
alin ta silot ta iran na mga
sala.’ ”*

48 Na namatian ta mga dili-Judio
ambal danen Pablo daw Bernabe,
nalipay gid danen an daw gadayaw
danen ta Ginuo Dyos tenged ta miad
na balita na alin ki kanen parti ki Jesus. Tanan danen na naan ta plano ta
Dyos na danen an mga mag-angken
ta kabui na ula katapusan, gapati ta
mga ambal parti ki Jesus.
49 Ta yon man na timpo, naan ta
tanan na mga banwa na dani ta Antioquia, tama na mga ittaw nasugiran
ta miad na balita parti ki Ginuo Jesus.
50 Piro, pasegyet ta mga manugdumala ta mga Judio mga mama na
kala naan ta iran na syudad daw
mga dyusnon na bai na may datas na
katengdanan na kuntraen danen an
Pablo daw palinen.
51 Na danen an Pablo papalin naan
ta Antioquia, papadpad danen yabok an ta iran na batiis na alin ta
banwa ya bilang pamatuod kuntra ta
mga manugdumala ta mga Judio tak
ula danen pabatuna upurtunidad na
mapamatian danen miad na balita.
Galin danen an Pablo ta Antioquia na
miling naan ta Iconio.
52 Mga gatuo ya naan ta Antioquia gapadayon gid na nalipay daw
pirmi pagaeman danen ta Dyos Ispiritu Santo.

14

Pagwali Pablo Daw Bernabe Naan Ta Iconio

1 Naan ta Iconio danen an Pablo
daw Bernabe giling naan ta balay
tipunan ta mga Judio. Tenged ta iran
na pagwali dya, tama na mga Judio
daw mga dili-Judio gatuo ki Jesus.
2 Piro, mga Judio na dili magtuo,
pasegyet danen duma ya na mga dili-Judio aged maglain iran na isip naan
ta mga gatuo.
3 Tenged tama na mga Judio daw
mga dili-Judio gatuo, danen an Pablo
gatinir ta lugay naan ta Iconio. Gapadayon danen an na ula kaadlek ta
pagsugid ta miad na balita parti ki
Ginuo Jesus. Papamatuuran man
Ginuo Jesus na iran na paambal
matuod tak pagaeman din danen an
ta pagbuat naan ta mga ittaw ta mga

* **13:47** Isaias 49:6

katingalaan na pamatuod na iran na paambal alin ta Dyos.
4 Piro, mga ittaw naan ta syudad,
ula gaparyo isip danen parti ta mga
gatuo. Duma an ki danen gakampi
naan ta mga Judio na ula gatuo daw
duma an a gakampi naan ki danen
Pablo daw Bernabe.
5 Gaplano mga dili-Judio daw mga
Judio man duma ta iran na mga
manugdumala na buatan ta malain
danen an Pablo daw timbagen ta mga
bato.
6 Na nlaman danen Pablo plano
ya, galin danen ya ta Iconio aged
maglikaw ta mga gakuntra ki da-
nen daw giling danen ya naan ta
mga banwa na Listra daw Derbe daw
naan ta duma pa na palibot na mga
banwa na sakep ta lugar na Licaonia.
7 Na naan danen dya, gasugid da-
nen ta miad na balita parti ki Jesus.

Pagwali Pablo Daw Bernabe Naan Ta Listra Daw Derbe

8 Na gawali danen Pablo daw Bern-
abe naan ta Listra, may isya na mama
na naan dya na dili din magamit iya
an na batiis tak may dipirinsya alin
ta iya na pagtao na ula gid kanen an
kapanaw.
9 Gamungko kanen an na gamati
ta paambal Pablo naan ta mga ittaw
parti ki Ginuo Jesus. Pablo an, patan-
aw din gid ta miad mama an na
dili kapanaw daw namasmasan din
na may pagsalig mama ya na pwidi
mayad.
10 Gambal kanen ta mama an
na bakod iya na kagi, “Mindeg
ka!” Dayon gatindeg mama an daw
gapanaw-panaw.
11 Na nakita ta mga ittaw pag-
paayad an Pablo ta mama, salig da-
nen na Pablo i daw Bernabe mga
dyos na pasimba danen. Gasinggit
danen an ta iran na linggwai na Li-
caonia, “Gapanaog ki kiten mga dyos
an daw paryo ta sura ta ittaw!”
12 Bernabe i paumaw danen na
Zeus daw Pablo i a paumaw danen na
Hermes tak kanen manug-ambal.
13 May timplo naan ta gwa ta syu-
dad na naan dya Zeus ya pasimba ta
mga ittaw. Pari an na gasirbi naan ta
timplo gaguyod ta turo na mga baka
daw gadala ta mga garlan naan ta
gangaan ta syudad tak gusto ta pari
an daw gusto man ta mga ittaw na
iyawen mga turo an daw ialad para
simbaen danen Pablo an daw Bern-
abe.
14 Piro, na nlaman danen Bernabe
daw Pablo plano ya ta mga taga-
Listra, pagisi danen iran na kaugalin-
gen na bayo tak nalainan gid danen
an ta pabuat ya ta mga ittaw na gain-
sulto ta uturidad ta Dyos tak salig ta
mga ittaw na danen an mga dyos.
Gadlagan danen an naan ta tengnga
ta mga ittaw daw gasinggit,
15 “Mga arey, man-o tak pabuat nyo
ni na simbaen nyo kami i? Mga ittaw
kay nang man na paryo ki kyo! Giling
kay di na magsugid ki kyo ta miad
na balita na alin ta Dyos. Gusto din
na dilian nyo en inyo na pagsimba ta
mga dili matuod na dyos na dili kata-
bang ki kyo. Gusto din na magsimba
kaw ki kanen na bui na Dyos. Kanen
gabuat ta kalangitan, basak, dagat
daw tanan na mga betang na anen
don.
16 Alin pa pugya, kyo na mga dili-
Judio gasimba kaw ta maski ino na
mga dyos na liag nyo na simbaen daw
pabay-an nang ta Dyos inyo an na
pabuat tak ula kaw kakala ki kanen
na matuod na Dyos.
17 Piro, bisan ula kaw kakala ki
kanen, papakala din man gyapon iya
na kaugalingen naan ta tanan na
mga ittaw paagi ta mga miad din na
pabuat. Paatagan kaw din ta uran
daw mga dayad na tubbas ta timpo
ta pamunga ta mga tanem aged may
kan-enen kaw daw may kalipay.”
18 Piro, bisan iling pa tan paam-
bal danen Pablo, nabellayan man
gyapon danen an ta pagpegeng
ta mga ittaw na liag mag-alad na
magsimba ki danen.

19 Paglambay ta pila na mga adlaw,
may mga Judio na gabot alin ta syu-

dad Antioquia na sakep ta prubinsya Pisidia daw alin man ta banwa Iconio. Pakumbinsi danen mga ittaw ya na maglabet ki danen na timbagen Pablo an ta mga bato asta mapatay. Patimbag danen Pablo an daw payudyod danen lawa din an pagwa ta syudad tak salig danen patay en kanen an.
20 Piro, na patipunan kanen ta mga gatuo, gabangon kanen an daw gabalik naan ta syudad. Ta sunod na adlaw, kanen an daw Bernabe giling naan ta banwa na Derbe.

Pagbalik Pablo Daw Bernabe Naan Ta Antioquia

21 Naan ta banwa na Derbe, pasugid danen Pablo daw Bernabe miad an na balita daw tama na mga ittaw gatuo ki Jesus. Pagtapos ta pagsugid danen, gabalik danen an naan ta banwa Antioquia na sakep ta prubinsya Pisidia daw gapit danen naan ta mga banwa na Listra daw Iconio.
22 Naan ta kada syudad na nailingan danen, papabiskeg danen nakem an ta mga gatuo dya daw palaygayan man na magpadayon ta iran na pagtuo ki Jesus. Gambal danen an Pablo, “Kiten na mga gatuo, maagian ta gid tama na mga malain na buat kuntra ki kiten bag-o ki makalabet naan ta mga ittaw na padumalaan ta Dyos naan ta iya na kaarian ta timpo na mabot.”
23 Naan ta kada lugar na nailingan danen Pablo na may mga gatipontipon na gatuo, gapili danen Pablo ta pila na mga mama aged magpanguna ta grupo ta mga gatuo naan ta iran na lugar. Pagtapos ta pagpili daw ta pagpangamuyo daw pagpwasa, patugyan danen Pablo mga gapanguna ya daw tanan na mga gatuo naan ta Ginuo na iran na saligan.
24 Gaagi danen Pablo daw Bernabe naan ta prubinsya Pisidia daw alin dya gadayon danen an asta kalambot danen naan ta prubinsya Pamfilia.
25 Naan ta banwa Perga na sakep ta Pamfilia, pasugid danen miad an na balita parti ki Jesus naan ta mga ittaw dya. Pagtapos ta pagsugid naan ta Perga, giling danen an naan ta syudad Atalia.
26 Alin ta Atalia, gabyai danen an na makted naan ta syudad Antioquia na sakep ta prubinsya Siria.* Antioquia ya syudad na naan dya danen an Pablo daw Bernabe pangamuyuan pugya ta mga gatuo para tabangan ta Dyos danen ya ta mga ubra na natapos en danen.
27 Pag-abot danen naan ta Antioquia, patipon danen tanan na mga gatuo daw pasugid danen tanan an na pabuat ta Dyos paagi ki danen tenged ta iya na pagtabang ki danen. Pasugid man danen daw ino pag-atag ta Dyos ta upurtunidad naan ta mga dili-Judio na magtuo ki Jesus.
28 Pablo an daw Bernabe gatinir dya ta binulan duma ta mga gatuo naan ta Antioquia.

15

Pagsapol Naan Ta Jerusalem Ta Mga Gapanguna Ta Mga Gatuo

1 Na naan pa danen Pablo daw Bernabe ta syudad Antioquia, may mga mama na naan alin ta Judea na giling naan ta Antioquia daw gatudlo ta mga dili-Judio na mga gatuo. Ambal danen, “Daw dili kaw magpabuat ta tanda naan ta inyo na lawa* sunod ta mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises, dili kaw maluwas alin ta silot ta Dyos ta inyo na mga sala.”
2 Gakuntra gid danen Pablo daw Bernabe ta paambal an ta mga mama naan ta mga dili-Judio asta na sikad gid iran na pagdiskasay. Ta uryan, gadisisyon nang en mga gatuo na pailingen Pablo an daw Bernabe daw duma pa na mga gatuo naan ta Jerusalem aged isturyaan danen dya

* **14:26** *Siria an* tengnged ta prubinsya Cilicia. Ta timpo Pablo, Siria daw Cilicia sakep ta isya nang na pangulo. * **15:1** May pasaysay parti ta *tanda naan ta lawa* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Binuatan 7:8.

duma ta mga apustulis daw mga gapanguna ta mga gatuo parti an ta iran na padiskusyunan.

3 Papanaw ta mga gatuo danen an Pablo. Ta iran na pagpanaw, gaapit danen naan ta mga lugar na Fenicia daw Samaria. Gasugid danen an ta mga gatuo dya parti ta pagsalyo ta mga dili-Judio naan ta pagtuo ki Jesus. Nalipay gid mga gatuo an tenged ta balita parti ta mga dili-Judio.

4 Na gabot danen Pablo naan ta Jerusalem, mga gatipon-tipon na gatuo na naan dya, mga apustulis daw mga gapanguna ta mga gatuo gabaton ki danen. Danen an Pablo gasugid parti ta tanan na mga buat ta Dyos paagi ki danen.

5 Piro, naan man dya mga gatuo alin ta grupo na Pariseo na gatindeg daw gambal, “Daw gusto ta mga dili-Judio na kabigen nay danen an na mga gatuo ki Jesus, kinanglan na magpabuat danen an ta tanda naan ta iran na lawa daw magtuman man ta mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises.”

6 Tenged ta paambal ta mga Pariseo, gasapol mga apustulis an daw mga gapanguna ta mga gatuo parti ta pagbuat ta tanda naan ta lawa ta mga gatuo na dili-Judio.

7 Pagtapos ta sikad lawig na pagdiskasay, gatindeg Pedro i daw gambal naan ta mga gatipon dya, “Mga utod ko, nalam kaw na kan-o i papili a ta Dyos naan alin ta ate na grupo para magwali a naan ta mga dili-Judio aged masugiran danen an paagi ki yaken ta miad na balita parti ki Jesus daw magtuo man danen ki kanen.

8 Dyos an na nalam ta isip ta tanan na mga ittaw pamatuuran din iya na pagbaton ta mga dili-Judio na paatag din Dyos Ispiritu Santo naan ki danen paryo man ta pag-atag din ki kiten.

9 Beet ambalen paryas nang pagtan-aw ta Dyos naan ta mga dili-Judio daw ki kiten na mga Judio tak na gatuo danen an ki Jesus, palimpyo din man iran na tagipusuon.

10 Gani, man-o tak dili kaw mapati na pabaton ta Dyos mga dili-Judio paryo ta pagbaton din ki kiten? Danen an pabellayan nyo paagi ta mga sunuran na bisan ate na mga kaapuan anay pa sa daw kiten man anduni dili ta masarangan na tumanen.

11 Piro, gapati ki na kiten i naluwas tenged ta dayad na kabebet-en Ginuo Jesus ki kiten daw iling man tan kanen naan ta mga dili-Judio.”

12 Pagtapos danen ta pagmati ki Pedro, galineng gid danen tanan daw gapamati ta pasugid Bernabe daw Pablo parti ta mga katingalaan na pabuat ta Dyos naan ta mga dili-Judio paagi ki danen Pablo na yon man mga katingalaan na pamatuod na iran na pawali alin gid ta Dyos.

13 Pagtapos ta iran na pag-ambal, dayon Santiago an gambal, “Mga utod ko, matian a nyo!

14 Pasaysay Simon† gina daw ino paagi na papakita ta Dyos iya na pagdemdem naan ta mga dili-Judio tak papili din alin ki danen mga ittaw na pabuat din na iya gid.

15 Mga paambal an ta mga prupita na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos anay pa sa, yon man paambal Pedro anduni parti ta mga dili-Judio tak naan ta sinulat na pulong ta Dyos, gambal Dyos an paagi ta mga prupita,

16 Pagtapos ti, malik a
daw patindegen ko isab pagdumala David
na ula napadayon
na paryo patindegen ko isab
isya na balay na nagubba.

17 Iling tan buaten ko
aged tama na mga dili-Judio
naan ta bilog na kalibutan marani ki yaken,
labi en gid tanan danen na mga papili ko
na ake na mga ittaw.

18 Yon ambal ta Ginuo Dyos

† **15:14** Ngaran na *Simon* na pasambit Santiago beet ambalen *Pedro* tak yon man isya na umaw ki Pedro. ‡ **15:18** Amos 9:11-12

na pasugid yi na mga betang
anay pa sa.”‡
19 Ambal pa Santiago, “Gani, ta ake
na isip, dili ta pabellayan mga dili-
Judio na gatuo ki Jesus.
20 Piro, dapat padalaan ta nang
danen ta sulat daw ambalen na dili
danen an magkaan ta pagkaan na
naalad naan ta mga dyos-dyusan.
Ambalen ta man na dili danen
magbuat ta malaw-ay ta panan-aw
ta Dyos daw dili man magkaan ta
lengngessa daw ta karni ta mga
ayep na paiyaw na ula nakamangi ta
lengngessa.
21 Mga iling an tan na sunuran da-
pat tumanen danen para dili maglain
nakem ta mga paryo danen na gatuo
na Judio tak alin ta anay pa sa na
timpo Mga Sinulat Moises pabasa
kada Adlaw Ta Pagpuay naan ta mga
balay tipunan daw iya na mga ambal
palaygay man naan ta tanan na mga
syudad.”
22 Pagtapos ta ambal Santiago, gau-
gyon ki kanen mga apustulis an, mga
gapanguna ta mga gatuo daw tanan
na duma pa na mga gatuo na naan
dya na danen an magpili ta darwa
na mama alin ki danen na ipadala
naan ta Antioquia duma ki danen
Pablo daw Bernabe. Iran na papili
Silas daw Judas na paumaw man na
Barsabas. Danen an na darwa pataa
naan ta tanan na mga gatuo.
23 Naan ki danen Silas papadala yi
na sulat:
“Kami na mga utod nyo ki
Cristo, mga apustulis man daw
mga gapanguna ta mga gatuo,
gapaabot kay ta ame na panga-
musta ki kyo na mga dili-Judio
na gaistar naan ta syudad An-
tioquia daw naan man ta mga
prubinsya Siria daw Cilicia.
24 Kamati kay na may mga it-
taw na alin ki kami giling dyan ki kyo
na gagamo daw gatublag ki kyo paagi
ta iran na mga paambal. Piro, ula kay
gasugo ki danen.
25 Gani, gasapol kay daw gau-
gyon na magpili ta pila na mga mama
na ipadala ki kyo. Danen an muyog
naan ta ate na palangga na mga arey
na danen Bernabe daw Pablo
26 na mga mama na iran na
kabui nabetang ta piligro ta iran na
pagsirbi ta ate na Ginuo Jesu-Cristo.
27 Papadala nay ki kyo Judas i
daw Silas na magsugid ki kyo ta mga
natugon naan man ta yi na sulat.
28 Paagi ta pag-ubay ta Dyos
Ispiritu Santo ki kami, gaugyon kay
na mas miad daw dili nay kyo yan
pabellayan na magtuman ta tanan na
mga sunuran naan ta kasuguan nay
na mga Judio. Piro, yi nang na mga
sugo na dapat tumanen nyo:
29 Dili kaw magkaan ta
pagkaan na naalad naan ta mga
dyos-dyusan. Dili kaw magkaan ta
lengngessa. Dili kaw magkaan ta
karni ta mga ayep na paiyaw na ula
nakamangi ta lengngessa. Dili kaw
magbuat ta malaw-ay ta panan-aw
ta Dyos. Miad gid para ki kyo na dili
kaw magbuat ta iling tan. Unti nang
en keteb ame i na sulat ki kyo.”
30 Mga gadala an ta sulat papanaw
ta mga gapanguna ta mga gatuo aged
miling naan ta Antioquia. Pag-abot
danen dya, patipon danen tanan an
na mga gatuo daw paatag sulat ya.
31 Na nabasa ta mga gatuo sulat
ya, nalipay gid danen an tenged ta
minsai na gapabiskeg gid ki danen.
32 Judas an daw Silas na mga
manugsugid man ta kabebet-en ta
Dyos gambal man ta malawig daw
papalig-en danen mga gatuo an dya
ta iran na pagtuo daw papabiskeg
man na magpadayon ta iran na
pagtuo ki Jesus.
33 Mga gadala an ta sulat, pagta-
pos ta pagtinir danen naan ta Antio-
quia ta pila na mga adlaw, papanaw
danen an ta mga gatuo na gambal,
“Kabay pa na ubayan kaw ta Dyos
bisan indi kaw punta.” Pag-alin da-
nen dya, gabalik danen an naan ta
Jerusalem naan ta mga gapadala ki
danen.
34 Piro, gatinir pa Silas an naan ta
Antioquia tak paisip din na miad pa

na magpabilin kanen dya.§
35 Danen an Pablo daw Bernabe
naan man dya gatinir. Danen an
daw iran na mga duma gatudlo daw
gasugid ta miad na balita parti ki
Ginuo Jesus.

Paglalisay Pablo Daw Bernabe

36 Paglambay ta tama na mga ad-
law, gambal Pablo i ki Bernabe, “Ma-
lik ki naan ta tanan na mga banwa na
naan ki dya gasugid ta miad na balita
parti ki Ginuo Jesus daw bisitaan ta
man mga gatuo an dya para mlaman
ta daw ino kaimtangan ta iran na
pagtuo.”
37 Gusto Bernabe na pakuyugon
Juan an na paumaw man na Marcos,
38 piro dili miag Pablo i na pakuyu-
gon Juan an tak na naan pa danen
ta prubinsya Pamfilia, padilian Juan
danen an daw ula kanen an gapa-
dayon ta pagtabang ta iran na mga
pabuat.
39 Sikad gid paglalisay danen Pablo
daw Bernabe daw gabelagay danen
an. Juan Marcos an pakuyog Bernabe
daw gabyai danen an munta ta pulo
Cipre,
40 piro Silas papili ya Pablo na
muyog ki kanen. Bag-o mag-alin da-
nen an Pablo, papangamuyuan da-
nen an ta mga gatuo na tabangan
danen an ta Ginuo Dyos.
41 Giling danen ya naan ta Siria
daw Cilicia daw papalig-en danen
mga gatuo an dya ta iran na pagtuo
ki Jesus.

16

Pagkuyog Timoteo Ki Danen Pablo Daw Silas

1 Gapadayon Pablo i daw Silas ta
iran na pagpanaw daw kalambot
naan ta mga banwa na Derbe daw
Listra. May gatuo ki Jesus naan ta
Listra na ngaran din Timoteo. Inay
din an Judio daw isya man na gatuo
ki Jesus, piro iya na amay dili-Judio.
2 Mga gatuo na naan ta mga banwa
na Listra daw Iconio miad iran na
sugid parti ki Timoteo.
3 Liag Pablo na kuyugon din Tim-
oteo an ta pagpanaw na maglibot
aged magwali danen an naan ta mga
banwa. Piro, tenged ta mga Judio na
gaistar naan ta mga banwa na ilingan
danen, pabuatan din ta tanda naan ta
lawa* Timoteo an tak tanan na mga
Judio na naan dya nalam na amay
Timoteo dili-Judio daw Pablo an dili
kanen miag na Timoteo an tenaan
na mga Judio dili mamati ta iran na
pagwali.
4 Ta iran na pag-apit-apit naan ta
mga banwa, pasugid danen naan ta
mga gatuo na dili-Judio mga sunuran
ya na padisisyunan ta mga apustulis
daw mga gapanguna ta mga gatuo
na naan ta Jerusalem. Pasugid man
danen naan ta mga dili-Judio na ki-
nanglan man tumanen mga sunuran
ya.
5 Tenged ta minsai na pasugid
Silas daw Pablo, galig-en pa gid
pagtuo an ta mga gatuo na dili-Judio
daw adlaw-adlaw katamaen danen
gadugang pa gid.

Panan-awan Pablo Na Naan Kanen Ta Troas

6 Gapadayon Pablo i daw iya na
mga duma ta iran na pagpanaw daw
giling danen naan ta mga banwa na
sakep ta mga prubinsya Frigia daw
Galacia tak Dyos Ispiritu Santo an
gapegeng ki danen ta pagsugid ta
miad na balita na alin ta Dyos naan
ta mga ittaw naan ta prubinsya Asia.
7 Pag-abot danen naan ta dlunan
ta prubinsya Misia, gusto danen inta
na miling naan ta prubinsya Bitinia,
piro Dyos Ispiritu Santo na papaubay
Jesus ki danen ula gatugot ki danen.
8 Tenged ula danen tuguti na miling
naan ta Bitinia, gaagi nang danen i ta
prubinsya Misia daw kabot naan ta
syudad Troas.

§ **15:34** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Mga Binuatan anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo trintay-kwattro. * **16:3** May pasaysay parti ta *tanda naan ta lawa* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Binuatan 7:8.

9 Ta yon man na kilem ta iran na
pag-abot naan ta Troas, papakita ta
Dyos ki Pablo isya na panan-awan.
Nakita Pablo isya na mama na taga-
Macedonia na gapangabay ki kanen.
Ambal ta mama, “Miling ka di ta pru-
binsya Macedonia daw tabangan kay
no!”
10 Pagtapos ta panan-awan Pablo,
gaimes kay na miling dayon naan ta
Macedonia tenged naintindian nay
na papailing kay dya ta Dyos ta pag-
sugid ta miad na balita parti ki Jesu-
Cristo naan ta mga ittaw dya.

Pagtuo Lydia Ki Jesus

11 Galin kay ta Troas daw galayag
na rumbo nay an diritso ta pulo na
Samotracia daw ta sunod na adlaw
gadungka kay naan ta banwa Neapo-
lis na sakep ta Macedonia.
12 Alin ta banwa Neapolis,
gadungka kay naan ta syudad Filipos
na pinakaimpurtanti na syudad
naan ta prubinsya Macedonia na
padumalaan ta gubirno ta Roma.
Gatinir kay dya naan ta Filipos ta pila
nang na mga adlaw.
13 Ta Adlaw Ta Pagpuay, gagwa kay
ta syudad daw giling naan dani ta
suba tak gasalig kay na may lugar
dya na pangamuyuan. Gapungko
kay daw gaisturya duma ta mga bai
na gatipon dya.
14 Isya ki danen na gamati ki kami
ngaran din Lydia daw kanen an taga-
Tiatira. Kanen an manugbligya ta
mga maalen na tila na kulor bayulit
daw iya man na pasimba Dyos an ta
mga Judio. Patandeg ta Ginuo tagi-
pusuon an Lydia aged batunon din
mga paambal an Pablo.
15 Na kanen an daw tanan na mga
ittaw na naan ta iya na panimalay
nabautismuan en, nangabay kanen
an ki kami na ambal din, “Daw gap-
ati kaw na anduni gatuo a ki Ginuo
Jesus, naan kaw nang magdayon ta
ame na balay.” Sikad gid iya na
pangabay asta na pabaton nay iya na
imbitasyon.

Pagpriso Ki Danen Pablo Daw Silas Naan Ta Filipos

16 Isya man na adlaw na giling kay
naan ta lugar na pangamuyuan na
naan gwa ta syudad Filipos, nasugat
nay ulipen na dlaga na may kanla-
man na makasugid ta mga matabo
pa naan ta paabuton na mga adlaw
tak naseddepan ta malain na ispiritu
na gagaem ki kanen. Paagi ta iya na
kanlaman ta pagsugid ta mga matabo
pa, nakakwarta ta bakod iya an na
mga amo.
17 Sigi kanen an sunod-sunod ki
kami Pablo na kanen an gasinggit,
“Yi na mga mama mga manugsirbi
ta Dyos Na Labaw Ta Tanan! Pawali
danen ki kyo paagi an na maluwas
kaw alin ta silot ta inyo na mga sala!”
18 Adlaw-adlaw, iling tan pabuat
din asta na nataka en Pablo i daw
pablikid din dlaga an daw pambalan
malain ya na ispiritu, “Paagi ta gaem
na naan ta ngaran Jesu-Cristo, pa-
sugo ko kaon yan na maggwa ki ka-
nen!” Pag-ambal Pablo, gagwa dayon
ispiritu ya ta yo gid na uras.
19 Na namasmasan ta mga amo ta
dlaga ya na narwaran en danen an
ta paagi na makakwarta danen an,
pagabling danen Pablo i daw Silas
daw padala munta ta plasa naan
ta atubangan ta mga upisyalis na
gausay ta mga kaso naan ta iran na
lugar.
20 Na paatubang Pablo i daw Silas
naan ta mga upisyalis, mga amo ya
ta dlaga gambal, “Yi na mga mama
mga Judio daw pagulo danen ate i na
syudad.
21 Patudlo danen mga kaugalian na
kuntra ta ate na kasuguan. Mga ban-
waanen ki ta Roma daw dili ta maimo
na batunon daw sunuron iran na
mga kaugalian!”
22 Pagtapos danen ta ambal, gala-
bet man ki danen mga ittaw an ta
pagsakit ki Pablo daw Silas. Paganit-
ganit ta mga upisyalis asta na nagisi
daw nakamang mga bayo Pablo daw
Silas daw gasugo danen an na kas-
tiguon Pablo i daw Silas.

23 Tapos kastigo, danen an Pablo
papapriso ta mga upisyalis daw
paambalan gwardya an naan ta
prisuan na bantayan gid ta miad
danen an.
24 Paselled danen an ta gwardya
naan gid ta tengnga ta prisuan daw
paipitan ta kaoy iran an na mga
batiis.
25 Na mga tenga kilem en, gapanga-
muyo Pablo i daw Silas daw gakanta
ta pagdayaw ta Dyos daw duma an na
mga priso gamati ki danen.
26 Nali nang, may linog na biskeg
na gaeyeg-eyeg gid ta prisuan asta ta
pundasyon. Gaabri dayon tanan na
mga gangaan ta prisuan daw gatang-
tang mga kadina an ta tanan na mga
priso.
27 Kabugtaw gwardya an. Na
nakita din na abri en mga gangaan
an ta prisuan, pagabot din ispada din
an aged magpakamatay tak salig din
na kapuga en tanan na mga priso.
28 Piro, gasinggit Pablo i ki kanen,
“Dili no bunuon kaugalingen no an!
Anen kay di tanan!”
29 Gapakamang gwardya an ta ilaw
daw gadali-dali kanen an na melled
daw galuod na gakereg ta subla na
adlek naan ta atubangan Pablo daw
Silas aged mag-atag ta pagtaod ki da-
nen.
30 Padala ta gwardya danen an
Pablo daw Silas mwa ta prisuan.
Tenged nlaman din na danen
Pablo mga gatuo ki Jesus, painsaan
din, “Mga Sir, ino imuon ko aged
maluwas a alin ta silot ta ake na mga
sala?”
31 Gasabat danen i Pablo, “Magtuo
ka ki Ginuo Jesus aged maluwas ka
asta ta mga sakep ta imo na pamilya.”
32 Gapadayon danen an ta pag-
sugid ta miad na balita parti ki Jesus
naan ki kanen daw naan ta tanan na
mga ittaw na anen ta iya na balay.
33 Ta yon gid na uras na mga tenga
pa kilem, padala din danen an Pablo
naan ta may waig daw paugasan
iran na mga nina daw gapabautismo
dayon kanen an asta ta mga sakep ta
iya na panimalay.
34 Papanaik din danen i Pablo naan
ta iya na balay daw pakan-enen. Ka-
nen daw tanan na mga mimbro ta iya
na panimalay nalipay gid tak gatuo
en danen an ta Dyos.
35 Na sellem en, mga upisyalis an
gasugo ta iran na mga pulis na buy-
an Pablo an daw Silas.
36 Gambal gwardya an ki Pablo,
“May mga pasugo mga upisyalis an
na anen di aged buy-an kaw. Gani,
muli kaw en na may katawway ta
nakem.”
37 Piro, gambal Pablo i naan ta mga
pulis na pasugo dya, “Pabuat ki kami
ta mga upisyalis kuntra ta kasuguan
ta Roma! Maskin ula kay sala, pa-
pakastigo kay danen naan ta tuban-
gan ta mga ittaw daw papriso dayon
bisan mga banwaanen kay ta Roma.
Ta! Anduni gusto danen na pagwaen
kay ta sikrito nang! Dili pwidi! Ki-
nanglan miling di mga upisyalis an
daw danen gid magpagwa ki kami.”
38 Pasugid ta mga pulis paambal ya
Pablo naan ta mga upisyalis na gapa-
priso ki danen Pablo. Na namatian ta
mga upisyalis na Pablo daw Silas mga
banwaanen ta Roma, nakulbaan gid
danen an.
39 Giling danen an naan ta prisuan
daw gangayo ta pasinsya. Papagwa
danen Pablo i daw Silas daw pa-
pangabay na malin ta banwa.
40 Na gagwa Pablo i daw Silas naan
ta prisuan, dayon giling danen i naan
ta balay Lydia. Naan dya, gaisturya
danen naan ta mga gatuo daw gawali
man danen aged palig-enen pagtuo
an ta mga gatuo. Pagtapos ta pagwali,
galin danen an Pablo naan ta Filipos.

17

Pablo Daw Silas Naan Ta Tesa-lonica

1 Na kaagi en danen Pablo daw
Silas naan ta mga banwa na Amfipo-
lis daw Apolonia, gadiritso danen an
asta kalambot naan ta syudad Tesa-
lonica. Anen dya may balay tipunan
ta mga Judio.

2 Gaselled Pablo i naan ta balay
tipunan paryo ta pirmi din pabuat
daw seled ta tallo na duminggo, kada
Adlaw Ta Pagpuay, gadiskusyon ka-
nen an ki danen na pagamit din sin-
ulat na pulong ta Dyos.
3 Pasaysay din daw pamatuuran ki
danen na naan ta plano ta Dyos na
maagian Cristo segeng na mga ka-
bellay, mapatay kanen an daw ma-
bannaw. Gambal Pablo i, “Jesus an
na pasugid ko ki kyo kanen Pinili Ta
Dyos Na Mag-ari.”
4 May mga Judio na nadala Pablo ta
iya na mga paambal daw gatuo da-
nen an ki Jesus daw galabet ki danen
Pablo daw Silas. Gatuo man ki Jesus
daw galabet ki danen Pablo tama na
mga dili-Judio na iran na pasimba
Dyos an ta mga Judio daw galabet
man tama na mga bantog na mga bai
ta iran na syudad.

5 Piro, nainggit duma an na mga
Judio. Patipon danen mga luko-luko
na mga mama na naan ta istambayan
ta syudad aged manggamo. Ta iran
na panggamo, pasulong danen balay
an Jason ta pagpangita ki Pablo daw
Silas aged madala naan ta atubangan
ta mga ittaw.
6 Piro, na ula danen nakita, pasag-
noy danen Jason an daw duma man
na mga gatuo daw padala naan ta
mga gadumala ta syudad daw gas-
inggit danen an, “Yi na mga mama
gaatag ta gamo bisan indi danen an
punta! Anduni, anen di danen an ta
ate i na syudad
7 daw pabaton man Jason danen an
naan ta iya na balay. Danen an ula
gasunod ta mga kasuguan ta pangulo
ta Roma tak gambal danen an na may
isya pa na ari na ngaran din Jesus.”
8 Na namatian ta mga ittaw daw ta
mga gadumala ta syudad, gagamo pa
gid danen an.
9 Na napyansaan danen an Jason
daw duma na mga gatuo, pabuy-an
danen an.

Pablo Daw Silas Naan Ta Berea

10 Ta yon man na kilem na may
gamo naan ta syudad Tesalonica, pa-
padala ta mga gatuo danen an Pablo
daw Silas naan ta banwa Berea aged
ilikaw ta gamo ya. Pag-abot danen
Pablo dya, giling danen an naan ta
balay tipunan ta mga Judio.
11 Mga Judio an na naan ta Berea
mas dayad iran na pagbaton ta
tudlo Pablo kaysa ta mga Judio na
taga-Tesalonica. Mga taga-Berea an
gamati ta pagsugid Pablo ta miad na
balita parti ki Jesus na may bakod
na kalipay danen an daw pausisa
danen adlaw-adlaw sinulat an na
pulong ta Dyos aged sigurado danen
na matuod gid paambal an Pablo.
12 Tenged ta patudlo Pablo daw
iran na pag-usisa naan ta sinulat na
pulong ta Dyos, tama na mga Judio
gatuo ki Jesus. Tama na mga kala
na dili-Judio, bai man daw mama, na
gatuo man.
13 Piro, pagmati ta mga Judio naan
ta Tesalonica na Pablo i naan ta Berea
daw gasugid man dya ta miad na
balita na alin ta Dyos parti ki Jesus,
galutos danen an daw pasegyet da-
nen mga ittaw an na maggamo.
14-15 Padul-ong dayon ta mga gatuo
Pablo i naan ta baybay aged marga
na munta ta syudad Atenas. Mga
gadul-ong an ki kanen gabyai man
duma ki kanen asta nang ta Atenas
daw gabalik dayon danen an naan ta
Berea. Piro, danen i Silas daw Timo-
teo gapabilin naan ta Berea daw may
patugon Pablo i ki danen na daw may
upurtunidad, maglutos dayon danen
an ki kanen naan ta Atenas.

Pablo Naan Ta Atenas

16 Na gatagad pa Pablo na mabot
Silas daw Timoteo naan ta syudad
Atenas, natublag gid kanen an na
nakita din sikad tama na mga balay-
balay para ta mga dyos-dyusan naan
ta syudad.
17 Tenged natublag kanen, gaselled
kanen an naan ta balay tipunan aged
magdiskusyon naan ta mga ittaw dya
parti ta mga dyos-dyusan naan ta
iran na syudad. Mga padiskusyunan

din mga Judio daw mga dili-Judio na iran na pasimba Dyos an na pasimba ta mga Judio. Adlaw-adlaw gaisturya man kanen an naan ta mga ittaw na masugat din naan ta plasa.
18 May darwa na grupo na gadiskusyon ki Pablo. Isya an na grupo paumaw na mga Epicureo daw isya ya a mga Estoico. May gambal naan ta iran na mga duma parti ki Pablo, “Ino taan pabansag ta yi na bugalen?” Duma an gasabat, “Iba man na mga dyos iya na pawali.” Iling tan paambal danen tak Pablo i gawali parti ki Jesus daw parti man ta pagbannaw ta Dyos ta mga napatay.
19 Padala danen Pablo i naan ta lugar na tipunan na paumaw na Areopago. Na naan danen dya, may gambal ki kanen, “Liag nay na mlaman bag-o i na patudlo no
20 tak may mga patudlo ka na bag-o ki kami. Gani, liag nay na mlaman daw ino beet ambalen ta patudlo no.”
21 Iling tan paambal ta mga taga-Atenas ki Pablo tak mga taga-Atenas an daw mga istrangiro man na naan gaistar dya sikad gid magsugid daw magpamati ta bag-o na mga tudlo.

22 Tenged liag ta mga ittaw na mamati danen ta mga tudlo Pablo, gatindeg kanen i naan ta atubangan ta mga gatipon naan ta Areopago daw gambal, “Mga taga-Atenas! Nakita ko na kyo yan sikad gid riliyuso
23 tak ta ake na paglibot ta inyo i na syudad daw ta ake na pagtan-aw, nakita ko inyo an na mga pasimba. May nakita a man na altar na may nasulat: TA DYOS NA ULA NAKALA. Inyo an na pasimba na ula nyo pa nakala, kanen ake an na iwali ki kyo anduni.
24 Dyos an na gabuat ta kalibutan i daw ta tanan na anen di, kanen Ginuo Dyos na gadumala ta langit daw kalibutan i, daw ula kanen gaistar ta balay na paubra ta mga ittaw.
25 Ula man kanen an gakinanglan ta tabang alin ta mga ittaw tak kanen gaatag ki kiten ta kabui, ginawa daw duma pa na mga kinanglan ta.

26 Alin ta isya na mama, pabuat din tanan na mga ittaw daw papaistar din danen an naan ta bilog i na kalibutan. Naplano din en daan iran na timpo daw dlunan ta mga lugar na istaran danen.
27 Iling tan pabuat ta Dyos aged kanen an ngitaen ta tanan na mga ittaw daw basi pa nang na ta iran na pagprusigir na makala kanen an mabatyagan danen na kanen an dili madyo ki danen. Piro ta matuod, Dyos an dili madyo ta kada isya ki kiten.
28 Paryo ta sinulat ta inyo na mga manugsulat ta mga birso,

‘Tenged ki kanen, kiten i nabui daw gaulag.
Daw ino kiten i, iling tan pagbuat ta Dyos ki kiten.’

May nasulat man,

‘Mga bata ki din.’

29 Tenged mga bata ki din, dapat dili ta isipen na Dyos an paryo ta dyos-dyusan na blawan, pilak o bato na pasilsil ta mga panday.
30 Anay pa sa, ula pasiluti ta Dyos mga ittaw an ta timpo na ula pa danen nalam parti ki kanen. Piro anduni, pasugo din tanan na mga ittaw bisan indi na mga lugar na magnelsel danen an daw dilian man iran na mga sala
31 tak gatirmino en Dyos an ta adlaw na ukuman din tanan na mga ittaw ta bilog na kalibutan daw kino matareng daw dili matareng. Ukuman din tanan na mga ittaw paagi ta isya na ittaw na pinili din na yon man Jesus an. Pamatuuran man ta Dyos naan ta tanan na mga ittaw na Jesus an iya na papili paagi ta pagbannaw din ki Jesus.”

32 Pagmati ta mga ittaw na gatipon naan ta Areopago ta ambal Pablo parti ta pagbannaw, gayami duma an. Piro, duma an a gambal ki kanen, “Gusto nay pa mamati isab ki kaon parti ta patudlo no.”
33 Pagtapos ta iran na ambal ki kanen, galin kanen an.

34 Piro, duma an na mga ittaw
gakuyog ki kanen daw gatuo man ki
Jesus. Isya ki danen mama na ngaran
din Dionisio na isya ta mga upisyalis
naan ta Areopago daw isya man na
bai na ngaran din Damaris daw mga
duma pa gid.

18

Pagwali Pablo Naan Ta Corinto

1 Galin Pablo naan ta syudad Ate-
nas na munta kanen an naan ta syu-
dad Corinto.
2 Na naan kanen ta Corinto nakala
din dya isya na Judio na ngaran din
Aquila. Taga-Ponto Aquila an daw
bag-o nang abot alin ta lugar na Italia
na duma din Priscila na iya na sawa.
Naan danen ta Corinto tak Claudio
na pangulo ta Roma, papasugo din
na malin tanan na mga Judio naan ta
syudad Roma. Pailingan Pablo danen
an
3 daw naan kanen dya gadayon
daw gaubra duma ki danen tak
paryas nang danen an ta pangabuian
tenged gabuat danen ta klasi-klasi na
mga turda.
4 Kada Adlaw Ta Pagpuay,
gadiskusyon kanen an naan ta mga
Judio daw mga dili-Judio naan ta
balay tipunan ta mga Judio tak liag
din gid na madala danen an na
magtuo ki Cristo.
5 Na gabot Silas an daw Timoteo
alin ta prubinsya Macedonia, paatag
Pablo tanan din na uras ta pagsugid
ta miad na balita parti ki Jesus naan
ta mga Judio. Pamatuuran din ki
danen na Jesus an kanen papaabot
danen na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.
6 Piro, na pakuntra kanen an
ta mga Judio daw patangayawan,
papadpad din iya na bayo daw
pambalan din danen an, "Ula aren
sabaten ta Dyos parti ki kyo. Inyo
nyan en na sabaten na ula nyo
pabaton miad na balita. Umpisa
anduni, miling aren ta mga dili-
Judio."
7 Pag-ambal din, galin dya kanen
an daw giling naan ta balay Tito Justo
na isya ta mga dili-Judio na iran na
pasimba Dyos an na pasimba ta mga
Judio. Iya na balay tengnged gid ta
balay tipunan ta mga Judio.
8 Manugdumala an ta yon man
na balay tipunan na ngaran din
Crispo, gasalyo ta pagtuo ta Ginuo
asta tanan na mga sakep ta iya na
panimalay. Tama na mga taga-
Corinto na kamati ki Pablo gatuo
man daw gapabautismo.
9 Ta isya na kilem na Pablo naan pa
ta Corinto, kakita kanen an ta isya na
panan-awan na Ginuo Jesus gambal
ki kanen, "Dili ka madlek! Dayunon
no nang imo an na pagwali. Dili ka
mag-untat
10 tak yaken gaubay ki kaon. Ula
may magbuat ki kaon ta malain tak
tama ake na mga ittaw naan ta yi na
syudad."
11 Tenged ta ambal Jesus ki Pablo,
gatinir Pablo dya ta isya taon tenga
na gatudlo naan ta mga ittaw ta miad
na balita na alin ta Dyos parti ki Jesus.
12 Ta timpo na Galion gubirnador
naan ta Acaya,* mga Judio na ula
gatuo gaisyaay naan ta syudad Cor-
into ta pagkuntra ki Pablo. Pap-
atubang danen kanen an naan ki Gu-
birnador Galion.
13 Ambal danen, "Yi na mama
gakumbinsi ta mga ittaw na
magsimba danen an ta Dyos ta paagi
na kuntra ta kasuguan!"
14 Piro, na mambal inta Pablo an
para dipindiran iya na kaugalingen,
naunaan kanen an Gubirnador
Galion na gambal naan ta mga Judio
na gakuntra ki Pablo, "Daw gabuat
kanen an kuntra ta kasuguan ta
gubirno ta Roma o gabuat ta beg-at
na sala, dili a makabalibad ta pag-
usay ki kyo na mga Judio.
15 Piro, tenged na padiskasan nyo
an mga pulong, mga ngaran daw inyo
na kaugalingen na mga kasuguan,

* **18:12** *Acaya an* dati na ngaran ta Grecia daw isya man na prubinsya na sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma anay pa sa. Kapital an ta Acaya syudad na Corinto.

dili a magpasilabet. Kyo nang en bala
mag-usay san!"
16 Pag-ambal Gubirnador Galion,
pasugo din na danen an palinen
dayon naan ta kurti.
17 Pagpaalin ki danen, Sostenes an
na manugdumala ta balay tipunan
ta mga Judio padakep ta mga dili-
Judio daw pasakit kanen an naan ta
atubangan ta kurti. Piro, ula pas-
apaka Gubirnador Galion.

Pagbalik Pablo Naan Ta Antioquia

18 Tama pa na mga adlaw gatinir
Pablo naan ta syudad Corinto. Bag-
o kanen malin, gapalam kanen an ta
mga gatuo na magbyai kanen an na
malik naan ta prubinsya Siria. Ta iya
na pagbyai, gakuyog man magsawa
na Priscila daw Aquila. Gapit danen
an duma ki kanen naan ta banwa
na Cencrea daw naan dya gapabulog
Pablo an aged ipakita na natuman
din en isya na saad naan ta Dyos.†
19 Na gabot danen Pablo naan ta
syudad Efeso, pabilin din magsawa
ya na Priscila daw Aquila daw kanen
nang giling naan ta balay tipunan
daw gadiskusyon ta mga Judio na
gatipon dya.
20 Papangabay danen kanen an na
magtinir nang anay dya, piro ula din
batuna iran an na pangabay.
21 Bag-o kanen galin ki danen, am-
bal din, "Daw pagbeet ta Dyos, malik
a di ki kyo." Pag-alin din ta balay
tipunan, galarga kanen alin ta Efeso
na gapadayon ta iya na pagbyai.
22 Na gadungka sakayan Pablo
naan ta syudad Cesarea, giling kanen
an naan ta Jerusalem daw gabisita
kanen an dya naan ta mga gatuo.
Pag-alin din ki danen, giling kanen
an naan ta syudad Antioquia.
23 Na katinir kanen dya ta tama na
mga adlaw, gapanaw kanen an daw
gaagi naan ta mga banwa na sakep
ta mga prubinsya Galacia daw Frigia.
Galibot kanen an dya daw gawali
naan ta mga gatuo daw papalig-en
din iran na pagtuo.

Pagwali Apolos Naan Ta Efeso

24 May mama na Judio na taga-
Alejandria na gabot naan ta syudad
Efeso. Ngaran din Apolos. Kanen an
sagad mag-ambal daw tama iya na
nlaman parti ta sinulat na pulong ta
Dyos.
25 Natudluan kanen an ta usto parti
ta mga patudlo Ginuo Jesus daw na-
dayaran kanen an ta pagwali daw igo
man iya an na patudlo parti ki Jesus.
Piro, daw parti ta pagbautismo, iya
nang an na nlaman patudlo ya Juan
na manugbautismo.
26 Gaumpisa Apolos an ta pag-
wali naan ta mga ittaw na naan
ta balay tipunan daw ula kanen an
adlek ta bisan kino ta iya na pag-
ambal. Na namatian kanen an da-
nen Priscila daw Aquila, paanggat
danen kanen an naan ta iran na balay
daw pasaysay gid ta usto ki kanen
kamatuuran an parti ta kabebet-en ta
Dyos.
27 Na gaandem Apolos an na miling
naan ta lugar na Acaya,‡ patabangan
kanen an ta mga gatuo naan ta Efeso
paagi ta pagpadala ta sulat naan ta
mga gatuo naan ta Acaya na batunon
gid danen kanen an. Na gabot en
kanen an naan ta Acaya, bakod gid
iya na natabang naan ta mga ittaw
dya na gatuo en ki Ginuo Jesus tenged
miad Dyos an ki danen.
28 Tenged sikad gid dayad iya na
pagdiskusyon naan ta balay tipunan,
nasito din mga Judio an naan ta
tubangan ta mga ittaw daw papa-
matuuran din paagi ta pagamit ta sin-
ulat na pulong ta Dyos na Jesus an
kanen Pinili Ta Dyos Na Mag-ari.

19

Pablo Naan Ta Efeso

† **18:18** Dili sigurado daw ino gid pasaad Pablo, piro may pusibilidad na iya na pasaad klasi ta saad na paumaw ta mga Judio na 'saad ta isya na Nazareno'. Naan ta Mga Numero 6:1-21 daw Mga Binuatan 21:23-24 pwidi nyo mabasa parti ta saad ta Nazareno. ‡ **18:27** May pasaysay parti ta ngaran na *Acaya* na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Mga Binuatan 18:12.

1 Na naan pa Apolos an ta Corinto,
Pablo i gaagi naan ta mga prubin-
sya na Galatia daw Frigia asta na
nakalambot kanen an naan ta syu-
dad Efeso. Naan dya, nakala din pila
na mga gatuo
2 daw gainsa kanen ki danen, “Na
gatuo kaw ki Jesus, nabaton nyo Dyos
Ispiritu Santo?” Sabat danen, “Ula
kay gani kamati na may paumaw na
Dyos Ispiritu Santo.”
3 Painsaan isab Pablo danen an,
“Ta, ino klasi na bautismo nabuat ki
kyo?” Sabat danen, “Bautismo Juan.”
4 Gambal Pablo i ki danen, “Pag-
bautismo an na patudlo Juan tanda
ta pagnelsel ta mga sala. Paambalan
man Juan mga ittaw an na kinanglan
danen an magtuo ta isya na mabot na
sunod ki kanen na beet ambalen din
Jesus.”
5 Na namatian ta mga gatuo paam-
bal ya Pablo, gapabautismo danen an
na pamatuod na danen an gatuo ki
Ginuo Jesus.
6 Patungtong Pablo iya na mga lima
naan ki danen aged mabaton danen
Dyos Ispiritu Santo an. Ta pagtung-
tong din ta iya na lima, pagaeman
danen ta Dyos Ispiritu Santo daw
gaumpisa danen an ta pag-ambal ta
mga lain-lain na mga linggwai na ula
nlami ta mga ittaw daw gasugid man
danen an ta mga papaintindi ta Dyos
ki danen.
7 Mga dusi danen an tanan.
8 Seled ta tallo na bulan, Pablo i sigi
iling naan ta balay tipunan ta mga
Judio naan ta Efeso daw gadiskusyon
dya na ula adlek daw papaintindi din
ki danen parti an ta pagdumala ta
Dyos.
9 Piro, pila an ki danen dessen
iran na ulo daw dili miag mamati.
Naan ta tubangan ta mga ittaw na
gatambong dya, papakalain gid da-
nen pagpati an ta grupo na paumaw
na Mga Gasunod Ta Mga Patudlo Je-
sus. Tenged ta iran na paambal,
galin Pablo i ki danen naan ta balay
tipunan daw pakuyog din mga gatuo
an. Pag-alin danen Pablo, gasalyo
danen an naan ta isya na tipunan
ta mga gadiskurso na paumaw na
Iskwilaan Tirano. Naan dya adlaw-
adlaw na gatudlo Pablo i parti ki Je-
sus.
10 Iling tan iya na pabuat ta darwa
na taon asta tanan na mga ittaw na
gaistar naan ta prubinsya Asia, mga
Judio man daw mga dili-Judio, ka-
mati ta miad na balita na alin ta
Ginuo Dyos parti ki Jesus.

Natabo Naan Ta Mga Bata Esceva

11 Sikad gid tingala ta mga ittaw
naan ta syudad Efeso parti ta mga
pabuat ta Dyos paagi ki Pablo.
12 Bisan mga panyo daw mga ampi
na nagamit din padala na taklap
naan ta mga ittaw na may masakit
daw gaayad dayon danen an. Gagwa
man mga malain an na mga ispiritu
na gaseddep ki danen.
13 May mga Judio na iran na buat
giling naan ta lain-lain na mga lu-
gar daw gapagwa ta mga malain na
ispiritu naan ta mga ittaw. Abot
adlaw na patilawan danen na pag-
waen mga malain an na ispiritu
paagi ta pagsambit ta ngaran Ginuo
Jesus. Gambal danen an naan ta mga
malain na ispiritu, “Ta ngaran Jesus
na pawali Pablo, pasugo ta kaw na
maggwa ka!”
14 Duma an ki danen na gabuat ta
iling tan pitto na mama na mga bata
Esceva na isya ta mga manugdumala
ta mga pari ta Judio.
15 Piro, malain na ispiritu na pati-
lawan danen pagwaen gambal ki da-
nen, “Kala ko Jesus an, daw kala ko
man Pablo an, piro kyo a, kino kaw?”
16 Pag-ambal ta malain na ispiritu,
paluskuan din pitto ya na mag-utod
daw pabugbog danen an asta na nag-
isi iran na bayo daw nalubbasan. Ula
gid danen an maimo. Gadlagan da-
nen an na palaw na gapadyo ta balay
na tama gid iran na mga nina.
17 Na namatian ta mga Judio daw
mga dili-Judio naan ta Efeso parti ta
natabo ta mga bata Esceva, gatingala
gid danen an tenged ta gaem na naan

ta ngaran Ginuo Jesus daw gadayaw
gid danen an ta iya na ngaran.
18 Naan ta atubangan ta mga ittaw,
paamin daw pasugid ta mga gatuo
iran na mga malain na buat.
19 Tama ki danen mga madyikiro.
Patipon danen iran na mga libro
na pangmadyik daw pasunog naan
ta tubangan ta tanan na mga ittaw.
Kantidad an ta mga libro na pasunog
danen kalambot ta singkwinta mil na
pilak na sinsilyo.*
20 Tenged ta tanan na mga natabo,
tama pa gid na mga ittaw kamati ta
miad na balita parti ki Ginuo Jesus
daw gapati man danen an.
21 Pagtapos ta mga natabo ya naan
ta Efeso, gaplano Pablo i na miling
naan ta Jerusalem na magi anay ka-
nen i naan ta mga prubinsya Mace-
donia daw Acaya. Gambal kanen i
ta iya na mga duma, “Tapos a iling
ta Jerusalem, kinanglan na miling a
man naan ta Roma.”
22 Papauna Pablo naan ta Macedo-
nia darwa din an na mga duma na
pirmi gatabang ki kanen. Danen an
Timoteo daw Erasto. Piro Pablo i a,
gatinir pa naan ta prubinsya Asia.

Gamo Naan Ta Efeso

23 Ta yon man na mga adlaw na
naan pa Pablo ta syudad Efeso, may
bakod na gamo dya tenged ta pawali
Pablo parti ta pagpati an ta grupo
na paumaw na Mga Gasunod Ta Mga
Patudlo Jesus.
24 Naan ta Efeso may manugsil-
sil ta pilak na ngaran din Demetrio.
Kanen isya na manug-ubra ta mga
balay-balay na pilak na para ta iran
na dyusa na Artemis. Pag-ubra an
ta balay-balay na pilak dayad na
pangabuian para ta mga manugsilsil
ta pilak.
25 Patipon Demetrio iya na mga it-
tawan daw duma na mga manugsilsil
ta pilak daw gambal ki danen, “Mga
arey, nlaman ta na gamanggad ki alin
ta yi na pangabuian.
26 Piro anduni, nakita nyo daw na-
matian pabuat an ta mama na ya na
Pablo. Gambal kanen an na mga
dyos an na paubra ta mga ittaw dili
matuod na mga dyos. Tama gapati ki
kanen unti ta Efeso i daw asta naan ta
bilog ta prubinsya Asia.
27 Gani, may pusibilidad na ate i
na pangabuian marwad daw bantog
i na timplo ta dyusa ta na Artemis
isipen ta mga ittaw na ula en pulos.
Dili nang nyan, basi marwad man
pagkabantog an ta ate i na dyusa na
pasimba ta tanan na mga ittaw naan
ta prubinsya Asia daw naan ta bilog
na kalibutan!”
28 Na namatian ta mga manugsilsil,
gagilek gid danen an daw gaumpisa
ta pagsinggit, “Dayawen Artemis an
na dyusa ta mga taga-Efeso!”
29 Ula nang lugay, umpisa na gag-
amo mga ittaw an naan ta bilog na
syudad na Efeso. Darwa na mga taga-
Macedonia na gakuyog ki Pablo na
danen Gayo daw Aristarco pagabling
daw padala naan ta sikad wayang na
tipunan naan ta Efeso.
30 Gusto inta Pablo na miling naan
ta tipunan ya aged mag-ambal naan
ta sikad tama na mga ittaw dya, piro
papegengan kanen an ta mga gatuo.
31 Mga arey Pablo na mga upisyalis
naan ta prubinsya Asia, may pa-
pailing danen an naan ki kanen na
iambal iran na pakiluoy na dili gid
kanen an miling naan ta tipunan ya.
32 Gagamo pa gid mga ittaw an na
naan ta tipunan ya. Katamaan ki
danen ula gani nalam daw man-o tak
gatipon danen an tak ula gaparyo
singgit an ta mga ittaw.
33 May mama dya na ngaran din
Alejandro na patulod ta mga Judio
naan ta unaan aged magpaintindi na
danen an na mga Judio ula labet ta
paimo danen Pablo. Gasinyas kanen
i naan ta mga ittaw na maglineng
daw gatingwa ta pagpaintindi ki da-
nen.
34 Piro, na nlaman danen na kanen

* **19:19** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo disi-nuibi, ta timpo Pablo kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na ittaw.

i isya na Judio, mas pa gid gadugang iran na pagsinggit asta ta darwa uras na gasinggit danen, “Dayawen Artemis an na dyusa ta mga taga-Efeso!”
35 Ta uryan, napalineng gid man ta sikritaryo ta syudad mga ittaw an. Gambal kanen an, “Mga paryo ko na banwaanen na taga-Efeso, tanan na mga ittaw bisan indi nang, nalam danen an na mga ittaw ta syudad i na Efeso manug-ibit ta bantog na timplo na naan dya pasimba dyusa an na Artemis daw sagrado na bato na nulog naan alin ta langit.
36 Ula may makaambal na dili matuod mga paambal ko. Gani, maglineng kaw daw dili kaw man basta-basta magbuat ta bisan ino.
37 Padala nyo pa di yi na mga ittaw bisan danen an ula ganakaw ta maskin ino naan ta timplo ta ate na dyusa daw ula man danen papakalain kanen an.
38 Daw Demetrio an daw iya na mga duma na manugsilsil may riklamo na kuntra ta bisan kino, may mga kurti ki daw mga upisyalis. Naan dya inta danen dleen iran an na riklamo.
39 Piro, daw may duma kaw pa na riklamo, kinanglan usayen naan ta pagtipon ta mga pumuluyo.
40 Dilikado ate i na paimo na gamo anduni. Basi iakusar ki naan ta mga upisyalis ta gubirno ta Roma tenged ta ate i na paimo na gamo. Ula ki gid irason ki danen man-o tak paimo ta ni.”
41 Pagtapos din ta pag-ambal, papauli din mga ittaw ya.

20

Pablo Naan Ta Macedonia Daw Grecia

1 Na natapos en gamo ya naan ta Efeso, patipon Pablo mga gatuo an daw palaygayan din aged magbiskeg iran na nakem na danen an magpadayon ta iran na pagtuo. Tapos ta iya na paglaygay, gapalam kanen i ki danen na miling naan ta prubinsya Macedonia.
2 Naan ta Macedonia, tama na mga banwa pailingan din daw papalig-en din pagtuo an ta mga gatuo paagi ta mga pawali din ki danen. Na galin Pablo ta Macedonia, giling kanen an naan ta Grecia.*
3 Gatinir Pablo i naan ta Grecia ta tallo bulan. Na magbyai en inta kanen i alin dya na malik naan ta prubinsya Siria, namatian din na mga Judio an may plano na patayen kanen an naan ta sakayan. Tenged ta iran na plano kuntra ki kanen, gadisisyon kanen an na manaw nang en na magi naan ta Macedonia na malik naan ta Siria.
4 Na gaagi kanen an naan ta Macedonia, gakuyog ki kanen Sopater na taga-Berea na bata Pirro. Gakuyog man danen an Aristarco daw Segundo na mga taga-Tesalonica, Gayo na taga-Derbe, Timoteo daw danen Taquico daw Trofimo na taga-Asia.
5 Gauna en danen an naan ta banwa Troas daw naan dya gatagad ki kami.
6 Kami i a, patapos nay anay pagsilibrar ta Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok bag-o kay galarga alin ta Filipos na mutos ki danen. Paglarga nay tanan, limma adlaw ame na byai bago kay kalambot naan ta Troas daw gakitaay kay daw ame na mga duma na gauna dya. Gatinir kay dya ta pitto na adlaw.

Pagbui Pablo Ki Eutico

7 Ta una na adlaw ta duminggo,† kami Pablo gatipon daw gakaan. Tapos kaan, gawali Pablo i naan ta mga ittaw. Tenged marga kanen i ta sunod na adlaw, palugay din gid iya na pagwali asta ta tenga kilem.
8 Tama apoy naan ta apaw na kwarto na patipunan nay.

* **20:2** *Grecia an* isya na prubinsya na paumaw man na *Acaya.* Kapital an ta Acaya syudad na Corinto.
† **20:7** Adlaw an na paumaw ta mga Judio na *una na adlaw ta duminggo* yon man anduni paumaw ta na Duminggo.

9 May miron dya na ngaran din
Eutico na gamungko naan ta tum-
buan. Tenged na lawig wali ya Pablo,
tunugaen Eutico an asta katunuga
na nameekan gid. Nulog kanen an
ta tumbuan alin ta tallo na isturi ta
balay daw ta pag-akwat danen patay
en kanen an.
10 Piro, Pablo i gapanaog daw
patakes din miron an daw gam-
bal naan ta mga ittaw, “Dili kaw
magkulba tak bui kanen i!”
11 Pagtapos ta ambal Pablo,
gapanaik isab kanen i daw gayapon
danen tanan. Gaisturya kanen ki
danen asta madlaw daw gapanaw
kanen an.
12 Padala ta mga gatuo na muli Eu-
tico an na bui daw sikad gid iran na
kalipay.

Pagbyai Pablo Alin Ta Troas Munta Ta Mileto

13 Gauna kay ki Pablo daw gasakay
kay na galayag munta ta Ason aged
naan nay dya kanen an sugaten daw
pasakayen na sunod ta tugon din ki
kami tak kanen manaw nang.
14 Na gakitaay kami i Pablo naan ta
Ason, papasakay nay kanen an daw
gadiritso kay tanan naan ta Mitilene.
15 Alin dya gabyai kay daw ta sunod
na adlaw, gaapit kay ta pulo Quios.
Ta sunod pa gid na adlaw, galakted
kay naan ta pulo Samos daw ta sunod
pa gid na adlaw galakted kay naan ta
syudad Mileto.
16 Ula kay en gaapit naan ta syudad
Efeso tak dili miag Pablo na magte-
neng naan ta prubinsya Asia tenged
gadali kanen an na kalambot naan ta
Jerusalem na dili pa Pista Ta Pente-
costes.‡

Tugon Bilin Pablo Ta Mga Gapanguna Ta Mga Gatuo Naan Ta Efeso

17 Na naan pa Pablo i ta Mileto,
gapasugo kanen an naan ta Efeso na
miling ki kanen mga gapanguna ta
mga gatuo.
18 Pag-abot danen ta Mileto, gam-
bal kanen i ki danen, “Nlaman nyo
daw ino ake na paubra na duma a
nyo pa umpisa ta pag-abot ko ta pru-
binsya Asia.
19 Mapainebesen a na gasirbi ta
Ginuo daw gagal a gid na tama na
lua naageman ko na nabellayan a
tenged ta pagpangabot ta mga Judio
na gakuntra ki yaken.
20 Nlaman nyo man na ta ake na
pagtudlo ki kyo, patudlo ko tanan gid
na magpabiskeg ta inyo na pagtuo.
Gatudlo a ki kyo naan ta publiko daw
naan man ta inyo na mga istaran.
21 Paambal ko gid naan ki kyo
tanan, mga Judio man daw mga dili-
Judio, na kinanglan magnelsel kaw
daw dilian nyo man inyo na mga sala
daw marani ta Dyos paagi ta pagtuo
naan ta ate na Ginuo Jesus.
22 “Anduni, kinanglan na miling a
naan ta Jerusalem tak Dyos Ispiritu
Santo gabeet ki yaken na miling a dya
maskin ula a nalam daw ino matabo
ki yaken dya.
23 Piro, nlaman ko nang an na naan
ta kada syudad na pailingan ko, Dyos
Ispiritu Santo an gasugid ki yaken
na maagian ko na prisuon a daw
pangabuton ta mga ittaw.
24 Piro, bisan ino pa matabo ki
yaken, ula bali, basta na matapos ko
nang sirbisyo na papabuat Ginuo Je-
sus ki yaken na magsugid a ta miad
na balita na alin ta Dyos parti ki Jesus
na papadala din na ate na Manlu-
luwas.
25 “Anduni, nlaman ko na yaken i
daw kyo tanan na mga nailingan ko
daw pawalian parti ta pagdumala ta
Dyos, kiten i dili en isab magkitaay.
26 Gani, sugiran ta kyo na daw may
anen ki kyo na mapatay na ula gatuo
ki Jesus, ula aren sabaten na maage-
man din silot na ula katapusan.
27 Ula aren sabaten tak ula a may
patago ki kyo na parti ta tuyo daw
plano ta Dyos.
28 Gani, ambligan nyo inyo an na
pagtuo daw ambligan nyo man pag-
tuo an ta tanan na mga gatuo ki Jesus

‡ **20:16** Pwidi nyo mabasa parti ta *Pista Ta Pentecostes* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

na patugyan ta Dyos Ispiritu Santo naan ki kyo na bilang mga gapanguna ki danen. Tabangan nyo danen an paryo na manugbantay gatabang ta mga karniro tak danen an mga gatipon-tipon na mga ittaw na iya ta Dyos. Danen an mga pabuat ta Dyos na iya gid na mga ittaw tenged ta kamatayen ta iya na Bata naan ta krus na lengngessa din natulo.

29 Nlaman ko na daw kaalin aren, tama na mga manugtudlo miling naan ki kyo na ula kaluoy danen an na mangita ta paagi na kyo yan magtalikod ta inyo na pagtuo ki Jesus. Ta iling tan na buat danen ki kyo, danen an paryo mga mapintas na ayep na gapanekeb ta mga karniro.

30 Mabot uras na naan alin mismo ta inyo na grupo, may mga ittaw na magtudlo ta dili matuod parti ki Jesus aged kyo yan magsunod ta iran na pagtudlo imbis na sunuron nyo mga natudlo ko.

31 Gani, mag-andam kaw tenged ta mga ittaw na paryo ki danen! Demdemen nyo na keteb ta tallo na taon, ula a gauntat ta paglaygay ki kyo daw kaysan gagal a gid.

32 “Anduni, gapangamuyo a naan ta Dyos na tabangan kaw din daw mademdeman nyo pirmi miad an na balita na alin ki kanen parti ki Jesus. Tenged ta inyo na pagpati ta miad na balita, maglig-en inyo an na pagtuo daw maangken nyo man mga kaayaran na patagana ta Dyos para ta tanan na mga ittaw na iya gid.

33 Nlaman nyo na ula a galagas ta mga pilak, blawan o bayo ta bisan kino para may gastuon a ta ake na mga kinanglanen.

34 Nlaman nyo gid man na gaubra a aged may gastuon a ta ake na mga kinanglanen daw ta ake man na mga duma.

35 Ta tanan ko na pabuat, papakita ko ki kyo na dapat na magpangabellay kaw man aged makatabang kaw ta mga gakinanglan. Demdemen ta pirmi ambal ya Ginuo Jesus, ‘Mas makaangken ta kalipay alin ta Dyos ittaw an na gaatag kaysa ta gabaton.’ ”

36 Pagtapos ta ambal Pablo, kanen an daw tanan na mga gapanguna ta mga gatuo na giling dya alin ta Efeso, galuod daw gapangamuyo.

37 Nangagal danen an tanan na patakes danen Pablo i daw paarekan.

38 Nasebean gid danen an ta iya na paambal na kanen an dili en danen makita isab. Pagtapos ta iran na pagtakes ki kanen, padul-ong danen kanen ya naan ta bakod na sakayan na di-layag.

21

Pagbyai Pablo Naan Ta Jerusalem

1 Pagtapos ta ame na pagpalam daw pagbelag alin ta mga gapanguna ta mga gatuo na naan ta Efeso, galakted kay na galayag na rumbo nay an diritso ta pulo Coos. Ta sunod na adlaw, giling kay ta pulo Rodas daw alin dya gadiritso kay ta Patara.

2 Naan dya, may sakayan na miling ta Fenicia. Gasakay kay daw galayag.

3 Na nabantaw nay en pulo Cipre, galayag kay na pulo an naan dapit ta wala nay daw rumbo nay an pabagat munta naan ta prubinsya Siria. Pagabot nay naan ta Siria, gadungka kay naan ta banwa na Tiro tak gaaw-as ta mga kargaminto.

4 Na kakawas kay en, papangita nay mga gatuo an dya. Pagkita nay ki danen, gatinir kay ki danen ta isya na duminggo. Na naan kay dya, papaintindi naan ki danen ta Dyos Ispiritu Santo daw ino matabo ki Pablo. Yon na gambal danen an ki Pablo na dili dapat kanen an miling naan ta Jerusalem.

5 Paglambay ta isya duminggo, gaimes kay na maglayag. Na gapanaw kay miling naan ta baybayen, tanan danen asta ta iran na mga sawa daw mga kabataan gadulong ki kami naan ta gwa ta syudad. Naan ta baybayen galuod kay tanan daw nangamuyo.

6 Na gapalam kay en ta kada isya,
gasakay kay ame daw danen an a
guli.
7 Gapadayon kay ta ame na pagbyai
daw galayag kay alin ta Tiro munta
naan ta syudad Tolemaida. Pag-abot
nay, gangamusta kay ta mga gatuo
dya daw gadayon kay ki danen ta isya
adlaw.
8 Ta sunod na adlaw, galin kay dya
daw kabot kay ta syudad Cesarea.
Naan dya, gadayon kay naan ta balay
Felipe na manugsugid ta miad na
balita parti ki Jesus. Isya kanen an ta
pitto na mga manugtabang na napili
naan ta iran na pagtipon-tipon naan
ta Jerusalem.*
9 May appat kanen an na bata na
mga dlaga na may sarang na mag-
sugid ta kabebet-en ta Dyos.
10 Na mga pila kay en adlaw dya,
gabot isya na prupita na manugsugid
ta kabebet-en ta Dyos na ngaran din
Agabo na gabot naan alin ta prubin-
sya Judea.
11 Gaprani kanen an ki kami daw
pakamang din bakles an Pablo daw
pagapos din iya an na kaugalingen
na mga batiis daw lima daw mambal,
“Dyos Ispiritu Santo an gambal, ‘Iling
ti na paagi ta paggapos buaten ta mga
Judio na naan ta Jerusalem tag-iya
an ta yi na bakles daw intriga man
kanen an naan ta mga dili-Judio.’ ”
12 Pagmati nay, kami daw duma na
mga ittaw gapangabay gid ki Pablo
na dili kanen an miling naan ta
Jerusalem.
13 Piro, gasabat kanen i, “Man-o tak
nangagal kaw daw papasebe a nyo?
Daw pagbeet ta Ginuo Jesus, anda a
dili nang na gapuson daw prisuon,
anda a man bisan na patayen a pa
naan ta Jerusalem tenged yaken i
gasirbi ki kanen.”
14 Tenged dili nay kanen an
mapenggan, ula kay en gapilit pa
ki kanen daw gambal kay nang en,
“Kabay pa na matuman kabebet-en
an ta Ginuo Dyos.”
15 Tapos ta ame na pagtinir dya
ta pila na mga adlaw, paimes nay
ame na mga dala daw miling naan ta
Jerusalem.
16 May pila na mga gatuo na taga-
Cesarea na gakuyog man ki kami.
Padala kay danen naan ta balay Mna-
son na taga-Cipre daw naan kay dya
gadayon. Mnason an isya ta mga una
na gatuo ki Jesus.

Pagbisita Pablo Ki Santiago

17 Na gabot kay naan ta Jerusalem,
mga utod nay an dya ta pagtuo, paba-
ton kay danen na may kalipay.
18 Ta sunod na adlaw, Pablo i
gabisita ki Santiago duma ki kami.
Naan man dya tanan na mga gapan-
guna ta mga gatuo.
19 Pablo i gangamusta ki danen
daw pasugiran din danen an ta tanan
na mga pabuat ta Dyos naan ta mga
dili-Judio paagi ki kanen.
20 Pagmati danen, gadayaw danen
an ta Dyos daw gambal ki Pablo,
“Utod na Pablo, linibo na mga Judio
gasalyo en ta pagtuo ki Jesus. Piro,
gaprusigir man gyapon danen an ta
pagtuman ta mga sugo naan ta Mga
Sinulat Moises.
21 May gasugid ki danen na mga
Judio an na naan gaistar ta mga lugar
ta mga dili-Judio patudluan no kon
na dili en magtuman ta Mga Sinulat
Moises. Gambal ka pa kon na dili en
buatan danen ta tanda naan ta lawa†
iran an na mga bata daw dili man
en magsunod ta duma man na mga
kustumbri ta mga Judio.
22 Ino imuon ta? Sigurado gid na
nlaman en danen na gabot ka di.
23 Gani, sunuron no paambal nay ki
kaon. May appat na mga mama na
duma ta di na may saad naan ta Dyos.
Dili danen pwidi magpabulog ta iran
na buok na ula pa danen natuman
iran na saad.

* **21:8** Naan ta Mga Binuatan 6:3-5 pwidi nyo mabasa parti ta pagpili ki Felipe. † **21:21** May pasaysay parti ta *tanda naan ta lawa* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Binuatan 7:8.

24 Piro, iran an na saad ula natuman. Yon na kinanglan danen na magbuat ta sirimunya ta pag-alad sunod ta Mga Sinulat Moises. Muyog ka ki danen daw mabet ka ta iran na sirimunya ta pag-alad. Bayaran no iran an na bayad ta pag-alad aged danen an pwidi en magpabulog daw magsimba isab ta Dyos. Daw iling an tan buaten no, mlaman ta tanan na dili matuod mga sugid an parti ki kaon daw ino na patudlo no tak mapamatuuran no na kaon yan gapati ta Mga Sinulat Moises.
25 Piro, mga dili-Judio na gatuo ki Jesus, padalaan nay ta sulat ta ame na kasugtanan na dapat gid na dili danen an magkaan ta pagkaan na naalad naan ta mga dyos-dyusan. Dapat man na dili magkaan ta lengngessa daw karni ta mga ayep na paiyaw na ula pakamangi ta lengngessa. Dapat man na dili magbuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos."

26 Ta sunod na adlaw, gakuyog Pablo i naan ta appat an na mga mama daw galabet kanen an ta iran na sirimunya ta pag-alad. Pagtapos ta sirimunya, kanen an giling naan ta Timplo ta pagpalam naan ta mga pari daw pila pa na mga adlaw asta na matapos iran an na sirimunya ta pag-alad tak daw tapos en, may ialad pa na mga ayep na para ta kada isya ki danen.

27 Na dali nang en matapos pitto an na mga adlaw ta sirimunya ta pag-alad, may mga Judio na alin ta prubinsya Asia na kakita ki Pablo naan ta Timplo. Papagamo danen tanan na mga ittaw dya daw pagabling danen Pablo i.
28 Gasinggit danen an, "Mga paryo nay na linai Israel, tabangan kay nyo na magkuntra ta yi na ittaw! Bisan indi kanen an punta iya na patudlo kuntra ta mga Judio daw kuntra man ta Mga Sinulat Moises daw ta yi man na Timplo! Dili nang nyan, padala din man mga dili-Judio naan ta sular ta Timplo daw pamansaan din man yi na sagrado na lugar!"
29 Danen an gambal ta iling tan tak nakala danen Trofimo ya na taga-Efeso na gakuyog ki Pablo naan ta syudad daw salig danen na pakuyog kanen an Pablo naan ta sular ta Timplo na para nang ta mga Judio.

30 Gagamo bilog na syudad daw mga ittaw an gadlagan ta pagdakep ki Pablo daw payudyod danen kanen an paggwa ta Timplo daw pasaraduan dayon gangaan ya.
31 Na patayen en inta danen Pablo i, may gasugid naan ta kumander ta mga sundalo na mga ittaw an ta bilog na Jerusalem gagamo.
32 Dayon gadala kumander an ta mga sundalo daw ta mga upisyal ta mga sundalo daw gadali-dali danen an munta naan ta tama ya na mga ittaw. Na nakita ta mga gagamo ya kumander an daw mga sundalo, pauntatan danen pagbugbog an ki Pablo.
33 Papranian Pablo i ta kumander daw padakep daw pagapos kanen i ta mga sundalo ta darwa na kadina. Tapos ta paggapos ki kanen, gainsa kumander an naan ta mga ittaw, "Kino ittaw na i? Ino nabuat din na sala?"
34 Lain-lain na mga sabat namatian din. Tenged sikad en gamo, dili en mlaman ta kumander daw ino gid natabo ya. Pasugo din iya an na mga sundalo na dleen Pablo i naan ta iran na kampo.
35-36 Tanan an na mga gagamo galagas ki danen. Pag-abot danen naan ta geddan na melled ta kampo, kinanglan danen na pas-anen Pablo i tak mga ittaw an anda na patayen kanen i. Sigi danen an singgit, "Patayen kanen an!"

Pagdipindir Pablo Ta Iya Na Kaugalingen

37 Na dleen en inta ta mga sundalo Pablo i naan ta selled ta kampo, gambal kanen an naan ta kumander, "Pwidi a mag-ambal ki kaon?"
38 Gasabat kumander an, "Nalam ka pla mag-ambal ta Griego? Salig ko

kaon Egiptuanen ya na kan-o gaumpisa ta paggamo kuntra ta gubirno. Kanen ya gadumala ta appat libo na mga armado na mga ribildi na padala din naan ta lugar na ula kabalayan."
39 Sabat Pablo, "Yaken i Judio na natao naan ta syudad Tarso na sakep ta Cilicia. Yaken isya na pumuluyo naan ta bantog na syudad Tarso. Daw pwidi, tugutan a no ta pag-ambal naan ta mga ittaw."
40 Na patugutan Pablo i ta kumander, gatindeg kanen i naan ta geddan daw gasinyas naan ta mga ittaw na maglineng. Na galineng en danen an, gambal kanen i ki danen ta Hebreo na linggwai.

22

1 Ambal din, "Mga kasimanwa ko na mga Judio, matian nyo anay anduni ake i na ambalen ta pagdipindir ko ta ake na kaugalingen."
2 Pagmati danen ki kanen na gambal naan ta iran gid na linggwai na Hebreo, galineng pa gid danen an daw gapadayon kanen i ta pag-ambal,
3 "Isya a na Judio na natao naan ta syudad Tarso na sakep ta prubinsya Cilicia, piro unti a gabakod ta Jerusalem i daw gaistudyo a naan ki Gamaliel. Kanen gatudlo ki yaken ta tanan parti ta Mga Sinulat Moises na nabaton ta ate na mga kaapuan alin ta Dyos daw paryo a man ki kyo anduni na matetem ta pagsirbi ta Dyos.
4 Papangabot ko gid kan-o mga ittaw an na gasunod ta bag-o ya na mga tudlo Jesus daw duma an a ki danen papasintinsyaan ko ta kamatayen. Papadakep ko mga mama daw mga bai daw papriso danen an.
5 Pinakadatas na manugdumala ta mga pari daw tanan na mga gadumala ta mga Judio pwidi na magpamatuod na iling tan ake na mga pabuat. Danen mismo gaatag ki yaken ta mga sulat na dala ko naan ta mga utod ta na Judio naan ta syudad Damasco aged mlaman ta mga Judio dya na may uturidad a na dakepen na pusasan mga gatuo an na naan dya daw padala ko danen an naan ta Jerusalem aged prisuon.
6 Na mag-ugto-adlaw en na gapanaw a na dani nang en naan ta Damasco, nali nang may gasilak naan ki yaken na sikad pawa na naan alin ta langit.
7 Natumba a naan ta basak daw may namatian a na gambal ki yaken, 'Saulo, Saulo, man-o tak papangabot a no?'
8 Gasabat a, 'Sir, kino ka?' Sabat ta gambal ya, 'Yaken Jesus na taga-Nazaret na papangabot no.'
9 Ake an na mga duma, nakita danen silak ya, piro ula danen an kamati ki kanen na gambal ki yaken.
10 Gainsa a, 'Ginuo, ino naan ta imo na plano na buaten ko?' Ginuo an gambal ki yaken, 'Mangon ka daw miling naan ta syudad Damasco. May magsugid ki kaon dya ta tanan na mga pasugo ko na buaten no.'
11 Pagtapos din ta ambal, pasagabay a nang en ta ake na mga duma asta mabot kay naan ta Damasco tenged nabulag a ta kasilaw.
12 "Naan ta syudad Damasco may isya na mama na ngaran din Ananias. Kanen an dyusnon na ittaw na gasunod ta ate na kasuguan daw pataa gid ta tanan na mga Judio na gaistar naan ta Damasco.
13 Giling kanen an ki yaken daw gatindeg naan tengnged ki yaken daw gambal, 'Utod na Saulo, makakita ka en isab!' Ta yon gid na uras, kakita a isab daw patan-aw ko kanen an.
14 Gambal kanen an, 'Dyos an ta ate na mga kaapuan gapili ki kaon aged mlaman no iya na kabebet-en daw makita no man iya na Matareng Na Manugsirbi na Jesu-Cristo daw mamatian iya na ambal ki kaon.
15 Iling tan natabo ki kaon tak magpamatuod ka para ki Ginuo Jesus na magwali ka naan ta mga ittaw parti ta imo na nakita daw namatian alin ki kanen.

16 Gani, ino pa patagaran no? Mangon ka daw magpabautismo na pamatuod na kaon yan gatuo en ki Ginuo Jesus. Naan ki kanen mangayo ka ta kaluoy daw patawaren ka din man ta imo na mga sala.'

17 "Na gabalik aren naan ta Jerusalem, ta ake na pagpangamuyo naan ta Timplo may nakita a na panan-awan.
18 Nakita ko Ginuo an na gambal ki yaken, 'Giran no! Malin ka dayon ta Jerusalem i tak mga ittaw an di dili magbaton ta imo an na pasugid parti ki yaken.'
19 Gasabat a, 'Ginuo, nlaman gid danen na yaken i giling naan ta mga balay tipunan ta mga Judio na gapangdakep a daw gapangastigo ta mga gatuo ki kaon.
20 Naan a man dya na papatay Esteban ya na gapamatuod kanen parti ki kaon daw gakumpurmi a man na patayen kanen an daw yaken man gabantay ta mga bayo ya ta mga gapatay ki kanen.'
21 Piro, Ginuo an gambal ki yaken, 'Manaw ka tak ipadala ko kaon yan naan ta madyo na mga lugar ta mga dili-Judio.' "

22 Pag-ambal Pablo parti ta mga dili-Judio, gagilek mga ittaw an daw ula en gamati ki kanen daw dayon gasinggit danen an ta tudo, "Patayen nyo kanen an! Dili kanen an dapat mabui!"
23 Gapadayon danen an ta pagsinggit daw palubbas danen iran na mga bayo daw papilak daw gasabwag danen an ta yab-ok naan ta apaw tak segeng gid iran na kagilek.
24 Pasugo ta kumander iya an na mga ittaw na paselleren Pablo i naan ta kampo daw kastiguon aged magsugid kanen i man-o tak gasinggit mga Judio an na kuntra ki kanen.
25 Piro, na Pablo i pagapos na paduppa aged kastiguon, gambal kanen i naan ta upisyal ta mga sundalo na gatindeg dani ki kanen, "Di' ba dili tugot ta kasuguan ta gubirno ta Roma na kastiguon nyo isya an na banwaanen ta gubirno ta Roma na ula pa gani mlami daw may sala kanen an?"
26 Pagmati ta upisyal ta mga sundalo ta ambal ya Pablo, giling kanen an ta kumander daw gambal, "Ino buaten no? Yon na ittaw isya na banwaanen ta gubirno ta Roma!"
27 Dayon pailingan ta kumander Pablo i daw painsaan, "Sugiran a no! Isya ka na banwaanen ta gubirno ta Roma?" Sabat Pablo, "Ee."
28 Kumander an gambal, "Isya a na banwaanen ta Roma paagi ta pagbayad ko ta bakod na kantidad."

Pablo i gasabat, "Yaken i a banwaanen ta Roma alin pa ta pagtao ko."
29 Pag-ambal Pablo, gatras dayon mga ittaw an na magkastigo inta ki kanen. Nadlek kumander an na nlaman din na Pablo i isya na banwaanen ta gubirno ta Roma tak pakadinaan din Pablo an.
30 Ta sunod na adlaw, tenged liag ta kumander na mlaman man-o tak paakusar ta mga Judio Pablo i, pabadbaran din Pablo i daw pasugo mga manugdumala na mga pari daw tanan na duma na mga mimbro ta Sanedrin na magtipon danen an para magsapol. Na gatipon danen an, papatubang din Pablo i ki danen.

23

1 Patan-aw gid Pablo mga mimbro an ta Sanedrin daw ambal din ki danen, "Mga utod ko! Daw parti ta ake na kabui, limpyo ake na kunsinsya naan ta atubangan ta Dyos asta ta yi na adlaw."
2 Pag-ambal din, Ananias an na pinakadatas na manugdumala ta mga pari gasugo ta mga gatindeg dani ki Pablo na tampaen kanen an.
3 Tapos tampa, gambal Pablo i ki Ananias, "Tampaen ka gid ta Dyos tak gapakuno-kuno ka nang na matareng ka, nyan pla tappaw nang gid imo na pagkamatareng! Gamungko ka dyan ta pag-usay ki yaken sunod ta mga sugo naan ta Mga Sinulat Moises, piro pabuat no

an na papatampa a no kuntra ta mga sugo!”

4 Mga ittaw na dani ki Pablo gasaway ki kanen, “Ara! Nino ka imo a! Tenged ta ambal no, painsultuan no pinakadatas na pari ta Dyos.”

5 Pablo i gasabat, “Mga utod ko, ula a nalam na kanen pla pinakadatas na pari. Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, ‘Dili kaw magambal ta malain na kuntra ta gadumala ki kyo.’ ”*

6 Na nakala Pablo na duma an ki danen na gatambong dya mga Saduseo daw duma an a mga Pariseo, pabakod din iya an na kagi na gambal ki danen, “Mga utod! Isya a man na Pariseo daw ake na alinan na kaapuan mga Pariseo man. Anen a di anduni ta pausayan i tenged gapati a na mga patay an bannawen ta Dyos.”

7 Pag-ambal din parti ta pagbannaw, mga Pariseo an daw mga Saduseo gaumpisa ta pagdiskasay daw gatenga-tenga mga mimbro an ta Sanedrin

8 tak gambal mga Saduseo an na ula pagbannaw ta mga patay daw ula man mga angil daw mga ispiritu, piro mga Pariseo an a gapati na may anen tan tanan.

9 Ta iran na pagdiskasay, gadugang pa gid iran na pagsinggitay. Mga Pariseo an na mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises gatindeg daw gasinggit na kuntra gid ta mga gaakusar ki Pablo. Ambal danen, “Ula kay may nakita na sala ta yi na ittaw! Basi daw may gambal ki kanen na isya na ispiritu o isya na angil!”

10 Gadugang pa gid pagdiskasay an danen asta na nadlek kumander an tak basi ganit-ganiten danen Pablo i. Tenged adlek kanen an daw ino matabo ki Pablo, pasugo din iya an na mga sundalo na magpatengnga ki danen daw kamangen Pablo i daw dleen naan ta selled ta kampo.

11 Sunod na kilem, Ginuo Jesus gapakita na gatindeg tengnged ki Pablo daw gambal, “Biskegen no nakem no an. Paryo ta imo na pagpamatuod parti ki yaken unti ta Jerusalem i, magpamatuod ka man naan ta syudad Roma tak pagbeet ko.”

Pagplano Ta Pagpatay Ki Pablo

12 Na sellem en, may mga Judio na gatipon daw gaplano ta iran na malain na buaten kuntra ki Pablo. Ganumpa danen an na dili magkaan daw mag-inem asta na Pablo an mapatay danen.

13 Subla kwarinta danen an na galabet.

14 Pagtapos ta iran na pagtipon, giling danen an naan ta mga manugdumala na mga pari daw mga gadumala ta mga Judio daw gambal, “Ganumpa kay na dili kay magkaan asta na mapatay nay Pablo an.

15 Gani, daw pwidi, kyo daw duma man na mga mimbro ta Sanedrin magpadala kaw ta sulat naan ta kumander ya na Pablo an ipadala ki kyo unti daw magpakuno-kuno kaw na tuyo nyo an usisaen kanen an. Piro, patayen nay kanen an na ula pa kabot di.”

16 Piro, gamangken Pablo na mama na bata ta utod din na bai kamati parti ta iran an na plano. Giling kanen an naan ta kampo daw pasugiran din Pablo i.

17 Dayon paumaw Pablo isya ta mga upisyal ta mga sundalo daw ambal din, “Dleen no miron na i naan ta kumander tak may isugid kanen i.”

18 Pagmati ta upisyal, padala din gamangken ya Pablo naan ta kumander daw ambal din, “Paumaw a ta priso ya na Pablo daw gapangabay na dleen ko yi na miron naan ki kaon tak may isugid kon kanen i.”

19 Pagmati ta kumander, paibitan din lima ta gamangken an Pablo daw padala naan ta lugar na danen nang daw painsaan din, “Ino isugid no ki yaken?”

20 Gasabat batan-en an, “Gasugtanay mga Judio na kisyem pangabayen ka danen na ipadala

* **23:5** Exodo 22:28

Pablo ya naan ta Sanedrin. Magpakuno-kuno danen na iran an na tuyo usisaen ta miad Pablo ya.
21 Piro, dili ka magpati ki danen tak may subla kwarinta na mga mama na abungan kanen ya naan ta dalan para patayen. Danen ya ganumpa na dili gid danen magkaan daw maginem asta na Pablo an mapatay danen. Anda en danen an daw gatagad nang en ta imo na sabat ta iran na pangabay."
22 Gambal kumander i, "Dili ka gid mugid ta bisan kino na pasugiran a no." Tapos ta iran na pag-isturyaay, papanaw din batan-en ya.

Pagdala Ki Pablo Naan Ki Gubirnador Felix

23 Pag-alin ta gamangken Pablo, dayon paumaw ta kumander darwa din an na mga upisyal daw ambal din, "Mag-anda kaw ta darwa gatos na mga sundalo, sitinta na mga manugkabayo na mga sundalo daw darwa gatos na mga manugbangkaw na mga sundalo aged miling naan ta syudad Cesarea kani kilem ta mga tallo uras alin ta pagsalep ta adlaw.
24 Magdala kaw man ta mga kabayo para sakayan Pablo daw bantayan nyo gid kanen an aged dili maino asta na kalambot kaw ki Gubirnador Felix."
25 Pag-ambal ta kumander, gasulat dayon kanen an naan ta gubirnador daw sulat an papadala paagi ta mga sundalo. Iling ti iya na sulat:

26 "Dungganen na Gubirnador Felix,
Yaken Kumander Claudio Lisias na gapangamusta ki kaon.
27 Padakep ta mga Judio yi na ittaw na Pablo daw patayen man inta danen. Piro, na nlaman ko na kanen an banwaanen ta gubirno ta Roma, yaken daw ake na mga sundalo pasalbar nay kanen an.
28 Tenged gusto ko gid mlaman daw ino akusar an danen na kuntra ki kanen, padala ko kanen an naan ta iran na Sanedrin.
29 Nlaman ko man na ula gid kanen an may nabuat na sala na dapat sintinsyaan ta kamatayen o prisuon. Iran an na mga akusar kuntra ki kanen parti nang gid ta iran na kasuguan.
30 Na pasugiran a na may mga Judio na gaplano ta pagpatay ki kanen, paisip ko na mas miad pa na ipadala ko kanen an naan ki kaon. Pambalan ko mga Judio an na dleen danen ki kaon iran an na mga akusar kuntra ki kanen. Unti nang en keteb ake i na sulat."
31 Patuman ta mga sundalo mga pasugo an ki danen. Ta yon man na kilem, pakamang danen Pablo i daw padala asta ta banwa na Antipatris.
32 Ta sunod na adlaw, mga manugkabayo na mga sundalo gapadayon ta pagduma ki Pablo miling ta syudad Cesarea, piro mga sundalo an na gapanaw nang gabalik naan ta iran na kampo.
33 Pag-abot ta mga manugkabayo na mga sundalo naan ta syudad Cesarea, paatag danen sulat an ki Gubirnador Felix daw Pablo i paintriga ki kanen.
34 Pabasa ta Gubirnador sulat an daw painsaan din Pablo i daw tagaindi kanen na prubinsya. Na nlaman din na Pablo i taga-Cilicia na prubinsya,
35 gambal kanen an, "Lagen ko imo an na kaso daw mag-abot en mga Judio na gaakusar ki kaon." Dayon, gasugo kanen an na ibetang Pablo i naan ta palasyo Herodes daw pabantayan.

24

Pag-akusar Ki Pablo Naan Ta Atubangan Gubirnador Felix

1 Paglambay ta limma na adlaw alin ta pag-intriga ki Pablo naan ki Gubirnador Felix, Ananias an na pinakadatas na manugdumala ta mga pari giling naan ta syudad Cesarea daw gakuyog man pila na mga gadumala ta mga Judio daw isya na abugado na ngaran din Tertulo.

Danen an gatubang ki Gubirnador
Felix daw pasaysay danen iran an na
mga akusasyon na kuntra ki Pablo.
2 Na papatubang en Pablo i, Ter-
tulo an gaumpisa ta pagsugid parti
ki Pablo. Ambal din, “Dungganen
na Gubirnador! Tenged ta miad no
na pagdumala, nalipay kay tak may
kalineng naan ta ame na banwa daw
tama mga nabuat no para ta kayaran
nay na mga Judio.
3 Gani, bakod gid ame na pag-
pasalamat ki kaon daw dili nay gid
malipatan.
4 Anduni, dili ko nang en palawigen
ake i na ambal. Gapangabay a nang
na daw maimo maski ta lipo nang na
uras pamatian no ame i na sugid.
5 Nlaman nay na prublima gid na
ittaw ni. Kanen gaumpisa ta gamo
naan ta mga Judio ta bilog na kalibu-
tan daw kanen gadumala ta grupo ta
mga ittaw na gasunod ta mga patudlo
Jesus na Nazareno.*
6 Pamansaan din man inta Timplo
an, piro padakep nay kanen an. Pa-
plano nay na sintinsyaan kanen an
sunod ta ame na kasuguan,†
7 piro kumander an na Lisias, gabot
daw paagaw din ki kami Pablo an.
8 Gambal Kumander Lisias ya ki
kami na daw kino may akusasyon
kuntra ki Pablo, kinanglan mag-iling
ki kaon. Daw usisaen no yi na ittaw,
mlaman no gid na matuod tanan an
na mga pasugid nay na kuntra ki ka-
nen.”
9 Pagtapos ta ambal Tertulo, pau-
gyunan ta mga Judio iya na mga
akusar daw gambal danen an na
tanan din na sugid matuod.

Pagdipindir Pablo Ta Iya Na Kaugalingen Naan Ta Atubangan Gubirnador Felix

10 Pablo i pasinyasan Gubirnador
Felix na kanen man en mag-ambal.
Ambal Pablo, “Nalam a na lugay
ka en na manug-ukom naan ta yi na
lugar. Gani, kalipay ko ake an na
pagdipindir ta ake na kaugalingen
naan ta imo na atubangan.
11 Daw usisaen no, mlaman no na
mga dusi nang pa na adlaw, gabot
a naan ta Jerusalem aged magsimba
naan ta Timplo.
12 Mga gaakusar an ki yaken ula gid
danen kakita ki yaken na gadiskas
a naan ta bisan kino o gasegyet a
ta mga ittaw na maggamo naan ta
Timplo, naan ta mga balay tipunan
daw naan man ta bisan indi na lugar
ta syudad.
13 Dili man danen mapamatuuran
pasugid an danen kuntra ki yaken.
14 Piro, yi paako ko naan ta atuban-
gan no: Pasimba ko Dyos an ta ame
na mga kaapuan paagi ta pagsunod
ta mga patuuan ta Mga Gasunod Ta
Mga Patudlo Jesus na ambal ta mga
gaakusar ki yaken na dili kon matuod
na tuuan. Piro, gapati a man ta tanan
na naan ta Mga Sinulat Moises daw
tanan man na naan ta Mga Sinulat Ta
Mga Prupita.
15 Ake an na pagsalig ta Dyos paryo
man ta pagsalig ta mga Judio na
tanan an na mga patay bannawen ta
Dyos, mga matareng man daw mga
dili matareng.
16 Tenged iling tan ake na pagpati,
patingwaan ko gid na limpyo ake an
na kunsinsya naan ta atubangan ta
Dyos daw ta mga ittaw.”
17 Ambal pa Pablo, “Tapos ta pila na
mga taon na ula a naan ta Jerusalem,
gabalik a dya ta pagdala ta kwarta
na itabang naan ta ake na mga kasi-
manwa na Judio na mga imol daw
gadala a man ta mga alad para ta
Dyos.
18 Na bag-o a nang tapos ta ame an
na sunuran ta sirimunya ta pag-alad
naan ta Timplo, naabutan a danen
dya. Ula gid ittaw ta miad dya daw
ula man gamo.
19 Piro, may mga Judio na anen

* **24:5** Jesus gabakod naan ta banwa Nazaret na sakep ta prubinsya Galilea. Yon tenaan na kanen an paumaw na Nazareno. † **24:6** Naan ta pila na kupya ta libro na Mga Binuatan anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula mga birsikulo umpisa ta uryan na parti ta birsikulo sais asta ta una na parti ta birsikulo utso.

dya na naan alin ta prubinsya Asia. Danen ya mismo kakita an ki yaken naan ta Timplo. Danen inta mag-atubang ki kaon daw may isugid danen kuntra ki yaken.
20 Daw dili danen ya mag-atubang ki kaon, mga ittaw an na naan di anduni dapat ambalen nang an danen daw ino iran na nakita na sala ki yaken na tenaan na pausisa a naan ta atubangan ta Sanedrin.
21 Piro, ula danen duma na iakusar ki yaken daw dili, na gatindeg a naan ta atubangan danen, pasinggit ko, 'Pausisa a nyo anduni ta pausayan i tenged gapati a na mga patay an bannawen ta Dyos.' "

22 Gubirnador Felix nlaman din gid parti an ta mga papatian ta Mga Gasunod Ta Mga Patudlo Jesus. Ambal din, "Asikasuon ko yi na kaso daw mabot en Kumander Lisias." Pagtapos ta ambal Felix, pauntat din iran na pag-usay.
23 Pasugo din upisyal ya ta mga sundalo na bantayan gid Pablo an, piro tagan man kanen an ta kunswilo daw tugutan iya an na mga arey ta pag-atag ki kanen ta iya na mga kinanglanen.

Pag-atubang Pablo Naan Ki Gubirnador Felix Daw Drusila

24 Paglambay ta pila na mga adlaw, giling Felix i naan ta usayan duma ki Drusila na iya na sawa na isya man na Judio. Pablo i papatubang ki Felix daw gamati Felix an ta pagsaysay Pablo parti ta pagtuo ki Jesu-Cristo.
25 Piro, na gambal en Pablo i parti ta matareng na pangabui daw parti ta pagpegeng ta kaugalingen aged dili magbuat ta sala daw parti man ta mabot na adlaw na mag-ukom Dyos an ta tanan na mga ittaw, nadlek Felix an daw gambal kanen an, "Ta en! Unsan nang anay keteb! Pwidi ka en manaw! Umawen ko nang isab kaon yan daw may timpo eman."
26 Ta pag-ambal din, gusto din na Pablo i magtanyag ki kanen ta kwarta aged librien din Pablo i. Yon na paumaw din Pablo i pirmi na mag-ambal ki kanen.
27 Paglambay ta darwa na taon, Felix ya pasilian ki Porcio Festo na gubirnador. Tenged na gusto Felix na mapaburan kanen an ta mga Judio, pabay-an din nang Pablo i na ula din papagwaa naan ta prisuan.

25

Pagdangep Pablo Naan Ta Pangulo Ta Gubirno Ta Roma

1 Paglambay ta tallo na adlaw alin ta pag-abot Gubirnador Festo naan ta prubinsya Judea aged mag-umpisa ta iya na pagdumala, giling kanen an naan ta Jerusalem alin ta syudad Cesarea.
2 Naan dya, mga manugdumala na mga pari daw mga Judio na may datas na katengdanan gasugid ki kanen ta mga akusar danen kuntra ki Pablo.
3 Gapangabay danen ki Festo na tagan danen an ta pabor na ipadala din Pablo i naan ta Jerusalem. Piro, iran an na plano, abungan danen Pablo i naan ta dalan daw patayen.
4 Sabat Festo, "Naan nang ta Cesarea papriso Pablo ya daw malik a man dya ta pila nang na mga adlaw.
5 Pakuyugon nyo ki yaken mga manugdumala nyo an na miling naan ta Cesarea. Daw naan danen an dya, kanen an akusaran danen daw may malain gid man na nabuat."
6 Festo an gatinir pa naan ta Jerusalem ta subla isya duminggo bag-o kanen malik naan ta Cesarea. Sunod na adlaw ta iya na pagbalik, gapungko kanen an naan ta kurti daw gasugo na paatubangen Pablo an naan ki kanen.
7 Na papatubang Pablo an, palibutan kanen an ta mga Judio na naan alin ta Jerusalem daw tama iran na mga akusar ki kanen na mabeg-at na mga sugid na dili gani danen mapamatuuran.
8 Piro, padipindiran Pablo iya an na kaugalingen. Ambal din, "Ula a may nabuat na malain kuntra ta Mga

Sinulat Moises daw ta Timplo daw ta pangulo ta Roma.”

9 Piro, gusto Festo na madayaran mga Judio an ki kanen. Yon na gainsa kanen an ki Pablo, “Gusto no na miling naan ta Jerusalem daw unso ko usayen imo an na kaso?”

10 Pablo i gasabat, “Naan a unti ta atubangan i ta kurti na iya gid ta pangulo ta Roma daw dapat unti a usayen. Nlaman no na ula a may nabuat na malain kuntra ta mga Judio.

11 Daw kasala a gid man daw gusto no na silutan a ta kamatayen, batunon ko. Piro, daw ula kamatuuran mga sugid an danen kuntra ki yaken, dili a dapat intriga ki danen. Gani, magdangep a nang en ta pangulo ta Roma aged kanen nang mag-usay ta ake na kaso!”

12 Pagtapos ta sapol Festo naan ta iya na mga tagalaygay, gambal kanen an ki Pablo, “Tenged na gadangep ka naan ta pangulo ta Roma, naan ko dya kaon yan ipadala!”

Pag-atubang Pablo Naan Ki Danen Ari Agripa Daw Bernice

13 Paglambay ta pila na mga adlaw, Ari Agripa an* daw Bernice na mangngod din gabot naan ta Cesarea aged mag-atag danen ta miad na pagabot ki Festo.

14 Na gatinir danen an dya ta tama na mga adlaw, pasaysay Festo naan ki Ari Agripa kaso an Pablo. Ambal Festo, “May isya di na priso na pabilin kan-o Felix.

15 Na giling a ta Jerusalem, mga manugdumala an na mga pari daw mga gadumala ta mga Judio gapangabay ki yaken na sintinsyaan ko kanen an.

16 Piro, gambal a ki danen na dili kaugalian ta mga Romanen pagsilot an naan ta bisan kino na kanen an daw mga gaakusar an ki kanen ula pa gaatubangay aged matagan kanen an ta uras ta pagdipindir ta iya na kaugalingen kuntra ta paakusar ki kanen.

17 Ta pag-abot ta mga manugdumala di, ula a gasayang ta uras daw ta sunod gid na adlaw ta iran na pagabot, gapungko a naan ta kurti daw papaumaw ko ittaw na Pablo.

18 Salig ko gabuat kanen an ta segeng na sala. Piro, na gatindeg mga Judio an na gasugid kuntra ki kanen, ula man pla danen an may isugid parti ta mga malain kon na pabuat din.

19 Gagilek nang danen an daw gadiskasay ki kanen parti ta bag-o na patudlo din na dili danen mabaton daw parti man ta isya na mama na napatay na ngaran din Jesus na ambal Pablo bui kanen ya.

20 Ula a nalam daw ino ake na buaten parti ta yi na kaso. Gani, painsaan ko Pablo an daw gusto din na miling naan ta Jerusalem daw naan ko dya usayen iya an na kaso.

21 Piro, gambal kanen an na idangep din iya na kaso naan ta pangulo ta Roma aged pangulo an ta Roma mismo mag-usay an. Gani, pasugo ko na pabantayan gid Pablo an asta na mapadala ko kanen an dya.”

22 Pagmati Agripa, ambal din ki Festo, “Gusto ko gid mamatian yi na ittaw.”

Sabat Festo, “Sigi, kisyem mamatian no kanen an.”

23 Sunod na adlaw, gaselled Ari Agripa daw Bernice naan ta kurti na may bakod na pagdayaw ki danen. Gaprusisyon man na gaselled mga upisyal ta mga sundalo daw kala na mga mama naan ta syudad Cesarea. Pagselled danen, gasugo Festo an na paselleren Pablo an.

24 Na kaselled en Pablo an, gambal Festo an, “Ari Agripa, daw kyo tanan na anen di! Tan-awen nyo yi na mama! Tanan na mga Judio unti ta Cesarea i daw naan man ta Jerusalem gasugid ki yaken parti ki kanen. Gas-

* **25:13** *Ari Agripa* na pasambit naan ta birsikulo trisi ari na paumaw man na *Herodes Agripa II*. Pwidi nyo mabasa parti ki *Herodes Agripa II* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. Ngitaen nyo ambal na *Herodes*.

inggit danen an na yi na mama dapat patayen.
25 Ula a may nakita na malain na
pabuat ta yi na ittaw na kanen an
dapat silutan ta kamatayen. Piro,
tenged na gadangep kanen an naan
ta pangulo ta Roma, gadisisyon a na
ipadala ko kanen an dya.
26 Piro, dili ko mlaman daw ino da-
pat ko isulat naan ta pangulo ta Roma
parti ki kanen. Gani, patubang ko
kanen i naan ki kyo daw labi en gid ki
kaon, Ari Agripa, aged daw matapos
ko maimbistigar iya an na kaso, may
isulat a
27 tak dili man bagay na ipadala ko
isya an na priso na ula pa gani may
nasulat parti ta mga akusar kuntra ki
kanen."

26

Pagdipindir Pablo Ta Iya Na Kaugalingen Naan Ta Atubangan Ari Agripa

1 Gambal Ari Agripa i ki Pablo,
"Sigi, pwidi ka en mag-ambal ta
pagdipindir ta imo na kaugalingen."
Pag-ambal Ari Agripa na pwidi Pablo
an mag-ambal, gasinyas Pablo an na
kanen an mambal en daw gaumpisa
kanen an ta iya na pagdipindir. Am-
bal din,
2 "Dungganen na Ari Agripa! An-
duni, miad gid na kadipindir a ta ake
na kaugalingen naan ki kaon parti
ta tanan na mga sugid ta mga Judio
kuntra ki yaken,
3 labi en gid tak nlaman no
tanan na mga kaugalian daw mga
padiskasan ta mga Judio. Gani,
gapangabay a na daw maimo, pama-
tian a no anay.
4 "Nlaman ta tanan na mga Judio
daw ino ake na kabui daw batasan
alin na sise a pa asta anduni bisan
naan a ta ake na kaugalingen na
banwa daw naan man ta Jerusalem.
5 Kala a danen alin pa kan-o. Daw
gusto danen magsugid ta matuod, da-
nen mismo magpamatuod na alin pa
ta una, nangabui a bilang isya na
mimbro ta Pariseo na grupo ta mga
Judio na iran na pagtuman ta ame na
tuuan pinakaistrikto.
6 Anduni, paakusar a tak gasalig a
ta pangako ta Dyos naan ta ate na
mga kaapuan na may ipadala kanen
na Manluluwas.
7 Yon man na pangako papaabot
alin pa sa ta dusi na grupo ta mga
linai Israel. Tenged ta iran na
paglaem na matuman pangako ya ta
Dyos ki danen, pasimba ta mga Judio
Dyos an adlaw daw kilem. Anduni,
paakusar a ta mga Judio, Ari Agripa,
tak gasalig a man na matuman yon
man na pangako!
8 Man-o tak duma ki kyo na mga Ju-
dio dili kaw magpati na masarangan
ta Dyos na bannawen din mga nap-
atay?
9 "Salig ko man kan-o na dapat
ko imuon ake an na masarangan ta
pagkuntra ta mga gatuo ki Jesus na
taga-Nazaret.
10 Yon pabuat ko naan ta
Jerusalem. Tama na mga ittaw na iya
ta Dyos papriso ko paagi ta uturidad
na paatag ki yaken ta mga manugdu-
mala na mga pari. Na mga gatuo an
ki Jesus pasintinsyaan ta mga Judio
ta kamatayen, gakumpurmi a man.
11 Tama na bisis giling a naan ta
mga balay tipunan daw pasilutan
ko mga gatuo na maabutan ko dya
daw papangitaan ko man ta paagi na
danen an mag-insulto ta ngaran Je-
sus. Ta subla ko na kagilek ki danen,
kalambot a ta madyo na mga lugar ta
pagpangabot ki danen."

Pagsugid Pablo Parti Ta Iya Na Pagtuo Ki Jesus

12 Gapadayon Pablo ta ambal ki Ari
Agripa, "Tuyo ko na giling a naan ta
Damasco na dala ko mga sulat an alin
ta mga manugdumala na mga pari
aged pangabuton ko mga gatuo dya.
Yo na mga sulat na dala ko gaatag
ki yaken ta uturidad daw may ambal
man daw ino ake na buaten kuntra ki
danen.
13 Ugto-adlaw gid nya, Ari Agripa,
na gabyai a kan-o. Nali nang yaken
daw mga duma ko nasilakan ta sikad

pawa na naan alin ta langit na pawa an mas pa ta adlaw.
14 Natumba kay tanan naan ta
basak daw may namatian a na
gambal naan ta Hebreo na linggwai,
‘Saulo! Saulo! Man-o tak papangabot
a no? Na pakuntra no ake na
kabebet-en, pasilutan no nang imo
na kaugalingen paryo ta baka na
gabatok ta gusto ta manug-arado
daw iya na pagbatok tenaan na
kanen an sakiten.’
15 Gainsa a, ‘Sir, kino ka?’ Gasabat
Ginuo an, ‘Yaken Jesus na pa-
pangabot no.
16 Mangon ka! Gapakita a ki kaon
tak papili ta kaw para magsirbi ki
yaken daw magpamatuod ta imo i na
nakita anduni daw ta mga ipakita ko
pa ki kaon.
17 Ipadala ko kaon yan naan ta
mga Judio daw ta mga dili-Judio daw
librien ta kaw alin ta iran na mga
malain na buaten ki kaon.
18 Kaon magtudlo ki danen aged
mabukasan iran an na isip para
talikuran danen kadeleman an daw
marani ta kapawa. Beet ambalen,
talikuran danen pagpasakep an ki Sa-
tanas daw magpasakep ta Dyos aged
mapatawad danen an ta iran na mga
sala paagi ta iran na pagtuo ki yaken
daw maglabet man danen an naan ta
mga ittaw na iya ta Dyos.’ Iling tan
ambal ta Ginuo ki yaken.

19 “Gani, Ari Agripa, patuman ko
gid ambal Jesus naan ta panan-awan
na nakita ko naan alin ta langit.
20 Una, gawali a naan ta mga it-
taw ta Damasco, sunod naan ta mga
ittaw ta Jerusalem daw ta bilog na
Judea. Gawali a man naan ta mga
lugar ta mga dili-Judio. Gawali a na
kinanglan magnelsel danen an daw
dilian man iran na mga sala, marani
ta Dyos daw ipakita danen iran na
pagnelsel paagi ta miad na mga buat.
21 Tenged ta ake na pagwali ta iling
tan, padakep a ta mga Judio na naan
a ta Timplo daw gatingwa danen an
na patayen a.
22 Piro asta anduni, patabangan a
ta Dyos. Gani, anen a di ta pagpa-
matuod naan ta tanan na mga ittaw,
mga kebes man daw mga may datas
na katengdanan. Ake i na paam-
bal, yon man paambal ya Moises
daw paambal man ta mga prupita
na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos
anay pa sa. Danen an gambal
23 na Pinili an Ta Dyos Na Mag-ari
maagian din gid segeng na kabellay
daw patayen man. Ambal pa danen
na kanen una na mabannaw aged
magpapawa ta isip ta tanan na mga
ittaw, mga Judio man daw mga dili-
Judio, parti ta pagluwas ta Dyos ta
mga ittaw alin ta silot ta iran na mga
sala.”
24 Na gadipindir pa Pablo i ta iya
na kaugalingen, gasinggit Festo an
ki kanen, “Pablo, buang ka gid imo!
Subla no an na alam gapabuang ki
kaon!”
25 Sabat Pablo, “Dungganen na
Festo, dili a buang. Matuod ake an na
mga paambal daw usto ake na isip.
26 Nlaman gid Ari Agripa parti an ta
Pinili Ta Dyos Na Mag-ari na ake na
pasugid. Yon na gambal a ki kanen
na ula a adlek tak nlaman ko na na-
matian din parti ki Jesus tenged ula
palikem natabo ya parti ki Jesus.”
27 Pagtapos Pablo ta ambal naan
ki Festo, patubang Pablo Ari Agripa
an daw gambal, “Dungganen na Ari
Agripa, gapati ka ta pawali ta mga
prupita na manugsugid ta kabebet-
en ta Dyos? Sigurado a na gapati ka.”
28 Ambal Agripa ki Pablo, “Ta
isip no dali a no nang maimo na
Kristyano?”
29 Sabat Pablo, “Ta madali o ta
malugay, gapangamuyo a ta Dyos na
kaon yan daw tanan na mga ittaw
na gamati ki yaken anduni magparyo
inta ki yaken, piro simpri dili paryo
ta ake na kaimtangan na pakadinaan
a.”
30 Pagtapos ta ambal Pablo ki Ari
Agripa, gatindeg Ari Agripa an daw
Gubirnador Festo daw Bernice daw
tanan na mga gamungko na duma ki
danen.

31 Na gagwa en danen an, gaisturyaay danen an, “Ula may nabuat na
malain yon na ittaw na dapat sintinsyaan kanen an ta kamatayen, daw
dili man gani dapat na mapriso.”
32 Gambal Agripa an ki Festo, “Daw
ula nang inta kanen an gadangep ta
pangulo ta Roma, pwidi en inta kanen an buy-an.”

27

Pagdala Ki Pablo Naan Ta Roma

1 Abot adlaw na marga kay tak
gadisisyon Gubirnador Festo na
ipadala Pablo i naan ta syudad Roma
na sakep ta Italia. Pablo i daw
duma pa na mga napriso paintriga
naan ta isya na upisyal ta mga
sundalo na ngaran din Julio. Kanen
an kumander ta mga sundalo na
paumaw na Batalyon Na Pataa Ta
Tanan.
2 Gasakay kay ta bakod na sakayan
na di-layag na naan alin ta Adrumentina na magbyai na miling ta
mga dungkaan na pantalan naan
ta prubinsya Asia. Galarga kay
alin ta pantalan Cesarea. Gakuyog
man Aristarco an na isya na taga-
Tesalonica na isya na syudad naan
ta prubinsya Macedonia.
3 Sunod na adlaw, gadungka kay
naan ta banwa Sidon. Dayad gid
pagtratar an Julio ki Pablo daw
patugutan din Pablo i na magbisita
ta iya na mga arey dya aged kanen
an matagan danen ta iya na mga
kinanglanen.
4 Alin dya gadayon kay ta ame na
pagbyai. Tenged sikad gid pelles angin an, galayag kay naan ta liyo ta
pulo Cipre tak naan dya dili bansada
angin an.
5 Galakted kay ta dagat alin ta mga
prubinsya Cilicia daw Pamfilia daw
gadungka kay naan ta banwa na Mira
na sakep ta prubinsya Licia.
6 Naan dya, nakita Julio bakod na
sakayan na di-layag na naan alin ta
syudad Alejandria na sakep ta Egipto
na magbyai munta ta lugar na Italia
daw gasalyo kay dya.
7 Tama na mga adlaw ame na pagbyai tak luya nang lagan ta ame
na sakayan tenged ta pelles na angin daw nakulian gid kami i bago kay kabot naan ta dani ta banwa
na Gnido. Tenged sungsong angin
an, dili kay kadiritso ta ame na puntaan. Galiid kay naan ta pulo na Creta
na gapaliped ta angin daw galayag
kay na galambay naan ta Dawisan
Salmon.
8 Nakulian kay na gaubay naan ta
baybayen asta na kaabot kay naan
ta lugar na paumaw na Dayad Na
Dungkaan na dani ta banwa Lasea.
9 Galugay kay naan ta Dayad Na
Dungkaan asta na natapos en Adlaw
Ta Pagpwasa* daw naabutan kay en
ta timpo na dilikado en magbyai tak
timpo en ta pelles. Gambal Pablo i
naan ta mga ittaw,
10 “Mga arey, napanilagan ko na
dilikado en daw magdiritso ki pa. Dili
nang mga pangarga daw sakayan i
marwad basi asta ate i na kabui marwad man.”
11 Piro, Julio an ula gapati ta paambal Pablo tak naan kanen gapati ta
paambal ta kapitan daw ta tag-iya ta
sakayan.
12 Tenged dili dayad na magpabilin
kay naan ta dungkaan ya ta timpo
ta pelles, katamaan ta ame na mga
duma miag na magsalyo kay daw
tingwaen gid na makalambot naan
ta banwa Fenice na isya man na
dungkaan naan ta pulo Creta na naan
gatubang ta laga daw bagat. Naan
kay dya pwidi magpalipas asta na
matapos timpo ta pelles.

Pag-abot Ta Bagyo

13 Na gadepey-depey bagat na
angin, gadisisyon mga gadala ta

* **27:9** *Adlaw Ta Pagpwasa* ispisyal na adlaw na pasilibrar ta mga Judio kada taon naan ta bulan na Siptimbri o Uktubri. Naan ta Adlaw Ta Pagpwasa, mangamuyo danen naan ta Dyos na magpatawad kanen ki danen ta iran na mga sala. Siptimbri daw Uktubri kaumpisaan man ta timpo na dilikado magbyai naan ta Dagat Mediteraneo.

sakayan na magpadayon ta iran
na plano na munta naan ta Fenice.
Pabatak danen angkla an ta sakayan
nay daw galayag kay na galiid naan
ta Creta.
14 Piro, ula nang lugay gaunos en
angin an na mian na naan alin ta
pulo.
15 Nasintro gid ta angin sakayan
an daw tenged dili kay makaabanti,
gapaanod-anod kay nang en daw indi
kay dleen ta angin.
16 Na gaagi kay naan dapit ta bagat
ta sise na pulo na Cauda, kapaliped
kay dya. Pabatak nay buti an daw
pagaid aged dili maino bisan pa na
nabellayan kay.
17 Pagtapos ta paggaid ta mga
mama ta buti, pableberan danen ta
miad sakayan an ta mga baal na
kalat. Nadlek danen na basi masarpa
sakayan an daw mawasak naan ta
mga blunbon na dani ta baybayen
ta lugar na Sirtis. Yon na paaryaan
danen mga layag an daw gapaanod-
anod nang en.
18 Na sigi pa gid biskeg bagyo an,
sunod na adlaw, papilak danen naan
ta dagat mga kargaminto ya.
19 Sunod pa gid na adlaw, papilak
man danen mga gamit an ta sakayan.
20 Mga pila gid adlaw, ula nay
nakita adlaw an daw mga bituon
daw gapadayon pa gid pag-eyep an ta
biskeg na angin. Ta uryan, narwaran
kay en ta paglaem na malibri pa.

21 Tenged lugay en na ula kakaan
mga ittaw an, gambal Pablo i ki da-
nen, “Mga arey! Daw gapati kaw
nang inta ki yaken na dili ki da-
pat mag-alin naan ta Creta, ula inta
natabo yi na mga kabellay daw ula
man may mga narwad.
22 Piro anduni, gapangabay a na
dili kaw magpakulba daw madlek!
Ula bisan isya ki kiten mapatay, piro
sakayan nang magubba
23 tak kabii kilem, may gapakita ki
yaken na angil ta ake na Dyos na
gatag-iya ki yaken daw ake na pasir-
bian.
24 Gambal angil an ki yaken, ‘Pablo,
dili ka madlek! Dili ka mapatay tak
naan ta plano ta Dyos na magtubang
ka ta pangulo ta Roma. Tenged sikad
miad Dyos an ki kaon, tanan na mga
duma no ta pagbyai librien din man.’
25 Gani mga arey, magpakaiseg
kaw tak gasalig a ta Dyos na matu-
man iya an na paambal ki yaken.
26 Piro, mabara ki nang naan ta
baybayen ta isya na pulo.”
27 Ta pangkatursi na kilem ta ame
na pag-anod naan ta Dagat Adria,
mga tenga kilem, namasmasan ta
mga gurmiti na dani kay nang en ta
baybay.
28 Paulog danen kalat an na may
bato na pameg-at daw nlaman danen
na dagat an may kadalemen na binti
duppa. Ta uryan, pasukol isab danen
daw nlaman danen na dagat an may
kadalemen nang en na kinsi duppa.
29 Nadlek danen an na mapilpil
sakayan an naan ta mga bato, yon
na paulog danen appat an na mga
angkla naan ta ulin daw gapanga-
muyo danen na inta mag-adlaw en.
30 Mga gurmiti an gatingwa inta
na malin naan ta sakayan daw dil-
ian. Patunton danen buti an naan ta
dagat daw gapakuno-kuno na danen
an mag-ulog ta mga angkla naan ta
dulong. Gatingwa inta na malin naan
ta sakayan daw dilian,
31 piro Pablo i gambal ki Kuman-
der Julio daw ta mga sundalo, “Daw
dili magpabilin mga gurmiti an naan
ta sakayan, ula kaw paglaem na
makalambot naan ta baybay.”
32 Tenged ta ambal Pablo, pautod
ta mga sundalo mga kalat an na
naigot naan ta buti daw pabuy-an na
manod.
33 Na dali nang en madlaw,
gapangabay Pablo i na magkaan
danen an tanan. Gambal kanen an,
“Darwa en duminggo na gapaabot
kaw na maglinaw daw ula kaw gid
kakaan.
34 Gani, gapangabay a ki kyo na
maan kaw maskin tise nang tak ki-
nanglan nyo gid aged magbiskeg inyo

na lawa. Ula may marwad ki kyo,
bisan isya nang na naet ta inyo na
buok."
35 Pag-ambal Pablo, gakamang
kanen an ta tinapay daw naan ta
atubangan ta tanan gapasalamat ta
Dyos. Tapos ta iya na pangamuyo,
pabiak din tinapay an daw maan.
36 Gabalik iran an na paglaem daw
danen an tanan gakaan.
37 Mga dos sintos sitintay-sais kay
tanan na mga gasakay.
38 Na nabusog en danen an, paulog
danen naan ta dagat iran an na mga
dala na trigo aged maggaan pa gid
sakayan an.

Pagsanglad Ta Sakayan Naan Ta Blunbon

39 Na sellem en, ula nakala ta mga
gasakay daw indi en na baybay da-
nen an, piro nabantaw danen isya
na leek na may baybay daw gaplano
danen an na naan nang dya ibara
sakayan an.
40 Patabtab danen mga kalat an na
gaanget naan ta mga angkla daw pa-
bilin nang en mga angkla ya naan
ta dagat daw pabadbad danen mga
kalat an na angetan ta timon. Paisa
dayon danen layag an na trangkiti
aged eyepan danen an ta angin na
munta ta baybayen.
41 Piro, nasanglad sakayan an
naan ta blunbon daw nabara gid.
Nadessek dulong an ta sakayan daw
dili gid makaalin. Nawasak ulin an
tenged ta biskeg na paglampes ta
mga baled.
42 Patayen inta ta mga sundalo
tanan an na mga priso aged dili da-
nen an makaluoy pailis daw maka-
puga.
43 Piro, mga sundalo an papeng-
gan Kumander Julio tak gusto din
na luwasen Pablo an ta kamatayen.
Pasugo din na tanan an na nalam
magluoy dapat mugpa ta dagat daw
magpailis.
44 Magsunod man mga nabilin an
na mga ittaw na dili malam magluoy.
Pasugo Julio na mamang danen ta
mga tapi o daw ino pa na mga parti ta
sakayan na galuttaw para kappitan
miling ta ilis. Ta iling tan nakalam-
bot kay tanan naan ta ilis na ula kay
naino.

28

Mga Inagian Pablo Naan Ta Pulo Malta

1 Na naan kay en ta takas na nal-
ibri kay ta kamatayen naan ta dagat,
nlaman nay na yi na pulo paumaw na
Malta.
2 Miad mga ittaw an na naan dya
daw dayad man pagbaton danen ki
kami. Tenged gaumpisa na gauran
daw natignawan kay, gadabok da-
nen ta apoy.
3 Gatipon Pablo i ta kaoy daw pa-
sunggan din naan ta apoy. Tenged ta
kadangga, may bekkessan na gagwa
daw pakagat lima an Pablo.
4 Na nakita ta mga ittaw na taga-
pulo na bekkessan an gabingbiling
naan ta lima Pablo, gaisturyaay da-
nen an, "Manugpatay taan yi na it-
taw. Maskin nalibri kanen an ta ka-
matayen naan ta dagat, dili kanen
tugutan ta dyusa an na Ustisya na
mabui kanen an."
5 Piro, pawaslik nang Pablo
bekkessan an naan ta apoy daw ula
man kanen an naino.
6 Gapaabot-abot danen an na mub-
bag lima an Pablo daw dili gani, nali
nang kanen an matumba daw ma-
patay. Piro, lugay en iran an na
pagtagad daw ula man gyapon may
nakita danen an na malain na natabo
ki Pablo. Tenged ula may natabo ki
kanen, gaisab iran an na isip daw am-
bal danen, "Kanen an isya na dyos!"
7 Dani nang ta lugar na naan dya
danen gadabok ta apoy, may mga
basak na iya ta manugdumala ta pulo
na ngaran din Publio. Pabaton kay
din ta dayad bilang iya na mga bisita
ta tallo na adlaw.
8 Natabuan man na amay an Pub-
lio gamasakit. May dangga kanen
an daw gadisintirya. Gaselled Pablo
i naan ta kwarto amay Publio daw
gapangamuyo. Dayon patungtong

Pablo iya na mga lima naan ta amay Publio daw paayad din.
9 Tenged ta pabuat Pablo na naayad amay Publio, tanan na mga ittaw naan ta pulo ya na may masakit, giling ki Pablo daw paayad din man danen an.
10-11 Gatinir kay dya ta tallo bulan daw mga taga-pulo tama iran na mga atag ki kami. Na magbyai kay en, padalaan kay danen naan ta sakayan ta ame na mga balon para ta ame na pagbyai. Gasakay kay ta isya na sakayan na naan galin ta Alejandria na gapalimbeng naan ta pulo ta timpo ta pelles. Naan ta dulong may ribulto na sura ta kapid na dyos ta mga Griego.

Pag-alin Pablo Ta Malta Munta Ta Roma

12 Ta pagbyai nay alin ta pulo Malta na munta ta Roma, gadungka kay naan ta Siracusa daw gatinir kay dya ta tallo adlaw.
13 Alin dya, gabyai kay daw gadungka naan ta Regio. Ta sunod na adlaw, gaeyep angin an na bagat daw ta kadarwa na adlaw gabot kay naan ta dungkaan ta Puteoli.
14 Naan dya, may naisturya kay na mga gatuo ki Jesus daw gapangabay danen ki kami na magtinir kay ki danen ta isya duminggo. Tapos ta mga pitto na adlaw na naan kay dya, gadiritso kay munta ta Roma.
15 Na namatian ta mga gatuo dya na miling kay naan ta Roma, giling danen an asta ta darwa na banwa na paumaw na Foro Appio daw Tres Tavernas para sugaten kay. Na nakita Pablo danen an, gapasalamat kanen an ta Dyos daw gabiskeg man iya na nakem.

Mga Inagian Pablo Naan Ta Roma

16 Ta pag-abot nay naan ta Roma, paintriga mga priso an naan ta kumander ta mga sundalo dya, piro patugutan Pablo i ta pag-istar bisan indi gusto din na may isya na sundalo na magbantay ki kanen.
17 Paglambay ta tallo na adlaw, paumaw Pablo mga manugdumala an ta mga Judio na anen ta Roma. Pagtipon danen, gambal kanen an ki danen, “Mga kasimanwa ko na mga Judio! Maskin pa na ula a may naimo na kuntra ta ate na mga kasimanwa o kuntra ta mga kaugalian ta ate na mga kaapuan, papriso a naan ta Jerusalem daw paintriga naan ta mga Romanen.
18 Pagtapos ta pag-usisa danen ki yaken, gusto danen na buy-an a inta tak nlaman danen na ula a may nabuat na malain na dapat a sintinsyaan ta kamatayen.
19 Piro, na dili miag mga Judio an na buy-an a, napilitan a ta pagdangep naan ta pangulo ta Roma, bisan pa na ula a may iambal na kuntra ta ake na mga kasimanwa.
20 Yi tenaan na papaumaw ko kyo yan: Liag ko na magkitaay ki daw mag-isturyaay aged mlaman nyo na yaken i pakadinaan tenged ta ake na pagsalig naan ta ittaw na papaabot ta na mga linai Israel.”

21 Gasabat danen an ki Pablo, “Ula kay kabaton ta mga sulat na alin ta Judea parti ki kaon. Ula man may mga utod na gabot di na may dala na mga balita daw malain na ambal kuntra ki kaon.
22 Piro, liag nay matian daw ino naan ta imo an na isip tak nlaman nay na bisan indi gambal mga ittaw kuntra ta inyo na grupo.”

23 Tenged gusto danen na mamati ki Pablo, gaplano danen an daw ino na adlaw danen an magtipon para ta pagmati ki kanen. Ta adlaw na paplano danen, sikad tama na mga ittaw gatipon naan ta balay na paistaran Pablo. Alin ta sellem asta ta kilem, pasaysay din ki danen parti an ta pagdumala ta Dyos. Paprusigiran din gid na ipaintindi ki danen parti ki Jesus paagi ta paggamit din ta Mga Sinulat Moises daw ta Mga Sinulat Ta Mga Prupita.
24 May anen ki danen na gatuo tenged ta iya an na paambal, piro duma an dili magtuo.

25 Tenged na duma an ki danen ula
gaintindiay, gaumpisa na nanguli da-
nen an. Piro, na ula pa danen an nan-
guli, Pablo i gasugid ki danen parti
ta mga ula gapati ta iya na paam-
bal, “Matuod gid paambal an ta Dyos
Ispiritu Santo naan ta ate na mga
kaapuan paagi ki Isaias na prupita,
26 ‘Ilingan no mga linai Israel daw
ambalan,
Maski mamati kaw pa ta miad daw
magtan-aw,
dili kaw man gyapon kaintindi
daw ino beet ambalen.
27 Yi na mga ittaw, dessen iran na ulo.
Gapabengngel nang danen an
daw gapabulag-bulag
aged paryo na ula danen an
kakita, kamati daw kaintindi
tak basi daw maintindian danen,
magnelsel daw marani ki yaken
daw patawaren ko danen an.’ ”*
28 Ta katapusan, Pablo i gambal pa
gid, “Gani, mga kasimanwa ko na
mga Judio, sugiran ta kyo na miad an
na balita parti daw ino paagi na mga
ittaw an maluwas ta Dyos alin ta silot
ta iran na mga sala napaabot din en
naan ta mga dili-Judio daw sigurado
gid na magpati gid danen an!”
29 Tapos ta ambal Pablo, guli mga
Judio an na gadiskasay ta miad.†
30 Ta darwa na taon, gaarkila Pablo
i ta balay daw pabaton din na may
kalipay tanan na mga ittaw na giling
ki kanen.
31 Ula kanen adlek na gawali ka-
nen i parti ta pagdumala ta Dyos
daw gatudlo man parti ki Ginuo Jesu-
Cristo. Ta iya na pagwali daw pag-
tudlo naan ta mga ittaw, ula may
gapegeng ki kanen.

* **28:27** Isaias 6:9-10 † **28:29** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Mga Binuatan anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo binti-nuibi.

Sulat Pablo Para Ta Mga Taga-Roma

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Roma

Yi na libro pasulat Pablo na ula pa kanen kailing ta syudad Roma. Piro, bisan ula pa kanen kailing dya, nlaman din en ngaran ta pila na mga ittaw dya na gatuo ki Cristo daw plano din na bisitaan danen an aged pabiskegen iran na pagtuo. Gaplano man kanen an na daw tapos kanen magbisita naan ta mga gatuo na naan ta Roma, miling kanen an naan ta lugar na Espania aged magsugid dya ta miad na balita parti ki Jesu-Cristo.

Una na nabetang naan ta yi na libro na sulat Pablo, gapangamusta kanen ta mga gatuo daw pagtapos ta mga pagpangamusta din asta ta katapusan ta yi na libro, gasaysay kanen parti ta pagtuo ki Jesu-Cristo daw parti man daw ino dapat na batasan para ta mga gatuo. Ta iya na pagsaysay parti ta pagtuo ki Jesu-Cristo, ambal din na naan ta miad na balita papakita ta Dyos paagi an na buaten ta Dyos na matareng mga ittaw an.

Naan ta yi na libro papademdem Pablo naan ta mga ittaw na kabasa na kiten tanan gabuat ta malain kuntra ta Dyos. Ambal din man na dili paagi ta ate na mga buat na kiten buaten ta Dyos na kiten matareng. Ambal din na tanan na mga ittaw nakasala daw ula man gatuman ta liag ta Dyos na danen an magparyo ki kanen na ula sala. Tenged dili paagi ta ate na mga buat na miad pabuat ki ta Dyos na kiten matareng, pasaysay gid Pablo naan ta yi na libro daw ino paagi na buaten ta Dyos mga ittaw na danen an matareng.

Naan ta yi na libro pasaysay man Pablo daw ino naan ta plano ta Dyos parti ta mga ittaw na Judio daw mga dili-Judio. Ambal din na bisan tama na mga paryo din na Judio gasikway ki Jesus, iran na pagsikway naan man ta plano ta Dyos aged tagan ta upurtunidad mga ittaw an na dili-Judio para magtuo man danen an ki Jesus daw tanan na mga ittaw mag-isya ta pagpasakep naan ta pagdumala Jesu-Cristo. Ambal din man na dili magpadayon mga Judio ta pagsikway ki Jesus ta ula katapusan. Mabot adlaw na mga Judio magtuo man ki kanen.

Naan ta katapusan na parti ta yi na libro ambal Pablo parti daw ino dapat na batasan ta mga gatuo ki Cristo na danen an duma ta mga ittaw na ula gapati ta Dyos. Ambal din na impurtanti gid na maggugma ki ta tanan na mga ittaw daw ate na paggugmaay pamatuod na kiten i mga gatuo ki Cristo.

Katapusan na nabetang naan ta sulat i Pablo, gapangamusta kanen an naan ta mga ittaw na naan ta Roma daw gadayaw kanen ta Dyos.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Roma

1. Pagsugid Pablo parti ta miad na balita (1:1-17)
2. Tanan na mga ittaw nakasala kuntra ta Dyos (1:18 - 3:20)
3. Paagi na mga ittaw buaten na matareng (3:21 - 4:25)
4. Bag-o na pamatasan ta mga ittaw na iya ta Dyos (5:1 - 8:39)
5. Mga linai Israel (9:1 - 11:36)
6. Paggugma naan ta Dyos daw naan ta mga ittaw (12:1 - 15:13)
7. Mga plano Pablo daw iya na pagpangamusta naan ta mga ittaw na naan ta Roma (15:14 - 16:27)

Pagpakala Pablo Daw Pagpangamusta

1 Yaken i Pablo na manugsirbi na iya Jesu-Cristo. Papili a ta Dyos na isya na apustol tak plano din daan na tagan a din ta katengdanan na isugid ko miad i na balita na alin ki kanen.
2 Anay pa sa papangako daan ta Dyos paagi ta ambal ta mga prupita naan ta iya na sinulat na pulong na mabot timpo na may anen na isugid na miad na balita ki kiten.
3-4 Yi na balita parti ki Jesu-Cristo na ate na Ginuo. Kanen an Bata Ta

Dyos na natao alin ta linai Ari David daw pamatuuran paagi ta Dyos Ispiritu Santo na kanen an makagagaem na Bata Ta Dyos na nabannaw kanen an alin ta mga patay.
5 Paagi ki kanen, nabaton ko pribiliyo daw katengdanan na isya na apustol din aged tama na mga dili-Judio matabangan ko na magtuo daw magtuman ki kanen para dayawen danen kanen an.
6 Kyo yan na mga gatuo na naan ta Roma, labet kaw man en ta mga napili ta Dyos na buaten din na mga ittaw na iya Jesu-Cristo.
7 Anduni, gapangamusta a daw gasulat ki kyo tanan na naan ta Roma na mga papalangga ta Dyos daw kabaton man ta upurtunidad na paatag din na kyo yan buaten din na iya na mga ittaw. Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran daw katawwayan na alin ta Dyos na ate na Amay daw alin ki Ginuo Jesu-Cristo.

Katengdanan Pablo Parti Ta Pagsugid Ta Miad Na Balita

8 Una ta tanan, gapasalamat a ta Dyos na pasaligan ko tak tama na mga ittaw, bisan indi nang, kamati na kyo yan mga gapati ta miad na balita parti ki Jesu-Cristo. Nlaman ko na tenged ki Jesu-Cristo namatian ta Dyos ake na pagpasalamat.
9 Dyos na pasirbian ko na terek ta ake na tagipusuon paagi ta pagsugid ta miad i na balita parti ta iya na Bata, nlaman din gid na pirmi ta kyo pasambit naan ta ake na pangamuyo.
10 Lugay en na sigi a gapangabay naan ta Dyos na daw pagbeet din, magbisita a ki kyo.
11 Andem ko gid na magbisita ki kyo aged maatagan kaw man ta kaayaran na alin ta Dyos na magpabiskeg ta inyo na pagtuo ki kanen.
12 Beet ko ambalen na kiten magtabyangay na magpalig-en ta pagtuo ta kada isya.
13 Mga utod ko ki Cristo, liag ko na mlaman nyo na pila aren bisis gaplano na magbisita ki kyo, piro ula a kadayon tenged may mga natabo na dili malikawan. Liag ko na magiling a gid unsan ki kyo naan ta Roma aged na magdugang mga dili-Judio an dyan na magtuo man ki Cristo paryo naan ta duma na mga lugar na nailingan ko en.
14 May katengdanan a na magsugid ta miad na balita naan ta tanan na mga ittaw: mga may iniskwilaan man daw ula, mga maalam man daw ula alam.
15 Gani, bakod gid ake na andem na isugid miad na balita ki kyo dyan naan ta Roma.
16 Bugal ko gid na magsugid ta miad na balita parti ki Jesu-Cristo tak naan ta miad na balita papakita gaem ta Dyos na tanan na mga ittaw na magpati luwasen din alin ta silot ta iran na mga sala. Miad i na balita una para ta mga Judio daw anduni para man ta mga dili-Judio.
17 Naan man ta miad na balita papakita ta Dyos paagi an na buaten din na matareng mga ittaw an. Iling tan buaten ta Dyos naan ta mga ittaw na gatuo na terek gid ta iran na tagipusuon. Paryo man tan ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos na kanen an gambal,
“Bisan kino na pabuat na matareng
tenged ta iya na pagtuo,
mabui gid ta ula katapusan.”*

Tanan Na Mga Ittaw Nakasala Kuntra ta Dyos

18 Papakita ta Dyos na bakod iya na kagilek naan ta mga ittaw an na ula gapati ki kanen daw gabuat man ta malain daw paagi ta malain danen na pabuat, pakita na danen an dili miag magbaton ta kamatuuran parti ki kanen daw dili man danen miag na iran na mga duma magbaton man.
19 Bakod kagilek din tenged ula man gyapon danen an gapati ki kanen bisan pa na daw ino pwidi mlaman ta mga ittaw parti ki kanen napakita en ki danen tak kanen mismo, papakita din ki danen.

* **1:17** Habakuk 2:4

20 Maskin dili ta makita daw ino
naan ki kanen, umpisa ta pagbuat
din ta kalibutan daw kalangitan,
naintindian ta daw ino naan ki kanen
paagi ta iya na mga nabuat. Papakita
din na kanen matuod gid na Dyos
daw naan man ki kanen gaem na
kanen an magbuat ta daw ino liag
din. Gani, mga ula an gapati ki kanen
ula gid irason man-o tak danen an
ula gabaton ta kamatuuran parti ki
kanen.
21 Nlaman danen na may Dyos, piro
ula danen gataod ki kanen bilang
iran na Dyos daw ula man gapasala-
mat ki kanen. Iran na isip madyo
ki kanen daw iran na mga paisip ula
pulos. Gani, dili danen makaintindi
ta kamatuuran.
22 Gambal danen na mga maalam
danen an, piro ta matuod danen an
mga buang-buang.
23 Ula danen an gasimba ki kanen
na matuod na Dyos na ula kamatayen
tak pabalyo danen pagsimba an ki
kanen ta pagsimba naan ta mga dyos-
dyusan na pabuat paryo ta sura ta
mga ittaw, yupan, ayep daw mga
sapat na gagyanap na ubos may ka-
matayen.

24 Tenged ula danen an gasimba ta
Dyos, yon na ula danen an papegengi
ta Dyos ta iran na pagbuat ta malain
daw pabay-an din nang man danen
an na imuon daw ino iran an na liag
na buaten na sikad malain daw mak-
agayya naan ta kada isya.
25 Pabay-an din nang danen an tak
pagpati an ta kamatuuran parti ki ka-
nen pabalyo danen naan ta pagpati
ta bula na yon na pasimba danen dili
matuod na dyos. Pasimba danen daw
pasirbian mga pabuat din nang an.
Dyos an, kanen dapat dayawen ta ula
katapusan! Amen!

26 Tenged na pabalyo danen pag-
pati an ta kamatuuran naan ta pag-
pati ta bula, pabay-an nang en danen
an ta Dyos na dayunon pa danen iran
an na mga pabuat na makagayya.
Pabalyo ta mga bai igo na pagsawa
ta dili dapat na pagsawa. Dili mama
iran an na pasawa. Pasawa an danen
paryo danen na bai.
27 Yon man mga mama an. Dili bai
iran an na pasawa. Pasawa an danen
paryo danen na mama daw dili man
en danen mapegengan iran na kau-
galingen. Tenged ta iran na mga buat
na makagayya, danen mismo gapan-
gita ta silot na para gid ki danen.
28 Tenged na ula danen pakabig na
may pulos iran na pagkala ta Dyos,
pabay-an nang en danen an ta Dyos
na iran na mga paisip malain daw
gabuat man danen ta mga maka-
gayya na dili dapat buaten.
29 Pabuat danen sikad malain na
mga buat. Danen an mga kriminal,
mga gapangabot pa gid ta tama na
mga betang, mga pirmi gabuat ta
malain naan ta duma, mga maing-
giten, mga manugpatay, mga sikad
magbutal, mga sikad magdaya, mga
manluko, mga babaan,
30 mga sikad mag-ambal kuntra ta
paryo danen na ittaw, mga gakuntra
gid ta Dyos, mga gainsulto ta mga
paryo danen na ittaw, mga ambog,
mga bugalen, mga gapangita ta mga
bag-o na paagi na magbuat ta malain,
mga ula gatuman ta iran na mga
ginikanan,
31 mga dili miag magtuman ta ka-
matuuran, mga dili masaligan, mga
ula gapalangga ta iran na mga parinti
daw mga ula kaluoy naan ta duma.
32 Nlaman danen na Dyos an gam-
bal na daw kino gabuat ta iling tan na
mga malain dapat na sintinsyaan ta
silot na ula katapusan. Bisan nlaman
danen na iling tan ambal ta Dyos,
gapadayon man gyapon danen an ta
pagbuat ta mga malain, piro dili nang
nyan, nalipay pa danen na nakita
danen na duma an gabuat man ta
malain.

2

1 Anduni, kyo na gambal na mga
ittaw an na gabuat ta malain na il-
ing tan dapat sintinsyaan ta Dyos ta
silot na ula katapusan, ula kaw ira-
son daw sintinsyaan kaw din man

tenged ta inyo na mga buat na malain tak ta inyo na pag-ambal ta iling tan, inyo man na kaugalingen pasintinsyaan nyo tenged pabuat an danen, yon man pabuat nyo.
2 Nlaman ta na igo gid pagsintinsya an ta Dyos ki danen na gabuat ta malain na iling tan.
3 Gani, dili kaw magsalig na kyo yan makalikaw ta pagsintinsya ta Dyos tak pabuat nyo man mga malain ya na paryo ta pabuat ta mga ittaw na ta inyo na isip danen an dapat sintinsyaan ta Dyos.
4 Basi salig nyo na kunsintien kaw nang ta Dyos tak miad gid kanen an daw langkaw iya na nakem daw mapasinsyaen. Ula nyo paisip na miad Dyos an ki kyo para tagan kaw din ta upurtunidad na magnelsel daw dilian man inyo na mga sala.
5 Piro, dessen gid inyo na ulo na dili kaw miag magnelsel daw dilian inyo na mga sala. Yon tenaan na padugangan nyo segeng na silot na maageman nyo naan ta adlaw na magsintinsya Dyos an ta mga ittaw na gabuat ta malain. Naan ta yon man na adlaw ipakita ta Dyos na igo gid iya na pagsintinsya.
6 Ta yon man na adlaw, mag-atag kanen an ta bales naan ta kada isya sunod man ta iran na mga buat.
7 Mga ittaw na gaprusigir na magbuat ta miad tak gaandem danen na dayawen gid ta Dyos daw tagan man ta kabui na danen an dili en mapatay, danen an tagan din ta kabui na ula katapusan.
8 Piro, mga ittaw an a na gasunod ta iran na kaugalingen na liag daw imbis na pasunod danen kamatuuran an parti ta Dyos pasunod danen iran an na liag na magbuat ta malain, maageman gid danen segeng na silot daw kagilek ta Dyos.
9 Tanan na mga ittaw na gabuat ta malain, maageman danen segeng na kalised daw kasakit, mga Judio man daw mga dili-Judio.
10 Piro, tanan na mga ittaw na gabuat ta miad, danen an dayawen gid ta Dyos daw tagan man ta katawwayan ta nakem, una mga Judio daw sunod mga dili-Judio.
11 Iling tan buaten ta Dyos tak ta iya na pag-ukom naan ta mga ittaw, ula kanen may pinili.
12 Bisan kino na gabuat ta malain sintinsyaan ta Dyos ta silot na ula katapusan. Mga dili-Judio, bisan ula danen nlami mga sugo ta Dyos na naan ta Mga Sinulat Moises, tenged gabuat danen ta malain, sintinsyaan danen an ta Dyos, piro dili sunod ta iya na mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises. Mga Judio an a, nlaman en danen mga sugo ta Dyos. Gani, tenged gabuat danen ta malain, sintinsyaan man danen an ta Dyos, piro sunod ta iya na mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises.
13 Iling tan pagsintinsya ta Dyos tak naan ta iya na pagtan-aw dili matareng mga ittaw an na gamati nang ta pabasa naan ta Mga Sinulat Moises piro ula gatuman. Mga ittaw an a na gatuman gid ta mga sinulat ya, danen pabuat din na matareng.
14 Mga dili-Judio, bisan ula naan ki danen naatag mga sugo ta Dyos na naan ta Mga Sinulat Moises, duma an ki danen gatuman ta mga sugo ya paagi ta iran na isip daw ino miad na buat. Tenged ta mga buat danen na miad, gapakita nang na bisan ula danen nlami mga sugo an ta Dyos, naan en ta iran na isip daw ino miad daw malain.
15 Paagi ta iran na buat na miad, napakita na anen en ta iran na isip mga kinanglan na tumanen na naan ta Mga Sinulat Moises daw tenged ta mga nabetang naan ta iran na isip, kaysan nlaman danen na iran na buat dili miad tak nakunsinsya danen an daw kaysan nlaman man danen na iran na buat miad.
16 Iling tan pagsintinsya ta Dyos naan ta adlaw na Jesu-Cristo an intrigaan ta Dyos na kanen an mag-ukom ta mga ittaw dipindi daw ino iran na mga pabuat daw isip asta man mga palikem danen. Iling an tan naam-

bal ko parti ta pag-ukom ta Dyos na
gasugid a ta miad na balita.

Mga Judio Daw Iran Na Pagtuman Ta Mga Sinulat Moises

17 Kyo na mga paryo ko na Ju-
dio, gasalig kaw na tenged ta inyo
na lai na Judio* daw ta inyo man
na pagtuman ta Mga Sinulat Moi-
ses malikawan nyo sintinsya ta Dyos.
Gapabugal kaw na kala nyo Dyos an
daw kanen nang man pasimba nyo.
18 Ambal nyo pa na nlaman nyo
daw ino liag ta Dyos daw nlaman nyo
man daw ino mas miad na buaten
tenged patudlo en ki kyo mga sugo
an ta Dyos na naan ta Mga Sinulat
Moises.
19 Gasalig kaw gid na tenged
natudlo en ki kyo mga sugo ta Dyos,
pwidi kaw en magpapawa ta isip
ta mga ittaw na ula kaintindi ta
kamatuuran. Isip nyo na paryo kaw
ta manugguyod ta bulag daw paryo
man ta ilaw na gapapawa naan ta
delem.
20 Ambal nyo pa gid na masarangan
nyo na magtudlo ta mga ula alam
daw ta mga kulang ta pag-intindi
tenged nlaman nyo tanan an na naan
ta Mga Sinulat Moises na naan dya
nabetang kamatuuran parti ta Dyos.
21 Piro, daw ino patudlo nyo an
naan ta duma, man-o tak kyo mismo
ula gatuman ta inyo na patudlo?
Gawali kaw na dili manakaw, piro
kyo yan ganakaw!
22 Gambal kaw na dili magdulog ta
dili imo na sawa, piro kyo yan gadu-
log ta dili inyo na sawa! Nalainan
kaw gid ta mga dyos-dyusan an
na pasimba ta mga dili-Judio, piro
gaselled kaw naan ta iran na mga
timplo daw ganakaw ta mga betang
na naan dya!
23 Gapabugal kaw na kyo yan kaba-
ton ta mga sugo ta Dyos paagi ta Mga
Sinulat Moises piro kyo mismo ula
nyo patuman iya na mga sugo daw
paagi ta iling tan na buat nyo Dyos an
nainsultuan
24 paryo man ta ambal na naan ta
sinulat na pulong ta Dyos na kanen
an gambal, "Tenged ki kyo na mga
Judio, yaken i papakalain ta mga dili-
Judio."†
25 Kyo na paryo ko na Judio, gasalig
kaw na kyo mga ittaw ta Dyos tenged
nang ta inyo na pagtuman ta iya na
sugo na magbuat kaw ta tanda naan
ta lawa ta mga mama.‡ Daw magtu-
man kaw ta tanan na mga duma pa
na sugo ta Dyos na naan ta Mga Sin-
ulat Moises, pagbuat an ta tanda may
pulos. Piro, daw dili kaw magtuman,
paryo kaw man gyapon ta mga ittaw
na ula nabuatan ta tanda naan ta iran
na lawa.
26 Gani, daw mga ittaw na ula
nabuatan ta tanda magtuman ta mga
sugo ta Dyos na naan ta Mga Sinulat
Moises, danen an bilangen man ta
Dyos na paryo man ki kyo na may
tanda naan ta inyo na lawa na yon
man danen an iya na mga ittaw.
27 Daw danen na mga dili-Judio
gasunod ta Mga Sinulat Moises, iran
na buat pamatuod na kyo na mga
Judio kasala tenged bisan may tanda
kaw en naan ta inyo na lawa daw
naan man ki kyo paatag Mga Sinulat
Moises, ula nyo tumana.
28 Beet ambalen ko na isya an na
matuod na Judio dili nang ittaw na
gasunod ta mga sirimunya ta tuuan
ta mga Judio. Iling man tan, ittaw
na pabaton ta Dyos dili nang ittaw
na may tanda naan ta iya na lawa na
pamatuod na kanen an isya na Judio.
29 Isya na ittaw matuod na Judio
tenged iya an na tagipusuon pabag-
o ta Dyos Ispiritu Santo, dili tenged
nabuatan kanen an ta tanda naan ta
iya na lawa. Gani, mga ittaw an na
iran na tagipusuon pabag-o kabaton
ta pagdayaw alin ta Dyos, dili alin ta

* **2:17** Pwidi nyo mabasa parti ta *Judio* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **2:24** Isaias 52:5; Ezekiel 36:22 ‡ **2:25** Isya na sugo ta Dyos naan ta Mga Sinulat Moises na sunuron ta mga Judio na danen an magbuat ta tanda naan ta lawa ta mga mama. Yon na tanda daw naan ta Inglis paumaw na 'circumcision'. Pwidi nyo mabasa parti ta *tanda naan ta lawa* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

mga ittaw.

3

Pagtratar Ta Dyos Naan Ta Mga Judio

1 Parti ta ambal ko ya na mga dili-
Judio pabaton man ta Dyos, basi may
magriklamo, “Ta, daw iling tan, ino
ate na bintaa bilang isya na Judio?
Ino man pulos ta ate na pagbuat ta
tanda naan ta lawa?”*
2 Yi sabat ko: Kiten na mga Judio
tama gid na bintaa! Una ta tanan,
paintriga ta Dyos ki kiten iya an na
mga ambal na papasulat din.
3 Piro, maskin may duma na mga
Judio na dili masaligan ta Dyos daw
ula gapati ta iya na mga ambal, dili
beet ambalen na dili en tumanen ta
Dyos iya an na mga pangako ki kiten
na mga Judio.
4 Dyos an masaligan gid ta iya na
ambal maskin pa na bula tanan na
mga ittaw. Iling an tan nabetang
naan ta iya na sinulat na pulong na
may gambal ki kanen,

“Nlaman nay na daw ino ambal no,
mapamatuuran na igo gid.
Daw may magriklamo tenged ta
imo na ambal,
pirmi kanen mapirdi.”†

5 Basi may mga pilusupo na ittaw
na mag-ambal na daw magbuat ki
ta malain, miad tak daw mga ittaw
magkumparar ki kiten naan ta Dyos,
simpri makita ta mga ittaw na Dyos
an matareng gid. Basi ambalen man
ta mga pilusupo na tenged makita na
Dyos an matareng gid paagi ta ate
na mga buat na malain, dili igo na
sintinsyaan ki din parti ta ate na mga
buat na malain. Paambal ko nang
daw ino isip ta mga pilusupo.
6 Piro, iling tan na isip dili igo tak
simpri matareng Dyos an na sintin-
syaan din mga ittaw na gabuat ta
malain. Daw dili matareng kanen
an, dili man pwidi na kanen an mag-
ukom ta tanan na mga ittaw naan ta
kalibutan.
7 Basi mambal pa gid mga pilusupo
an na paagi ta ate an na pagbula
mas dayawen Dyos an tenged kanen
pirmi gambal ta matuod. Basi mam-
bal pa gid man danen an na tenged
Dyos an mas dayawen paagi ta ate na
pagbula, dili igo na sintinsyaan ki din
tenged ta ate na sala.
8 Ino, miad daw magbuat ki ta malain
aged Dyos an dayawen? Sabat ko
na dili miad na iling tan isipen ta!
Nlaman ko na pausgaran a ta duma
daw painsultuan man na yaken kon
gambal na miad daw magbuat ta il-
ing tan. Piro, sugiran ta kyo na igo
nang na sintinsyaan ta Dyos danen
ya na gausgar ki yaken.
9 Basi may mag-insa daw mas pa
dayad pagtratar ta Dyos ki kiten na
mga Judio kaysa ta mga dili-Judio.
Sabat ko na dili iling tan tenged tanan
ki, mga Judio man daw mga dili-
Judio, paryo nang na mga ulipen ta
sala.
10 Nlaman ta na tanan na mga ittaw
nakasala tenged naan ta sinulat na
pulong ta Dyos may ambal na iling ti,
“Ula ittaw na ula sala! Ula maski isya!
11 Ula bisan isya na ittaw makaintindi
parti ta Dyos
daw ula man may gaandem na
kalaen kanen an.
12 Tanan na mga ittaw gatalikod ta
Dyos
daw ula pulos para ki kanen.
Ula ittaw na gabuat ta miad! Ula
maski isya!”‡
13 “Iran na ambal malain gid na
paryo alin ta lebbengan na ula
natampekan.
Daw mambal danen, sikad mag-
bula.”§
“Gagwa alin ta iran na baba
sakit na mga ambal na paryo
ta makapatay na dalit ta
bekkessan.”*

* **3:1** May pasaysay parti ta *tanda naan ta lawa* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Roma 2:25.
† **3:4** Mga Salmo 51:4 ‡ **3:12** Mga Salmo 14:1-3; 53:1-3 § **3:13** Mga Salmo 5:9 * **3:13** Mga Salmo 140:3 † **3:14** Mga Salmo 10:7

14 “Ubos nang pagpakalain daw sakit
na mga ambal gagwa alin ta
iran na baba.”†
15 “Ta tise nang na dipirinsya, pa-
patay danen dayon iran an na
duma.
16 Bisan indi danen an punta,
pagubba danen pangabui an
ta duma daw papabellayan
man.
17 Dili danen malam daw ino
paagi na maglineng iran na
pagdumaay naan ta duma na
mga ittaw.”‡
18 “Ula naan ta iran na isip na da-
pat danen an may kaadlek ta
Dyos.”§

19 Nlaman ta na tanan na nabetang naan ta Mga Sinulat Moises para ki kiten na mga Judio na mga sakep ta pagsunod ta mga sinulat ya aged ula bisan kino magrason na ula kanen nalam na iya na buat sala. Tanan na mga ittaw, Judio man daw dili-Judio, may sabaten naan ta Dyos tenged ta iran na mga sala.

20 Gani, ula ittaw na matareng ta pagtan-aw ta Dyos paagi ta pagsunod nang ta mga kinanglan na tumanen na naan ta Mga Sinulat Moises tak mga sinulat ya paagi an na nlaman ta na kiten tanan mga nakasala.

Ambal Pablo Parti Ta Paagi An Na Mga Ittaw Buaten Na Matareng

21 Anduni, papasugid en ta Dyos paagi an na buaten din na matareng mga ittaw an. Piro, dili din buaten na matareng mga ittaw paagi ta iran na pagsunod ta Mga Sinulat Moises daw Mga Sinulat Ta Mga Prupita bisan naan ta mga sinulat ya papasugid din daan iya an na plano daw ino paagi an na buaten din na matareng mga ittaw an.

22 Pabuat din na matareng mga ittaw an tenged ta iran na pagtuo naan ki Jesu-Cristo. Maskin mga Judio daw mga dili-Judio, paryo nang na iling tan pabuat ta Dyos naan ta tanan na mga ittaw na gatuo ki Jesu-Cristo. Naan ta pagtan-aw ta Dyos paryo nang

23 tak tanan na mga ittaw nakasala daw tanan ula man gatuman ta liag ta Dyos na dapat danen an matareng paryo ki kanen na matareng ta tanan.

24 Piro, tenged nang na miad gid Dyos an pabuat din na matareng mga ittaw. Iling tan pabuat din paagi ki Jesu-Cristo na gatubos ki kiten alin ta silot ta ate na mga sala.

25 Jesus an papadala ta Dyos naan ta kalibutan i aged kiten i mapatawad ta ate na mga sala paagi ta pag-atag Jesus ta iya na kabui bilang alad para ta mga sala na kanen napatay naan ta krus na lengngessa din natulo. Daw kiten i magpati na kanen alad para ta ate na mga sala, patawaren ki ta Dyos. Iling tan pabuat ta Dyos aged ipakita din na matareng kanen an. Tenged langkaw iya na nakem, anay pa sa bag-o napatay Jesu-Cristo, ula din anay pasilutan mga ittaw an ta iran na mga sala.

26 Anduni papamatuuran din na kanen an matareng tak dapat gid na silutan mga ittaw an, piro paagi ki Jesus iran an na silot nabayaran en. Tenged man na kanen an matareng, tanan na mga ittaw na gatuo ki Jesus pabuat din na matareng.

27 Gani, ula ki may ipabugal na kiten i matareng tak kiten i ula pabuat na matareng paagi ta ate na pagsunod ta Mga Sinulat Moises. Pabuat ki na matareng tenged ta ate na pagtuo.

28 Gapati ki gid na mga ittaw pabuat na matareng tenged ta iran na pagtuo ki Jesu-Cristo, dili tenged ta iran na pagsunod ta Mga Sinulat Moises.

29 Dyos an dili nang iya ta mga Judio tak kanen Dyos man ta mga dili-Judio. Kanen Dyos ta tanan na mga ittaw

30 tak isya nang na Dyos para ta mga Judio daw mga dili-Judio. Pabuat ta Dyos mga Judio an na danen an matareng tenged ta iran na

‡ **3:17** Isaias 59:7-8 § **3:18** Mga Salmo 36:1

pagtuo ki Jesu-Cristo daw mga dili-Judio pabuat din man na matareng tenged man ta pagtuo ki Jesu-Cristo.
31 Basi may mag-insa na daw pwidi na bay-an ta nang en Mga Sinulat Moises na paryo ula en pulos tak kiten i gatuo ki Cristo. Sabat ko, dili ta bay-an! Tenged ta ate na pagtuo, patuman ta daw ino gid beet ambalen ta Mga Sinulat Moises.

4

Ambal Pablo Parti Ta Tenaan Na Abraham Pabuat Na Matareng

1 Basi may mag-insa man ta iling ti:
Tenged mga ittaw an na gatuo danen
nang mga pabuat na matareng, ino
maambal ta parti ki Abraham na ate
na kaapuan? Ino tenaan na Abra-
ham ya pabuat ta Dyos na kanen ya
matareng?
2 Daw kanen pabuat na matareng
tenged ta iya na mga buat, may
ipabugal kanen an. Piro, nlaman ta
na ula kanen may ipabugal naan ta
Dyos
3 tenged naan ta sinulat na pulong
ta Dyos iling ti nasulat, “Abraham an
gatuo ta Dyos daw tenged ta iya na
pagtuo, pakabig ta Dyos na kanen an
matareng.”*
4 Nlaman ta na mga ittaw an na
gapangabellay, iran an na suol ula
pabilang na atag nang tak iran an na
suol alin ta iran na binellayan.
5 Piro, pagtuo an naan ta Dyos dili
iling tan. Mga ittaw na pakabig ta
Dyos na danen an matareng, gatuo
nang danen an naan ta Dyos na may
sarang na mga ittaw na kasala bu-
aten din na matareng. Ula danen an
gapangabellay aged batunon ta Dyos.
6 Naan ta sinulat na pulong ta Dyos
may ambal Ari David parti ta mga
ittaw na may angken na kalipay alin
ta Dyos tak danen an pakabig ta Dyos
na danen an matareng dili tenged ta
iran na mga buat. Ambal David,
7 “May angken na kalipay alin ta Dyos
mga ittaw na iran an na sala na-
patawad en ta Dyos
daw ula din en pademdem.
8 Ambalen ko isab,
may angken na kalipay alin ta
Dyos
mga ittaw na ula en pabilang ta
Dyos na danen an may sala.”†
9 Kalipay na tenged ta mga sala na
napatawad dili para nang ki kiten
na mga Judio na mga ittaw na pabu-
atan ta tanda naan ta lawa. Iling
tan na kalipay para man ta mga
dili-Judio bisan ula iran pabuatan ta
tanda naan ta lawa.‡ Di' ba paryas
ta paambal ko ya, gapati ki na Abra-
ham ya pakabig ta Dyos na kanen
ya matareng tenged nang ta iya na
pagtuo ta Dyos?
10 Kan-o pakabig Abraham ya na
matareng? Naan ta timpo na ula pa
kanen ya pabuatan ta tanda naan ta
iya na lawa o naan ta timpo na pag-
tapos ta pagbuat ki kanen ta tanda?
Simpri naan ta timpo na ula pa tanda
naan ta iya na lawa kanen ya pakabig
en na matareng.
11 Tanda na naan ta iya na lawa
pamatuod na pakabig en ta Dyos na
kanen ya matareng tenged ta iya na
pagtuo naan ta Dyos ta timpo na ula
pa kanen pabuatan ta tanda naan
ta iya na lawa. Kanen ya pakabig
na matareng bag-o pa nabuatan ta
tanda naan ta lawa aged kanen bilan-
gen na amay ta tanan na mga ittaw
na gatuo na pakabig na matareng
tenged nang ta iran na pagtuo bisan
danen an ula nabuatan ta tanda naan
ta lawa.
12 Abraham ya pabilang na amay ta
mga nabuatan ta tanda naan ta iran
na lawa. Piro, dili tenged nabuatan
danen an ta tanda kanen ya pabilang
na iran en na amay. Kanen pabi-
lang na iran na amay tenged na gatuo
danen ta Dyos paryo ki kanen na
gatuo bisan ula pa kanen nabuatan ta
tanda naan ta iya na lawa.

* **4:3** Genesis 15:6 † **4:8** Mga Salmo 32:1-2 ‡ **4:9** May pasaysay parti ta *tanda naan ta lawa* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Roma 2:25.

13 Dyos gapangako ki Abraham
daw ta iya na mga linai na kalibutan
i iran. Piro, dili tenged ta iran na pag-
tuman ta sugo ta Dyos parti ta pag-
buat ta tanda naan ta lawa na Dyos
an gapangako. Kanen an gapangako
ki danen tak pakabig din danen an na
matareng tenged ta iran na pagtuo.
14 Daw kiten nang na mga gasunod
ta Mga Sinulat Moises paatagan ta
pangako ta Dyos, ula pulos pagtuo an
naan ta Dyos. Ula man pulos iya na
mga pangako
15 tak ula bisan isya na may sarang
na magtuman ta tanan gid na naan
ta Mga Sinulat Moises. Tenged iling
tan, maageman ta tanan silot ta Dyos.
Daw indi sa na may mga sunuron
na sugo may mga ittaw man na ula
gatuman.
16 Gani, papangako ya ta Dyos tu-
manen din naan nang ta mga ittaw
na gatuo ki kanen aged mabaton da-
nen papangako din ya tenged ta iya
na pagbeet na iatag din, dili tenged
ta mga buat danen. Beet ambalen
na sigurado gid na tumanen din iya
na papangako naan ta mga ittaw na
pakabig na mga linai Abraham. Piro,
dili nang mga gasunod ta Mga Sinulat
Moises pakabig an na mga linai Abra-
ham. Mga ittaw na gatuo ki kanen
paryo ki Abraham, danen an pakabig
man na mga linai Abraham tak Abra-
ham ya pakabig na amay ta tanan na
gatuo ta Dyos.
17 Iling man tan beet ambalen ta
ambal na naan ta sinulat na pulong
ta Dyos na Dyos gambal ki Abraham,
“Buaten ko kaon yan na amay ta tama
na mga nasyon.”§ Natuman gid am-
bal ya ta Dyos ki Abraham tak naan ta
pagtan-aw ta Dyos Abraham ya amay
ta tanan na gatuo ta Dyos. Dyos an na
patuuan Abraham, kanen an gaatag
ta kabui naan ta mga patay daw paagi
ta iya na sugo nabuat mga betang na
ta primiro ula pa.
18 Abraham ya ula en paglaem
anay pa sa na makabata pa, piro gap-
ati man gyapon kanen ta pangako ta
Dyos na kanen maimo na amay ta
tama na mga nasyon ta mga ittaw
na dili mabilang paryo ta mga bituon
na sikad tama tak paambal ta Dyos,
“Iling man tan katama ta imo na mga
linai.”*
19 Ula narwari Abraham ya ta iya
na pagsalig ta pangako ta Dyos bisan
nlaman din na paryo impusibli na
makabata pa kanen tak idad din dali
nang en ta isya gatos anyos daw
Sarah na iya na sawa baog.
20 Maskin iling pa tan, gapadayon
kanen ta iya na pagsalig daw ula ka-
nen ya gadua-dua na tumanen gid ta
Dyos pangako ya ki kanen. Palig-en
pa gid ta Dyos iya na pagsalig daw
gadayaw man kanen ya ta Dyos.
21 Bakod gid pagsalig Abraham na
Dyos an may sarang na magtuman ta
iya na pangako.
22 Tenged ta pagtuo Abraham, ka-
nen ya pakabig na matareng.
23 Ambal ya na “pakabig kanen an
na matareng” nasulat naan ta sinulat
na pulong ta Dyos dili para nang ki
Abraham.
24 Nasulat ambal na ya para man ki
kiten na pakabig na matareng tenged
gatuo ki ta Dyos na gabannaw ki Je-
sus na ate na Ginuo
25 na pasintinsyaan ta kamatayen
tenged ta ate na mga sala daw paban-
naw ta Dyos para kiten i buaten din
na matareng.

5

Kalipay Para Ta Mga Pabuat Na Matareng

1 Tenged pabuat ki ta Dyos na kiten
matareng tak gatuo ki, pabaton ki
din en na papatawad paagi ta ate na
Ginuo Jesu-Cristo.
2 Paagi man ki Cristo, anduni
kaangken ki ta bakod na pribiliyo na
kaprani ki en ta Dyos. Nalipay ki man
tenged gasalig ki na mabot adlaw na
kiten i magduma ta Dyos daw makala
ta pa man gid kanen an.

§ **4:17** Genesis 17:5 * **4:18** Genesis 15:5

3 Dili nang nyan, nalipay ki bisan
naagian ta malain na mga buat kun-
tra ki kiten tenged ta ate na pagsunod
ki Jesus tak daw maagian ta iling
an tan, magbiskeg ate na nakem na
masarangan ta pa gid maskin ino na
kakulian.
4 Daw masarangan ta maskin ino
na kakulian, malipay Dyos an tenged
lig-en ate na nakem. Daw iling tan na
malipay Dyos an ki kiten, magbiskeg
ate na pagsalig na mabot adlaw na
kiten i magduma ta Dyos daw makala
ta pa man gid kanen an.
5 Dili ki magayyaan tenged ta ate na
pagsalig na iling tan matabo ta mabot
pa na adlaw tak nlaman ta na tuma-
nen din gid iya na pagbeet. Sigurado
ki na tumanen din tak nlaman ta man
na pagugma ki din gid paagi ta Dyos
Ispiritu Santo na paatag din ki kiten.
6 Iling ti bakod na gugma ta Dyos
ki kiten: Na kiten na mga kasala ula
sarang na magtuman ta liag ta Dyos,
napatay Cristo an para ki kiten ta
igo gid na timpo na naan ta plano ta
Dyos.
7 Tagsa nang na may ittaw na mag-
atag ta iya na kabui na kanen an
mapatay para ta ittaw na matareng.
Basi pa taan may anen na ittaw na
mangiseg na mag-atag ta iya na kabui
na kanen an mapatay para ta miad
gid na ittaw.
8 Piro Dyos an a, iling ti pagpakita
din daw ino paggugma din ki kiten:
Papadala din Cristo an aged mapatay
para ki kiten maski gabuat ki pa ta
sala na kuntra ki kanen.
9 Tenged ta kamatayen Cristo naan
ta krus na iya na lengngessa nat-
ulo, pabuat ki en ta Dyos na kiten
matareng. Tenged iling tan pabuat ta
Dyos paagi ki Cristo, sigurado gid na
paagi man ki Cristo maluwas ki alin
ta silot ta Dyos.
10 Ta una, kuntra ki pa ta Dyos, piro
tenged ki Cristo na iya na Bata na
napatay para ki kiten, pabaton ki din
na ula en kanen an kagilek ki kiten.
Daw iling tan iya na kaluoy naan ta
mga gakuntra ki kanen, mas pa iya
na kaluoy naan ki kiten na mga pa-
baton din na kiten i maluwas alin ta
iya na silot. Tenged Jesus pabannaw
ta Dyos, sigurado ki gid na kiten i
maluwas.
11 Dili nang nyan, tenged ta mga
buat ta Dyos paagi ta ate na Ginuo
Jesu-Cristo may anen ki kalipay.
Tenged ki Cristo, pabaton ki en ta
Dyos.

Pabuat Adan daw Pabuat Jesu-Cristo

12 Anay pa sa na Adan ya nakasala,
yon en umpisa na mga ittaw an
nakasala. Tenged ta iya na sala, pas-
intinsyaan kanen an ta Dyos na ka-
nen ya mapatay daw yon en ump-
isa na tanan na mga ittaw mapatay
tenged tanan nakasala.
13 Anay pa sa na ula pa naatag ta
Dyos Mga Sinulat Moises, nakasala
en mga ittaw an. Piro, dili maambal
na sala mga nabuat an danen tak ula
pa mga sinulat an parti daw ino sala
an daw ino man igo an.
14 Piro, alin pa ta timpo Adan asta ta
timpo Moises, mga ittaw an nakasala
daw tenged ta iran na mga sala na-
patay danen an bisan iran na sala
dili paryo ta sala Adan na ula din
patuman sugo ya ta Dyos ki kanen.
Adan ya isya na papaanggid parti ki
Cristo na pangako ta Dyos na mabot.
15 Piro, dili paryo nabuat Adan daw
nabuat ya a Jesus. Tenged ta sala ya
Adan, tanan na mga ittaw may ka-
matayen. Piro, tenged ta nabuat Jesu-
Cristo mabaton ta mga ittaw libri na
atag alin ta Dyos na yon man na mga
ittaw an buaten din na matareng.
Tama na mga ittaw napatay tenged ta
sala ta isya na ittaw na Adan. Piro,
tenged Dyos an miad gid daw tenged
man ta miad na buat ta isya na ittaw
na Jesu-Cristo, mabaton ta tama na
mga ittaw libri an na atag ta Dyos.
16 Mga pabuat ta Dyos naan ta mga
ittaw tenged ta libri na atag din dili
paryo ta iya na pabuat naan ta mga
ittaw tenged ta sala ta isya na ittaw na
Adan. Tenged ta sala ya Adan, tanan
na mga ittaw nasintinsyaan ta Dyos

ta silot na ula katapusan. Piro, tenged ta libri na atag ta Dyos, pabuat ki din en na matareng bisan tama ate na mga sala.
17 Tenged ta sala ta isya na ittaw na Adan, tanan na mga ittaw maagian danen kamatayen an. Piro, sigurado gid na paagi man ta isya na ittaw na Jesu-Cristo, kiten na kabaton ta libri na atag ta Dyos na yon man na pabuat ki din na matareng, mabui ki na libri en alin ta pag-ulipen ta sala.
18 Tenged ta sala ta isya na ittaw, igo nang daw tanan na mga ittaw sintinsyaan ta silot na ula katapusan, piro tenged ta nabuat na matareng ta isya na ittaw, may upurtunidad na tanan na mga ittaw malibri alin ta silot daw tagan man ta kabui na ula katapusan.
19 Tenged ta isya na ittaw na ula gatuman ta Dyos, tama na mga ittaw nakasala. Tenged man ta isya na ittaw na gatuman ta Dyos, tama man na mga ittaw buaten na matareng.
20 Mga Sinulat Moises paatag aged mas mlaman ta mga ittaw na kasala gid danen an. Piro, daw indi pa sa na gatama mga buat na sala, kaluoy an ta Dyos usto man gyapon daw subla pa.
21 Iling ti bakod na kaluoy ta Dyos ta mga gabuat ta sala: Paryo na pagbuat an ta sala tenaan na maagian ta mga ittaw kamatayen, iling man tan kaluoy ta Dyos tenaan na mga ittaw buaten din na matareng daw iran man na maangken kabui na ula katapusan tenged ki Jesu-Cristo na ate na Ginuo.

6

Kiten Dili En Ulipen Pa Ta Sala

1 Piro, basi may mag-insa ki yaken, “Ino, magpadayon ki pa ta pagbuat ta sala aged Dyos an maluoy pa gid ki kiten?”
2 Sabat ko na dili igo iling an tan na isip tak impusibli na magpadayon ki pa ta pagbuat ta sala tenged kiten i ula en naan ta dati ta na kabui na pirmi ki gabuat ta sala na yon man paryo kiten i napatay en ta pagbuat ta sala.
3 Dapat demdemen nyo na kan-o na nabautismuan ki en na pamatuod na kiten sakep ki Jesu-Cristo, yon man pamatuod na kiten i paryo napatay duma ki kanen.
4 Ate ya na pagpabautismo beet ambalen na kiten i paryo napatay man en daw nalebbeng duma ki Cristo. Paryo ki Cristo na kanen ya pabannaw paagi ta bakod na gaem ta Dyos na iya na Amay, iling man tan kiten i patagan ki ta bag-o na kabui. Gani, anduni dapat na sunuron ta pamatasan na igo para ta mga ittaw na patagan ta bag-o na kabui.
5 Na Cristo an napatay, kiten i paryo man napatay tenged ula ki en naan ta dati ta na kabui na pirmi gabuat ta sala. Na Cristo ya pabannaw, kiten i paryo man pabannaw tenged natagan ki ta bag-o na kabui.
6 Nlaman ta na kiten i ula en naan ta dati ta na kabui na pirmi ki gabuat ta sala tak paryo ki palansang naan ta krus na napatay duma ki Cristo aged malibri ki alin ta ate na kaugalingen na liag na gadala ki kiten na magbuat ta sala, na yon man kiten i dili en ulipen pa ta sala.
7 Simpri libri ki en tak ittaw an na napatay en, nalibri en kanen an alin ta pag-ulipen ta sala tenged dili en kanen an makabuat pa ta sala.
8 Tenged kiten i paryo na napatay duma ki Cristo, gapati ki na paatagan ki man ta bag-o na kabui na paryo na kiten i pabannaw duma ki kanen.
9 Nlaman ta na Cristo an nabannaw daw dili man en isab mapatay. Anduni ula en kanen an kamatayen.
10 Isya nang bisis napatay kanen an daw iya na kamatayen usto na bayad para ta sala ta tanan na mga ittaw. Anduni, nabui kanen an isab para Dyos an dayawen ta mga ittaw.
11 Iling man tan, dapat na kabigen ta ate an na kaugalingen na paryo napatay ki en ta pagbuat ta sala daw kabigen ta man na pabannaw ki para magsirbi ta Dyos tenged kiten i sakep

ki Jesu-Cristo.
12 Gani, dapat na kiten i dili en mag-
paulipen pa naan ta sala daw kiten i
dili man en madala pa ta ate na mga
liag na magbuat ta malain.
13 Dili ta man en gamiten maskin
ino na parti ta ate na lawa ta pagbuat
ta malain. Dapat naan ki nang ta
Dyos magpasakep tak iling tan da-
pat na buaten ta mga ittaw na ula
en naan ta iran na dati na kabui na
danen an pirmi gabuat ta sala piro
naan en ta bag-o na kabui na danen
magsirbi ta Dyos. Dapat ialad ta naan
ki kanen ate i na lawa para ta pagbuat
ta miad.
14 Iling tan dapat ta na buaten tak
kiten i dili en ulipen ta sala tenged
dili ki en sakep ta mga sunuron na
papatuman ki kiten aged sigurado ki
na maluwas alin ta silot ta ate na mga
sala. Anduni naan ki en sakep ta Dyos
na galuwas ki kiten tenged ta iya na
kaluoy.
15 Basi, may mag-insa pa gid ta iling
ti, “Igo taan na libri ki en na magpa-
dayon pa ta pagbuat ta sala tak an-
duni naluwas ki tenged ta kaluoy ta
Dyos, dili tenged ta ate na pagsunod
ta mga papatuman ki kiten?” Simpri
dili igo!
16 Nlaman nyo na daw indi ki
gapaulipen, iya na pagbeet ate na tu-
manen! Iling man tan, daw magpa-
dayon ki ta pagbuat ta sala, ulipen ki
ta sala. Daw ulipen ki ta sala, maage-
man ta silot na ula katapusan. Piro,
daw magpasakep ki naan ta Dyos na
gatuman ki ta iya na pagbeet, kiten
i iya na mga manugsirbi. Gani, daw
magpasakep ki naan ta Dyos, buaten
ki din na matareng.
17 Gapasalamat a ta Dyos tak kyo
yan na dati mga ulipen ta sala, an-
duni terek ta inyo na tagipusuon inyo
na pagsunod ta mga tudlo na naba-
ton nyo.
18 Palibri kaw en ta Dyos alin ta
pag-ulipen ta sala daw anduni pirmi
kaw gabuat ta miad bilang mga
manugsirbi ta Dyos.
19 Pagamit ko isturya na kiten
paanggid ta mga ulipen aged
maintindian nyo ta usto ake i na
patudlo na bellay maintindian. Ta
dati, papaulipen nyo inyo an na
kaugalingen naan ta sala na gabuat
kaw ta makagayya. Tenged iling tan
inyo na buat, gadugang pa gid man
buat nyo an ta sikad malain. Anduni,
ialad nyo inyo an na kaugalingen
ta pagbuat ta miad. Daw iling tan
buaten nyo, inyo na kaugalingen iya
ta Dyos daw iya nang na pagbeet inyo
an na tumanen.
20 Na ulipen kaw pa kan-o ta sala,
ula ta inyo na isip na dapat kaw mag-
buat ta mga makapalipay ta Dyos.
21 Ino gid pulos ta mga nabuat nyo
na ulipen kaw pa ta sala na anduni
nagayya kaw na iling sa inyo na
pabuat? Ula gid pulos! Tenged ta
inyo na pabuat, igo nang daw maage-
man nyo silot na ula katapusan.
22 Anduni, tenged nalibri kaw
en alin ta pag-ulipen ta sala daw
gapasakep kaw man en ta Dyos,
sarang kaw en na magtuman ta
kabebet-en din daw naangken nyo
man en kabui na ula katapusan
23 tak bayad an ta pagbuat ta sala
silot na ula katapusan, piro libri an
na atag ta Dyos kabui na ula katapu-
san para ki kiten na sakep ki Jesu-
Cristo na ate na Ginuo.

7

Ambal Pablo Parti Ta Mga Sinulat Moises

1 Kyo na mga utod ko, nlaman ko
na maintindian nyo ambalen ko i tak
kyo yan mga ittaw na kaintindi ta
paumaw na mga kasuguan. Nlaman
nyo gid na naan ki sakep ta mga ka-
suguan asta nang na kiten i bui pa.
2 Alimbawa, bai an na may sawa,
mintras bui pa iya na sawa kanen an
naan sakep ta sugo ya na dili pwidi na
mangasawa isab ta duma. Piro, daw
napatay en iya na sawa, ula en kanen
sakep ta iling an tan na kasuguan.
Pwidi man en kanen an mangasawa
isab ta duma.

3 Daw mangasawa isab kanen an
mintras bui pa iya na sawa, kanen an
gaintra ta mama. Piro, daw napatay
en iya na sawa, ula en kanen sakep
ta iling an tan na kasuguan. Beet
ambalen na daw mangasawa kanen
isab, ula kanen gaintra ta mama.
4 Mga utod ko, iling ki man tan.
Mga Sinulat Moises paryo ate na
sawa na patay en na yon man ula ki
en naan ta dalem ta sinulat ya tenged
Cristo napatay bilang alad para ta ate
na mga sala. Anduni paryo may bag-
o ki en na sawa tak kiten i naan en ki
kanen na pabannaw ta Dyos na yon
man Cristo. Anduni kiten naan en ki
Cristo aged magsirbi ki naan ta Dyos
daw magbuat man ta miad.
5 Ta dati ta na kabui na gasunod ki
pa ta ate na kaugalingen na liag, mga
buat na nlaman ta na kuntra ta mga
sugo na naan ta Mga Sinulat Moises,
yon pa gid liag ta na buaten daw
gadugang pa gid ate na pagbuat ta
malain. Tenged ta malain ta na mga
buat, dapat nang gid na masintin-
syaan ki ta silot na ula katapusan.
6 Piro, ula ki en naan ta dalem ta
Mga Sinulat Moises. Ta dati ta na
kabui na salig ta pa na maluwas ki
paagi ta ate na pagsunod ta Mga Sin-
ulat Moises, kiten i paryo mga biag
na pabuat na suguon. Anduni, dili
en iling tan ate na isip tak kiten i ula
en naan ta dati ta na kabui. Anduni
magsirbi ki ta Dyos ta bag-o na paagi
na ate an na pasunod Dyos Ispiritu
Santo, dili ta dati na paagi na ate ya
na pasunod Mga Sinulat Moises.
7 Tenged ta ake na paambal na
ula ki en naan ta dalem ta Mga
Sinulat Moises, basi may mag-insa,
“Beet ambalen na Mga Sinulat Moises
malain?” Sabat ko na dili malain tak
daw ula Mga Sinulat Moises, ula ko
nlami na nakasala a. Alimbawa, sugo
ta Dyos na iling ti, “Dili no pangabu-
ton dili an imo.”* Daw ula sugo na
iling tan, ula ko nlami na malain pla
magpangabot an ta dili ake.
8 Piro, na nlaman ko na kuntra ta
mga sugo ta Dyos na pangabuton ko
dili an ake, gadugang pa gid liag ko na
mag-isip ta iling tan tenged ta ake na
liag na magbuat ta sala. Daw ula mga
sugo parti daw ino kuntra na buaten,
ula ko nlami na sala mga buat ko daw
ula man inta gadugang ake an na liag
na magbuat ta sala.
9 Na ula ko pa nlami kan-o mga
sugo ta Dyos na naan ta Mga Sinulat
Moises, ta ake na isip, ula a nakasala.
Piro, na natudluan a ta mga sugo,
naintindian ko en na nakasala a daw
bayad ta ake na sala na dapat mas-
intinsyaan a ta silot na ula katapu-
san.
10 Tenged ta ake na inagian,
naintindian ko na bisan naan ta mga
sugo ta Mga Sinulat Moises nakita
ta paagi na maangken kabui na ula
katapusan, masintinsyaan a man
gyapon ta silot na ula katapusan
tenged ula a sarang na magtuman ta
tanan na mga sugo.
11 Paryo na naluko a ta liag ko
na magbuat ta sala tak imbis na
maangken ko kabui na ula katapusan
paagi ta ake na pagtuman ta mga
sugo, masintinsyaan a ta silot na ula
katapusan tenged ula a sarang na
magtuman ta tanan na mga sugo.
12 Gani, igo gid Mga Sinulat Moises
tenged naan alin ta Dyos daw tanan
na mga sugo na naan ta mga sinulat
ya igo daw matareng tenged iya ta
Dyos na mga sugo.
13 Basi may mag-insa parti ta paam-
bal ko, “Daw matuod na matareng
mga sugo na naan ta Mga Sinulat
Moises, man-o tak mga sinulat ya
tenaan na masintinsyaan ki ta silot
na ula katapusan?” Sabat ko na dili
igo isip na iling tan tak masintin-
syaan ki tenged ta ate na liag na mag-
buat ta sala. Paagi ta matareng na
mga sugo nlaman ta na sala gid ate
na mga malain na buat daw dapat
ki masintinsyaan ta silot na ula kat-
apusan. Nlaman ta man paagi ta
matareng na mga sugo na sikad gid
malain ate na mga sala.

* **7:7** Exodo 20:17; Deuteronomio 5:21

Gakuntraay Miad an Daw Malain Naan Ta Ate Na Isip

14 Nlaman ta na Mga Sinulat Moises
alin ta Dyos daw parti man ta iya na
kabebet-en na dapat tumanen. Piro,
ino pagtuman ko? Ittaw a nang na
nakasala daw ulipen a man ta sala.
15 Kaysan, dili ko maintindian ake
na kaugalingen. Mga liag ko na
buaten, dili ko mabuat. Piro, mga
malain na dili ko liag buaten, yon ake
na pabuat.
16 Tenged nlaman ko na sala buat
ko ya na malain na dili ko liag na
buaten, beet ambalen na gapati a na
mga sugo ya na naan ta Mga Sinulat
Moises matareng.
17 Gani, dili yaken mismo gabuat
an ta malain na dili ko liag na buaten.
Ake na liag na magbuat ta sala, yon
gadala ki yaken na buaten ko malain
an.
18 Nlaman ko na ula a sarang na
magbuat ta miad. Beet ambalen,
naan ta ake na kaugalingen liag ko na
magbuat ta miad, piro dili ko mabuat.
19 Miad an na liag ko buaten, dili
ko mabuat. Piro, malain ya na dili
ko liag na buaten, padayon ko na
pabuat.
20 Daw buaten ko dili ko ya liag
na buaten, beet ambalen dili yaken
mismo gabuat an. Ake na liag na
magbuat ta sala, yon gadala ki yaken
na magbuat ta iling tan.
21 Napanilagan ko man na iling ti
pirmi ake an na nabuat: Na liag ko
na magbuat ta miad, dili ko madayon
tenged ta ake na liag na magbuat ta
malain.
22 Naan gid ta ake na nakem liag an
na magtuman ta mga sugo ta Dyos,
23 piro napanilagan ko na dili il-
ing tan ake na pabuat. Naan ta ake
na isip gakuntraay ake an na liag
na magbuat ta sala daw ake man na
liag na magbuat ta miad. Yaken i
paryo gid ta isya na biag na pabuat na
ulipen tak pirmi ko pasunod ake an
na liag na magbuat ta sala.
24 Kaluluoy a gid! Kino makalibri ki
yaken alin ta ake na liag na magbuat
ta sala na tenaan na masintinsyaan a
ta silot na ula katapusan?
25 Dyos nang gid daw gapasalamat
a gid ki kanen na paagi ta ate na
Ginuo Jesu-Cristo, palibri a din! Gani,
iling a ti anduni: Naan ta ake na
nakem liag ko an na magsunod ta
kabebet-en ta Dyos, piro nadala a
man ta ake na liag na magbuat ta sala.

8

Bag-o Na Kabui Paagi Ta Dyos Ispiritu Santo

1 Gani, dili en masintinsyaan ta
silot na ula katapusan mga ittaw an
na sakep ki Jesu-Cristo.
2 Iling tan gid tak nalibri ki alin ta
ate na kaugalingen na liag na gadala
ki kiten na magbuat ta sala daw nal-
ibri ki man alin ta silot na ula kata-
pusan tenged mga ittaw na sakep ki
Jesu-Cristo paatagan ta Dyos Ispiritu
Santo ta bag-o na kabui.
3 Ula ki nalibri paagi ta ate na pag-
sunod ta Mga Sinulat Moises tak ula
ki sarang na magsunod tenged ate
an na pasunod ate na kaugalingen
na liag. Tenged ula ki sarang, pal-
ibri ki ta Dyos paagi ta iya na Bata
na papadala din naan ta kalibutan i
aged silutan para ta ate na mga sala.
Cristo na Bata din papadala na natao
na kanen ittaw man paryo ki kiten
na mga ittaw na mga nakasala, piro
kanen ula nakasala. Paagi man ta
pabuat Cristo, libri ki en alin ta ate
na kaugalingen na liag na gadala ki
kiten na magbuat ta sala.
4 Iling tan pabuat ta Dyos aged
kabigen ki din na natuman ta en
matareng din na mga sugo na naan
ta Mga Sinulat Moises. Anduni, ula ki
en gasunod ta ate na kaugalingen na
liag. Ate an na pasunod Dyos Ispiritu
Santo na gaubay ki kiten.
5-6 Mga ittaw an na iran na kau-
galingen na liag pasunod danen,
pirmi naan ta iran na isip daw ino
makapalipay nang para ta iran na
kaugalingen. Mga ittaw na iran na
pabuat iling tan, ula danen naangken
matuod na kabui. Piro, mga ittaw

an a na iran na pasunod liag ta Dyos Ispiritu Santo, pirmi naan ta iran na isip daw ino makapalipay ta Dyos Ispiritu Santo. Mga ittaw na iran na pabuat iling tan, naangken danen matuod na kabui daw nabaton man katawwayan na alin ta Dyos.

7 Mga ittaw an na pirmi naan ta iran na isip daw ino makapalipay nang an para ta iran na kaugalingen, danen an mga kuntra ta Dyos daw dili man magpasakep naan ta iya na mga sugo. Ta matuod impusibli na danen an magpasakep tak ula danen sarang na magbuat ta iling tan.

8 Iling an tan na mga ittaw na iran na liag na magbuat ta malain pasunod danen, impusibli na danen an makapalipay ta Dyos.

9 Piro, kyo yan a, ula nyo pasunod inyo na kaugalingen na liag. Pasunod nyo liag an ta Dyos Ispiritu Santo tenged kanen an naan ki kyo. Daw kino na ula naan ki kanen Dyos Ispiritu Santo na papangako Cristo na mag-ubay ki kiten na mga gatuo, kanen an dili iya Cristo.

10 Piro kyo an, tenged Cristo naan ki kyo, bisan mapatay kaw na lawa nyo malunot tenged iling tan silot ta ate na sala, naan man gyapon ki kyo kabui na ula katapusan na paatag ta Dyos Ispiritu Santo tak pabuat kaw ta Dyos na matareng.

11 Tenged Dyos Ispiritu Santo naan ki kyo, bannawen kaw ta Dyos. Iling tan buaten ta Dyos tak kanen na gabannaw ki Jesu-Cristo, magbannaw man ta inyo na mga lawa paagi ta Dyos Ispiritu Santo na naan ki kyo aged mabui kaw isab.

12 Gani, mga utod ko, dapat gid na ate an na sunuron liag ta Dyos, dili ate na kaugalingen na liag

13 tenged daw inyo an na sunuron inyo na kaugalingen na liag, impusibli na maluwas kaw alin ta silot na ula katapusan. Piro, daw paagi ta tabang ta Dyos Ispiritu Santo dilian ta en ate na mga buat na alin ta ate na kaugalingen na liag na kuntra ta liag ta Dyos, may kabui ki na ula katapusan.

14 Tanan na mga ittaw na gatuman ta Dyos Ispiritu Santo, danen an mga bata ta Dyos.

15 Dyos Ispiritu Santo an paatag ki kiten dili para madlek ki pa gyapon naan ta Dyos paryo ta adlek ta isya na suguon naan ta iya na amo. Paatag Dyos Ispiritu Santo an ki kiten para imuon ki din na mga bata ta Dyos. Tenged naan en kanen ki kiten, pwidi ta en umawen Dyos an, “Amay ko!”

16 Dyos Ispiritu Santo mismo gapamatuod naan ta ate na tagipusuon na kiten i mga bata ta Dyos.

17 Tenged mga bata ki ta Dyos, mabaton ta daw ino na pribiliyo na patagana din para ta iya na mga bata daw mabaton ta man daw ino nabaton Cristo. Isya pa, mabot adlaw na ilabet ki man ta datas na katengdanan na iya Cristo. Piro, daw liag ta na kiten may datas na katengdanan duma ki Cristo, kinanglan na mabaton ta mga buaten kuntra ki kiten tenged ta ate na pagsunod ki kanen na yon man paryo na kiten i duma ki kanen na naagian din mga buat kuntra ki kanen.

Kaayaran Na Patagana Ta Dyos Para Ta Mga Ittaw Na Pakabig Din Na Iya Na Mga Bata

18 Daw ino man na mga malain na buat kuntra ki kiten na naagian ta anduni, para ki yaken sise nang daw ikumparar ta bakod ta na kalipay naan ta adlaw na ipakita ta Dyos ki kiten datas an na katengdanan na iatag din naan ta iya na mga bata.

19 Tanan na mga pabuat ta Dyos paryo na danen galangkag na ipakita din daw kino matuod na mga bata din.

20 Galangkag danen tak maskin danen an naan pa ta dalem ta iya na sumpa na dili danen maimo na tumanen pagbeet din ta iya na pagbuat ki danen, may paglaem pa na mabot adlaw na malibri danen an alin ta sumpa. Na pasintinsyaan ta Dyos una na mga ittaw anay pa sa tenged ta sala, naumid man tanan

na mga pabuat din naan ta kalibutan daw kalangitan. Tanan pasumpa dili tenged ta iran na liag. Pasumpa tanan tenged ta liag ta Dyos. Piro, pasumpa din danen an na may paglaem
21 na mabot adlaw na danen an malibri alin ta kamatayen na dili en danen an malunot o masamad, daw bag-uon din man danen an na duma ta iya na mga bata.
22 Nlaman ta na asta anduni na ula pa natabo iran na patagaran, danen tanan nakulian gid na paryo ta bai ta iya na pagbata.
23 Dili nang mga pabuat ta Dyos kabatyag ta iling tan, kiten i man na kabaton en ta Dyos Ispiritu Santo na bilang una na atag alin ta Dyos, sikad gid ate na paglangkag ta adlaw na iatag ta Dyos ki kiten tanan ya na kaayaran na patagana din para ta mga pakabig din na iya na mga bata na yon man ate na lawa bag-uon din.
24 Sikad gid ate na paglangkag tak na naluwas ki, nlaman ta na iling tan ate na palaeman na tanan bag-uon ta Dyos. Daw natuman en palaeman ya, simpri dili en kinanglan na maglaem ki pa tak ula bisan kino galaem pa para ta natuman ya en!
25 Daw ate na palaeman ula pa natuman, magpadayon ki nang ta paglangkag.
26 Ta mga kabellay na naagian ta, ate na mga palaeman bakod na tabang aged magpadayon ki ta paglangkag. Iling man tan Dyos Ispiritu Santo tak daw galuya ate na pagtuo, kanen an bakod na tabang ki kiten. Kaysan dili ta mlaman daw ino ipangamuyo ta, piro Dyos Ispiritu Santo an, kanen mismo gapakiluoy gid para ki kiten ta mga pakiluoy na dili ta maambal.
27 Dyos an, kanen nalam daw ino naan ta ate na tagipusuon daw nlaman din man daw ino ipakiluoy ta Dyos Ispiritu Santo tenged pirmi sunod ta liag ta Dyos mga pakiluoy an ta Dyos Ispiritu Santo para ta mga ittaw na iya ta Dyos.
28 Nlaman ta na bisan ino pa ate na maagian, tanan buaten ta Dyos para ta kayaran ta mga gagugma ki kanen na yon man mga papili din sunod ta iya na plano.
29 Bag-o pabuat ta Dyos kalibutan i, nlaman din daan daw kino magtuo ki kanen. Naplano din man en na bag-uon din mga magtuo an para danen an magparyo ki Jesus na iya na Bata aged Jesus an paryo panganay ta mga gatuo na yon man mga pakabig din na iya na mga bata.
30 Daw kino na naan daan ta plano din na bag-uon na magparyo ki Jesus, gabot adlaw na pabetang din naan ta iran na isip na magtuo ki kanen. Daw kino gatuo ki kanen, pabuat din na matareng. Daw kino na pabuat din na matareng, sigurado na ipalabet din man ta datas na katengdanan na iya Cristo.

Gugma Ta Dyos Ki Kiten

31 Ino maambal ta parti ta tanan ya na nasambit ko? Nlaman ta gid na tenged buaten ta Dyos tanan para ta ate na kayaran, ula gid may makapirdi ki kiten.
32 Bisan kaugalingen din na Bata anda kanen an na intriga din na masintinsyaan ta kamatayen para ki kiten. Tenged iling tan pabuat din naan ta iya na Bata para ki kiten, impusibli na dili din man iatag tanan na para ta ate na kayaran.
33 Ula gid en may mag-akusar kuntra ki kiten naan ta tubangan ta Dyos tenged Dyos gid mismo gabuat ki kiten na kiten matareng.
34 Kino mag-usgar na mambal naan ta tubangan ta Dyos na dapat ki sintinsyaan ta silot na ula katapusan? Ula gid tenged Jesu-Cristo an napatay daw nabannaw daw gamungko naan tengnged ta Dyos naan dapit ta tuo na may katengdanan kanen na gapakiluoy naan ta Dyos para ki kiten.
35 Gani, ula may makapegeng ki Cristo ta iya na paggugma ki kiten maskin na maagian ta mga gamo, kalised, may kuntra na magpangabot

ki kiten, letem, kakulian ta pangabui,
piligro daw maski may magpatay ki
kiten.
36 Iling tan na mga inagian paryo
man ta ambal naan ta sinulat na pu-
long ta Dyos na gambal Ari David ki
kanen,
“Tenged ta ame na pagtuo ki kaon,
adlaw-adlaw ame na kabui
pirmi naan ta piligro.
Paryo kay ta mga karniro na
iyawen.” *
37 Piro maskin iling tan ate na maa-
gian, masarangan ta man gyapon
paagi ta tabang Jesu-Cristo na
gagugma ki kiten na paryo na kiten
i subla pa ta mga gadaag ta gira.
38 Gasalig a gid na ula may makape-
geng ta Dyos ta iya na paggugma ki
kiten maski ate na kamatayen daw
kabui, maski mga angil daw mga
malain na ispiritu, mga natabo an-
duni daw mga matabo pa,
39 maski mga may gaem, mga naan ta
apaw daw naan ta dalem ta kalibutan
daw maski ino pa na mga nabuat ta
Dyos. Ula gid may makapegeng ta
Dyos ta iya na paggugma ki kiten na
papakita din paagi ki Jesu-Cristo na
ate na Ginuo.

9

Mga Linai Israel

1 Liag ko na mlaman nyo na ake i na
ambalen matuod gid. Tenged yaken
sakep ki Cristo daw tenged man na
Dyos Ispiritu Santo na naan ki yaken
gagiya ta ake na isip, nlaman ko na yi
na ambalen dili bula:
2-3 Sikad gid ake na kasebe daw dili
man mapegengan kasakit an ta ake
na tagipusuon tenged ta mga paryo
ko na linai Israel* na ula gatuo ki
Cristo. Daw pwidi nang, yaken nang
en sumpaen ta Dyos na mabelag ki
Cristo para mga paryo ko na linai
Israel maluwas alin ta silot ta Dyos.
4 Kiten na mga linai Israel kaba-
ton ta tama na pribiliyo tenged kiten
mga ittaw na iya na pinili. Pakabig
ki ta Dyos na iya na mga bata daw
papakita din man na kanen gid Dyos
na gaduma ki kiten. Gabuat kanen ta
mga kasugtanan ki kiten daw paatag
din man iya an na mga sugo paagi
ta Mga Sinulat Moises. Natudluan ki
en daw ino matuod na pagsimba ki
kanen daw kabaton man ta iya na
mga pangako.
5 Ate na alinan bantog na mga
kaapuan na danen Abraham, Isaac
daw Jacob daw naan alin ta ate na
kaapuan Cristo an natao. Salamat
ta Dyos na gadumala ta tanan daw
kabay pa na dayawen kanen an asta
ta ula katapusan. Amen.
6 Paambal ko i parti ta mga paryo
ko na linai Israel na ula gatuo ki
Cristo dili beet ambalen na ula na-
tuman ta Dyos iya na mga pangako
naan ta mga linai Israel tak dili tanan
na linai Israel matuod na mga ittaw
na iya ta Dyos.
7 Iling man tan, dili tanan na mga
linai Abraham pakala na matuod na
mga bata din na kabaton ta mga pan-
gako ta Dyos. Ambal ta Dyos ki Abra-
ham, “Mga linai nang Isaac kalaen ko
na imo na mga linai.”†
8 Beet ambalen mga pakala na mga
bata ta Dyos danen nang na mga linai
Abraham na paagi ki danen natuman
pangako ta Dyos ki kanen.
9 Yi pangako ta Dyos ki kanen,
“Ta sunod na taon, ta iling man ti
na timpo, Sara an may bata en na
mama.”‡
10 Dili nang nyan, isipen ta paam-
bal ta Dyos ki Rebeca na sawa ta ate
na kaapuan na Isaac parti ta iran na
mga bata na kapid.
11-12 Na ula pa natao kapid ya na
danen Esau daw Jacob daw ula pa
man danen an may nabuat na miad
o malain, gambal daan Dyos an ki

* **8:36** Mga Salmo 44:22 * **9:2-3** *Mga linai Israel* beet ambalen mga Judio tak mama na ngaran din Israel alinan ta mga Judio. Pwidi nyo mabasa parti ki *Israel* daw parti man ta mga *Judio* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **9:7** Genesis 21:12 ‡ **9:9** Genesis 18:10, 14 § **9:11-12** *Genesis 25:23*

Rebeca, “Magulang an magsirbi naan
ta mangngod.”§ Paagi ta iya na am-
bal, papakita din isab na padayon
din na iya an na pagpili ta mga it-
taw na kabigen din na iya na mga
bata tenged nang ta iya na plano, dili
tenged ta pabuat ta mga ittaw.
13 Naan ta iya na sinulat na pulong
gambal kanen,
“Jacob an palangga ko,
piro Esau an a dili.”*
14 Basi may mag-insa, “Tenged Ja-
cob an palangga ta Dyos piro Esau
an a dili, beet ambalen taan dili usto
buat ya ta Dyos?” Sabat ko na simpri
usto tanan din na buat.
15 Paryo ta iya na ambal ki Moises
anay pa sa,
“May kaluoy a naan ta liag ko na kalu-
uyan
daw gatabang a naan ta liag ko
na tabangan.”†
16 Gani, pabuat ta Dyos sunod nang
ta iya na kaluoy, dili sunod ta liag o
pabuat ta mga ittaw.
17 Iling man tan naan ta sinulat na
pulong ta Dyos na kanen an gambal
naan ta Paraon na ari ta lugar na
Egipto,
“Kaon yan paimo ko na ari para
ipakita ko bakod ko na gaem
paagi ta mga pabuat ko ki kaon
aged mabantog a naan ta bilog
na kalibutan.”‡
18 Gani, naluoy Dyos an naan ta mga
ittaw na liag din kaluuyan daw papa-
sutil din mga ittaw an na liag din na
magsutil.
19 Basi may mag-insa ki yaken,
“Daw matuod na pabuat ta Dyos daw
ino liag din na buaten naan ta mga it-
taw, man-o tak pasaway din pa kiten i
na ula man ittaw na sarang magkun-
tra ta iya na liag?”
20 Yi sabat ko ki kanen na mag-insa
ta iling tan: Kino ka gid na magrik-
lamo ta iling tan naan ta Dyos? Ino,
ittaw an na pabuat nang magriklamo
naan ta gabuat ki kanen na ambalen
din, “Man-o tak paimo a no na iling
ti?”§
21 Paryo ta manugbuat ta kuron,
daw ino liag din na buaten naan
ta isya na namasa na lunang, may
matareng kanen an na buaten din
lunang an na kuron na maalen o
baratuon nang.
22 Iling man tan Dyos an. May
matareng kanen an daw liag din na
ipakita iya na kagilek daw gaem. Piro
bisan iling pa tan, palangkaw din iya
na pasinsya naan ta mga ittaw na
dapat sintinsyaan ta silot na ula kat-
apusan
23 aged ipakita din mga kaayaran
na atag din ki kiten na mga kaluuyan
daw papili din man daan na ilabet ta
kalipay naan ki kanen.
24 Yon na kiten i na mga ittaw na
papili din dili nang tanan alin ta mga
linai Israel, alin ki man ta mga dili
linai Israel.
25 Iling man tan nasulat naan ta
libro na Oseas anay pa sa na Dyos
gambal,
“Bisan mga ittaw an na dili ake,
umawen ko na ‘ake na mga ittaw’
daw mga ittaw na ta dati ula ko pa-
palangga,
anduni danen an ‘ake na mga
pinalangga’.”*
26 “Mga ittaw ya na kan-o i paam-
balan ko,
‘Kyo dili ake na mga ittaw,’
danen umawen na ‘mga bata ta
bui na Dyos’.”†
27 Isaias man gambal parti ta mga
linai Israel,
“Bisan pa mga linai Israel magtama
na paryo katama ta pantad naan
ta baybay,
sise nang ki danen mabilin na
maluwas
28 tenged tumanen ta Ginuo Dyos iya
na naambal na
iatag din en silot
naan ta mga ittaw ta kalibutan i
na ula gatuo ki kanen
daw dili din man en palugayen.”‡

* **9:13** Malakias 1:2-3 † **9:15** Exodo 33:19 ‡ **9:17** Exodo 9:16 § **9:20** Isaias 29:16, 45:9 * **9:25** Oseas 2:23 † **9:26** Oseas 1:10 ‡ **9:28** Isaias 10:22-23

29 Isaias gambal man,
“Daw kiten na mga linai Israel
ula kaluuyi ta Ginuo Dyos Na Makagagaem
na may mabilin ki kiten na maluwas,
sigurado gid na marwad ki paryo ta mga ittaw
naan ta mga banwa na Sodoma daw Gomora.”§
30 Tenged anduni mga dili linai Israel pabaton man ta Dyos, ino maambal ta? Iling ti ake na maambal: Mga ittaw an na dili linai Israel bisan ula gaprusigir na danen an buaten na matareng, danen an pabuat din na matareng tenged ta iran na pagtuo ki Cristo.
31 Piro, mga linai Israel na gaprusigir na buaten na matareng paagi ta iran na pagsunod ta Mga Sinulat Moises, ula danen naangken iran na pangita.
32 Basi may mag-insa na man-o na iling tan? Sabat ko na ula danen naangken iran na pangita tak ula danen gaprusigir na maangken paagi ta pagtuo. Gasalig danen an ta iran na pagsunod ta Mga Sinulat Moises, piro dapat na gatuo nang danen an naan ki Cristo. Tenged na Cristo an pasintinsyaan ta kamatayen naan ta krus, dili danen mabaton na kanen an manluluwas na papadala ta Dyos. Tenged Cristo an ula danen nabaton, kanen an paryo ta bato na nasandaran danen paryo ta ambal ta Dyos naan ta iya na sinulat na pulong,
33 “Lagen nyo! May papadala a
naan ta syudad Sion.*
Paryo kanen ta bato na masandaran
daw paryo man ta unay na bato na tenaan na mga ittaw madagpa.
Piro, bisan kino na magtuo ki kanen,
dili magayyaan tenged ki kanen.”†

10

1 Mga utod ko ki Cristo, parti ta mga linai Israel na yon man mga paryo ko na mga Judio gaandem a gid para ki danen daw gapangamuyo a man ta Dyos na danen an maluwas alin ta iya na silot.
2 Gapamatuod a na danen an gatingwa gid na magtuman ta liag ta Dyos, piro ula danen naintindii ta usto daw ino makapalipay an ta Dyos.
3 Ula danen naintindii paagi an na iya ta Dyos na danen an buaten din na matareng. Gatingwa man gyapon danen an na magsunod ta paagi an na salig danen na igo aged danen an buaten na matareng. Tenged pasunod nang danen iran na paagi, ula danen gapasakep ta paagi na iya ta Dyos na danen an buaten na matareng.
4 Iya an ta Dyos na paagi pagtuo ki Cristo tak paagi ki Cristo natuman ta Dyos iya na plano na pasugid naan ta Mga Sinulat Moises. Gani, mga ittaw na magtuo ki Cristo, danen an buaten din na matareng.
5 Parti ta pagsunod ta mga ittaw ta Mga Sinulat Moises para danen an buaten na matareng, iling ti naan ta sinulat Moises, “Daw kino gasunod gid ta tanan na mga sugo na naan ta yi na sinulat, mangabui kanen an na malipay Dyos an ki kanen tenged ta iya na pagsunod.”*
6 Piro, parti ta pagtuo ta mga ittaw aged danen an buaten na matareng, may ambal naan ta Mga Sinulat Moises na pamatuod na dili bellay para ta mga ittaw na danen an magtuo. Iling ti nasulat ya: “Dili ka mag-isip na ‘Kinanglan may miling naan ta langit’ ”† na beet ambalen kamangen dya Cristo an daw dleen di naan ta ebes i para mlaman ta daw ino na paagi na maluwas ki alin ta silot ta Dyos. Dili igo daw iling tan isip nyo

§ **9:29** Isaias 1:9 Naan ta Genesis 19:1-29 pwidi nyo mabasa isturya an parti ta sikad malain na mga pabuat ta mga gistar naan ta Sodoma anay pa sa daw pagsilot man ta Dyos ki danen. * **9:33** *Jerusalem* paumaw man na *Sion.* † **9:33** Isaias 8:14, 28:16 * **10:5** Levitico 18:5 † **10:6** Deuteronomio 30:12

an tak kailing di en Cristo an aged maluwas ki.
7 Nasulat pa gid, “Dili ka man mag-
isip na ‘Kinanglan may miling naan
ta lugar ta mga patay’ ”‡ na beet am-
balen kamangen dya Cristo an daw
dleen di. Dili igo daw iling tan isip
nyo an tak nabannaw en kanen an.
8 Isipen nyo daw ino pa nasulat an
Moises. Nasulat din iling ti:
“Mga ambal ta Dyos dili madyo ki
kaon
tak naan en ta imo na baba
daw naan man en ta imo na tagi-
pusuon.”§
“Mga ambal ta Dyos” beet ambalen
mga pawali nay ki kyo parti ta pagtuo
ki Cristo.
9 Iling ti pawali nay: Daw iambal no
na gapati ka na Jesus, kanen Ginuo
daw terek ta imo na tagipusuon mag-
pati ka na kanen pabannaw ta Dyos,
maluwas ka alin ta silot ta Dyos.
10 Iling tan paagi na maluwas tenged
daw kino na terek ta iya na tagi-
pusuon iya na pagpati na Jesus an
pabannaw, kanen an pabuat ta Dyos
na matareng. Daw kino gambal na
kanen an gapati na Jesus an Ginuo,
naluwas kanen an.
11 Naan ta sinulat na pulong ta Dyos
may ambal,
“Bisan kino na magtuo ki kanen
dili magayyaan tenged ki ka-
nen.”*
12 Beet ambalen na pagtratar an ta
Ginuo Dyos ta bisan kino na gatuo
paryo nang, mga Judio man daw mga
dili-Judio tak ula duma na Ginuo ta
tanan na mga gatuo daw dili, kanen
nang daw naan ta tanan na mga gan-
gayo ta kaluoy ki kanen paatag din
mga kaayaran an na subla pa ta iran
na kinanglan.
13 Naan ta sinulat na pulong ta Dyos
may ambal,
“Tanan na mga mangayo naan ta
Ginuo ta kaluoy na danen
an luwasen din, sigurado gid
maluwas.”†
14 Piro, basi may mambal ta iling
ti: Impusibli na mga ittaw mangayo
ta kaluoy naan ta Ginuo na danen
an ula gatuo ki kanen daw impusi-
bli man na danen an magtuo na ula
pa danen kamati ta minsai parti ki
kanen. Impusibli na minsai an ma-
matian danen na ula may magwali ki
danen
15 daw impusibli man na may mag-
wali na ula may papadala Dyos an.
May ambal Isaias naan ta sinulat na
pulong ta Dyos, “Bakod gid na kalipay
ta mga ittaw daw mabot mga gasugid
an ta miad na balita!”‡
16 Piro, dili tanan na mga linai Is-
rael gapati ta miad na balita paryo
ta naambal Isaias, “O Ginuo Dyos,
paryo ula may gabaton ta ame na
pasugid!”§
17 Nlaman ta gid na mga ittaw an
gatuo tenged ta iran na namatian na
miad na balita. Nlaman ta man na
namatian danen miad na balita paagi
ta pagwali ki danen parti ki Cristo.
18 Piro, basi may mag-insa, “Ino, ula
namatian ta mga linai Israel miad na
balita?” Sabat ko na simpri namatian
danen tak naan ta sinulat na pulong
ta Dyos may ambal,
“Iran na minsai namatian naan ta
bisan indi nang na lugar
daw iran na mga paambal
kalambot naan ta bilog na
kalibutan.”*
19 Basi may mag-insa pa gid, “Ino, ula
naintindii ta mga linai Israel minsai
an na iran na namatian?” Sabat ko na
naintindian danen, piro gapabengn-
gel nang danen an paryo ta ambal ta
Dyos naan ta sinulat Moises parti ki
danen. Ambal ta Dyos,
“Paimunon ta kyo daw pagileken
man
paagi ta ake na kaluoy naan ta
mga ittaw na dili linai Israel
na papakalain nyo daw pakabig
man na mga ittaw na dili
kaintindi.”†

‡ **10:7** Deuteronomio 30:13 § **10:8** Deuteronomio 30:14 * **10:11** Isaias 28:16 † **10:13** Joel 2:32
‡ **10:15** Isaias 52:7 § **10:16** Isaias 53:1 * **10:18** Mga Salmo 19:4 † **10:19** Deuteronomio 32:21

20 Sikad pa gid prangka Isaias naan ta
iya na sinulat na Dyos gambal parti ta
mga ittaw na dili linai Israel,
"Nakita a ta mga ittaw na ula
gangita ki yaken.
Papakala ko ake na kaugalingen
naan ki danen na ula gausisa
parti ki yaken."‡
21 Piro, parti ta mga linai Israel gam-
bal Dyos an,
"Bilog na adlaw gatagad a
na marani ki yaken ake an na
mga ittaw,
piro sutil danen an
daw dili man miag na magtuman
ki yaken."§

11

1 Basi may mag-insa, "Tenged mga
linai Israel dili miag magtuman ta
Dyos, ino, pasikway din danen an na
iya na mga ittaw?" Sabat ko na simpri
dili! Yaken mismo pamatuod na ula
din pasikway mga Israelinen. Yaken i
isya na Israelinen na yon man alinan
ko na kaapuan Abraham daw naan
man ta dusi na mga mama na bata
Israel ake na alinan Benjamin.
2 Ula din pasikway mga ittaw na
anay pa sa papili din daan na danen
buaten din na iya na mga ittaw. Sig-
urado na nlaman nyo isturya naan ta
iya na sinulat na pulong parti ki Elias
na Elias ya gariklamo naan ki kanen
tenged ta pabuat ta mga linai Israel.
3 Ambal Elias, "O Ginuo Dyos, pa-
patay danen imo an na mga manug-
sugid na prupita daw pasamad mga
alaran na betangan ta mga paalad
para ki kaon. Yaken nang en nabilin
daw liag a pa danen na patayen."*
4 Piro, sabat ta Dyos ki kanen, "May
anen pa na nabilin na gasirbi ki
yaken pitto libo na mama na ula gid
gasimba ki Baal."†
5 Iling man tan anduni. May
nabilin na pila ki kiten na mga linai
Israel na napili ta Dyos na matuod na
mga ittaw din tenged miad gid kanen
an.
6 Iya na pagpili ki kiten dili tenged
ta ate na mga buat. Papili ki din
tenged kanen miad gid. Daw iya na
pagpili ki kiten pabasi naan ta ate na
mga buat paryo ta isip ta duma na
mga ittaw, dili ta maambal na Dyos
an miad ki kiten.
7 Gani, dili tanan na mga linai Is-
rael kaangken ta iran na paandem na
danen an buaten ta Dyos na danen
matareng. Mga matuod na napili din,
danen kaangken. Piro, duma an a
ula kaangken tak papasutil din da-
nen an.
8 Iling man tan ambal naan ta iya
na sinulat na pulong parti ki danen
na papasutil din,
"Pabuat ta Dyos na iran na isip
paryo ta isip ta ittaw na
gatunuga
na ula kalibutan ta maskin ino.
Asta anduni dili danen kaintindi
tak danen an gapabulag nang
daw gapabengngel
tenged iling tan pabuat ta Dyos ki
danen."‡
9 Bisan Ari David gambal naan ta iya
na pangamuyo,
"Kabay pa na mabalesan danen an ta
malain tenged ta iran na mga
buat.
Kabay na paagi ta iran na kumbira na
mag-atag ki danen ta kalipay
maabutan danen an ta malain
na danen paryo ta yupan na
gulpi nang nasied
daw mga ayep na nakulong naan
ta pangdakep ta ayep.
10 Kabay pa na padelemen no iran an
na mata
aged danen an dili makakita.
Pabuktuton no danen an ta subla
na kabeg-at
na dili en makamang asta ta ula
katapusan."§
11 Basi may mag-insa pa gid,
"Tenged na ula pabaton ta mga linai

‡ **10:20** Isaias 65:1 § **10:21** Isaias 65:2 * **11:3** 1 Mga Ari 19:10, 14 † **11:4** 1 Mga Ari 19:18 Ta timpo Elias, isya ta mga dyos-dyusan na pasimba ta mga ittaw pangaranan danen na Baal. Naan ta 1 Mga Ari kapitulo disi-utso daw disi-nuibi pwidi nyo mabasa isturya parti ki Elias daw Baal. ‡ **11:8** Deuteronomio 29:4; Isaias 29:10 § **11:10** Mga Salmo 69:22-23

Israel paagi an na naan ta plano ta Dyos na danen an maluwas, ino, mabelag danen an naan ta Dyos na dili en kabalik?" Sabat ko na padyo nang inta na matabo iling an tan! Pwidi pa danen malik naan ta Dyos. Piro, tenged na ula pabaton, mga ittaw na dili linai Israel naatagan ta Dyos ta upurtunidad na maluwas alin ta iya na silot daw tenged mga dili linai Israel naluwas, mga linai Israel gainggit daw liag man danen na maluwas.

12 Gani, daw iling tan na mga dili linai Israel kabaton ta mga kaayaran alin ta Dyos tenged na ula pabaton ta mga linai Israel paagi an na naan ta plano ta Dyos na danen an maluwas, mas pa gid mga kaayaran na mabaton ta mga ittaw naan ta bilog na kalibutan ta adlaw na mga linai Israel malik naan ta Dyos.

13 Anduni, may iambal a ki kyo na mga dili linai Israel. Papili a ta Dyos na apustol para magsugid ki kyo ta miad na balita. Pakabig ko ake na ubra na impurtanti na katengdanan na paatag ta Dyos ki yaken.

14 Kabay na paagi ta ake na ubra bilang apustol para ki kyo basi pa nang mga paryo ko na linai Israel maginggit ki kyo aged duma an ki danen magtuo ki Cristo para maluwas alin ta silot ta Dyos.

15 Na mga linai Israel ula pabaton paagi an na naan ta plano ta Dyos na danen an maluwas, mga dili linai Israel may upurtunidad na marani ki kanen. Ino pa gid taan daw mga linai an Israel malik ki kanen? Daw malik danen an, bakod gid na kalipay na paryo ta may napatay na nabui isab.

16 Daw una na tinapay na naan alin ta namasa na arina paalad naan ta Dyos, paryas na naalad man en naan ki kanen tanan na tinapay na naan alin ta yon man na namasa na arina. Daw gamot ta kaoy paalad naan ta Dyos, paryas na naalad man en naan ta Dyos tanan na sanga.

17 Kiten na mga linai Israel, paryo ki ta kaoy na olibo na gatubo naan ta taneman ta olibo daw pautod pila na mga sanga. Kyo na mga dili linai Israel, paryo kaw ta mga sanga ta lettab nang na kaoy na olibo na gatubo naan gwa ta taneman ta olibo. Mga sanga an ta lettab na olibo pasugpon naan ta nauturan na sanga ta kaoy na olibo na naan ta taneman. Beet ambalen, kyo na mga dili linai Israel, anduni may labet ta mga kaayaran na iya ta mga linai Israel.

18 Gani, dili kaw magpabugal na mas miad mga sanga an na pasugpon kaysa ta pasugpunan. Daw magpabugal kaw, dapat demdemen nyo na dili mga sanga gaatag an ta sustansya naan ta gamot. Gamot gaatag an ta sustansya naan ta mga sanga. Beet ambalen na tenged ta mga linai Israel, kyo na mga dili linai Israel may upurtunidad na marani ta Dyos.

19 Basi gapabugal kaw na mambal, "Mga linai Israel pasikway ta Dyos aged kami sal-i ki danen na paryo ta mga sanga na pautod aged duma na mga sanga masugpon."

20 Sabat ko na matuod ambal nyo an. Danen an paryo ta nautod na mga sanga tenged ula danen gatuo ki Cristo daw kyo paryo ta nasugpon na mga sanga tenged gatuo kaw. Piro, dili kaw mag-ugal. Mag-andam kaw

21 tak daw ula naluoy Dyos an naan ta mga linai Israel na paryo matuod na mga sanga, dili man maluoy Dyos an ki kyo na paryo nasugpon nang na mga sanga.

22 Tandaan nyo na Dyos an sikad gid miad piro nalam man kanen magsilot. Mga linai Israel na ula gatuman ta iya na liag pasilutan din. Piro, miad gid kanen an ki kyo daw magpadayon kaw ta pagsalig na kanen an miad ki kyo. Piro, daw dili kaw magpadayon, silutan kaw din man na paryo kaw ta mga sanga na pautod.

23 Daw mga paryo ko na linai Israel magtuo ki Cristo, paryo danen an ta sanga na nautod na pasugpon isab tenged Dyos an may gaem ta pagbuat ta iling tan.

24 Tenged pabaton din kyo yan na
mga dili linai Israel na paryo mga
sanga na alin nang ta lettab na kaoy
na olibo na pasugpon naan ta olibo
na naan ta taneman, sigurado na liag
gid ta Dyos na batunon din mga linai
an Israel na iya gid na mga ittaw
na paryo ta matuod na mga sanga
na pautod daw pabalik man naan ta
puon na iran na inalinan.
25 Mga utod ko, may papasugid
Dyos an anduni parti ta mga linai Is-
rael na ula din anay papasugid naan
ta mga ittaw pugya. Yi papasugid
din: May anen na mga linai Israel na
dili magtuo ki Cristo, piro asta nang
gid na makumplito katamaen ta mga
dili linai Israel na paplano ta Dyos na
marani ki kanen. Gani, liag ko na
mlaman nyo iya na papasugid aged
dili kaw magpabugal na Dyos an mas
miad ki kyo kaysa ta mga linai Israel.
26 Na mabot adlaw na kumplito en
katamaen ta mga dili linai Israel na
marani ta Dyos, maluwas mga linai
an Israel paryo naan ta sinulat na
pulong ta Dyos na kanen gambal,
"May mabot na manluluwas
naan alin ta syudad Sion.*
Pabag-o din mga linai Jacob†
aged dili en danen magbuat ta
kuntra ta ake na liag.
27 Yi ake na kasugtanan ki danen
na mabot adlaw na patawaren
ko danen an ta iran na mga
sala."‡
28 Tenged ula pabaton ta mga linai
Israel miad an na balita, pakabig ta
Dyos danen an na iya na mga kun-
tra aged kyo na mga dili linai Israel
may upurtunidad na maluwas. Piro,
tenged danen an iya na pinili na mga
ittaw, danen pa man gyapon mga it-
taw na papalangga din tenged ta iya
na mga pangako naan ta iran na mga
kaapuan anay pa sa.
29 Ula pabawia ta Dyos mga pri-
biliyo na paatag din naan ta mga linai
Israel daw ula din man pabawia iya
na pagpili ki danen para danen an iya
na mga ittaw.
30 Una pa sa, kyo na mga dili linai
Israel ula gatuman ta Dyos, piro an-
duni, naan kanen an naluoy ki kyo
tenged mga linai Israel an ula gatu-
man ki kanen.
31 Iling man tan, anduni mga linai
Israel ula gatuman ki kanen aged
mabot adlaw na maluoy man ka-
nen an ki danen paryo na kanen an
naluoy ki kyo.
32 Iling tan pabuat ta Dyos tenged
tanan na mga ittaw paryo padilian
ta Dyos na danen an paulipen ta sala
aged ipakita din naan ki danen iya an
na kaluoy.
33 Makatingala gid kaluoy an ta
Dyos ki kiten! Iya na alam daw iya na
pag-intindi dili mabot ta ate na isip.
Impusibli na maintindian ta iya na
mga buat daw plano!
34 "Ula may nalam
daw ino naan ta isip ta Ginuo
Dyos
daw ula man may pwidi maglay-
gay ki kanen
daw ino dapat din na buaten."§
35 "Ula ittaw na may anen sarang na
iatag ki kanen
na tenged ta paatag ya ta ittaw ki
kanen,
kabigen kanen an na may utang
naan ta ittaw na gaatag."*
36 Kanen gabuat ta tanan daw kanen
gadumala ta tanan daw tanan pabuat
din aged kanen an dayawen. Kabay
na kanen nang gid dayawen ta ula
katapusan! Amen.

12

Bag-o Na Batasan Ta Mga Ittaw Na Gatuo

1 Gani, mga utod ko, tenged ta
bakod na kaluoy ta Dyos ki kiten,
gapakiluoy a na iatag nyo inyo an na
kaugalingen ki kanen bilang bui na
alad na para nang gid ki kanen na
makapalipay man ki kanen. Iling an

* **11:26** *Jerusalem* paumaw man na *Sion.* † **11:26** *Mga linai Jacob* beet ambalen *mga linai Israel* tak Israel paumaw man na Jacob. ‡ **11:27** Isaias 59:20-21, 27:9; Jeremias 31:33-34 § **11:34** Isaias 40:13
* **11:35** Job 35:7, 41:11

tan na buat matuod na pagsirbi naan ta Dyos.

2 Dili kaw en magsunod ta pamatasan na igo ta isip ta mga ittaw na ula gapati ta Dyos. Magpasakep kaw naan ta Dyos aged bag-uon din inyo na isip para kyo yan mga bag-o en na mga ittaw na gasunod ta pamatasan na igo ta mga gapati ta Dyos. Daw iling tan na magpasakep kaw, mlaman nyo daw ino iya na liag na buaten nyo na yon man mga buat na miad daw makapalipay man ki kanen daw igo gid.

3 Tenged ta katengdanan na paatag ta Dyos ki yaken, yi maambal ko ki kyo: Dili kaw mag-isip parti ta inyo na kaugalingen subla pa ta daw ino gid matuod an. Isipen nyo gid ta usto daw ino mga abilidad na paatag ta Dyos naan ta kada isya ki kyo na inyo na pag-isip sunod ta isip na igo ta mga gatuo.

4 Paryo ta ate na lawa na isya nang piro tama na mga parti daw kada parti may iya gid na ubra,

5 iling man tan kiten i na mga gatuo ki Cristo. Tenged kiten i sakep ki kanen, bisan tama ki, paryo ki na isya nang na lawa daw kiten tanan may labet man ta kada isya.

6 Kiten i may lain-lain na mga abilidad alin ta Dyos sunod ta liag din na iatag naan ta kada isya ki kiten. Gani, gamiten ta mga paatag ki kiten. Daw paatagan ki ta abilidad na magsugid ta kabebet-en ta Dyos, gamiten ta ate na abilidad sunod ta kamatuuran na alin ta Dyos na ate na nlaman.

7 Daw paatagan ki ta abilidad ta pagsirbi naan ta mga ittaw na iya ta Dyos, magsirbi ki. Daw paatagan ki ta abilidad ta pagtudlo parti ta ambal ta Dyos, magtudlo ki.

8 Daw paatagan ki ta abilidad ta pagpabiskeg ta pagtuo ta duma, pabiskegen ta pagtuo an ta duma. Daw paatagan ki ta abilidad ta pagatag naan ta mga ittaw na gakinanglan, mag-atag ki na terek ta ate na tagipusuon. Daw paatagan ki ta abilidad ta pagdumala naan ta mga ittaw, magdumala ki na terek gid ta ate na nakem. Daw paatagan ki ta abilidad ta pagtabang naan ta mga ittaw na dapat kaluuyan, magtabang ki na may kalipay.

9 Dapat terek ta inyo na tagipusuon gugma nyo an naan ta duma na mga ittaw. Dapat dili kaw madayaran ta pagbuat ta malain. Dapat na magtingwa kaw na pirmi magbuat daw ino miad.

10 Bilang mga mag-utod ta pagtuo, magpalanggaay kaw. Dapat pirmi kaw alisto na magtaod ta kada isya.

11 Magsigkat kaw ta inyo na pagsirbi naan ta Ginuo daw dili man magtamad. Magsirbi kaw ta Ginuo na may kalipay ta nakem.

12 Magkalipay kaw pirmi tenged ta inyo na pagsalig naan ta Dyos parti ta mga kaayaran na patagana din para ki kyo. Daw maagian nyo mga kalised, biskegen nyo inyo na nakem aged masarangan nyo. Mangamuyo kaw pirmi ta Dyos na tabangan kaw din.

13 Magtabang kaw ta inyo na mga utod ki Cristo ta iran na mga kinanglanen. Daw ula danen dayunan ta iran na pagpanaw, padayunon nyo danen an naan ta inyo na balay.

14 Mangamuyo kaw ta Dyos na atagan din ta kaayaran mga ittaw an na gapangabot gid ki kyo tenged ta inyo na pagsunod ki Cristo. Dili nyo pangamuyuan na danen an sumpaen na silutan.

15 Magkalipay kaw duma ta mga gakalipay daw mangasebe man duma ta mga gangasebe.

16 Paryuon nyo pagtratar nyo an ta tanan na mga ittaw. Dapat dili kaw mag-ugal. Dapat malipay kaw na magduma ta mga ittaw na kebes iran na kaimtangan. Dili kaw mag-isip na mas malam kaw kaysa ta duma.

17 Daw buatan kaw ta duma ta malain, dili nyo balesan ta malain. Mag-amblig kaw na inyo an na mga buaten matareng ta isip ta mga ittaw aged ula may maambal na malain parti ki kyo.

18 Asta ta masarangan nyo,
tingwaen nyo gid na miad inyo an
na pagdumaay naan ta duma na mga
ittaw.
19 Mga utod ko, dili kaw gid mag-
bales ta malain naan ta mga nakasala
ki kyo. Bay-an nyo nang! Dyos bala
magbales ki danen tenged naan ta
iya na sinulat na pulong ambal din,
“Yaken bala magbales. Yaken man
bala magsilot daw kino nakasala.”*
20 Tenged dili dapat na kyo yan
magbales, magbuat kaw ki danen ta
miad na iling ti: “Daw nletem imo na
kuntra, tagan no ta pagkaan. Daw
nlao kanen an, tagan no ta waig. Daw
iling tan imo na buaten, magayya ka-
nen an ta iya na nabuat ki kaon.”†
21 Dili kaw magpadala na males ta
malain naan ta ittaw na gabuat ta
malain ki kyo. Dapat madala nyo ka-
nen an na dili en magbuat ta malain
paagi ta inyo na pagbuat ta miad ki
kanen.

13

Pagpasakep Naan Ta Mga Manug-dumala Ta Gubirno

1 Tanan na mga ittaw kinanglan
magpasakep naan ta mga manugdu-
mala ta gubirno tenged ula uturidad
na magdumala daw dili alin ta Dyos
daw mga manugdumala an paatagan
ta Dyos ta iran na katengdanan.
2 Gani, daw kino gakuntra ta mga
manugdumala ta gubirno, gakuntra
man ta Dyos na gaatag ki danen ta
iran na uturidad daw mga gakuntra
an silutan.
3 Simpri igo nang na mga ittaw na
gabuat ta malain adlek na silutan ta
mga manugdumala, piro mga ittaw
na gabuat ta miad ula adlek. Liag nyo
na dili kaw madlek ta mga manug-
dumala? Magbuat kaw ta miad aged
dayawen kaw danen.
4 Danen an mga manugsirbi ta
Dyos para ta inyo na kayaran. Piro,
daw magbuat kaw ta malain, dapat
madlek kaw ki danen tak may uturi-
dad danen an ta pagsilot ki kyo. Da-
nen mga manugsirbi ta Dyos daw
paagi ki danen pasilutan ta Dyos daw
kino gabuat ta malain.
5 Gani, kinanglan na magpasakep
kaw naan ta mga manugdumala, piro
dili para nang na malikawan nyo
silot an ta Dyos na paagi ki danen.
Magpasakep kaw ki danen tenged
nlaman nyo na iling tan dapat na
buaten.
6 Iling man tan, magbayad kaw
man ta buis tak mga manugdumala
ta gubirno mga manugsirbi ta Dyos ta
iran na pagtuman ta katengdanan na
magsukot ta buis.
7 Iatag nyo naan ta mga ittaw na
may katengdanan mga dapat iatag
na paryo ti: Bayaran nyo daw ino na
buis pasukot ki kyo. Tauron nyo daw
kino na dapat tauron. Dayawen nyo
daw kino na dapat dayawen tenged
ta iya na pabuat.

Paggugma Naan Ta Kada Isya

8 Dapat ula kaw pirmi utang naan
ta bisan kino. Piro, may isya na paryo
utang na pirmi ta paisip na dapat
bayaran na yon man dapat ki mag-
gugmaay naan ta kada isya tak daw
gugmaen ta mga paryo ta na ittaw,
gatuman ki ta mga sugo na naan ta
Mga Sinulat Moises.
9 Mga sugo ta Dyos na “Dili ka
mag-intra ta bai, dili magpatay, dili
manakaw, dili no pangabuton dili an
imo”* daw duma pa na mga sugo
tanan sakep ta isya nang gid na sugo
na “Gugmaen no duma na mga ittaw
paryo ta paggugma no ta imo na kau-
galingen.”†
10 Daw maggugma ki ta duma na
mga ittaw, dili ki magbuat ta malain
ki danen. Gani, daw maggugma ki
ta duma, beet ambalen na tanan na
naan ta Mga Sinulat Moises ate na
patuman.
11 Impurtanti na iling tan buaten
nyo tak nlaman nyo na ta yi na

* **12:19** Deuteronomio 32:35 † **12:20** Mga Ambalanen 25:21-22 * **13:9** Exodo 20:13-15, 17; Deuteronomio 5:17-19, 21 † **13:9** Levitico 19:18

timpo anduni, dapat inyo na isip alisto paryo ta mga ittaw na bugtaw en tak uras en na dapat ula en gatunuga pa. Dapat inyo na isip alisto tak kada adlaw mas pa gid gadani adlaw an na malik Jesu-Cristo kaysa kan-o na kiten gaumpisa ta pagtuo ki kanen. Naan ta adlaw na kanen an malik, makumplito tanan na naan ta plano ta Dyos para ta mga naluwas din.

12 Dali nang en matapos yi na timpo anduni ta kalibutan i na katamaan ta mga ittaw ula gapati ta Dyos tak dali nang en mabot adlaw na malik Jesu-Cristo. Na malik en Jesu-Cristo, paryo na kilem dali nang en maglambay daw mag-umpisa man en adlaw an daw dapat mangabui ki na paryo na ula ki en naan ta delem tak naan en ta pawa. Gani, mga buat ta na malain dilian ta en na paryo na palubbas ta ate na bayo na tama buling daw kuntraen ta man Satanas an paagi ta ate na pagsunod ta liag ta Dyos na paryo na pasuot ta panggira na gamit ta sundalo.

13 Gani, dapat mangabui ki na ate na batasan igo ta mga gasunod ta liag ta Dyos para ula may masaway ki kiten. Beet ambalen na dili kaw maglabet ta mga kasadyaan na naan dya mga ittaw sikad mingaw daw gabuat man ta mga makagayya na buat. Dili kaw sali ta inem ta makaingaw na inemen. Dili kaw magdulog ta dili inyo na sawa daw dili kaw man magbuat ta ino pa na malaw-ay. Dili kaw magbutalay daw mag-imunay.

14 Dapat dili kaw magbuat ta malain na iling tan. Dapat sunuron nyo batasan Ginuo Jesu-Cristo. Dili nyo en sali ta isip na inyo nang na kaugalingen na liag masunod nyo.

14

Pagtratar Naan Ta Mga Gatuo Na Luya Iran Na Pagtuo

1 Parti ta mga gatuo ki Cristo na luya iran na pagtuo, batunon nyo danen an, piro daw iran na isip dili paryo ta inyo na isip, dili nyo danen an sali ta diskas.

2 Alimbawa, may utod ki Cristo na gapati na pabawal ta Dyos na magkaan ta karni daw tenged iling tan iya na pagpati, ula kanen gakaan ta karni, pakaan din an gulay. Piro, duma an a gapati na ula pagkaan na pabawal ta Dyos.

3 Mga gatuo an na gakaan ta maskin ino na pagkaan, dapat dili danen pakebesen mga gatuo an na ula gakaan ta pagkaan na ta iran na isip pabawal ta Dyos. Mga gatuo an na naan ta iran na isip may pabawal na pagkaan, dapat dili danen magusgar ta mga gatuo na gakaan ta maskin ino na pagkaan tenged mga gatuo an na gakaan ta maskin ino pabaton man ta Dyos.

4 Kino ki gid na mag-usgar ta manugsirbi ta duma? Ginuo nang gid may matareng na mag-ambal naan ta iya na mga manugsirbi daw iran an na pabuat miad o malain. Dili kiten may matareng na magbuat ta iling tan. Paagi ta pagtabang ta Ginuo, iya na mga manugsirbi magtuman daw ino sugo din ki danen daw kanen an madayaran man ta iran na pabuat.

5 Isya man na alimbawa: Basi isya ta mga utod ki Cristo gapati na may mga adlaw na mas impurtanti pa kaysa ta duma na mga adlaw,* piro duma an a na mga gatuo, danen an gapati na tanan na mga adlaw paryo nang. Kada isya ki kiten, dapat isipen din ta usto iya an na patian parti daw ino miad o malain na buaten aged sigurado kanen ta tanan din na buaten.

6 Mga ittaw an na may mga adlaw na palabi danen, iling tan pabuat danen tak liag danen na tenged ta iran na pabuat Ginuo an dayawen.

* **14:5** Na nasulat Pablo “may mga adlaw na mas impurtanti pa kaysa ta duma na mga adlaw”, basi naan ta isip din mga gatuo na Judio na gasunod pa ta kaugalian ta mga Judio na may mga adlaw na impurtanti paryo ta Adlaw Ta Pagpuay, mga adlaw ta pagpwasa daw mga adlaw ta iran na mga pista. Mga gatuo na dili-Judio, ula danen gasunod ta kaugalian ta mga Judio parti ta iling tan na mga adlaw.

Iling man tan mga ittaw na gakaan
ta karni. Liag danen na tenged ta
iran na pabuat Ginuo an dayawen
tak gapasalamat danen an ta Dyos
tenged ta iran na pagkaan. Mga ittaw
na ula gakaan ta karni, iling man
tan pabuat danen tak liag danen na
tenged ta iran na pabuat Ginuo Je-
sus an dayawen. Gapasalamat man
danen an ta Dyos tenged ta iran na
pagkaan.
7 Iya ki ta Ginuo. Daw bui ki o
mapatay man, dili para ta ate na kau-
galingen.
8 Daw bui ki pa, kabay na paagi ta
ate na kabui Ginuo an dayawen. Daw
mapatay ki, kabay na paagi ta ate na
kamatayen Ginuo an dayawen man
gyapon. Gani, bisan bui ki o mapatay
man, iya ki man gyapon ta Ginuo.
9 Ginuo Jesu-Cristo an napatay daw
nabannaw aged kanen an Ginuo na
gadumala ta mga gatuo, bui man daw
patay.
10 Gani kyo yan, dili kaw en mag-
usgar ta inyo na mga utod ki Cristo
daw dili nyo man danen an pakebe-
sen. Kiten tanan magtubang naan ta
Dyos aged ukuman din daw ino buat
ta na miad daw malain.
11 Iling man tan nasulat naan ta
sinulat na pulong ta Dyos na kanen
gambal,

“Tanan na mga ittaw magluod ki
yaken
daw tanan magdayaw na mag-
ako man na yaken gid Dyos.
Tenged yaken i Dyos, sigurado
gid ake i na ambal matuman.”†

12 Gani, sigurado na kada isya ki kiten
magtubang naan ta Dyos na ukuman
ki din parti ta ate na mga buat.
13 Tenged tanan ki magtubang
naan ta Dyos, dili ki en mag-usgar
naan ta kada isya. Dapat naan gid ta
ate na isip na dili ki magbuat ta bisan
ino na kiten tenaan na ate na utod ki
Cristo makasala.
14 Tenged yaken sakep ki Ginuo Je-
sus, sigurado a na ta pagtan-aw ta
Dyos ula pagkaan na “dili-limpyo”
na yon man bawal kan-enen. Piro,
daw may ittaw na gapati na isya na
pagkaan bawal, para ki kanen daw
kan-enen din, gakaan gid kanen ta
bawal na pagkaan.
15 Daw gasakit beet ta inyo na
utod ki Cristo tenged gakaan kaw
ta pagkaan na ta iya na pagpati
bawal, ula kaw en gagugma ki kanen.
Tenged Cristo an napatay para man
ki kanen, dapat inyo na pakaan dili
tenaan na iya an na pagtuo magluya.
16 Bisan naan ta inyo na isip na buat
nyo an miad piro daw inyo an na buat
tenaan na duma an nakasala, dili nyo
nang en buaten.
17 Ta pagdumala ta Dyos ki kiten
impurtanti an dili ate na pagtuman
ta mga sunuran parti ta pagkaan daw
inemen. Impurtanti an ta iya na
pagdumala ki kiten na buaten ki din
na matareng daw miad man ate na
pagdumaay naan ta kada isya daw
may kalipay ki man na alin ta Dyos
Ispiritu Santo.
18 Daw kino gasirbi ki Cristo na
iling tan iya na isip parti daw ino
impurtanti ta pagdumala ta Dyos ki
kiten, makapalipay kanen ta Dyos
daw mga ittaw madayaran man ta
iya na pabuat.
19 Gani, tingwaen ta gid na tenged
ta ate na pabuat magdayad ate na
pagdumaay naan ta kada isya daw
magbiskeg pa gid pagtuo ta kada isya.
20 Dili nyo gubbaen daw ino pabuat
ta Dyos naan ta isya na gatuo tenged
nang ta pagkaan na ta iya na isip
bawal kan-enen. Tanan na pagkaan
“limpyo” daw pwidi man makaan.
Piro, dili igo na magkaan kaw ta
bisan ino daw yon nang man tenaan
na duma nyo an makasala.
21 Miad pa daw dili kaw nang en
maan ta karni daw mag-inem man ta
bino daw yon nang man tenaan na
makasala inyo an na utod ki Cristo.
22 Gani, daw inyo na papatian dili
paryo ta papatian ta duma na mga
gatuo parti daw ino miad o dili miad
na buaten, dapat kyo nang gid daw

† **14:11** Isaias 45:23

Dyos nalam. May kalipay mga ittaw
an na ula gabasol ta iran na kaugalin-
gen na sala iran an na nabuat na ta
iran na pagpati igo.
23 Piro, mga ittaw na gadua-dua
parti ta iran na pagkaan daw bawal
o dili, dapat dili danen kan-enen tak
daw kan-enen danen, nakasala da-
nen an naan ta pagtan-aw ta Dyos
tenged gakaan danen na kuntra ta
iran na papatian. Daw ino pabuat
ta mga ittaw na kuntra ta iran na
papatian, iran na buat sala.

15

1 Kiten na mga lig-en ta pagtuo
dapat ta langkawen ate na isip daw
tabangan ta man mga ittaw na luya
iran na pagtuo na dili sigurado pa
daw ino iran na miad na buaten.
Bisan ino pabuat ta, dapat dili para
nang ta ate na kaugalingen na kali-
pay.
2 Dapat daw ino ate na pabuat
para man na madayaran ate an na
mga utod ki Cristo tak iling tan na
buat para ta iran na kayaran aged
mapalig-en iran na pagtuo.
3 Bisan Cristo an, ula kanen gaisip
ta iya nang na kaugalingen paryo ta
ambal naan ta sinulat na pulong ta
Dyos na may gambal naan ta Dyos ta
iling ti:

“Na kaon painsulto danen,
yaken iran na painsulto.”*

4 Tanan na nasulat anay pa sa naan
ta sinulat na pulong ta Dyos pasulat
para itudlo ki kiten aged magsalig ki
gid ta Dyos na tumanen din iya na
mga pangako. Yi tenaan na magsalig
ki gid ta Dyos: Paagi ta mga patudlo
ki kiten gabiskeg ate na nakem para
masarangan ta bisan ino ate na maa-
gian daw ate man na pagtuo galig-en.
5 Dyos gid gaatag an ta biskeg na
nakem para masarangan ta maskin
ino ate na maagian daw gatabang
man ki kiten na ate na pagtuo magli-
gen. Kabay na tabangan kaw din na
mag-isya kaw ta nakem na igo ta mga
gasunod ki Jesu-Cristo
6 aged mag-isya kaw ta pagdayaw ki
kanen na Dyos daw Amay ta ate na
Ginuo Jesu-Cristo.
7 Gani, batunon nyo kada isya
paryo na pabaton kaw Cristo. Daw
iling tan buaten nyo, Dyos an
dayawen.
8 Sugiran ta kyo na Cristo an giling
di ta kalibutan i bilang manugsirbi ta
mga Judio aged ipakita din na Dyos
an masaligan daw paagi ki kanen ga-
tuman man Dyos an ta iya na mga
pangako naan ta iran na kaapuan
anay pa sa.
9 Isya pa, Cristo an giling di aged
mga dili-Judio magdayaw ta Dyos
tenged ta iya na kaluoy ki danen. Il-
ing man tan ambal naan ta sinulat na
pulong ta Dyos parti ki danen,

“O Ginuo,
dayawen ko kaon yan naan ta
mga dili-Judio
parti ta imo na kaluoy ki
yaken
daw magkanta a man ta pag-
dayaw ki kaon.”†

10 Nasulat man parti ki danen,

“Kyo na mga dili-Judio, magkalipay
kaw
duma ta mga ittaw na iya ta
Dyos.”‡

11 Nasulat pa gid,

“Tanan kaw na mga dili-Judio
dayawen nyo Ginuo Dyos an!
Kyo tanan magkanta
ta pagdayaw ki kanen.”§

12 Ambal man Isaias,

“Alin ta mga linai Jesse
may mag-abot na magdumala
ta mga dili-Judio.
Naan ki kanen iran na paglaem.”*

13 Kabay na Dyos na alinan ta
ate na paglaem mag-atag ki kyo ta
bakod na kalipay daw katawwayan
tenged ta inyo na pagtuo ki kanen.
Kabay man na magdugang pa gid
inyo na paglaem ki kanen paagi ta

* **15:3** Mga Salmo 69:9 † **15:9** 2 Samuel 22:50; Mga Salmo 18:49 ‡ **15:10** Deuteronomio 32:43
§ **15:11** Mga Salmo 117:1 * **15:12** Isaias 11:10

kasarangan na alin ta Dyos Ispiritu Santo.

Tuyo Pablo Ta Pagsulat

14 Mga utod ko, sigurado a gid na miad kaw na mga ittaw daw tama man en inyo na nlaman parti ta ate na pagtuo daw sarang kaw man en magtudlo ta kada isya.
15 Piro, naan ta pila na mga parti ta sulat ko i prangka a gid ki kyo aged dili kaw malipat ta ake na tudlo ki kyo. Iling tan paglaygay ko ki kyo tenged ta katengdanan na paatag ta Dyos ki yaken
16 na yaken manugsirbi ki Jesu-Cristo para ta mga dili-Judio. Ta pagtuman ko ta ake na katengdanan paryo a ta isya na pari tak gasugid a ta miad na balita na alin ta Dyos aged may mga dili-Judio na magtuo ki Cristo daw kabigen man danen an na mga alad na padala ko para ta Dyos. Danen alad na makapalipay ki kanen tenged pabuat danen an na iya gid na mga ittaw paagi ta Dyos Ispiritu Santo.
17 Tenged sakep a ki Jesu-Cristo, ake na pabugal mga nabuat ko ta ake na pagsirbi ta Dyos.
18 Ula a duma na ipabugal daw dili, mga nabuat an Cristo paagi ki yaken na mga dili-Judio gasunod en naan ta Dyos tenged ta ake na pagwali daw ake man na mga nabuat na naan a pa ki danen
19 daw tenged man ta mga katingalaan na pabuat ko paagi ta gaem ta Dyos Ispiritu Santo. Nalibot ko tanan na mga lugar alin ta Jerusalem asta ta Ilirico ta pagsugid ta miad na balita parti ki Cristo.
20 Tuyo ko gid na magsugid a ta miad na balita naan ta mga lugar na mga ittaw ula pa gid kamati parti ki Cristo. Dili ko liag na magwali a naan ta mga lugar na mga ittaw dya nawalian en ta duma tenged daw iling tan ake na ubra, papadayon ko nang ubra na naumpisaan ta duma na paryo gapatindeg a ta balay naan ta pundasyon na pabuat ta duma.
21 Ake na pagwali paryo ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos,

“Mga ittaw na ula pa nasugiri parti ki
kanen,
makala danen kanen an.
Mga ittaw na ula kamati parti ki ka-
nen,
maintindian danen parti an ki
kanen.”†

Plano Pablo Na Magbisita Ta Mga Gatuo Naan Ta Roma

22 Ula a pa gid giling unsan ki kyo tenged ta ake na ubra ta pagwali naan ta duma na mga lugar.
23 Piro anduni, tenged natapos ko en ake na ubra naan ta mga lugar na ake na nailingan daw tenged man na pila en na mga taon na andem ko na miling a dyan ki kyo,
24 basi magkitaay ki en. Plano ko na mapit anay dyan bag-o a miling ta lugar na Espania. Liag ko anay na magbisita ki kyo bisan lipo nang na timpo. Kabay na daw matapos ake na pagbisita ki kyo, matabangan a nyo ta pagpadayon ta ake na pagbyai na miling ta Espania.
25 Piro anduni, miling a anay ta Jerusalem tak may atag a na tabang para ta mga ittaw na naan dya na iya ta Dyos.
26 Mga dili-Judio naan ta Macedonia daw Acaya na gatuo ki Cristo gatipon ta kwarta para tabang ta mga imol naan ta Jerusalem na mga ittaw na iya ta Dyos.
27 Liag danen na magtabang daw dapat nang man na magtabang danen an tak bakod iran na kabalaslan naan ta mga Judio na gatuo tak namatian danen miad na balita daw kabaton man ta mga kaayaran na alin ta Dyos paagi ta mga Judio na gatuo. Gani, mga dili-Judio na gatuo dapat man na magtabang ta mga Judio na gatuo ta iran na kinanglanen.
28 Daw madala ko en kwarta an daw matapos intriga naan ta mga gatuo naan ta Jerusalem, mapit a anay unsan ki kyo bag-o a miling ta Espania.

† **15:21** Isaias 52:15

29 Nlaman ko na daw maduma ta
kyo, ate gid na mabaton tama gid na
kaayaran na alin ki Cristo.
30 Mga utod ko, tenged kiten sakep
ta ate na Ginuo Jesu-Cristo daw
tenged man ta ate na pagpalanggaay
ta kada isya paagi ta Dyos Ispiritu
Santo, gapangabay a na tabangan a
nyo ta pagpangamuyo naan ta Dyos
para ki yaken.
31 Pangamuyuan nyo gid na dili
a mabuatan ta malain ta mga ittaw
naan ta Judea na ula gatuo ki Cristo.
Pangamuyuan nyo man na malipay
mga gatuo an naan ta Jerusalem ta
pagbaton danen ta tabang na padala
ko para ki danen.
32 Iling tan ipangamuyo nyo aged
daw pagbeet ta Dyos, makailing a
dayon ki kyo na may kalipay para
makapuay a na duma ki kyo.
33 Anduni, kabay pa na kyo tanan
ubayan gid pirmi ta Dyos na gaatag ta
katawwayan ta ate na kabui. Amen.

16

Pagpangamusta Pablo Ta Iya Na Mga Arey

1 Anduni, liag ko na ipakala ki kyo
Febe na ate na utod ki Cristo. Ka-
nen isya ta mga gapanguna na may
katengdanan ta pag-asikaso ta mga
gatipon-tipon na gatuo naan ta Cen-
crea.
2 Gani, kyo na mga gatuo ki Cristo,
batunon nyo kanen an na isya ta mga
ittaw ta Dyos na gasirbi para ki Ginuo
Jesu-Cristo. Tabangan nyo kanen an
daw ino iya na ipangabay ki kyo para
ta iya na mga kinanglanen tak tama
man iya na mga natabangan. Yaken
man isya na natabangan din.
3 Ipakamusta a nyo ki danen
Priscila daw Aquila. Danen an ate na
mga utod ki Jesu-Cristo na gatabang
ki yaken ta ake na ubra
4 daw iran na kabui nabetang kan-
o ta piligro tenged ki yaken. Yon na
bakod ake na pasalamat ki danen.
Piro, dili nang yaken gapasalamat ki
danen, tanan na mga dili-Judio na
mga gatuo gapasalamat man.
5 Ipakamusta a nyo man naan ta
tanan na mga gatuo na gatipon-tipon
naan ta iran Aquila. Ipakamusta a
nyo man ta palangga ko na arey na
Epeneto. Kanen una na gatuo ki
Cristo naan ta prubinsya Asia.
6 Ipakamusta a nyo man ki Maria.*
Kanen gapangabellay ta miad para ki
kyo.
7 Ipakamusta a nyo man ta ake na
mga paryo na Judio na danen An-
dronico daw Junia. Danen duma ko
na napriso daw nakala man ta mga
apustulis Cristo. Danen una pa ki
yaken na gatuo ki Cristo.
8 Ipakamusta a nyo man ki Am-
pliato. Kanen palangga ko man na
utod ki Ginuo Jesu-Cristo.
9 Ipakamusta a nyo man ki Urbano
na gatabang ki kiten ta ate na ubra ta
pagsirbi ki Cristo. Ipakamusta a nyo
man ta palangga ko na arey Staquis.
10 Ipakamusta a nyo man ki Apeles.
Bisan tama na kabellay naagian din,
gapadayon pa man gyapon na gatuo
ki Cristo. Ipakamusta a nyo man ta
pamilya Aristobulo.
11 Ipakamusta a nyo naan ta ake
na paryo na Judio na Herodion daw
pamilya man Narciso na mga gatuo
man ta Ginuo.
12 Ipakamusta a nyo man ki Trifena
daw Trifosa na mga gasirbi man ta
Ginuo. Ipakamusta a nyo man ta
ake na palangga na arey Persida
na gapangabellay man gid ta iya na
pagsirbi ta Ginuo.
13 Ipakamusta a nyo man ki Rufo na
bantog na manugsirbi ta Ginuo daw
ipakamusta a nyo man naan ta inay
din na gatratar ki yaken na paryo a
gid iya na bata.
14 Ipakamusta a nyo man ki da-
nen Asincrito, Flegonte, Hermes, Pa-
trobas, Hermas daw ta tanan na mga
utod ki Cristo na iran na duma.
15 Ipakamusta a nyo man ki danen
Filologo, Julia, Nereo daw iya na utod

* **16:6** Maria na pasambit naan ta birsikulo sais dili Maria na inay Jesus.

na bai, daw ki Olimpas man daw ta tanan na mga ittaw na iya ta Dyos na iran na duma.
16 Magkamustanay kaw man ta kada isya na papakita nyo inyo na pagpalangga bilang mag-utod ki Cristo. Tanan na mga grupo ta mga gatuo ki Cristo unti gapangamusta man ki kyo.

Katapusan Na Laygay Pablo Naan Ta Yi Na Libro

17 Mga utod ko, mag-andam kaw ta mga ittaw na alinan ta pagbelag-belagay ta mga gatuo daw gatudlo man kuntra ta kamatuuran na patudlo ko en ki kyo. Likawan nyo danen an.
18 Iling tan na mga ittaw ula gasirbi ki Cristo na ate na Ginuo. Pasunod danen iran nang na andem. Pagamit danen mga ambal na dayad matian daw gadayaw-dayaw man danen ta mga ittaw na dali lukuon aged magpati ta iran na tudlo na kuntra ta kamatuuran.
19 Nalipay a gid tak nlaman ta tanan inyo na pagtuman ki Cristo. Liag ko na magbuat kaw pa gid daw ino na miad daw dili kaw man magbuat ta malain.
20 Dyos an na gaatag ta katawwayan, kanen magpirdi ki Satanas para ki kiten na paryo pautaran ta Satanas an. Kabay na mabaton nyo mga kaayaran na alin ta ate na Ginuo Jesu-Cristo.
21 Timoteo na gatabang ki yaken gapangamusta ki kyo. Gapangamusta man ki kyo mga paryo ko na Judio na danen Lucio, Jason daw Sosipatro.
22 Yaken Tercio na inyo man na utod ki Ginuo Jesu-Cristo daw gasulat man ta yi na sulat Pablo, gapangamusta a man ki kyo.†
23 Gayo i gapangamusta man ki kyo. Naan a‡ gadayon ta iya na balay daw naan man di gatipon-tipon mga gatuo an. Erasto na trisuriro ta yi na syudad daw Cuarto na ate man na utod ki Cristo gapangamusta man ki kyo.
24 Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran na alin ta ate na Ginuo Jesu-Cristo.§
25 Dayawen ta Dyos an na may sarang na magpabiskeg ta inyo na pagtuo paagi ta inyo na pagpati ta miad na balita parti ki Jesu-Cristo na pasugid ko. Miad an na balita ula papasugid anay ta Dyos naan ta mga ittaw alin pa ta una,
26 piro anduni papasugid din en aged tanan na mga ittaw may upurtunidad na magpati daw magpasakep ki kanen. Miad na balita na pasugid paryo gid ta nabetang naan ta mga sinulat ta mga manugsugid ta kabebet-en ta Dyos parti ta iya na plano daw balita an pasugid anduni tenged Dyos an na ula kaumpisaan daw ula man katapusan, kanen gasugo na isugid anduni.
27 Kanen an Dyos na kanen nang gid maalam. Kabay pa na kanen an dayawen asta ta ula katapusan tenged ta mga pabuat Jesu-Cristo para ki kiten! Amen.

† **16:22** Tercio an, kanen papasulat Pablo ta yi na sulat na para ta mga taga-Roma. Padikta Pablo ki kanen daw ino isulat din. ‡ **16:23** Ambal na *'a'* naan ta birsikulo binti-tris beet ambalen Pablo tak balik isab na Tercio an gasulat daw ino papasulat Pablo ki kanen. § **16:24** Naan ta pila na mga kupya ta libro na Roma anay pa sa na nasulat naan ta linggwai na Griego, ula birsikulo binti-kwattro.

Una Na Sulat Pablo Para Ta Mga Taga-Corinto

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Una Na Corinto

Yi na libro una na sulat na papadala Pablo ta mga ittaw naan ta Corinto na mga gatuo ki Cristo. Corinto an bakod na syudad na kapital ta prubinsya Acaya na sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. Na Pablo naan ta Corinto, gaumpisa kanen ta iya na pagwali naan ta balay tipunan ta mga Judio. Piro, pila nang kanen adlaw na gawali dya tak tama na mga Judio gakuntra ki kanen. Galin kanen dya daw naan kanen gawali ta balay ta isya na dili-Judio na isya man na gasunod ki Jesus. Iya na balay naan tengnged ta balay tipunan. Katamaan ta mga gatuo naan ta Corinto mga imol, piro may anen man manggaranen na mga gatuo daw isya ki danen trisuriro ta syudad.

Mga gatuo an na naan ta Corinto tama iran na prublima. Iling ti iran na mga prublima: gabelag-belagay danen an, gabuat danen ta makagayya paryo ta pagdulog ta dili iran na sawa, gabutalay danen an daw dili man dayad pagtratar danen ta kada isya. May mga insa man danen an ki Pablo. Iling ti iran na mga insa: Ino igo na batasan na sunuron danen bilang mga gatuo na gistar naan ta Corinto na katamaan ta mga kasimanwa danen gapati ta mga dyosdyusan. Insa man danen daw ino dapat na buaten daw dapat na dili buaten naan ta pagtipon-tipon ta mga gatuo daw may insa man danen parti ta kabui ta mga gatuo pagtapos ta pagbannaw. Mga prublima danen daw insa pasabat Pablo naan ta yi na libro paagi ta mga tudlo na naan alin ta miad na balita.

Na Pablo naan ta Corinto, gaubra kanen ta mga turda na pabuat na balay daw pabligya din aged masupurtaan iya na mga kinanglanen. Naan ta *Mga Binuatan18:3* pwidi nyo mabasa na iling tan iya na ubra ta pagsupurta ta iya na kaugalingen daw naan ta *Mga Binuatan 18:1-11* pwidi nyo mabasa parti ta pagumpisa din ta iya na ubra naan ta Corinto na kanen an gasugid ta miad na balita na mga ittaw an na magtuo ki Jesu-Cristo maluwas alin ta silot ta iran na mga sala.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Una Na Corinto

1. Pagpangamusta Pablo daw pangamuyo (1:1-9)
2. Pag-andem Pablo na mga gatuo naan ta Corinto mag-isya ta isip daw nakem (1:10 - 4:21)
3. Mga prublima parti ta pagtratar ta mga gatuo naan ta kada isya (5:1 - 7:40)
4. Pagpaandam Pablo parti ta pagsirbi naan ta mga dyosdyusan (8:1 - 11:1)
5. Paglaygay Pablo daw ino dapat daw dili dapat na buaten ta mga gatuo daw naan danen ta iran na pagtipon-tipon (11:2 - 14:40)
6. Ambal Pablo parti ta pagbannaw (15:1-58)
7. Ambal Pablo parti ta kwarta na tabang alin ta mga gatuo para ta mga imol naan ta Jerusalem (16:1-4)
8. Plano Pablo ta iya na pagbyai (16:5-12)
9. Mga pagpademdem Pablo daw katapusan din na pagpangamusta ta mga ittaw naan ta Corinto (16:13-24)

Pagpangamusta Pablo

1 Yaken i Pablo na papili ta Dyos
na isya ta mga apustulis Jesu-Cristo
tenged ta pagbeet ta Dyos.
Ake na duma di Sostenes na ate na utod ki Cristo.
2 Gapangamusta kay ki kyo na mga ittaw na iya ta Dyos na gatipon-tipon
naan dyan ta syudad Corinto.
Kyo mga pabuat ta Dyos na iya gid tenged
sakep kaw ki Jesu-Cristo na yon man

kyo yan kabaton ta upurtunidad na paatag ta Dyos na kyo yan buaten din na iya gid na mga ittaw. Iling man tan pabuat din naan ta tanan na mga ittaw naan ta lain-lain na mga lugar na ate an na Ginuo Jesu-Cristo iran man na pasimba. Kiten tanan na mga gatuo isya nang ta Ginuo na ate na pasunod tak Jesu-Cristo iran na Ginuo daw ate man.
3 Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran daw katawwayan na alin ta Dyos na ate na Amay daw alin ki Ginuo Jesu-Cristo.

Pagpasalamat Pablo Naan Ta Dyos

4 Gapasalamat a pirmi ta Dyos tenged ta tanan na paatag din ki kyo para ta inyo na kayaran tak kyo mga sakep ki Jesu-Cristo.
5 Tenged man na sakep kaw ki kanen, tama gid na mga abilidad na nabaton nyo en alin ta Dyos. Naintindian nyo en ta usto kamatuuran parti ta Dyos daw nalam kaw man en magtudlo daw magwali parti ta yon man na kamatuuran.
6 Paagi ta mga abilidad na nabaton nyo alin ta Dyos, pamatuuran din na matuod ame na tudlo kan-o ki kyo parti ki Cristo.
7 Tenged ta mga abilidad na nabaton nyo, naan en ki kyo tanan na kinanglan nyo para magsirbi ta ate na Ginuo Jesu-Cristo mintras na galangkag kaw ta iya na pag-abot na kanen an magpakita daw makala ta tanan daw kino gid kanen an.
8 Palig-enen pirmi ta Dyos inyo an na pagtuo asta ta katapusan na adlaw aged ula may masaway ki kyo naan ta adlaw na mabot ate an na Ginuo Jesu-Cristo na mag-ukom ta tanan na mga ittaw.
9 Sigurado ki na iling tan pabuat ta Dyos para ki kiten tak kanen an masaligan na magtuman ta iya na ambal daw kanen mismo gaatag ki kiten ta upurtunidad na kiten i pirmi may dayad na pagdumaay naan ta iya na Bata na ate na Ginuo Jesu-Cristo.

Pagpaandam Pablo Parti Ta Pagbelag-belagay

10 Mga utod ko ki Cristo, tenged ta uturidad na paatag ki yaken bilang apustol Jesu-Cristo na ate na Ginuo, gapangabay a na magkumpurmiay kaw ta inyo na mga paambal daw dapat na dili kaw man maglalisay tenged nang na ula gaparyo inyo na isip. Dapat na mag-isya kaw nang ta isip daw nakem.
11 Iling tan pangabay ko ki kyo na mga utod ko tak mga ittaw na alin ta iran Cloe gasugid ki yaken na kyo yan galalisay daw kino sunuron nyo.
12 Beet ambalen ko na may anen ki kyo na gambal na yaken i iran kon na sunuron, duma an a Apolos, duma ya a Cefas* daw duma pa gid ya Cristo.
13 Dapat na mag-isyaay kaw ta pagsunod ki Cristo, piro pabuat nyo an gatenga-tenga kaw na paryo lain-lain na Cristo inyo an na pasunod. Dapat dili kaw mag-ambal na yaken nang sunuron nyo tak dili yaken nalansang ya naan ta krus para ki kyo. Na gapabautismo kaw kan-o, dili naan ta ake na ngaran na pamatuod na kyo sakep ki yaken. Inyo na pagpabautismo naan ta ngaran Cristo pamatuod na kyo sakep ki kanen.
14 Salamat nang gid ta Dyos tenged darwa nang naan ki kyo na nabautismuan ko, danen Crispo daw Gayo,
15 tak daw tama taan ki kyo nabautismuan ko, basi mag-ambal kaw pa na nabautismuan kaw naan ta ake na ngaran.
16 Ee pla, nademdeman ko na nabautismuan ko man Estefanas ya daw mga ittaw na naan ta iya na panimalay. Piro, ula aren en may nademdeman daw kino pa nabautismuan ko naan ki kyo.
17 Nabautismuan ko ya pila nang na mga ittaw tenged pasugo a Cristo

* **1:12** *Cefas an* isya man na umaw ki Pedro na isya ta mga apustulis Jesus.

dili para magbautismo ta mga ittaw. Pasugo a din para magsugid ta miad na balita parti ki kanen. Ta ake na pagsugid ula a gaambal ta dayad nang matian na mga ambal tak imbis na mga ittaw an mapati ta sugid ko parti ta kamatayen Cristo naan ta krus para mapatawad iran na mga sala, basi madayaran nang danen an ta ake na paagi ta pagwali.

Papakita Ta Dyos Na Kanen Maalam Paagi Ta Kamatayen Cristo

18 May mga ittaw na gambal na kabuangan pawali an parti ta kamatayen Cristo naan ta krus, piro danen mga ittaw na ula naluwas na yon man sintinsyaan ta silot na ula katapusan. Piro, kiten i a na naluwas, nlaman ta na daw iwali parti an ta kamatayen Cristo naan ta krus, ipakita ta Dyos iya na sarang na magluwas ta mga ittaw tak mga ittaw na gapati ta pawali ya parti ki Cristo paluwas din.
19 Mga ittaw an na gambal na danen an maalam daw gambal man na ame na pawali kabuangan, pabuat ta Dyos ki danen paryo ta ambal din naan ta iya na sinulat na pulong,
“Mga ittaw an na maalam, iran na
alam bawien ko.
Mga ittaw an na sagad, imuon ko
na ula pulos iran na abilidad.”†
20 Daw iling tan buaten ta Dyos, ino maambal ta parti ta alam ta mga maalam na mga ittaw, ta mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises daw ta mga manugdibati ta yi na timpo? Tenged ta pabuat ta Dyos paagi ta kamatayen Cristo papakita din na kabuangan nang isip ta mga ittaw parti ta paagi na maluwas danen an alin ta silot ta iran na mga sala.
21 Nlaman ta na Dyos an maalam gid daw liag din na dili kanen an makala ta mga ittaw paagi nang ta iran na alam. Piro, liag din na luwasen alin ta silot na ula katapusan mga ittaw an na gapati ta ame na pawali parti ki Cristo, bisan pa na ame na pawali kabuangan nang ta isip ta duma na mga ittaw.
22 Katamaan ta mga Judio ula gapati ta pawali nay tak liag danen na magbuat kay ta mga katingalaan paagi ta gaem na alin ta Dyos aged may pamatuod parti ta ame na ambal. Katamaan ta mga dili-Judio ula man gapati tak liag danen na mamati ta wali na ta iran na isip alin ta maalam na ittaw.
23 Piro, pawali nay man gyapon na mga ittaw an maluwas alin ta silot ta Dyos tenged Cristo pasintinsyaan ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus bisan pa na mga Judio dili magbaton ta ame na pawali‡ daw mga dili-Judio isip danen na kabuangan nang.
24 Piro, kiten i na mga kabaton ta upurtunidad na paatag ta Dyos na luwasen ki din alin ta silot, mga Judio man daw mga dili-Judio, nlaman ta na papakita ta Dyos na masarangan din daw ino iya na buaten daw papakita din man na kanen an maalam paagi ta kamatayen Cristo naan ta krus.
25 Maskin isip ta mga ittaw na kabuangan nang plano ta Dyos na mga ittaw maluwas tenged ta kamatayen Cristo, ta matuod, napakita pa gid na mas maalam pa kanen an kaysa ta bisan kino na maalam na ittaw. Maskin isip ta mga ittaw na pigaw plano ta Dyos na mga ittaw maluwas tenged ta kamatayen Cristo, ta matuod, napakita pa gid na mas may sarang kanen an daw ino iya na buaten kaysa ta bisan kino na ittaw.
26 Mga utod ko, para maintindian nyo daw ino beet ambalen ko, demdemen nyo daw kino kaw kano na ula kaw pa gatuo ki Cristo. Ta pagtan-aw ta mga ittaw pila nang ki kyo maalam, pila nang na may datas na katengdanan daw pila nang ki kyo alin ta kala na pamilya.

† **1:19** Isaias 29:14 ‡ **1:23** Katamaan ta mga Judio ula gapati ta pawali danen Pablo parti ki Cristo tak ta iran na isip impusibli na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari masintinsyaan ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus.

27 Napili ta Dyos mga ittaw na dili
maalam daw mga ittaw man na ula
datas na katengdanan aged mga it-
taw na may datas alam daw may
datas na katengdanan mlaman da-
nen na daw magpili Dyos an ta mga
ittaw, dili impurtanti ki kanen iran
na alam daw katengdanan.
28 Napili man ta Dyos mga ittaw na
kebes, mga ula patubaya daw mga
pabilang ta duma na ula pulos aged
bisan ino na palabi ta mga ittaw,
ipakita din na ula pulos.
29 Tenged napili din mga ittaw an
na iling tan, ula may mapabugal
naan ki kanen na danen an napili
tenged danen maalam daw may
datas na katengdanan.
30 Iya gid ta Dyos na buat na kyo
yan sakep ki Jesu-Cristo daw paagi
ki Cristo papakita din man na ka-
nen an maalam. Tenged man ki
Cristo pabuat ki din na matareng
daw pabuat ki din man na iya gid na
mga ittaw na may sarang na magtu-
man ta iya na kabebet-en daw palibri
ki din man alin ta pag-ulipen ta sala.
31 Gani, sunuron ta ambal naan ta
sinulat na pulong ta Dyos, “Daw kino
magpabugal, dapat ula duma na iya
na ipabugal daw dili, Ginuo nang.”§

2

1 Mga utod ko, na yaken i giling
kan-o ta inyo na lugar aged isugid
plano ta Dyos na anay pa sa ula din
anay papasugid parti ki Cristo, ula
a gawali ki kyo ta dayad nang ma-
tian paryo ta pagtudlo ta mga ittaw
na dayad mag-ambal daw may datas
man na alam.
2 Ula a gawali na paryo ki danen tak
gadisisyon a na daw naan a dyan ki
kyo, ula a duma na iwali ki kyo daw
dili, parti nang ki Jesu-Cristo daw
parti man ta iya na kamatayen naan
ta krus.
3 Na naan a dyan ki kyo, luya ake na
lawa. Kulbaan a gid tak nlaman ko na
daw saligan ko ake nang na abilidad,
basi dili ko matuman katengdanan
na paatag ta Dyos ki yaken.
4 Na gawali a ki kyo, dili paagi ta
dayad matian na mga ambal paryo ta
ambal ta mga ittaw na maalam. Piro,
nlaman ko na gatuo kaw ki Cristo tak
papakita ta Dyos Ispiritu Santo ki kyo
paagi ta iya na gaem na matuod ake
na pawali.
5 Iling tan ake na pagwali aged
magtuo kaw ki Cristo tenged ta gaem
ta Dyos, dili tenged ta dayad matian
na mga ambal na alin ta ittaw na
maalam.

Alam Na Alin Ta Dyos

6 Bisan ula kay gawali ki kyo paagi
ta dayad matian na mga ambal,
gawali kay ta alam na alin ta Dyos
naan ta mga ittaw na iran na pagtuo
lig-en. Piro, ame na pawali dili alin
ta alam ta mga ittaw na ula gapati
ta Dyos daw dili man alin ta mga
manugdumala ta yi na timpo na iran
na pagdumala dili maglugay.
7 Ame na pawali alin ta Dyos tak
pawali nay an iya na plano na ula
din anay papasugid pugya naan ta
mga ittaw na yon na plano din na
maluwas mga ittaw tenged ta ka-
matayen Cristo. Anay pa sa bag-o
pabuat ta Dyos kalibutan i, iling tan
plano din en daan aged mabot adlaw
na kiten i na mga gatuo magduma ki
kanen daw makala ta man gid kanen
an.
8 Piro, mga manugdumala ta yi
na timpo ula danen naintindii plano
ta Dyos tak daw naintindian danen,
ula danen inta gapilit na Ginuo ya
na makagagaem sintinsyaan ta ka-
matayen paagi ta paglansang naan ta
krus.
9 Ula danen naintindian plano ta
Dyos paryo ta ambal naan ta iya na
sinulat na pulong,

“Ula nakita ta mga ittaw, ula man
danen namatian daw ula man
naisip
mga kaayaran an na patagana
ta Dyos para ta mga ittaw na
gagugma ki kanen.”*

§ **1:31** Jeremias 9:24 * **2:9** Isaias 64:4

10 Piro, paagi ta Dyos Ispiritu Santo,
pasaysay ta Dyos iya na plano naan ki
kiten.

Tanan pausisa ta Dyos Ispiritu
Santo daw nlaman din bisan dalem
na isip ta Dyos.
11 Kiten na mga ittaw, ula ki nalam
daw ino naan ta isip ta isya na ittaw
tak kanen nang nalam. Iling man tan
parti ta Dyos. Dyos Ispiritu Santo,
kanen nang nalam daw ino naan ta
isip ta Dyos.
12 Piro, kiten i na mga gatuo, ate na
isip dili paryo ta isip ta mga ittaw na
ula gapati ta Dyos tak naan ki kiten
Dyos Ispiritu Santo na paatag ta Dyos
aged maintindian ta gid iya na plano
na sikad dayad para ki kiten.
13 Gani, ame an na pawali dili alin
ta tudlo ta mga ittaw. Ame na pawali
alin gid ta tudlo ta Dyos Ispiritu Santo
daw pasaysay nay kamatuuran an
parti ta Dyos paagi ta mga tudlo na
alin ta Dyos Ispiritu Santo.
14 Piro, mga ittaw na ula ki danen
Dyos Ispiritu Santo dili magbaton ta
tudlo na alin ki kanen tak para ki
danen kabuangan nang. Dili man
danen maintindian daw ino beet am-
balen ta iya na tudlo tak iya na tudlo
maintindian nang paagi ta iya na ta-
bang.
15 Daw kino na ittaw na naan ki ka-
nen Dyos Ispiritu Santo, may sarang
kanen an na mag-isip daw mag-
intindi gid daw ino beet ambalen ta
tanan na tudlo na alin ta Dyos Ispiritu
Santo. Piro, mga ittaw an na ula naan
ki danen Dyos Ispiritu Santo, ula da-
nen sarang na mag-ambal ki kanen
daw iya na buat miad o malain.
16 Iling man tan ambal naan ta sin-
ulat na pulong ta Dyos,

“Ula may nalam daw ino naan ta isip
ta Ginuo!
Ula man may pwidi maglaygay ki
kanen!”†

Piro kiten i, nlaman ta daw ino naan
ta isip Cristo tenged Dyos Ispiritu
Santo naan ki kiten.

† **2:16** Isaias 40:13

3

Ambal Pablo Parti Ta Mga Gatudlo Ta Mga Taga-Corinto

1 Mga utod ko, na naan a pa dyan
kan-o ki kyo, ake na tudlo dili paryo
ta patudlo ko naan ta mga gatuo na
gasunod ta liag ta Dyos Ispiritu Santo
na naan ki danen. Ake na tudlo ki
kyo paryo ta patudlo ko naan ta mga
gatuo na gasunod pa ta iran na kau-
galingen na liag. Iling tan ake na
tudlo ki kyo tak kyo paryo pa ta mga
bag-o nang gatuo ki Cristo.
2 Gatudlo a ki kyo ta dili bellay
intindien tak dili nyo pa masarangan
na maintindian tudlo na para ta mga
ittaw na gasunod ta liag ta Dyos Ispir-
itu Santo. Paryo kaw ta mga bata
na bag-o nang natao na kinanglan
na gatas nang ipainem ki danen
tak ula pa danen gakaan ta kan-en.
Bisan anduni dili nyo pa man gyapon
masarangan na maintindian tudlo
an na para ta mga ittaw na gasunod
ta liag ta Dyos Ispiritu Santo
3 tak gasunod kaw pa ta inyo na
kaugalingen na liag. Nlaman ko na
gasunod kaw pa ta inyo na liag tak
kyo yan gainggitay daw gabutalay.
Inyo na batasan paryo ta batasan ta
mga ittaw na ula ki danen Dyos Ispir-
itu Santo an na yon man gasunod
danen ta isip na alin nang ta ittaw
parti daw ino dapat buaten.
4 Duma ki kyo gambal, “Yaken iya
Pablo na taga-sunod,” daw duma ya
a gambal, “Yaken iya Apolos.” Iling
tan na ambal nyo pamatuod na paryo
kaw ta mga gasunod ta isip na alin
nang ta ittaw.
5 Man-o tak pabutalan kay nyo gid?
Kino gid kami i Apolos? Kami i
mga manugsirbi nang ta Dyos na pa-
sugo din aged kamati kaw ta miad
na balita daw magtuo man ki Cristo.
Gatuman kay nang ta katengdanan
na paatag ta Ginuo ki kami.
6 Yaken una na gawali ki kyo daw
Apolos an a kanen gapadayon ta pag-
tudlo ki kyo, piro Dyos nang gapalig-

en ta inyo na pagtuo. Paryo kay ta mga gaubra naan ta taneman na isya an ta mga gaubra gatanem daw isya an a gabunyag, piro Dyos nang gapatubo an.
7 Tenged Dyos nang gapatubo ta tanem, kanen an mas impurtanti kaysa ta mga gatanem daw mga gabunyag.
8 Mga gatanem daw mga gabunyag isya nang ta tuyo daw kada isya ki danen may batunon man na suol dipindi ta iran na ubra.
9 Iling man tan kami Apolos tak isya kay nang ta ubra na duma ta Dyos para ta inyo na kayaran. Kyo paryo ta taneman na iya ta Dyos na paasikaso nay. Paryo kaw man ta balay na iya ta Dyos na papatukod din ki kami.
10-11 Yaken i paryo ta sagad na manugtukod ta balay na gaplastar ta pundasyon ta balay daw duma an a gapadayon ta pagdapat ta mga sangkap naan ta naubra en na pundasyon. Daw naplastar en pundasyon an, simpri dili igo na magsampaw pa ta isya man na pundasyon naan ta naubra en na pundasyon. Beet ambalen ko na paagi ta abilidad na paatag ta Dyos ki yaken aged matuman ko ake na katengdanan bilang apustol, yaken una na gasugid ta miad na balita naan ta inyo na syudad daw gatabang ki kyo na magtuo. Duma an a gapadayon ta pagtudlo ki kyo. Piro, daw kino na mga manugsirbi ta Dyos na gapadayon ta pagtudlo ki kyo kinanglan na mag-amblig gid na iran na itudlo dili kuntra ta patudlo ko kan-o ki kyo. Ake na patudlo ki kyo parti nang ki Jesu-Cristo daw parti man ta iya na kamatayen naan ta krus.
12 Daw igo patudlo an ta mga gapadayon ta pagtudlo ki kyo parti ki Cristo, paryo danen ta mga karpintiro na ta iran na pagdapat ta mga sangkap naan ta naubra en na pundasyon gagamit ta mga sangkap na dili masunog paryo ta blawan, pilak daw maalen na bato. Piro, daw dili igo iran na patudlo, paryo danen ta mga karpintiro na gagamit ta mga sangkap na maubos nang ta sunog paryo ta kaoy, kugon daw uot.
13 Na mabot adlaw na Jesus mag-ukom ta mga ittaw daw dayad o dili dayad iran na ubra, mlaman ta tanan na mga ittaw daw kino gaubra ta dayad daw kino man gaubra ta dili dayad. Iya na pag-ukom paryo ta pagbuat ta ittaw na patistingan din mga sangkap paagi ta pagbetang naan ta apoy. Daw dayad klasi ta sangkap, dili masunog, piro daw dili dayad klasi, maubos nang ta sunog.
14 Daw kino na gapadayon ta tudlo parti ki Cristo na iya na ubra paryo ta mga sangkap na natistingan en naan ta apoy na ula man nasunog daw padapat man ta sagad na karpintiro naan ta pundasyon, may nabaton kanen an na dayad na bales naan ta adlaw ta pag-ukom Cristo.
15 Piro, daw kino na iya na ubra paryo ta natistingan na sangkap na ubos nang ta sunog, dili din mabaton dayad na bales naan ta adlaw ta pag-ukom Cristo. Maluwas man gyapon kanen an alin ta silot na ula katapusan, piro paryo kanen an ta ittaw na naluwas alin ta iya na balay na nasunog na tanan din na pagkabetang ubos ta sunog.

16 Paryo kaw inyo ula nalam na tanan kaw paryo balay na paistaran ta Dyos! Kyo yan gaisya paagi ta Dyos Ispiritu Santo na naan ki kyo!
17 Gani, bisan kino na gagubba ta pagdumaay ta mga gatuo paryas pagubba din Balay Ta Dyos. Maageman din segeng gid na silot na alin ta Dyos tak Balay Ta Dyos sagrado na para gid ki kanen daw kyo tanan paryo ta balay an na paistaran din.

18 Dili nyo lukuon inyo na kaugalingen. Daw kino ki kyo gaisip na maalam kanen an naan ta pagtan-aw ta mga ittaw na ula gapati ta Dyos, dapat na lipatan din iya na alam maskin kabigen kanen an na buang-buang

aged mabaton din matuod na alam
na alin ta Dyos.
19 Dapat lipatan din iya na alam tak
daw ino na ta isip ta mga ittaw na ula
gapati ta Dyos napakita na danen an
maalam, kabuangan nang ta pagtan-
aw ta Dyos. Nlaman nyo na matuod
ake na ambal tak naan ta sinulat na
pulong ta Dyos may ambal na iling ti,
“Mga ittaw na salig danen na maalam
danen an, iran na alam pagamit ta
Dyos kuntra ki danen aged iran na
mga plano dili matuman na paryo
danen an nalambing naan ta iran na
sied.”*
20 Nasulat man, “Nlaman ta Ginuo
Dyos na ula pulos plano ta mga ittaw
na salig danen ta iran na kaugalingen
na danen an maalam.”†
21 Gani, dili kaw magpabugal daw
kino na manugtudlo pasunod nyo tak
tanan paatag ta Dyos para ta inyo na
kayaran.
22 Kami Apolos daw Cefas‡ pasugo
ta Dyos ki kyo para ta inyo na ka-
yaran daw tanan man na naan ta
kalibutan para ta inyo na kayaran.
Bisan mapatay kaw o bui man, bisan
ino na natabo ki kyo anduni daw
matabo pa, tanan para ta inyo na
kayaran.
23 Kyo yan iya Cristo na taga-sunod
daw Cristo an iya ta Dyos.

4

1 Gani, kami i na mga manug-
tudlo dapat kabigen nyo na mga
manugsirbi na iya Cristo daw mga
pasaligan man ta Dyos na magsugid
ta miad na balita na ula din anay
papasugid ta mga ittaw pugya.
2 Simpri dapat masaligan kay ta
pagtuman ta papabuat ta Dyos ki
kami paryo ta isya na suguon na
pasaligan ta iya na amo ta ubra.
3 Para ki yaken, dili gid impurtanti
daw ino isipen nyo daw isipen man ta
duma parti ta ake na ubra daw miad
o dili. Yaken mismo, dili ko mambal
ta kaugalingen ko daw ake na ubra
para ta Ginuo miad o dili
4 tak Ginuo nang may matareng na
mag-ambal daw yaken i masaligan o
dili. Limpyo ake na kunsinsya parti
ta ake na ubra, piro dili beet ambalen
ko na ula a sala tak Ginuo nang nalam
ta ake na ubra.
5 Gani, untaten nyo en inyo na
pag-usgar ki kami na mga manug-
tudlo tak naan ta adlaw na Ginuo an
mabot, kanen mag-ukom daw kami
masaligan ta pagtuman ta papabuat
ki kami. Naan ta yon man na adlaw
isugid din daw ino naan ta isip ta
mga ittaw daw ino man pabuat da-
nen na ula nlami ta duma. Daw kino
gabuat ta dayad, kanen an dayawen
ta Ginuo.
6 Mga utod ko, yaken daw Apolos
pagamit ko na alimbawa para ta inyo
na kayaran aged maintindian nyo
paagi ki kami daw ino beet ambalen
ta ambalanen na “Dili kaw mag-isip
na subla pa ta daw ino naan ta sinu-
lat” tak nlaman ko na daw maintin-
dian nyo, dili nyo ipabugal isya an na
manugtudlo daw duma an a ipakebes
nyo.
7 Kino gambal ki kyo na kyo yan
mas maalam kaysa ta duma daw may
matareng man na mag-usgar ki kami
na mga manugtudlo? Di' ba tanan
nyo na alam daw abilidad alin ta
Dyos, dili alin ta inyo na kaugalin-
gen? Tenged inyo na alam daw mga
abilidad alin ta Dyos, man-o tak pa-
pabugal nyo pa inyo na mga abilidad
na paryo alin ta inyo nang na kau-
galingen?
8 Salig nyo na nlaman nyo en tanan
na mga tudlo na alin ta Dyos daw
nabaton nyo man en tanan na mga
kaayaran na alin ki kanen. Salig nyo
man na kyo yan may datas na kateng-
danan ta pagdumala, piro kami ame
a na mga manugtudlo, ula kay datas
na katengdanan. Dayad inta daw
gadumala kaw aged kami i magdu-
mala man duma ki kyo para mag-
dayad man ame na kaimtangan.

* **3:19** Job 5:13 † **3:20** Mga Salmo 94:11 ‡ **3:22** *Cefas an* isya man na umaw ki Pedro na isya ta mga apustulis Jesus.

9 Piro ta panilag ko, kami i na
mga apustulis, pabetang kay ta Dyos
naan ta malain gid na kaimtangan
daw uryan gid ta tanan. Paryo kay
ta mga priso na biag na sintinsyaan
ta kamatayen na paparid naan ta
pinakauryan daw pagsintinsya ki da-
nen buaten naan ta tubangan ta tama
na mga ittaw para masadyaan mga
ittaw an. Iling tan kami i na mga
apustulis tak tanan na mga ittaw daw
mga angil man gatan-aw daw ino ate
na mga maagian.
10 Ta panilag ko inyo an na isip
parti ki kami paryo ta isip ta mga
ittaw na gambal na kami i buang-
buang tenged na gawali kay parti ki
Cristo daw ula kay man alam daw
abilidad na alin ta Dyos daw ula man
pataod ta mga ittaw. Piro, inyo na
kaugalingen pabugal nyo na kyo yan
mga maalam tak sakep kaw ki Cristo
daw tama man inyo na nlaman daw
abilidad na alin ta Dyos daw pataod
kaw gid ta mga ittaw.
11 Kami i, asta anduni kaysan naa-
gian nay pa na nakulangan kay ta
pagkaan daw waig na inemen daw
daan gid man ame na bayo. Kaysan
pabellayan kay ta mga ittaw daw
pasakit kay man danen. Ula kay pir-
maninti na ulian tak gasalyo-salyo
kay pirmi.
12 Gapangabellay kay gid para ta
ame na pangabui. Na painsultuan
kay ta mga ittaw, papangamuyuan
nay danen an na tagan ta Dyos ta
kaayaran. Na papangabot kay ta mga
ittaw na gakuntra ki kami, ula kay
gabales.
13 Na mga ittaw gaimo-imo ta mga
ambal na kuntra ki kami, ame na
ambal ki danen dayad. Alin kan-o
asta anduni, malain pagtratar ta mga
ittaw ki kami tak ta iran na isip paryo
kay ta sagbet daw mga ligna na papi-
lak.
14 Yi pasulat ko ki kyo dili para
pagayyaan kaw. Gasulat a para lay-
gayan kaw paryo ta isya na amay
na galaygay ta palangga din na mga
bata.
15 May matareng a ta paglaygay ki
kyo bilang inyo na amay. Bisan sikad
tama na mga ittaw gatudlo ki kyo
parti ta pagtuman ki Cristo, yaken
nang kabigen nyo na inyo na amay
tenged yaken una na gasugid ki kyo
ta miad na balita parti ki Jesu-Cristo.
16 Gani, gapangabay a ki kyo na
sunuron nyo ake na batasan.
17 Para may magtabang ki kyo na
masunod nyo ake na batasan, pa-
padala ko dyan ki kyo Timoteo an
na pakabig ko na pinalangga ko na
bata daw kanen an masaligan man
na manugsirbi ta Ginuo. Kanen mag-
pademdem ki kyo daw ino patudlo ko
daw ake man na batasan ta pagsunod
ko ki Cristo. Iya na ipademdem ki
kyo paryo ta ake na patudlo ta mga
gatipon-tipon na gatuo naan ta tanan
na mga lugar na ake na nailingan.
18 May namatian a na pila ki kyo
gapabugal tak salig danen na dili a
miling ki kyo na magsud-o.
19 Dili kaw inta mag-isip ta iling
tan tak daw pagbeet ta Dyos, ta dili
nang en lugay miling aren dyan. Daw
mabot a dyan, makita ko gid mga
buat ta mga ittaw na bugalen daw
mlaman ko man daw ino gid matuod
an. Mlaman ko daw sikad nang da-
nen mag-isturya parti ta iran na mga
buat na dili matuod.
20 Beet ambalen ko na mlaman ta
mga ittaw na kiten mga padumalaan
ta Dyos tenged ta ate na mga buat, dili
tenged ta ate na mga ambal.
21 Daw miling a dyan ki kyo, ino
liag nyo na buaten ko? Daw dili nyo
dilian malain nyo na mga buat, ki-
nanglan na sawayen ta kyo. Piro,
daw dilian nyo en, magpakita a ki kyo
ta ake na pagpalangga daw miad na
kabebet-en.

5

Ambal Pablo Parti Ta Ittaw Na Gabuat Ta Makagayya

1 May namatian a na isya ki kyo
gabuat ta makagayya gid. Pasawa
din sawa ta iya na amay. Sikad lain

buat din tak bisan mga ula gapati ta Dyos nalainan ta buat na iling tan.

2 Piro, gapabugal kaw pa man gyapon parti ta inyo na kaugalingen bisan isya ki kyo gabuat ta sikad malain. Dapat inta mangasebe kaw daw palinen nyo naan ta inyo na grupo kanen an na gabuat ta iling tan na makagayya.

3-4 Maskin ula a dyan anduni, paryo man gyapon na naan a dyan duma ki kyo tak ake na nakem naan ki kyo. Tenged paryo na naan a dyan duma ki kyo, may ambalen a ki kyo paagi ta uturidad na atag ta Ginuo Jesus ki yaken. Yi ake na ambalen: Dapat na kanen an disiplinaen. Gani, magtipon kaw tanan daw demdemen nyo na ake na nakem naan ki kyo daw demdemen nyo man na may uturidad kaw na alin ta ate na Ginuo Jesus na magdisiplina.

5 Daw magtipon kaw, palinen nyo naan ta inyo na grupo kanen an na gabuat ta makagayya na paryo intriga nyo kanen an naan ki Satanas para maagian din mga kabellay daw bag-uon din man malain din na batasan. Kinanglan na iling tan buaten nyo ki kanen para maluwas kanen an alin ta silot ta Dyos naan ta adlaw na mabot Ginuo para magukom ta tanan na mga ittaw.

6 Dayad ba na gapabugal kaw? Paryo kaw inyo ula kaintindi ta ambalanen na “Bisan sise nang na pampaabok na palaket naan ta pamasa na arina, paabukon din bilog gid na namasa.”*

7 Gani, dapat buaten nyo paryo ta pabuat nyo ta pagsilibrar ta Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok na papilak nyo mga pampaabok an ta tinapay aged buaten nyo bag-o na namasa na arina na ula laket na pampaabok.† Beet ko ambalen palinen nyo kanen an na gabuat ta makagayya aged kyo yan limpyo naan ta tubangan ta Dyos. Piro ta matuod, limpyo kaw en tak napatawad kaw en ta Dyos ta inyo na mga sala daw palibri kaw man en alin ta pag-ulipen ta sala tenged ta kamatayen Cristo naan ta krus. Ta iya na kamatayen, kanen an paryo ta isya na karniro na papatay ta mga Judio ta iran na pagsilibrar ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto‡ na karniro an ialad naan ta Dyos.

8 Gani, dapat ate na buaten paryo ta pabuat ta mga gasilibrar an ta pista. Papilak danen pampaabok an ta tinapay daw gabuat danen an ta bag-o na tinapay na ula pampaabok. Beet ambalen na dilian ta ate na pagbuat ta malain kuntra ta ate na mga paryo na ittaw daw pagbuat man ta makagayya daw anduni magbag-o ki en daw tumanen ta kamatuuran na pulong ta Dyos na terek ta ate na tagipusuon.

9 Naan ta una ko na sulat§ ki kyo ambal ko na dili kaw sali ta duma ta mga ittaw na gabuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos.

10 Dili ko beet ambalen na kinanglan likawan nyo mga ittaw na ula gapati ta Dyos na gabuat ta malaw-ay ta iya na panan-aw, mga gapangabot pa gid ta tama na mga betang, mga sikad manluko daw mga

* **5:6** Paagi ta ambalanen na pasambit Pablo beet din ambalen na daw dili danen palinen mama ya na gabuat ta makagayya, basi tama ki danen magsunod ta mama ya na danen an magbuat man ta makagayya. † **5:7** Ta isip ta mga Judio, daw ino na malain paanggid ta pampaabok ta tinapay. Isya na kaugalian danen na tanan na pampaabok ta tinapay na naan ta iran na balay papilak danen ta pagpriparar para ta Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok aged danen an limpyo naan ta tubangan ta Dyos. Naan ta Exodo 12:14-20 pwidi nyo mabasa parti ta kaumpisaan ta iling tan na kaugalian danen. Pwidi nyo mabasa man parti ta *Pista Ta Tinapay Na Ula Pampaabok* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **5:7** Naan ta Exodo 12:21-27 pwidi nyo mabasa parti ta kaumpisaan ta kaugalian ta mga Judio na gasilibrar danen ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto. Pwidi nyo man mabasa parti ta *Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. § **5:9** May isya pa na sulat Pablo para ta mga taga-Corinto bag-o yi na sulat na para ki danen. Piro, anduni, ula kupya ta una din na sulat daw ula ta man nlami daw ino mga nasulat dya.

gapati ta dyos-dyusan tak daw liag nyo likawan mga ittaw an na iling tan, kinanglan na malin kaw gid ta yi na kalibutan.

11 Piro, yi beet ambalen ta nasulat ko kan-o: Dili kaw sali ta duma naan ta mga ittaw na gambal na danen an utod nyo ki Cristo piro gabuat pa man gyapon ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos, gapangabot pa gid ta tama na mga betang, gapati ta dyos-dyusan, gambal ta malain kuntra ta duma na mga ittaw, sikad mingaw daw sikad manluko man. Dili kaw sali duma ta mga ittaw na iling tan bisan magduma kaw nang ki danen ta pagkaan naan ta mga gatipon-tipon na gatuo.

12-13 Simpri, ula ki matareng na mag-ambal parti ta mga ula gatuo daw dayad o dili dayad iran na buat tak Dyos nang may matareng na mag-ukom ki danen. Piro, may matareng kaw na mag-ambal parti ta mga gatuo na naan ta inyo na grupo daw dayad o dili dayad iran na mga buat tak naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, “Dapat na palinen nyo naan ta inyo na grupo ittaw an na gabuat ta malain.”*

6

Ambal Pablo Parti Ta Mga Gakaso Naan Ta Mga Paryo Danen Na Gatuo

1 May namatian a man na isya ki kyo pakasuan din duma ta na utod ki Cristo daw naan pa ta tubangan ta uwis na ula gatuo ki Cristo. Kyo na mga ittaw na iya ta Dyos dili nyo inta dleen mga kaso nyo an naan ta tubangan ta mga uwis na ula gatuo. Dapat kyo nang mag-ayos ta inyo na mga kaso.

2-3 Paryo kaw inyo ula nalam na mabot adlaw na kiten na mga ittaw na iya ta Dyos mag-ukom ta mga ittaw ta kalibutan i asta mga angil. Tenged kyo may bakod na kategdanan na mag-ukom ta tanan, simpri masarangan nyo man na mag-ayos ta mga kaso na ordinaryo daw mga riklamo parti ta ate na adlaw-adlaw na pangabui.

4 Gani, daw may kaso kaw na iling tan kuntra ta isya na utod nyo ki Cristo, dili nyo dleen inyo na kaso naan ta mga ittaw na ula labet ta mga gatipon-tipon na gatuo.

5 Dapat na magayya kaw inta tenged pasaway ta kyo tak buat nyo an na iling tan paryo na ula gid dyan ki kyo may ittaw na malam na magayos ta kaso ta mga utod nyo ki Cristo.

6 Lain buat nyo an tak kyo mismo gakaso ta mga paryo nyo na mga utod ki Cristo. Isya pa, padala nyo inyo na mga kaso naan ta tubangan ta mga uwis na ula gatuo ki Cristo.

7 May isya a pa na ambalen ki kyo na mga gakasuay. Bisan daw mambal pa uwis an na igo kaw, ta pagtanaw ta Dyos sala man gyapon buat nyo an tak dili nyo dapat na kasuan inyo an na mga utod ki Cristo. Mas miad pa daw bay-an nyo nang inyo na mga utod ki Cristo na gabuat ta malain daw galuko ki kyo kaysa na kasuan nyo pa danen naan ta tubangan ta uwis.

8 Kyo yan, gabuat kaw man ta sala tak gabuat kaw ta malain daw galuko man naan pa ta inyo na mga utod ki Cristo.

9-10 Paryo kaw inyo ula nalam na mga ittaw na gabuat ta malain dili kalabet ta mga ittaw na dumalaan ta Dyos ta timpo na mabot.* Dili nyo lukuon inyo na kaugalingen. Iling ti mga ittaw na dili kalabet ta mga dumalaan ta Dyos: mga ittaw na gabuat ta malaw-ay ta iya na panan-aw, mga gapati ta mga dyos-dyusan, mga gadulog ta dili iran na sawa, mga mama na pagamit ta paryo danen na mama daw mga mama man na gagamit ta paryo danen na mama, mga manakaw, mga gapangabot pa gid ta tama na mga betang, mga sikad mingaw, mga gambal ta malain kuntra ta duma na mga ittaw daw mga tulisan.

* **5:12-13** *Deuteronomio 17:7* * **6:9-10** *Pwidi nyo mabasa parti ta timpo na mabot* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay daw ngitaen nyo ambal na *yi na timpo.*

11 May anen ki kyo na iling tan buat
danen na ula pa danen gatuo. Piro
anduni, dapat batasan nyo an igo ta
pabuat ta Dyos ki kyo na mga iling
ti: Napatawad kaw din en ta inyo
na mga sala. Pabuat kaw din en na
iya gid na mga ittaw na may sarang
na magtuman ta iya na kabebet-en
daw pabuat kaw din en na matareng.
Iling tan tanan pabuat ta ate na
Dyos tenged ki Ginuo Jesu-Cristo daw
tenged man ta Dyos Ispiritu Santo na
paatag din ki kiten.

Ambal Pablo Parti Ta Pagbuat Ta Malaw-ay Ta Panan-aw ta Dyos

12 Anduni may ambal a para ta mga
ittaw na iran na isip iling ti, “Pwidi
a magbuat ta bisan ino na liag ko.”
Matuod nyan, piro daw ate na pabuat
dili dayad para ta ate na kayaran,
dapat dili ta nang en buaten. Para
ki yaken, maskin pwidi a magbuat ta
bisan ino, dili a magbuat ta bisan ino
na paryo mag-ulipen ki yaken na dili
a makapegeng ta ake na kaugalingen.
13 May ambalanen na pasambit ta
duma na mga ittaw na “Pagkaan an
pabuat para ta gettek daw gettek an
pabuat para ta pagkaan.” Matuod
na dili malain na tumanen ta ate an
na liag na magkaan ta maskin ino,
piro mabot adlaw na buaten ta Dyos
na dili ta en kinanglan pagkaan daw
parti ta lawa na gatunaw ta pagkaan.
Bisan matuod ambalanen an parti ta
gettek daw pagkaan, dili beet am-
balen na pwidi ta na tumanen bisan
ino na liag ta na buaten. Ate i na
lawa pabuat ta Ginuo Dyos dili para
magbuat ki ta malaw-ay ta iya na
panan-aw. Ate i na lawa pabuat din
para kiten i magsirbi ki kanen daw
kanen gabuat para ta kayaran ta ate
na lawa
14 tak bag-uon din ate na lawa ta iya
na pagbannaw ki kiten paagi ta iya
na gaem paryo ta pagbannaw din ki
Ginuo Jesus.
15 Paryo kaw inyo ula nalam na
kiten na mga gatuo, ate na lawa mga
parti ta lawa Cristo. Isipen nyo, kiten
i na mga parti ta lawa Cristo, ino, igo
na gamiten ta pa ate na lawa para
magdulog ta bai na gabligya ta iya na
lawa? Simpri dili igo!
16 Paryo kaw inyo ula nalam na
daw kino magdulog ta bai na gabli-
gya ta iya na lawa, danen isya nang
ta lawa tak naan ta sinulat na pulong
ta Dyos may ambal, “Danen na darwa
mimo na isya.”†
17 Piro, daw kino gapasakep naan
ta Ginuo, kanen daw Ginuo gaisyaay
ta ispiritu.
18 Gani, dili kaw magbuat ta
malaw-ay ta panan-aw ta Dyos.
Likawan nyo gid buat na iling tan tak
daw magbuat kaw ta iling tan, buat
nyo an mas malain pa gid kaysa ta
duma na mga buat na sala tenged
ula duma na sala na kuntra gid ta
kaugalingen nyo na lawa paryo ta
pagbuat ta iling tan.
19 Paryo kaw inyo ula nalam na
inyo na mga lawa sagrado na pais-
taran ta Dyos Ispiritu Santo na naan
ki kyo! Kanen paatag ta Dyos naan ki
kyo! Dili en kyo gatag-iya ta inyo na
kaugalingen
20 tak ta pagpadala ta Dyos ki Cristo
na mapatay para ki kiten paryo na-
palit kaw ta Dyos ta sikad bakod na
bayad aged kyo yan iya gid na mga
ittaw.‡ Gani, gamiten nyo inyo na
mga lawa aged Dyos an dayawen ta
mga ittaw.

7

Ambal Pablo Parti Ta Mga Gatuo Na Mangasawa

1 Anduni sabaten ko inyo na sulat
kan-o ki yaken. Una, may laygay a
parti ta inyo na ambal, “Miad daw dili
ki nang en mangasawa.”
2 Yi laygay ko: Pwidi man dili
nang en mangasawa, piro miad man
na mangasawa nang en tak tama

† **6:16** Genesis 2:24 ‡ **6:20** *Sikad bakod na bayad* beet ambalen kamatayen Cristo naan ta krus bilang alad para ta ate na mga sala aged patawaren ki ta Dyos daw pabuat man na iya gid na mga ittaw.

na mga ittaw natintar en na gabuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos. Tenged tama en na natintar, dapat na kada isya ki kyo may sawa
3 daw dapat man na iatag nyo inyo an na kaugalingen naan ta sawa nyo
4 tak lawa nyo an dili en inyo. Inyo an na lawa iya en ta sawa nyo.
5 Gani, dili kaw en mag-ambal na dili nyo iatag inyo an na kaugalingen naan ta inyo na sawa. Piro, daw mag-intindiay kaw na dili kaw anay magdulog bisan ta lipo nang na timpo aged labien nyo inyo an na pagpangamuyo, pwidi man. Daw tapos timpo ta inyo na pagpangamuyo, malik kaw ta dati tak daw dili, basi kyo yan mabellayan na pegengan nyo inyo an na kaugalingen daw Satanas an may upurtunidad man na matintar kaw din na magdulog ta dili inyo na sawa.
6 Paambal ko ki kyo dili sugo, laygay nang tak kyo na mga magsawa dapat na magdisisyon.
7 Ta matuod, liag ko inta na tanan na mga gatuo dili nang en mangasawa paryo ki yaken. Piro, ula gaparyo mga ittaw an tak kada isya ki kiten lain-lain ate na masarangan sunod ta pagbeet ta Dyos. Duma an a pwidi na dili mangasawa daw duma man an a mas miad na mangasawa.

8 Kyo na mga ula sawa daw mga balo, may ambal a ki kyo: Miad pa daw dili kaw nang en mangasawa paryo ki yaken.
9 Piro, daw dili kaw kapegeng ta inyo na kaugalingen, mangasawa kaw nang en kaysa na pirmi kaw mag-andem na magdulog ta duma.

10-11 Kyo na mga may sawa, may sugo a ki kyo alin ta Ginuo, dili alin ki yaken. Yi sugo ki kyo: “Dapat dili nyo belagan inyo na sawa.”* Piro, daw magbelagay kaw gid man, dapat na dili kaw en mangasawa isab. Pwidi man na magbalikay kaw na magsawa.

12-13 Para ta duma may ambal a man, piro ambalen ko i dili alin ta Ginuo, alin nang ta ake na isip. Parti ta mga utod ki Cristo na iran na sawa ula gatuo ki kanen, yi ake na maambal ki danen: Daw liag ta sawa danen na magduma pa ki danen, dapat na dili danen belagan iran na sawa.

14 Dapat dili danen an magbelag tak sawa an danen na ula gatuo ki Cristo pakabig ta Dyos na iya na mga ittaw tenged isya nang en danen an na magsawa. Alimbawa, daw sawa na ula gatuo ki Cristo dili kabigen ta Dyos na isya ta iya na mga ittaw, simpri iran na mga bata kabigen na mga bata ta mga ittaw na dili iya ta Dyos. Piro ta matuod, tenged ki danen na mga gatuo iran an na mga bata pakabig man ta Dyos na iya na mga ittaw.

15 Piro, daw iran an na sawa na ula gatuo ki Cristo liag na magbelag ki danen, dapat na tugutan nang en danen. Danen an na ate na mga utod ki Cristo dili kinanglan na pegengan pa danen iran an na sawa na ula gatuo ki Cristo na liag en magbelag ki danen tak pagbeet ta Dyos na kiten na mga gatuo magtingwa na miad ate an na pagdumaay naan ta duma na mga ittaw.

16 Kyo na mga gatuo na may sawa, ula kaw nalam daw kyo yan paagi na gamiten ta Dyos aged sawa nyo an magtuo man.

17 Kiten na mga gatuo pabetang ta Dyos naan ta lain-lain na kaimtangan daw katengdanan. Dapat na magtuman ki ta Dyos daw ino tuyo din para ki kiten maskin ino pa ate na kaimtangan daw katengdanan kan-o na ula ki pa kabaton ta upurtunidad na paatag din na kiten i magtuo ki Cristo. Iling tan sugo ko ta tanan na mga gatipon-tipon na gatuo.

18 Alimbawa, kyo na nabuatan ta tanda naan ta inyo na lawa kan-

* **7:10-11** *Naan ta Mateo 5:31-32, 19:3-9; Marcos 10:2-12; daw Lucas 16:18 pwidi nyo mabasa sugo ta Ginuo na pasambit Pablo.*

o bag-o kaw gatuo ki Cristo,† dapat
dili kaw magbuat na marwad tanda
na naan en ta inyo na lawa. Piro,
daw ula kaw pa nabuatan ta tanda
naan ta inyo na lawa bag-o kaw gatuo
ki Cristo, dili en kinanglan na mag-
pabuat kaw pa ta tanda.
19 Dili impurtanti daw nabuatan ki
ta tanda naan ta lawa o ula nabuatan.
Impurtanti an na magtuman ki ta
mga sugo ta Dyos.
20 Gani, dapat na padayon ta nang
daw ino ate na kaimtangan daw
katengdanan kan-o na umpisa nang
pa na gatuo ki tak dili kinanglan na
bag-uon.
21 Daw ulipen kaw kan-o na ump-
isa nang pa na gatuo kaw ki Cristo,
dili nyo prublimaen kaimtangan nyo
an. Piro, daw may upurtunidad na
librien kaw, batunon nyo.
22 Ta pagtan-aw ta Dyos ula bali
daw ulipen kaw o dili. Daw kino
na kanen an ulipen naan ta adlaw
na kabaton kanen ta upurtunidad na
paatag ta Dyos na kanen an sakep ta
Ginuo, kanen paryo isya na ulipen
na natubos na anduni Ginuo en iya
na pasirbian. Iling man tan, daw
kino na kanen an dili ulipen naan ta
adlaw na umpisa nang pa na gatuo
kanen an ta Ginuo, anduni paryo ka-
nen may amo tak gasirbi kanen ki
Cristo.
23 Tenged pabuat kaw ta Dyos na
iya gid na mga ittaw na paryo napalit
kaw din ta sikad bakod na bayad,‡
dili nyo sali ta tuman tudlo na alin
nang ta isip ta mga ittaw na paryo na
danen inyo na agalen tak iya kaw ta
Dyos daw dapat kanen nang inyo na
tumanen.
24 Gani, ambalen ko isab na kyo
tanan na mga utod ko ki Cristo bisan
ino inyo na kaimtangan daw kateng-
danan kan-o na umpisa nang pa na
gatuo kaw ta Ginuo, dapat magpa-
dayon kaw na yon man gyapon inyo
na kaimtangan daw katengdanan na
may pagsalig kaw na mabuat ta Dyos
iya na tuyo para ki kyo.
25 Anduni, parti ta pasambit nyo
naan ta inyo na sulat parti ta mga ula
pa sawa, may laygay a. Ula a sugo
na alin ta Ginuo, piro iambal ko daw
ino naan ta ake na isip bilang isya na
masaligan tenged ta kaluoy ta Ginuo.
26 Isip ko na tenged ta lised na
pangabui na naagian ta anduni bi-
lang mga gatuo ki Cristo, miad daw
magpadayon kaw nang en daw ino
inyo na kaimtangan daw kateng-
danan.
27 Kyo na mga may sawa, dili kaw
mag-isip na belagan nyo inyo an na
sawa. Iling man tan, kyo na ula
sawa, dili kaw nang en mag-andem
na mangasawa.
28 Piro, daw mangasawa kaw, ula
kaw nakasala. Ambal ko na miad
daw dili kaw nang en mangasawa tak
liag ko nang na dili nyo maagian mga
kabellay ta mga may sawa anduni na
timpo.
29 Mga utod ko, beet ambalen ko na
dili nang en lugay na mabot adlaw na
malik Ginuo. Gani, umpisa anduni,
mga may sawa, dapat labien danen
iran na pagsirbi ta Ginuo paryas na
ula danen sawa.
30-31 Iling man tan mga gangasebe,
mga gakalipay, mga gapamalit daw
mga ittaw na sake ta pagpangita ta
iran na pangabui. Dapat labien da-
nen iran na pagsirbi ta Ginuo, dili
iran na kaimtangan daw mga pabuat
tak ate na pangabui unti ta kalibutan
i dili maglugay daw ta uryan marwad
man en.
32 Ambal ko isab na miad daw dili
kaw nang en mangasawa tak liag ko
na dili nyo maagian tama na pal-
ibegan. Alimbawa, mga mama na
ula sawa, pwidi na iran na nakem
naan nang gid ta pagsirbi ta Ginuo

† **7:18** Isya na sugo ta Dyos naan ta Mga Sinulat Moises na sunuron ta mga Judio na danen an magbuat ta tanda naan ta lawa ta mga mama. Yon na tanda daw naan ta Inglis paumaw na ‘circumcision’. Pwidi nyo mabasa parti ta *tanda naan ta lawa* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **7:23** May pasaysay parti ta *sikad bakod na bayad* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta 1 Corinto 6:20.

tak ula danen duma na isipen daw dili, makapalipay nang an ta Ginuo.
33 Piro, naan ta nakem ta mga mama na may sawa pagpangita an ta pangabui daw mga makapalipay an ta iran na sawa.
34 Tenged danen an may sawa, tama iran na isipen: makapalipay an ta Ginuo daw makapalipay man an ta iran na sawa. May isya pa na alimbawa, mga bai na ula sawa, pwidi na iran na nakem naan gid ta pagsirbi ta Ginuo tak ula danen duma na isipen daw dili, iran na pagtuman ta kabebet-en ta Ginuo bilang mga ittaw na iya gid maskin ino pa iran na buat daw isip. Piro, naan ta nakem ta mga bai na may sawa pagpangita an ta pangabui daw mga makapalipay an ta iran na sawa.
35 Ula a gambal ki kyo ta iling tan para pegengan ta kyo ta inyo na liag tak gatabang a nang aged inyo na buaten igo ta dapat buaten ta mga ittaw na sakep ta Ginuo daw liag ko man na inyo an na pagsirbi ta Ginuo ula isturbo.
36 May ambal a ta mga gasugtanay na magpakasal, piro gaintindiay na dili pa anay dayunon iran na pagsawaay. Daw isip ta nubyo na kinanglan na magpakasal danen an tak dili kanen kapegeng ta iya na kaugalingen, miad pa daw magpakasal nang en tak yon liag din. Daw magpakasal danen an, dili sala.
37 Piro, miad man daw gadisisyon kanen an na dili magpakasal, basta sigurado kanen na iling tan miad na buaten daw ta iya na pagdisisyon ula kanen an papilit ta duma daw masarangan din man na pegengan iya na kaugalingen.
38 Gani, miad daw magpakasal kanen, piro mas miad daw dili nang en.
39 Kyo na mga bai na may sawa, may ambal a man ki kyo. Dapat na dili nyo belagan inyo na sawa daw dapat na dili kaw mangasawa ta duma mintras bui pa inyo na sawa. Piro, daw mapatay sawa nyo an, pwidi kaw en na mangasawa ta bisan kino na mama na liag nyo, basta sawaen nyo an gatuo ta Ginuo.
40 Piro, ta ake na isip, mas malipay mga balo na dili mangasawa isab. Laygay ko an ki kyo na alin ta ake na isip, dapat tandaan nyo gid tak para ki yaken, ake na isip pagiyaan ta Dyos Ispiritu Santo.

8

Ambal Pablo Parti Ta Pagkaan Na Paalad Naan Ta Mga Dyos-dyusan

1 Anduni, parti ta pasambit nyo naan ta inyo na sulat parti ta pagkaan na paalad naan ta mga dyos-dyusan, may laygay a. Matuod inyo na ambal na kiten na mga gatuo nlaman ta na “kiten tanan may alam” parti ta mga dyos-dyusan an. Piro, bag-o ko iatag ake na laygay, liag ko na ipademdem ki kyo na iling tan na alam dili beet ambalen na kiten mas maalam kaysa ta duma ta na mga gatuo. Mas impurtanti pa kaysa ta inyo na alam inyo an na paggugma naan ta kada isya para magpalig-en ta pagtuo ta mga paryo nyo na gatuo.
2 Bisan kino na gambal na kumplito gid iya na alam parti ta mga dyos-dyusan, ta matuod kulang pa iya na alam.
3 Piro, bisan kino na gagugma ta Dyos, kala kanen an ta Dyos.
4 Anduni, yi sabat ko ta inyo na insa daw pwidi ki maan ta pagkaan na paalad naan ta mga dyos-dyusan. Nlaman ta na mga dyos-dyusan dili matuod na Dyos daw nlaman ta man na isya nang gid na Dyos, daw ula en duma.
5 Bisan isip ta mga ula gatuo na tama na paambal na mga “dyos” naan ta langit daw naan man ta kalibutan i na pasirbian danen bilang iran na “ginuo,”
6 kiten i a gasirbi ta isya nang na Dyos na yon man Dyos Amay. Kanen gabuat ta tanan daw gaatag ki kiten ta kabui para kanen ate na sirbian. Isya nang man na Ginuo na yon man Jesu-Cristo. Paagi ki kanen tanan

pabuat ta Dyos Amay daw paagi man ki kanen nabui ki.

7 Piro, dili tanan na mga gatuo kaintindi na mga dyos-dyusan dili matuod tak kan-o na ula pa danen gatuo, iran na pasirbian adlaw-adlaw mga dyos-dyusan. Asta anduni, daw maan danen ta pagkaan na paalad naan ta mga dyos-dyusan, isip danen na mga dyos-dyusan man gyapon iran na pasirbian. Gani, nakunsinsya danen an na ta iran na isip kasala danen an tenged ula pa danen kaintindi ta usto daw ino igo daw sala na buat.

8 Dili tenged ta ate na pakaan na malipay Dyos an ki kiten. Daw maan ki ta pagkaan na paalad naan ta mga dyos-dyusan, dili mabuinan kalipay din ki kiten. Iling man tan, daw dili ki maan, dili man madugangan kalipay din ki kiten.

9 Ta matuod, pwidi ki maan ta bisan ino. Piro, ambligan nyo na kyo dili tenaan na duma na mga gatuo na luya pa iran na pagtuo makasala tak gasunod danen an ki kyo na gakaan man ta bisan ino na ta iran na isip daw kan-enen, sala.

10 Kyo na mga lig-en ta pagtuo, nlaman nyo na mga dyos-dyusan dili matuod na Dyos. Piro, duma na mga gatuo ula pa kaintindi. Alimbawa, daw makita danen na gakaan kaw naan ta balay na simbaan ta mga dyos-dyusan, iling tan na pabuat nyo magtintar ki danen na makasala tak basi magkaan man danen ta pagkaan na paalad naan ta mga dyos-dyusan bisan nakunsinsya danen an.

11 Daw iling tan matabo, mga gatuo an na ula pa kaintindi marwaran danen an ta pagtuo tenged ta inyo na pagkaan ta mga paalad naan ta mga dyos-dyusan na sunod ta inyo na alam na mga dyos-dyusan dili matuod. Malain gid daw marwaran danen an ta iran na pagtuo tenged ki kyo tak danen inyo na utod ki Cristo daw para man ki danen napatay Cristo.

12 Daw nakunsinsya inyo na utod ki Cristo tenged ta iran na pagsunod ta inyo na buat na gakaan ta mga pagkaan na paalad naan ta mga dyos-dyusan tak kulang pa iran na pagintindi parti ta mga dyos-dyusan, nakasala kaw dili nang ki danen, nakasala kaw man naan ki Cristo.

13 Gani, dapat iling ti isipen ta: Daw tenged nang ta ake na pakaan nakasala utod ko an ki Cristo, dili aren en magkaan ta karni na paalad naan ta mga dyos-dyusan aged dili kanen an matintar na makasala.

9

Katengdanan Ta Mga Apustulis Jesu-Cristo

1 Nlaman nyo gid na yaken i may mga matareng tenged ta ake na katengdanan daw pwidi ko man gamiten. Nlaman nyo man na yaken i isya ta mga apustulis Jesus na ate na Ginuo tenged nakita ko kanen an. Nlaman nyo pa gid na kyo yan bunga ta ake na pagsirbi ki kanen.

2 Bisan yaken i ula pakabig ta duma na mga ittaw na isya a ta iya na mga apustulis, kyo yan dapat ula gadua-dua. Paagi ki kyo napamatuuran na yaken i isya ta mga apustulis din tak kyo yan mga gatuo ki kanen tenged ta ake na pagsugid ki kyo parti ki kanen.

3 Yi sabat ko ta mga ittaw na gambal na ula a may matareng bilang isya ta mga apustulis ta Ginuo.

4 Tenged kami mga pasugo din na magwali ki kyo, simpri may matareng kay na tagan kay nyo ta ame na kinanglanen na pagkaan.

5 Alimbawa, daw kami i may sawa daw ame an na sawa gatuo man, simpri may matareng kay man na kuyugon nay danen an naan ta ame na pagpanaw na magwali paryo ta pabuat ta duma na mga apustulis na danen Pedro daw danen man na mga utod ta Ginuo na mga mama.

6 Paryo kaw inyo gaisip na kami Bernabe nang ula matareng na supurtaan ta mga gatuo daw dapat na mag-ubra kay para ta ame na kinanglanen.

7 Pamatuuran ko na kami may
matareng na supurtaan kay nyo.
Kino na sundalo na gagastos ta iya na
kaugalingen na kinanglanen? Kino
na ittaw na gatanem ta ubas naan ta
iya na uma na dili pwidi na maan ta
bunga ta iya na tinanem? Kino na
ittaw na manugbantay ta karniro na
dili pwidi na mag-inem ta gatas ta
mga karniro?
8 Iling tan na mga pamatuod alin
ta kaugalian ta mga ittaw unti ta
kalibutan i. Naan ta Mga Sinulat
Moises may pamatuod man na mga
manug-ubra an dapat may maka-
mang tenged ta iran na ubra
9 tak naan ta sinulat ya may am-
bal na iling ti, “Daw inanian nyo an
papagupaan nyo ta baka, dapat dili
nyo pegengan baka an na magkaan
ta inanian.”* Yon na sugo ta Dyos dili
parti nang ta baka,
10 parti man ki kami na mga gawali
aged sigurado na tagan kay man ta
ame na kinanglanen paryo ta mga
garado daw mga galinas man na
gasalig na may parti danen an ta ina-
nian.
11 Paryo kay man ta mga ittaw na
gasabwag ta binni daw gapaabot na
danen an may anien man. Tenged
gasugid kay ki kyo ta miad na balita
parti ki Cristo daw kyo kabaton man
ta mga kaayaran na alin ta Dyos, sim-
pri may matareng kami i na taban-
gan nyo ta ame na kinanglanen.
12 Daw duma na mga manugwali
may matareng na magpaabot na
supurtaan nyo danen an, mas pa gid
may matareng kay na supurtaan kay
nyo.
Piro, bisan may matareng kay na
supurtaan, gadisisyon kay na dili nay
gamiten ame na matareng tak dili
nay liag na yon tenaan na dili kaw
mamati ta ame na pagsugid ta miad
na balita parti ki Cristo. Yon en na
gaagwanta kay nang ta bisan ino na
kabellay.
13 Paryo kaw inyo ula nalam na
mga gaubra naan ta timplo, iran na
pagkaan naan alin ta mga pagkaan
na paalad ta mga ittaw na giling naan
ta timplo. Iling man tan, mga ittaw
na iran na ubra naan ta timplo parti
ta mga ayep na paalad ta mga ittaw,
may ulas man danen an ta karni.
14 Iling tan paryo ta sugo ta Ginuo
na mga gasugid an ta miad na balita
dapat supurtaan ta iran na mga ki-
nanglanen alin ta mga ittaw na pasu-
giran danen.†
15 Piro, bisan may matareng kay na
supurtaan kay nyo, ula nay pagamit
ame na matareng. Dili nyo isipen
na paagi ta ake i na sulat gapabati-
bati a na magsupurta kaw ki yaken.
Mas miad pa daw mapatay a ta letem
kaysa pasupurtaan a nyo na yon na
ula aren mapabugal na gawali a na
ula a pabayaran.
16 Piro, ula a gapabugal parti ta ake
na pagsugid ta miad na balita tenged
Dyos gasugo an ki yaken. Nlaman
ko na daw dili a magtuman ta iya na
sugo na magsugid a ta miad na balita,
bakod ake na sabaten naan ki kanen.
17 Alimbawa, daw ake nang na pag-
beet na magsugid a ta miad na balita,
dapat bayaran a ta mga ittaw na pa-
sugiran ko. Piro ta matuod, dili ake
nang na pagbeet tak gatuman a nang
ta katengdanan na pasalig ta Dyos ki
yaken.
18 Tenged gatuman a nang ta sugo
ta Dyos ki yaken, ino bales na naba-
ton ko ta ake na pagsugid ta miad na
balita? Yi bales na nabaton ko: Nali-
pay a na gasugid a ta miad na balita
na ula gapabayad ta mga ittaw daw
ula ko man pagamit ake na matareng
na supurtaan a danen.
19 Tenged ula a gapasupurta ta
bisan kino, beet ambalen na ula a
gapaulipen naan ta bisan kino. Piro,
ta ake na pagsugid ta miad na balita,
pauyunan ko tanan na mga ittaw
na pasugiran ko na paryo a iran na
ulipen aged tama danen an na mag-
tuo ki Cristo.

* **9:9** Deuteronomio 25:4 † **9:14** Naan ta Mateo 10:10 daw Lucas 10:7-8 pwidi nyo mabasa parti ta pagsupurta para ta mga manugsugid ta miad na balita.

20 Beet ambalen ko na daw mga
pasugiran ko ta miad na balita mga
paryo ko na Judio, gasunod a ta mga
kaugalian ta mga Judio daw mga
sugo na naan ta Mga Sinulat Moi-
ses. Bisan dili aren sakep ta iran an
na mga kaugalian daw sugo tenged
sakep aren ki Cristo, gadisisyon a na
magtuman man gyapon aged madala
ko danen an na magtuo ki Cristo.
21 Na pasugiran ko ta miad na
balita mga dili-Judio na dili sakep ta
mga sugo na naan ta Mga Sinulat
Moises, paryo isya a man ki danen na
dili sakep ta yon man na mga sugo
aged madala ko man danen an na
magtuo ki Cristo. Piro, bisan paryo
a ki danen na mga dili sakep ta mga
sugo ya, gasunod a man gyapon ta
mga sugo ta Dyos tak sakep a ta mga
sugo Cristo.
22 Na mga ittaw na luya iran na pag-
tuo pasugiran ko, paryo isya a man
ki danen aged madala ko danen an
na maglig-en pa gid iran na pagtuo
ki Cristo. Yon na pauyunan ko tanan
na mga ittaw na pasugiran ko ta miad
na balita aged ta bisan iling tan na
paagi may anen ki danen na madala
ko na magtuo ki Cristo para maluwas
danen an alin ta silot ta Dyos.
23 Iling tan mga pabuat ko tak liag
ko na magtabang a ta mga ittaw na
danen man magpati ta miad na balita
daw malabet man duma ki yaken ta
mga ittaw na tagan ta Dyos ta mga
kaayaran na papangako din ta bisan
kino na magpati.
24-25 Paryo kaw inyo ula nalam na
naan ta lumba isya nang na manug-
ampang makabaton an ta kuruna na
para ta ittaw na kadaag bisan tanan
danen kalabet ta dlagan. Gapraktis
danen an ta usto daw may disiplina
man ta iran na kaugalingen para
magdaag daw makabaton man ta
primyo na kuruna bisan kuruna an
dili maglugay.‡ Iling man tan kiten i,
dapat na magprusigir ki gid na mag-
padayon ta pagsunod ta Ginuo daw
magpegeng ta ate na kaugalingen
aged makabaton ki man ta bales na
alin ta Dyos. Piro, bales na batunon
ta dili paryo ta primyo na dili maglu-
gay na paatag naan ta mga manug-
ampang tak ate na bales ula katapu-
san.
26 Yon na gaprusigir a gid na mag-
padayon ta ake na pagsunod ta Ginuo
tak dili a miag na magparyo a ta
isya na manug-ampang ta dlagan na
maski indi nang dlagan daw dili a
man miag na magparyo ta isya na
buksingiro na sigi nang na tiro na ula
man naigo iya na kuntra.
27 Tenged liag ko na makabaton ta
dayad na bales alin ta Dyos, paag-
wanta ko mga kabellay daw gape-
geng a gid man ta ake na kaugalingen
aged dili ake na kaugalingen na liag
masunod an. Iling tan pabuat ko na
gapegeng a ta ake na kaugalingen tak
daw tama na mga ittaw patabangan
ko na magtuo ki Cristo paagi ta ake na
pagsugid ta miad na balita piro ula a
gapegeng ta ake na kaugalingen, basi
dili a tagan ta Dyos ta dayad na bales.

10

Pagpaandam Pablo Parti Ta Pag-pati Naan Ta Mga Dyos-dyusan

1 Mga utod ko, liag ko na ipadem-
dem ki kyo mga inagian ta ame na
mga kaapuan anay pa sa aged may
alimbawa na paandam ki kyo. Na
padala Moises danen ya na mag-
gwa alin ta Egipto, danen ya tanan
paubayan ta Dyos paagi ta panganod
na pasunuran danen asta na kalam-
bot ta dagat. Patenga ta Dyos da-
gat ya daw galakted danen ya tanan
naan ta liyo ta dagat na danen an
gapanaw naan ta mara na agian
naan ta tengnga ta dagat.*

‡ **9:24-25** *Mga ittaw ta timpo Pablo may kaugalian danen an na mga manug-ampang na gadaag pabetangan ta kuruna naan ta iran na ulo bilang iran na primyo. Piro, kuruna an ula galugay tak buat alin nang ta daon daw bulak.* * **10:1** Naan ta Exodo 13:17 - 14:31 pwidi nyo mabasa isturya parti ta pagsunod danen Moises ta panganod daw paglakted naan ta dagat.

2 Na duma danen an ki Moises ta
pagsunod ta panganod daw paglak-
ted naan ta tengnga ta dagat, danen
tanan paryo pabautismuan na pa-
matuod na danen an mga gasunod ki
Moises.
3 Danen tanan gakaan ta pagkaan
na naan alin ta langit na paatag ta
Dyos†
4 daw gainem man ta waig na
paatag ta Dyos na alin ta bato na
papatubod din na waig‡ tak paryo
gainem danen naan ta bato na paatag
din. Cristo an, kanen yon na bato na
gaubay ki danen.
5 Piro, bisan paatag ta Dyos
pagkaan na alin ta langit daw pa-
patubod din man waig alin ta bato
para ta iran na kayaran, katamaan
ki danen ula man gyapon gapalipay
ta Dyos tak gabuat danen ta malain.
Yon en na napatay danen daw iran
na mga lawa galapta naan ta lugar
na ula kabalayan.
6 Yon na alimbawa paandam ki
kiten na dapat dili ki mag-andem na
magbuat ta malain paryo ki danen.
7 Dapat na dili ki magsirbi ta
mga dyos-dyusan paryo ta pabuat
ta duma ki danen. Naan ta sinulat
na pulong ta Dyos may ambal parti
ki danen, “Gapungko mga ittaw
na gakumbira. Piro, pagtapos
danen ta kaan, gatindeg danen na
gasinadyaay daw gabuat man ta
makagayya.”§
8 Dapat na dili ki magbuat ta
malaw-ay ta panan-aw ta Dyos paryo
ta pabuat ta duma ki danen. Nyan na
pasilutan danen ya ta Dyos na seled
ta isya nang na adlaw napatay binti-
tris libo ki danen.
9 Dapat dili ki magriklamo kuntra
ki Cristo paryo ta pabuat ta duma ki
danen na gariklamo kuntra ta Dyos
tak patilawan danen na piliten Dyos
an na pamatuuran din pa iya na pag-
amblig ki danen. Nyan na papatay
din danen ya paagi ta pagkagat ta
mga bekkessan ki danen.*
10 Dapat na dili ki sali ta gumod
paryo ta pabuat ta duma ki danen.
Nyan na papatay danen ta Dyos paagi
ta angil na Manugpatay.†
11 Yon na mga inagian ta ame na
mga kaapuan anay pa sa nabetang
naan ta sinulat na pulong ta Dyos
para paandam ki kiten na dili mag-
buat ta malain paryo ta iran na
pabuat tak naan ki ta timpo na dali
nang en mabot katapusan na mga
adlaw.
12 Gani, bisan kino gaisip na dili ka-
nen matintar na magbuat ta malain,
dapat kanen mag-amblig aged dili
makasala.
13 Daw maagian ta mga pagtilaw,
dapat na demdemen ta na dili nang
kiten kaagi ta iling tan. Dapat gid
na demdemen ta na maskin ino na
pagtilaw na ate na naagian, iling man
tan naagian ta duma na mga ittaw.
Piro, Dyos an masaligan daw dili din
man tugutan na may maagian ki na
pagtilaw na dili ta masarangan. Daw
maagian ta mga pagtilaw, tagan ki
din ta paagi na matabangan ki aged
masarangan ta mga pagtilaw.
14 Gani, mga pinalangga ko, dili
kaw magsirbi ta mga dyos-dyusan.
Likawan nyo gid.
15 Isipen nyo gid daw igo o dili ake
na ambalen tak nlaman ko na gasulat
a ta mga ittaw na maalam.
16 Nlaman nyo gid na ta ate na
pag-inem ta inemen na para ta ate
na pagdemdem ta kamatayen Cristo
daw ta ate na pagpasalamat, beet
ambalen na gaisya ki ta mga ittaw
na kaangken ta mga kaayaran alin
ta Dyos tenged ta kamatayen Cristo
naan ta krus na iya na lengngessa
natulo. Nlaman nyo man na ta ate na

† **10:3** Naan ta Exodo 16:4-30 pwidi nyo mabasa parti ta pag-atag ta Dyos ta pagkaan na alin ta langit.
‡ **10:4** Naan ta Exodo 17:1-7 daw Mga Numero 20:2-13 pwidi nyo mabasa isturya parti ta pagpatubod ta Dyos ta waig alin ta bato. § **10:7** Exodo 32:6 * **10:9** Naan ta Mga Numero 21:4-9 pwidi nyo mabasa isturya parti ta silot ta Dyos tenged ta iran na riklamo. † **10:10** Naan ta Mga Numero 14:1-38 daw 16:41-50 pwidi nyo mabasa mga isturya parti ta iran na paggumod kuntra ki Moises daw ta Dyos.

pagkaan ta tinapay na pabiak-biak, gaisya ki ta mga ittaw na iya Cristo tenged ta pag-alad din ta iya na lawa na napatay kanen para ki kiten.

17 Tenged isya nang na tinapay, beet ambalen na bisan tama ki, paryo ki na isya nang na lawa tak gakaan ki alin ta isya nang na tinapay na pabiak-biak.

18 Isipen nyo man mga linai Israel. Na gakaan danen ta karni na paalad naan ta Dyos, beet ambalen na danen an gaisya ta pagsirbi naan ki kanen na iran na paalaran.

19 Dili ko beet ambalen na may duma man na mga dyos kaysa ta matuod na Dyos daw dili man beet ambalen na mga pagkaan na paalad naan ta mga dyos-dyusan mas may pulos kaysa ta pagkaan na ula naalad.

20 Piro, beet ambalen ko daw mga ittaw na ula gapati ta Dyos gaalad naan ta mga dyos-dyusan, iran na paalaran mga malain na ispiritu, dili Dyos. Dili ko liag na mag-isya kaw ta mga ittaw na gasirbi ta mga malain na ispiritu.

21 Dapat pilien nyo daw kino sirbian nyo tak kuntra ta liag ta Dyos na darwa sirbian nyo an. Daw magkaan kaw daw minem para ta pagdemdem ta kamatayen ta Ginuo, kuntra ta liag ta Dyos na magkaan kaw man daw minem ta mga paalad naan ta mga malain na ispiritu.

22 Salig nyo taan na daw mag-padayon kaw ta pagsirbi naan ta mga malain na ispiritu, dili maggilek Ginuo an? Liag ta Ginuo na kanen nang sirbian nyo. Basi ta inyo na isip may sarang kaw na likawan iya na silot?‡

23 Ambal ta duma, “Pwidi a mag-buat ta bisan ino na liag ko.” Matuod nyan na pwidi ki magbuat ta bisan ino. Piro, daw ate na pabuat dili dayad para ta ate na kayaran, dapat dili ta nang en buaten. Daw ate na pabuat dili magpalig-en ta pagtuo ta duma, dili ta nang en buaten.

24 Beet ambalen ko na kada isya ki kiten dapat na dili nang ate na kayaran isipen ta. Dapat isipen ta man kayaran ta duma.

25 Pwidi kaw magkaan ta bisan ino na karni na pabligya. Dili kinanglan na mag-insa kaw pa daw paalad naan ta dyos-dyusan para mlaman nyo daw pwidi makaan.

26 Nlaman ta na pwidi ki maan ta bisan ino tak naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, “Kalibutan i daw tanan na naan di iya ta Ginuo.”§

27 Daw kyo yan imbitaren ta mga ittaw na ula gatuo na magkaan naan ta iran na balay daw liag nyo na batunon, pwidi kaw magkaan ta bisan ino na papatad danen. Dili kinanglan na mag-insa kaw pa daw pagkaan an paalad naan ta dyos-dyusan para mlaman nyo daw pwidi kan-enen.

28 Piro, daw gakaan kaw naan ta balay ta mga ula gatuo daw may mag-ambal ki kyo na pagkaan an naagi alad naan ta mga dyos-dyusan, dapat na dili nyo kan-enen tenged ta ittaw na gasugid ki kyo parti ta karni daw tenged man ta kunsinsya.

29 Beet ambalen ko na dapat nyo isipen iya na kunsinsya, dili inyo nang. Daw maan kaw ta karni na naagi alad naan ta mga dyos-dyusan, maskin dili kaw makunsinsya basi makunsinsya kanen an tak ta iya na isip daw kan-enen nyo, kasala kaw. Basi gaisip kaw ta iling ti, “Man-o na pegengan ko liag ko an na buaten tenged nang ta isip ta duma ko na ake na buat sala?

30 Daw magpasalamat a ta Dyos para ta ake na pagkaan, man-o tak papakalain a pa ta duma na ittaw tenged ta ake na pakaan?”

31 Gani, bisan ino buaten nyo, magkaan o mag-inem, dapat na isipen nyo anay daw Dyos an dayawen ta mga ittaw na kakita ta inyo na pabuat.

‡ **10:22** Exodo 20:5; Deuteronomio 32:21 § **10:26** Mga Salmo 24:1

32 Dili nyo buaten bisan ino na may
masaway ki kyo mga Judio man, mga
dili-Judio o mga paryo nyo na mga
ittaw na iya ta Dyos.
33 Iling tan pabuat ko tak ta tanan
ko na pabuat, gatingwa a na ma-
dayaran bisan kino na ittaw daw
ake man na paisip dili ake nang na
kaugalingen na kayaran. Paisip ko
man daw ino para ta kayaran ta
duma aged may upurtunidad man na
maluwas danen an alin ta silot ta iran
na mga sala.

11

1 Gani, sunuron a nyo tak yaken i,
pasunod ko Cristo an.

Laygay Pablo Parti Ta Pagbetang Ta Tageb Naan Ta Ulo Daw Mga Gatuo Magtipon

2 Nalipay a tak maski ino inyo na
pabuat, pirmi naan ta inyo na isip
na sunuron nyo ake i na ugali daw
pasunod nyo pa man mga sunuran
na natudlo ko en ki kyo.
3 Piro, liag ko man na maintindian
nyo na umpisa ta una pa, iling ti en:
Naan ki Cristo sakep mga mama an
daw naan ta mga mama sakep mga
bai an daw naan ta Dyos Amay sakep
Cristo an.
4 Alimbawa, daw naan ta inyo na
pagtipon mga mama may tageb naan
ta ulo mintras na magpangamuyo
daw magsaysay ta mga papaintindi
ta Dyos ki danen, papagayya danen
Cristo an na iran na pasakepan.
5 Piro, daw naan ta inyo na
pagtipon mga bai ula tageb naan
ta ulo mintras na magpangamuyo
daw magsaysay ta mga papaintindi
ta Dyos ki danen, papagayya danen
mga mama an na iran na pasakepan.
Pagayyaan man danen iran na kau-
galingen na paryo gapakalbo danen
an.
6 Daw ula tageb mga bai naan ta
ulo, miad pa na magpabulog nang en
danen an. Piro, tenged makagayya
mga bai daw magpabulog daw mag-
pakalbo, dapat na may tageb nang en
danen naan ta iran na ulo.
7 Mga mama an dapat ula tageb
naan ta ulo tak pabuat danen ta Dyos
na paryo ta iya na kaugalingen daw
Dyos an dayawen tenged ki danen.
Piro, mga bai dapat may tageb naan
ta ulo tak danen an pabuat ta Dyos
para mga mama an dayawen tenged
ki danen.
8 Iling tan mga bai an kinanglan
may tageb piro mga mama dili ki-
nanglan tak ta una na timpo na Dyos
an gabuat ta mga ittaw, dili naan alin
ta bai pabuat din mama. Naan alin ta
mama pabuat din bai.
9 Mama an ula pabuat ta Dyos para
ta bai. Pabuat ta Dyos bai an para ta
mama.
10 Tenged pabuat bai an para ta
mama an daw tenged man ta mga
angil na gatan-aw, dapat mga bai
may tageb naan ta iran na ulo tak
mga tageb naan ta ulo tanda na da-
nen an may matareng na manga-
muyo daw magsaysay ta mga pa-
paintindi ta Dyos.
11 Piro, bilang mga sakep ta Ginuo
kiten tanan paryo nang, bisan bai
man daw mama, tak bai kinanglan ta
mama daw mama kinanglan man ta
bai.
12 Iling tan tenged una na bai
pabuat alin ta lawa ta mama daw
umpisa man ta pagbuat ta Dyos ta
una na bai asta anduni tanan na mga
mama pabata en ta mga bai daw Dyos
an kanen alinan ta tanan na mga it-
taw.
13 Isipen nyo daw dayad na mag-
pangamuyo mga bai na ula danen
tageb naan ta iran na ulo.
14 Ta isip ta mga ittaw dapat
nang na magayya mga mama an na
langkaw iran na buok.
15 Piro, mga bai na langkaw iran na
buok dayad lagen tak paatag ta Dyos
para pangtageb ta iran na ulo.
16 Daw may liag na magkuntra ta
ambal ko an, yi nang sabat ko ki
danen: Ula duma na sunuran na
patudlo nay daw pasunod man ta
tanan na mga gatipon-tipon na gatuo
daw dili, iling tan na daw mga bai
mangamuyo daw magsaysay man ta

mga papaintindi ta Dyos, dapat na
may tageb danen an naan ta ulo.

Ambal Pablo Parti Ta Lain Na Batasan Ta Mga Gatuo Naan Ta Iran Na Pagtipon

17 Ta sunod na laygay ko ki kyo, dili
ta kyo dayawen. Na gatipon kaw, da-
pat na tenged ta inyo na mga pabuat
magdayad inyo na pagdumaay bi-
lang mga gatipon-tipon na gatuo,
piro dili iling tan natabo ya. Tenged
ta inyo na mga pabuat, pagubba nyo
inyo an na pagdumaay.
18 Namatian ko na ta inyo na
pagtipon-tipon, gabelag-belagay
kaw. Paryo mapati a na matuod
sugid ya.
19 Dapat na dili kaw magbelag-
belagay, piro kinanglan na iling
tan na gagrupo-grupo kaw na mga
gaparyuay an ta pagpati yon nang
gadumaay aged mlaman nyo en daw
kino gid ki kyo matuod na gatuo.
20 Na gatipon-tipon kaw na magsili-
brar ta yapon ta pagdemdem ta ka-
matayen ta Ginuo, madyo ta Ginuo
inyo an na isip tak
21 na gakaan kaw, duma an ki kyo
gauna daw ula kaw man gatagad na
kyo tanan magdengngan. Tenged
duma ki kyo gauna, duma an bu-
sog en daw ningaw, piro duma an a
nletem pa daw nlao.*
22 Man-o tak ula kaw anay gakaan
daw ginem naan ta inyo na balay?
Ino, papakebes nyo mga paryo nyo
na ittaw na iya ta Dyos? Ino, papa-
gayyaan nyo mga imol na inyo man
na mga utod ki Cristo? Dili maimo
na dayawen ta kyo tak inyo na buat
malain.
23 Yi na tudlo alin ta Ginuo daw
paryo man ta ake na natudlo ki kyo:
Ta kilem na ya bag-o Ginuo Jesus
patrayduran, gakamang kanen an ta
tinapay
24 daw gapasalamat man ta Dyos.
Pagtapos din pasalamat, pabiak-biak
din daw ambal din, “Yi ni ake na lawa
na alad para ki kyo. Padayunon nyo
pagbuat ta iling ti ta pagdemdem ki
yaken.”
25 Iling man tan, pagtapos ta yapon,
gaatag kanen isab ki danen ta ine-
man na may ugsak na bino. Am-
bal din, “Yi na inemen bag-o na ka-
sugtanan alin ta Dyos na palig-enen
paagi ta kamatayen ko bilang alad
para ki kyo na lengngessa ko matulo.
Kada inem nyo ti, padayunon nyo
pagbuat ta iling ti ta pagdemdem ki
yaken.”†
26 Beet ambalen ta sugo ta Ginuo na
asta malik kanen an, kada kaan nyo
ta tinapay daw inem man ta inemen
ta pagdemdem ki kanen, pasugid nyo
daw ino beet ambalen ta iya na ka-
matayen.

27 Gani, bisan kino na gabuat ta
mga dili dapat buaten na kanen
an naan ta pagtipon ta mga gatuo
na danen an gakaan ta tinapay
daw gainem man ta inemen ta
pagdemdem ta kamatayen ta Ginuo,
nakasala kanen an daw manabat
naan ta Dyos tenged ta iya na buat na
ula ta iya na isip kamatayen ta Ginuo.
28 Daw magtipon kaw na magkaan
ta tinapay daw mag-inem ta inemen
ta pagdemdem ta kamatayen ta
Ginuo, dapat siguraduon nyo inyo
na kaugalingen na naan ta inyo na
isip Ginuo an daw duma nyo na mga
gatuo.
29 Bisan kino na maan daw minem
ta pagdemdem ta kamatayen ta
Ginuo piro ula gaisip ta mga paryo
din na gatuo na labet man naan ta
paumaw na lawa ta Ginuo, kanen
mismo gangita ta silot na para ta
iya na kaugalingen tak iya na buat
kuntra ta ate na pag-isyaay bilang
mga sakep naan ta paumaw na lawa

* **11:21** Ta timpo Pablo, isya na kaugalian ta mga gatuo na danen an pirmi gadumaay ta pagyapon daw isya na buat danen ta iran na pagyapon danen an gakaan daw gainem ta pagdemdem ta kamatayen ta Ginuo. † **11:25** Naan ta Mateo 26:26-30, Marcos 14:22-26 daw Lucas 22:14-20 pwidi nyo mabasa parti ta katapusan na yapon Jesus duma ta iya na mga tinudluan. Naan ta Hebreo 8:6-12 pwidi nyo mabasa parti ta bag-o na kasugtanan na alin ta Dyos.

ta Ginuo.
30 Yon na tama ki kyo galuya,
gamasakit daw duma an napatay en.
31 Piro, daw pasigurado ta anay ate
na kaugalingen na ate gid na paisip
ate an na mga paryo na gatuo, dili ki
silutan ta Dyos.
32 Daw kiten na mga gatuo silutan
ta Dyos, padisiplina ki din nang aged
dili ki din sintinsyaan ta silot na ula
katapusan duma ta mga ittaw na ula
gapati ki kanen.
33 Gani, mga utod ko, daw
magtipon kaw na maan daw minem
para ta inyo na pagdemdem ta ka-
matayen ta Ginuo, dapat magtagad
kaw ta kada isya.
34 Daw duma ki kyo nletem, miad
pa daw maan anay naan ta inyo na
balay aged daw kyo yan daw duma
man na mga gatuo magtipon, buaten
nyo an dili tenaan na silutan kaw
ta Dyos tenged ula naan ta isip nyo
Ginuo an daw ula nyo man patubaya
mga duma nyo na mga gatuo.
Parti ta duma nyo na mga insa ki
yaken, sabaten ko daw naan a dyan
en duma ki kyo.

12

Ambal Pablo Parti Ta Mga Abilidad Na Atag Ta Dyos Ispiritu Santo Naan Ta Mga Gatuo

1 Anduni, parti ta pasambit nyo
naan ta inyo na sulat parti ta mga
abilidad na atag ta Dyos Ispiritu
Santo naan ta mga gatuo may ambal
a ki kyo tak liag ko na maintindian
nyo ta usto.
2 Nlaman nyo na kan-o na ula kaw
pa gapati ta Dyos, pirmi kaw nadala
ta duma na mga ittaw na magsirbi ta
mga dyos-dyusan na dili kaambal.
3 Gani, liag ko na makala nyo daw
kino na naan ki kanen Dyos Ispiritu
Santo. Daw Dyos Ispiritu Santo naan
ta isya na ittaw, impusibli na ittaw
an mag-ambal ta malain kuntra ki Je-
sus. Iling man tan, daw Dyos Ispiritu
Santo ula naan ta isya na ittaw, im-
pusibli na ittaw an mag-ako na gapati
na Jesus an, kanen Ginuo.
4 May lain-lain na mga abilidad na
paatag ki kiten na mga gatuo, piro
isya nang na Dyos Ispiritu Santo na
alinan.
5 Iling man tan, may lain-lain na
mga paagi ta pagsirbi naan ta Ginuo,
piro isya nang na Ginuo ate na pasir-
bian.
6 May lain-lain man na mga pa-
pabuat ki kiten na ubra para ta
pagsirbi naan ta Dyos, piro isya nang
na Dyos na gaatag ta mga abilidad
naan ta tanan na mga gatuo para ma-
tuman iya na papabuat ki danen.
7 Kada isya ki kiten paatagan ta
abilidad na pamatuod na Dyos Ispir-
itu Santo naan ki kiten daw mga abil-
idad an paatag ki kiten para ta ka-
yaran ta tanan na mga gatuo.
8 May anen ki kiten na mga gatuo
na paatagan ta Dyos Ispiritu Santo
ta abilidad ta paglaygay naan ta mga
paryo danen na mga gatuo. Duma an
ki kiten na mga gatuo paatagan din ta
abilidad ta pag-intindi daw pagwali
ta kamatuuran parti ta Dyos.
9 Duma an a paatagan din ta bakod
na pagsalig naan ta Dyos. Duma an
a, paagi ta abilidad na paatag din ki
danen magpaayad ta mga ittaw na
may masakit.
10 Duma an a paatagan din ta abili-
dad ta pagbuat ta katingalaan, duma
an a ta pagsaysay parti ta mga pa-
paintindi ta Dyos ki danen, duma an
a makala danen daw alin ta Dyos o
dili mga patudlo an ki danen, duma
an a ta pag-ambal ta lain-lain na mga
linggwai na ula nlami ta mga ittaw
daw duma an a ta pagsaysay daw
ino beet ambalen ta paambal ta mga
ittaw na gambal ta lain-lain na mga
linggwai.
11 Paryo ta paambal ko, isya nang
gaatag an ta tanan na mga abilidad
na iling tan. Kanen Dyos Ispiritu
Santo. Paatag din mga abilidad naan
ta kada isya sunod ta iya na pagbeet.

Mga Gatuo Pakabig Na Paryo Ta Isya Na Lawa

12 Bisan ula gaparyo ate na mga
abilidad na alin ta Dyos Ispiritu

Santo, isya ki nang man gyapon. Di' ba lawa ta ittaw isya nang, piro may lain-lain na mga parti daw tanan na mga parti sakep ta isya na lawa? Iling man tan Cristo an daw mga gatuo ki kanen. Kiten tanan pakabig na lawa Cristo daw kada isya ki kiten pakabig na lain-lain na mga parti ta iya na lawa.
13 Paisya ki bilang isya nang na lawa tenged paryas nang na Dyos Ispiritu Santo na ate na nabaton na kiten pabautismuan paagi ki kanen. Ta matuod, maskin kiten mga Judio daw mga dili-Judio, mga ulipen daw mga dili ulipen, pabilang ki na isya nang na lawa tenged paryas nang na Dyos Ispiritu Santo na naan ki kiten tak ta ate na pagbaton ki kanen paryo na patagan ki ta inemen na paryas nang.
14 Paryo ta ambal ko, lawa an ta mga ittaw tama parti, dili isya nang na parti.
15 Kinanglan ta gid tanan na mga parti ta ate na lawa. Alimbawa, bisan batiis an dili paryo ta duma na mga parti ta lawa paryas ta lima, batiis an parti man gyapon ta lawa.
16 Bisan talinga an dili paryo ta duma na mga parti ta lawa paryas ta mata, talinga an parti man gyapon ta lawa.
17 Daw bilog na lawa mata nang, simpri dili ki kamati. Daw bilog na lawa talinga nang, simpri dili ki kalimao.
18 Gani, tanan na mga parti ta ate na lawa naan pabetang ta Dyos daw indi din liag ibetang.
19 Impusibli na tanan na mga parti ta ate na lawa isya nang na parti tak dili en maumaw na lawa.
20 Piro ta matuod, bisan ate an na lawa tama parti, lawa ta an isya nang man gyapon na lawa.
21 Gani, isya na parti ta ate na lawa dili mas kinanglan kaysa ta duma na mga parti. Alimbawa, impusibli na dili kinanglan ta mata duma na mga parti ta lawa paryas ta blukan. Iling man tan impusibli na batiis an dili kinanglan ta ulo.
22 Ta matuod, mga parti ta ate na lawa na paisip ta na dilikado yon gid na mga parti na kinanglan ta gid.
23 Mga parti ta ate na lawa na paisip ta na lain lagen paasikaso ta gid ta usto. Iling man tan mga parti ta lawa na dili dapat makita, pabistian ta gid ta usto.
24 Piro, mga parti ta lawa na dayad lagen, dili en kinanglan na asikasuon gid ta usto. Pabuat ta Dyos ate na mga lawa na mga parti an ta lawa na salig ta na dili gid impurtanti maasikaso man ta usto
25-26 aged mga parti ta lawa magisya ta ubra para ta kayaran ta bilog na lawa daw dili man magkuntranay. Yon en tenaan na daw ino pamatyag ta isya na parti ta lawa, bilog na lawa kabatyag man. Iling man tan kiten i na mga gatuo ki Cristo. Dapat magtabangay ki, dili magkuntranay tak daw isya ki kiten nakulian, paryo kiten tanan nakulian an. Daw isya ki kiten padayaw ta duma na mga ittaw, kiten tanan magkalipay duma ki kanen.
27 Beet ambalen ko na tenged kiten tanan mga ittaw na sakep ki Cristo, kiten tanan pakabig na iya na lawa. Kada isya ki kiten paryo ta isya na parti ta lawa Cristo.
28 Lain-lain man na katengdanan na paatag ta Dyos ki kiten na mga gatuo. Una, may mga papili kanen na mga apustulis. Pangarwa, may duma man kanen an na mga papili na mga manugsaysay parti ta mga papaintindi din ki danen. Pangallo, may anen pa gid kanen an na mga papili na mga manugtudlo. Duma pa an a na papili din na mga magbuat ta katingalaan, mga magpaayad ta mga ittaw na may masakit, mga magtabang ta duma na mga ittaw, mga magdumala daw mga magambal ta lain-lain na mga linggwai na ula nlami ta mga ittaw.
29 Kiten i, dili tanan mga apustulis, dili man tanan mga manugsaysay ta papaintindi ta Dyos, dili man tanan mga manugtudlo, dili man tanan mga manugbuat ta katingalaan,

30 dili man tanan mga manug-ayad ta mga ittaw na may masakit,
dili man tanan mga manug-ambal ta lain-lain na mga linggwai daw
dili man tanan mga manugsaysay daw ino beet ambalen ta mga
ittaw na gambal ta lain-lain na mga linggwai.
31 Bisan iling tan na lain-lain ate na mga abilidad, mangamuyo
kaw na mabaton nyo mga abilidad na magtabang pa gid ta duma
na mga gatuo.

Laygay Pablo Parti Ta Paggugma

Anduni, itudlo ko ki kyo daw ino dayad ta na buaten.

13

1 Alimbawa, daw may abilidad a na mag-ambal ta lain-lain na
linggwai ta mga ittaw asta man ta linggwai ta mga angil piro ula a
gugma ta duma, ake na abilidad ta pag-ambal ula pulos tak ake na
ambal paryo nang ta sagbak ta agong na papukpok daw sagbak man
ta simbal na pasantik.
2 Alimbawa man, daw ula a gugma ta duma, ula a man gyapon
pulos bisan may abilidad a na magsaysay ta mga papaintindi ta
Dyos ki yaken, bisan nlaman ko tanan na ula pa papasugid ta Dyos
naan ta duma na mga ittaw asta tanan man na pwidi ko mlaman
daw bisan may bakod a man na pagtuo na sarang ko mapasalyo mga
bukid.
3 Alimbawa pa gid, daw patagtag ko naan ta mga imol tanan ko na
mga pagkabetang daw gasakripisyo a man na maagian ko tama na
mga kabellay aged may ipabugal a piro ula a gugma ta duma, ula a
man gyapon may nabaton na dayad na bales alin ta Dyos.
4 Daw kiten i maggugma ta mga paryo ta na ittaw, kiten i mapasinsyaen daw miad man. Dili ki maginggit ta duma na ittaw daw dili ki man mag-ugal. Ula ki gapalabaw ta ate na kaugalingen.
5 Dili lain ate na ugali daw ula ki man gaisip ta ate nang na kayaran. Dili ki magileken daw ula ta man pademdem mga sala an ta duma kuntra ki kiten.
6 Ula ki nalipay ta mga malain na buat naan ta duma na mga ittaw. Nalipay ki ta mga miad na buat alin ta pagtuman ta kamatuuran na alin ta Dyos.
7 Daw kiten i maggugma ta mga paryo ta na ittaw, kiten i maagwantaen ta bisan ino na kabellay, dili marwaran ta pagsalig, pirmi galaem daw gapadayon man ate na paggugma ki danen bisan ino matabo.
8 Matuod na gugma gapadayon asta ta ula katapusan. Piro, naan ta uryan na adlaw dili ta en kinanglan ate an na mga abilidad na alin ta Dyos Ispiritu Santo paryo ta abilidad an ta pagsaysay ta mga papaintindi ta Dyos, pag-ambal ta lain-lain na mga linggwai na ula nlami ta mga ittaw daw ate an na pag-intindi anduni parti ta Dyos.
9 Anduni kulang pa ate na pag-intindi parti ta Dyos daw ula pa man tanan papaintindi ta Dyos ki kiten,
10 piro mabot adlaw na tanan ikumplito en ta Dyos daw ate an na mga abilidad na anduni dili kumplito dili ta en kinanglan.
11 Alimbawa, na bata ki pa, dili usto ate na pag-ambal, pag-isip daw pag-intindi. Piro, anduni na may idad ki en, padilian ta en ugali na paryo ta ugali ta bata.
12 Daw makita ta sura ta duma piro patan-aw ta paagi nang naan ta ispiyo, dili paryo daw makita ta gid danen an na tubang ki kiten. Iling man tan, anduni kulang pa ate na pag-intindi parti ta Dyos daw iya na kabebet-en, piro ta uryan na adlaw na makita ta en na tubang ta gid kanen an, dili ta en kinanglan ate an na mga abilidad na nabaton ta alin ta Dyos Ispiritu Santo tak maintindian ta en ta usto parti ta Dyos paryo ta iya na pagkala anduni ki kiten.
13 Maskin mabot adlaw na may mga abilidad na dili ta en kinanglan, yi na tallo magpadayon asta ta ula katapusan: pagtuo, pagsalig daw

paggugma. Piro, mas impurtanti gid paggugma an kaysa ta tanan.

14

Dugang Na Ambal Pablo Parti Ta Mga Abilidad Na Atag Ta Dyos Ispiritu Santo Naan Ta Mga Gatuo

1 Prusigiran nyo na maggugmaay kaw ta kada isya daw andemen nyo gid na mabaton nyo lain-lain na mga abilidad na atag ta Dyos Ispiritu Santo, labi en gid abilidad an na magsaysay ta papaintindi ta Dyos ki kyo.
2 Bisan kino na gambal naan ta mga linggwai na ula nlami ta mga ittaw, kanen an gambal naan ta Dyos, dili naan ta mga ittaw. Dili kaintindi mga ittaw an ta iya na paambal tak pagaeman kanen an ta Dyos Ispiritu Santo na gapaambal ki kanen ta mga ula nlami ta duma.
3 Piro, bisan kino na gasaysay ta mga papaintindi ta Dyos, kanen an gambal naan ta mga ittaw na iya ta Dyos aged magpalig-en pa gid ta iran na pagtuo, magpalig-en ta iran na nakem daw magpalipay ki danen para masarangan danen mga kabellay.
4 Gani, daw kiten na mga gatuo magtipon, miad gid daw magsaysay ki ta mga papaintindi ta Dyos ki kiten tak daw kino na iling tan iya na buat gapalig-en kanen an ta pagtuo ta mga paryo din na gatuo. Piro, daw kino mag-ambal ta linggwai na dili maintindian ta duma, iya nang na kaugalingen na pagtuo palig-en din.
5 Liag ko na kyo tanan mag-ambal ta lain-lain na mga linggwai na ula nlami ta mga ittaw. Piro, mas liag ko na magsaysay kaw ta mga papaintindi ta Dyos ki kyo tak mas may tabang para ta mga paryo nyo na gatuo pagsugid an ta mga papaintindi ta Dyos kaysa ta pag-ambal ta lain-lain na mga linggwai. Piro, makatabang pag-ambal an ta lain-lain na mga linggwai daw may ittaw na magsaysay daw ino beet ambalen aged magpalig-en ta pagtuo ta mga paryo nyo na gatuo.
6 Mga utod ko, alimbawa, daw miling a ki kyo na mag-ambal nang ta linggwai na ula nlami ta mga ittaw na yon man dili nyo maintindian, inyo na pagtuo dili mapalig-en. Para mapalig-en inyo na pagtuo dapat na magwali a parti ta mga papakita ta Dyos parti ta iya na kabebet-en daw magwali a man parti ta alam ko parti ki kanen daw parti man ta mga papaintindi din ki yaken daw magtudlo a ta mga magpalig-en ta inyo na pagtuo.
7 Maskin ta mga instruminto na plawta daw arpa na mga betang nang, daw dili klaro pagtukar an, ula man pulos tak dili ta mlaman daw ino na kanta patukar an.
8 Yon man trumpita an na paeyepan ta sundalo para ta pagumaw ta mga duma din na magsulong ta gira. Daw dili klaro tuno ta iya na pag-eyep, ula man pulos tak ula sundalo na magpriparar na magsulong.
9 Iling man tan kiten i na mga gatuo. Daw mag-ambal ki ta lain-lain na mga linggwai na ula nlami ta mga ittaw daw ate an na paambal dili man maintindian ta duma, ula gid pulos ate an na paambal tak paryo ki nang gaisturya naan ta angin.
10 Nlaman ta na tama na mga linggwai naan ta kalibutan i daw kada isya may anen gid beet ambalen.
11 Piro, daw may isya na ittaw na gambal ki yaken ta linggwai na dili ko maintindian, dili kay mag-intindiay paryo ta mga gaisturyaay na istrangiro na ula gaparyo iran na linggwai.
12 Kyo man, tenged gaandem kaw gid na mabaton nyo mga abilidad na alin ta Dyos Ispiritu Santo, dapat na tingwaen nyo na gamiten mga abilidad an para magpalig-en ta pagtuo ta tanan na mga paryo nyo na gatuo.
13 Gani, bisan kino ki kyo may abilidad na mag-ambal ta lain-lain na mga linggwai na ula nlami ta duma, dapat kanen an mangamuyo

na tagan ta Dyos kanen an ta abilidad
na magsaysay man daw ino beet ambalen ta iya na paambal.
14 Dapat iling tan buaten an tenged
daw mangamuyo a naan ta linggwai
na ula nlami ta mga ittaw, nangamuyo a na gambal a nang daw ino
paambal ta Dyos Ispiritu Santo naan
ta ake na kaugalingen na ispiritu,
piro ula a man gyapon makamang na
idugang ta ake na alam tak dili ko
maintindian.
15 Gani, daw mangamuyo a daw
magkanta, dayad daw buaten ko na
iling ti: Mangamuyo a na mag-ambal
daw ino paambal ta Dyos Ispiritu
Santo naan ta ake na kaugalingen na
ispiritu daw mangamuyo a man na
mag-ambal naan ta linggwai na ake
na ambalen maintindian ta duma ko
na mga gatuo. Iling man tan daw
magkanta a.*
16 Beet ambalen ko na daw
magtipon kaw daw isya ki kyo
mangamuyo na magdayaw ta Dyos
na iya na ambal papaambal ta Dyos
Ispiritu Santo ki kanen naan ta
linggwai na ula naintindian ta duma
na mga ittaw na naan dya, kyo yan
na duma din paryo nang ta mga
kulang pag-intindi. Tenged ula nyo
naintindian iya na ambal, impusibli
na mag-ambal kaw na “kabay pa”
parti ta iya na pagpasalamat tak ula
nyo naintindian iya na ambal.
17 Iya an na pagpasalamat dayad,
piro pagtuo an ta duma din na mga
gatuo dili man gyapon maglig-en.
18 Gapasalamat a ta Dyos tak may
abilidad a ta pag-ambal ta lain-lain
na mga linggwai na ula nlami ta mga
ittaw daw dili a nyo mapirdi ta pagambal ta lain-lain na mga linggwai.
19 Piro, daw magtipon mga gatuo,
mas dayad pa daw mag-ambal a ta
limma nang na ambal na maintindian ta mga paryo ko na gatuo aged
madugangan iran na alam kaysa ta
linibo na mga ambal ta linggwai na
dili danen maintindian.
20 Mga utod ko, dapat usto inyo na
pag-intindi parti ta mga abilidad na
alin ta Dyos Ispiritu Santo. Dili inta
kulang pa inyo na isip paryo ta bata
na sise. Daw parti ta malain na mga
buat, dayad gani daw magparyo kaw
ta mga bata na sise tak ula ta isip danen na magbuat ta malain. Piro, parti
ta mga abilidad na alin ta Dyos Ispiritu Santo, dapat inyo na isip paryo ta
isip ta mga may idad en
21 tak naan ta sinulat na pulong ta
Dyos may ambal kanen an na iling ti,

“Mag-ambal a naan ta yi na mga ittaw
paagi ta mga ittaw alin ta duma
na mga lugar
na mag-ambal ta lain-lain na
mga linggwai.

Piro, bisan mag-ambal a paagi ta mga
ittaw na may lain-lain na mga
linggwai,
dili man gyapon danen magpati
ki yaken.”

Iling tan ambal ta Ginuo.†
22 Tenged ta yon na ambal naan
ta sinulat na pulong ta Dyos, nlaman ta na ate an na pag-ambal ta
lain-lain na mga linggwai isya na pamatuod na dili para ta mga paryo ta
na gatuo, para ta mga ittaw na ula pa
gatuo tak ta pagtan-aw ta Dyos danen
an paryo ta mga ittaw na dili man
gyapon mapati ki kanen. Piro, ate an
na pagsaysay ta mga papaintindi ta
Dyos ki kiten isya man na pamatuod
na dili para ta mga ittaw na ula pa
gatuo, para ta mga paryo ta na gatuo
tak beet ambalen Dyos an naan gid ki
kiten.
23 Alimbawa, may mga bisita na
maglabet ta inyo na pagtipon na danen an mga ula pa gatuo daw kulang
man ta pag-intindi parti ta pagtuo ki
Cristo. Daw kyo tanan na mga gatuo

* **14:15** Beet ambalen Pablo na daw kino mangamuyo daw magkanta naan ta linggwai na kanen nang kaintindi, miad pa daw kanen an mangamuyo daw magkanta na kanen nang. Piro, daw naan ta mga gatipon-tipon na gatuo, miad daw mangamuyo kanen daw magkanta naan ta linggwai na maintindian ta tanan na mga ittaw na gamati. † **14:21** Isaias 28:11-12

mag-ambal ta lain-lain na mga linggwai na ula nlami ta mga ittaw, mag-isip danen an na kyo yan buang.
24 Piro, daw naan ta linggwai na maintindian ta mga bisita kyo yan magsaysay ta mga papaintindi ta Dyos ki kyo, mlaman danen na may sabaten danen an ta Dyos tenged ta mga nabuat danen na sala.
25 Magluod danen an daw mag-nelsel ta iran na mga sala bisan pa mga sala na palikem danen. Magdayaw danen ta Dyos daw mag-ambal man na Dyos an naan gid ki kyo.

Paglaygay Pablo Daw Ino Dapat Buaten Naan Ta Pagtipon-tipon Ta Mga Gatuo

26 Mga utod ko, dapat magbuat kaw ta iling ti ta inyo na pagtipon-tipon: Daw magtipon kaw, duma an ki kyo magkanta, duma an a mag-tudlo, duma an a magsugid ta pa-pakita ta Dyos ki danen, duma an a mag-ambal ta lain-lain na mga ling-gwai na ula nlami ta mga ittaw daw duma pa gid a magsaysay daw ino beet ambalen ta ittaw na gambal ta lain-lain na mga linggwai. Piro, da-pat na siguraduon nyo na tanan nyo an na buat magpalig-en ta pagtuo ta mga paryo nyo na gatuo.
27 Daw may anen ki kyo na mag-ambal ta lain-lain na mga linggwai tenged ta abilidad na atag ta Dyos Ispiritu Santo, dapat darwa nang o pwidi man tallo nang mag-ambal daw dapat man na isya-isya nang mag-ambal an. Daw tapos en mag-ambal, dapat may isya ki kyo na magsaysay daw ino beet ambalen ta paambal ya naan ta lain-lain na mga linggwai.
28 Piro, daw ula ki kyo may abilidad na magsaysay daw ino beet ambalen ta mga paambal, dapat dili nang en mag-ambal ta lain-lain na mga ling-gwai. Pwidi kaw mag-ambal, piro naan nang ta inyo na kaugalingen daw naan man ta Dyos.
29 Dapat darwa daw pwidi man tallo nang ki kyo magsaysay ta mga papaintindi ta Dyos daw duma an mag-isip daw inyo na pasaysay sunod ta tudlo na alin ta Dyos Ispiritu Santo.
30 Daw isya ki kyo ula pa tapos ta iya na ambal piro may papaintindi Dyos an naan ta isya pa ki kyo, dapat na tapuson en ta una ya iya an na ambal aged pangarwa an mag-ambal man.
31 Ta iling tan na paagi tanan kaw eles-eles ta pagsaysay ta mga papaintindi ta Dyos ki kyo aged madugangan pa gid inyo na pag-intindi ta iya na ambal daw maglig-en pa gid man inyo na nakem.
32 Bisan kino may abilidad na magsaysay ta papaintindi ta Dyos ki kanen, may abilidad man kanen an na magpegeng ta iya na pag-ambal
33 tak liag ta Dyos na dili magamo ate na pagtipon. Liag din na may kalineng ate na pagdumaay.

Daw magtipon kaw, dapat sunuron nyo kaugalian na paryo ta pabuat ta tanan na mga gatipon-tipon na mga ittaw na iya ta Dyos.
34 Dayad daw naan ta pagtipon-tipon ta mga gatuo mga bai an ma-mati nang daw dili man sali ta insa.‡ Dayad man daw magpaebes danen an paryo ta ambal naan ta mga sugo.§
35 Iling man tan, daw may insa danen an, dapat na magtagad nang anay asta na muli aged naan dya

‡ **14:34** Naan ta duma na mga birsikulo na 1 Corinto 11:2-16, Filipos 4:2-3 daw Roma 16:1-2 pwidi nyo mabasa ambal Pablo na mga bai an naan ta pagtipon-tipon ta mga gatuo pwidi mangamuyo daw magsaysay ta mga papaintindi ta Dyos ki danen. Gani, iya an na sugo naan ta 1 Corinto 14:34 na "mga bai an mamati nang daw dili man sali ta insa" dili beet ambalen na mga bai an dapat mipes nang naan ta pagtipon-tipon ta mga gatuo. May pusibilidad na sugo an Pablo beet ambalen na daw naan ta pagtipon-tipon ta mga gatuo, dapat na mga bai dili magkuntra ta uturidad ta mga mama na manugtudlo naan ta tubangan ta mga ittaw. § **14:34** Pusibilidad na "ambal naan ta mga sugo" beet ambalen isturya naan ta Genesis 2:18-24 na mama an una na pabuat ta Dyos daw bai an pabuat ta Dyos para ta mama.

mag-insa danen ta mga mama naan ta iran na balay. Daw magtipon mga gatuo, makagayya mga bai an na gaisturbo.
36 Daw magtipon kaw, man-o tak gasunod kaw ta inyo nang na isip daw ino dapat buaten? Salig nyo taan na kyo yan alinan ta miad na balita na papasugid ta Dyos daw kyo nang man mga kabaton?
37 Daw ta inyo na isip kyo yan may papaintindi Dyos an ki kyo daw may duma man na abilidad na alin ta Dyos Ispiritu Santo, tumanen nyo gid mga sugo ko i ki kyo naan ta yi na sulat tak mga sugo ko dili nang alin ki yaken, alin man ta Ginuo.
38 Daw kino ula gatuman ta mga sugo ko i, dapat dili nyo patian iya na ambal.
39 Gani, mga utod ko, dayad daw andemen nyo na mabaton nyo abilidad ta pagsaysay ta mga papaintindi ta Dyos ki kyo. Piro, dili nyo ibawal na mga paryo nyo na gatuo mag-ambal ta lain-lain na mga linggwai na ula nlami ta mga ittaw.
40 Daw magtipon kaw, demdemen nyo pirmi na tanan nyo an na buaten dapat usto daw ta dayad man na paagi.

15

Ambal Pablo Parti Ta Pagbannaw

1 Mga utod ko, anduni liag ko na ipademdem ki kyo miad an na balita parti ki Jesu-Cristo na pasugid ko ki kyo. Yon man na miad na balita inyo na papatian daw asta anduni basian ta inyo na pagtuo na lig-en.
2 Daw magpadayon kaw ta pagpati ta miad i na balita na ake na pasugid ki kyo, maluwas kaw alin ta silot na ula katapusan. Piro, daw dili kaw magpadayon na inyo na papatian sunod ta ake na pasugid ki kyo, ula pulos na gapati kaw kan-o.
3 Gani, isipen nyo parti ta miad na balita. Yi pinakaimpurtanti na pasugid ki yaken daw pasugid ko man en ki kyo: Cristo napatay aged maluwas ki alin ta silot ta ate na mga sala paryo ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos.
4 Cristo an palebbeng daw ta pangallo na adlaw pabannaw kanen an ta Dyos paryo man ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos.
5 Na kanen an nabannaw en, gapakita kanen ki Cefas* daw sunod gapakita man naan ki danen tanan na mga apustulis.
6 Pagtapos ta pagpakita din naan ta mga apustulis, gapakita man kanen an naan ta subla limma gatos na mga tinudluan din na gatipon. Anduni duma ki danen patay en, piro katamaan ki danen bui pa.
7 Pagtapos ta pagpakita din naan ta limma gatos na mga tinudluan, kanen an gapakita man ki Santiago daw gapakita isab naan ta tanan din na mga apustulis.
8 Dili a paryo ta duma na mga apustulis Cristo tak yaken uryan gid ta tanan na pakitaan din. Gulpi nang pabuat a din na apustol naan ta adlaw na ula papaabot ta mga ittaw paryo ta bata na natao na kulang ta bulan daw naan ta adlaw na ula papaabot.†
9 Yon man na kebes a gid ta tanan na mga apustulis daw yaken dili man dapat na umawen na apustol tenged na ula a pa gatuo ki kanen, gakuntra a ta mga gatipon-tipon na mga ittaw na iya ta Dyos daw papangabot ko man danen an.
10 Piro, tenged Dyos an miad gid, pabuat a din na apustol. Ula nasayang na miad kanen an ki yaken tak mas gapangabellay a gid para ta Dyos kaysa ta duma na mga apustulis. Piro, dili paagi ta ake nang na kaugalingen na sarang na gasirbi a ta Dyos. Gasirbi a ki kanen paagi ta iya na tabang tenged miad kanen an ki yaken.

* **15:5** *Cefas an* isya man na umaw ki Pedro na isya ta mga apustulis Jesus. † **15:8** Naan ta Mga Binuatan 9:1-19 pwidi nyo mabasa parti ta pagpakita Cristo ki Pablo daw pag-umpisa Pablo ta pagsunod ki kanen.

11 Gani, yaken i daw mga paryo ko
na apustulis, bisan kino ki kami na
gawali ki kyo, paryo nang ame na
pawali na yon man inyo na papatian.
12 Di' ba gapati kaw ta ame na
pawali na Cristo an pabannaw ta
Dyos alin ta mga patay? Piro anduni,
man-o tak duma ki kyo dili mag-
pati na mga napatay an bannawen ta
Dyos ta uryan na adlaw?
13 Tenged dili kaw magpati na mga
napatay an bannawen ta Dyos, beet
ambalen ula kaw man gapati na
Cristo an pabannaw ta Dyos.
14 Isipen nyo. Daw Cristo an ula
nabannaw paryo ta isip ta duma ki
kyo, beet ambalen ula pulos ame na
pagwali daw ula man pulos inyo na
pagtuo.
15 Dili nang nyan, daw Cristo an
ula nabannaw, beet man ambalen na
kami i gabula nang parti ta pabuat ta
Dyos tak gambal kay na pabannaw
din Cristo an. Piro, daw paryo ta inyo
na pagpati mga napatay an dili din
bannawen, beet ambalen na Cristo
an ula din pabannaw.
16 Ambalen ko isab, daw mga nap-
atay dili din bannawen, simpri beet
ambalen Cristo an ula din pabannaw.
17 Daw Cristo an ula pabannaw ta
Dyos, beet ambalen ula pulos inyo na
pagtuo daw ula kaw man napatawad
ta Dyos ta inyo na mga sala.
18 Beet man ambalen na mga gatuo
ya ki Cristo na napatay en ula man
naluwas alin ta silot ta iran na mga
sala.
19 Daw mga napatay an dili ban-
nawen ta Dyos, beet man ambalen
kaluluoy ki gid na mga ittaw kaysa ta
tanan na mga ittaw tak ate na mga
palaeman naan ki Cristo para nang ta
ate na kabui unti kalibutan i.
20 Piro, matuod gid na Cristo an
pabannaw ta Dyos daw Cristo an pa-
matuod man na mga gatuo na nap-
atay bannawen man ta Dyos ta uryan
na adlaw.
21 Adan tenaan na mga ittaw ma-
patay. Cristo tenaan na mga ittaw
bannawen ta Dyos.
22 Tanan na mga ittaw may ka-
matayen tenged kiten tanan alin ki
Adan. Piro, tanan na mga ittaw na
sakep ki Cristo bannawen ta Dyos.
23 Pagbannaw an ta mga napatay
sunod ta plano ta Dyos. Plano din
na Cristo una gid na pabannaw ta
Dyos na Cristo an pamatuod na may
duma pa na mga bannawen ta Dyos
na sunod ki kanen na yon man naan
ta adlaw na mabot kanen an, kiten na
iya gid na mga ittaw bannawen man
ta Dyos.
24 Ta iya na pag-abot, yon en kata-
pusan na adlaw na pirdien din tanan
na mga gakuntra ki kanen na mga
gapanguna, mga may uturidad daw
mga gagaem. Ta yon man na ad-
law itugyan din iya an na mga padu-
malaan naan ta Dyos Amay
25 tak magdumala kanen an asta
tanan na mga gakuntra ki kanen pir-
dien din tenged iling tan plano ta
Dyos.
26 Naan ta yon man na adlaw, may
uryan na kuntra na pirdien din na
yon kamatayen an. Daw mabannaw
mga gatuo an, beet ambalen na pirdi
din en kamatayen tak ula ki en ka-
matayen.
27 Nlaman ta na pirdien Cristo
tanan din na mga kuntra tak naan ta
sinulat na pulong ta Dyos may am-
bal, “Tanan gid papasakep ta Dyos
ki kanen aged kanen magdumala.”‡
Piro, dili beet ambalen na ipasakep ta
Dyos Amay iya man na kaugalingen
naan ki Cristo tak kanen gapasakep
ta tanan naan ki Cristo.
28 Pagtapos na tanan an pasakepen
ta Dyos Amay naan ki Cristo na iya
na Bata, Cristo an magpasakep ta
iya na kaugalingen naan ta Dyos na
gapasakep ta tanan naan ki kanen
aged tanan gid sakep naan ta pagdu-
mala ta Dyos Amay.
29 Isipen ta gid. Alimbawa, daw
paryo ta inyo na pagpati mga nap-
atay an dili bannawen ta Dyos, man-
o tak duma ki kyo gasunod ta kau-

‡ **15:27** Mga Salmo 8:6

galian na magpabautismo para ta mga napatay? Daw mga napatay dili bannawen ta Dyos, ula gid pulos na may magpabautismo para ki danen na mga napatay!
30 Isya pa, isipen ta man ni: Daw mga napatay dili bannawen ta Dyos, man-o na gawali kay pa parti ta pag-bannaw ta Dyos ta mga ittaw bisan kami i pirmi nabetang naan ta pili-gro? Paryo kay mga buang-buang na pabuat nay iling an tan!
31 Mga utod ko, ta matuod kada adlaw ake na kabui naan ta piligro. Pwidi na sigurado kaw na ake na paambal matuod na paryo man na sigurado kaw gid na nalipay a tenged kyo yan sakep ta ate na Ginuo Jesu-Cristo.
32 Naan ta Efeso pakuntra a ta mga ittaw na iran an na batasan paryo ta batasan ta mga mapintas na ayep. Daw mga napatay an dili mabannaw paryo ta inyo na pagpati, ula pulos na gaagwanta a tenged ta buat ta yon na mga ittaw na mapintas. Daw dili mabannaw mga napatay, miad pa daw sunuron ta nang en ambalanen na “Magpagusto ki nang en ta kaan daw inem tak basi kisyem mapatay ki en.”§
33 Dili kaw magpaluko ta mga ittaw na gatudlo ta dili matuod. Demde-men nyo ambalanen na iling ti, “Daw magduma kaw ta mga gabuat ta malain, munod kaw man ki danen.”
34 Dapat na isipen nyo ta usto aged dilian nyo mga buat na sala tak duma ki kyo ula pa danen nakala Dyos an. Iling tan ambal ko para magayya kaw gid.

Ambal Pablo Parti Ta Bag-o Na Lawa Ta Mga Ittaw Na Mabannaw

35 Basi may ittaw na ta iya na pagkuntra ta pagpati na mga napatay mabannaw mag-insa, “Ino paagi na mabannaw mga napatay? Ino sura lawa danen?”
36 Sabat ko na daw kino mga gainsa ta iling tan paryo mga buang-buang gid. Yi isipen nyo: Daw magsabwag ki ta binni, simpri manlisok. Piro, ki-nanglan na binni an paryo malunot anay aged manlisok.
37 Dili mga puon pasabwag nyo tak pasabwag nyo an mga binni gid paryo abi ta binni ta trigo daw binni man ta bisan ino na tanem.
38 Naplano en ta Dyos daw ino sura ta tanem na gatubo alin ta klasi-klasi na binni.
39 Iling man tan, mga klasi-klasi na may kabui ula gaparyas iran na mga lawa. Iba man lawa ta mga ittaw, mga ayep, mga yupan daw mga sidda.
40 May mga betang na bagay ta langit daw may mga betang man na bagay ta kalibutan i. Dayad la-gen mga betang naan ta langit daw dayad man lagen mga betang naan ta kalibutan, piro mga betang naan ta langit dili paryas ta mga betang naan ta kalibutan.
41 Dayad lagen adlaw, bulan daw mga bituon, piro kada isya ki da-nen lain-lain man lagen. Bisan mga bituon dili paryo-paryo lagen.
42 Iling man tan kiten i tak na ma-bannaw ki, tagan ki ta Dyos ta bag-o na lawa na dili paryo ta ate na lawa anduni. Ate na lawa anduni may kamatayen daw malunot man, piro na mabannaw ki, ate na lawa ula en kamatayen daw dili man en malunot.
43 Daw mapatay ki, ate na lawa lain lagen daw ula en sarang, piro na ma-bannaw ki, ate na lawa dayad lagen daw biskeg gid.
44 Ate na lawa anduni para nang ta yi na kalibutan, piro na mabannaw ki, ate na lawa para gid ta langit.
45 Nlaman ta na may lawa na bagay ta kalibutan daw may bag-o man na lawa na bagay ta langit tak naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, “Una na ittaw na Adan, paatagan ta kabui.”* Piro, Cristo an na paumaw na uryan na Adan, kanen gaatag ta kabui na ula katapusan.
46 Una, paatagan ki ta lawa na para

§ **15:32** Isaias 22:13 * **15:45** Genesis 2:7

ta yi na kalibutan daw sunod tagan ki ta bag-o man na lawa na para ta langit.
47 Una na ittaw na Adan, iya na lawa para ta yi na kalibutan tak pabuat kanen an alin ta basak. Cristo an a na paumaw na pangarwa na ittaw iya na lawa para ta langit.
48 Simpri mga ittaw ta kalibutan, iran na lawa paryo ta lawa Adan na buat alin ta basak. Mga ittaw an a na naan ta langit, iran na lawa paryo ta lawa Cristo.
49 Gani, anduni ate na lawa para ta yi na kalibutan paryo ta lawa Adan na para ta yi na kalibutan. Iling man tan mabot adlaw na tagan ki ta lawa na para ta langit paryo ta lawa Cristo na para ta langit.
50 Mga utod ko, beet ko ambalen na ate i na lawa na may sapo daw lengngessa kinanglan na bag-uon ta Dyos aged bagay ta kabui naan ta kaarian ta Dyos tak ate i na lawa anduni na may kamatayen dili bagay ta kabui naan na lugar na ula dya kamatayen.
51 Anduni, isugid ko i ki kyo parti ta plano ta Dyos na ula din anay pa-pasugid naan ta mga ittaw: Kiten na mga gatuo, dili ki tanan mapatay bag-o mabot adlaw na malik Cristo. Piro, ta iya na pagbalik, kiten i tanan, mga napatay man en daw mga bui pa, ate na lawa bag-uon ta Dyos.
52 Sikad dasig iya na pagbag-o ta ate na mga lawa paryo kadasig ta isya nang na pagkipat ta mata. Il-ing tan matabo dengngan ta pag-eyep ta trumpita na sinyalis na abot en katapusan na adlaw. Na mamatian tunog ta trumpita, mga napatay an bannawen ta Dyos na ula en danen an kamatayen daw kiten man na mga bui pa, ate na lawa bag-uon din
53 tak ate na lawa na may ka-matayen daw malunot man ki-nanglan gid silian ta bag-o na lawa na ula en kamatayen daw dili man en malunot.
54 Naan ta adlaw na tagan ki din ta bag-o na lawa, matuman en ambal naan ta iya na sinulat na pulong,
“Ula en kamatayen. Daag Dyos an!”†
55 “Kamatayen, napirdi ka en!
Kamatayen, ino pa imo na sarang para manakit ki kami?”‡
56 Anduni kamatayen an may sarang pa na manakit ki kiten tak gabuat ki ta sala daw yon tenaan na kiten i mapatay. Tenged ta Mga Sinulat Moises nlaman ta na kiten i mga nakasala daw bayad an ta ate na mga sala kamatayen.§
57 Piro, salamat gid ta Dyos tak kiten paryo ta mga kadaag. Tenged ki Jesu-Cristo na ate na Ginuo, libri ki en alin ta silot ta ate na mga sala daw naan ta adlaw na bannawen ki, ula ki en kamatayen.
58 Gani, pinalangga ko na mga utod, magpalig-en kaw ta inyo na pagtuo daw dili kaw man mapati ta mga tudlo na dili paryo ta ame na patudlo ki kyo. Magpadayon kaw na sigkat ta inyo na pagsirbi ta Ginuo tak nlaman nyo na may pulos gid inyo na ubra na para ta Ginuo.

16

Ambal Pablo Parti Ta Kwarta Na Tabang Alin Ta Mga Gatuo

1 Anduni, may ambal a parti ta kwarta na itabang nyo naan ta mga ittaw na iya ta Dyos. Yi na sugo ko ki kyo paryo man ta sugo ko kan-o ta mga gatipon-tipon na gatuo naan ta Galacia.
2 Kada una na adlaw ta duminggo* dapat kada isya ki kyo magtagana ta inyo na atag na tabang dipindi ta inyo na kita aged matipon nyo en inyo na tabang bag-o a mabot dyan.
3 Daw mabot a dyan, mga mama na pilien nyo ipadala ko naan ta Jerusalem aged danen magdala ta inyo na atag na tabang. Magpadala

† **15:54** Isaias 25:8 ‡ **15:55** Oseas 13:14 § **15:56** Naan ta Roma 7:7-13 pwidi nyo mabasa duma man na ambal Pablo parti ta Mga Sinulat Moises, ate na mga sala daw bayad ta sala. * **16:2** *Una na adlaw ta duminggo* yon man anduni paumaw ta na Duminggo.

a man ta sulat naan ki danen para
ipakala danen an naan ta mga gatuo
naan ta Jerusalem.
4 Piro, daw kinanglan gid na yaken
magdala ta inyo na atag na tabang
naan ta Jerusalem, muyog nang en
danen an ki yaken.

Plano Pablo Na Magsud-o Naan Ta Mga Taga-Corinto

5 Plano ko na miling a dyan ki kyo
naan ta Corinto, piro bag-o a miling
dyan mapit a anay naan ta mga gatuo
naan ta prubinsya Macedonia.
6 Maglugay a taan naan ki kyo
asta paglambay ta timpo ta tagtignaw
aged matabangan a nyo ta mga ki-
nanglanen ko ta pagbyai na munta ta
duma na mga lugar.
7 Dili ko gusto na mag-iling a ki kyo
anduni tak dili pwidi na maglugay a
dyan. Yon na gaandem a na magta-
gad a nang asta ta timpo na pwidi a
maglugay duma ki kyo daw pagbeet
ta Ginuo.
8 Anduni, unti a nang anay ta Efeso
i asta ta adlaw na Pista Ta Pente-
costes†
9 tak tama pa liag mamati ta ake
na pagwali daw nlaman ko man na
bisan tama gakuntra ki yaken, dayad
risulta ta ake na ubra.
10 Daw mabot Timoteo dyan ki kyo,
batunon nyo daw tauron nyo man
kanen an tak gasirbi kanen ta Ginuo
paryo ki yaken.
11 Ambligan nyo na ula bisan kino
magdaeg-daeg ki kanen. Daw ma-
lin kanen dyan na miling ki yaken,
tabangan nyo man kanen an aged
dayad iya na pagbyai tak gatagad a ki
kanen daw duma pa na mga utod ta
ki Cristo.
12 Parti man ki Apolos na ate man
na utod ki Cristo, pirmi a gapangabay
ki kanen na magsud-o kanen an ki
kyo duma ta ate na mga utod ki Cristo
na miling dyan. Dili din pa liag na
munta dyan anduni, piro daw may
timpo kanen an, miling nang dyan.

Katapusan Ta Yi Na Sulat

13 Magbantay kaw daw lig-enen
nyo man pirmi inyo na pagtuo. Dapat
na dili kaw madlek na magkuntra ta
mga ittaw na iran na tudlo dili paryo
ta ame na tudlo. Dapat na magprusi-
gir kaw gid ta pagtuman ta ame na
mga tudlo.
14 Dapat bisan ino buaten nyo, bu-
aten nyo na may gugma.
15 Mga utod ko, nlaman ko na
nademdeman nyo pa Estefanas daw
mga ittaw naan ta iya na balay na
danen una gid na mga gatuo ki Cristo
naan ta Acaya. Asta anduni tedteed
iran na pagsirbi ta mga paryo danen
na mga ittaw na iya ta Dyos. Gani,
gapangabay a ki kyo na
16 magpasakep kaw naan ta mga
ittaw na paryo ki danen Estefanas
daw naan man ta tanan na sigkat ta
pagsirbi ta Dyos.
17 Anduni, nalipay a gid tak da-
nen Estefanas, Fortunato daw Acaico
giling di. Na nakita ko danen an,
paryo na kyo en mga nakita ko man
ya.
18 Gapalipay danen ki yaken daw
nlaman ko man na gapalipay danen
ki kyo. Mga ittaw na paryo ki danen
dapat nyo pasalamatan.
19 Tanan na gatipon-tipon na mga
utod ta ki Cristo naan ta prubinsya
Asia gapangamusta ki kyo. Aquila
daw Priscila daw mga gatuo na
gatipon-tipon naan ta iran na balay,
gapangamusta man danen daw
gademdem man pirmi ki kyo bilang
iran na mga utod ta Ginuo.
20 Tanan na mga utod ta ki Cristo
na gatipon-tipon unti gapangamusta
man ki kyo. Magkamustanay kaw
man ta kada isya na papakita nyo
inyo na pagpalangga bilang mag-
utod ki Cristo.

† **16:8** Pwidi nyo mabasa parti ta *Pista Ta Pentecostes* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **16:21** Na gasulat Pablo naan ta mga gatuo, iling ti iya na pabuat: Gapasulat kanen ta ittaw na gatabang ki kanen. Piro, naan ta katapusan ta mga sulat, kanen mismo gasulat aged mlaman ta mga ittaw na magbasa na sulat ya alin gid ki kanen.

21 Naan ta katapusan i ta yi na sulat
yaken en mismo na Pablo magsulat ta
ake i na pagpangamusta.‡ Kamusta
kaw!
22 Bisan kino na ula gagugma
ta Ginuo, palinen nyo ta inyo na
pagtipon.
O Ginuo nay, kabay pa na malik
ka en!
23 Mga utod ko, kabay pa na ma-
baton nyo mga kaayaran na alin ki
Ginuo Jesus.
24 Demdemen nyo pirmi na kyo
yan tanan pagugma ko bilang mga
utod ko na sakep man ki Jesu-Cristo.
Amen.

Pangarwa Na Sulat Pablo Para Ta Mga Taga-Corinto

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Pangarwa Na Corinto

Yi na libro pasulat Pablo para ta mga ittaw naan ta Corinto na mga gatuo ki Cristo. Corinto an bakod na syudad na kapital ta prubinsya Acaya na sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. *Pangarwa Na Corinto* pasulat Pablo ta timpo na kanen an daw mga gatuo naan ta Corinto ula gaintindiay.

Naan ta kaumpisaan ta yi na libro mga sabat an Pablo naan ta mga gatuo naan ta Corinto parti ta iran na ambal na ula din kon patuman iya na pangako na magsud-o ki danen. Piro, dayad iya an na rason na ula kanen gasud-o. Dili kanen an miag na maglain iran an na nakem tenged daw miling kanen an ki danen, kinanglan gid na sawayen din danen an ta iran na mga buat na malain. Isya pa, ula kanen an gasud-o ki danen tak liag din na mlaman daw magtuman man gyapon danen an ta iya na sugo maskin ula dya kanen an na duma ki danen. Sugo din ya na dapat danen patawaren isya na mama naan ta iran na grupo na gabuat ta malain daw tabangan man danen na papalipay iya na nakem. Nasulat man Pablo naan ta yi na libro parti ya ta tuyo din naan ta mas una na sulat din na palaygayan din danen an parti ta iran na mga buat na malain. Nasulat din man na bakod gid iya an na kalipay na nabalitaan din na pasunod danen iya an na laygay.

Naan man ta yi na libro gapangabay Pablo an na tapuson ta mga gatuo naan ta Corinto iran an na pagtipon ta kwarta para tabang ta mga gatuo naan ta Jerusalem na nakulian ta pangabui.

Naan ta katapusan na parti ta yi na libro padipindiran Pablo iya an na katengdanan bilang apustol tak may mga manugtudlo naan ta Corinto na gapakuno-kuno nang na danen kon an bantog na mga apustulis.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Pangarwa Na Corinto

1. Pagpangamusta Pablo (1:1-2)
2. Pagpasalamat Pablo naan ta Dyos (1:3-11)
3. Ambal Pablo parti ta pagbag-o din ta iya na plano na magbisita ta mga gatuo naan ta Corinto (1:12 - 2:11)
4. Tanan na mga buat Pablo tenged ta iya na paggugma naan ta Dyos (2:12 - 7:16)
5. Ambal Pablo parti ta kwarta na tabang para ta mga imol naan ta Jerusalem (8:1 - 9:15)
6. Pagdipindir Pablo na kanen an isya ta mga apustulis Cristo (10:1 - 13:10)
7. Katapusan ta yi na sulat (13:11-14)

Pagpangamusta Pablo

1 Yaken i Pablo na isya ta mga apustulis Jesu-Cristo tenged ta pagbeet ta Dyos. Ake na duma di Timoteo na ate
na utod ki Cristo. Gapangamusta kay
ki kyo na mga ittaw na iya ta Dyos
na gatipon-tipon naan ta syudad Cor-
into asta man ta tanan na mga ittaw
na iya ta Dyos na naan ta bilog na
prubinsya Acaya.
2 Kabay pa na mabaton nyo mga
kaayaran daw katawwayan na alin
ta Dyos na ate na Amay daw alin ki
Ginuo Jesu-Cristo.

Pagpasalamat Pablo Naan Ta Dyos

3 Dayawen ta Dyos an na Amay ta
ate na Ginuo Jesu-Cristo. Kanen an
ate man na Amay na maluluy-on daw
pirmi gatabang ki kiten na papalipay
din ate na nakem bisan ino pa ate na
maagian.
4 Daw maagian ta mga kabellay,
dili ki din pabay-an. Gatabang ka-
nen an ki kiten na papalipay din ate
an na nakem aged may sarang ki na
magtabang ta duma na iran an na

nakem mapalipay bisan ino pa na kabellay iran an na maagian. Daw ino na pagtabang ta Dyos ki kiten, iling man tan ate an na pagtabang naan ta duma na mga ittaw.

5 Ate na naagian tama na mga kabellay paryo na naagian Cristo tama na mga kabellay. Piro, maskin tama gid mga kabellay na naagian ta, usto daw subla pa pagtabang ta Dyos ki kiten na papalipay din ate an na nakem paagi ki Cristo.

6 Mga kabellay an na naagian nay kan-o ta ame na pagwali parti ki Cristo, naagian nay para matabangan kaw na mapalipay inyo na nakem daw para man magtuo kaw ki Cristo aged luwasen kaw din alin ta silot na ula katapusan. Iling man tan, naagian nay pagtabang an ta Dyos na papalipay din ame na nakem para matabangan kaw na mapalipay inyo na nakem aged masarangan nyo bisan ino pa na mga kabellay na maagian nyo na paryo ta ame na inagian.

7 Bakod ame na pagsalig ki kyo na magpadayon kaw ta inyo na pagtuo tak nlaman nay na daw maagian nyo mga kabellay paryo ta inagian nay, tabangan kaw man ta Dyos na mapalipay inyo na nakem. Sigurado kay na tabangan kaw din tak patabangan kay din.

8 Mga utod ko, liag nay na mlaman nyo na naan ta prubinsya Asia naagian nay segeng gid na kabellay na subla pa ta ame na masarangan asta na salig nay gid na mapatay kay en.

9 Pamatyag nay paryo kay ta mga pasintinsyaan ta kamatayen. Piro, naagian nay iling tan na kabellay aged dili kay magsalig ta ame na kaugalingen. Dyos nang dapat an na saligan nay tak kanen nang gid may gaem na magbannaw ta mga napatay.

10 Paluwas kay din alin ta piligro ta kamatayen daw sigurado kay na iling man tan gyapon buaten din para ki kami. Naan kay gid ki kanen gasalig na magpadayon kanen na magluwas ki kami alin ta piligro.

11 Iling tan luwasen kay din paagi ta inyo na pagtabang na tama kaw na gapangamuyo para ki kami aged daw magsabat Dyos an ta mga pangamuyo nyo para ki kami, tama man na mga ittaw magpasalamat ki kanen tenged ta iya na kaluoy daw tabang ki kami.

Ambal Pablo Parti Ta Pagbag-o Din Ta Iya Na Plano Na Magbisita Ta Mga Gatuo Naan Ta Corinto

12 Yi ame na ipabugal: nlaman nay na nangabui kay na ula kay gabuat ta malain naan ta mga paryo nay na ittaw, labi en gid naan ki kyo. Paagi ta tabang ta Dyos ki kami, terek ta ame na tagipusuon tanan nay na mga pabuat daw paambal. Iling tan ame na mga pabuat tenged Dyos an miad gid ki kami, dili tenged kami i mga maalam na ittaw.

13-14 Ame na mga sulat ki kyo ula may patago daw ino beet ambalen tak dili bellay intindien. Nlaman ko na anduni ula nyo pa naintindii ta usto, piro kabay na mabot adlaw na maintindian nyo ta usto aged ta adlaw na mabot Ginuo Jesus para mag-ukom ta tanan na mga ittaw, mapabugal nyo kami i paryo ta pagpabugal nay ki kyo.

15-16 Tenged gasalig a na gaintindiay ki, una na plano ko na daw miling a ta Macedonia, mapit a anay ki kyo daw ta pagbalik ko alin ta Macedonia, mapit a dyan eman aged matabangan ta kyo ta darwa bisis. Naan ta isip ko man na daw malin a dyan ki kyo na munta ta Judea, matabangan a nyo man ta mga kinanglanen ko ta ake na pagbyai.

17 Tenged ula ko patuman ake an na plano, basi salig nyo na gaisab-isab a ta ake na isip. Dili iling tan tak dili a paryo ta mga ittaw na gaisip nang para ta iran na kaugalingen na kayaran na anduni gambal, “Ee”, piro lugay-lugay gaisab en iran na isip daw mag-ambal man “Dili”.

18 Sigurado a gid na ula ko paisab-isab ake an na ambal ki kyo paryo

man na sigurado gid na Dyos an gatuman gid ta tanan din na ambal.
19 Tallo kay Silas daw Timoteo gawali ki kyo parti ki Jesu-Cristo na Bata ta Dyos. Nlaman ta na kanen an gatuman ta tanan din na ambal daw ula gaisab-isab ta iya na isip.
20 Bisan ino na mga pangako ta Dyos, patuman din paagi ki Cristo. Tenged man ki Cristo, gakumpurmi ki gid paagi ta ate na pag-ambal na “Amen” na matuod mga pangako ta Dyos daw ta yon man na paagi dayawen ta Dyos an.
21 Dyos an, kanen gapalig-en an ta ate na pagtuo ki Cristo daw gapili man ki kiten na magsirbi ki kanen.
22 Kanen man gapamatuod na kiten i iya gid na mga ittaw na paryo pamarkaan ki din paagi ta iya na pagatag ta Dyos Ispiritu Santo ki kiten aged sigurado ki na mabot adlaw na tumanen pa ta Dyos tanan din na pangako ki kiten.
23 Nlaman ta Dyos na ambalen ko i matuod. Ula a gapadayon na miling dyan ki kyo naan ta Corinto tak liag ko na dili nyo maageman pagdisiplina ko ki kyo.
24 Dili ko beet ambalen na kami nang gid sunuron nyo parti daw ino dapat nyo buaten bilang mga gatuo tak nlaman nay na lig-en en inyo na pagtuo. Liag nay nang na magtabang ki kyo na malipay kaw.

2

1 Gani, gadisisyon a na dili a nang anay magsud-o ki kyo tak dili ko liag na masakitan eman nakem nyo tenged ta ake na pagsaway ki kyo paryo kan-o.
2 Kino gid gapalipay ki yaken daw dili, kyo nang? Ino paagi na mapalipay a nyo daw masakitan nakem nyo tenged ki yaken?
3 Gani, imbis na magsud-o a ki kyo, gasulat a nang en kan-o ki kyo tak liag ko na magbag-o kaw aged daw miling a dyan, dili maglain ake na nakem tenged ki kyo na mga dapat inta gapalipay ki yaken. Parti ki kyo, sigurado a na daw malipay a, kyo yan malipay man.
4 Na gasulat a kan-o ki kyo, nasebean a gid daw gatulo ake na luwa. Piro, dili ko liag na masakitan inyo na nakem tenged ta ake na sulat. Liag ko nang na ipakita na sikad bakod ake na pagpalangga ki kyo.

Ambal Pablo Parti Ta Pagpatawad Naan Ta Mama Ya Na Gabuat Ta Sala

5 Anduni, may ambal a ki kyo parti ta mama ya na naan dyan na gaatag ki yaken ta kunsimisyon. Dili nang yaken paatagan din ta kunsimisyon, kyo man paatagan din. Piro, nlaman ko na dili kyo tanan. Ambal ko na dili kyo tanan tak dili ko liag na kanen an pakalainen gid ta miad.
6 Katamaan ki kyo gaisyaay ta pagdisiplina ki kanen. Anduni usto en inyo na pagdisiplina
7 daw dapat na patawaren nyo en kanen an daw tabangan nyo man na papalipay iya na nakem aged dili kanen an masakitan ta usto daw dili man magluya iya na pagtuo.
8 Gapangabay a ki kyo na ipakita nyo isab inyo an na pagpalangga ki kanen.
9 Tuyo ko ta ake na pagsulat ki kyo kan-o aged pamatuuran nyo paagi ta inyo na pagdisiplina ki kanen na gatuman kaw ki yaken ta tanan na tudlo ko ki kyo.
10 Bisan kino na patawaren nyo, patawaren ko man. Nlaman Cristo na para ta inyo na kayaran na napatawad ko en daw kino na dapat patawaren
11 tak kinanglan na magpatawad ki aged dili ki mapirdi Satanas tenged nlaman ta gid na plano din na lukuon ki.

Pagwali Pablo Naan Ta Troas

12 Na giling a kan-o naan ta syudad Troas na magsugid ta miad na balita parti ki Cristo, miad gid tak pag-abot ko dya may upurtunidad na paatag ta Ginuo ki yaken aged naan a dya magwali.
13 Piro, dili a mapaamtang tak ula ko dya nakita Tito na ate na utod ki

Cristo. Tenged ula ko nakita kanen
an, gapalam a nang en daw galin
naan ta Troas na miling ta Macedo-
nia aged naan ko dya kanen an ngi-
taen.

Paglapta Ta Miad Na Balita Naan Ta Bilog Na Kalibutan

14 Gapasalamat a gid ta Dyos tak
kami i na mga manugwali pagamit
din para mlaman ta mga ittaw naan
ta tama na mga lugar miad na balita
parti ki Cristo. Kami i paryo mga it-
taw na labet ta parid ta pagsilibrar ta
pagdaag Cristo na kanen gapanguna
ki kami naan ta parid. Gapasalamat a
man na paagi ta ame na pagsugid ta
miad na balita naan ta tama na mga
lugar galapta miad na balita na paryo
may dayad na ammot na gaenneb
naan ta bilog na balay.
15 Paagi man ta ame na pagsugid
parti ki Cristo, paryo kay ta am-
mot na nagustuan ta Dyos. Iling
man tan naan ta tanan na mga it-
taw na pasugiran nay ta miad na
balita, mga naluwas an daw mga ula
naluwas, paryo kami ta napalimao
danen. Piro, iran na palimao dili
paryo.
16 Para ta mga ittaw na ula danen
pabaton miad an na balita paryo kay
ta bao ta patay na yon man maage-
man danen silot na ula katapusan.
Piro, para ta mga ittaw an a na pa-
baton danen miad an na balita paryo
kay ta dayad na ammot na yon man
naangken danen kabui na ula kat-
apusan. Tenged iling tan risulta ta
pagsugid ta miad na balita, kino gid
may sarang an na magsugid?
17 Kami i may sarang tenged pa-
sugo kay ta Dyos daw nlaman din na
gaubra kay na terek ta ame na tagi-
pusuon tenged sakep kay ki Cristo.
Dili kay paryo ta duma na mga ittaw
na gawali parti ta ambal ta Dyos aged
mangwarta nang.

3

1 Basi salig nyo na gadayaw kay
isab ta ame na kaugalingen naan
ta ake i na sulat para batunon kay
nyo. Dili kinanglan na may sulat
pa na ipakala kay naan ki kyo para
batunon kay nyo paryo ta pabuat ta
duma na mga ittaw. Dili man ki-
nanglan na mangayo kay ki kyo ta su-
lat parti ta ame na ubra para ipakala
kay naan ta mga ittaw na naan ta
duma na mga lugar.
2 Dili nay kinanglan mga sulat na
iling tan tak nlaman nay na kyo yan
paryo ta sulat na gapamatuod parti
ta ame na ubra! Nlaman ta tanan na
dayad ame na ubra tak nakita danen
na biskeg inyo na pagtuo daw dayad
man inyo na mga buat.
3 Tenged ta inyo na pagtuo nakita
man ta tanan na paryo kaw ta sulat
alin ki Cristo na gapamatuod parti ta
dayad na risulta ta ame na pagsugid
ta miad na balita ki kyo. Piro, dili kaw
paryo ta sulat na tinta nang pagamit
an o pasilsil naan ta bato paryo ta
kasuguan Moises tak pabag-o kaw
Cristo na kyo yan a paryo sinulat na
papasulat din paagi ta Dyos Ispiritu
Santo na papadala ta Dyos na bui.
4 Ula a gayya na iling tan ake na
pagpabugal parti ta ame na ubra tak
nlaman ko na dayad an na risulta ta
ame na pagsugid ta miad na balita
tenged ta pagtabang Cristo ki kami
daw pamatuod man na kami i mga
papadala ta Dyos.
5 Ula kay gasalig na masarangan
nay ame na ubra paagi ta ame na abil-
idad. Nasarangan nay ame na ubra
paagi ta abilidad na alin ki kanen.
6 Bag-o na kasugtanan dili paryo
ta kasugtanan na Mga Sinulat Moises
tak bag-o ya na kasugtanan pabasi
naan ta pagbag-o ta Dyos Ispiritu
Santo ta mga ittaw, dili naan ta
iran na pagtuman ta mga sinulat na
sunuron. Daw kino dili magtuman ta
tanan gid na naan ta kasugtanan na
Mga Sinulat Moises, masintinsyaan
kanen ta silot na ula katapusan. Piro,
naan ta bag-o na kasugtanan, daw
kino na naan ki kanen Dyos Ispiritu
Santo maluwas kanen an alin ta silot
na ula katapusan daw tabangan man
kanen an na pirmi magtuman ta liag

ta Dyos.

Bag-o Na Kasugtanan Kumparar Ta Una Na Kasugtanan

7 Na padala Moises naan ta mga Israelinen bato an na naan dya pasulat
kasugtanan na alin ta Dyos, papakita
ta Dyos iya na gaem paagi ta waleng
Moises na gasilak gid ta pawa na alin
ki kanen. Nasilawan mga Israelinen
daw dili kaluag ki Moises bisan silaw
ya gaamat-amat narwad.* Papakita
ta Dyos bakod din na gaem ta pag-
atag din ta iya na kasugtanan naan
ki danen Moises maskin pa na ka-
sugtanan an matuman paagi ta iran
na pagsunod daw mlaman danen na
masintinsyaan danen an ta silot na
ula katapusan tak dili danen sarang
sunuron tanan na naan ta kasug-
tanan.
8 Tenged napakita ta Dyos bakod
din na gaem ta pag-atag din ta il-
ing tan na kasugtanan naan ki da-
nen Moises, mas pa gid pagpakita din
ta bakod din na gaem paagi ta bag-
o na kasugtanan na matuman paagi
ta pagbag-o ta Dyos Ispiritu Santo ta
mga ittaw na yon man tenaan na may
sarang danen na magtuman ta liag ta
Dyos.
9 Yi tenaan na nlaman ta na mas
pa gid pagpakita din ta bakod din
na gaem paagi ta bag-o na kasug-
tanan: Tenged napakita din bakod
din na gaem ta iya na pag-atag ta ka-
sugtanan na yon man paagi na mla-
man ta mga ittaw na dapat danen
an masintinsyaan ta silot, simpri mas
pa gid pagpakita din ta bakod din na
gaem paagi ta bag-o na kasugtanan
na tenaan na tama na mga ittaw bu-
aten din na matareng.
10 Daw ikumparar una na kasug-
tanan naan ta bag-o na kasugtanan,
paryo na ula en napakita bakod na
gaem ta Dyos paagi ta una ya na
kasugtanan tenged mas pa gid ma-
pakita paagi ta bag-o na kasugtanan.
11 Iling gid tan parti ta darwa na
kasugtanan tak bisan pa na napakita
en bakod na gaem ta Dyos paagi ta
sikad silaw na pawa ta iya na pag-
atag ta una ya na kasugtanan na an-
duni pasilian en, mas pa mapakita
bakod na gaem ta Dyos paagi ta bag-o
na kasugtanan na dili en misab ta ula
katapusan.
12 Tenged gasalig kay na bag-o
na kasugtanan na alin ta Dyos dili
misab, ula kay adlek na magsugid ta
miad na balita na ula may patago.
13 Moises ya paryo kanen may
patago tak patageban din iya na
waleng aged dili makita ta mga Is-
raelinen silaw ya ta iya na waleng
na gaamat-amat narwad. Piro, ame
na buat dili paryo ta pabuat Moises
tak kami i ula may patago ta ame na
pagwali.
14 Anay pa sa, mga Israelinen an
ula kaintindi ta usto daw ino beet
ambalen ta una na kasugtanan tak
iran an na isip paryo may tageb. Asta
anduni iling man tan parti ta iran na
mga linai na namatian danen Mga
Sinulat Moises na pabasa tak paryo
ya tageb na naan ta iran na isip ula
pa nakamang. Paryo ya tageb ula
pa nakamang tak dili danen sakep
ki Cristo daw paagi nang ki kanen
makamang.
15 Matuod gid na asta anduni iling
tan man gyapon danen an tak kada
pagbasa ta Mga Sinulat Moises, ula
danen an kaintindi ta usto ta nama-
tian danen.
16 Piro, daw kino magpasakep naan
ta Ginuo, kanen an makaintindi en
ta usto daw ino beet ambalen ta Mga
Sinulat Moises tak paryo ya tageb na
naan ta iya na isip nakamang en.
17 Pasambit ko ya na “Ginuo”, ka-
nen daw Dyos Ispiritu Santo gaisya ta
pagbuat. Daw kino na naan ki kanen
Dyos Ispiritu Santo na papaubay ta
Ginuo naan ta mga gatuo, libri en
kanen alin ta paryo ya tageb na naan
ta iya na isip aged maintindian din
gid kamatuuran parti ta Dyos.
18 Kiten tanan na mga sakep ta

* **3:7** Naan ta Exodo 34:29-35 pwidi nyo mabasa isturya parti ki Moises na waleng din gasilak gid.

Ginuo, nlaman ta daw ino gid naan ki kanen tenged na paryo may nakamang en na tageb naan ta ate na waleng aged kakita ki ta usto daw gabag-o ate na batasan. Amat-amat kiten i magparyo ki kanen paagi ta Dyos Ispiritu Santo na gaisya ki kanen ta ubra.

4

Masaligan Na Manugsugid Ta Miad Na Balita

1 Gani, gapadayon kay ta pagsugid ta miad na balita parti ki Cristo. Ta ame na pagsugid, ula kay naluyai ta nakem tak nlaman nay na ta kaluoy ta Dyos pasalig din ki kami iling an tan na ubra.
2 Gadisisyon kay gid na dili nay buaten paryo an ta pabuat ta duma na mga ittaw na iran an na mga pabuat palikem daw makagayya. Na gawali kay, ula nay paluko mga ittaw an daw ula nay man paisab miad i na balita. Gawali kay ta kamatuuran na ula kay may patago. Iling tan pabuat nay an aged mlaman ta tanan na mga ittaw na dayad ame an na tuyo ta pagwali daw pabuat nay an gapalipay man ta Dyos.
3 Ula nay patagua ta bisan kino daw ino beet ambalen ta miad na balita na pasugid nay. Piro, daw patago gid man, patago nang naan ta mga ittaw na dili miag magpati ta miad na balita daw yon tenaan na maageman danen silot na ula katapusan.
4 Ula danen gapati ta miad na balita tak Satanas an na gagaem ta tanan na mga ittaw na gabuat ta malain, patageban din iran an na isip. Tenged ta pabuat din, ula napapawa iran an na isip paagi ta miad i na balita. Ula danen naintindii na daw ino naan ta Dyos naan man ki Cristo tak kanen an paryo gid ta Dyos.
5 Ame an na pawali dili parti ta ame na kaugalingen. Pawali nay na Jesu-Cristo, kanen an Ginuo daw kami i, ta ame na pagsirbi ki kanen, gasirbi kay man ki kyo paagi ta ame na pagwali ki kyo.
6 Gawali kay tenged Dyos an na gasugo na "Magpawa," daw gapawa en dayon naan ta kadeleman,* kanen man Dyos na gapapawa ta ate na isip aged makala ta daw kino gid kanen an paagi ki Cristo.
7 Kami i na mga manugsugid ta miad na balita paryo ta mga kuron na buat alin ta lunang na dili inta dapat ugsakan ta mga maalen na betang. Beet ko ambalen na bisan iling kay nang tan na ittaw kay nang, pasaligan kay man gyapon ta Dyos ta pagsugid ta miad na balita aged ipakita din na ame an na abilidad ta pagsugid ta miad na balita alin ki kanen paagi ta bakod din na gaem, dili alin ki kami.
8 Naagian nay pirmi mga kabellay, piro ula kay gid gapapirdi. Dili nay mlaman daw ino buaten nay, piro gasalig kay man gyapon naan ta Dyos na ipakita din ki kami daw ino dapat nay na buaten.
9 Pirmi kay papangabot ta mga ittaw na gakuntra ki kami, piro ula kay pabay-i ta Dyos. Pasakit kay na tise nang en kami napatay, piro ta kaluoy ta Dyos bui kay man gyapon.
10 Gapadayon kay ta pagsugid ta miad na balita maskin iling tan na ame an na kabui pirmi nabetang ta piligro paryo ki Jesus na papangabot asta na pasintinsyaan ta kamatayen. Iling tan ame na pabuat aged mapakita naan ta mga ittaw na Jesus an bui tak pirmi kay din patabangan.
11 Ta ame i na kabui pirmi kay nang tise napatay tenged ta ame na pagsirbi ki Jesus tak iling tan isya na paagi na mapakita naan ta mga ittaw na Jesus an bui tak pirmi kay din patabangan na mabui pa.
12 Gani, ame an na kabui nabetang ta piligro ta pagsugid ta miad na balita, piro na namatian nyo ame an na pasugid, gatuo kaw daw paatagan kaw man ta kabui na ula katapusan.
13 Gaprusigir kay gid na magsugid ta miad na balita tenged ame an na pagsalig naan ta Dyos paryo ta

* **4:6** Genesis 1:3

pagsalig Ari David anay pa sa na gasulat kanen ta iling ti, “Gasalig a naan ta Dyos daw yon tenaan na yaken i gaambal.”†

14 Gapadayon kay ta pagsugid ta miad na balita tak nlaman nay na tenged Ginuo Jesus an pabannaw ta Dyos, kami i bannawen din man daw kiten tanan na mga gatuo dleen din na magduma ki kanen.

15 Tanan na mga kabellay na naagian nay para ta inyo na kayaran daw para man na Dyos an dayawen tak daw ta kaluoy ta Dyos tama na mga ittaw magbaton ta miad na balita, tama man na mga ittaw magpasalamat daw magdayaw ki kanen.

16 Gani, ula kay naluyai ta nakem bisan naagian nay tama na mga kabellay ta ame na pagsugid ta miad na balita. Bisan man na adlaw-adlaw gamanakem kay na gaamat-amat man en ta luya ame i na lawa, pabiskeg man gyapon ta Dyos ame an na pagsalig ki kanen.

17 Daw isipen nay ame an na maangken alin ta Dyos naan ta uryan na adlaw, mga kabellay na naagian nay anduni paryo ula nang lugay daw dili man beg-at tak nlaman nay na tagan ki ta Dyos ta dayad na bales na ula katapusan daw dili man malabawan.

18 Gani, mas paatagan nay gid ta impurtansya mga ula nay pa nakita na naan ta langit kaysa ta mga nakita nay an anduni na naan ta kalibutan i tak mga nakita nay an naan ta kalibutan i mga dili maglugay, piro mga makita nay pa naan ta langit ula katapusan.

5

Pag-andem Parti Ta Bag-o Na Lawa Na Atag Ta Dyos

1 Nlaman ta na ate na lawa anduni paryo ta istaran na dili maglugay na ta uryan masamad na yon man na kiten i mapatay. Nlaman ta man na daw mapatay ki, may anen ki bag-o na lawa naan ta langit na alin ta Dyos daw ate an na bag-o na lawa ula katapusan tak ula en kamatayen. Ta adlaw na may anen ki na bag-o na lawa paryo may anen ki na istaran na pirmaninti na iya gid ta Dyos na buat, dili iya ta mga ittaw na buat.

2 Anduni, tenged naan ta kalibutan i tama na mga kabellay ate na naagian, gaandem ki gid na inta naan ki en ta langit na ate na lawa anduni na para ta kalibutan silian en ta Dyos ta bag-o na lawa na para ta langit.

3 Naan ta adlaw na bannawen ki ta Dyos, dili ki mga ispiritu nang na ula lawa tak may bag-o ki en na lawa.

4 Piro, dili beet ambalen ko na liag nay na mapatay tenged ta tama na mga kabellay na naagian nay mintras naan ki pa ta ate na lawa na para ta kalibutan. Beet ambalen ko na gaandem kay na tagan kay ta bag-o na lawa aged lawa nay na may kamatayen silian ta lawa na mabui ta ula katapusan.

5 Dyos an, kanen gapriparar ki kiten na pabuat ki din na iya gid na mga ittaw para tagan ki din ta bag-o na lawa. Paatag din man ki kiten Dyos Ispiritu Santo aged sigurado ki na mabot adlaw na may bag-o ki na lawa na ula en kamatayen.

6 Tenged sigurado ki na tagan ki ta Dyos ta bag-o na lawa, pirmi biskeg ate na pagsalig ki kanen maskin nlaman ta na mintras na bui ki pa naan ta kalibutan, ula ki pa duma ki Ginuo Jesus naan ta iya na istaran.

7 Biskeg ate na pagsalig tak basian ta ate na pagsalig mga matabo pa na sigurado ki na matuman, dili ate na mga nakita nang an anduni naan ta kalibutan i.

8 Ambalen ko isab na biskeg ate na pagsalig naan ta Dyos tak nlaman ta na miad daw mapatay ki na ula ki en naan ta ate na lawa naan ta kalibutan i aged maduma Ginuo Jesus an naan ta iya na istaran.

9 Piro, bisan naan ki pa ta kalibutan o naan ki en ta langit na duma ki kanen, ate na tuyo makapalipay ki

† **4:13** Mga Salmo 116:10

kanen
10 tak kiten tanan magtubang ki
kanen na kada isya ki kiten ukuman
din dipindi daw miad o malain ate na
mga buat na naan ki pa ta kalibutan i
aged tagan ki din ta bales dipindi daw
dayad o malain ate na mga buat.

Ambal Pablo Parti Ta Pagbaton Ta Dyos Ta Mga Gatuo Paagi Ki Cristo

11 Tenged nlaman ta na kiten tanan
magtubang naan ta Ginuo, pirmi kay
gawali ta mga ittaw para madala da-
nen na magtuo ki kanen. Nlaman ta
Dyos na gaubra kay na terek ta ame
na tagipusuon daw kabay na nlaman
nyo man en.
12 Dili nyo inta isipen na gadayaw
kay isab ta ame na kaugalingen. Iling
tan ame na ambal tak liag nay na may
ipabugal kaw parti ki kami aged may
sabat kaw man naan ta mga ittaw
na gausgar ki kami. Danen gadayaw
ta mga ittaw tenged nang ta kateng-
danan, dili tenged ta daw ino naan ta
iran na tagipusuon.
13 Daw may mag-ambal na kami i
buang tenged ta ame na ubra, ula bali
tak tanan nay na mga buat para ta
Dyos daw nlaman din gid na dili kay
buang. Daw may mag-ambal na usto
ame na isip, nlaman nyo gid na ame
na ubra para ta inyo na kayaran.
14 Maskin buang kay man o dili
buang, gatuman kay ta liag Cristo
tenged ta iya na paggugma ki kami.
Gapati kay gid na Cristo napatay aged
tanan na mga ittaw na magtuo ki
kanen maluwas alin ta silot ta iran
na mga sala. Tenged ta iya na ka-
matayen, gapati kay man na pakabig
ta Dyos na kiten tanan na mga gatuo
napatay en na yon man ula ki en
naan ta dati ta na kabui na ula ki pa
gatuo ki Cristo.
15 Napatay Cristo para ta tanan
aged mga gatuo an ki kanen na yon
man mga ittaw na patagan ta Dyos
ta bag-o na kabui, dili en iran na
kaugalingen na liag masunod danen.
Cristo an na napatay daw pabannaw
para ki danen, iya en na liag sunuron
danen.
16 Tenged pasunod nay liag Cristo,
anduni basian an ta ame na isip parti
ta mga ittaw dili naan ta mga nakita
nay nang naan ki danen. Dili kay
en paryo ta mga ula gatuo ki Cristo
na basian ta iran na isip mga nakita
nang an naan ta mga ittaw. Mga
nakita nay nang an basian ta ame na
isip kan-o parti ki Cristo, piro anduni
dili en.
17 Iling man tan, bisan kino na
sakep ki Cristo, pabag-o en ta Dyos.
Beet ambalen na ula en iran na dati
na ugali tak gabag-o en.
18 Ate an na bag-o na ugali alin
gid ta Dyos. Tenged ta kamatayen
Cristo, pabaton ki ta Dyos na iya gid
na mga ittaw na ula ki din en pakabig
na mga gakuntra ki kanen. Pasalig
man ta Dyos ki kami katengdanan na
magtabang ta mga ittaw aged danen
an batunon man ta Dyos.
19 Iling ti patudlo nay ki danen:
Paagi ki Cristo, Dyos an magpatawad
ki danen ta iran na mga sala na yon
man batunon din danen an na iya gid
na mga ittaw. Pasugid nay man ki
danen na kami i mga pasaligan din ta
katengdanan ta pagtudlo ta iling tan
parti ta iya na pagbaton ta mga ittaw.
20 Tenged iling tan ame na kateng-
danan, beet ambalen na kami i mga
manugsugid para ki Cristo na paagi
ki kami Dyos an gapangabay ki kyo.
Gani, gapangabay kay ta mga ittaw,
“Ta ngaran Cristo magpasakep kaw
ta Dyos para batunon kaw din na iya
gid na mga ittaw.”
21 Cristo an ula sala, piro pasilutan
kanen an para ki kiten tenged ta ate
na mga sala aged buaten ki ta Dyos na
kiten matareng tenged kiten sakep ki
Cristo.

6

1 Kami i na mga gaisya ta ubra na
duma ta Dyos, gapangabay ki kyo na
sunuron nyo batasan na igo ta mga
ittaw na sakep ki Cristo tak dapat na
dili nyo buaten bisan ino na buat na
tenaan na ula pulos en mga miad na
pabuat ta Dyos para ki kyo.

2 Demdemen nyo ambal ta Dyos
parti ta iya na pagtabang naan ta mga
ittaw,
“Ta uras na igo ta ake na plano pama-
tian ko inyo na pagpangayo ta
kaluoy
daw patabangan ta kyo aged
maluwas kaw alin ta silot ta
inyo na mga sala.”*
Sugiran ta kyo na anduni en igo na
uras. Anda en Dyos an anduni na
luwasen din mga ittaw na gangayo ta
kaluoy.
3 Tenged anda en Dyos an na
luwasen din mga ittaw na gangayo
ki kanen ta kaluoy, gaamblig kay gid
ta tanan nay na buat na kami i dili
tenaan na mga ittaw dili magtuo ki
Cristo. Liag nay na ula may masaway
ta ame na pagsirbi ta Dyos.
4 Napamatuuran na kami i mga
manugsirbi ta Dyos paagi ta tanan
na mga inagian nay. Kami gaprusi-
gir man gyapon ta pagsirbi ta Dyos
bisan pa na may naagian kay na
mga kalised, mga kabellay daw mga
makaadlek na natabo.
5 Naagian nay man pila bisis na
palatigo kay, papriso daw pasakit
man ta mga ittaw na gagamo tenged
ki kami. Naagian nay man sikad bel-
lay na ubra, puyat daw letem.
6 Nlaman ta mga ittaw na kami i
matuod na mga manugsirbi ta Dyos
tenged na ula may masaway ki kami,
naintindian nay ta usto pulong ta
Dyos, mapasinsyaen kay daw miad
kay man na mga ittaw. Nlaman
danen na kami i matuod na mga
manugsirbi ta Dyos tenged man na
may mga abilidad kay na paatag ta
Dyos Ispiritu Santo ki kami, gagugma
kay ta duma na terek ta ame na tagi-
pusuon,
7 gatudlo kay ta kamatuuran parti
ta Dyos, gabuat kay ta mga katin-
galaan paagi ta iya na gaem daw
napirdi nay mga ittaw na gakuntra
ki kami paagi ta miad nay na mga
buat na kami i paryo ta mga sundalo
na gagamit ta mga armas na para ta
pagsulong daw mga armas na para ta
pagsagang.
8 Ta ame na pagsirbi ta Dyos naa-
gian nay man na kaysan pataod kay
ta mga ittaw daw kaysan ula. Kaysan
papakalain kay daw kaysan man pa-
pabugal kay. Kaysan may gambal na
kami kon manluluko. Piro, tanan nay
na ambal matuod gid.
9 Nlaman ta tama na mga ittaw
na kami i mga apustulis, piro duma
ki danen ula kay danen patubay na
paryo ula danen nalam na kami mga
apustulis. Pirmi nabetang ta piligro
ame na kabui, piro asta anduni, bui
kay pa man gyapon. Naagian nay na
kami i pasakit gid ta mga ittaw, piro
ula kay danen napatay.
10 Naagian nay sikad na kasebe,
piro nalipay kay pa man gyapon.
Imol kay nang, piro tama man
gyapon na mga ittaw gatuo tenged ta
ame na pagwali na yon man kabaton
danen an ta mga kaayaran na alin
ta Dyos. Ambal ta duma nakulangan
kay ta ame na kinanglanen. Piro ta
matuod, tanan na mga kinanglan nay
paatag ta Dyos ki kami.
11 Mga utod nay na taga-Corinto,
prangka kay ta ame na pag-ambal
ki kyo daw bakod gid ame na pag-
palangga ki kyo.
12 Gapadayon kay ta ame na pag-
palangga ki kyo, piro kyo yan a, ula
gapadayon.
13 Gapangabay a ki kyo bilang ake
na mga bata: Palanggaen kay nyo
paryo ta bakod nay na pagpalangga
ki kyo.

Pagpaandam Pablo Parti Ta Pag-duma Naan Ta Mga Ittaw Na Ula Gatuo Ki Cristo

14 Mga utod ko, di' ba daw isya na
baka pasingkawan duma ta ayep na
dili baka, impusibli na dayad agi ta
pag-arado? Iling man tan, dapat na
kyo yan na mga gatuo ki Cristo dili
sali ta labet ta pabuat ta mga ittaw na
ula gatuo ki Cristo. Di' ba impusibli
na mag-isya ta nakem matareng na
ittaw daw malain na ittaw? Di' ba

* **6:2** Isaias 49:8

impusibli na magdumaay pawa an
daw delem?
15 Impusibli man na mag-intindiay
Cristo daw Satanas. Impusibli man
na mag-isyaay mga ittaw na gatuo ki
Cristo daw mga ittaw na ula gatuo ki
kanen.
16 Di' ba kuntra gid na ibetang
mga dyos-dyusan naan ta Balay Ta
Dyos? Kiten na mga gatuo pabilang
na Balay Ta Dyos tak naan ki kiten
kanen an na bui paryo man ta iya na
ambal,
"Naan a ki danen
daw pirmi a man magduma ki
danen
aged yaken Dyos na iran na sirbian
daw danen an buaten ko na ake
gid na mga ittaw."†
17 Ambal pa ta Dyos,
"Dapat na dili kaw en sali ta duma
ta mga ittaw na ula gasunod ki
yaken.
Dili kaw man en sali ta labet ta
bisan ino na dili ko mabaton
aged batunon ko kyo yan.‡
18 Daw iling tan buaten nyo, yaken i
inyo en na Amay
daw kyo yan kabigen ko na ake
en na mga bata.
Yon ambal ta Ginuo Na Makaga-
gaem."§

7

1 Mga pinalangga ko, iling an tan na
mga pangako ta Dyos nasulat anay pa
sa para ki kiten tanan. Gani, dilian
ta en malain ta na mga buat daw
isip aged ate na batasan magdayad.
Prusigiran ta na matuman ta gid liag
ta Dyos tenged kiten i gataod ki ka-
nen.

Kalipay Pablo Tenged Ta Pagnelsel Ta Mga Taga-Corinto

2 Daw maimo, palanggaen kay
nyo isab paryo ta dati nyo na pag-
palangga ki kami tak ula bisan kino ki
kyo pabuatan nay ta sala daw nadala
nay na magbuat ta sala daw paluko
man.
3 Ula a gausgar ki kyo paagi ta ake
i na sulat tak paryo ta naambal ko
en palangga nay gid kyo yan. Dili
nay kyo yan malipatan asta ta ka-
matayen.
4 Nlaman ko na lig-en gid en inyo
an na pagtuo daw nyan na padayaw
ko kyo yan naan ta ake na mga duma.
Yon man tenaan na bisan naagian ko
mga kabellay, biskeg pa man gyapon
ake na nakem daw bakod man ake na
kalipay tenged ki kyo.
5 Pag-abot nay kan-o naan ta Mace-
donia, dili kay kapuay tenged ta tama
na mga prublima. Tama na mga it-
taw gakuntra ki kami daw tama man
ame na mga palibegan.
6 Piro, tenged Dyos an pirmi gata-
bang ta mga gangasebe, kanen gata-
bang na magpalipay ki kami paagi ta
pag-abot Tito na alin ki kyo.
7 Piro, dili nang tenged ta pag-abot
Tito nalipay kay. Nalipay kay man ta
sugid din na napalipay nyo kanen an
daw nidlaw kaw man ki kami. Nali-
pay kay gid ta iya na sugid na ganelsel
kaw en ta mga malain nyo na buat
daw anda kaw gid na magtuman ki
yaken.
8 Ta matuod, ganelsel a kan-o na
gasulat a ki kyo tak namatian ko na
ta una gasakit beet nyo tenged na pa-
saway ta kyo. Piro anduni, ula aren
ganelsel tak nlaman ko na sulat ko ya
kan-o ki kyo para ta inyo na kayaran.
9 Nalipay a dili tenged gasakit inyo
na beet. Nalipay a tak nlaman ko na
ta pagsakit ta inyo na beet ganelsel
kaw daw padilian nyo mga buat nyo
na malain. Iling tan na pagsakit ta
inyo na beet igo ta liag ta Dyos para ki
kyo tak ake na pagsaway ki kyo naan
ta sulat ko ya ula gapaluya ta inyo
na pagtuo. Mas galig-en pa gid gani
inyo an na pagtuo tenged ta ake na
pagsaway ki kyo.
10 Daw igo ta liag ta Dyos pagsakit
ta beet ta ittaw parti ta iya na mga
sala, dilian din iya na mga sala na yon
man luwasen kanen an ta Dyos alin

† **6:16** Levitico 26:11-12; Jeremias 32:38; Ezekiel 37:27 ‡ **6:17** Isaias 52:11; Ezekiel 20:34, 41 § **6:18** 2 Samuel 7:14

ta silot ta iya na mga sala. Sigurado na ula kanen nelselan na kaagi kanen ta iling tan na sakit ta iya na beet. Piro, daw isya na ittaw sakit beet din parti ta iya na mga sala piro ula din man gyapon padilian iya an na mga sala, maageman din silot na ula katapusan.

11 Isipen nyo dayad na nabuat nyo en tenged kaagi kaw ta sakit ta beet na igo ta liag ta Dyos. Disidido kaw gid ta pagtuman ta ake na ambal daw gaprusigir kaw man en na ipakita nyo dayad na buat. Nasebean kaw gid ta buat nyo kan-o na malain na nasambit ko en naan ta isya ko ya na sulat daw adlek kaw man na silutan kaw ta Dyos. Liag nyo gid na magmiad isab ki kami daw sunuron nyo gid ake na ambal. Disidido kaw gid ta inyo na pagdisiplina ta ittaw ya na gabuat ta malain. Tenged iling tan mga pabuat nyo, pakita nyo na ula may masaway ki kyo parti ta inyo na pagtuman ta ake na ambal ki kyo.

12 Gasulat a kan-o ki kyo dili tenged liag ko nang na laygayan kaw parti ta ittaw na gabuat ta malain o ittaw na pabuatan ta malain. Nlaman ta Dyos na gasulat a aged ipakita nyo na matuod inyo na pagpalangga ki kami.

13 Gani, papalipay nyo ame na nakem tenged ta inyo na mga pabuat.

Dili nang inyo na mga pabuat gapalipay ki kami. Nalipay kay man tenged nakita nay na nalipay en Tito an daw gatawway man iya na isip tenged ki kyo tanan.

14 Na ula pa kan-o Tito kiling dyan ki kyo, papadayaw ta kyo ki kanen. Ula a nagayya tak pag-abot Tito dyan, nakita din man na matuod ake na ambal parti ki kyo paryo ta tanan na sugid ko ki kanen.

15 Gadugang pa gid iya na pagpalangga ki kyo ta iya na pagdemdem na pabaton nyo kanen an na bakod inyo na pagtaod ki kanen daw gatuman kaw man ta iya na mga ambal.

16 Gani, nalipay a gid tak sigurado aren na masaligan kaw.

8

Ambal Pablo Parti Ta Kwarta Na Tabang Para Ta Mga Gatuo Naan Ta Jerusalem

1 Mga utod ko, liag nay na magsugid ki kyo parti ta mga miad na pabuat ta Dyos para ta mga gatipontipon na gatuo naan ta Macedonia.

2 Bisan pirmi danen naagian mga kabellay daw sikad gid imol danen an, bakod pa man gyapon iran na kalipay daw gaan iran na nakem na mag-atag pirmi naan ta mga ittaw na gakinanglan.

3 Nlaman ko na gaatag danen ta iran na masarangan daw subla pa man tak iling tan iran na liag.

4 Danen mismo gapangabay gid ki kami na daw maimo tagan man danen ta pribiliyo na magtabang danen naan ta imol na mga ittaw na iya ta Dyos.

5 Iran na pabuat subla pa man ta paisip nay tenged dili nang gaatag danen ta tabang tak una gid na pabuat danen, papasakep danen iran na kaugalingen naan ta Ginuo daw gapasakep man danen an ki kami tenged iling tan pagbeet ta Dyos.

6 Tenged na gatabang kan-o Tito an ki kyo na mag-umpisa kaw ta pagtipon ta inyo na atag, anduni gapangabay kay ki kanen na malik dyan daw magtabang isab ki kyo na tapuson nyo dayad nyo na ubra na magtipon ta kwarta na tabang para ta mga ittaw na iya ta Dyos.

7 Nlaman ko na ula kaw gakulang parti ta tanan na iling ti: Lig-en en inyo na pagtuo, sagad kaw magtudlo, naintindian nyo ta usto kamatuuran parti ta Dyos, disidido kaw gid ta inyo na pagsirbi ta Dyos daw bakod inyo na pagpalangga ki kami. Tenged na ula kaw gakulang parti ta tanan na iling tan, miad daw ula kaw man gakulang naan ta pag-atag ta tabang naan ta mga ittaw na iya ta Dyos.

8 Pasugid ko iling an tan, piro dili beet ambalen na kyo yan pasugo ko na mag-atag. Pasugid ko nang ki

kyo parti ta duma na disidido gid na magtabang aged daw sunuron nyo, mlaman ko na inyo na pagpalangga terek gid ta inyo na tagipusuon.

9 Nlaman nyo pabuat an ta ate na Ginuo Jesu-Cristo tenged ta bakod din na kaluoy. Bisan tanan na mga betang iya Cristo, gaparyo kanen ta isya na imol na giling kanen ta kalibutan i na natao aged tagan ki ta tama na mga kaayaran alin ta Dyos tenged ki kanen.

10 Yi ambal ko ki kyo parti ta inyo na atag na tabang naan ta mga ittaw na iya ta Dyos: Tapuson nyo en dayad nyo na ubra na paumpisaan nyo ta galambay nang na taon tenged kyo una na gaisip na mag-atag daw kyo man una na gaatag.

11 Bakod inyo na kalipay na umpisaan pagtipon ta inyo na atag na tabang daw anduni dapat iling man tan inyo na kalipay na tapuson naumpisaan nyo an. Magtipon kaw daw ino nang inyo na masarangan.

12 Nlaman ta na daw mag-atag ki daw ino nang na ate na masarangan basta may kalipay ki ta pag-atag, madayaran Dyos an. Dyos an ula gapaabot na mag-atag ki ta dili ta masarangan.

13 Dili beet ambalen ko na gapaabot a na mag-atag kaw ta mas tama kaysa ta duma na mga gatipon-tipon na gatuo aged danen an dili makulian ta pag-atag. Beet ambalen ko na daw kino na mag-atag, dapat iran nang na masarangan iatag an danen.

14 Tenged anduni dayad inyo na pangabui, miad daw magtabang kaw ta mga ittaw na nakulian. Ta duma na adlaw, daw kyo man makulangan daw duma an a dayad iran na pangabui, simpri magtabang man danen an ki kyo. Ta iling tan na paagi, kiten tanan paryo nang na dili makulian.

15 Ake na ambal paryo ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos,

“Bisan kino na gatipon ta tama,
ula man gyapon gasubla.
Piro, daw sise nang iya na patipon,
ula man gyapon nakulangi.”*

16 Gapasalamat kay ta Dyos tak paatag din ki Tito andem na magtabang ki kyo na paryo ta ame na andem.

17 Kanen an gaandem na miling dyan ki kyo piro dili tenged nang ta ame na pangabay ki kanen. Iya mismo na liag na miling dyan daw terek gid ta tagipusuon din na magtabang ki kyo.

18 Daw pailingen nay Tito i ki kyo, pakuyugon nay man ki kanen isya ta na utod ki Cristo na kala ta tanan na mga gatuo tenged ta iya na pagwali ta miad na balita.

19 Dili nang nyan, kanen an isya man ta mga papili ta mga gatuo na magkuyog ki kami na magdul-ong ta mga atag na tabang para ta mga imol. Daw atag i madul-ong, Ginuo an dayawen ta mga ittaw daw mlaman man danen na liag nay gid na magtabang ta duma na mga gatuo.

20 Gaamblig kay gid na ula may masaway ta ame na pag-asikaso ta bakod nyo na atag na tabang para ta mga imol.

21 Ame na tuyo magbuat ta usto dili nang naan ta panan-aw ta Ginuo. Ame na tuyo na magbuat ta usto naan man ta pagtan-aw ta mga paryo nay na ittaw aged ula danen may masaway ki kami.

22 Daw miling dyan danen an Tito ki kyo, may isya pa na utod ki Cristo na pakuyugon nay man ki danen. Nlaman nay na gaeged gid kanen ta pag-ubra ta mga papabuat ta Dyos ki kanen tak nakita nay na iling tan pirmi din pabuat. Andem din gid na magtabang ki kyo tenged ta bakod din na pagsalig ki kyo.

23 Tito i, kanen ake na duma ta ubra na gatabang ki yaken na magsirbi ki kyo. Darwa i na utod ta ki Cristo na magkuyog ki kanen, danen i mga pasugo alin ta mga gatipon-tipon na gatuo. Tenged ki danen, padayaw Cristo an ta mga ittaw.

* **8:15** Exodo 16:18

24 Gani, ipakita nyo ki danen inyo
na pagpalangga aged mlaman ta
tanan na mga gatuo na terek gid inyo
na pagpalangga paryo ta ame na mga
pasugid na padayaw nay kyo yan.

9

1 Dili kinanglan na magpadayon a
pa ta pagsulat ki kyo parti ta inyo na
pagtabang ta mga ittaw na iya ta Dyos
2 tak nlaman ko na liag nyo gid na
magtabang. Na naan a kan-o ta Mace-
donia, padayaw ko kyo yan naan ki
danen na kyo na mga taga-Acaya,
umpisa pa ta taon na galambay gapri-
parar kaw en na magtabang naan ta
mga gatuo na gakinanglan. Pagmati
ta mga ittaw na taga-Macedonia parti
ta inyo na pabuat, liag man danen na
magtabang.
3 Tenged liag ko na dili a maga-
yyaan parti ta ake na pagdayaw parti
ki kyo, ipadala ko Tito an daw darwa
din na duma na ate na mga utod ki
Cristo para danen an magtabang ki
kyo aged daw mabot a dyan, inyo na
atag na tabang napriparar en paryo
ta pagdayaw ko parti ki kyo.
4 Daw miling a dyan, basi may
magkuyog na mga taga-Macedonia
daw dili a miag na makita danen na
ula pa napriparar inyo na atag. Daw
iling tan matabo, simpri magayyaan
a daw kyo man tak gasalig a na tapos
kaw en ta pagpriparar ta inyo na atag
na tabang daw padayaw ko pa kyo
yan.
5 Naan gid ta isip ko na miad daw
magpangabay a ki danen Tito na
muna ki yaken daw magtabang ki
kyo ta inyo na pagpriparar ta tabang
na pangako nyo kan-o aged bag-o a
mabot dyan priparar en. Daw pri-
parar en inyo na tabang, beet am-
balen gaatag kaw tenged liag nyo
na magtabang, dili tenged na papilit
kaw na magtabang.
6 Parti ta pag-atag ta tabang, dapat
na demdemen nyo yi na ambalanen:
“Daw pila nang na binni ate na pa-
panggas, pila nang man ate na anien.
Piro, daw tama na binni ate na pa-
panggas, tama man ate na anien.”
7 Gani, kada isya ki kyo dapat mag-
isip daw pila gusto nyo na iatag. Dili
kaw mag-atag na paryo kuntra ta
inyo na gusto daw dili kaw man mag-
atag na paryo napilitan kaw nang.
Mag-atag kaw na may kalipay gid tak
nalipay Dyos an ta iling tan na pag-
atag.
8 Daw tagan ki ta Dyos, iya na
paatag ki kiten dili igo nang ta ate
na mga kinanglanen. Gaatag ka-
nen ta subla pa gid ta ate na mga
kinanglanen aged makatabang ki ta
duma.
9 Ake na ambal paryo man ta ambal
naan ta sinulat na pulong ta Dyos,

“Gatagtag kanen ta tama naan ta mga
imol.
Iya na mga buat na miad dili
malipatan ta ula katapusan.”*

10 Tenged na Dyos an gaatag ta binni
naan ta mga mangunguma aged may
pagkaan ki, simpri mag-atag man ka-
nen ki kyo ta inyo na kinanglanen
daw tamaen din pa aged makatabang
kaw pirmi ta duma na gakinanglan.
11 Sigurado a na tabangan kaw ta
Dyos para usto inyo na manggad
aged tama na mga ittaw inyo na
matabangan. Tenged ta inyo na atag
na tabang na ipadala nyo paagi ki
kami, Dyos an pasalamatan
12 tak dili nang na mga gakinanglan
na mga ittaw na iya ta Dyos mata-
bangan tenged ta inyo na pag-atag.
Magtama pa gid mga ittaw na mag-
pasalamat ta Dyos tenged ta inyo na
pag-atag.
13 Tenged man ta inyo na iatag, ma-
pamatuuran na inyo na pagtuo terek
ta inyo na tagipusuon. Gani, tama na
mga ittaw magdayaw ta Dyos tenged
ta inyo na pagtuman ta miad na
balita parti ki Cristo daw tenged man
ta inyo na pagtabang ta mga gatuo
naan ta Jerusalem daw duma pa na
mga gakinanglan.
14 Magpangamuyo danen para ki kyo
daw magpalangga man ki kyo tak

* **9:9** Mga Salmo 112:9

patabangan nyo danen an tenged ta bakod na tabang ta Dyos ki kyo.
15 Piro, mas dayad pa gid daw mag-
pasalamat ki ta Dyos tenged na pa-
padala din ki kiten Jesu-Cristo an. Ka-
nen an pinakadayad na atag ta Dyos.

10

Katengdanan Bilang Apustulis Cristo

1 Anduni, may pangabay a ki kyo.
Ta ake na pagpangabay mapainebe-
sen a daw miad paryo ki Cristo
maskin may anen ki kyo gambal na
yaken kon i talaw naan ta tubangan
nyo, piro daw madyo a, iseg a kon ta
pagsulat.
2 Yi ake na pangabay: Dili kaw mag-
buat ta malain daw bag-uon nyo inyo
na batasan tak liag ko na daw mabot
a dyan, dili en kinanglan na ipakita
ko pa ake na kaiseg ta pagsaway ki
kyo. Piro, mga ittaw dyan na gambal
na ame na buat daw tuyo paryo ta
buat daw tuyo ta mga ittaw na ula
gapati ta Dyos, sigurado na sawayen
ko gid danen an.
3 Ta matuod, kami i mga ittaw nang
man na paryo ki kyo, piro ta ame na
pagbatok ta mga ittaw na gakuntra ta
kabebet-en ta Dyos ula kay gasalig ta
ame na mga abilidad.
4 Ta pagbatok nay, dili kay paryo
ta mga ittaw na gasalig nang naan
ta iran na kaugalingen tak gasalig
kay naan ta Dyos na magtabang ki
kami aged masarangan nay na pir-
dien mga rason ta mga ittaw na iran
na mga rason tenaan na kanen an dili
danen makala.
5 Pirdien nay iran na mga rason na
salig danen igo daw mga rason man
ta mga ittaw na bugalen daw maskin
ino pa na mga rason danen aged
magbag-o iran na isip daw madala
nay man danen an na magpasakep ki
Cristo.
6 Gani, daw mabot kay dyan,
makita nay daw kino gid ki kyo
gatuman ta usto ki Cristo tak bisan
kino ki kyo na dili man gyapon miag
na magtuman ki kanen, disiplinaen
nay.
7 Dili dayad daw basian ta inyo
na isip parti ta mga ittaw daw ino
nang nakita nyo naan ki danen. Daw
kino gapabugal na kanen an matuod
gid na manugsirbi ki Cristo, dapat
demdemen din na kami man mga
manugsirbi ki Cristo na paryo ki ka-
nen.
8 Basi isip nyo na pabugal ko pirmi
ake na katengdanan. Piro, ula a
nagayya ta ake na pagpabugal tak
katengdanan na paatag ta Ginuo ki
yaken dili para magsamad ta inyo na
pagtuo. Katengdanan na paatag din
ki yaken para magpalig-en ta inyo na
pagtuo paagi ta ake na tudlo.
9 Dili a miag na isipen nyo na
paadlek ko kyo yan paagi ta ake na
mga sulat.
10 Nlaman ko na may anen dyan
na gambal na daw magsulat a ki kyo,
iseg a kon magsaway, piro daw mag-
atubang aren en ki kyo, dili a kon iseg
daw dili man sagad gid magwali.
11 Yi sabat ko ta mga ittaw na gam-
bal ta iling tan: Dapat na maintin-
dian danen na daw mabot a dyan ki
kyo, buaten ko gid daw ino ambal ko
kan-o naan ta ake na sulat.
12 Dili a miag na magparyo a ta mga
ittaw na gadayaw nang ta iran na
kaugalingen. Dili igo iran na mga isip
parti ta iran na kaugalingen tak iran
na kaugalingen na batasan basian ta
iran na isip daw ino igo na batasan.
13 Daw magdayaw a, ula a duma
na dayawen daw dili, parti nang ta
abilidad na alin ta Dyos daw ubra na
pasalig din ki yaken. Kyo man pwidi
ko dayawen tenged pasalig man ta
Dyos ki yaken pagwali an ki kyo.
14 Tenged sigurado a gid na pasugo
a ta Dyos na miling ki kyo, giling a
dyan daw yaken una na gasugid ki
kyo ta miad na balita parti ki Cristo.
15 Ula ko paambo ubra an ta duma
na mga ittaw para may ipabugal a
tak pabugal ko nang mga ittaw an
na pasalig ta Dyos ki yaken para tud-
luan. Gasalig a na ta duma na adlaw

daw biskeg gid en inyo na pagtuo, magtabang kaw man ki yaken aged magpadayon a ta ubra na pasalig ta Dyos ki yaken naan ta duma na mga lugar.
16 Daw tapos en ake na ubra duma ki kyo, miling a man naan ta mga lugar na madyo ta inyo an na lugar na ula pa nailingi ta duma na mga manugtudlo aged naan a man dya magsugid ta miad na balita. Dili a miag na mag-agaw ta ubra na papaubra ta Dyos naan ta duma daw dili a man miag na ambuon ubra an na iya ta duma na mga ittaw.
17 Gani, sunuron ta ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos, “Daw kino magpabugal, dapat ula duma na iya na ipabugal daw dili, Ginuo nang.”*
18 Ula nalipay Dyos an ta mga ittaw na gadayaw ta iran na kaugalingen. Nalipay Dyos an naan ta mga ittaw nang na padayaw din.

11

Mga Ittaw Na Gapakuno-kuno Na Apustulis

1 Daw maimo, batunon nyo nang sunod na ambal ko ki kyo na paryo padayaw ko ake na kaugalingen. Nlaman ko na daw padayaw ko ake na kaugalingen, paryo kabuangan nang. Piro, magpadayon a man gyapon ta pagdayaw aged batunon nyo ake i na laygay ki kyo.
2 Liag ko na inyo gid na tuuan Cristo an daw nlaman ko gid na ake na liag para ki kyo paryo ta liag ta Dyos. Na padala ta kyo na magtuo kaw ki Cristo, paryo kaw ta dlaga na papakagon ko naan ta isya na mama daw pabantayan ko para dili maagaw ta duma. Mama an na beet ko ambalen Cristo.*
3 Galibeg a na basi magsunod kaw ki Eva na anay pa sa nadala ta panluko ta bekkessan. Basi madala kaw na magpati ta tudlo na dili paryo ta ame na tudlo daw dili kaw en magpadayon ta inyo na pagtuman ki Cristo na terek ta inyo na tagipusuon na ula kaw duma na pasirbian daw dili, kanen.
4 Iling tan ambal ko tak gapati kaw dayon ta pawali ta bisan kino na gailing dyan maskin iran na pawali parti ki Jesus dili paryo ta ame na wali parti ki kanen. Gapati kaw man ta iran na ambal maskin ispiritu na pawali danen dili paryo ta Dyos Ispiritu Santo na nabaton nyo daw maskin man na iran na pasugid na miad na balita dili paryo ta ame na pasugid ki kyo.
5 Man-o tak gapati kaw ki danen? Bisan gapabugal danen na danen kon an bantog gid na mga apustulis, nlaman ko gid na dili a man pauryan ki danen.
6 Nlaman ko na dili a sagad magwali paryo ta mga ittaw na patudluan ta paagi na magwali ta dayad gid matian. Piro, ta alam parti ta Dyos, dili a pauryan. Nlaman nyo gid na matuod ake na ambal tak tama en na bisis kamati kaw ta ake na pagwali.
7 Na naan a kan-o ki kyo na gasugid a ta miad na balita na alin ta Dyos parti ki Cristo, ula kaw gagasto ki yaken. Gapaebes a nang ta ake na kaugalingen na gapangabellay gid aged kyo yan tagan ta Dyos ta mga kaayaran. Basi gaisip kaw na iling an tan na pabuat ko sala daw beet ambalen man na ake na tudlo ula pulos. Simpri dili igo iling an tan na isip.
8 Na naan a dyan kan-o, pabaton ko tabang na alin ta mga gatuo na naan ta duma na mga banwa para magsirbi a ki kyo na ula kaw gagastos.
9 Na nakulangan a ta ake na kinanglanen kan-o na naan a pa ki kyo, ula a gangayo ta tabang ta bisan kino ki kyo tak ate na mga utod ki Cristo na taga-Macedonia giling dyan daw gaatag ki yaken ta tanan ko na

* **10:17** Jeremias 9:24 * **11:2** Naan ta birsikulo dos beet ambalen Pablo dili kanen miag na mga gatuo na naan ta Corinto madala ta duma na mga manugtudlo aged dili en Cristo iran na tuuan.

mga kinanglanen. Alin ta una ula a gapaabot ta tabang na alin ki kyo para ta ake na mga kinanglanen daw ta mga adlaw na mabot pa dili a man gyapon magpaabot ta tabang na alin ki kyo para ta ake na mga kinanglanen.

10 Tenged ake na pasunod Cristo daw ula kanen gabula, nlaman nyo na matuod gid ambal ko an na ula may ittaw na magpabag-o ta ake na isip daw ula man may magpegeng ki yaken ta ake na buat na ula a gapaabot ta tabang alin ta mga ittaw na pasugiran ko ta miad na balita. Magpadayon a gid na dili a mangayo ta tabang ki kyo daw bisan kino pa na naan ta prubinsya Acaya.

11 Basi gaisip kaw na ula a gangayo ta tabang ki kyo tak dili ta kyo palangga? Dili nyan matuod. Nlaman ta Dyos na palangga ko gid kyo yan!

12 Piro, padayunon ko na dili a mangayo ta tabang naan ki kyo aged mga gapakuno-kuno nang an na danen an mga apustulis ula upurtunidad na ipabugal na danen kon an paryo ki kami na matuod na mga apustulis tak daw mangayo kay ta tabang naan ki kyo, paryo kay nang ki danen na ta iran na pagtudlo pirmi danen an pagastusan ta mga patudluan danen.

13 Danen an ula papilia na apustulis Cristo, piro danen an gapakuno-kuno na mga apustulis daw paluko danen mga ittaw an na patudluan danen.

14 Dili kaw magtingala na danen an gapakuno-kuno nang na danen an mga apustulis tak Satanas na pinakamalain ta tanan kanen an mismo gapakuno-kuno nang na kanen an matareng na angil na manugsirbi ta Dyos.

15 Gani, dili kaw magtingala na mga ittaw na sinakepan Satanas gapakuno-kuno na danen an mga matareng kon na manugsirbi ta Dyos. Ta uryan na adlaw, danen an silutan ta Dyos tenged ta iran na mga buat.

Mga Bellay Na Inagian

16 Paryo ta ambal ko ta primiro, dili kaw mag-isip na kabuangan nang ake na ambal na paryo padayaw ko nang ake na kaugalingen. Piro, daw iling tan inyo na isip, ula bali basta isipen nyo nang parti ta sunod na ambalen ko.

17 Ula gasugo Ginuo an ki yaken na dayawen ko ake na kaugalingen daw dili ko man inta liag na dayawen ake na kaugalingen tak paryo kabuangan nang.

18 Piro, tenged na gamati kaw ta mga gapakuno-kuno nang na danen an apustulis na gadayaw ta iran na kaugalingen, padayaw ko man ake na kaugalingen paryo ki danen aged mamati kaw man ta ake na tudlo ki kyo.

19 Pabugal nyo na kyo yan mga maalam, piro man-o tak pakunsinti nyo nang danen an na mga buang-buang na mga ittaw?

20 Pabay-an nyo nang na danen an may papabuat ki kyo na kyo paryo iran na ulipen. Danen gaubos ta inyo na pangabuian. Paluko kaw danen. Gapadatas danen an ta iran na kaugalingen daw kyo yan iran na papakebes. Pagayyaan kaw danen na paryo kaw patampaling.

21 Sakit gid beet ko na pabay-an nyo nang na iling tan iran na pagtratar ki kyo. Basi ta inyo na isip na dapat maggayya a ta pag-ambal na ula ko pabuat iling an tan na naan a pa duma ki kyo tak dili a iseg na paryas ki danen.

Nlaman ko na paryo kabuangan ake na ambal, piro tenged na gangaas danen na ipabugal danen iran na kaugalingen, ipabugal ko man ake na kaugalingen.

22 Daw ipabugal danen iran na kaugalingen na danen an mga Hebreo daw mga linai Israel daw linai man Abraham, pwidi a man magpabugal ta ake na kaugalingen na iling a man tan na Hebreo, linai Israel daw linai man Abraham.

23 Daw ipabugal man danen na danen mga manugsirbi ki Cristo, pwidi a gid magpabugal na yaken mas sigkat na manugsirbi kaysa ki danen. Paryo a gid ta buang na ittaw tak dili ko inta dapat na ipabugal ake na kaugalingen paryo ta pasulat ko i! Daw ikumparar iran na inagian naan ta ake, mas tama na bisis na sikad bellay ake na ubra daw papriso a pa daw palatigo daw ake na kabui nabetang naan ta piligro.
24 Limma bisis na pasilutan a ta mga paryo ko na Judio na palatigo a ta trintay-nuibi na lapres.
25 Tallo man bisis na pasilutan a ta mga upisyalis ta gubirno ta Roma paagi ta pagkastigo. Isya bisis na patimbag a ta bato ta mga paryo ko na Judio. Tallo man bisis na naleddang ake na pasakayan naan ta dagat daw naagian ko man na naanod ta isya adlaw daw isya kilem.
26 Tama na bisis gabyai a naan ta lain-lain na mga lugar daw bisan indi a punta, naagian ko mga makaadlek na natabo daw pirmi nabetang ta piligro ake na kabui tenged ta paglakted naan ta mga suba, tenged ta mga tulisan daw ta mga paryo ko na Judio daw mga dili-Judio, ta mga piligro na naan a ta mga syudad daw naan man ta mga lugar na ula kabalayan, ta paglakted naan ta dagat daw tenged man ta mga ittaw na gapakuno-kuno nang na danen an ate na mga utod ki Cristo.
27 Naagian ko man na gapangabellay a gid daw tama na bisis dili a katunuga, dili a kakaan, dili a kainem daw ula a gid may makaan. Naagian ko man sikad tignaw tak ula a mapasilungan.
28 Dili nang nyan na mga naagian ko, adlaw-adlaw galibeg gid isip ko daw ino en kaimtangan ta mga gatipon-tipon na gatuo naan ta lain-lain na mga lugar.
29 Daw mamatian ko na may mga ittaw na galuya iran na pagtuo, nasebean a gid. Daw may mga ittaw na natintar daw gabuat ta sala, gasakit gid beet ko.
30 Bisan dili ko liag na dayawen ko ake na kaugalingen, padayaw ko nang en aged mamati kaw ki yaken, piro ake na padayaw parti nang ta mga inagian ko na naan dya napakita na dili ko masarangan na magsirbi ta Dyos paagi ta ake nang na abilidad.
31 Dyos na amay ta ate na Ginuo Jesus daw padayaw man ta ula katapusan, nlaman din na matuod gid ake na ambal.
32 Na naan a ta Damasco, gubirnador na sakep Ari Aretas, pasugo din mga ittaw na bantayan mga gangaan an ta padir na libot ta syudad aged dakepen a danen.
33 Piro, pabetang a ta mga duma ko naan ta bangkat daw naan a danen paagia ta may naabrian na padir. Patunton a danen naan ta liyo ta padir asta kalambot a naan ta basak. Ta yon na paagi nalibri a.

12

1 Bisan nlaman ko na ula pulos na sigi a nang dayaw parti ta ake na kaugalingen, magpadayon a pa man gyapon ta pagdayaw ta ake na kaugalingen. Isugid ko ki kyo parti ta mga panan-awan alin ta Ginuo daw mga papaintindi din man.
2 May kala a na isya na mama na gatuo ki Cristo.* Katursi en taon na galambay, kanen papadala ta Dyos naan ta pangallo na langit na paistaran ta Dyos.† Ula ko nlami daw kanen gid papadala ta Dyos naan ta langit o may nakita kanen na panan-awan. Dyos nang gid nalam.
3 Ta matuod, dili a sigurado daw kanen mismo padala o may nakita

* **12:2** Mama na pasambit Pablo naan ta birsikulo dos beet ambalen iya na kaugalingen. Na gasulat kanen an parti ta iya na inagian, pabuat din na paryo ta inagian ta duma na ittaw tak dili din liag na dayawen iya an na kaugalingen. † **12:2** Ta timpo Pablo, pagpati ta mga Judio may tallo na langit. Naan ta pinakababa na langit mga panganod. Naan ta pangarwa na langit adlaw, bulan daw mga bituon. Pangallo na langit paistaran ta Dyos.

nang kanen an na panan-awan. Piro,
maskin Dyos nang nalam daw paagi
ta panan-awan o dili, nlaman ko
4 na kanen an papadala naan ta
Paraiso daw naan dya may nama-
tian kanen an na dili din masarangan
na isaysay daw ula man kanen an
patuguti ta Dyos na isugid naan ta
mga ittaw.
5 Ittaw i na padala ta Dyos naan
ta langit padayaw ko. Dili a miag
na dayawen ko ake na kaugalingen.
Piro, daw dayawen ko, parti nang
ta mga inagian ko na naan dya ma-
pakita na dili ko masarangan na
magsirbi ta Dyos paagi ta ake nang na
abilidad.
6 Daw dayawen ko ake na kaugalin-
gen, ake na ambal dili kabuangan
nang tak tanan na mga ambal ko
matuod na inagian ko. Piro, ula ko
padayaw ake na kaugalingen tak liag
ko na basian ta isip ta mga ittaw
parti ki yaken mga nakita danen na
pabuat ko daw mga namatian danen
na patudlo ko.
7 Para dili a magpadatas ta ake na
kaugalingen tenged ta tama na mga
katingalaan na papakita ta Ginuo ki
yaken, paatagan a ta Dyos ta sakit
gid na pamatyag ta lawa. Paatag an
ta Dyos ki yaken paryo a natellek ta
sikad sakit daw paryo man na may
pasugo alin ki Satanas na pirmi gat-
ingwa na pegengan din ake na ubra
para ta Ginuo.
8 Tallo gid bisis na gapakiluoy a ta
Ginuo na daw maimo, kamangen din
sakit gid na pamatyag ta ake na lawa.
9 Piro, ula din pakamanga tak sabat
din ki yaken, “Ake an na tabang ki
kaon usto gid para masarangan no
maskin ino imo na maagian. Mga
inagian ta mga ittaw na dili danen
masarangan paagi ta iran nang na
abilidad, naan dya makita danen na
bakod ake an na gaem paagi ta ake na
pagtabang ki danen.” Yon na, mali-
pay a gid parti ta mga inagian ko na
dili ko masarangan paagi ta ake nang
na abilidad tak nlaman ko na naan
ki yaken gaem na alin ki Cristo para
masarangan ko.
10 Gani, ta ake na pagsirbi ki Cristo,
nalipay a na naagian ko na naku-
langan a ta sarang ta ake na ubra,
painsultuan a, segeng gid ake na mga
kabellay, papangabot a daw naagian
ko man mga makaadlek na natabo.
Nalipay a na iling tan ake na mga
inagian tak ta mga inagian na dili ko
masarangan, naan dya nlaman ko na
masarangan ko man paagi ta pagta-
bang ta Ginuo.

Pagdemdem Pablo Ta Mga Taga-Corinto

11 Dili ko liag inta na padayaw ko
ake na kaugalingen naan ta ake i
na sulat tak paryo kabuangan nang.
Dapat kyo inta magsugid ta dayad
parti ki yaken. Piro, tenged ula kaw
gasugid ta dayad parti ki yaken, ki-
nanglan na dayawen ko ake na kau-
galingen. Bisan may mga gambal na
yaken kon dili matuod na apustol,
dili a man pauryan ta mga ittaw na
gambal na danen bantog gid na mga
apustulis.
12 Na gaprusigir a gid kan-o na
magpadayon ta pagwali ki kyo,
nakita nyo mga pamatuod na yaken i
apustol tenged ta mga katingalaan na
pabuat ta Dyos paagi ta iya na gaem.
13 Ake na mga pabuat para ki kyo
kan-o paryo man ta mga pabuat ko
naan ta duma na mga gatipon-tipon
na gatuo, piro ula a gangayo ki kyo ta
ake na mga kinanglanen. Daw ta inyo
na isip kasala a tak ula a nangayo ta
tabang ki kyo, patawaren a nyo!

14 Anduni, gapriparar aren en na
miling a ki kyo daw pangallo en bisis.
Dili a man gyapon mangayo ki kyo
ta ake na mga kinanglanen tenged
dili inyo na pagkabetang papangabot
ko. Liag ko inyo an na pagpalangga
ki yaken tenged kyo yan pabilang ko
na ake na mga bata. Dili mga bata
gangita an ta mga kinanglanen ta
iran na mga ginikanan. Dapat mga
ginikanan mangita ta kinanglanen ta
iran na mga bata.

15 Malipay a man gyapon bisan
maubos tanan na mga pagkabetang
ko daw maagian ko man mga kabel-
lay, basta para nang ta inyo na ka-
yaran. Man-o tak bisan na gadugang
pa gid ake an na pagpalangga ki kyo,
inyo an a na pagpalangga ki yaken
kulang pa man gyapon?
16 Sigurado a na nlaman nyo na
ula a gangayo ki kyo ta ake na mga
kinanglanen. Piro, basi isip nyo
man gyapon na wais a na ittaw daw
paluko ko nang kyo yan.
17 Nlaman nyo na ula a gakamang
ta kwarta ki kyo para ta ake na kau-
galingen paagi ta mga ittaw na pa-
padala ko dyan ki kyo.
18 Gapangabay a kan-o ki Tito na
miling dyan ki kyo daw papakuyog
ko man ki kanen isya ta na utod ki
Cristo. Na danen an naan pa duma ki
kyo, ula kaw danen palukua daw ula
kaw man danen pakwartaan. Di' ba
nlaman nyo na usto iran an na tuyo
daw mga pabuat an danen ki kyo na
paryo man ta ame na tuyo daw mga
pabuat?
19 Basi isip nyo na gasulat a para
dipindiran ko ake na kaugalingen ki
kyo. Piro, mga pinalangga ko, nla-
man ta Dyos na gambal a bilang isya
na sakep ki Cristo daw ula a duma na
tuyo daw dili, magpalig-en ta inyo na
pagtuo.
20 Dili a mapaamtang tak daw mil-
ing a dyan ki kyo, basi makita ko na
gabuat kaw pa man gyapon ta malain
na dili ko magustuan. Daw iling
tan makita ko ki kyo na may anen
na galalisay, gainggitay, gagilekay,
gaisaay, gambal ta malain batok ta
kada isya, gapadatas ta iya na kau-
galingen daw gagamuay, sawayen ko
kyo yan bisan dili nyo pa magustuan.
21 Daw miling a dyan ki kyo, basi
masebean a gid daw magayya a man
naan ta atubangan ta Dyos tak basi
makita ko na tama pa gid ki kyo ula
pa ganelsel daw ula nyo man padil-
ian mga buat nyo na malain, mga
buat na malaw-ay ta panan-aw ta
Dyos daw duma pa na mga buat na
makagayya.

13

Katapusan Na Mga Tudlo

1 Mabot a dyan ta pangallo na bisis.
Liag ko na isipen nyo gid ambal ya
naan ta sinulat na pulong ta Dyos,
“Paagi ta darwa o tallo na tistigo
mapamatuuran bisan ino na naistu-
ryaan.”*
2 Ta pangarwa ko na pag-iling dyan
kan-o, napaandaman ta kyo en na
disiplinaen nyo mga ittaw an na
gabuat ta sala daw anduni bisan na
ula aren dyan, gapaandam a man
gyapon. Daw mabot a dyan, ula gid ki
danen makalikaw ta ake na pagdisi-
plina.
3 Iling tan buaten ko na disiplinaen
danen an tenged liag nyo na may
pamatuod na ake an na mga ambal
ki kyo alin ki Cristo. Ake an na bu-
aten paryo man ta pabuat Cristo tak
kanen an dili pabaya ta pagdisiplina
ki kyo na mga gabuat ta malain. Pa-
pakita din gid na bakod iya na gaem
ta iya na pagdisiplina ki kyo.
4 Na palansang Cristo an naan ta
krus, isip taan ta mga ittaw na ula ka-
nen an gaem. Piro, nabannaw kanen
an na anduni bui kanen an tenged
ta gaem ta Dyos. Iling man tan, na
giling a dyan kan-o paryo ula a gaem
tenged pirmi ko naagian mga pagti-
law, piro daw malik aren dyan na
magdisiplina ta mga gabuat ta sala,
mlaman nyo en na gatabang Dyos an
ki yaken paagi ta iya na gaem tenged
gapasakep a ki kanen.
5 Usisaen nyo gid inyo na kaugalin-
gen aged sigurado kaw na gatuo kaw
ki Cristo. Isipen nyo gid tak impusibli
na dili nyo mlaman na Jesu-Cristo
naan ki kyo! Piro, daw Jesu-Cristo an

* **13:1** Deuteronomio 19:15 Na pasambit Pablo parti an ta darwa o tallo na tistigo beet ambalen din tallo ya na bisis na pag-iling din en naan ta mga taga-Corinto daw tallo man bisis na gapaandam kanen an ki danen.

ula ki kyo, beet ambalen na dili kaw matuod na gatuo ki kanen.
6 Daw sigurado kaw na gatuo kaw ki Jesu-Cristo, gasalig a gid na mlaman nyo na yaken matuod na apustol tak yaken gadala ki kyo na magtuo ki Jesus.
7 Gapangamuyo a ta Dyos na dili kaw magbuat ta bisan ino na malain. Dili ake na tuyo na ipakita ko ta mga ittaw na gasunod kaw ta ake na tudlo aged magpamatuod na yaken i apustol Cristo. Ula bali daw kalaen a ta mga ittaw na apustol na may katengdanan ta pagdisiplina ki kyo, basta magbuat kaw nang ta matareng.
8 Daw magpati kaw ta kamatuuran na patudlo ko na yon man miad na balita, impusibli na may ambalen a pa na kuntra ta inyo na mga pabuat. Tuyo ko pirmi ta ake na ubra na mga ittaw an magpati ta kamatuuran na patudlo ko.
9 Daw makita ko na dayad inyo na mga buat, malipay a gid tak dili en kinanglan na disiplinaen ta kyo na gamiten ko ake na katengdanan bilang apustol. Gani, gapangamuyo kay na inyo na batasan magpadayon na magbag-o daw inyo na pagtuo maglig-en pa gid aged ula aren may masaway ki kyo.
10 Gasulat a daan ki kyo mintras na ula a pa dyan tak liag ko na daw mabot aren dyan, dili en kinanglan na disiplinaen ta kyo yan na gamiten ko pa ake na katengdanan bilang apustol. Paatag ta Ginuo ki yaken ake na katengdanan dili para magluya inyo na pagtuo. Katengdanan ko an para mapalig-en pa gid inyo na pagtuo.

Katapusan Ta Yi Na Sulat

11 Mga utod ko, yi en katapusan na ambal ko ki kyo. Magtuman kaw ta usto ta ake na mga laygay ki kyo aged magbag-o kaw. Mag-isya kaw ta nakem daw mag-intindiay kaw man. Daw tingwaen nyo na iling tan inyo na buaten, mlaman nyo gid na Dyos an gaubay ki kyo tak kanen an Dyos man na gagugma ki kyo daw gaatag ta katawwayan.
12 Magkamustanay kaw ta kada isya na papakita nyo inyo na pagpalangga bilang mag-utod ki Cristo.
13 Tanan na mga ittaw na iya ta Dyos unti gapangamusta ki kyo.
14 Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran na alin ta Ginuo Jesu-Cristo daw mabatyagan nyo man pagpalangga an ta Dyos daw ubayan kaw ta Dyos Ispiritu Santo. Amen.

Sulat Pablo Para Ta Mga Taga-Galacia

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Galacia

Yi na libro pasulat Pablo para ta mga ittaw naan ta prubinsya Galacia na mga gatuo ki Cristo. Ta timpo Pablo, prubinsya Galacia isya ta mga prubinsya na sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma.

Naan ta yi na libro nasulat Pablo impurtanti na tupiko na ula duma na paagi na mga ittaw mabaton ta Dyos daw dili, paagi nang ta iran na pagtuo ki Cristo. Iling tan nasulat Pablo tak may mga gatuo ki Cristo naan ta Galacia na paluko nang ta iran na mga kasimanwa. Patudluan danen an na dili nang kon tenged ta iran na pagtuo na mabaton danen an ta Dyos tak may kinanglan pa danen an na buaten. Gusto Pablo na dilian danen iran na pagpati ta iling tan na tudlo na dili matuod. Iran na mga kasimanwa na gatudlo ki danen ta dili matuod parti ta pagtuo ki Cristo, danen an gambal man na Pablo an dili matuod na apustol tak ula kanen kaduma ki Cristo na naan pa Cristo an ta kalibutan i. Sabat Pablo ki danen na gapakita gid Cristo an ki kanen na gapanaw kanen miling naan ta syudad Damasco. Naan ta yi na libro gambal Pablo na mga ambal din mapatian gid tak patagan kanen ta Dyos ta uturidad bilang isya na apustol daw patagan man ta sarang na magwali parti ta pagtuo ki Cristo. Ambal din man na papili kanen ta Dyos na apustol para magsugid ta miad na balita parti ki Cristo naan ta mga dili-Judio.

Naan ta katapusan na mga kapitulo ta yi na libro, ambal Pablo na mga gatuo ki Cristo dapat maggugma ta duma daw magbuat ta mga makapalipay nang an ta Dyos.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Galacia

1. Pagpangamusta Pablo (1:1-5)
2. Miad na balita na pasugid Pablo (1:6-10)
3. Alinan ta katengdanan Pablo bilang apustol (1:11-24)
4. Pagdipindir Pablo ta iya na pawali (2:1-21)
5. Pagtudlo Pablo na mga ittaw buaten ta Dyos na danen an matareng tenged nang ta iran na pagtuo ki Jesu-Cristo (3:1 - 4:31)
6. Ambal Pablo Parti Ta Pagtuman Ta Mga Sugo Na Naan Ta Mga Sinulat Moises (5:1-15)
7. Pagpasakep naan ta Dyos Ispiritu Santo (5:16-26)
8. Pagtabyangay ta kada isya (6:1-10)
9. Katapusan na laygay Pablo (6:11-18)

Pagpangamusta Pablo

1 Yaken i Pablo na isya ta mga apustulis Jesu-Cristo. Ula ittaw na gapili ki yaken daw gaatag ta katengdanan na apustol. Jesu-Cristo an daw Dyos Amay na gabannaw ki kanen gapili ki yaken na isya na apustol.

2 Yaken daw tanan na mga gatuo ki Cristo na anen di duma ki yaken gapangamusta ki kyo na mga gatipon-tipon na gatuo na naan ta prubinsya Galacia.

3 Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran daw katawwayan na alin ta Dyos na ate na Amay daw alin ki Ginuo Jesu-Cristo

4 na gaatag ta iya na kabui na kanen an napatay aged maluwas ki alin ta silot ta ate na mga sala. Dili nang nyan, gaatag kanen an ta iya na kabui aged dili ki en paryo ta mga ittaw ta yi na timpo* na katamaan ki danen ula gatuman ta liag ta Dyos. Na paatag Jesus iya an na kabui, gasunod kanen ta kabebet-en ta Dyos na ate man na Amay.

5 Kabay pa na Dyos an dayawen asta ta ula katapusan. Amen!

* **1:4** Pwidi nyo mabasa parti ta *yi na timpo* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

Miad Na Balita Na Pasugid Pablo

6 Gatingala a gid ki kyo tak ula
nang lugay pagtapos ta inyo na pag-
pati ta miad na balita na alin ta Dyos
parti ki Cristo, gasikway kaw ta Dyos
paagi ta pagsunod nyo ta lain man
na tudlo alin ta mga ittaw na gambal
na iran an na pasugid miad man kon
na balita. Dyos an gaatag ki kyo ta
upurtunidad na buaten kaw din na
iya gid na mga ittaw tenged ta miad
ya na buat Cristo, piro anduni, gapati
kaw en ta iran na lain man na tudlo.
7 Bisan gambal danen na iran na
pasugid miad na balita, dili matuod
iran na pasugid tak isya nang na
miad na balita na yon man ame an
na pasugid ki kyo. Pagulo danen inyo
an na isip daw liag man danen na
silian miad na balita parti ki Cristo
aged magpati kaw ta iran na pawali
na dili matuod.
8 Sugiran ta kyo na bisan kino na
magwali ki kyo daw iya an na ambal
dili paryo ta miad na balita na pa-
sugid nay ki kyo, sigurado na maage-
man din silot na ula katapusan bisan
kanen an isya ki kami o isya na angil
na alin ta langit.
9 Nambal nay ya kan-o, iling man
tan ambalen ko isab anduni: Bisan
kino na magwali ki kyo na iya an na
pawali dili paryo ta miad na balita
na papatian nyo kan-o, sigurado gid
na maageman din silot na ula katapu-
san!
10 Daw isipen nyo ambal ko an,
maintindian nyo gid na ake na an-
dem malipay Dyos an ki yaken, dili
na malipay mga ittaw an ki yaken
o madayaran danen ki yaken. Daw
andem ko na mga ittaw an malipay ki
yaken paryo ta dati ko na andem, dili
a matuod na manugsirbi ki Cristo.

Alinan Ta Katengdanan Pablo Bi-lang Apustol

11 Mga utod ko ki Cristo, liag ko
na ipademdem ki kyo na miad i na
balita na pasugid ko ki kyo dili imo-
imo nang ta ittaw.
12 Miad i na balita ula ko nabaton
alin ta ittaw daw ula man natudlo
ki yaken. Jesu-Cristo mismo, kanen
gapaintindi ki yaken.
13 Nlaman ko na namatian nyo
parti ta dati ko na mga buat na
gasunod a pa gid ta patuuan ta mga
Judio. Ta yon man na timpo, gakun-
tra a ta mga gatipon-tipon na mga
ittaw na iya ta Dyos daw papangabot
ko man danen an na ula kaluoy. Gat-
ingwa a gid ta ake na pagpangabot
ki danen aged ula en may mabilin na
magtuo pa ki Cristo.
14 Ake an na pagsunod ta tuuan ta
mga Judio mas pa kaysa ta pagsunod
ta tama na mga paryo ko na Judio
na kaidad ko daw gaprusigir a gid ta
pagtuman ta mga sunuran ta ake na
mga kaapuan.
15 Piro, tenged miad gid Dyos an ki
yaken, na ula a pa natao papili a din
daan aged magsirbi ki kanen. Sunod
ta iya na liag,
16 papaintindi din ki yaken parti an
ta iya na Bata aged magsugid a ta
miad na balita parti ta iya na Bata
naan ta mga dili-Judio. Na gatuo a
ki Cristo na iya na Bata, ula a giling
ta maskin kino aged magpatudlo a ki
danen parti ta miad na balita.
17 Ula a man giling naan ta
Jerusalem para magpatudlo ki da-
nen na mga una ki yaken na mga
paatagan ta katengdanan na apustol.
Gadiritso a naan ta Arabia† daw
paglambay ta timpo na naan a dya,
gabalik a naan ta Damasco.
18 Paglambay ta tallo na taon, giling
a naan ta Jerusalem aged magbisita
a ki Cefas‡ daw naan a dya gatinir
duma ki kanen ta kinsi nang na ad-
law.
19 Dili nang nyan, parti ta duma na
mga apustulis, Santiago an na utod ta
ate na Ginuo Jesus kanen nang nakita
ko.

† **1:17** Na lugar na Arabia pasambit naan ta Bag-o Na Kasugtanan, kaysan beet ambalen lugar na ula kabalayan na sakep ta prubinsya Siria daw kaysan man beet ambalen lugar na Sinai. ‡ **1:18** *Cefas an* isya man na umaw ki Pedro na isya ta mga apustulis Jesus.

20 Nlaman ta Dyos na dili bula ake i
na ambal.
21 Pagtapos ta ake na pagbisita ki
Cefas, galin a ta Jerusalem daw giling
a naan ta mga prubinsya na Siria daw
Cilicia.
22 Ta yon man na timpo, mga
gatipon-tipon na gatuo ki Cristo naan
ta prubinsya Judea ula a pa danen
nakala ta sura.
23 Namatian nang danen na yaken
i gapangabot kan-o kuntra ta mga
gatuo ki Cristo aged ula may mabilin
na mga gatuo ki kanen, piro anduni
gasugid aren ta miad na balita parti
ta pagtuo ki kanen.
24 Gani, mga gatuo an naan ta Judea
na kamati ta iling an tan na sugid
parti ki yaken padayaw danen Dyos
an tenged anduni isya a man na
gatuo ki Cristo.

2

Pagmiting Pablo Daw Mga Kala Na Mga Manugdumala Ta Mga Gatuo

1 Paglambay ta katursi na taon
alin ta pagbisita ko ki Pedro naan
ta Jerusalem, gabalik a naan ta
Jerusalem duma ki Bernabe daw
pakuyog ko man Tito an.
2 Giling a dya tak papaintindi ta
Dyos ki yaken na liag din na miling a.
Na naan kay ta Jerusalem, yaken
nang daw mga kala na manug-
dumala ta mga gatuo gamiting.
Pasaysay ko ki danen miad an na
balita na pasugid ko naan ta mga
dili-Judio para mlaman ko daw
kumpurmi danen an ta ake na ubra
tak daw dili kumpurmi, ula pulos
ake na pagpangabellay ta pagsugid
ta miad na balita kan-o daw anduni.
3 Gakumpurmi danen tanan ta
ake na paambal. Nlaman ko na
kumpurmi danen tenged ta pag-
tratar danen ki Tito na duma ko.
Bisan nlaman danen na kanen an
dili-Judio, ula danen papilita na
munod kanen an ta kaugalian ta mga
Judio parti ta pagbuat ta tanda naan
ta lawa.*
4 Maskin naan ta isip ta duma nay
na mga Judio na dapat kanen an bu-
atan ta tanda naan ta iya na lawa, ula
kanen an nabuatan ta tanda. Danen
an na gaisip na dapat Tito an bu-
atan ta tanda, danen mga gapanilag
na galabet ta sikrito nang ta ame na
pagmiting daw gapakuno-kuno nang
na danen an mga gatuo man ki Jesu-
Cristo. Iran an na tuyo na bantayan
ame na ulag bilang mga sakep ki Jesu-
Cristo na nalibri en alin ta dati nay
na kabui na gasunod kay gid ta Mga
Sinulat Moises. Liag danen na ipa-
tuman isab ki kami mga sugo ya na
naan ta mga sinulat ya na dili kay en
magsalig na maluwas kay tenged ta
ame na pagtuo ki Cristo.
5 Piro, ula kay gid danen nadala
na magkumpurmi ta iran na isip tak
dili kay miag na miad an na balita
dugangan ta mga sunuran na dili da-
pat ipatuman naan ki kyo na mga
gatuo na dili-Judio aged dili kaw pa-
bellayan na tumanen mga iling an
tan na sunuran.
6 Mga kala na mga manugdumala
ta mga gatuo na naan ta ame na pag-
miting, ula bisan ino na padugang
danen an naan ta ake na patudlo. --
Bisan datas iran na katengdanan, dili
impurtanti ki yaken tak Dyos an ula
may pinili.
7 Dili nang nyan na gakumpurmi
danen ta ake na patudlo, naintindian
man danen na yaken i pasaligan ta
Dyos ta pagsugid ta miad na balita
naan ta mga dili-Judio paryo man na
Pedro an pasaligan din ta pagsugid ta
miad na balita naan ta mga Judio.
8 Pedro an patabangan ta Dyos na
masarangan din ubra na pasalig ta
Dyos ki kanen parti ta mga Judio daw
iling man tan yaken i patabangan
man ta Dyos na masarangan ko ubra

* **2:3** Isya na sugo ta Dyos naan ta Mga Sinulat Moises na mga Judio magbuat ta tanda naan ta lawa ta mga mama. Yon na tanda daw naan ta Inglis paumaw na 'circumcision'. Ta timpo Pablo, may mga Judio na gatuo ki Cristo na ta iran na isip dapat na mga dili-Judio na gatuo ki Cristo magpabuat man danen ta tanda naan ta iran na lawa. Pwidi nyo mabasa parti ta *tanda naan ta lawa* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

na pasalig ta Dyos ki yaken parti ta
mga dili-Judio.
9 Tenged na danen an Santiago, Ce-
fas† daw Juan na mga kala na manug-
dumala ta mga gatuo kaintindi na
ake na katengdanan paatag man ta
Dyos, danen an gakamusta ki kami
Bernabe daw paagi ta iran na pagka-
musta napakita danen na pabaton
danen kami i bilang mga manug-
sugid ta miad na balita paryo ki da-
nen. Ambal danen na kami Bernabe
magpadayon ta pagsugid ta miad na
balita naan ta mga dili-Judio daw da-
nen an naan ta mga Judio.
10 Iran nang na papangayo ki kami
na padayunon nay pagtabang an
naan ta mga imol na yon man liag ko
gid na buaten.

Pagsaway Pablo Ki Pedro

11 Pagtapos ta ame na miting, ga-
balik kay naan ta Antioquia daw
gabisita Pedro an ki kami. Na naan
pa kanen an ki kami, may pabuat ka-
nen na dili igo daw yon man tenaan
na pasaway ko kanen an naan ta
tubangan ta duma na mga gatuo.
12 Ta una, miad iya na buat tak pa-
baton din mga dili-Judio daw gakaan
man kanen duma ki danen. Piro, na
gabot duma na mga gatuo na Judio
na papadala Santiago, gabelag Pedro
an naan ta mga dili-Judio daw kanen
an ula gid en gakaan duma ki danen.
Adlek kanen an na daw makita na
kanen an gakaan duma ta mga dili-
Judio, basi sawayen kanen an ta mga
gatuo na Judio na ta iran na pagpati
mga dili-Judio na gatuo ki Jesus ki-
nanglan magsunod man ta mga kau-
galian ta mga Judio labi en gid ta
pagbuat ta tanda naan ta lawa.‡
13 Duma na mga gatuo na Judio
naan ta Antioquia gasunod man ki
Pedro. Danen an ula man gakaan
duma ta mga dili-Judio. Iran an
na buat paryo ta pabuat ya Pedro
na pakita-kita nang danen na gapati
man danen an na kuntra na maan
duma ta mga gatuo na dili-Judio
bisan ta iran na pagpati dili kun-
tra. Ta iran na buat asta Bernabe an
nadala man danen.
14 Na nakita ko na iran na pabuat
dili sunod ta kamatuuran na naan ta
miad na balita, pambalan ko Pedro
an naan ta tubangan ta mga gatipon-
tipon na gatuo, “Kaon isya na Judio
na anduni ula gasunod ta kaugalian
ta mga Judio na kuntra na maan
duma ta mga dili-Judio na yon man
gaparyo ka ta isya na dili-Judio. Piro,
man-o tak anduni gabelag ka ki da-
nen? Imo na buat na gabelag ka ki da-
nen paryo nang na papilit no danen
an na magparyo ta mga Judio daw
magsunod ta ate na mga kaugalian
aged batunon danen an ta mga gatuo
na Judio.”
15 Kami i na mga Judio, natao kay
alin ta linai na Judio na dili kay paryo
ta mga dili-Judio na pabilang nay na
“makasasala na mga ittaw”§ tak ula
danen an gasunod ta Mga Sinulat
Moises.
16 Piro, anduni nlaman nay na
ula bisan kino pabuat ta Dyos na
kanen an matareng paagi ta pag-
sunod din ta mga sinulat ya. Mga
ittaw an pabuat ta Dyos na danen an
matareng tenged ta iran na pagtuo ki
Jesu-Cristo. Maskin kami i mga Ju-
dio na gasunod ta mga sinulat, gatuo
kay ki Jesu-Cristo aged buaten kay ta
Dyos na kami i matareng tenged ta
ame na pagtuo ki Cristo, dili tenged
ta ame na pagsunod ta mga sinu-
lat. Gatuo kay ki Cristo tak nlaman
nay gid na ula ittaw na pabuat na
matareng paagi ta iya na pagsunod ta
mga sinulat.
17 Tenged kami i gatuo ki Cristo
aged buaten kay na matareng, basi
may mga paryo nay na Judio na gam-
bal na kami i “makasasala na mga
ittaw” paryo ta mga dili-Judio tak ula
kay en gasalig naan ta ame na pag-
sunod ta Mga Sinulat Moises para

† **2:9** *Cefas an* isya man na paumaw ki Pedro. ‡ **2:12** May pasaysay parti ta *tanda naan ta lawa* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Galacia 2:3. § **2:15** Pwidi nyo mabasa parti ta *makasasala na mga ittaw* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

buaten kay na matareng. Basi isipen danen na ame na pagtuo ki Cristo beet ambalen na Cristo an gadala ki kami na magbuat ta sala? Dili igo iling an tan na isip!

18 Tenged anduni ula aren en gasalig ta ake na pagsunod ta Mga Sinulat Moises aged buaten a na matareng, di' ba dili igo na malik a naan ta ake na pagsunod ta mga sinulat ya? Daw malik a, papakita ko nang na yaken isya na nakasala tak dili ko masarangan na magtuman ta tanan gid na naan ta mga sinulat.

19 Piro, dili a malik ta dati ko na pagsalig tak ta ake na pagtingwa ta pagsunod ta mga sinulat kan-o naintindian ko na maskin sikad gid ake na pagtingwa, dili a man gyapon buaten na matareng. Yon na, ula aren gapadayon ta ake na pagtingwa ta pagsunod ta mga sinulat aged libri a na magtingwa na tanan na buat ko para nang na Dyos sirbian ko.

20 Ula aren naan ta dati ko ya na kabui tak paryo palansang a naan ta krus na napatay duma ki Cristo. Ta dati ko na kabui ake na mga liag pasunod ko, piro anduni pasunod ko mga liag Cristo na naan ki yaken. Mintras bui a pa, maskin ino na buaten ko, buaten ko bilang isya na gatuo ki Cristo na Bata Ta Dyos tak kanen gagugma ki yaken daw gaatag man ta iya na kabui na napatay kanen an para ki yaken.

21 Dili ko buaten na ula pulos kaluoy an ta Dyos paagi ta pagbalik ko ta ake na pagsalig ta pagsunod ko ta Mga Sinulat Moises tak daw mga ittaw buaten ta Dyos na danen an matareng tenged ta iran na pagsunod ta mga sinulat, beet ambalen na kamatayen Cristo ula pulos.

3

Ambal Pablo Parti Ta Pangako Ta Dyos Ki Abraham Daw Mga Sinulat Moises

1 Kyo na mga taga-Galacia, paryo kaw inyo mga buang-buang! Man-o tak gapaluko kaw na magpati ta dili matuod na tudlo? Paryo kaw ula kademdem ta mga natudlo ki kyo parti ta kamatayen Jesu-Cristo na kanen nalansang naan ta krus. Pasaysay ko gid ki kyo naan ta tubangan ta tama na mga ittaw daw ino beet ambalen ta iya na kamatayen.

2 Isipen nyo parti kan-o na nabaton nyo Dyos Ispiritu Santo. Nlaman nyo gid na dili tenged ta inyo na pagsunod ta Mga Sinulat Moises nabaton nyo kanen an. Nabaton nyo kanen an tenged gapati kaw ta miad na balita na pasugid ki kyo parti ki Cristo!

3 Buang-buang kaw gid! Ta una, na bag-o kaw nang pa gatuo, gasalig kaw ta Dyos Ispiritu Santo na kyo yan bag-uon din. Man-o tak anduni gabalik kaw ta pagsalig naan ta inyo na kaugalingen na pagtingwa aged padayon nyo na bag-uon inyo na batasan para igo gid ta mga gatuo?

4 Ino? Liag nyo na ula pulos inyo an na mga naagian bilang mga gatuo ki Cristo? Kabay pa na dili iling tan na ula pulos inyo na mga naagian.

5 Isipen nyo man parti kan-o na Dyos an gaatag naan ki kyo ta Dyos Ispiritu Santo daw pabuat din man mga katingalaan naan ki kyo na mga gatuo. Nlaman nyo gid na iling an tan na pabuat din dili tenged ta inyo na pagsunod ta Mga Sinulat Moises. Pabuat din iling an tan tenged gapati kaw ta miad na balita na pasugid ki kyo parti ki Cristo!

6 Inyo na inagian paryo man ta inagian Abraham. Naan ta sinulat na pulong ta Dyos may ambal, “Abraham an gatuo ta Dyos daw tenged ta iya na pagtuo, pakabig ta Dyos na kanen an matareng.”*

7 Dapat maintindian nyo na mga ittaw na gatuo, danen an mga pakabig na matuod na mga bata Abraham tenged danen an gatuo man paryo ki Abraham na gatuo.

* **3:6** Genesis 15:6

8 Naan ta sinulat na pulong ta Dyos
may ambal parti ta plano din na
mga dili-Judio buaten din man na
matareng tenged ta iran na pagtuo.
Iling ti miad na balita na pasugid
din naan ki Abraham, “Paagi ki kaon,
mga ittaw ta tanan na mga nasyon
ta kalibutan tagan ko ta mga kaa-
yaran.”†
9 Gani, bisan kino na gatuo tagan
ta mga kaayaran alin ta Dyos paryo
man na Abraham patagan ta mga
kaayaran tenged ta iya na pagtuo.
10 Piro, bisan kino na gasalig naan
ta iya na pagsunod ta Mga Sinulat
Moises aged buaten kanen an ta Dyos
na kanen an matareng, pasumpa ka-
nen an na maageman din silot ta
Dyos tak naan ta sinulat na pulong
ta Dyos may ambal, “Daw kino ula
gatuman ta tanan gid na naan ta Mga
Sinulat Moises, kanen an pasumpa
na maageman din silot ta Dyos!”‡
11 Nlaman ta gid na ula ittaw na
matareng naan ta pagtan-aw ta Dyos
paagi ta iya na pagsunod ta Mga Sin-
ulat Moises tak naan ta sinulat na
pulong ta Dyos may ambal, “Bisan
kino na pabuat na matareng tenged
ta iya na pagtuo, mabui gid ta ula
katapusan.”§
12 Dili kinanglan ta mga ittaw na
may pagtuo danen an para mag-
sunod ta Mga Sinulat Moises. Ki-
nanglan nang danen na iran an na
mga buaten igo gid ta mga sunuran.
Naan ta sinulat na pulong ta Dyos
may ambal, “Daw kino gasunod ta
tanan gid na mga sugo na naan ta
yi na sinulat, mangabui kanen an na
Dyos an malipay ki kanen tenged ta
iya na pagsunod.”*
13 Tenged ula ki sarang na magtu-
man ta tanan gid na naan ta Mga
Sinulat Moises, pasumpa na maage-
man ta inta silot ta Dyos, piro kiten i
palibri Cristo alin ta silot. Palibri ki
din tak pasilutan kanen an na nap-
atay kanen naan ta krus para ki kiten
tenged ta ate na mga sala. Naan ta
sinulat na pulong ta Dyos may ambal,
“Daw kino pasilutan ta kamatayen na
kanen an pabitay naan ta kaoy na
natansek naan ta basak, kanen an
pasumpa na maageman din silot ta
Dyos.”†
14 Iling tan naagian Cristo na
pasilutan kanen an tenged ta mga
sala ta mga ittaw aged mga kaayaran
na pangako ta Dyos ki Abraham
maangken man ta mga dili-Judio
tenged danen an gatuo man ki Cristo.
Isya pa, iling an tan naagian Cristo
aged ate na mabaton Dyos Ispiritu
Santo an na papangako ta Dyos na
ipadala din naan ta tanan na mga
gatuo.
15 Mga utod ko, may alimbawa alin
ta ate na adlaw-adlaw na mga kau-
galian na pwidi gamiten para isaysay
ko parti ta mga pangako ta Dyos ki
Abraham. Yi alimbawa: Daw isya na
kasugtanan napirmaan en, ula bisan
kino na pwidi mag-ambal na kasug-
tanan an ula pulos daw ula man
bisan kino na pwidi magdugang. Il-
ing man tan parti ta mga pangako ta
Dyos ki Abraham.
16 Abraham ya daw iya ya na linai
napangakuan ta Dyos. Tandaan nyo
na parti ta mga pangako ya ta Dyos
ki danen Abraham ula nasulat na
Dyos an gapangako naan ki Abraham
daw “iya na mga linai” na beet am-
balen tama na mga ittaw. Nasulat na
Dyos an gapangako naan ki Abraham
daw “iya na linai” na beet ambalen
isya nang na ittaw daw yon na ittaw
Cristo.
17 Paglambay ta kwattro sintos
trinta na taon alin ta timpo na paatag
ta Dyos iya an na kasugtanan ki
Abraham paagi ta iya na mga pan-
gako, abot timpo na may isya man
na kasugtanan na paatag ta Dyos
ki danen Moises na yon man Mga
Sinulat Moises. Bisan paatag din isya
pa na kasugtanan ki danen Moises,
impusibli na dili din tumanen iya
na pangako ki Abraham tak gangako

† **3:8** Genesis 12:3, 18:18 ‡ **3:10** Deuteronomio 27:26 § **3:11** Habakuk 2:4 * **3:12** Levitico 18:5
† **3:13** Deuteronomio 21:23

kanen daan na tumanen din gid iya an na pangako ki Abraham.

18 Alimbawa, daw mga kaayaran an na pangako ta Dyos ki Abraham mabaton tenged ta pagsunod ta Mga Sinulat Moises, beet ambalen dili en kinanglan mga pangako ta Dyos para mabaton mga kaayaran ya. Piro ta matuod, nabaton Abraham mga kaayaran ya tenged nang gid ta pangako ta Dyos ki kanen.

19 Tenged iling tan ake na paambal parti ta Mga Sinulat Moises, basi may mag-insa daw ino gid tuyo ta Dyos ta iya na pag-atag ta mga sugo din na naan ta Mga Sinulat Moises. Sabat ko na paatag din para mlaman ta mga ittaw na kasala gid danen an. Tuyo din parti ta Mga Sinulat Moises magpadayon asta nang ta timpo na mabot linai an Abraham na yon man linai an na napangakuan ta Dyos ta paryo na pangako ya ki Abraham. Paatag ta Dyos iya na mga sugo paagi ta iya na mga angil daw paintriga din man naan ki Moises na isya na gapatengnga ta mga ittaw daw ta Dyos.

20 Daw may kasugtanan ta darwa o tama pa na mga ittaw, kinanglan na may manugpatengnga. Piro, na Dyos an gapangako ki Abraham, dili din kinanglan na may manugpatengnga tak kanen nang mismo magtuman ta iya na pangako.

21 Basi may mag-insa ta iling ti: Ta pag-atag ta Dyos ta iya na mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises, ino, gakuntra kanen an ta iya ya na mga pangako ki Abraham na mas una ta Mga Sinulat Moises? Sabat ko na ula gakuntra kanen an ta iya na pangako ki Abraham! Alimbawa, daw may naatag inta bisan isya nang gid na sugo na daw tumanen ta mga ittaw, tagan danen an ta bag-o na kabui, beet ambalen pwidi danen an buaten ta Dyos na danen an matareng tenged ta iran na pagtuman ta iling tan na sugo.

22 Piro, nabetang naan ta sinulat na pulong ta Dyos na tanan na mga ittaw ulipen ta sala daw dili man danen an kalibri paagi ta iran na kaugalingen na pagtingwa. Plano ta Dyos daan na mga ittaw dili kalibri paagi ta iran na pagtingwa aged mga kaayaran na papangako din na para nang ta mga ittaw na gatuo ki Jesu-Cristo iatag naan ta mga ittaw tenged ta iran na pagtuo.

Ambal Pablo Parti Daw Kino Mga Bata Ta Dyos

23 Na ula pa gabot timpo na may paambal na pagtuo ki Cristo, kami i na mga Judio paryo mga pabantayan gid ta usto na paryas ta isya na priso tenged ta Mga Sinulat Moises na papatuman ki kami. Asta gid ta timpo na papasugid en ta Dyos miad na balita parti ta pagtuo ki Cristo, ula kay paglaem na malibri alin ta mga papatuman ya ki kami.

24 Na mga sinulat ya papatuman pa ki kami, paryo kay man ta isya na bata na patugyan ta iya na amay naan ta isya na taga-bantay. Kami i paryo ta bata na pabantayan asta ta adlaw na gatuo kay ki Cristo aged buaten kay ta Dyos na kami i matareng tenged ta ame na pagtuo, dili tenged ta ate na pagtuman ta mga sinulat ya.

25 Anduni, papasugid en ta Dyos miad i na balita daw gatuo kay en ki Cristo daw ula kay en naan ta dati nay na kabui na paryo kay ta bata na may taga-bantay tak ula en papatuman ki kami mga sinulat ya para buaten kay na matareng.

26 Gani, kyo tanan na mga taga-Galacia na mga sakep ki Jesu-Cristo, mga Judio man daw mga dili-Judio, kyo yan mga bata ta Dyos tenged ta inyo na pagtuo ki Cristo

27 tak bisan kino na pabautismuan na pamatuod na kanen an gatuo ki Cristo, paryo kanen gasuot ta bag-o na bayo tak pasunod din gid ugali Cristo.

28 Anduni, ula bali daw kiten mga Judio o dili-Judio, mga ulipen o dili ulipen, mga mama o bai tak kiten tanan, isya ki nang bilang mga sakep ki Jesu-Cristo.

29 Tenged kyo yan mga ittaw na
iya Cristo, beet ambalen kyo mga
matuod na mga linai Abraham.
Tenged kyo yan mga linai Abraham,
mga manunubli kaw man daw
naangken nyo mga kaayaran alin
ta Dyos sunod ta iya na pangako ki
Abraham.

4

1 May isya na alimbawa para
masaysay ko daw ino beet ambalen
ta paambal ko na kyo yan tagan ta
Dyos ta mga papangako din: Bata na
manunubli, ta timpo na ula pa kanen
an ta igo na idad para makamang din
iya na panublien, paryo nang man
gyapon kanen an ta suguon ta iya na
amay tak ula pa kanen an matareng
na maangken din iya na panublien
maskin kanen an pabilang na tag-iya
ta tanan na mga pagkabetang ta iya
na amay.
2 Ta timpo na ula pa kanen ta igo
na idad, kanen an patugyan ta iya na
amay naan ta mga taga-bantay daw
naan man ta mga ittaw na gadumala
ta iya na mga panublien asta ta ad-
law na patirmino ta iya na amay na
kanen an may matareng en na maka-
mang din daw dumalaan iya an na
panublien.
3 Iling man tan kiten i na ula ki pa
gatuo ki Cristo. Paryo ki man mga
suguon na naan ta dalem ta pagbeet
ta duma tak naan ki pa gasunod ta
mga kaugalian daw mga patian ta
mga ittaw parti ta mga ispiritu naan
ta kalibutan na papati ki kiten.
4 Piro, na gabot adlaw na patirmino
daan ta Dyos Amay, papadala din iya
an na Bata naan ta kalibutan i na
matao paagi ta isya na bai. Natao
kanen an alin ta linai na Judio daw
gapasakep man naan ta mga sunuran
ta mga Judio na naan ta Mga Sinulat
Moises.
5 Kanen an papadala ta Dyos aged
kiten i na naan ki kiten papatuman
Mga Sinulat Moises, librien din alin
ta silot tenged ula ki katuman ta
tanan na naan ta mga sinulat. Iling
tan pabuat ta Dyos paagi ki Cristo
aged kabigen ki din na iya gid na mga
bata.
6 Tenged kiten i mga pakabig en
na mga bata ta Dyos, papadala din
naan ki kiten Dyos Ispiritu Santo na
papangako ta iya na Bata daw anduni
pwidi ki en mangabay naan ta Dyos
daw umawen ta kanen an, “Amay
ko!”
7 Gani, anduni ula kaw en gasunod
ta mga kaugalian daw mga patian ta
mga ittaw parti ta mga ispiritu naan
ta kalibutan na papati ki kiten. Kyo
yan mga pakabig en ta Dyos na iya
na mga bata daw tenged mga bata
kaw din, mabaton nyo daw ino na
pribiliyo na patagana din para ta iya
na mga bata.

Pagdemdem Pablo Ta Mga Taga-Galacia

8 Kyo na mga dili-Judio, na ula kaw
pa gapati ta Dyos, gasirbi kaw ta mga
paambal nyo na mga “dyos”. Piro, da-
nen an dili matuod na Dyos na pwidi
sirbian.
9 Anduni, kyo yan gakala ta matuod
na Dyos daw mas miad pa gid na am-
balen na kyo yan kala ta Dyos. Man-
o tak gasunod kaw isab ta mga kau-
galian daw mga patian parti ta mga
ispiritu naan ta kalibutan na danen
an mga ispiritu na dili katabang ki
kyo daw ula man pulos?
10 Man-o tak pirmi kaw gid gasili-
brar ta mga papatian ta mga Judio na
ispisyal na mga adlaw, mga binulan,
mga timpo daw mga tinaon?
11 Sikad gid ake na pag-isip para ki
kyo na basi ake i na pagpangabellay
ta pagtudlo ki kyo parti ta pagsunod
ki Cristo maimo nang na ula pulos.
12 Mga utod ko, gapakiluoy a gid ki
kyo na magparyo kaw ki yaken na
maintindian nyo man na dili mali-
pay Dyos an ki kyo tenged ta dati
nyo na mga papatian. Yaken i, bisan
isya a na Judio, gaparyo a ki kyo
na mga dili-Judio na anduni ula a
man gasalig ta ake na pagsunod ta
Mga Sinulat Moises para buaten a na
matareng.

Na duma a pa ki kyo kan-o, ula kaw gabuat ta malain ki yaken.
13 Nlaman nyo na tenged gamasakit a, gatinir a dyan kan-o duma ki kyo daw yon na may upurtunidad a ta pagsugid ta miad na balita ki kyo parti ki Cristo.
14 Ula a nyo patamay daw ula a nyo man pasikway bisan pa bakod gid na pagtilaw para ki kyo ake an na masakit. Pabaton a nyo na paryo isya a na angil na alin ta Dyos daw paryo man na yaken mismo Jesu-Cristo.
15 Nalipay kaw gid kan-o ki yaken! Man-o tak dili en iling tan anduni? Nlaman ko gid na tenged ta inyo na pagpalangga ki yaken kan-o, liag nyo gid na ta bisan ino na paagi tabangan a nyo maskin lukaten nyo pa inyo na mga mata para iatag ki yaken.
16 Basi isip nyo na gabag-o aren daw anduni yaken inyo na kuntra tenged gasugid a ki kyo ta matuod na inyo na mga pabuat dili igo ta mga ittaw na gapati ta kamatuuran na yon man miad na balita?

17 Mga ittaw na gatudlo ki kyo ta dili matuod, gapakita-kita nang na danen an gaprusigir gid para ta inyo na kayaran, piro ta matuod malain iran na tuyo. Liag nang danen na lipatan a nyo aged danen nang patian nyo daw sunuron.
18 Daw magbuat isya na ittaw para ta kayaran ta paryo din na ittaw, simpri dayad gid iya na buat basta miad iya na tuyo. Iling man tan kyo yan kan-o ta inyo na pagpalangga ki yaken. Piro, dapat dili magbag-o inyo na pagtratar ki yaken. Dapat patien a nyo daw sunuron maskin ula a dyan duma ki kyo.
19 Kyo yan na pakabig ko na pinalangga ko na mga bata, segeng gid na kabellay na naagian ko kan-o para ki kyo aged magtuo kaw ki Cristo. Yaken i paryo ta isya na inay na gabatyag ta segeng na sakit ta iya na pagbata. Anduni, iling man tan isab ake na pamatyag daw dili a man mapaamtang asta na sigurado a na lig-en kaw en ta inyo na pagtuo ki Cristo daw gasunod kaw gid ta iya na batasan.
20 Bakod gid ake na andem na magkitaay ki aged mag-isturya a gid ki kyo ta dayad na dili maglain inyo na nakem tak dili ko mlaman daw ino pag-isturya ki kyo.

Hagar Daw Sara Paanggid Ta Darwa Na Kasugtanan

21 Kyo na gusto na magsunod isab ta Mga Sinulat Moises, paryo kaw inyo ula kaintindi daw ino beet ambalen ta Mga Sinulat Moises.
22 Naan dya nasulat bantog na isturya parti ki Abraham. Kanen may darwa na bata na mama. Isya ki danen bata din naan ki Hagar na isya na suguon na pasawa-sawa nang ki kanen. Isya an a bata din naan ta bai na dili suguon na yon Sara na iya gid na sawa.*
23 Iya an na bata naan ta bai na suguon natao tenged ta liag nang danen Abraham. Piro, iya an a na bata naan ta bai na dili suguon natao tenged ta pagtuman ta Dyos ta iya na pangako ki Abraham.
24 Isturya ya parti ki Hagar daw Sara pagamit ko bilang isya na paanggid aged isaysay ko darwa na kasugtanan na pabuat ta Dyos naan ta iya na mga ittaw. Hagar ya paanggid ta kasugtanan na pabuat ta Dyos ta iya na pag-atag ta mga sugo naan ki Moises naan ta Bukid Sinai. Mga ittaw an na naan ki danen papatuman mga sugo ya na naan ta kasugtanan na Mga Sinulat Moises, danen an paryo ta mga suguon na kinanglan magtuman ta bisan ino na sugo ta iran na amo. Danen an paryo man ta bata na natao naan ki Hagar tak iya an na bata suguon man tenged kanen na inay isya na suguon.
25 Hagar ya paanggid man ta Bukid Sinai naan ta Arabia na naan dya pabaton Moises kasugtanan ya na pabuat ta Dyos daw anduni paanggid pa gid Hagar an ta syudad

* **4:22** Genesis 16:15, 21:1-3

Jerusalem tak Bukid Sinai daw
syudad Jerusalem beet ambalen mga
Judio na paryo mga suguon na naan
ta dalem ta pagbeet ta duma tak naan
ki danen papatuman pa mga sugo ya
na naan ta Mga Sinulat Moises.
26 Piro, Sara ya na dili sug-
uon, paanggid kanen ta bag-o na
Jerusalem na iya gid ta Dyos na
syudad tak bag-o an na Jerusalem
beet ambalen mga ittaw na libri
alin ta pagpatuman ki danen ta Mga
Sinulat Moises na yon man kiten i
na mga gatuo. Tenged libri ki alin
ta pagpatuman ki kiten, paryo ki ta
mga suguon na dili en naan ta dalem
ta pagbeet ta duma. Yon na Sara ya
pakabig na ate na inay tak mga bata
na natao naan ta inay na dili suguon,
danen an dili man suguon na naan ta
dalem ta pagbeet ta duma.
27 Naan ta sinulat na pulong ta Dyos
may ambal,
"Magkalipay ka, kaon yan na bai na
baog! Maglusko ka ta kalipay,
kaon na ula kaagi ta kasakit ta
pagbata!
Dapat iling tan imo na kalipay
tak bai an na baog makabata
pa ta tama kaysa ta bai na
pasawa-sawa nang."†
28 Gani, mga utod ko, kiten na mga
gatuo ki Cristo paryo ki Isaac na bata
danen Abraham daw Sara tak natao
kanen an tenged ta pangako ta Dyos.
Kiten i pakabig na mga bata Abra-
ham tenged ta yon man gyapon na
pangako.
29 Anay pa sa, bata Abraham na
natao tenged ta liag danen Abraham,
gakuntra ta iya na utod na natao
tenged ta gaem ta Dyos Ispiritu Santo.
Anduni iling man tan tak mga ittaw
an na naan pa ki danen papatuman
mga sugo na naan ta Mga Sinulat
Moises, danen an gakuntra ta mga
ittaw na gatuo ki Cristo.
30 Demdemen nyo nabetang naan
ta sinulat na pulong ta Dyos na iling
ti,
"Palayasen no suguon na bai daw iya
na bata
tenged bata an ta suguon dili
pwidi na isya man na manubli
ta mga pagkabetang na para ta
bata ta bai na dili suguon."‡
31 Gani, mga utod ko, ula ki pakabig
na mga bata ta bai na suguon nang.
Pakabig ki na mga bata ta bai na dili
suguon.

5

Ambal Pablo Parti Ta Pagtuman Ta Mga Sugo Na Naan Ta Mga Sinulat Moises

1 Kiten i mga palibri en Cristo alin
ta pagpatuman ki kiten ta Mga Sinu-
lat Moises para buaten ki ta Dyos na
kiten i matareng. Dapat mangabui
kaw na demdemen nyo pirmi na kyo
yan mga nalibri en. Ambligan nyo na
dili kaw magpaluko na naan ki kyo
isab papatuman mga sinulat ya.
2 Tandaan nyo! Yaken, Pablo,
gaambal ki kyo na daw magpabuat
kaw ta tanda naan ta inyo na lawa,*
beet ambalen ula pulos para ki kyo
pabuat ya Cristo paagi ta iya na ka-
matayen aged buaten ki ta Dyos na
kiten matareng.
3 Ambalen ta kyo isab na maski
kino na magpabuat ta tanda naan ta
iya na lawa, kinanglan tumanen din
gid tanan na duma na mga sugo na
naan ta Mga Sinulat Moises tak iya na
pagtuman ta sugo ya parti ta pagbuat
ta tanda beet ambalen na salig din na
buaten kanen an ta Dyos na kanen
matareng paagi ta iya na pagsunod ta
mga sinulat ya.
4 Kyo yan na gatingwa na buaten
kaw ta Dyos na kyo yan matareng
paagi ta inyo na pagsunod ta Mga
Sinulat Moises, paryo pabuat nyo
na ula pulos inyo na pagpasakep ki
Cristo daw ula kaw man en gapati na
mga ittaw buaten ta Dyos na danen
an matareng tenged nang ta iya na
kaluoy ki danen.

† **4:27** Isaias 54:1 ‡ **4:30** Genesis 21:10 * **5:2** May pasaysay parti ta *tanda naan ta lawa* na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Galacia 2:3.

5 Piro kiten i, gapaabot ki ta ad-
law na matuman ate na pasaligan
na batunon ki ta Dyos na dili ki din
silutan ta ate na mga sala tenged
pabuat ki din na matareng. Bisan
na gapaabot ki pa, sigurado ki na
matuman ate na pasaligan tenged na
pasigurado ki kiten ta Dyos Ispiritu
Santo daw tenged man na kiten i
gatuo ki Cristo.
6 Parti ki kiten na sakep ki Jesu-
Cristo, dili impurtanti daw nabuatan
ta tanda naan ta lawa o ula nabuatan.
Impurtanti gid na kiten i gatuo ki
Cristo daw ate na pagtuo pamatuu-
ran ta paagi ta ate na paggugma ta
Dyos daw mga paryo ta na ittaw.

7 Igo gid dati nyo na pagsunod ta
kamatuuran na tudlo alin ta miad na
balita parti ki Cristo. Kino gadala ki
kyo na anduni dili igo inyo na pag-
sunod ta kamatuuran na natudlo ko
en ki kyo?
8 Sigurado a gid na dili Dyos gadala
an ki kyo tak kanen gaatag an ki kyo
ta upurtunidad na magpati kaw ta
miad na balita!
9 Igo gid ambalanen an na “Bisan
sise nang na pampaabok na palaket
naan ta pamasa na arina, paabukon
din bilog gid na namasa.”†
10 Gasalig a ta Ginuo na magpati
kaw ta ake i na tudlo, dili tudlo ta
duma, parti ta paagi na mga ittaw bu-
aten ta Dyos na danen an matareng.
Sigurado a gid na ittaw an na gapag-
ulo ta inyo na isip, maskin kino pa
kanen an, silutan kanen an ta Dyos.

11 Mga utod ko, may mga gambal
na yaken kon gatudlo na mga gatuo
ki Cristo kinanglan magpabuat man
ta tanda naan ta iran na lawa aged
danen an buaten ta Dyos na danen an
matareng. Dili matuod na iling tan
ake na patudlo! Daw ake na patudlo
paryo ta iran an na ambal, man-o tak
papangabot a pa ta mga Judio? Man-
o tak tama ki danen dili magbaton
ta ake na pawali parti ta kamatayen
Cristo naan ta krus? Daw ake na
patudlo parti ta pagpabuat ta tanda
naan ta lawa paryo ta ambal ta duma
parti ki yaken, simpri mga Judio an
magpati ta ake na pawali daw dili
man danen an magkuntra ki yaken!
12 Mga ittaw an a na gapagulo ta
inyo na isip parti ta pagpabuat ta
tanda naan ta lawa, dapat malin
nang en danen an na dili en maglabet
pa ki kyo na mga gatipon-tipon na
gatuo!
13 Mga utod ko, kyo yan mga ka-
baton ta upurtunidad na paatag ta
Dyos na kyo yan librien Cristo alin
ta pagpatuman ki kyo ta mga sugo
na naan ta Mga Sinulat Moises. Piro,
dili beet ambalen na tenged libri kaw
en, pwidi kaw magbuat ta bisan ino
na sunod ta inyo na kaugalingen na
liag. Dapat magsirbi kaw na may
pagpaebes naan ta kada isya tenged
ta inyo na paggugmaay.
14 Tanan na beet ambalen ta mga
sugo na naan ta Mga Sinulat Moi-
ses matuman daw iling ti buaten an:
“Gugmaen no duma na mga ittaw
paryo man ta paggugma no ta imo na
kaugalingen.”‡
15 Piro, daw kyo yan sigi butalay,
mag-andam kaw tak daw ipadayon
nyo, sigurado gid na maggubba gid
inyo na pagmiaray.

Ambal Pablo Parti Ta Pagpasakep Naan Ta Dyos Ispiritu Santo

16 Yi ake na laygay ki kyo: Dapat
pirmi kaw magpasakep naan ta Dyos
Ispiritu Santo aged dili kaw madala
ta inyo na kaugalingen na liag
17 tak inyo na kaugalingen na liag
kuntra ta liag ta Dyos Ispiritu Santo.
Iling man tan, liag an ta Dyos Ispiritu
Santo kuntra ta inyo na kaugalingen
na liag. Gakuntraay darwa an na liag
daw yon tenaan na mga liag nyo na
buaten, dili nyo mabuat.
18 Piro, daw inyo an na pasunod
liag an ta Dyos Ispiritu Santo, dili en

† **5:9** Paagi ta ambalanen na pasambit Pablo beet ambalen din na tama na mga gatuo naan ta Galacia na nadala na patian danen dili igo na tudlo maskin pila nang na mga ittaw gatudlo ki danen ta iling tan. ‡ **5:14** Levitico 19:18

naan ki kyo papatuman mga sugo na naan ta Mga Sinulat Moises na ta dati salig nyo na daw tumanen gid, buaten kaw na matareng.

19 Nlaman ta gid na mga ittaw an na nadala ta iran na kaugalingen na liag, mga pabuat an danen iling ti: pagbuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos, pagbuat ta sikad malain, pagbuat ta makagayya,
20 pagsirbi naan ta mga dyos-dyusan, pagbuat ta malain naan ta duma na mga ittaw paagi ta tabang ta mga ispiritu na kuntra ta Dyos, pagkuntra naan ta duma na mga ittaw, pagbutal, pag-imon, paggilek, pag-andem na pirmi labaw ta duma, pagbelag-belagay tenged ula gakumpurmiay, pagduma nang naan ta mga ittaw na iran na pagpati paryo ta imo na pagpati,
21 pag-inggit, pag-ingaw-ingaw, paglabet ta mga kasadyaan na naan dya mga ittaw sikad mingaw daw gabuat man ta mga makagayya na buat daw duma pa gid. Anduni, paandaman ta kyo isab paryo ta pagpaandam ko kan-o: Mga ittaw na gabuat ta malain na iling tan dili kalabet ta mga ittaw na dumalaan ta Dyos ta timpo na mabot.

22 Piro, bunga an ta ate na pagpasakep naan ta Dyos Ispiritu Santo mga iling ti: gugma, kalipay, tawway ta nakem, langkaw na pasinsya, mga miad na buat para ta kayaran ta duma, ula may maambal na malain parti ki kiten, masaligan ki,
23 beet ki gid daw nalam ki magpegeng ta ate na kaugalingen na dili madala ta ate na kaugalingen na liag. Ula ambal naan ta mga sugo na kuntra iling an tan na mga buat daw ugali.

24 Kiten na mga gatuo ki Jesu-Cristo, ula ki en naan ta dati ta na kabui tak paryo ki palansang naan ta krus na napatay duma ki Cristo. Ta dati ta na kabui pirmi ki gasunod ta ate na kaugalingen na liag daw gabuat man ta malain.
25 Tenged Dyos Ispiritu Santo gaatag ki kiten ta bag-o na kabui, dapat kiten i naan ki kanen mag-pasakep.
26 Dapat dili ki magpadatas ta ate na kaugalingen daw dili ki man mag-ayatay ta kada isya daw dili ki man mag-inggitay.

6

Pagtabyangay Ta Kada Isya

1 Anduni, mga utod ko, daw mlaman nyo na isya na paryo nyo na gatuo nadala ta pagbuat ta sala, kyo na mga gasunod gid ta liag ta Dyos Ispiritu Santo tabangan nyo paryo nyo an na gatuo na magbuat kanen isab ta igo ta liag ta Dyos, piro daw tabangan nyo, dapat na miad inyo na kabebet-en para ki kanen. Mag-amblig kaw man na kyo yan dili mat-intar na magbuat kaw man ta malain paryo ta pabuat din.
2 Magtabyangay kaw ta kada isya aged masarangan nyo na pas-anen inyo an na mga prublima tak daw iling tan buaten nyo na magtabyangay kaw, matuman nyo sugo an Cristo.*
3 Daw kino gaisip na kanen an impurtanti gid na ittaw daw yon man tenaan na ta isip din dili kinanglan na kanen an magtabang ta duma, paluko din nang iya an na kaugalingen. Piro, ula ittaw na kanen an impurtanti gid en na dili kanen katabang ta duma.
4 Dapat siguraduon ta kada isya na iya an na kaugalingen na mga buat miad gid tak daw miad iya na mga buat, malipay kanen ta iya na kaugalingen daw dili en kinanglan na ikumparar din iya na kaugalingen naan ta duma
5 tenged kada isya ki kiten may rispunsibilidad na dapat na matuman ta gid mga papabuat ta Dyos.

* **6:2** *Sugo an Cristo* na pasambit naan ta birsikulo dos beet ambalen sugo na pasambit naan ta Galacia 5:14.

6 Kyo na mga patudluan parti ta
ambal ta Dyos, daw ino mga kaa-
yaran na nabaton nyo alin ta Dyos
dapat mang-atag kaw man naan ta
mga gatudlo ki kyo.
7 Dili nyo lukuon inyo na kaugalin-
gen na mag-isip kaw na maluko nyo
Dyos an. Ula may makaluko ki kanen
tak daw ino napanggas nyo, yon man
anien nyo.
8 Daw kino gasunod ta iya na kau-
galingen na liag, maageman din silot
na ula katapusan. Piro, daw kino
gasunod ta liag ta Dyos Ispiritu Santo,
iya na maangken kabui na ula kata-
pusan.
9 Dapat dili ki mataka ta pagbuat
ta miad para ta kayaran ta duma na
mga ittaw tak daw magprusigir ki
nang, naan ta igo na timpo mabaton
ta dayad an na bales alin ta Dyos.
10 Gani, daw may mga upurtu-
nidad, magbuat ki ta miad naan ta
tanan na mga ittaw, labi en gid naan
ta ate na mga utod ki Cristo.

Katapusan Na Mga Laygay Pablo

11 Yaken mismo gasulat ta katapu-
san ko i na mga ambal. Mlaman nyo
gid na ake ni na sulat tak darko gid
ake i na agi.
12 Mga gatuo na Judio na gapilit ki
kyo na magpabuat kaw ta tanda naan
ta inyo na lawa,† liag nang danen na
mga paryo danen na Judio malipay ki
danen aged dili en danen an pangab-
uton tenged ta iran na pagpati na
Cristo an napatay naan ta krus para
mga ittaw mapatawad ta iran na mga
sala.
13 Ta matuod, bisan mga ittaw an
na nabuatan ta tanda naan ta iran
na lawa ula gatuman ta tanan gid
na mga sugo na naan ta Mga Sinulat
Moises. Liag nang danen na mag-
pabuat kaw ta tanda naan ta inyo
na lawa aged ipabugal danen na kyo
yan gasunod ta iran na tudlo parti ta
pagbuat ta tanda.
14 Piro, yaken i a, daw may ipabu-
gal a, kabay na ake nang an na ipabu-
gal parti ta ate na Ginuo Jesu-Cristo
na napatay naan ta krus para map-
atawad ki ta ate na mga sala. Tenged
ta ake na pagpati ki Cristo, anduni
mga impurtanti an ta mga ittaw na
ula gapati ki kanen pakabig ko en na
dili en impurtanti. Isya pa, ta iran na
isip yaken i ula pulos na ittaw tak dili
aren intrisado ta mga pakabig danen
na impurtanti.
15 Ta pagtan-aw ta Dyos, dili im-
purtanti daw mga ittaw nabuatan ta
tanda naan ta lawa o ula nabuatan.
Impurtanti gid na danen an pabag-o
ta Dyos.
16 Kyo tanan na gapati ta ake
i na ambal na naan ta ake i na
sulat, kabay pa na mabaton nyo
katawwayan na alin ta Dyos daw
kaluuyan kaw din man. Kyo yan mga
matuod na mga ittaw na iya ta Dyos.
17 Kabay na umpisa anduni, ula en
inta bisan kino na mag-atag ki yaken
ta prublima paagi ta iya na tudlo na
dili igo daw dili man paryo ta ake
na patudlo tak nlaman nyo gid na
tama na mga ulat naan ta ake na lawa
tenged na pasakit a ta mga gakuntra
ki yaken ta ake na pagdipindir ta ka-
matuuran na tudlo parti ki Jesus.
18 Mga utod ko, kabay pa na maba-
ton nyo mga kaayaran na alin ta ate
na Ginuo Jesu-Cristo. Amen.

† **6:12** May pasaysay parti ta *tanda naan ta lawa* na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Galacia 2:3.

Sulat Pablo Para Ta Mga Taga-Efeso

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro na Efeso

Yi na libro pasulat Pablo para ta mga ittaw naan ta syudad Efeso na mga gatuo ki Cristo. Ta timpo Pablo, syudad Efeso sakep ta prubinsya Asia daw pang-appat na bakod na syudad na sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. Efeso an naan kilid Dagat Agenas daw dungkaan ta tama na mga sakayan daw ilingan ta mga ganigusyo. Naan ta Efeso bantog na timplo ta dyusa na Artemis daw tama na mga taga-Efeso gasimba naan ta dyusa na Artemis. Naan ta *Mga Binuatan 19:23-28* pwidi nyo mabasa isturya an parti ta pagkuntra ta pila na mga taga-Efeso ki Pablo tenged ta iran na dyusa Artemis.

Na Pablo an naan ta Efeso, gasugid kanen ta miad na balita parti ki Cristo. Tenged tama na mga taga-Efeso gatuo ki Cristo, gaumpisa na may anen na mga gatipon-tipon na gatuo. Naan ta *Mga Binuatan 18:18-21* daw *Mga Binuatan 19:1-41* pwidi nyo mabasa parti ta pag-umpisa Pablo ta iya na ubra naan ta Efeso. Paglambay ta mga sampulo na taon o dusi na taon alin ta timpo na Pablo naan ta Efeso, gasulat kanen ta yi na libro para ta mga gatuo naan ta Efeso.

Naan ta yi na libro nasulat Pablo impurtanti na tupiko na plano ta Dyos na tanan na mga nabuat din na naan ta langit daw naan ta kalibutan i ipasakep din ki Cristo para isya nang na manugdumala ta tanan. Nasulat man parti ta plano ta Dyos na paagi ta kamatayen Cristo naan ta krus, mga dili-Judio daw mga Judio paisya Cristo na papranien naan ta Dyos aged patawaren. Tuyo Pablo ta pagsulat para mangabay ta mga gatuo naan ta Efeso na sunuron gid danen batasan na igo ta mga ittaw na isya ta pagtuo ki Cristo.

Naan ta yi na libro may darwa na parti. Naan ta una na parti na mga kapitulo uno asta tris, nasulat Pablo parti ta iran na pag-isyaay paagi ta mga pabuat ta Dyos para ki danen paryo ta iya na pagpili ki danen na buaten na iya gid na mga ittaw daw iya na pagpatawad paagi ki Cristo daw iya na pagpamatuod paagi ta Dyos Ispiritu Santo na mabaton danen tanan an na mga kaayaran na patagana din para ta iya na mga ittaw. Naan ta pangarwa na parti na mga kapitulo kwattro asta sais nasulat Pablo iya na mga palaygay parti ta iran na pagsunod ta batasan na igo ta mga ittaw na iya ta Dyos daw parti man daw ino dapat buaten danen aged magpadayon pa gid iran na pag-isyaay paagi ta malineng na pagdumaay.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Efeso

1. Pagpangamusta Pablo (1:1-2)
2. Ambal Pablo parti ta mga kaayaran na atag ta Dyos naan ta mga ittaw na sakep ki Cristo (1:3 - 3:21)
3. Ambal Pablo parti ta batasan na igo ta mga ittaw na iya ta Dyos (4:1 - 6:20)
4. Katapusan ta yi na sulat (6:21-24)

Pagpangamusta Pablo

1 Yaken i Pablo na isya ta mga apustulis Jesu-Cristo tenged ta pagbeet ta Dyos. Gapangamusta a ki kyo na mga ittaw na iya ta Dyos na yon man mga gatuo ki Jesu-Cristo.

2 Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran daw katawwayan na alin ta Dyos na ate na Amay daw alin ki Ginuo Jesu-Cristo.

Mga Pagdayaw Para Ta Dyos

3 Magpasalamat ki ta Dyos! Kanen na Dyos daw Amay ta ate na Ginuo Jesu-Cristo, paatag din ki kiten tanan na mga kaayaran na para ta mga ittaw na gatuo. Mga kaayaran na alin ki kanen para ki kiten tenged kiten i sakep ki Cristo daw tenged man na kiten i isya ta mga ittaw na labet en ta

pagdumala Cristo na manugdumala na naan ta langit.*
4 Yi mga kaayaran na ate na pasalamatan:
Papili ki din daan, alin pa gid ta una bag-o pabuat kalibutan i, na kiten i na sakep ki Cristo gatuman gid ta iya na kabebeten daw ula masaway kanen ki kiten. Papili ki din tenged ta iya na paggugma ki kiten.
5 Paplano din daan na paagi ki Jesu-Cristo buaten ki din na iya gid na mga bata tenged ta iya na liag.
6 Gani, magpasalamat ki gid ta Dyos tenged ta sikad dayad din na kabebet-en na pirmi din papakita ki kiten paagi ki Jesu-Cristo na iya na pinalangga.
7 Natubos ki alin ta silot ta ate na mga sala paagi ki Cristo na kanen an pasilutan daw napatay naan ta krus para ki kiten na lengngessa din an natulo.† Na natubos ki, napatawad ki man ta Dyos ta ate na mga sala tenged ta sikad dayad din na kabebet-en.
8 Subla pa ta ate na maisip mga pabuat din para ki kiten tak kanen an maalam daw kaintindi gid daw ino dapat din na buaten para ki kiten.
9 Papasugid din naan ki kiten iya na plano na ula din papasugid naan ta mga ittaw anay pa sa tak nadayaran kanen an na iling tan iya na pabuat. Patuyo din daan na tumanen iya na plano paagi ki Cristo.
10 Yi plano din: Daw mabot en igo na timpo na patirmino din, tanan na nabuat din na naan ta langit daw naan ta kalibutan i ipasakep din ki Cristo para isya nang na manugdumala ta tanan.
11 Pabuat din kami i na iya gid na mga ittaw tenged sakep kay ki Cristo daw tenged man na plano din alin pa ta una na pilien kay din aged buaten na iya gid na mga ittaw. Nlaman ta na tanan na buat din sunod gid ta iya na plano na igo man ta iya na kabebet-en.
12 Kami i na mga Judio na mga una en na gasalig ki Cristo pabuat din na iya gid na mga ittaw aged kanen an dayawen daw mas makala pa gid ta mga ittaw.
13 Kyo yan na mga dili-Judio pabuat din man na mga sakep ki Cristo tak gatuo kaw ki Cristo na namatian nyo tudlo an parti ta kamatuuran na yon man miad na balita na paagi ki kanen maluwas kaw alin ta silot ta inyo na mga sala. Tenged man na gatuo kaw ki kanen, Dyos Ispiritu Santo an na papangako ta Dyos paatag ta Dyos ki kyo para pamatuod na kyo yan iya gid na mga ittaw.
14 Tenged naan en ki kiten Dyos Ispiritu Santo an, sigurado ki na tanan na mga papangako ta Dyos ki kiten na iya na mga ittaw mabaton ta naan ta adlaw na tumanen din gid tanan na naan ta iya na plano para ta mga ittaw na patubos din. Gani, Dyos an dayawen daw mas makala pa gid ta mga ittaw.
15-16 Tenged ta sikad dayad na mga kaayaran na paatag ta Dyos ki kiten na mga sakep ki Jesu-Cristo, ula a gid gauntat ta ake na pagpasalamat ta Dyos naan ta ake na pangamuyo na kyo yan pasambit ko tak namatian ko na gatuo kaw ki Ginuo Jesus daw gapalangga man ta tanan na mga ittaw na iya ta Dyos.
17 Naan a gapangamuyo ta Dyos na makagagaem na Amay ta ate na Ginuo Jesu-Cristo daw gapangabay a ki kanen na paagi ta Dyos Ispiritu Santo ipaintindi din daw ipakala pa

* **1:3** Naan ta Efeso 1:20-21 daw Efeso 2:6-7 pwidi nyo mabasa parti daw ino beet ambalen na mga gatuo an labet en ta pagdumala Cristo na manugdumala na naan ta langit. † **1:7** Naan ta Hebreo 9:11-22 pwidi nyo mabasa parti ta lengngessa Jesus daw pagpatawad ta Dyos ta mga sala.

ki kyo daw kino gid kanen an daw ino
man ubra din an.
18 Gapangabay a man na pawaan
din inyo na isip aged mlaman nyo
daw ino pa na papaabot ta na mga
pangako din para ki kiten na kaba-
ton ta upurtunidad na paatag din na
buaten ki din na iya na mga ittaw.
Pawaan din inyo na isip aged mla-
man nyo man daw ino na mga sikad
dayad na mga kaayaran na patagana
din para ki kiten na iya na mga ittaw
19 daw mlaman nyo daw ino
gid masarangan ta Dyos ta iya na
pagtabang ki kiten na mga gatuo.
Masarangan din an labaw gid ta
tanan na yon man bakod din na
gaem. Paagi ta bakod din na gaem
20 pabannaw din Cristo an daw
papungko naan tengnged ki kanen
naan dapit ta tuo‡ naan ta langit.
21 Tenged Cristo an naan dya
gamungko, beet ambalen na kanen
an datas gid na manugdumala na
labaw pa gid ta tanan na mga malain
na ispiritu na mga gapanguna, mga
may uturidad, mga gagaem, daw
mga gadumala. Bisan kino pa na may
gaem, dili din malabawan Cristo an
anduni asta ta ula katapusan.
22 Papasakep ta Dyos tanan ya ki
Cristo daw Cristo an pabetang din na
pangulo ta tanan gid na mga gatuo
23 na paumaw man na lawa Cristo.
Tenged Cristo an bilang ulo daw
tanan na mga gatuo, danen bilang
lawa, beet ambalen na mga gatuo an
pangkumplito ki Cristo. Cristo an a,
pakumplito din plano ta Dyos parti ta
tanan na pabuat ta Dyos.

2

Dayad Na Kabebet-en Ta Dyos Naan Ki Kiten Na Mga Nakasala

1 Kyo na mga dili-Judio, na ula kaw
pa kan-o gatuo ki Cristo, ula gid ta
inyo na isip Dyos an tenged pirmi
nyo nang ula pasunod kanen an daw
gabuat kaw man ta sala kuntra ki
kanen.
2 Na ula kaw pa gatuo, nangabui
kaw na pasunod nyo malain an na
batasan ta mga ittaw na ula gapati
ta Dyos. Pasunod nyo man mga liag
an Satanas. Kanen pangulo ta tanan
na naan ta lugar ta mga ispiritu na
yon man tanan na mga ispiritu ta
kalibutan i na ula gapasakep ta Dyos.
Gagaem man kanen an naan ta mga
ittaw na ula gasunod ta liag ta Dyos.
3 Kami i na mga Judio, paryas
kay man kan-o ta mga ittaw na ula
gasunod ta liag ta Dyos. Gapagusto
kay nang ta pagbuat ta malain nay na
mga andem daw pasunod nay nang
ame an na mga naliagan daw mga
naisipan. Tenged iling tan buat nay,
dapat nang gid na magilek Dyos an
ki kami na silutan kay paryas ta iya
na silot ta duma na mga ittaw na ula
gasunod ta liag din.
4 Piro, tenged kanen an maluluy-on
gid daw bakod iya na gugma ki kiten,
5 patagan ki din ta bag-o na kabui
na paryo kiten i pabui din duma ki
Cristo. Pabuat din iling tan maskin
ula gid ta ate na isip kanen an daw
pirmi ki nang gabuat ta sala kuntra
ki kanen. -- Salamat gid na tenged ta
dayad din na kabebet-en, paluwas ki
din alin ta silot na ula katapusan! --
6 Kiten i paryo man na pabannaw
duma ki Cristo daw papungko na
magdumala duma ki kanen naan ta
langit tak kiten sakep ki kanen.
7 Iling tan pabuat ta Dyos para ki
kiten aged anduni asta ta ula kata-
pusan ipakita din na kanen an sikad
gid miad paagi ta mga miad din na
pabuat para ki kiten na sakep ki Jesu-
Cristo.
8 Tenged ta dayad na kabebet-en
ta Dyos, paluwas ki din alin ta silot
paagi ta ate na pagtuo ki Cristo, dili
tenged ta ate na kaugalingen na mga
buat. Atag nang gid ta Dyos na
naluwas ki,
9 dili bales ta ate na mga buat aged
ula may magpabugal ta iya na kau-
galingen.

‡ **1:20** Ambal an na *papungko naan tengnged ki kanen naan dapit ta tuo* beet ambalen na Jesus daw Dyos isya nang ta uturidad.

10 Matuod gid na kiten i mga buat
gid ta Dyos tak pabag-o ki din paagi
ki Jesu-Cristo aged magbuat ki ta mga
miad tak plano din daan na tumanen
ta mga miad na liag din na ate na
buaten.

Mga Ittaw Na Pabag-o Ta Dyos

11 Anduni, demdemen nyo daw ino
kaw dati. Di' ba natao kaw na dili-
Judio? Pasaligaan kaw ta mga paryo
nay na mga Judio na ambal danen
na kyo yan "dili mga ittaw na iya ta
Dyos" daw danen an gabugal na da-
nen nang "mga ittaw na iya ta Dyos"
tak danen an nabuatan ta tanda naan
ta lawa, piro kyo yan a, ula nabuatan
ta tanda.* Piro, tanda na naan ta
iran na lawa buat nang ta ittaw daw
tappaw nang tak dili buat ta Dyos
tenged iran na tagipusuon ula gabag-
o.
12 Dati kyo yan iling ti: Dili kaw pa
sakep ki Cristo. Dili kaw kalai nay na
mga Israelinen na mga ittaw na pinili
ta Dyos daw ula kaw pa man labet ta
mga pangako din na paatag ki kami.
Isya kaw ta mga ittaw na ula gapati ta
Dyos na yon man ula kaw paglaem na
tabangan kaw din daw ula kaw din
man kalaa.
13 Dati, madyo kaw ta Dyos, piro
anduni tenged sakep kaw en ki Jesu-
Cristo, kaprani kaw en ta Dyos paagi
ki Cristo tak pasilutan kanen an para
ki kiten tenged ta ate na mga sala
na napatay kanen naan ta krus na
lengngessa din an natulo.†
14-15 Kiten i na mga Judio daw mga
dili-Judio pausay Cristo. Paisya ki
din na mga ittaw na iya ta Dyos.
Dati, mga Judio daw mga dili-Judio
ula gamiaray tak mga Judio an
gasunod gid ta tama na mga sugo
daw sunuron na alin ta Mga Sinulat
Moises, piro mga dili-Judio a, ula
gasunod. Tenged ula gamiaray kan-
o, paryo na may padir na gabelag ki
kiten, piro anduni patumba en tak
paagi ta kamatayen Cristo pagsunod
an ta mga sunuron alin ta Mga
Sinulat Moises anduni dili en tenaan
na dili magmiaray mga dili-Judio an
daw mga Judio. Iling tan pabuat
Cristo aged kiten na mga Judio daw
dili-Judio buaten din na bag-o na mga
ittaw na gaisya ta pagpasakep naan
ki kanen. Tenged ki kanen, kami i na
mga Judio daw kyo yan na mga dili-
Judio gamiaray en.
16 Tuyo din man na paagi ta iya na
kamatayen naan ta krus, kiten i, mga
Judio man daw mga dili-Judio, paisya
ki din na papranien naan ta Dyos
aged patawaren. Tenged ki Cristo,
ula en tenaan na dili ki magmiaray.
17 Cristo an giling naan ta kalibu-
tan i aged kyo na mga dili-Judio na
dati madyo ta Dyos daw kami man
na mga Judio na dili madyo ta Dyos,
magpati ta miad na balita parti ta
paagi na kiten i patawaren ta Dyos.
18 Tenged ki Cristo, anduni kiten
tanan, mga Judio man daw dili-Judio,
pwidi en kaprani ta Dyos Amay paagi
ta paryas nang na Dyos Ispiritu Santo
na naan ki kiten.
19 Gani, kyo na mga dili-Judio dili
en umawen na ula nay nakala na
mga ittaw daw mga taga-duma na
lugar. Kyo yan paumaw en na mga
kasimanwa ta mga ittaw na iya ta
Dyos daw mga mimbro en ta pamilya
ta Dyos
20 tak gatuo kaw ki Cristo tenged
ta tudlo ta mga apustulis daw mga
manugsugid ta kabebet-en ta Dyos.
Iran na tudlo paryo pundasyon ta
balay daw kyo yan paryo ta mga
sangkap na padapat naan ta pun-
dasyon. Jesu-Cristo an na ate na patu-
uan, kanen an paryo ta pamag-ang
na bato‡ na
21 naan dya padapat mga sangkap
ta balay daw maimo na sagrado na

* **2:11** Tanda na pasambit naan ta birsikulo unsi, daw naan ta Inglis paumaw na 'circumcision'. Pwidi nyo mabasa parti ta *tanda naan ta lawa* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **2:13** Naan ta Hebreo 9:11-22 pwidi nyo mabasa parti ta lengngessa Jesus daw pagpatawad ta Dyos ta mga sala. ‡ **2:20** Ta timpo Pablo, tama na balay ta mga Judio na buat alin ta mga kinurti na bato. Pinakaimpurtanti na bato pamag-ang an na pabetang naan ta pamusod na naan dya umpisa ta pagdapat ta duma na kinurti na mga bato.

istaran para gid ta Ginuo.
22 Tenged gatuo kaw man ki Cristo,
labet kaw man en naan ta mga gatuo
na paryo kaw man mga sangkap na
nadapat daw maimo na balay na
naan dya gistar Dyos an paagi ta Dyos
Ispiritu Santo.

3

Miad Na Balita Para Man Ta Mga Dili-Judio

1 Tenged ta bakod na kaluoy ta
Dyos ki kyo, gapangamuyo a para ki
kyo. Nlaman nyo na papriso a tak
may mga gakuntra ki yaken ta ake na
pagwali naan ta mga dili-Judio parti
ki Jesu-Cristo.
2 Sigurado a na nlaman nyo en ake
na katengdanan. Tenged ta dayad
na kabebet-en ta Dyos, pasalig din ki
yaken na magwali a ki kyo na mga
dili-Judio.
3 Pasugid din ki yaken iya na plano
na anay pa sa ula din anay pasugira
naan ta mga ittaw. Plano din an
nasambit ko en naan ta sulat ko i, piro
lipo nang.
4 Daw mabasa nyo, mlaman nyo na
naintindian ko iya an na plano na
pabuat din paagi ki Cristo.
5 Alin pa ta una, iya an na plano ula
din anay pasugira naan ta mga ittaw,
piro anduni, paagi ta Dyos Ispiritu
Santo pasugid din en ki kami na iya
na napili na mga apustulis daw mga
manugsugid ta iya na kabebet-en.
6 Iling ti iya na plano: Kyo na mga
dili-Judio may pribiliyo kaw man na
paryas ta pribiliyo nay na mga Ju-
dio tak gatuo kaw man ki Cristo na
namatian nyo miad na balita parti
ki kanen. Gani, kyo yan bilang mga
manunubli man en paryo ki kami tak
kyo yan mga bata man ta Dyos daw
mabaton nyo man mga kaayaran na
patagana ta Dyos para ta iya na mga
bata. Gaisya kaw ta paumaw na
lawa Cristo na yon man tanan na mga
gatuo ki kanen. Labet kaw man en
ta mga pangako ta Dyos para ta mga
sakep ki Jesu-Cristo.
7 Pabuat a ta Dyos na isya ta iya
na mga manugsirbi na magsugid ta
miad na balita. Ake na katengdanan
isya na bakod na pribiliyo na paatag
ki yaken tenged ta dayad din na
kabebet-en. Paagi ta iya na gaem
nasarangan ko na magtuman ta ake
na katengdanan.
8 Daw isipen ta gid, naan ta tanan
na mga ittaw na iya ta Dyos, dili
yaken papaabot na tagan ta Dyos ta
bakod na pribiliyo. Piro, patagan a
din ta pribiliyo na isugid ko naan ta
mga dili-Judio miad an na balita parti
ta dili maisip na mga kaayaran alin ki
Cristo.
9 Pribiliyo ko man na ipaintindi
naan ta mga ittaw paagi an na na-
tuman plano ta Dyos parti ta mga
dili-Judio. Alin ta pagbuat ta kalibu-
tan i, kanen na Dyos na gabuat ta
tanan, ula din anay pasugira iya an
na plano.
10 Yi iya na plano: Anduni paagi ki
kiten na mga gatuo mapakita din na
kanen an maalam gid daw mga paki-
taan din an mga malain na ispiritu na
gapanguna daw may uturidad naan
ta lugar ta mga ispiritu.
11 Paagi ki kiten napakita din ki da-
nen na kanen an maalam tak iling tan
tuyo din bag-o pa pabuat kalibutan i
daw iya na plano natuman en paagi
ki Jesu-Cristo na ate na Ginuo.
12 Tenged kiten i sakep ki Cristo,
may pagsalig ki na paagi ta ate na
pagtuo ki Cristo libri ki en na marani
ta Dyos na ula ki adlek.
13 Gani, pangabay ko nang na dili
magluya inyo na nakem tenged ta
kabellay na naagian ko anduni naan
ta prisuan tak inagian ko i para ta
inyo na kayaran.

Pangamuyo Pablo

14 Tenged ta bakod na kaluoy ta
Dyos ki kyo na mga dili-Judio, galuod
a gid ta pagpangabay para ki kyo
naan ta Dyos Amay.
15 Kanen Dyos na alinan ta tanan
na mga angil na naan ta langit daw
kiten tanan na naan ta kalibutan i.

16 Tenged kanen an may tama gid
na mga kaayaran na para ta iya na
mga ittaw, gapangabay a ki kanen
na tabangan kaw din paagi ta Dyos
Ispiritu Santo para magbiskeg pa gid
inyo na nakem.
17 Gapangabay a man na paagi ta
terek nyo na pagtuo ki Cristo buaten
kaw na paryo balay na istaran din na
kanen gid tag-iya. Daw kyo paryo en
balay Cristo, terek pa gid ta inyo na
nakem gugma nyo an naan ta Dyos
daw naan ta iya na mga ittaw. Terek
nyo na gugma paryo ta kaoy na may
dalem na gamot daw balay na may
dayad na pundasyon.
18 Gapangabay a man ta Dyos na
kyo yan daw tanan na duma pa na
mga ittaw din makaintindi gid ta
gugma Cristo na sikad gid bakod na
paryo dili masukol daw ino kala-
paren, kalangkawen, kadatasen daw
kadalemen.
19 Gapangabay a pa man na maski
dili ta maintindian tanan gid parti ta
gugma Cristo ki kiten, padayon na
magdugang inyo an na pag-intindi
parti ta iya na gugma aged ugali ta
Dyos inyo na sunuron.
20 Anduni, dayawen ta Dyos an.
Pirmi kanen an gabuat para ki kiten
ta subla pa gid ta ate na ayuon daw
subla pa man ta ate na maisipan daw
buaten din sunod ta gaem ta Dyos
Ispiritu Santo na naan ki kiten para
matuman iya na kabebet-en naan ta
ate na kabui.
21 Dayawen ta gid Dyos an ta tanan
na timpo, anduni man daw asta ta ula
katapusan, tenged ta mga pabuat din
para ta mga gatuo daw tenged man ki
Jesu-Cristo! Amen.

4

Mga Pakiluoy Pablo

1 Ta matuod, tama na mga miad na
pabuat ta Dyos para ki kiten. Gani,
yaken i na isya na gasakripisyo naan
ta prisuan ta ake na pagsirbi ki Ginuo
Jesus, gapakiluoy a ki kyo na sunuron
nyo batasan na liag ta Dyos para
ki kiten na mga kabaton ta upurtu-
nidad na paatag din na buaten ki din
na iya na mga ittaw. Iling ti mga
batasan na liag din:
2 pirmi mapainebesen, miad
batasan, mapasinsyaen may pa-
sunaid ta kada isya tenged ta inyo na
paggugma,
3 daw gaisyaay ta nakem tenged
paryas nang na Dyos Ispiritu Santo
na naan ki kyo. Tingwaen nyo na
magpadayon inyo an na pag-isyaay
paagi ta malineng na pagdumaay.
4 Di' ba kiten tanan na sakep ki
Cristo paanggid na naan ki ta isya
nang na lawa? Paryas nang na Dyos
Ispiritu Santo na naan ki kiten. Isya
ki nang ta paglaem ta mga pangako
para ta mga papili ta Dyos.
5 Isya ki nang man ta Ginuo na ate
na pasunod. Isya ki nang ta pag-
tuo ki Ginuo Jesus. Isya ki ta pag-
pabautismo naan ta ngaran Ginuo
Jesus.
6 Isya ki nang ta Dyos na Amay ta
tanan. Kanen gagaem ki kiten tanan,
kanen gid gabuat para mga plano din
matuman paagi ki kiten tanan daw
kanen naan ki kiten tanan.
7 Anduni, naan ta kada isya ki
kiten Cristo an gaatag ta mga abilidad
dipindi ta liag din na iatag ki kiten.
8 Iling man tan nabetang naan ta
sinulat na pulong ta Dyos,

“Na giling kanen an naan ta datas na
lugar,
padala din tama na mga biag na
nakamang din
daw gatag ta mga rigalo naan ta
mga ittaw.”*

9 Ambal an na “giling kanen an naan
ta datas na lugar” beet ambalen na

* **4:8** Mga Salmo 68:18 Naan ta Mga Salmo kapitulo sisintay-utso pwidi nyo mabasa parti ta isya na ari na kadaag ta gira na ta iya na pag-uli may kasadyaan. Naan ta iran na kasadyaan, may parid na munta ta apaw Bukid Sion na naan Jerusalem daw mga ittaw na pabiag ta ari papakuyog din naan ta parid. Naan ta Mga Salmo kapitulo sisintay-utso ambal na ari beet ambalen Ginuo Dyos. Naan ta Efeso 4:8 punto Pablo na gadaag na ari beet ambalen Cristo.

kanen gapanaog anay naan ta ebes ta
kalibutan i.
10 Gani, kanen an na gapanaog anay
ta kalibutan i, kanen man gyapon
giling ya asta ta kadatasan aged
tanan na naan ta kalibutan daw
kalangitan sakep ta iya na gaem.†

11 Ambal an na "gaatag ta mga
rigalo" beet ambalen na naan ki kiten
na mga gatuo may paatag Cristo an
na mga ittaw na magsirbi bilang
apustulis, duma an mga manugsugid
ta kabebet-en ta Dyos, duma an a
mga manugsugid ta miad na balita,
daw duma pa gid a mga pastor‡ daw
manugtudlo.

12 May paatag kanen an na iling tan
na mga ittaw aged kiten na mga ittaw
na iya ta Dyos tudluan para malam
magsirbi naan ki kanen daw naan ta
mga paryo ta na utod ki Cristo. Daw
kada isya ki kiten magsirbi na terek
gid ta ate na nakem, maglig-en ate
na pagtuo daw magdayad man ate
na pagdumaay bilang mga utod ki
Cristo.

13 Daw lig-en ate na pagtuo daw
dayad ate na pagdumaay, ate na pag-
isyaay igo gid ta mga ittaw na mga
gatuo. Mag-isya ki man ta pagkala
gid ta usto ki Cristo na Bata ta Dyos
daw ate na batasan igo gid ta mga
ittaw na gatuo na yon man sunod gid
ta batasan Cristo.

14 Daw batasan Cristo ate na
sunuron, dili ki en paryo nang ta
mga bata na dali nang maluko tak
dili ki en mapapati ta lain-lain na
mga tudlo na dili igo. Dili ki man en
paryo ta mga gakuyog-kuyog nang
naan ta baled daw paliso-liso nang ta
angin na gasalyo-salyo tak dili ki en
madala ta tudlo ta mga ittaw na sikad
manluko daw mga pwirti mandaya
na gaisab ta kamatuuran.

15 Dapat gid na dili ki iling tan na
paryo ta bata na dali nang maluko.
Dapat na mag-ambal ki daw magpati
ki man ta kamatuuran na may gugma
ki ta Dyos daw ta kada isya aged ta
tanan na mga buaten ta daw am-
balen magparyo ki pa ki Cristo na ate
na pangulo.

16 Tenged ta pagdumala Cristo ki
kiten, paryo ki ta isya na lawa na
mga parti an naplastar ta usto daw
lig-en man pag-anget-angetay ta mga
leke-lekean na tanan na mga parti
magbiskeg pa gid daw makagiyo ta
usto. Iling man tan, daw kiten na
mga gatuo magpalanggaay pa gid
daw magtuman ta usto ta ubra na
papabuat Cristo ta kada isya ki kiten,
maglig-en pa gid ate na pagtuo paagi
ta iya na tabang na may pag-ugyunay.

Pagsunod Ta Batasan Na Igo Ta Mga Gatuo

17 Anduni, tenged ta uturidad na
paatag ta Ginuo ki yaken, galaygay a
gid na dili kaw en munod ta batasan
ta mga ittaw na ula gapati ta Dyos.
Iran an na pabuat naan alin ta isip
danen na ula pulos.

18 Dili kaintindi danen an parti ta
Dyos daw ula man danen kabaton ta
bag-o na kabui na atag ta Dyos tak dili
danen an miag na mlaman kamatuu-
ran an daw dessen gid iran an na ulo.

19 Danen an mga ula gayya. Gapa-
gusto nang en ta pagbuat ta mga mak-
agayya daw sigi-sigi nang en buat ta
maski ino na malain.

20 Piro kyo yan a, na gatuo kaw ki
Cristo, iya na batasan na natudlo ki
kyo na inyo na pasunod dili paryo ta
iran na batasan na malain!

21 Sigurado a na nlaman nyo gid
parti ki Cristo daw sakep kaw en ki
kanen. Natudluan kaw gid ta ka-
matuuran na alin ki Cristo.

22 Natudlo ki kyo na dapat isaben
dati nyo an na batasan na paryo

† **4:10** Naan ta birsikulo dyis, ambal na *kanen* beet ambalen Cristo. Naan ta Efeso 1:20-21 pwidi nyo mabasa isturya parti ki Cristo na kanen an giling naan ta kadatasan daw tanan sakep en ki kanen.
‡ **4:11** Ambal na *pastor* alin ta Latin na linggwai na beet ambalen manugbantay na gapaalab ta mga ayep labi en gid ta mga karniro. Gani, mga paumaw na pastor iran an na katengdanan manugtabang daw manuglaygay tak yi paryo ta pagpakaan ta ispiritwal na kinanglanen aged maglig-en pagtuo an ta mga mimbro ta simbaan.

pasilian nyo daan na bayo ta bag-o. Dati, inyo nang an na mga liag pasunod nyo daw salig nyo dayad pa, piro ta matuod, malain.
23 Natudlo man ki kyo na dapat bag-uon kaw ta Dyos na yon man isip nyo an magbag-o.
24 Natudlo pa gid ki kyo na dapat sunuron nyo bag-o na batasan na alin ta Dyos na paryo na may pasuot kaw na bag-o na bayo. Bag-o an na batasan na paatag ta Dyos paryo ta iya na batasan. Daw bag-uon ki ta Dyos, kiten i magparyo ki kanen na matareng gid daw ula man sarang sawayen.

25 Tenged ate na pasunod bag-o na batasan na alin ta Dyos, dili ki en magbula. Dapat pirmi matuod ate na ambal naan ta ate na mga duma tak paryas ki nang na mga sakep ki Cristo.
26 Ambligan nyo gid na daw maggilek kaw, dili kaw makasala. Dili palugayen gilek nyo an na maabutan ta pagsalep ta adlaw.
27 Dili nyo man tagan ta lugar Satanas an na magtintar ki kyo na makasala kaw.
28 Daw kino na ganakaw, dili din en isaben. Dapat kanen an mangita ta dayad na pangabuian aged magtabang man kanen an ta mga ittaw na gakinanglan.
29 Dili kaw mag-ambal ta malain. Dapat mag-ambal kaw nang ta dayad na naan ta lugar daw magpabiskeg man ta nakem aged inyo na ambal para ta kayaran ta mga ittaw na gapamati.
30 Dili kaw man magbuat ta maski ino na yon tenaan na mangasebe Dyos Ispiritu Santo. Kanen an paatag ta Dyos ki kiten para pamatuod na kiten iya gid na mga ittaw tak kumplituon din pa gid tanan para ta mga ittaw na patubos din.
31 Dili magsakit beet nyo, dili kaw gulpi maggilek, dili mag-init gid ulo nyo, dili magbutalay daw dili nyo man pakalainen duma na mga ittaw. Daw ino pa na malain kuntra ta duma na mga ittaw, dilian nyo.
32 Mas dayad na magmiaray kaw, magpalanggaay daw magpatawaray kada isya ki kyo paryas ta pagpatawad ta Dyos ki kyo paagi ki Cristo.

5

1 Gani, sunuron nyo Dyos an na paryo kaw ta isya na bata na gasunod ta ugali ta iya na amay tak kyo yan pinalangga din na mga bata.
2 Dapat makita ki kyo na gagugmaay kaw na paryo ta paggugma Cristo ki kiten na paatag din iya na kabui na napatay para ki kiten. Iya an na pag-atag ta iya na kabui paryo ta ammot na alad na makapalipay ta Dyos.*

3 Dapat ula gid ki kyo gabuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos daw gabuat ta malain daw gapangabot pa gid ta tama na mga betang tak mga buat na iling tan dili dayad ki kyo na mga ittaw na iya ta Dyos.
4 Dili kaw mag-ambal ta law-ay daw ula pulos na mga isturya. Dili kaw man maglaeg-laeg ta dili dayad matian ta duma. Ambal an na iling tan dili dayad ki kyo. Mas dayad na magpasalamat kaw ta Dyos.
5 Nlaman nyo gid na ula gid labet ta pagdumala Cristo daw Dyos mga ittaw an na gabuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos, mga gabuat ta malain daw mga gapangabot pa gid ta tama na mga betang. Bisan kino na magpangabot ta tama pa gid na mga betang, makasala kanen an paryo ta mga ittaw na gasirbi ta mga dyosdyusan tak palabi din mga betang kaysa ta Dyos.
6 Dili kaw man magpaluko ta mga ittaw na gambal na mga buat na pasambit ko dili malain. Ta matuod, tenged ta iling tan na malain na mga buat, gagilek Dyos an daw pasilutan

* **5:2** Naan ta Exodo 29:15-18 pwidi nyo mabasa parti daw ino beet ambalen ta ammot na alad.

din mga ittaw an na ula gasunod ta
iya na liag.
7 Gani, dili kaw maglabet ta buat
danen
8 tak anduni paryo kaw “naan ta
pawa” tenged sakep kaw en ta Ginuo.
Dati, paryo kaw “naan ta delem” tak
ula gasunod ki kanen. Gani, sunuron
nyo batasan na igo ki kiten na mga
“naan ta pawa”.
9 Iling tan ake na laygay tak
daw kino “naan ta pawa”, iya na
batasan magbag-o na kanen an miad,
matareng daw masaligan.
10 Tenged sakep kaw en ta Ginuo,
isipen nyo daw ino inyo na buaten na
makapalipay ki kanen.
11 Dili kaw maglabet ta ula pulos na
ubra ta mga ittaw na “naan ta delem”.
Magpadayon kaw ta pagbuat ta mga
miad aged mapakita nyo na iran an
na mga pabuat malain.
12 Mga malain an na buat danen
naan ta tago, bisan sambiten nang,
makagayya gid.
13-14 Piro, mga buat na miad paryo
ta isya na gapawa naan ta delem tak
tanan na naan ta delem makita paagi
ta gapawa. May ambalanen na:

Mugtaw ka, kaon na paryo ta ittaw na
gatunuga.
Mangon ka, kaon na paryo ta it-
taw na napatay
para pawa an Cristo naan ki
kaon.†

15 Gani, kyo yan na “naan ta pawa”,
ambligan nyo gid ta usto batasan nyo
an. Dili kaw magparyo ta ittaw na ula
isip. Dapat magparyo kaw ta ittaw na
maalam
16 na gakalit ta tanan na upurtu-
nidad aged magbuat ta mga miad tak
anduni na timpo tama na mga ittaw
na gabuat ta malain.
17 Dili kaw man magparyo ta ittaw
na buang-buang. Dapat intindien
nyo ta usto daw ino gid liag ta Ginuo.
18 Dili kaw sali ta inem ta makain-
gaw na inemen tak ittaw na ingaw,
gapagusto nang ta mga ubra na dili
dayad. Dapat na magpasakep kaw
pirmi naan ta Dyos Ispiritu Santo.
19 Bilang mga gapasakep naan
ta Dyos Ispiritu Santo, naan ta
inyo na pagtipon magkanta kaw na
gamiten nyo mga salmo, mga kanta
na pangsimba daw duma pa na mga
kanta ta mga gapasakep naan ta Dyos
Ispiritu Santo. Manta kaw man na
may pagdayaw naan ta Ginuo na
terek ta inyo na tagipusuon.
20 Magpasalamat kaw man pirmi ta
Dyos Amay tenged ta tanan tak sakep
kaw ta ate na Ginuo Jesu-Cristo.
21 Bilang mga gapasakep naan
ta Dyos Ispiritu Santo, dapat anda
kaw gid na magpasakep ta kada isya
tenged ta pagtaod nyo ki Cristo.
22 Parti ta ate na pagpasakep ta
kada isya, may laygay a ki kyo na mga
bai na may sawa. Magpasakep kaw
naan ta inyo na sawa tenged iling tan
na buat pagtuman ta liag ta Ginuo.
23 Magpasakep kaw naan ta inyo na
sawa tak mga mama an gapanguna ta
iran na sawa, paryo ki Cristo na ate
na manluluwas, kanen gapanguna ta
tanan na mga gatuo na paumaw man
na iya na lawa.
24 Gani, mga bai an dapat mag-
pasakep naan ta iran na sawa parti
ta tanan paryo ta pagpasakep ta mga
gatuo naan ki Cristo.
25 Kyo man na mga mama, gug-
maen nyo sawa nyo an paryo ta pag-
gugma Cristo ki kiten na paatag din
iya na kabui na napatay para ki kiten
26 aged buaten ki na matareng na
mga ittaw ta pagkamang din ta ate
na sala paagi ta iya na pulong na
papatian ta na paryo ki palimpyuan
ta waig.
27 Pabuat ki din na matareng na
mga ittaw aged kiten na mga gatuo
magtubang ki kanen na limpyo
en daw ula masaway na paryo ta
kasalen na bai na sikad dayaw na ula
mansa daw ula dipirinsya daw duma
pa na lain na makita.

† **5:13-14** *Naan ta ambalanen na pasambit naan ta birsikulo trisi daw katursi, ittaw na bugtaw en, bangon en daw naan ki kanen pawa an Cristo beet ambalen mga gatuo ki Cristo.*

28 Bakod gid paggugma Cristo ki
kiten na mga gatuo! Iling man tan
dapat mga mama an maggugma ta
iran na sawa na paryo ta paggugma
danen ta iran na kaugalingen. Bisan
kino na gagugma ta iya na sawa,
gagugma man ta iya na kaugalingen
29 tak ula may gakuntra ta iya na
kaugalingen. Bisan kino na ittaw,
paasikaso din daw paambligan ta
usto iya an na kaugalingen. Iling
man tan pabuat an Cristo ki kiten na
paambligan ki din na mga gatuo.
30 Nlaman ta na kiten i paambligan
din tak paryo ki gid mga parti ta iya
na lawa.
31 Naan ta sinulat na pulong ta
Dyos nabetang iling ti: “Yon tenaan
na mama malin ta pudir ta iya na
amay daw inay tak kanen daw iya
na sawa magdumaay na danen na
darwa mimo na isya.”‡
32 Makatingala gid na kamatuuran
naan ta sinulat na pasambit ko. Ta
isip ko, ambal na “darwa mimo na
isya” beet ambalen Cristo daw mga
gatuo.
33 Piro, ambal ya parti man ta mga
magsawa. Kada isya ki kyo na mga
mama, gugmaen nyo sawa nyo an
paryo ta inyo na kaugalingen. Kyo
man na mga bai, dapat tauron nyo
inyo an na sawa.

6

1 May laygay a man ki kyo na mga
bata. Tumanen nyo ginikanan nyo
an tak iling tan igo na buat ta mga
gapasakep ta Ginuo.
2 Yi una na sugo ta Dyos na may
pangako: “Tauron nyo inyo na amay
daw inay
3 para magdayad inyo an na
pangabui daw maglawig man kabui
nyo an naan ta kalibutan i.”*
4 Kyo man na mga amay, ambligan
nyo inyo na pagtratar naan ta inyo an
na mga bata na dili danen magilek ki
kyo ta subla na pagsakit nyo ta iran
na beet. Miad pa na tudluan nyo daw
laygayan danen an na magsunod ta
liag ta Ginuo.
5 May laygay a man ki kyo na mga
suguon. Tumanen nyo gid amo nyo
an na may pagtaod ki danen. Inyo
na pagtuman ki danen dapat terek
ta inyo na tagipusuon na paryo na
Cristo inyo an na patuman.
6 Dapat dili pakita-kita nang inyo
an na pagtuman naan ta amo nyo.
Magtuman kaw na may dayad na
nakem tak iling tan liag ta Dyos para
ki kyo na mga gasirbi ki Cristo.
7 Magsirbi kaw ta inyo na amo na
may kalipay ta nakem na paryo inyo
na pagsirbi naan ta Ginuo, dili naan
nang ta ittaw.
8 Nlaman nyo gid na kada ittaw,
suguon man daw dili suguon, maskin
ino na dayad na paubra din, may
batunon na dayad na bales na naan
alin ta Ginuo.
9 Kyo man na mga amo, magpa-
sunaid kaw man ta inyo na mga sug-
uon. Dili nyo en sali ta palleg danen
an tak nlaman nyo na kyo yan daw
danen an paryo nang na sakep ta
Ginuo na naan ta langit. Nlaman nyo
man na Ginuo an ula may palabi na
ittaw.

Mga Kinanglanen Para Magkuntra Ta Malain na Mga Ispiritu

10 Yi pa liag ko na inyo na buaten:
Magpadayon kaw ta lig-en na pagtuo
ta tabang ta Ginuo paagi ta bakod din
na gaem.
11 Beet ambalen na dapat na
gamiten nyo tanan na paatag ta
Dyos ki kyo aged masarangan nyo
na magkuntra ki Satanas daw dili
kaw din man madayaan. Daw
gamiten nyo tanan na mga paatag ki
kyo, paryo kaw ta mga sundalo na
kumplito gamit an na panggira.
12 Tanan gid na paatag ta Dyos ki-
nanglan gamiten ta tak dili mga it-
taw nang ate na kuntra. Ate na
kuntra mga malain na ispiritu na
mga gapanguna, mga may uturidad,
mga gagaem ta mga gaubra ta malain

‡ **5:31** Genesis 2:24 * **6:3** Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16

naan ta bilog na kalibutan daw duma pa na mga malain na ispiritu na may gaem.
13 Gani, gamiten nyo tanan na naan alin ta Dyos aged ta adlaw na gamuon kaw danen, masarangan nyo na kuntraen na paryo kaw ta sundalo na tapos ta gira padayon man gyapon naan ta iya na tindegan.
14 Iling ti mga paagi na mag-anda kaw na paryo ta sundalo na gatindeg daw listo gid na magtubang ta gira: Magpati kaw ta kamatuuran na alin ta Dyos na paryo ta tagkes na naan en ta awak ta sundalo na beet ambalen na kanen anda en. Sunuron nyo pamatasan na igo ta ittaw na matareng na paryo ta pangsagang ta lawa ta sundalo na pasuot din para dili maninaan.
15 Mag-anda kaw na magsugid ta miad na balita parti ta pagpatawad ta Dyos ta mga ittaw na paryo kaw ta anda na sundalo na takked en sandal na panggira naan ta iya na batiis.†
16 Dugang pa ta pasambit ko i, magsalig kaw ki Cristo para makabatok kaw ta tanan na mga tintar daw pagpangabot Satanas na paryo kaw ta anda na sundalo na gadala ta taming‡ na pangsagang para matapna galayog na uwas na may apoy.
17 Pirmi nyo demdemen na naluwas kaw en ta Dyos na paryo kaw ta anda na sundalo na may kalo na ilmit na pabaton din en alin ta manug-atag ta armas. Paagi ta Dyos Ispiritu Santo gamiten nyo pulong an ta Dyos ta inyo na pagbatok ki Satanas na pulong i paryo ta ispada§ na pabaton nyo man en.
18 Ta tanan na pag-anda nyo, mangamuyo kaw pirmi ta tanan na uras paagi ta tabang ta Dyos Ispiritu Santo ta maski ino na pangabayen nyo naan ta Dyos. Alisto kaw daw prusigiran nyo pirmi na pangabayen Dyos an na tabangan tanan din na mga ittaw
19 asta yaken i man. Mangabay kaw ta Dyos na tabangan a din daw ino ambalen ko aged dili a madlek na magsaysay ta kamatuuran na anduni papasugid en ta Dyos paagi ta miad na balita.*
20 Pasugid ko miad na balita tak yaken i isya na papadala Cristo daw tenged ta ake na pagsugid, pakadinaan a naan ta prisuan. Mangabay kaw ta Dyos na kabay pa tagan a din ta biskeg na nakem na magpadayon a ta pagsugid tenged iling gid tan dapat ko na buaten.

Katapusan Ta Yi Na Sulat

21 Anduni, liag ko na mlaman nyo daw ino ake na kaimtangan daw ubra. Gani, Tiquico nang en bala magbalita ki kyo ta tanan parti ki yaken. Kanen an ate na palangga na utod ki Cristo daw gaunong gid na manugsirbi ta Ginuo.
22 Gapangabay a ki kanen na miling ki kyo para mlaman nyo ame i na kaimtangan daw para man biskegen din inyo na nakem.†
23 Kabay pa na paagi ta tabang ta Dyos Amay daw Ginuo Jesu-Cristo, kyo na mga utod ko ki Cristo magtawway inyo na nakem, maggugmaay ta kada isya daw magpadayon kaw ta pagsalig nyo ta Dyos.
24 Kabay pa man na kyo yan tanan na mga ula gauntat ta paggugma naan ta ate na Ginuo Jesu-Cristo, mabaton nyo mga kaayaran na alin ta Dyos.

† **6:15** Isaias 52:7 ‡ **6:16** Ta timpo Pablo, taming an klasi ta pangsagang na pagamit ta mga sundalo. Purma ta taming langkaw na paryo sara ta ngaan balay. Taming an buat alin ta kaoy daw may apin na gaming daw langgit ta ayep. Daw magsulong ta gira, iran na taming pabasa anay danen aged gaapoy na uwas alin ta kuntra na migo naan ta taming, mapatay dayon. § **6:17** Ispada an na pasambit naan ta birsikulo disi-syiti darwa sellab daw kalangkawen an mga appat nang dangaw. Iling tan na ispada pagamit naan ta pangseeray na gira. * **6:19** Naan ta Efeso 3:5-6 pwidi nyo mabasa daw ngaran sa na papasugid ta Dyos. † **6:22** Naan ta Efeso 3:13 pwidi nyo mabasa parti daw ino rason na kinanglan na biskegen Tiquico iran an na nakem.

Sulat Pablo Para Ta Mga Taga-Filipos

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Filipos

Yi na libro pasulat Pablo para ta mga ittaw naan ta syudad Filipos na mga gatuo ki Cristo. Ta timpo Pablo, Filipos an naan dapit ta nurti na parti ta Macedonia. Na Pablo naan ta Filipos, gawali kanen ta miad na balita parti ki Cristo daw tenged tama na mga taga-Filipos gatuo ki Cristo, gaumpisa na may anen na mga gatipon-tipon na gatuo. Naan ta *Mga Binuatan 16:11-40* pwidi nyo mabasa parti ta pag-umpisa Pablo ta iya na ubra naan ta Filipos.

Na gasulat Pablo ta mga gatuo na naan ta Filipos, naan kanen ta prisuan tak pakasuan ta mga ittaw na gakuntra ta iya na pagwali parti ki Cristo. Tuyo din ta pagsulat para pasalamatan din mga gatuo an tenged ta iran na mga atag na tabang daw pagpangamuyo para ki kanen. Na gasulat kanen, ula din pa nlami daw ino risulta ta iya na kaso. Gasalig kanen an na malibri ta iya na kaso daw gasalig man na magpadayon kanen ta pagsugid ta miad na balita. Piro, nlaman din man na basi masintinsyaan kanen an ta kamatayen. Naan ta *Mga Binuatan 25:1 - 26:31* daw *Mga Binuatan 28:16-31* pwidi nyo mabasa parti ta kaso daw pagpriso ki Pablo.

Naan ta yi na libro, pasugid man Pablo iya an na plano na Timoteo daw Epafrodito pailingen din naan ta Filipos.

May prublima mga gatipon-tipon na gatuo na naan ta Filipos. May anen ki danen na gapati na daw gatuo nang danen an ki Cristo, kulang pa tak kinanglan na magsunod man ta Mga Sinulat Moises. Naan ta yi na libro gapademdem Pablo ki danen na naan danen sakep ki Cristo tenged ta iran na pagtuo ki Cristo, dili tenged ta iran na pagsunod ta Mga Sinulat Moises. Nasulat din man parti ta kalipay daw katawwayan ta nakem alin ta Dyos na nabaton ta mga ittaw na sakep ki Cristo.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Filipos

1. Pagpangamusta Pablo (1:1-2)
2. Pagpasalamat daw pangamuyo Pablo (1:3-11)
3. Kalipay Pablo tenged tama na mga ittaw gamati ta miad na balita maskin kanen naan ta prisuan (1:12-26)
4. Ambal Pablo parti ta batasan na igo ta mga ittaw na gatuo ki Cristo (1:27 - 2:18)
5. Ambal Pablo parti ki danen Timoteo daw Epafrodito (2:19-30)
6. Ambal Pablo parti ta bakod na pulos ta pagkala ki Cristo (3:1 - 4:1)
7. Mga katapusan na laygay Pablo naan ta yi na sulat (4:2-9)
8. Pagpasalamat Pablo ta tabang ta mga taga-Filipos ki kanen (4:10-20)
9. Katapusan na mga pagpangamusta (4:21-23)

Pagpangamusta Pablo

1 Yaken i Pablo daw ake na duma Timoteo, kami i mga manugsirbi na
iya Jesu-Cristo. Kyo na naan ta Filipos na mga ittaw na iya ta Dyos
na yon man mga ittaw na sakep ki
Jesu-Cristo, gapangamusta kay ki kyo
tanan labi en gid naan ta mga gapan-
guna daw mga may katengdanan ta
pag-asikaso ki kyo na mga gatipon-
tipon na gatuo.
2 Kabay pa na mabaton nyo mga
kaayaran daw katawwayan na alin
ta Dyos na ate na Amay daw alin ki
Ginuo Jesu-Cristo.

Pagpasalamat Daw Pangamuyo Pablo

3 Kada mademdeman ta kyo
gapasalamat a gid ta Dyos.
4 Kada pangamuyo ko para ki kyo
tanan, pirmi a nangamuyo na may
kalipay.

5 Nalipay a tak kyo yan gatabang ki
yaken ta pagpalapta ta miad na balita
parti ki Jesu-Cristo. Umpisa pa gid
ta una na adlaw ta inyo na pagtuo
patabangan a nyo.
6 Nalipay a man tak sigurado a
na Dyos an magpadayon pa gid na
kumplituon din mga buat na miad
na naumpisaan din naan ta inyo na
pamatasan asta ta adlaw na mabot
Jesu-Cristo para mag-ukom ta tanan
na mga ittaw.
7 Simpri, iling tan isip ko parti ki
kyo tak palangga ko gid kyo yan.
Umpisa kan-o na ula a pa napriso kal-
abet kaw ta pribiliyo na atag ta Dyos
ki yaken ta pagsugid ta miad na balita
daw anduni labet kaw man gyapon
maski napriso aren. Patabangan a
nyo ta pagsabat ko ta mga ittaw na
gakuntra ta miad na balita daw pata-
bangan a nyo man ta pagpamatuod
ko parti ta miad na balita naan ta mga
ittaw na ula gapati.
8 Nlaman ta Dyos na nidlaw a gid
ki kyo tak kyo yan pagugma ko paryo
man ta paggugma Jesu-Cristo ki kyo.
9 Gapangamuyo a na magdugang
pa gid paggugmaay nyo ta kada isya.
Gapangamuyo a man na ta inyo na
paggugmaay magdugang pa gid alam
nyo parti ta Dyos daw parti daw ino
dapat nyo na buaten ta maski ino na
inyo na maagian.
10 Daw magdugang iling an tan na
alam, masarangan nyo na magpili
daw ino mas miad pa gid na buaten
daw naan ta adlaw na mabot Cristo
para mag-ukom ta tanan na mga it-
taw, limpyo inyo an na tagipusuon
daw ula may masaway ki kyo.
11 Daw tama inyo an na mga buat
na miad paagi ta pagtabang Jesu-
Cristo ki kyo, Dyos an mas makala pa
gid ta mga ittaw daw dayawen man
danen kanen an.

Kalipay Pablo Tenged Tama Na Mga Ittaw Gamati Ta Miad Na Balita

12 Mga utod ko, liag ko na mlaman
nyo na bisan napriso a, gatama pa gid
mga ittaw na gamati ta miad na balita
parti ki Cristo.
13 Tanan na mga gwardya na nadis-
tino di na alin ta mga gwardya ta
palasyo daw duma pa man na mga
ittaw na naan di, nlaman danen na
napriso a tak isya a na manugsugid ta
miad na balita parti ki Cristo.
14 Tenged gapadayon a ta pagsugid
parti ki Cristo maski naan a ta
prisuan, katamaan ta ate na mga
utod ta pagtuo, gabiskeg pa gid iran
na pagsalig naan ki Ginuo Jesu-Cristo
daw danen an ula adlek na gasugid ta
miad na balita na papasugid ta Dyos
ki kiten.
15 Ta matuod, may mga ittaw na
gawali parti ki Cristo tenged nang ta
iran na inggit ki yaken daw liag man
danen na malabawan a. Piro duma
an a, dayad iran na tuyo ta pagwali.
16 Danen an gawali tenged ta iran
na paggugma ki yaken. Nlaman
danen na yaken pasaligan ta Dyos
ta pagsabat naan ta mga ittaw na
gakuntra ta pagwali ta miad na
balita.
17 Piro, mga ittaw an na gainggit
ki yaken gawali danen an parti ki
Cristo tenged liag danen na maban-
tog iran na kaugalingen, dili tenged
na terek ta iran na tagipusuon iran
an na pagwali. Liag man danen na
madugangan pa gid sakit an ta ake na
beet paagi ta iran na ubra na naan a
ta prisuan i.
18 Piro, ula bali ki yaken daw ino
tuyo ta mga ittaw ta iran na pagwali
parti ki Cristo. Bisan miad o lain iran
na tuyo, nalipay a man gyapon basta
Cristo iran na pawali.

Magpadayon a na may kalipay

19 tak nlaman ko na bisan ino pa
ake na maagian naan ta prisuan i
malibri a man gyapon tenged ta inyo
na pagpangamuyo daw tenged man
ta Dyos Ispiritu Santo na papaubay
Jesu-Cristo ki yaken.
20 Bisan ino risulta ta ake na kaso,
mabui a man o mapatay, gapaabot a
gid na dayawen Jesu-Cristo an paagi
ki yaken. Gasalig a gid na biskeg pa

man gyapon ake na nakem na mag-
pamatuod a parti ki Cristo daw dili
a man magayya na kulang ake na
pagsirbi ki kanen.
21 Para ki yaken, daw mabui a pa,
beet ambalen magsirbi a pa ki Cristo.
Daw mapatay a, mas miad tak mag-
duma aren ki kanen.
22 Daw risulta ta ake na kaso
na mabui a pa, beet ambalen may
ubraen a pa na may pulos. Gani, dili
ko mlaman daw ino mas miad para
ki yaken, mabui a man o mapatay.
23 Nabellayan a gid ta isip daw ino
mas miad para ki yaken. Liag ko gid
na muna aren ta liyo na kabui aged
maduma ko Cristo an tak mas miad
pa gid para ki yaken.
24 Piro, para ta inyo na kayaran,
kinanglan na magpadayon a pa ta yi
na kabui.
25 Tenged sigurado a na para ta
inyo na kayaran daw mabui a, nla-
man ko na mabui a pa na dili ta kyo
madilian aged magtabang a pa ki kyo
na maglig-en pa gid inyo an na pag-
tuo ki Cristo na may kalipay.
26 Daw pagwaen aren alin ta
prisuan daw malik a ki kyo, bakod
inyo na kalipay ki Jesu-Cristo tenged
ta ake na pagbalik.

Batasan Na Igo Ta Mga Ittaw Na Gatuo Ki Cristo

27 Bisan ino pa matabo ki yaken,
impurtanti gid na ta inyo na pag-
dumaay bilang mga gatuo ki Cristo,
sunuron nyo gid batasan an na igo
ki kiten na mga gapati ta miad na
balita parti ki Cristo. Daw magsud-
o a ki kyo o masugiran a nang ta
duma parti ki kyo, kabay na mlaman
ko na kyo yan gapadayon ta inyo na
pagtuo na gaisyaay kaw ta nakem.
Kabay man na mlaman ko na kyo yan
gaisyaay man gyapon ta pagpanga-
bellay ta inyo na pagpamatuod parti
ta pagtuo an na tenged ta pagpati ta
miad na balita
28 na ula kaw adlek bisan ino bu-
aten ki kyo ta mga ittaw na gakuntra
ki kyo. Daw ipakita nyo na ula kaw
adlek, mlaman danen na maageman
danen silot an ta Dyos, piro kyo yan
a maluwas. Iling tan matabo pa tak
pagbeet ta Dyos.
29 Patagan kaw ta pribiliyo na mag-
tuo ki Cristo, piro patagan kaw man
ta pribiliyo na maagian nyo man mga
kabellay ta inyo na pagsirbi ki kanen.
30 Ate na inagian paryo tak nakita
nyo kan-o mga kabellay na naagian
ko daw nabalitaan nyo anduni na il-
ing man tan gyapon mga kabellay na
naagian ko.

2

1 Ta inyo na pagdumaay bilang mga
gaisyaay ta pagtuo, naagian nyo en
na iling ti: galig-en nakem nyo an
tak sakep kaw ki Cristo, gatawway
man nakem nyo tak pagugma kaw
din, paubayan kaw ta Dyos Ispiritu
Santo na naan ki kyo daw nalam kaw
magmiad daw maluoy naan ta duma.
2 Tenged ta inyo na inagian, dapat
iling ti buaten nyo aged magbakod pa
gid ake na kalipay: mag-isyaay kaw
man ta nakem, magpalanggaay daw
mag-intindiay na mag-isyaay kaw ta
isip.
3 Dili kaw magbuat ta bisan ino na
tenged gaandem kaw na kyo yan ma-
bantog o tenged liag nyo na magpa-
datas ta inyo na kaugalingen. Dapat
na magpaebes kaw na trataren nyo
tanan na mga ittaw na danen labaw
pa ta inyo na kaugalingen.
4 Dili nang inyo na kayaran isipen
nyo an. Isipen nyo man kayaran an
ta duma.
5 Dapat naan ta inyo na nakem na
kyo yan mapainebesen paryo ki Jesu-
Cristo.
6 Daw ino naan ta Dyos yon man naan
ki kanen, piro ula din gid anay
pabetang naan ta iya na isip na
kanen an Dyos.
7 Pabuat din iya na kaugalingen
na paryo ula kanen mga
matareng daw mga pribiliyo
na iya ta Dyos paagi na paimo
din iya na kaugalingen na daw
ino suguon an yon man kanen

an daw natao kanen an na isya
na ittaw.
8 Bilang ittaw gid na paryo ki kiten,
gapaebes kanen an ta iya na
kaugalingen daw pirmi kanen
gatuman ta pagbeet ta Dyos
bisan pa na kanen an map-
atay. Sikad gid iya na pagtu-
man bisan iya na kamatayen
sikad lain na kanen palansang
naan ta krus.
9 Yon na, paatagan kanen an ta Dyos
ta datas gid na katengdanan
daw ngaran na pakita na ka-
nen an may katengdanan na
labaw ta tanan.*
10 Tenged ta datas na katengdanan
Jesus, tanan na naan ta lan-
git daw naan ta kalibutan i
daw naan man ta lugar ta mga
patay magluod na magtaod ki
kanen
11 daw tanan mag-ako man na gapati
danen an na Jesu-Cristo, kanen
an Ginuo.† Yon en na Dyos
Amay dayawen ta tanan.

12 Gani, mga pinalangga ko, tenged
pirmi gatuman Jesus an naan ta Dyos
daw tenged kyo man pirmi gatuman
naan ta Dyos dili nang na naan a pa
ki kyo kan-o labi pa gid anduni na
ula aren dyan, magpadayon kaw ta
inyo na pagtuman na magtingwa gid
ta pagsunod ta batasan na igo ta mga
ittaw na naluwas en ta Dyos. Iling tan
buaten nyo na may pagtaod naan ta
Dyos daw demdemen nyo na kiten i
may sabaten ki kanen.
13 Masarangan nyo na sunuron
batasan an na igo ta mga ittaw na
naluwas en tak Dyos an gatabang gid
ki kyo aged mag-andem kaw na tu-
manen iya na liag daw gaatag man
kanen ta sarang na matuman.
14 Daw ino man buaten nyo, buaten
nyo nang na dili kaw sali ta gumod
daw lalis
15 aged ula may masaway ki kyo
daw limpyo man inyo na tagipusuon.
Yon man Dyos an pasunod nyo na
paryo kaw ta bata na gasunod ta
ugali ta iya na amay daw tenged
Dyos an pasunod nyo, ula kaw gabuat
ta malain mintras naan kaw pa
ta kalibutan i duma ta mga dili
matareng daw makasasala na mga
ittaw. Na naan kaw duma ki danen
paryo kaw ta mga bituon na gapawa
naan ta kadeleman
16 tak kyo yan gasugid ki danen
ta miad na balita parti ta paagi na
maangken kabui na ula katapusan.
Daw iling tan inyo na buaten, mali-
pay a gid naan ta adlaw na mabot
Cristo tenged nlaman ko na may
pulos gid ake na pagprusigir daw
pangabellay para ki kyo.
17 Nalipay a na paagi ta ate na mga
naagian na mga kabellay ta ate na
pagsirbi ta Dyos yaken paryo alad na
inemen daw kyo yan paryo paalad
na ayep na pabubuan. Nalipay a gid
duma ki kyo tanan tenged ta inyo na
pagsirbi ta Dyos maskin ino inyo na
naagian.
18 Iling man tan, kyo yan dapat
man na malipay gid duma ki yaken
tenged ta ake na pagsirbi ta Dyos
maskin ino ake na naagian.

Timoteo Daw Epafrodito

19 Gasalig a ki Ginuo Jesus na ta dili
nang en lugay Timoteo i pailingen
ko ki kyo dyan aged malipay ake na
nakem na malik kanen di na mag-
sugid ki yaken parti ki kyo.
20 Kanen pailingen ko dyan tenged
kanen nang paryo ki yaken na terek
ta tagipusuon iya na pag-isip ta inyo
na kayaran.
21 Duma an iran nang na kayaran
paisip danen daw ula danen gatu-
man ta pagbeet Jesu-Cristo.

* **2:9** *Ginuo* ngaran na paatag ki Jesus na pakita na kanen an may katengdanan na labaw ta tanan. Naan ta Mga Binuatan 2:33-36, Efeso 1:20-21 daw Filipos 2:11 pwidi nyo mabasa parti ki Ginuo Jesus na iya na katengdanan labaw ta tanan. † **2:11** Paagi ta pagsambit Pablo ta tallo na lugar na langit, kalibutan daw lugar ta mga patay, beet ambalen din na tanan-tanan gid magluod na magtaod ki Jesu-Cristo daw mag-ako na gapati danen an na Jesu-Cristo, kanen an Ginuo.

22 Nlaman nyo na Timoteo i masaligan na ittaw tak bakod gid tabang din ki yaken ta pagsugid ko ta miad na balita paryo ta pagtabang ta isya na bata naan ta iya na amay.
23 Gani, ta kaluoy ta Ginuo, daw mlaman ko en daw ino risulta ta ake na kaso, pailingen ko dayon kanen an dyan ki kyo.
24 Gasalig a man ta Ginuo na ta dili nang en lugay yaken i mismo magsud-o ki kyo.
25 Piro anduni, gaisip a na kinanglan unaen ko anay paulien dyan Epafrodito i. Papadala nyo di kanen an kan-o aged magtabang ki yaken ta ake na kinanglanen. Kanen bilang utod ko daw ake na duma ta ubra na isya kay nang ta pagsugid ta miad na balita bisan pa na may mga gakuntra.
26 Piro, paulien ko gid man en kanen i dyan tak nidlaw en kanen ki kyo tanan daw kaulien gid en kanen i tenged nlaman din na nabalitaan nyo man na gamasakit kanen i.
27 Matuod tise nang en kanen napatay, piro naluoy Dyos an ki kanen. Dili nang naan ki kanen naluoy Dyos an. Naluoy man Dyos an ki yaken aged dili madugangan ake na kalised.
28 Gani, liag ko gid en na paulien kanen an aged malipay kaw na makita nyo kanen isab daw dili aren magpalibeg.
29 Batunon nyo kanen an na may kalipay tenged kanen ate na utod ta Ginuo. Mga ittaw na paryo ki kanen dapat pasalamatan daw tagan ta pagtaod
30 tak nabetang iya na kabui naan ta piligro na tise nang kanen an napatay tenged ta iya na pagsirbi ki Cristo na kanen an gatabang ki yaken bilang sal-i ki kyo.

3

Bakod Na Pulos Ta Pagkala Ki Cristo

1 Anduni, mga utod ko, magkalipay kaw, kyo na mga sakep ta Ginuo. Dili a mataka na isulat isab ki kyo paryo ya ta ambal ko ki kyo kan-o aged dili kaw madala ta dili igo na tudlo.

2 Mag-andam kaw gid ta mga ittaw na iran na batasan paryo ta ayam na ula tag-iya.* Danen an mga gabuat ta malain paagi ta pagtudlo ta dili igo. Paryo nang danen an mga ganina ta lawa† tak gambal danen na bisan kino na gatuo na dili-Judio kinanglan magpabuat ta tanda naan ta lawa para may pamatuod na kanen an ittaw na iya ta Dyos.
3 Piro, danen an na gambal ta iling tan dili matuod na mga ittaw ta Dyos. Kiten matuod na mga ittaw ta Dyos. Kiten i mga gasirbi ki kanen paagi ta tabang ta Dyos Ispiritu Santo. Kiten i may kalipay tak naan ki gasalig ta ate na pagtuo ki Jesu-Cristo para buaten ta Dyos na kiten i matareng. Ula ki en gasalig ta ate na pagsunod ta mga kaugalian na paambal ta mga ittaw na dapat ta kon sunuron.
4 Alimbawa, daw may mga ittaw na iran na alinan na lai daw iran na pagsunod ta mga kaugalian basian na danen an buaten na matareng, inta pugya nang pa nabuat aren na matareng. Daw duma na mga ittaw naan gasalig ta iling an tan na mga basian, mas tama ake na mga basian kaysa ki danen.
5 Na wallo a nang pa adlaw alin ta pagtao ko, pabuatan a ta tanda naan ta lawa na pamatuod na Judio a na

* **3:2** Ambal an Pablo na *ayam na ula tag-iya* papakita na pakuntra din gid iran na buat. Ta timpo Pablo, daw ambalen ta mga Judio na isya na ittaw paryo ta ayam na ula tag-iya, yon insulto gid tak ta iran na isip mga ayam na ula tag-iya sikad lain batasan daw damak. † **3:2** Ambal an Pablo na *ganina ta lawa* papakita na pakuntra din gid iran na pagpatuman naan ta duma na mga ittaw ta sugo an parti ta pagbuat ta tanda naan ta lawa ta mga mama na yon na tanda daw naan ta Inglis paumaw na 'circumcision'. Iran na pagpatuman paryo danen an ganina nang ta lawa ta duma na mga ittaw tak pagbuat ta tanda naan ta lawa ula pulos na ubra para mga ittaw buaten ta Dyos na danen an matareng. Pwidi nyo mabasa parti ta *tanda naan ta lawa* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

isya ta mga ittaw na iya ta Dyos.‡ Yaken i isya na linai Israel§ daw naan ta dusi din na mga bata na mama, ake na alinan Benjamin. Yaken i matuod gid na Hebreo.* Parti ta ake na pagsunod kan-o ta Mga Sinulat Moises, isya a ta mga Pariseo na iran na pagsunod ta mga sinulat ya sikad gid istrikto.

6 Parti ta pagbuat ko daw ino na ta isip ko makapalipay ta Dyos, sikad gid ake na pagpangabot na pakuntra ko mga gatuo an ki Jesu-Cristo. Parti ta ake na pagsunod ta Mga Sinulat Moises tenged salig ko kan-o na paagi ta pagsunod ko ta tanan gid na nasulat dya buaten a na matareng, ula gid may masaway ki yaken.

7 Piro, mga iling an tan na salig ko kan-o na may pulos para buaten a na matareng, anduni tenged sakep aren ki Cristo pabilang ko gid na ula en pulos.

8 Dili nang mga iling an tan pabilang ko an na ula en pulos, tanantanan en tak para ki yaken isya nang may bakod na pulos na yon pagkala ko ki Jesu-Cristo na ake na Ginuo. Tenged ki kanen, pasikway ko tanan daw pabilang ko man na ula gid en pulos na paryo sagbet nang aged maangken ko isya an na may bakod na pulos na yaken i iya Cristo.

9 Yon man sakep aren ki Cristo daw pabuat a man ta Dyos na yaken i matareng tenged ta ake na pagtuo ki Cristo, dili tenged ta ake na pagsunod ta Mga Sinulat Moises tak pagtuo an ki Cristo iya ta Dyos na paagi na buaten din mga ittaw na danen an matareng.

10 Liag ko na makala ko pa gid ta miad Jesu-Cristo an paagi na iya na mga inagian ake man na maagian. Beet ambalen ko na andem ko gid na pirmi naan ki yaken sarang an na paryo ta sarang na paatag ta Dyos ki Cristo na pabannaw din Cristo an. Andem ko man na ta ake na pagtuman ta Dyos, mabaton ko daw ino man na mga kabellay maskin pa na mapatay a tak iling tan pabuat Cristo. Ta iya na pagtuman ta Dyos, nabaton din daw ino man na mga kabellay maskin pa ta iya na kamatayen.

11 Yon man na galaem a gid na isya a ta mga bannawen ta Dyos naan ta adlaw na bannawen din mga napatay.

12 Dili beet ambalen ko na anduni natuman en andem ko na nakala ko gid en Jesu-Cristo an daw dili ko man beet ambalen na yaken i paryo en ki kanen na pirpikto. Piro, gaprusigir a pa gid na sunuron ko batasan din tak iling tan tuyo din ta iya na pagbuat na yaken iya gid na ittaw.

13 Mga utod ko, yaken i a, ula ko pabilang na paryo a gid en ki kanen. Piro, iling ti ake na pabuat: Gatingwa a na sunuron ko iya na batasan daw ta ake na pagtingwa paryo a ta isya na kalabet ta lumba lagan na ula gablikid ta mga nalambayan din. Gatingwa gid kanen ta iya na pagdlagan na ula duma na naan ta iya na isip daw dili, tumanan ta lumba aged maangken din primyo ya ta lumba.

14 Yaken iling man tan tak gaprusigir a pa gid asta na maangken ko dayad na bales na patagana ta Dyos para ki kiten tanan na kabaton ta upurtunidad na paatag din na kiten i sakep ki Jesu-Cristo na yon man tenaan na kiten magduma ki kanen naan ta langit.

15 Gani, kiten tanan na may lig-en na pagtuo, dapat iling tan ate na isip parti ta pagprusigir na sunuron ta batasan Cristo. Piro, daw may anen ki kyo na dili kumpurmi ta laygay ko i, gasalig a na Dyos nang en mag-

‡ **3:5** Pasambit Pablo adlaw an ta pagbuat ta tanda naan ta iya na lawa para ipakita na mga ginikanan din gatuman gid ta mga sunuran ta mga Judio na naan ta Mga Sinulat Moises parti ta mga bata na mama. § **3:5** Anay pa sa bag-o ta timpo danen Jesus daw Pablo, mga linai an Israel paumaw na mga Hebreo, piro ta timpo Jesus daw Pablo paumaw man danen an na mga Judio. * **3:5** Pablo an matuod gid na Hebreo tak mga kaapuan na alinan din Hebreo daw gasunod kanen ta mga kaugalian ta mga Hebreo daw iya na linggwai Hebreo.

paintindi ki kyo.
16 Bisan iling tan, sigi nang, basta
magpadayon ki na magsunod ta ka-
matuuran na ate en na nlaman parti
ta Dyos.
17 Mga utod ko, mag-isyaay kaw
na sunuron nyo batasan ko bilang
mudilo nyo. Panilagan nyo man mga
ittaw dyan na iran na batasan paryo
man ta ame na batasan. Sunuron nyo
danen an bilang mudilo man para ki
kyo.
18 Mag-amblig kaw daw kino
sunuron nyo. Gapaandam aren ki
kyo ta pila na bisis daw anduni
gapaandam a man gyapon ki kyo
na gatulo gid ake na lua. Tama na
mga ittaw na gambal na danen an
gasunod kon ki Cristo, piro iran na
mga pabuat gapakita nang na danen
gapati na ula pulos kamatayen Cristo
naan ta krus.
19 Sigurado na maageman danen
segeng gid na silot ta Dyos. Daw ino
nang na liag ta iran na kaugalingen
papagustuan nang danen tak iran na
mga liag pabuat danen na iran na
dyos. Pabugal man danen iran na
mga pabuat na makagayya. Paisip
nang an danen parti ta kabui naan ta
kalibutan i.
20 Piro, kiten a, dili ki paryo ki da-
nen. Pabilang ta na kiten i mga ban-
waanen ta langit, dili ta kalibutan
tak kiten i mga sakep ta pagdumala
ta Dyos. Naan alin ta langit ate na
palangkagan na manluluwas na ma-
lik di na yon Ginuo Jesu-Cristo.
21 Ta iya na pagbalik, bag-uon din
ate i na lawa. Ate i na lawa na
malunot daw para nang ta kalibutan
buaten na paryo ta iya na lawa na
ula en kamatayen daw para ta langit.
Kanen may gaem na gabeet ta tanan
daw paagi ta yon man na gaem bag-
uon din ate i na lawa.

4

1 Gani, mga utod ko, paryo ta ake i
na palaygay ki kyo magpadayon kaw
ta inyo na pagtuo ta Ginuo. Palangga
ko gid kyo yan daw nidlaw a man
ki kyo. Mga pinalangga ko, kyo yan
ake na kalipay daw bugal na paryo
may pabaton a na kuruna na primyo
tenged ki kyo.*

Mga Katapusan Na Laygay Pablo Naan Ta Yi Na Sulat

2 Anduni, kyo Eudia daw Sintique,
gapangabay a gid na magmiaray kaw
tak mag-utod kaw ta Ginuo.
3 Kaon man na arey ko na masali-
gan na duma ko ta ubra, gapangabay
a ki kaon na tabangan no na magmi-
aray darwa ya na bai tak danen mga
duma ko man ta pagpangabellay ta
pagpalapta ta miad na balita duma ki
Clemente daw duma pa na mga ittaw
na gatabang ta ubra ko. Danen an
tanan mga ittaw na iran na ngaran
naan ta libro ta Dyos na listaan ta
mga ittaw na kaangken ta kabui na
ula katapusan.
4 Magkalipay kaw, kyo na mga
sakep ta Ginuo. Ambalen ko isab:
Magkalipay kaw.
5 Tingwaen nyo na paagi ta inyo na
mga buat makita ta tanan na dayad
inyo an na ugali. Demdemen nyo na
mabot en adlaw na malik ate an na
Ginuo.
6 Dili kaw sali palibeg parti ta bisan
ino nang. Mangamuyo kaw naan
ta Dyos parti ta tanan na mga ki-
nanglanen nyo na ta inyo na pag-
pangamuyo magpangabay kaw na
may pagpasalamat.
7 Ta inyo na pagpangamuyo, Dyos
an mag-atag ki kyo ta katawwayan
ta nakem na dili malambot ta ate
na isip. Katawwayan an iatag din
paagi ki Jesu-Cristo daw tenged ta
katawwayan ya paryo may gasagang
ta inyo na tagipusuon daw isip aged
dili kaw magpalibeg maskin ino pa
inyo na maagian.

* **4:1** Kuruna na pasambit naan ta birsikulo uno buat alin ta daon daw bulak daw pabetang naan ta ulo ta mga manug-ampang na gadaag bilang iran na primyo. Beet ambalen Pablo na mga gatuo an naan ta Filipos paryo papabugal din na primyo alin ta iya na pagpangabellay ta iya na pagsirbi ta Dyos.

8 Mga utod ko, yi pa liag ko na
inyo na buaten: Pirmi nyo isipen daw
ino matuod, daw ino dapat tauron,
daw ino matareng, daw ino na ula
sawayen, daw ino na makapalipay
ta mga ittaw, daw ino man miad na
buaten. Pirmi nyo buaten mga iling
an tan na miad daw dapat dayawen.
9 Sunuron nyo gid pirmi tanan
na nlaman nyo paagi ta tudlo ko ki
kyo. Magpadayon kaw na sunuron
nyo daw ino namatian nyo daw
nakita nyo ki yaken. Daw iling tan
buaten nyo, Dyos an na gaatag ta
katawwayan mag-ubay ki kyo.

Pagpasalamat Pablo Ta Tabang Ta Mga Taga-Filipos

10 Nalipay a gid ta ake na pag-
pasalamat naan ta Dyos tak anduni
pakita nyo isab na gademdem kaw
ki yaken. Nlaman ko na pirmi a
nyo pademdem, piro ula kaw pirmi
upurtunidad na ipakita ki yaken na
gademdem kaw.
11 Dili beet ambalen ko na naku-
langan a ta mga kinanglanen ko tak
nalam a makuntinto ta bisan ino
nang ake na kaimtangan.
12 Naagian ko kuli na pangabui na
kulang ta mga kinanglanen daw naa-
gian ko man dayad na pangabui na
subla ta mga kinanglanen. Nalam a
makuntinto bisan ino na kaimtangan
ko, mabusog a man o maleteman,
miad gid na pangabui o ula gid ta ula.
13 Masarangan ko gid na tubangen
bisan ino na kaimtangan ko paagi
ki Cristo na gatabang ki yaken para
masarangan ko.
14 Bisan kuntinto a maskin ino
kaimtangan ko, miad gid na pataban-
gan a nyo ta mga kabellay na naagian
ko.
15 Kyo na mga taga-Filipos, nlaman
nyo na ta pag-alin ko kan-o ta prubin-
sya Macedonia, ula duma na grupo
ta mga gatuo na gatabang ki yaken ta
ake na kinanglan daw dili, kyo nang.
Patabangan a nyo maski bag-o nyo
nang namatian miad na balita parti
ki Jesu-Cristo.
16 Maski na naan a pa ta syudad
Tesalonica, pila bisis gapadala kaw ta
inyo na tabang ki yaken.
17 Dili beet ambalen ko na gapaabot
a ta tabang nyo isab. Gapaabot a na
mabaton nyo mga kaayaran na alin
ta Dyos tak patabangan a nyo.
18 Anduni tanan ko na mga ki-
nanglan naan en ki yaken. Subla
pa gani. Ula gid kulang tak nabaton
ko en inyo na tabang na padala nyo
paagi ki Epafrodito. Inyo na tabang
igo ta liag ta Dyos daw makapalipay
ki kanen paryo na naammutan ka-
nen an ta isya na alad na pasunog.
19 Sigurado a na tanan nyo na mga
kinanglanen iatag din man ki kyo
paagi ki Jesu-Cristo tak makagagaem
daw tag-iya ta tanan na mga betang
kanen an na pasaligan ko na Dyos.
20 Dayawen ta gid Dyos an na ate
man na Amay. Ula katapusan pag-
dayaw an ki kanen. Amen!

Katapusan Na Mga Pagpanga-musta

21 Ipakamusta a nyo ta tanan na
mga ittaw dyan na iya ta Dyos na yon
man mga sakep ki Jesu-Cristo. Mga
duma ko di na ate na mga utod ki
Cristo gapangamusta man ki kyo.
22 Tanan di na mga ittaw na iya
ta Dyos gapangamusta ki kyo, labi
en gid mga ittaw na gaubra para ta
pangulo ta Roma.
23 Kabay pa na mabaton nyo mga
kaayaran na alin ki Ginuo Jesu-
Cristo.

Sulat Pablo Para Ta Mga Taga-Colosas

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Colosas

Yi na libro pasulat Pablo para ta mga ittaw naan ta syudad Colosas na mga gatuo ki Cristo. Ta timpo Pablo, Colosas an sakep ta prubinsya Asia na isya ta mga prubinsya na sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. Na giling Pablo naan ta lain-lain na mga lugar na gasugid kanen an ta miad na balita, ula kanen giling ta Colosas. Piro, pademdem din man gyapon mga gatuo na naan ta Colosas. Papangamuyuan din danen an daw papailingan din man ta duma na mga gatuo para tabangan na maglig-en iran na pagtuo.

Tuyo Pablo ta pagsulat para isaysay din naan ta mga gatuo naan ta Colosas parti ki Cristo aged dili danen an maluko ta maskin kino na gatudlo ta dili igo, bisan pa na mga rason an dayad matian. Katamaan ta mga gatuo naan ta Colosas mga dili-Judio daw yon man tenaan na dali nang mapapati danen an na malik naan ta pagsunod ta dati danen na kaugalian daw papatian parti ta mga ispiritu na naan ta kalibutan i. Tenged ta patudlo na dili igo parti ta pagtuman naan ta Dyos para malipay kanen an ki danen, salig danen na kinanglan na ipakita na dyusnon danen an paagi ta iran na pagpaebes pirmi ta iran na kaugalingen. Salig danen na kinanglan man na magsimba danen an naan ta mga angil. Naan ta yi na sulat, papademdem Pablo ki danen kamatuuran an parti ki Cristo na Cristo an manugdumala na labaw gid ta tanan daw kanen nang dapat simbaen daw tumanen.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Colosas

1. Pagpangamusta Pablo (1:1-2)
2. Pagpasalamat daw pangamuyo Pablo (1:3-14)
3. Katengdanan Cristo (1:15-23)
4. Ambal Pablo parti ta iya na pagsirbi para ta mga gatuo (1:24 - 2:5)
5. Pagpaandam Pablo parti ta pagsunod ta dili igo na mga kaugalian daw patian (2:6-23)
6. Ambal Pablo parti ta batasan na igo ta mga ittaw na gatuo ki Cristo (3:1-17)
7. Ambal Pablo parti ta batasan na igo ta magpamilya na mga gatuo (3:18 - 4:1)
8. Duma pa na mga laygay Pablo (4:2-6)
9. Katapusan ta yi na sulat (4:7-18)

Pagpangamusta Pablo

1 Yaken i Pablo na isya ta mga apustulis Jesu-Cristo tenged ta pagbeet ta Dyos. Ake na duma Timoteo na ate na utod ki Cristo.

2 Kami i gapangamusta ki kyo na naan ta Colosas na mga ittaw na iya ta Dyos na yon man mga masaligan na utod nay ki Cristo.

Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran daw katawwayan na alin ta Dyos na ate na Amay.

Pagpasalamat Daw Pangamuyo Pablo

3 Ta ame na pagpangamuyo para ki kyo, pirmi kay gapasalamat naan ta Dyos na Amay ta ate na Ginuo Jesu-Cristo.

4 Gapasalamat kay ki kanen tenged nabalitaan nay na gatuo kaw ki Jesu-Cristo daw gagugma kaw gid ta tanan na mga ittaw na iya ta Dyos.

5 Iling tan inyo an na pagtuo daw paggugma tak gasalig kaw gid na mabaton nyo alin ta Dyos mga kaayaran na patagana din naan ta langit. Nlaman nyo en parti ta mga kaayaran tenged namatian nyo kamatuuran na tudlo na yon man miad na balita parti ki Cristo

6 na pasugid Epafras ki kyo. Umpisa kan-o na gapati kaw ta miad na balita daw naintindian nyo man ta usto na Dyos an sikad miad, tama ki kyo gatuo ki Cristo daw pabag-o kaw

ta Dyos na inyo na mga buat igo ta iya
na liag. Iling man tan natabo naan ta
bilog na kalibutan tak tama na mga
ittaw gatuo man ki Cristo daw pabag-
o danen an ta Dyos tenged pasugiran
danen an ta miad na balita daw gap-
ati man danen an.
7 Epafras an na gasugid ki kyo
ta miad na balita pinalangga nay
na duma ta ubra daw masaligan na
manugsirbi ki Cristo. Kanen papail-
ing nay ki kyo kan-o aged magtudlo
sal-i ki kami tak dili kay kailing dyan.
8 Pasugiran kay din na gagugmaay
kaw ta kada isya paagi ta tabang ta
Dyos Ispiritu Santo na naan ki kyo.
9 Umpisa na pasugiran kay parti
ki kyo, pirmi kay gapangamuyo na
gapangabay na tabangan kaw ta
Dyos. Kabay pa na paagi ta mga
papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo ki
kyo, mlaman nyo pa gid ta usto daw
ino liag ta Dyos na buaten nyo.
10 Daw mlaman nyo gid en pagbeet
din, mangabui kaw na magsunod ta
batasan na igo ta mga gatuo ta Ginuo
daw pirmi Ginuo an malipay ta inyo
na buaten. Iling ti mga makapalipay
ki kanen: Tama pa gid mga mabuat
nyo na miad daw makala nyo pa gid
Dyos an
11 daw pagtuo nyo an palig-enen
pa gid ta Dyos paagi ta bakod din na
gaem aged masarangan nyo na may
kalipay bisan ino na mga kabellay na
maagian nyo daw langkaw man inyo
an na pasinsya naan ta mga ittaw na
gabuat ta malain ki kyo.
12 Magpasalamat kaw man pirmi
naan ta Dyos Amay tenged pabuat
ki din na iya gid na mga ittaw aged
isya ki man ta mga magbaton ta mga
patagana din para ta iya na mga ittaw
na yon man mga pabilang na “naan
ta pawa”.
13 Dati kiten i pabilang na “naan ta
delem” tak kiten i sakep ta pagbeet
Satanas. Piro, paluwas ki ta Dyos alin
ta pagbeet Satanas daw papasakep
ki din naan ta pagdumala Cristo na
pinalangga din na Bata.
14 Paagi ki Cristo natubos ki alin ta
silot ta ate na mga sala na yon man
napatawad ki en ta Dyos.

Katengdanan Cristo

15 Dili ta makita Dyos an, piro paagi
ki Cristo nlaman ta daw ino naan ta
Dyos tak naan ki Cristo nakita ta daw
kino Dyos an. Katengdanan Cristo
datas gid kaysa ta katengdanan ta
tanan na mga nabuat paryo ta pan-
ganay na bata na iya na katengdanan
datas kaysa ta tanan din na mga utod.
16 Paagi ki Cristo pabuat ta Dyos
tanan na naan ta kalangitan daw
kalibutan i, mga makita daw mga
dili makita asta ta mga ispiritu na
gaari, gadumala, gapanguna daw
may uturidad. Tanan gid nabuat
paagi ki Cristo daw tanan pabuat
aged Cristo an tagan ta pagdayaw.
17 Bag-o nabuat tanan, anen en
Cristo an daw paagi ki kanen tanan
gapadayon daw natuman man mga
tuyo ta Dyos ta pagbuat din ta tanan.
18 Cristo an pangulo ta tanan na
mga gatuo na yon man kanen gad-
umala ta paumaw na iya na lawa.
Kanen alinan ta bag-o ta na kabui
tenged kanen una na nabannaw na
dili en mapatay isab aged kanen an
may katengdanan na labaw ta tanan.
19 Igo gid ta liag ta Dyos na daw ino
naan ta Dyos naan man ki Cristo.
20 Igo man ta liag ta Dyos na tenged
ki Cristo, tanan an na naan ta kalibu-
tan i daw kalangitan papasakep ta
Dyos naan ta iya na kaugalingen aged
ula en magkuntra ki kanen. Iling
tan pabuat din para ta tanan paagi
ta kamatayen Cristo naan ta krus na
natulo iya na lengngessa.
21 Dati, kyo yan madyo ta Dyos daw
gakuntra ki kanen tenged ta malain
nyo na isip daw mga buat.
22 Piro, bisan iling kaw tan kan-o,
anduni papatawad kaw ta Dyos daw
pabaton kaw din tak giling Cristo an
naan ta kalibutan i na natao daw
napatay para ki kiten aged iparani ki
din naan ta Dyos na kiten i matareng,
ula sala daw ula may masaway ki
kiten.

23 Piro, kinanglan na padayon kaw
na galig-en ta inyo na pagtuo ki Cristo
na yon man dili kaw magdua-dua
daw dili man mag-isab inyo na pag-
tuo daw padayon kaw na magsalig
ta mga pangako ta Dyos na namatian
nyo na pasugiran kaw ta miad na
balita. Pasugid an ki kyo na miad na
balita paryo man ta pasugid naan ta
bilog na kalibutan daw yaken i isya
man ta mga pabuat ta Dyos na iya
na mga manugsirbi na magsugid ta
miad na balita.

Ambal Pablo Parti Ta Iya Na Pagsirbi Para Ta Mga Gatuo

24 Bisan anduni naagian ko mga
kabellay ta ake na pagsirbi ki Cristo,
nalipay a man gyapon tak tuyo ko ta
ake na pagsirbi na kyo yan na mga
dili-Judio may upurtunidad na ma-
matian nyo miad na balita. Na naan
kan-o Cristo ta kalibutan i, naagian
din mga kabellay daw dapat maagian
ko man mga kabellay tenged ta iya
na plano para ta kayaran ta tanan
na mga gatuo na yon man kiten na
paumaw na iya na lawa.
25 Paatag ta Dyos ki yaken kateng-
danan na isya a na manugsirbi ta
mga gatuo paagi ta pagsaysay ko ta
usto ki kyo ta tanan na naan ta miad
na balita na alin ki kanen.
26 Paagi ta miad na balita papakita
din iya an na plano na ula din anay
papasugid naan ta maskin kino alin
ta pagbuat ta kalibutan i, piro anduni
papasugid din en naan ki kiten na iya
na mga ittaw.
27 Anduni papasugid din tak liag
din na mlaman ta iya an na sikad
dayad na plano para ta kayaran ta
tanan na mga ittaw. Yi plano din:
Cristo naan ki kiten daw yon man
tenaan na gasalig ki na mabot ad-
law na kiten i magduma ta Dyos daw
makala ta pa gid kanen an.
28 Cristo an ame na pawali naan
ta tanan. Gatudlo kay daw gapaan-
dam ki danen sunod ta tanan na
mga papaintindi ta Dyos ki kami aged
naan ta adlaw na mga pawalian nay
an magtubang naan ta Dyos iran na
batasan igo gid ta liag ta Dyos para ta
mga ittaw na sakep ki Cristo.
29 Yon na gapangabellay a gid
ta pagwali naan ta tanan paagi
ta pagtabang Cristo ki yaken para
masarangan ko ubra na pasalig din
ki yaken.

2

1 Liag ko na mlaman nyo daw ino
ake na pagpangabellay para ki kyo
daw ta mga gatuo naan ta Laodicea
daw mga gatuo man na ula pa kakala
ki yaken ta sura.
2 Gapangabellay a gid aged maglig-
en pa gid inyo na nakem daw mag-
isyaay kaw na may paggugma ta
kada isya. Liag ko na maintindian
nyo gid ta usto plano ta Dyos na anay
pa sa ula din papasugid piro anduni
papasugid din en. Beet ambalen na
liag ko na makala nyo pa gid ta usto
Cristo an
3 tenged maintindian ta gid ta usto
plano ta Dyos paagi ki Cristo tak daw
ino alam daw pag-intindi ta Dyos yon
man alam daw pag-intindi Cristo.
4 Naan ta yi na sulat pasaysay ko
ki kyo parti ki Cristo aged dili kaw
maluko ta maskin kino na iya na
tudlo dili igo, bisan pa na dayad ma-
tian iya na mga rason.
5 Liag ko na dili kaw madala ta dili
igo na tudlo tak ake na nakem naan
ki kyo bisan ula a dyan daw nalipay
a tenged gaisyaay kaw gid daw lig-en
man en inyo na pagtuo ki Cristo.

Pagpaandam Pablo Parti Ta Pag-sunod Ta Dili Igo Na Mga Kaugalian Daw Patian

6 Tenged gapati kaw na Jesu-Cristo
an inyo na Ginuo, dapat mangabui
kaw na inyo na batasan sunod ta iya
na liag.
7 Dapat padayon na galig-en inyo
na pagtuo ki kanen daw gadugang
inyo na pagsalig na paryo kaw ta
kaoy na may dalem na gamot daw ta
balay na may dayad na pundasyon.
Dapat padayon kaw man na gapati

na matuod patudlo ya ki kyo kan-o parti ki kanen daw pirmi kaw gid magpasalamat ta Dyos.

8 Ambligan nyo na ula bisan isya ki kyo na magpaluko ta mga ittaw na gatudlo ta mga patian na dayad nang matian, piro dili matuod daw dili man makatabang ki kyo. Iran an na mga patudlo alin ta mga kaugalian na buat nang ta mga ittaw daw mga pagpati parti ta mga ispiritu naan ta kalibutan i. Iran na patudlo dili alin ki Cristo.
9 Yi matuod na tudlo na dapat nyo patian: Daw ino naan ta Dyos naan man ki Cristo bisan pa na Cristo an giling ta kalibutan i na natao kanen an na isya na ittaw.
10 Tenged kiten i sakep en ki Cristo, ula ki duma na kinanglan bilang mga gatuo daw dili, Cristo nang. Kanen an pangulo ta tanan na mga ispiritu na gapanguna daw may uturidad.

11 Tenged sakep kaw ki Cristo, pabuat kaw ta Dyos na iya gid na mga ittaw. Dili kaw paryo ta mga Judio na danen an nabuatan ta tanda naan ta iran na lawa. Buat nang ta ittaw iran an na tanda na pamatuod na danen an mga ittaw na iya ta Dyos.* Piro, paagi ki Cristo, kyo yan a pabuat ta Dyos na iya gid na mga ittaw daw pabag-o kaw din man aged dilian nyo inyo na mga buat na alin ta inyo na kaugalingen na liag na kuntra ta liag ta Dyos.
12 Iling man tan, na pabautismuan kaw kan-o, paryo kaw napatay, nalebbeng daw pabannaw duma ki Cristo tenged patagan kaw ta Dyos ta bag-o na kabui paagi ki Cristo. May bag-o kaw na kabui tenged gapati kaw na may sarang Dyos an ta pag-atag ta bag-o na kabui tak pabannaw din Cristo an.
13 Na naan kaw ta dati nyo na kabui, ula gid ta inyo na isip Dyos an tenged pirmi nyo nang ula pasunod kanen an daw ula nyo man padilian mga buat na alin ta inyo na kaugalingen na liag na kuntra ta liag ta Dyos. Piro anduni, may bag-o kaw na kabui alin ki kanen tak kiten i na mga gatuo paryo pabannaw din duma ki Cristo na yon man napatawad din tanan ta na mga sala.
14 Na napatawad din ate na mga sala, paryo na papala din lista ta mga akusar na tenaan na kiten dapat silutan. Paryo man na lista an pakamang din daw palansang naan ta krus tak papatawad ki din tenged Cristo an pasilutan na napatay kanen naan ta krus para ki kiten.
15 Paagi ta kamatayen Cristo, papirdi ta Dyos tanan na mga malain na ispiritu na gapanguna daw may uturidad. Napamatuuran din naan ta tanan na mga ittaw na mga malain an na ispiritu napirdi din gid tak pabuat din mga ispiritu an na paryo ta mga nabiag na paparid ta gadaag na ari naan ta tubangan ta tama na mga ittaw.

16 Gani, dili nyo patian mga ittaw an na gambal na dili igo inyo na mga pabuat tenged ula kaw gasunod ta iran na patudlo parti daw ino dapat daw dili dapat kan-enen daw inemen daw tenged man na ula kaw galabet ta pagsilibrar ta mga pista ta mga Judio, ta primiro na ayag ta bulan o Adlaw Ta Pagpuay.
17 Dili kaw mapati ki danen tak mga kaugalian an na paatag ta Dyos naan ta mga Judio anay pa sa paanggid nang ta isya na mabot daw tenged Cristo gabot en, natuman en tanan na beet ambalen ta mga kaugalian.
18 Dili nyo patian mga ittaw na gausgar ki kyo na dili igo inyo na pagsimba. Patudlo danen na dapat kon ipakita nyo na dyusnon kaw gid paagi ta pagpaebes nyo pirmi ta inyo na kaugalingen daw dapat kaw kon magsimba ta mga angil paryo ta iran na pabuat. Ambal man danen na basian ta iran na patudlo

* **2:11** Tanda na pasambit naan ta birsikulo unsi, daw naan ta Inglis paumaw na ‘circumcision’. Pwidi nyo mabasa parti ta *tanda naan ta lawa* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

mga papakita kon ta Dyos ki danen. Gabugalen danen an tenged salig danen na igo gid iran na patudlo, piro ula pulos iran na patudlo tak alin nang ta iran na kaugalingen na isip.
19 Dili igo iran na mga patudlo tak ula en danen gasunod ki Cristo na pangulo ta tanan na mga gatuo. Tenged ta pagdumala Cristo ki kiten, paryo ki ta isya na lawa na biskeg daw dayad paggiyo an tenged mga parti an naplastar ta usto daw dayad pag-angetay ta mga leke-lekean daw mga kaugatan. Iling man tan, daw kiten magsunod ki Cristo na ate na pangulo, magdugang ate na pag-isyaay bilang mga gatuo daw mas igo pa gid ate na pagtuman ta mga papabuat ta Dyos ki kiten.
20 Tenged na sakep kaw ki Cristo, paryo kaw napatay na duma ki kanen tak dili kaw en naan ta dati nyo na kabui na gasunod kaw ta mga kaugalian parti ta mga ispiritu naan ta kalibutan. Man-o tak anduni paryo kaw isab ta mga ittaw na ula gapati ta Dyos? Man-o tak anduni pabaton nyo mga patudlo
21 parti ta mga betang na kuntra gamiten daw mga pagkaan na kuntra kan-enen?
22 Dili kaw magsunod ta iran na patudlo tak parti nang ta mga betang na dili maglugay daw iran an na mga kaugalian daw patudlo buat-buat nang danen.
23 Salig ta mga ittaw na dayad daw munod danen ta mga kaugalian na iling tan tak mga ittaw na gasunod kinanglan na magpangabellay gid na ipakita na dyusnon danen an daw magpaebes ta iran na kaugalingen daw magpinitinsya. Piro ta matuod, daw magsunod mga ittaw ta mga kaugalian an, dili man gyapon makatabang ki danen tak gapagusto man gyapon danen daw ino iran na kaugalingen na liag.

3

Ambal Pablo Parti Ta Batasan Na Igo Ta Mga Ittaw Na Gatuo Ki Cristo

1 Tenged na paryo kaw pabannaw duma ki Cristo na yon man may bag-o kaw na kabui, labien nyo inyo na pagsunod ta kabebet-en Cristo na anduni naan kanen ta langit gamungko naan tengnged ta Dyos naan dapit ta tuo.
2 Dapat gid na isipen nyo inyo an na pagsunod ki Cristo, dili parti ta kabui naan ta kalibutan i
3 tak paryo kaw napatay duma ki kanen na yon man dili kaw en naan ta dati nyo na kabui na palabi nyo inyo an na kabui naan ta kalibutan. Anduni, naan kaw ta bag-o na kabui na paryo duma kaw ki Cristo ta iya na kabui naan ta langit duma ta Dyos. Dili pa maintindian ta mga ittaw bag-o nyo an na kabui.
4 Piro, naan ta adlaw na Cristo an mabot na magpakita daw ta iya na pagpakita naan ki kanen sikad silaw na pawa ta Dyos, kyo yan duma ki kanen daw maintindian en ta mga ittaw na kanen an alinan ta bag-o nyo na kabui na paryo ta iya na kabui na para ta langit daw ula en kamatayen.
5 Tenged kyo yan mga ittaw na may bag-o na kabui, dapat dilian nyo mga pabuat nyo kan-o na gasunod kaw pa ta inyo na kaugalingen na liag. Dilian nyo mga buat na iling ti: pagbuat na malaw-ay ta panan-aw ta Dyos, pagbuat ta malain, pagbuat ta makagayya, gapagusto nang ta pagbuat ta maskin ino na liag nyo daw pagpangabot pa gid ta tama na mga betang. Bisan kino na mag-pangabot pa gid ta tama na mga betang, makasala kanen an paryo ta mga ittaw na gasirbi ta mga dyos-dyusan tak palabi din mga betang kaysa ta Dyos.
6 Dapat na dili kaw magbuat ta malain tak mabot adlaw na silutan gid ta Dyos mga ittaw na gabuat ta iling tan.
7 Na naan kaw pa ta dati nyo na kabui na ula kaw pa gatuo, gabuat kaw man ta malain na iling tan.
8 Dapat dili kaw paryo ta mga ittaw na iling ti: mga mainiten ulo, mga dali maggilek, mga pirmi

gabuat ta malain naan ta duma, mga
gapakalain ta duma daw mga gambal
ta law-ay.
9 Dili kaw man sali ta bula naan
ta paryo nyo na ittaw tak ula nyo
en pasunod dati nyo na batasan na
ula kaw pa gatuo. Anduni, paryo na
gasili kaw en ta bayo na palubbas nyo
daan na bayo
10 daw may pasuot kaw na bag-o
tak pasunod nyo bag-o na batasan
na alin ta Dyos. Padayon din na
bag-uon kyo yan aged magparyo kaw
ki kanen na alinan ta bag-o nyo na
batasan daw makala nyo pa gid ka-
nen an ta usto.
11 Tenged iling tan pabuat din na
pabag-o din mga gatuo an, dili impur-
tanti daw ino ki ta dati bag-o ki gatuo:
Judio o dili-Judio, mga nabuatan ta
tanda naan ta lawa o ula nabuatan,*
mga ula iniskwilaan, mga mapintas
na ittaw na gistar naan ta bukid
daw madyo ta syudad, mga ulipen o
dili ulipen. Impurtanti gid ta tanan
Cristo an tak kanen an naan ki kiten
na mga gatuo.

12 Gani, tenged na kiten papili ta
Dyos na iya gid na mga ittaw na pa-
palangga din, dapat terek ta ate na
nakem na magtabang ta mga gaki-
nanglan ta kaluoy daw dapat miad ki,
mapainebesen, miad ate na kabebet-
en, mapasinsyaen
13 daw may pasunaid ta kada
isya. Daw isya na utod nyo ki Cristo
makasala ki kyo, patawaren nyo.
Magpatawaray kaw ta kada isya
paryo ta pagpatawad ta Ginuo ki kyo.
14 Piro, impurtanti ta tanan na da-
pat nyo buaten, maggugmaay kaw
tak mga ittaw na gagugmaay dayad
iran na pagdumaay.

15 Tenged Cristo alinan ta inyo
na malineng na pagdumaay, mag-
pasakep kaw pirmi ta iya na pagpan-
guna para padayon na dayad inyo na
pagdumaay tak naan daan ta plano
ta Dyos na kiten tanan na pakabig
na mga parti ta lawa Cristo may ma-
lineng na pagdumaay. Dapat man
na magpasalamat kaw pirmi naan ta
Dyos.
16 Itanem nyo gid naan ta inyo na
tagipusuon mga patudlo Cristo. Mag-
tudlo kaw ta kada isya daw maglay-
gay na naan ta lugar. Naan ta inyo
na pagtipon magkanta kaw man na
gamiten nyo mga salmo, mga kanta
na pangsimba daw duma pa na mga
kanta ta mga gapasakep naan ta Dyos
Ispiritu Santo. Magkanta kaw na
may pagpasalamat naan ta Dyos na
terek gid ta inyo na tagipusuon.
17 Bisan ino ambalen nyo daw bu-
aten, dapat igo ta mga ittaw na
gasunod ki Ginuo Jesus. Pirmi kaw
man magpasalamat ta Dyos Amay
tenged ta mga pabuat Jesus para ki
kyo.

Ambal Pablo Parti Ta Batasan Na Igo Ta Magpamilya Na Mga Gatuo

18 Kyo na mga bai na may sawa,
magpasakep kaw naan ta inyo na
sawa tak iling tan na buat igo ta mga
ittaw na sakep ta Ginuo.
19 Kyo na mga mama na may sawa,
gugmaen nyo gid inyo an na sawa
daw trataren nyo gid ta miad.
20 Kyo na mga bata, tumanen nyo
ginikanan nyo an bisan ino iran na
laygay tak iling an tan makapalipay
ta Dyos.
21 Kyo na mga amay, ambligan nyo
inyo na pagtratar naan ta inyo na
mga bata na dili subla pagsakit nyo ta
iran na beet tak basi marwad iran na
andem na magbuat ta mga miad.
22 Kyo na mga suguon, tumanen
nyo amo nyo an bisan ino iya na sugo.
Inyo na pagtuman dapat dili pakita-
kita nang na para dayawen kaw ta
inyo na amo. Dapat na magtuman
kaw na terek ta inyo na tagipusuon
na may pagtaod naan ta Ginuo.
23 Bisan ino na ipabuat ki kyo, da-
pat buaten nyo na terek gid ta inyo
na nakem na paryo inyo na pagsirbi
naan ta Ginuo, dili nang naan ta ittaw

* **3:11** May pasaysay parti ta *tanda naan ta lawa* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Colosas 2:11.

24 tak nlaman nyo na Ginuo an
mag-atag ki kyo ta dayad na bales
na patagana din para ta iya na mga
ittaw. Demdemen nyo man na Cristo
an, kanen matuod na Amo na pasir-
bian nyo.
25 Piro, daw magbuat kaw ta
malain, sigurado gid na maageman
nyo silot bisan ino pa inyo na kateng-
danan.

4

1 Kyo na mga amo, dapat na usto
inyo na pagtratar naan ta inyo na
mga suguon tak nlaman nyo na may
Amo kaw na naan ta langit na yon
man Ginuo.

Duma Pa Na Mga Laygay Pablo

2 Dapat magpadayon kaw gid ta
pagpangamuyo. Ta inyo na pag-
pangamuyo, dapat dili kaw mataka
daw dapat pirmi kaw magpasalamat
naan ta Dyos.
3 Pangamuyuan kay nyo na tagan
kay pa ta Dyos ta mga upurtunidad
na magsugid kay ta miad na balita
aged magsaysay kay ta plano ta Dyos
parti ki Cristo na anay pa sa ula din
anay papasugid naan ta mga ittaw.
Tenged ta ake na pagsugid, anduni
papriso a.
4 Pangamuyuan a nyo man na ma-
paintindi ko gid naan ta mga ittaw
ake na pasugid parti ki Cristo tak iling
tan liag ta Dyos na buaten ko.
5 Ambligan nyo na dayad pagtratar
nyo ta mga ittaw na ula gatuo. Dapat
ta tanan na uras anda kaw na mag-
sugid parti ta inyo na pagtuo.
6 Dapat man na dayad inyo na pag-
isturya naan ta duma aged intrisado
danen na mamati. Daw iling tan bu-
aten nyo, dayad pagsabat nyo an ta
bisan kino na mag-insa ki kyo parti ta
inyo na pagtuo.

Katapusan Ta Yi Na Sulat

7 Tiquico an, kanen bala magbalita
ki kyo ta tanan parti ki yaken. Kanen
an ate na palangga na utod ki Cristo
daw gaunong gid na manugsirbi ta
Ginuo daw duma ko kanen an ta ubra
ta ake na pagsirbi ta Ginuo.
8 Gapangabay a ki kanen na miling
dyan ki kyo tak liag ko gid na mlaman
nyo ame i na kaimtangan daw para
man biskegen din inyo na nakem.
9 Onesimo an na palangga ta daw
masaligan na utod ki Cristo daw inyo
man na kasimanwa, pakuyog ko ka-
nen ki Tiquico na miling dyan ki kyo.
Darwa danen magsugid ta tanan na
natabo di.
10 Aristarco an na duma ko di na
papriso man daw Marcos na katagsa
Bernabe, gapangamusta danen ki
kyo. Marcos i, kanen Marcos na
pasambit ko kan-o na daw miling ka-
nen dyan, batunon nyo.
11 Ta tanan na mga duma ko ta ake
na ubra ta pagwali parti ta pagdu-
mala ta Dyos, danen nang Aristarco,
Marcos daw Josue mga Judio. Nali-
pay a ta iran na pagtabang ki yaken.
12 Epafras an na manugsirbi ki
Jesu-Cristo gapangamusta man ki
kyo na mga kasimanwa din. Pirmi
kanen gapangamuyo na terek gid ta
iya na tagipusuon para maglig-en pa
gid inyo na pagtuo aged mlaman nyo
ta usto daw ino liag ta Dyos na buaten
nyo.
13 Tenged na kanen duma ko di,
nlaman ko na pirmi kanen an gadem-
dem ki kyo daw gapangabellay man
para ki kyo tanan asta ta mga gatuo
man naan ta Laodicea daw Hierapo-
lis.
14 Lucas na ame na palangga na
duktor daw Demas, gapangamusta
danen ki kyo.
15 Ipakamusta a nyo ta ate na mga
utod ki Cristo naan ta Laodicea daw
ipakamusta a nyo man ki Nimfa daw
mga gatuo na gatipon-tipon naan ta
iya na balay.
16 Daw matapos nyo en basa yi
na sulat, ipabasa nyo man naan ta
mga gatipon-tipon na gatuo naan ta
Laodicea. May isya a pa man na sulat
na napadala ko en naan ta Laodicea
na ipadala danen ki kyo na dapat
mabasa nyo man.

17 Ambalen nyo ki Arquipo na tumanen din gid papabuat ta Ginuo ki kanen.
18 Naan ta katapusan i ta yi na sulat yaken en mismo na Pablo magsulat ta ake i na pagpangamusta.* Kamusta kaw! Dili a nyo lipatan na pangamuyuan tenged yaken i papriso.
Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran na alin ta Dyos.

* **4:18** Na gasulat Pablo naan ta mga gatuo, iling ti iya na pabuat: Gapasulat kanen ta ittaw na gatabang ki kanen. Piro, naan ta katapusan ta mga sulat, kanen mismo gasulat aged mlaman ta mga ittaw na magbasa na sulat ya alin gid ki kanen.

Una Na Sulat Pablo Para Ta Mga Taga-Tesalonica

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Una Na Tesalonica

Yi na libro pasulat Pablo para ta mga ittaw naan ta syudad Tesalonica na mga gatuo ki Cristo. Ta timpo Pablo, Tesalonica an kapital ta prubinsya Macedonia na sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. Na giling Pablo naan ta lain-lain na mga lugar na gasugid kanen an ta miad na balita parti ki Cristo, giling kanen ta Tesalonica. Tenged tama na mga taga-Tesalonica gatuo ki Cristo, gaumpisa na may anen na mga gatipon-tipon na gatuo. Naan ta *Mga Binuatan 17:1-9* pwidi nyo mabasa parti ta pag-umpisa Pablo ta iya na ubra naan ta Tesalonica. Na giling Pablo naan ta Tesalonica, bag-o nang kanen galin ta syudad Filipos tenged may mga ittaw dya na gakuntra ta iya na pagsugid ta miad na balita.

Tuyo Pablo ta pagsulat naan ta mga taga-Tesalonica na mga gatuo para danen an magpabiskeg ta iran na nakem daw magpalig-en man ta iran na pagtuo. Naan ta yi na libro gapasalamat Pablo naan ta Dyos tak nabalitaan din parti ta iran na pagtuo daw paggugma naan ta Dyos daw naan man ta mga paryo danen na ittaw. Naan man ta yi na libro papademdem din ki danen daw ino batasan din na kanen an naan pa ta Tesalonica na duma ki danen. Pasabat man Pablo mga insa na alin ta mga gatuo parti ta pag-abot Cristo alin ta langit. Gusto danen mlaman na daw naan ta pag-abot Cristo, mga gatuo an na napatay en mabannaw aged mabui asta ta ula katapusan. Gusto man danen mlaman daw kano gid mabot Cristo an. Sabat Pablo ki danen na dapat pirmi danen anda ta pag-abot ta Ginuo maskin dili mlaman daw kan-o kanen mabot. Dapat man na ambligan danen iran na batasan para ula may masaway ki danen naan ta adlaw ta iya na pagabot.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Una Na Tesalonica

1. Pagpangamusta alin ki Pablo daw iya na mga duma (1:1)
2. Pagpasalamat danen Pablo naan ta Dyos (1:2-10)
3. Batasan daw buat danen Pablo na danen duma ta mga taga-Tesalonica (2:1-16)
4. Liag danen Pablo na miling isab naan ta Tesalonica (2:17 - 3:5)
5. Kalipay danen Pablo tenged ta balita Timoteo parti ta mga gatuo naan ta Tesalonica (3:6-13)
6. Ambal Pablo parti ta batasan na makapalipay ta Dyos (4:1-12)
7. Tudlo Pablo parti ta mga matabo ta pag-abot Ginuo Jesus (4:13 - 5:11)
8. Katapusan ta yi na sulat (5:12-28)

Pagpangamusta Alin Ki Pablo Daw Iya Na Mga Duma

1 Yaken i Pablo daw ake na mga duma Silas daw Timoteo gapangamusta ki kyo naan ta syudad Tesalonica na mga gatipon-tipon na gatuo na yon man mga ittaw na iya ta Dyos Amay daw Ginuo Jesu-Cristo.

Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran daw katawwayan na alin ta Dyos.

Pagpasalamat Danen Pablo Naan Ta Dyos

2 Pirmi kay gapasalamat ta Dyos tenged ki kyo tanan daw pirmi nay kyo yan pasambit naan ta ame na mga pangamuyo.

3 Ta ame na pagpangamuyo naan ta Dyos na ate man na Amay, pirmi nay pademdem mga miad nyo na nabuat na bunga ta inyo na pagtuo daw inyo man na pagpangabellay ta pagsirbi nyo ta Dyos tenged ta inyo na paggugma ki kanen daw mga paryo nyo na ittaw. Pademdem nay man na tenged ta inyo na

pagsalig naan ta ate na Ginuo Jesu-Cristo, nasarangan nyo maskin ino na naagian nyo.

4 Mga utod nay na papalangga ta Dyos, gapasalamat kay tak nlaman nay na kyo yan papili ta Dyos na iya gid na mga ittaw.
5 Nlaman nay tak na pasugid nay kan-o ki kyo miad an na balita parti ki Cristo, gatuo kaw gid ki kanen, piro dili tenged nang ta mga pasugid nay ki kyo. Gatuo kaw tenged pagaeman kay ta Dyos Ispiritu Santo ta ame na pagsugid daw nlaman nyo man na ame na pagpati ta miad na balita terek gid ta ame na tagipusuon. Na naan kay duma ki kyo, nakita nyo man dayad nay na batasan daw ula kay duma na tuyo daw dili, para nang ta inyo na kayaran.
6 Nlaman nay na kyo yan papili ta Dyos tak gasunod kaw man ta ame na batasan daw batasan man ta Ginuo tenged bisan naagian nyo tama na mga kabellay, gapati kaw man gyapon ta miad na balita na may kalipay kaw na alin ta Dyos Ispiritu Santo.
7 Tenged ta inyo na pagtuo daw dayad na batasan, duma na mga gatuo naan ta Macedonia daw Acaya gasunod ki kyo bilang iran na mudilo.
8 Tenged ki kyo, namatian ta mga ittaw naan ta Macedonia daw Acaya mga tudlo na alin ki Ginuo Jesus. Dili nang nyan, mga ittaw naan ta tama na mga lugar na madyo nabalitaan danen na gasalig kaw ta Dyos. Gani, dili en kinanglan na magsugid kay pa ki danen parti ki kyo tak nlaman en danen.
9 Mga ittaw na kamati parti ta inyo na pagtuo, danen mismo gasugid parti ta ame na ubra dyan na giling kay ki kyo. Pasugid man danen na tenged gapati kaw ta ame na pawali, padilian nyo inyo na pagsirbi ta mga dyos-dyusan daw anduni gasirbi kaw en ta matuod na Dyos na bui.
10 Pasugid man danen na gapaabot kaw ta pag-abot Jesus na Bata Ta Dyos alin ta langit. Jesus an, kanen pa-bannaw ta Dyos daw kanen ate na manluluwas para dili ta maageman silot na mabot tenged ta kagilek ta Dyos.

2

Batasan Daw Buat Danen Pablo Na Danen Duma Ta Mga Taga-Tesalonica

1 Mga utod nay, nlaman nyo na bakod tabang ki kyo ame an na pag-iling dyan ki kyo.
2 Bag-o kay giling ki kyo, pa-pangabot kay daw papagayyaan gid ta mga ittaw naan ta Filipos na gakuntra ta ame na pagwali. Maskin iling tan ame na naagian naan ta Filipos daw tama na mga ittaw dyan ta Tesalonica na gakuntra man ki kami, ula kay adlek na gasugid ki kyo ta miad na balita na alin ta Dyos tak patabangan kay din.*
3 Yi mga tenaan na bakod tabang ki kyo ame an na pag-iling dyan ki kyo: Ame na pawali matuod gid daw dili man bula, ula kay malain na tuyo daw ula nay man kyo yan paluko.
4 Iling tan ame na batasan tak kami i mga ittaw na papili ta Dyos para saligan din ta pagsugid ta miad na balita. Ame na tuyo ta pagwali para kanen an malipay ki kami, dili para malipay mga ittaw an. Nalam gid kanen an daw ino naan ta ame na isip.
5 Nlaman din daw nlaman nyo man na kan-o na gawali kay ki kyo, ula kay gadayaw-dayaw ki kyo para batunon nyo ame na mga patudlo daw ula nay man kyo yan paluko para ta ame na kaugalingen.
6 Ta ame na pagwali ame na tuyo dili para dayawen kay nyo o dayawen kay ta duma na mga ittaw. Bisan may katengdanan kay na mga apustulis Cristo, na naan kay kan-o ki kyo, ula nay pabetang naan ta

* **2:2** Naan ta Mga Binuatan 16:11-40 pwidi nyo mabasa parti ta mga inagian Pablo naan ta Filipos daw naan ta Mga Binuatan 17:1-9 parti ta mga inagian din naan ta Tesalonica.

ame na isip mga pribiliyo ta ame na katengdanan.
7 Ta ame na pagtratar ki kyo, miad kay na paryo ta inay na gasagod ta iya na mga bata.
8 Tenged ta bakod nay na gugma ki kyo, nalipay kay na gatudlo ki kyo ta miad na balita na alin ta Dyos. Dili nang nyan, gatabang kay man ki kyo ta bisan ino na paagi tak papalangga nay kyo yan.
9 Mga utod nay, nlaman ko na nademdeman nyo daw ino ame na pagpangabellay kan-o na naan kay pa ki kyo. Adlaw daw kilem gaubra kay para ta ame na mga kinanglanen tak dili kay miag na mangayo ki kyo mintras na gatudlo kay ki kyo parti ta miad na balita na alin ta Dyos.
10 Nlaman ta Dyos daw nlaman nyo man na naan kay kan-o dyan, dayad ame na batasan. Ula kay gabuat ta malain ki kyo na mga gatuo, pirmi usto ame na buat daw ula kaw man may masaway ki kami.
11 Nlaman nyo man na ame na pagtratar ta kada isya ki kyo paryo ta amay na galaygay naan ta iya na mga bata. Gapalig-en kay ta inyo na nakem daw gatabang kay man ki kyo para malipay inyo na nakem. Gaambal kay man
12 na dapat sunuron nyo batasan na liag ta Dyos tak kyo yan mga ittaw na kabaton ta upurtunidad na paatag din na isya kaw man ta mga ittaw na padumalaan din na magduma ki kanen daw makala pa gid kanen an naan ta mabot na adlaw.
13 Pirmi kay gapasalamat ta Dyos tenged kan-o na namatian nyo miad na balita na alin ki kanen na pasugid nay ki kyo, pabaton nyo na matuod na naan alin ta Dyos ame na ambal, dili naan alin ta mga ittaw. Pamatuod na alin gid ki kanen tak kyo yan na gatuo padayon na gabago inyo na batasan tenged ta inyo na pagpati ta miad na balita.
14 Mga utod nay, nlaman ta mga ittaw na gapati kaw gid ta miad na balita tak kyo yan paryo ta mga gatipon-tipon na mga ittaw na iya ta Dyos naan ta Judea na mga gatuo man ki Jesu-Cristo. Bilang mga gatuo, naagian nyo mga kabellay tenged ta mga kasimanwa nyo na dili-Judio na gakuntra ki kyo paryo ta naagian ta mga gatuo naan ta Judea tenged ta iran na mga kasimanwa na Judio na gakuntra ki danen.
15 Anay pa sa, mga Judio mga gapatay an ta mga manugsugid ta kabebet-en ta Dyos daw mga Judio man tenaan na Ginuo Jesus pasintinsyaan ta kamatayen. Mga Judio man anduni tenaan na papalin kay naan ta tama na mga lugar na naan kay dya gawali. Mga Judio na gabuat ta mga malain na iling tan, ula nalipay Dyos an ki danen. Anduni, mga Judio an na ula gatuo ki Cristo, paryo na tanan na mga ittaw pakuntra danen
16 tak na gawali kay parti ki Cristo naan ta mga dili-Judio para magtuo daw maluwas alin ta silot ta iran na mga sala, mga Judio an na ula gatuo gatingwa na mapegengan kay. Iling tan, gadugang na gadugang mga sala ta mga Judio asta iran na mga sala paryo gantangan na panno daw dapat en kalisen. Anduni, gilek gid Dyos an ki danen daw sigurado na maageman danen silot na alin ki kanen.

Liag Danen Pablo Na Miling Isab Naan Ta Tesalonica

17 Mga utod nay, na papalin kay dyan ta mga ittaw na gakuntra ki kami, sikad gid ame na kasebe tenged gulpi kay pabelag ki kyo na ame na nabatyagan paryo ta nabatyagan ta bata na gulpi pabelag naan ta iya na ginikanan. Ula nang lugay pagtapos ta pagpalin ki kami, gatingwa kay gid na magkitaay ki isab tak nidlaw kay gid ki kyo. Bisan ula kay dyan anduni na duma ki kyo, ame na nakem naan pa man gyapon ki kyo.
18 Nlaman nyo gid na liag nay na malik dyan ki kyo. Yaken mismo gatingwa gid ta pila na bisis na miling inta dyan, piro papegengan a Satanas.

19 Simpri gusto nay na magsud-o ki
kyo isab tak kyo yan ame na paglaem
daw kalipay tenged sigurado kay na
maglig-en pa gid inyo na pagtuo.
Naan ta adlaw na ate na Ginuo Jesus
mabot daw kiten i tanan magtubang
ki kanen, may mabaton kay na dayad
na bales alin ki kanen tenged ta ame
na ubra na gapalig-en ta inyo na pag-
tuo tak kyo yan pamatuod na dayad
ame na ubra na paryo kaw ame na
primyo na kuruna.†
20 Tenged ki kyo, gadayaw kay ta
Dyos daw nalipay kay.

3

1 Gani, na dili nay en maagwanta
ame na pung-aw ki kyo, kami Silas
daw Timoteo gadisisyon na miad pa
daw yaken daw Silas nang magpa-
bilin naan ta Atenas
2 daw Timoteo an pailingen nay
dyan ki kyo. Kanen ate na utod ki
Cristo na duma nay man ta pagsirbi
ta Dyos paagi ta pagsugid ta miad
na balita parti ki Cristo. Papail-
ing nay dyan kanen an ki kyo para
magpalig-en ta inyo na pagtuo daw
magpabiskeg ta inyo na nakem
3 aged magpadayon kaw man
gyapon ta inyo na pagtuo bisan
naagian nyo tama na mga kabellay.
Nlaman nyo gid na naan daan ta
plano ta Dyos na kiten na mga gatuo
maagian ta iling tan tenged ta ate na
pagtuo.
4 Na naan kay pa kan-o dyan na
duma ki kyo, gaambal kay daan na
kiten na mga gatuo maagian ta mga
kabellay. Anduni, naagian nyo en
daw nlaman nyo man na matuod
ame na paambal ki kyo.
5 Tenged ta mga kabellay na naa-
gian nyo, sikad gid ake na pag-isip
para ki kyo tak daw matintar kaw
Satanas na dili kaw magpadayon ta
inyo na pagtuo, ula pulos ame na
pagpangabellay ta pagsugid ta miad
na balita ki kyo. Tenged na dili ko
en magwanta na magtagad ta balita
parti ki kyo, papailing ko nang en
Timoteo ki kyo aged mlaman ko daw
gapadayon kaw ta inyo na pagtuo.

Kalipay Danen Pablo Tenged Ta Balita Timoteo Parti Ta Mga Gatuo Naan Ta Tesalonica

6 Anduni bag-o nang gabot Timo-
teo na naan galin dyan ki kyo daw
nalipay kay gid ta dayad din na balita
parti ki kyo na kyo yan gapadayon
ta inyo na pagtuo daw gagugmaay
kaw man. Gasugid man kanen an
na pirmi kaw gademdem ki kami
na may kalipay daw liag nyo gid na
magkitaay ki isab tak nidlaw kaw gid
ki kami na yon man ame na liag na
magkitaay ki.
7 Gani, mga utod nay, bisan naku-
lian kay ta ame na pagwali daw naa-
gian nay mga kabellay tenged ta mga
gakuntra, biskeg pa man gyapon ame
na nakem tak nlaman nay na terek
gid inyo na pagtuo ta Ginuo.
8 Daw magpadayon kaw ta inyo na
pagtuo, malipay kay gid.
9 Na gapangamuyo kay, bakod gid
ame na pagpasalamat ta Dyos tak
nalipay kay gid tenged ki kyo.
10 Adlaw daw kilem, gapangamuyo
kay gid na daw pagbeet ta Dyos mil-
ing kay dyan ki kyo na magkitaay
ki isab daw magtudlo kay man aged
maglig-en pa gid inyo na pagtuo.
11 Anduni, kabay pa na Dyos an na
ate man na Amay, kanen mismo daw
ate na Ginuo Jesus mag-atag ki kami
ta upurtunidad na miling kay dyan ki
kyo.
12 Kabay pa man na tabangan kaw
ta Ginuo aged magdugang pa gid
inyo na paggugmaay ta kada isya
daw inyo man na paggugma naan ta
tanan na mga ittaw paryo ta ame na
paggugma ki kyo.

† **2:19** Kuruna na pasambit naan ta birsikulo disi-nuibi pabuat alin ta daon daw bulak daw pabetang naan ta ulo ta mga manug-ampang na gadaag bilang iran na primyo. Beet ambalen Pablo na mga gatuo an naan ta Tesalonica paryo papabugal na primyo na atag ki kanen daw ki danen man Silas daw Timoteo tenged ta iran na pagpangabellay ta iran na pagsirbi ta Dyos.

13 Kabay pa man na Ginuo an
magpalig-en ta inyo na pagtuo aged
naan ta adlaw ta iya na pag-abot na
duma ki kanen tanan din na mga
ittaw, ula may masaway ki kyo naan
ta tubangan ta Dyos na ate man na
Amay tak pirmi kaw gatuman ta iya
na liag.

4

Ambal Pablo Parti Ta Batasan Na Makapalipay Ta Dyos

1 Mga utod nay, na naan kay dyan
kan-o, gatudlo kay ki kyo parti ta pag-
sunod ta batasan na makapalipay ta
Dyos daw pasunod nyo man ame na
patudlo. Anduni tenged ta kateng-
danan na atag ta Ginuo Jesus ki kami,
gapangabay kay gid ki kyo na mag-
prusigir kaw pa gid ta inyo na buat na
makapalipay ta Dyos.
2 Iling tan ame na pangabay tak
sigurado kay na ula kaw nalipat ta
ame na patudlo na alin gid ki Ginuo
Jesus.
3 Liag ta Dyos na inyo na batasan
igo ta mga ittaw na iya gid. Gani, dili
kaw magbuat ta malaw-ay ta panan-
aw ta Dyos.
4 Kada isya ki kyo dapat malam
magpegeng ta iya na kaugalingen na
daw ino buaten din igo ta liag ta Dyos
daw miad man naan ta panan-aw ta
mga ittaw.
5 Dapat na dili kaw magsunod ta
mga liag nyo an na malain paryo ta
mga ittaw na ula gapati ta Dyos.
6 Likawan nyo gid malaw-ay na
mga buat aged ula bisan kino ki kyo
makasala kuntra ta iya na mga utod
ki Cristo. Gapaandam kay gid ki kyo
kan-o pa na silutan ta Dyos mga it-
taw na gabuat ta malaw-ay ta iya na
panan-aw.
7 Dili kaw magbuat ta malain na
iling tan tak kiten i mga napili ta Dyos
na magtuman ta iya na liag. Ula ki
papili para magbuat ta makagayya.
8 Gani, bisan kino na ula gatuman
ta tudlo ko i, dili yaken pasikway din.
Iya an na pasikway Dyos na gaatag
ki kiten ta Dyos Ispiritu Santo aged
kiten magtuman ki kanen.
9 Parti ta paggugmaay ta kada isya
bilang mga mag-utod ta pagtuo, dili
en kinanglan na iambal ko pa ki kyo
naan ta sulat ko i tak patudluan kaw
en ta Dyos na maggugmaay kaw
10-11 daw yon gid pabuat nyo tak
pagugma nyo tanan na mga utod ki
Cristo na naan ta bilog na Macedonia.
Piro, mga utod nay, ame i na palaygay
anduni paryo man gyapon ta patudlo
nay kan-o ki kyo na dapat maggug-
maay kaw pa gid, tingwaen nyo na
pirmi dayad inyo na pagdumaay, dili
kaw sali ta pasilabet ta pangabui ta
duma daw dapat kada isya ki kyo
mangita ta iya na pangabuian.
12 Dapat iling tan inyo na buaten
aged tauron kaw ta mga ittaw na
ula gatuo tenged ta dayad nyo na
batasan daw dili nyo man kinanglan
na magsalig ta duma na mga ittaw
para ta inyo na pangabuian.

Tudlo Pablo Parti Ta Mga Matabo Ta Pag-abot Ginuo Jesus

13 Mga utod nay, anduni liag nay
na mlaman nyo kamatuuran an parti
ta mga gatuo na napatay en aged dili
kaw masebean ta miad paryo ta mga
ittaw na ula gasalig ta Dyos.
14 Tenged gapati ki na Jesus nap-
atay daw nabannaw, gapati ki man
na naan ta adlaw na mabot Jesus
para mag-ukom ta tanan na mga it-
taw, mga ittaw na napatay na gatuo
ki Jesus bannawen ta Dyos daw dleen
naan ki Jesus naan ta kalangitan.
15 Yi na tudlo nay ki kyo alin ki
Ginuo Jesus: Naan ta adlaw na mabot
kanen, kiten i na mga gatuo na bui
pa ta yon man na adlaw dili ki muna
na magsugat ki kanen kaysa ta mga
gatuo ya na napatay en.
16 Ta iya na pag-abot, magpababa
kanen alin ta langit daw magsinggit
kanen ta iya na sugo na mabannaw
mga napatay dengngan ta ambal ta
manugdumala na angil daw dengn-
gan man ta tunog ta trumpita ta Dyos.

Una na matabo, danen ya na mga gatuo na napatay en mabannaw
17 daw sunod, kiten na mga bui pa ta yon man na adlaw gulpi kamangen na tipunon duma ki danen na nabannaw daw kiten i dleen duma ki danen naan ta mga panganod na magsugat ta Ginuo naan ta kalangitan. Umpisa ta yon gid na uras na magsugat ki ta Ginuo, kiten i magduma ki kanen asta ta ula katapusan.
18 Ipademdem nyo ta kada isya ame i na tudlo aged mga nasebean an mapalipay nyo.

5

1 Mga utod nay, dili en kinanglan na magsulat a pa parti ta adlaw na mabot Ginuo an
2 tak nlaman nyo gid na mabot kanen an ta adlaw na ula papaabot ta mga ittaw paryo ta pag-abot ta manakaw naan ta kilem.
3 Naan ta timpo na mabot en Ginuo, mga ittaw na ula gapati ta Dyos salig danen na tanan lineng daw ula adlekan. Piro, ta yon man na adlaw ta pag-abot ta Ginuo, gulpi nang mabot ki danen silot na alin ta Dyos paryo ta gulpi nang abot sakit ta gettek ta isya na manugbata en daw ula bisan isya ki danen na makalikaw ta silot.
4 Piro kyo yan a na mga utod nay, naan ta adlaw na Ginuo an mabot, dili kaw magulpian paryo ta ittaw na nagulpian ta pag-abot ta manakaw tak dili kaw en mga ittaw na “naan ta delem” paryo ta mga ittaw na ula gasunod ta Ginuo.
5 Anduni kyo yan tanan na mga gasunod ki kanen mga ittaw na “naan ta pawa” daw “naan ta adlaw”. Kiten i dili en mga ittaw na “naan ta kilem” o mga ittaw na “naan ta delem”.
6 Gani, dapat pirmi ki anda ta pag-abot ta Ginuo daw dapat ambligan ta man ate na batasan na pirmi ki magpegeng ta ate na kaugalingen na paryo ki ta mga ittaw na bugtaw daw naan ta igo na isip. Dapat dili ki magparyo ta mga ittaw na ula gatuo tak ula naan ta iran na isip pag-abot an ta Ginuo na danen an paryo ta gatunuga.
7 Di' ba ta kilem mga ittaw gatunuga daw ta kilem man mga ittaw gainem asta na naingaw?
8 Piro, kiten i a dili iling tan tak kiten mga ittaw na “naan ta adlaw”. Gani, dapat ambligan ta ate na batasan na magpegeng ta ate na kaugalingen paagi na padayon ki na gatuo daw gagugmaay ta kada isya daw gasalig na maluwas ki alin ta silot na ula katapusan. Daw iling tan na mag-amblig ki ta ate na batasan, paryo ki ta sundalo na gaamblig ta iya na kaugalingen paagi ta pagsuot ta pangsagang ta iya na lawa daw pagsuot ta kalo na ilmit.
9 Na kiten i pabuat ta Dyos na iya na mga ittaw, dili din tuyo na maageman ta silot na ula katapusan. Tuyo din an na luwasen ki din alin ta silot na ula katapusan paagi ta ate na Ginuo Jesu-Cristo.
10 Napatay Ginuo Jesus para ki kiten aged naan ta adlaw na kanen an mabot, bisan daw napatay ki en o bui ki pa, kiten i magduma ki kanen asta ta ula katapusan.
11 Gani, paryo ta inyo na buat anduni, magpadayon kaw gid na magpalig-en ta inyo na pagtuo daw magtabangay kaw na magpalipay ta kada isya.

Katapusan Ta Yi Na Sulat

12 Mga utod nay, gapangabay kay na iatag nyo pagtaod naan ta mga ittaw na gapangabellay para ta inyo na kayaran. Tenged ta katengdanan na paatag ta Ginuo ki danen, gapanguna danen daw galaygay ki kyo parti ta inyo na pagsunod ta Ginuo.
13 Tenged ta iran na ubra para ki kyo, tauron nyo gid danen an daw gugmaen. Gapangabay kay man ki kyo na tingwaen nyo na pirmi malineng inyo na pagdumaay.
14 Mga utod nay, galaygay kay ki kyo na ambalan nyo gid mga paryo nyo an na gatuo na dili miag mubra

na dapat danen an mag-ubra para ta iran na pangabuian. Duma man na mga gatuo na galuya iran na nakem tabangan nyo na malipay iran na nakem para masarangan danen daw ino iran na prublima. Tabangan nyo man duma an na dili pa lig-en iran na pagtuo daw dili pa usto iran na pagsunod ta batasan na igo ta mga gatuo. Dapat langkawen nyo inyo na pasinsya naan ta tanan.

15 Daw may ittaw na magbuat ta malain ki kyo, dili kaw magbales. Magtingwa kaw pirmi na magbuat ta miad naan ta kada isya daw naan man ta tanan na mga ittaw na ula gatuo.

16 Dapat pirmi kaw malipay,

17 pirmi mangamuyo

18 daw magpasalamat ta Dyos maskin ino inyo na naagian tak iling tan na mga buat igo ta liag ta Dyos para ki kyo na sakep ki Jesu-Cristo.

19 Dili nyo kuntraen daw ino liag an ta Dyos Ispiritu Santo na buaten nyo tak daw kuntraen nyo, paryo na apoy an pabubuan nyo ta waig.

20 Dili nyo isipen na ula pulos patudlo ta mga ittaw alin ta mga papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo ki danen.

21 Daw may mga ittaw na magambal na iran na patudlo alin ta Dyos Ispiritu Santo, dapat na matian nyo ta usto daw isipen gid anay aged mlaman nyo daw matuod na alin ki kanen iran an na patudlo. Mga patudlo na matuod na alin ki kanen, tumanen nyo.

22 Piro, daw ino na mga patudlo na malain, dili nyo tumanen.

23 Dyos na gaatag ta katawwayan ta ate na kabui, kabay pa na baguon kaw din aged sunuron nyo gid batasan na igo ta mga ittaw na iya gid. Beet ambalen na paagi ta iya na tabang ki kyo, bilog nyo na kabui, tanan nyo na paisip daw tanan nyo man na pabuat makapalipay ki kanen aged ula may masaway ki kyo naan ta adlaw na ate na Ginuo Jesu-Cristo mabot na mag-ukom ta tanan.

24 Kanen na gaatag ki kyo ta upurtunidad para buaten na iya na mga ittaw na magsunod ta batasan na igo ta iya na liag, sigurado na kanen man magtabang ki kyo para batasan nyo igo ta iya na liag tak masaligan gid kanen an.

25 Mga utod nay, pangamuyuan kay nyo.

26 Ipakamusta kay nyo naan ta tanan na mga utod ki Cristo na papakita nyo inyo na pagpalangga bilang mag-utod ki Cristo.

27 Tenged ta ake na katengdanan na atag ta Ginuo, gapangabay a ki kyo na basaen nyo yi na sulat naan ta tanan na mga utod ki Cristo.

28 Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran na alin ta ate na Ginuo Jesu-Cristo.

Pangarwa Na Sulat Pablo Para Ta Mga Taga-Tesalonica

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Pangarwa Na Tesalonica

Yi na libro pasulat Pablo para ta mga ittaw naan ta syudad Tesalonica na mga gatuo ki Cristo. Tuyo Pablo ta pagsulat ta pangarwa din na sulat ki danen para magsaysay ki danen parti ta mga ula danen naintindian naan ta una din na sulat parti ta pag-abot Jesus alin ta langit. Naan man ta Tesalonica may mga gatudlo parti ta pag-abot ta Ginuo, piro iran na tudlo dili paryo ta tudlo Pablo tak ambal danen na abot kon en Ginuo an. Tenged ta iran na tudlo, gagulo isip ta mga gatuo parti ta pag-abot ta Ginuo daw yon man tenaan na mga gatuo an ula gaintindiay.

Naan ta yi na libro ambal Pablo na dili matuod tudlo na abot en Cristo an. Gasaysay Pablo na ula pa gabot Cristo tak bag-o mabot kanen an, mabot anay timpo na tama gid na mga ittaw magsikway daw magkuntra ta Dyos daw magpakita man isya na ittaw na malain gid ta tanan na magkuntra ta Dyos.

Ambal Pablo ta mga gatuo naan ta Tesalonica na maskin ino na mga kabellay maagian danen tenged ta mga ittaw na gakuntra ki danen, kinanglan na magpadayon danen an ta iran na pagtuo. Ambal din pa na dapat danen an tanan mag-ubra para ta iran na kaugalingen na pangabuian paryo ki Pablo daw iya na mga duma. Dapat man na dili danen mataka ta pagbuat ta mga miad. Papademdem din na ta pag-abot Ginuo Jesus, sigurado na silutan ta Dyos mga ittaw na gakuntra ta miad na balita parti ki Cristo, piro mga gapati an a, danen an luwasen din alin ta silot na ula katapusan.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Pangarwa Na Tesalonica

1. Pagpangamusta alin ki Pablo daw iya na mga duma (1:1-2)
2. Pagpasalamat danen Pablo naan ta Dyos (1:3-12)
3. Mga matabo bag-o mabot Jesus (2:1-12)
4. Lig-en na pagtuo (2:13-17)
5. Pagpangabay danen Pablo (3:1-5)
6. Paandam naan ta mga dili miag mag-ubra (3:6-15)
7. Katapusan ta yi na sulat (3:16-18)

Pagpangamusta Alin Ki Pablo Daw Iya Na Mga Duma

1 Yaken i Pablo daw ake na mga duma Silas daw Timoteo gapangamusta ki kyo naan ta syudad Tesalonica na mga gatipon-tipon na gatuo na yon man mga ittaw na iya ta Dyos na ate na Amay daw iya man Ginuo Jesu-Cristo.

2 Kabay pa na mabaton nyo mga kaayaran daw katawwayan na alin ta Dyos Amay daw alin ki Ginuo Jesu-Cristo.

Pagpasalamat Danen Pablo Naan Ta Dyos

3 Mga utod nay, dapat nang gid na pirmi kay magpasalamat ta Dyos tenged ki kyo. Igo na magpasalamat kay tak galig-en pa gid inyo an na pagtuo ki Cristo daw gadugang pa gid inyo na paggugmaay ta kada isya.

4 Tenged ta inyo na pagtuo daw paggugmaay, padayaw nay kyo yan naan ta mga gatipon-tipon na mga ittaw na iya ta Dyos naan ta duma na mga lugar. Ambal nay ki danen na nasarangan nyo mga pagpangabot ta mga gakuntra ki kyo daw mga kabellay na naagian nyo. Ambal nay man na bisan iling tan inyo na mga naagian, padayon kaw man gyapon na gatuo.

5 Tenged padayon kaw man gyapon na gatuo, ipakita ta Dyos na matareng kanen an ta iya na pag-ukom ta mga ittaw daw kino matareng daw dili matareng tak naan ta adlaw ta iya na pag-ukom pamatuuran din na igo na kyo yan

isya man ta mga ittaw na magduma ki kanen naan ta iya na kaarian asta ta ula katapusan. Nlaman ta na anduni naagian nyo mga kabellay tak may mga gakuntra ki kyo tenged kyo yan mga sakep ta iya na pagdumala.
6 Mga ittaw an na gakuntra ki kyo, sigurado gid na danen an paagemen ta Dyos ta mga kabellay tak para ki kanen igo na silutan din mga ittaw na danen tenaan na naagian nyo mga kabellay.
7 Para ki kanen igo man na kiten na mga pakuntra danen tagan ki din ta katawwayan na dili ta en maagian pa mga kabellay. Iling tan matabo na danen an silutan din daw kiten i a tagan ta katawwayan naan ta adlaw na mabot Ginuo Jesus na magpakita daw makala ta tanan daw kino gid kanen an. Ta iya na pag-abot alin ta langit, duma ki kanen iya na mga angil na may bakod na gaem
8 daw palibutan kanen an ta apoy na gadaba-daba. Silutan din tanan na mga ittaw na gasikway ta Dyos daw ula gapati ta miad na balita parti ki kanen na ate na Ginuo Jesus.
9 Maageman danen silot na ula katapusan na belag danen an ta Ginuo na yon man dili danen makailing ta lugar na naan dya pirmi makita na bakod gid iya na gaem.
10 Naan gid ta adlaw na kanen an mabot, iya na mga ittaw na yon man mga gatuo ki kanen, dayawen danen kanen an daw magtingala gid danen an tenged ta bakod din na gaem. Labet kaw man ki danen na magdayaw ki kanen tak gapati kaw ta ame na pagpamatuod parti ki kanen.
11 Gani, pirmi kay gapangamuyo para ki kyo na padayon na bag-uon kaw ta Dyos aged batasan nyo igo ta mga ittaw na kabaton ta upurtunidad na paatag din na buaten na iya na mga ittaw. Gapangamuyo kay man na kanen na makagagaem magtabang ki kyo aged mabuat nyo mga miad an na liag nyo buaten na yon man mga liag nyo buaten tenged ta inyo na pagtuo.
12 Iling tan ame na pangamuyo aged ate na Ginuo Jesus dayawen ta mga ittaw tenged ki kyo na gasunod ki kanen daw kyo yan dayawen din man. Nlaman nay na ame na pangamuyo sabaten sunod ta dayad na kabebet-en ta ate na Dyos daw Ginuo Jesu-Cristo.

2

Mga Matabo Bag-o Mabot Jesus

1 Mga utod nay, anduni may laygay kay ki kyo parti ta pag-abot ta ate na Ginuo Jesu-Cristo daw pagtipon ki kiten tanan na mga gatuo aged magduma ki kanen.
2 Dapat na dili maggulo inyo na isip daw dili kaw man mataranta tenged ta mga sugid ta mga ittaw parti ta pag-abot ta Ginuo. Ambal danen na abot en adlaw an na mabot Ginuo para mag-ukom ta tanan na mga ittaw, piro iran na ambal dili matuod. Bisan ambalen pa danen na iran an na pasugid alin kon ki kami na gasaysay kay ta mga papaintindi ta Dyos o gawali o alin ta ame na mga sulat, dapat na dili kaw man gyapon mapati.
3 Mag-amblig kaw na dili kaw danen maluko parti daw kan-o mabot Ginuo an bisan ino pa iran na ambalen. Nlaman ta na ula pa gabot Ginuo tak bag-o mabot kanen an, mabot anay timpo an na tama gid na mga ittaw magsikway daw magkuntra ta Dyos. Ta yon man na timpo, magpakita isya na ittaw na malain gid ta tanan na magkuntra ta Dyos. Sigurado gid na mabot adlaw na maageman din silot na ula katapusan.
4 Daw kanen an na malain gid magpakita, kuntra din Dyos an daw maskin kino na paumaw na dyos daw tanan pa na pasimba ta mga ittaw. Padatasen din man iya na kaugalingen labaw ki danen. Yon na magselled kanen naan ta Balay Ta Dyos daw mungko dya na ipakala din iya na kaugalingen naan ta mga ittaw na kanen kon an Dyos.

5 Sigurado a na ula kaw nalipat ta
ake na patudlo kan-o ki kyo na naan
a pa duma ki kyo parti ta ittaw an na
malain gid ta tanan na magkuntra ta
Dyos.
6 Nlaman nyo daw ino gapegeng
ki kanen anduni aged dili magpakita
asta mabot uras na patirmino ta
Dyos.
7 Anduni gapadayon pa Satanas ta
pagbetang din naan ta isip ta mga it-
taw na danen an magkuntra ta Dyos,
piro pabuat din nang anay ta sikrito
tak paryo ta paambal ko, may gape-
geng ta ittaw an na malain gid ta
tanan daw mintras dili pa kaman-
gen gapegeng an ki kanen, dili din
mabuat na magpakita kanen ta iya
na kaugalingen.
8 Ta adlaw na mabot na gapegeng
an kamangen, ittaw an na malain gid
ta tanan magpakita en ta iya na kau-
galingen daw makala ta tanan daw
kino gid kanen an. Piro, ta adlaw na
Ginuo Jesus mabot daw magpakita,
pirdien ta Ginuo daw kamangan ta
gaem ittaw ya na malain gid ta tanan
paagi nang ta pag-ambal ta Ginuo.
9 Piro, bag-o mabot Ginuo, ittaw ya
na malain gid ta tanan, mabot ka-
nen ya na may gaem alin ki Satanas
na kanen magbuat ta tama na mga
katingalaan na pamatuod na kanen
an may bakod na gaem aged magpati
mga ittaw na iya na gaem alin ta
Dyos.
10 Lukuon din man mga ittaw ta
bisan ino na paagi na malain. Mga
ittaw na maluko din danen an mga
sintinsyaan en ta silot na ula katapu-
san. Silutan danen an tenged dili da-
nen miag na magpati ta kamatuuran
parti ki Jesus. Daw patian inta danen,
maluwas danen an alin ta silot.
11 Piro, tenged dili danen mapati
ta kamatuuran parti ki Cristo, danen
an paagemen ta Dyos na danen an
lukuon pa gid aged magpati ta tudlo
na dili matuod.
12 Yi tenaan na sintinsyaan ta Dyos
mga ittaw: Dili danen an miag mag-
pati ta kamatuuran parti ki Cristo
daw nasadyaan pa gid ta pagbuat ta
malain.

Lig-en Na Pagtuo

13 Mga utod nay na papalangga ta
Ginuo, dapat nang gid na pirmi kay
magpasalamat ta Dyos tenged ki kyo.
Gapasalamat kay tak papili kaw na
isya man ta mga ittaw na una na
paluwas din alin ta silot paagi ta
pagbag-o ki kyo ta Dyos Ispiritu Santo
na buaten kaw na mga ittaw na iya ta
Dyos daw gapati kaw man ta kamatu-
uran parti ki Cristo.
14 Paagi ta ame na pagsugid ki
kyo ta miad na balita parti ki Cristo,
paatag ta Dyos ki kyo upurtunidad an
na maluwas kaw daw isya kaw man
ta mga ittaw na magduma ta ate na
Ginuo Jesu-Cristo daw makala pa gid
kanen an naan ta mabot na adlaw.
15 Gani mga utod nay, magpadayon
kaw ta lig-en nyo na pagtuo daw tu-
manen nyo pirmi mga tudlo Jesus na
ame man na patudlo ki kyo kan-o na
naan kay dyan daw ta ame na sulat ki
kyo.
16 Anduni, kabay pa na tabangan
kaw pirmi ta ate na Ginuo Jesu-Cristo
daw Dyos na ate na Amay. Pagugma
ki din daw tenged ta dayad din na
kabebet-en gapadayon kanen asta ta
ula katapusan na gaatag ki kiten ta
biskeg na nakem para masarangan
ta maskin ino ate na maagian daw
gapabiskeg man ta ate na pagsalig
na mabaton ta pa mga dayad din na
patagana para ki kiten.
17 Kabay pa na magpadayon kanen
na magpalig-en ta inyo na nakem
daw tabangan kaw din aged pirmi
miad tanan nyo na mga buat daw
ambal.

3

Pagpangabay Danen Pablo

1 Anduni, mga utod nay, gapangabay
kay ki kyo na mangamuyo kaw para
ki kami na tabangan kay ta Dyos para
padayon na mapalapta nay miad an
na balita parti ta Ginuo naan ta tama
na mga lugar daw para man tama pa

gid na mga ittaw magpati paryo ki kyo.
2 Mangamuyo kaw man na luwasen kay ta Dyos alin ta mga ittaw na sikad malain tak dili tanan na mga ittaw gatuo man ta Ginuo na paryo ki kiten.
3 Nlaman nay na tenged Ginuo an masaligan, palig-enen din inyo na pagtuo daw ambligan kaw din man para dili kaw madala ta mga tintar Satanas.
4 Gasalig kay man na anduni pirmi Ginuo an gatabang ki kyo ta inyo na pagtuman ta ame na sugo daw gasalig kay man na magpadayon kaw pa gid ta pagtuman.
5 Kabay pa na ipaintindi ki kyo ta Ginuo Jesus bakod na gugma ta Dyos ki kyo na iya na mga ittaw daw ipademdem din man ki kyo na kanen na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari* gapadayon ta iya na pagtuman ta liag ta Dyos bisan pa na naagian din tama na mga kabellay.

Paandam Naan Ta Mga Dili Miag Mag-ubra

6 Mga utod nay, tenged ta katengdanan na atag ta ate na Ginuo Jesu-Cristo ki kami, gasugo kay ki kyo na dili kaw magduma ta mga utod ta ki Cristo na dili miag mag-ubra para ta iran na pangabuian daw ula man gatuman ta mga patudlo Jesus na ame man na patudlo ki kyo.
7 Nlaman nyo gid na dapat nyo sunuron ame na batasan tak na naan kay pa dyan ki kyo, gapangabellay kay ta pag-ubra para ta ame na pangabuian.
8 Ula kay gakaan na gapalibri nang. Adlaw daw kilem gaubra kay gid aged may pangabuian kay tak dili nay gusto na mangayo naan ta bisan kino ki kyo ta ame na mga kinanglanen.
9 Bisan may matareng kay na mangayo ta ame na mga kinanglanen, ula kay gangayo tak liag nay na magsunod kaw ki kami na kyo yan mag-ubra man para ta inyo na pangabuian.
10 Na naan kay dyan kan-o, pasugo nay kyo yan ta pila bisis na bisan kino na dili miag na mag-ubra, dapat dili kanen magpaabot na tagan kanen an ta pagkaan.
11 Gasulat kay ki kyo ta iling tan tak nabalitaan nay na duma ki kyo iran na ugali dili miag mag-ubra para ta iran na pangabuian. Sikad magpasilabet danen an ta pangabui ta duma, piro dili sigkat mag-ubra para ta iran na pangabuian.
12 Tenged ta katengdanan na paatag Ginuo Jesu-Cristo ki kami, kyo yan na mga dili miag mag-ubra, gaambal kay gid ki kyo na kinanglan bag-uon nyo inyo na ugali. Dili kaw en magpasilabet ta duma. Dapat mangita kaw ta inyo na kaugalingen na pangabuian.
13 Piro, kyo yan na mga utod nay na sigkat mag-ubra, dili kaw mataka ta pagbuat ta mga miad.
14 Daw kino dili miag magtuman ta ame na tudlo naan ta yi na sulat, tandaan nyo kanen an. Dili kaw magduma ki kanen aged magayya kanen an.
15 Piro, dili nyo kanen an bilangen na kuntra. Ambalan nyo kanen an bilang utod nyo ki Cristo.

Katapusan Ta Yi Na Sulat

16 Anduni, kabay pa na Ginuo na alinan ta katawwayan ta ate na kabui, pirmi mag-atag ta katawwayan ki kyo bisan ino inyo na kaimtangan. Kabay pa na kyo tanan pirmi ubayan ta Ginuo.
17 Naan ta katapusan i ta yi na sulat yaken en mismo na Pablo magsulat ta ake i na pagpangamusta. Kamusta kaw! Naan ta tanan ko na sulat, gasulat a ta iling ti aged mapamatuuran na yi ake gid na sulat.†

* **3:5** Pwidi nyo mabasa parti ta *Pinili Ta Dyos Na Mag-ari* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. † **3:17** Na gasulat Pablo naan ta mga gatuo, iling ti iya na pabuat: Gapasulat kanen ta ittaw na gatabang ki kanen. Piro, naan ta katapusan ta mga sulat, kanen mismo gasulat aged mlaman ta mga ittaw na magbasa na sulat ya alin gid ki kanen.

18 Kabay pa na kyo tanan, mabaton
nyo mga kaayaran na alin ta ate na
Ginuo Jesu-Cristo.

Una Na Sulat Pablo Para Ki Timoteo

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Una Na Sulat Pablo Para Ki Timoteo

Yi na libro pasulat Pablo para ki Timoteo na gadumala ta mga gatipon-tipon na gatuo naan ta syudad Efeso. Timoteo an taga-Listra na isya na banwa na sakep ta prubinsya Pisidia. Iya na inay Judio daw iya na amay Griego. Bag-o kanen gaumpisa ta pagdumala ta mga gatuo, gaduma kanen daw gatabang ki Pablo ta pagsugid ta miad na balita parti ki Cristo. Timoteo an palangga gid Pablo na paryo iya na bata. Seled ta tallo taon gaduma Timoteo ki Pablo na miling naan ta mga gatipon-tipon na gatuo ta lain-lain na mga banwa asta na sarang en Timoteo na magdumala ta mga gatipon-tipon na gatuo. Paglambay ta mga taon na gaduma kanen ki Pablo, papadala kanen an naan ta Efeso para magdumala ta mga gatipon-tipon na gatuo na naan dya.

Naan ta yi na libro may tallo na impurtanti na tupiko: Una na tupiko, pagpaandam Pablo ki Timoteo parti ta mga ittaw na gatudlo ta dili matuod naan ta mga gatuo, labi en gid naan ta Efeso.

Pangarwa na impurtanti na tupiko naan ta yi na libro, pagtudlo Pablo parti ta pagdumala ta mga gatipon-tipon na gatuo daw parti man daw ino dapat buaten danen naan ta iran na pagtipon aged dayad iran na pagsimba ta Dyos. Gasaysay man kanen daw ino igo na batasan ta mga gatuo na tagan ta katengdanan na magpanguna ta mga gatuo o magta-bang ta pag-asikaso ta mga gatuo.

Pangallo na impurtanti na tupiko naan ta yi na libro, pagtudlo Pablo daw ino paagi na Timoteo magsirbi ta usto ki Jesu-Cristo daw ino man igo na pagtratar Timoteo naan ta lain-lain na mga gatuo paryo ta mga mama daw bai na mas may idad pa ki kanen daw mga mama daw bai na bata pa ki kanen.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Una Na Sulat Pablo Para Ki Timoteo

1. Pagpangamusta Pablo (1:1-2)
2. Ambal Pablo parti ta mga gatudlo ta dili matuod (1:3-11)
3. Pagpasalamat Pablo naan ta Ginuo (1:12-20)
4. Batasan na igo ta mga gatipon-tipon na gatuo (2:1-15)
5. Batasan na igo ta mga gapan-guna ta mga gatipon-tipon na gatuo (3:1-13)
6. Tuyo Pablo ta pagsulat ki Timo-teo (3:14-16)
7. Pagpaandam Pablo parti ta mga tudlo na dili matuod (4:1-5)
8. Laygay Pablo ki Timoteo daw ino dapat buaten Timoteo bilang isya na manugtudlo (4:6-15)
9. Laygay Pablo ki Timoteo parti ta igo na pagtratar naan ta mga gatuo (5:1-2)
10. Laygay Pablo parti ta mga balo na bai (5:3-16)
11. Laygay Pablo parti ta mga gapanguna ta mga gatuo (5:17-25)
12. Laygay Pablo para ta mga gatuo na suguon (6:1-2a)
13. Ambal Pablo parti ta mga ittaw na gatudlo ta dili matuod daw gaandem na magmanggaranen (6:2b-10)
14. Katapusan na mga laygay Pablo ki Timoteo (6:11-21)

Pagpangamusta Pablo

1 Yaken Pablo na isya ta mga apus-tulis Jesu-Cristo. Ake i na kateng-danan bilang apustol alin ta Dyos na ate na manluluwas daw alin ki Jesu-Cristo man na naan ki kanen ate na paglaem.

2 Gapangamusta a ki kaon Timoteo na pabilang ko na matuod ko na bata ta pagtuo ki Cristo.

Kabay pa na mabaton no mga kaa-yaran, kaluoy daw katawwayan na

alin ta Dyos Amay daw alin ki Jesu-Cristo na ate na Ginuo.

Ambal Pablo Parti Ta Mga Gatudlo Ta Dili Matuod

3 Anduni, may pangabay a na paryo ta ambal ko ki kaon kan-o na galin a dyan ta Efeso na munta ta prubinsya Macedonia. Gapangabay a na naan ka nang ta Efeso yan tak may mga ittaw dyan na iran na patudlo dili paryo ta ate na mga papatian bilang mga gatuo ki Cristo daw dapat ambalan no na untatan en danen iran na pagtudlo ta dili matuod.
4 Ambalan no man danen an na dili en sayangan iran na uras ta pagdiskasay parti ta mga imo-imo nang na kinaraan na isturya daw isturya man na alin ta langkaw na mga listaan ta ngaran ta mga kaapuan anay pa sa. Mga padiskasan an danen alinan ta ula pulos na mga pagdiskusyon daw dili man makatabang na matuman plano ta Dyos parti ki kiten. Iya na plano matuman tenged ta ate na pagtuo.
5 Liag ko na iling tan iambal no ki danen aged mga gatuo dyan maggugmaay. Dapat maggugmaay danen ta usto na limpyo iran na tagipusuon daw maggugmaay na magbuat danen ta mga miad ta panan-aw ta Dyos daw magtuo na terek ta iran na tagipusuon.
6 May mga ittaw na ula en gasunod ta dayad na batasan na igo ta liag ta Dyos. Pirmi danen an gadiskasay ta mga ula pulos.
7 Iran na andem na kalaen ta mga ittaw na danen an mga manugtudlo ta Mga Sinulat Moises, piro ta matuod ula danen naintindian daw ino beet ambalen ta iran na patudlo na ambal danen na matuod gid.

8 Nlaman ta na miad gid mga nabetang an naan ta Mga Sinulat Moises, piro kinanglan na ate na pagtuman daw pagtudlo ta mga sinulat sunod gid ta tuyo ta Dyos ta iya na pag-atag ta mga sinulat.
9 Nlaman ta na mga sinulat ya paatag ta Dyos dili para ta mga ittaw na matareng. Paatag din para ta mga ittaw na ula gatuman ta iya na mga sugo daw mga dili miag na magpasakep ki kanen, mga ula ta isip danen Dyos an, mga makasasala, mga dili dyusnon, mga ula gapati ta Dyos, mga gapatay ta iran na amay o inay o duma man na mga ittaw,
10 mga gabuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos, mga mama na gagamit ta paryo danen na mama, mga nangamang ta mga ittaw para bligya, mga gabula, mga gatistigo ta dili matuod asta man mga gabuat ta maskin ino na kuntra ta igo na tudlo.
11 Igo na tudlo sunod ta miad na balita na pasalig ta Dyos ki yaken para isugid ko. Kanen Dyos na Makagagaem daw padayaw ta tanan.

Pagpasalamat Pablo Naan Ta Ginuo

12 Gapasalamat a ta ate na Ginuo Jesu-Cristo tak patabangan a din na masarangan ko ubra na pasalig din ki yaken. Papili a din na magsirbi ki kanen tenged pabilang a din na masaligan.
13 Bisan gambal a kan-o ta malain kuntra ta Ginuo daw gapangabot a kuntra ta mga gatuo ki kanen daw malain gid ake na buat ki danen, naluoy kanen an ki yaken tak kan-o na ula a pa gatuo ki kanen ula ko nlami na malain ake na mga buat.
14 Bakod gid kaluoy ta ate na Ginuo ki yaken na patabangan a din na magtuo ki kanen daw maggugma ta duma na mga ittaw. Iling tan tabang Jesu-Cristo ta tanan na mga ittaw na sakep ki kanen.
15 Yi na tudlo matuod daw dapat patian gid ta tanan: Jesu-Cristo giling ta kalibutan i aged luwasen ki din alin ta silot ta ate na mga sala tenged kiten tanan nakasala daw yaken gid makasasala ta tanan.
16 Yi tuyo ta Dyos na paatag din ki yaken iya na kaluoy bisan makasasala a aged makita ta mga ittaw paagi ki yaken na langkaw gid

pasinsya Jesu-Cristo naan ta mga ittaw na gabuat ta malain na ta uryan magtuo ki kanen daw maangken danen kabui na ula katapusan.
17 Kabay pa na Dyos an tauron ta tanan daw dayawen asta ta ula katapusan. Kanen ate na Ari na ula kaumpisaan daw ula man katapusan, ula kanen kamatayen daw dili man makita. Ula duma daw dili, kanen nang matuod na Dyos. Amen.
18 Timoteo na pabilang ko na bata ko, ake i na pangabay ki kaon sunod ta ambal ta mga ittaw kano parti ki kaon na pasaysay danen mga papaintindi ta Dyos ki danen. Daw demdemen no ambal danen, biskegen no pa gid imo na nakem para maskin may mga magkuntra ki kaon ipadayon no imo an na pagsirbi ta Dyos na paryo ka ta sundalo na gapadayon ta pagsulong daw pagbatok.
19 Magpadayon ka ta lig-en no na pagtuo daw magbuat ta mga miad ta panan-aw ta Dyos. Impurtanti na dili ka paryo ta duma na mga ittaw na gatalikod ta pagbuat ta mga miad na yon man tenaan na iran na pagtuo paryo ta sakayan na nasangga naan ta manunggol.
20 Iling tan pabuat danen Himeneo daw Alejandro. Papalin ko danen an naan ta pagtipon ta mga gatuo na paryo paintriga ko danen an naan ki Satanas aged maagian danen mga kabellay daw dilian man danen iran na pagtudlo ta dili matuod tak iran na patudlo paryo nang gaambal danen ta malain kuntra ta Dyos.

2

Batasan Na Igo Ta Mga Gatipontipon Na Gatuo

1 Anduni, yi impurtanti gid na tudlo ko ta mga gatuo: Dapat pirmi ki mangamuyo para ta mga paryo ta na ittaw. Magpangabay ki na tabangan danen ta Dyos daw magpasalamat ki man ki kanen tenged ta iya na tabang ki danen.
2 Dapat mangamuyo ki man para ta tanan na mga manugdumala daw mga ittaw na may datas na katengdanan tak daw dayad iran na pagdumala malineng ate na kabui daw pwidi ki magsirbi ta Dyos ta usto daw magbuat ta mga miad naan ta duma na mga ittaw.
3 Dapat na mangamuyo ki para ta tanan na mga ittaw tak iling tan igo daw makapalipay ta Dyos na ate na manluluwas.
4 Liag din na tanan na mga ittaw maluwas alin ta silot ta iran na mga sala daw maintindian man danen kamatuuran parti ta pagtuo ki Jesu-Cristo
5 tenged isya nang na Dyos para ta tanan na mga ittaw daw isya nang na manugpatengnga na paagi ki kanen mga ittaw marani ta Dyos. Manugpatengnga an, kanen Jesu-Cristo na ittaw man paryo ki kiten
6 daw gaatag ta iya na kabui aged tanan na mga ittaw pwidi matubos alin ta silot ta iran na mga sala. Paagi ta kamatayen Jesu-Cristo, napamatuuran ta Dyos naan ta uras na patirmino din daan na liag din gid na tanan na mga ittaw magsunod ki kanen aged luwasen din.
7 Tenged liag ta Dyos na tanan maluwas, patagan a din ta katengdanan na manugwali daw apustol para magtudlo a naan ta mga dili-Judio ta kamatuuran parti ta pagtuo ki Cristo. Gasugid a ta matuod. Dili bula ake na ambal.
8 Gani, liag ko na daw mga gatuo an magtipon, mga mama ta iran na pagpangamuyo dapat iran na kaugalingen pasakep danen naan ta Dyos daw iran na batasan igo ta mga ittaw na iya ta Dyos na ula man gilek o kuntra ta mga paryo danen na gatuo ki Cristo.
9 Mga bai an a, daw naan danen ta pagtipon ta mga gatuo, dapat iran an na mga pasuot igo para ta mga gatuo daw naan man ta lugar daw dili makagayya. Dili danen pasublaan ta pagayos iran na kaugalingen paryo na subla arti ta pag-ayos ta buok daw

pagsuot ta maalen na mga nabuat
alin ta blawan daw pirlas daw pag-
suot ta maalen na mga bayo.
10 Dapat na iran na andem na da-
nen an dayawen tenged ta mga buat
danen na miad na igo man ta mga bai
na gaambal na danen an mga gatuo.
11 Daw mga bai tudluan naan ta
pagtipon ta mga gatuo na danen an
gasimba, dapat maglineng danen an
daw mapainebesen.
12 Ula a gatugot na mga bai mag-
tudlo daw magdumala ta mga mama.
Dapat mamati nang danen an na
maglineng.
13 Yi tenaan na ula a gatugot na
mga bai magtudlo daw magdumala
ta mga mama: Anay pa sa na pabuat
ta Dyos mga ittaw an, Adan ya una na
ittaw na pabuat din daw sunod Eva
14 daw dili man Adan naluko Sa-
tanas. Eva ya, kanen naluko daw yon
tenaan na ula kanen gasunod ta sugo
ta Dyos.
15 Bisan Eva ya pasilutan ta Dyos
tak gapaluko kanen ya, mga bai
luwasen man gyapon ta Dyos alin ta
silot. Piro, dapat na magtuman da-
nen ta iran na katengdanan bilang
mga sawa na bai paryo ta pagbata
daw ta pag-asikaso ta iran na mga
bata. Dapat man na magpadayon
danen ta iran na pagtuo, paggugma
ta tanan daw pagtuman man ta liag ta
Dyos. Dapat iling tan iran na buaten
na gasunod danen ta batasan na igo
para ta mga gatuo.

3

Batasan Na Igo Ta Mga Gapan-guna Ta Mga Gatipon-tipon Na Gatuo

1 Yi na tudlo matuod: Daw kino
gaandem na magpanguna ta mga
gatipon-tipon na gatuo, dayad iya
na andem tak impurtanti na kateng-
danan.
2 Tenged impurtanti na kateng-
danan, dapat na dayad iya na
batasan aged ula may masaway ki
kanen, isya nang iya na sawa daw ula
duma na bai ta iya na kabui, nalam
kanen magdala daw magpegeng ta
iya na kaugalingen, pataod kanen an
tenged ta iya na mga buat, nalipay
kanen an ta pagbaton ta mga ittaw
na giling ta iya na balay, nalam man
magtudlo parti ta miad na balita,
3 dili kanen an palainem, dayad iya
na ugali na langkaw iya na nakem,
dili abtik lima din na maniro, dili ka-
nen miag ta gulo daw dili man pirmi
nang naan ta iya na isip pagpatama
ta kwarta.
4 Dapat dayad pagdumala din ta
iya na pamilya daw iya na mga bata
gapasakep ki kanen daw may pag-
taod man.
5 Daw dili kanen an nalam magdu-
mala ta iya na pamilya, dili din mad-
umalaan ta usto mga gatipon-tipon
na gatuo.
6 Dapat kanen an dili bag-o nang
gatuo ki Jesu-Cristo tak basi mag-
pabugal nang kanen ta iya na kau-
galingen daw silutan kanen ta Dyos
tenged ta iya na pagpabugal paryo ta
silot ki Satanas.
7 Kala kanen an ta mga ula gatuo na
dayad iya na batasan. Daw batasan
din an malain, tama maambal na
malain parti ki kanen daw mapirdi
kanen an Satanas paryo ta yupan na
gulpi nang nasied.

8 Mga gapanguna man na may
katengdanan ta pag-asikaso ta mga
gatipon-tipon na gatuo dapat pataa
danen an ta mga ittaw, iran na ambal
masaligan, dili danen sikad minem ta
bino daw ula man gagamit ta malain
na paagi aged makakwarta nang.
9 Dapat padayon danen na gapati
ta tudlo parti ta pagtuo ki Cristo na
papasugid ta Dyos ki kiten daw tu-
manen man na terek ta iran na tagi-
pusuon.
10 Bag-o kaw magpili daw kino
tagan ta katengdanan ta pag-asikaso
ta mga gatuo, panilagan nyo anay
daw dayad iran na batasan. Daw
makita nyo na ula may masaway ki
danen, pwidi na danen pilien nyo.
11 Iling man tan mga bai na sawa
ta mga may katengdanan ta pag-

asikaso ta mga gatuo,* dapat pataa danen an ta mga ittaw, ula danen papakalain iran na duma daw nalam man danen magdala ta iran na kaugalingen daw masaligan ta tanan na buat.
12 Daw kino may katengdanan ta pag-asikaso ta mga gatuo, dapat na isya nang iya na sawa daw ula duma na bai ta iya na kabui daw dayad pagdumala din ta iya na pamilya.
13 Daw mag-ubra danen ta usto bilang mga may katengdanan ta pag-asikaso ta mga gatuo, tauron danen ta mga ittaw daw ula danen adlek na magpamatuod naan ta mga ittaw parti ta pagtuo ki Jesu-Cristo.

Tuyo Pablo Ta Pagsulat Ki Timoteo

14 Andem ko gid na miling dayon ki kaon, piro pasulat ko nang en
15 aged daw lugay pa bag-o a miling ki kaon, mlaman no daw ino batasan na igo ki kiten tanan na bilang mga mag-utod ta pagtuo tak kiten tanan mga bata ta Dyos. Kiten i mga gatipon-tipon na mga ittaw na iya ta Dyos na bui daw kiten i mga pasaligan man ta Dyos ta pagtudlo ta kamatuuran parti ta pagtuo ki Cristo daw ta pagsabat naan ta mga ittaw na gatudlo ta dili matuod.
16 Nlaman ta na makatingala gid kamatuuran an na papasugid ta Dyos parti ki Jesu-Cristo na ate na patuuan:

Cristo an giling ta kalibutan i na natao
daw gapamatuod Dyos Ispiritu Santo na Cristo an papadala ta Dyos.
Nakita Cristo an ta mga angil
daw kanen an pawali naan ta mga ittaw ta bilog na kalibutan
daw patuuan kanen an ta tama na mga ittaw.
Cristo an padala malik naan ta langit
daw naan dya gadumala duma ta Dyos.

4

Pagpaandam Pablo Parti Ta Mga Tudlo Na Dili Matuod

1 Anduni, nlaman ta na papaintindi gid ta Dyos Ispiritu Santo na ta uryan na timpo may mga ittaw na dili en magsunod ta mga papatian ta mga gatuo ki Cristo tak magsunod danen ta mga tudlo daw papatian na panluko nang na ula duma na alinan daw dili, mga malain na ispiritu.
2 Mga ittaw an na gatudlo ta mga papatian na alin ta mga malain na ispiritu, danen an mga gabula nang na gapakuno-kuno nang na gatudlo danen ta kamatuuran daw ula en danen nakunsinsya ta buat danen na malain.
3 Pabawal danen na mga gatuo an mangasawa daw gambal man na may bawal man na mga pagkaan. Piro, dili igo iran an na tudlo tak mga pagkaan pabuat ta Dyos aged kiten i na mga gatuo daw gapati ta kamatuuran parti ta pagtuo ki Cristo, maan na may pagpasalamat.
4 Tanan na pabuat ta Dyos dayad daw dapat na batunon ta na may pagpasalamat naan ki kanen.
5 Nlaman ta na pwidi ki magkaan ta bisan ino na pagkaan tenged naan ta sinulat na pulong ta Dyos nabetang na ula pagkaan na bawal kanenen daw tenged man na napangamuyuan ta en na may pagpasalamat.

Laygay Pablo Ki Timoteo Daw Ino Dapat Buaten Timoteo Bilang Isya Na Manugtudlo

6 Daw ake i na tudlo ki kaon itudlo no man naan ta ate na mga utod ki Cristo, dayad imo na pagtuman ta katengdanan no bilang manugsirbi ki Jesu-Cristo. Mapakita man na kaon yan natudluan ta usto ta kamatuuran parti ta pagtuo ki Cristo daw gasunod ka gid ta mga tudlo na ate na papatian bilang mga gatuo.

* **3:11** Naan ta Griego nasulat mga ambal ya na daw isalyo naan ta Kagayanen na linggwai pwidi iling ti: *mga bai na sawa ta mga may katengdanan ta pag-asikaso ta mga gatuo.* Pwidi man iling ti: *mga bai na may katengdanan ta pag-asikaso ta mga gatuo.*

7 Piro, dili no patian mga kinaraan
na isturya na imo-imo nang ta mga
ittaw na ula gapati ta Dyos. Tingwaen
no pirmi na magsunod ka ta liag ta
Dyos.
8 Daw magpraktis ki aged mag-
biskeg ate na lawa paryo ta pabuat
ta mga manug-ampang, simpri may
pulos. Piro, mas may pulos daw mag-
prusigir ki na magsunod pirmi ta liag
ta Dyos tak bakod na tabang ta ate
na kabui anduni ta kalibutan i daw ta
liyo ta man na kabui.
9 Paambal ko i matuod daw dapat
patian gid ta tanan.
10 Tenged na ate na pagsunod ta
liag ta Dyos bakod na tabang ki
kiten, gapangabellay kay ta ame na
pagsirbi ta Dyos tak kanen an bui na
Dyos na ame na pasaligan. Kanen
man manluluwas para ta tanan na
mga ittaw labi en gid mga ittaw an na
gatuo ki kanen.

11 Itudlo no pirmi daw ipatuman
ake i na sulat ki kaon naan ta mga
gatuo.
12 Ambligan no imo na batasan
aged ula may magpakebes ki kaon
para pamatian ka ta mga patudluan
no bisan bata ka pa kaysa ki danen.
Ipakita no na kaon yan mudilo para
sunuron danen paagi ta imo na am-
bal, batasan, paggugma ta mga ittaw,
pagtuo daw kabui na ula may mas-
away.
13 Ta pagtuman no ta imo na
katengdanan asta na mabot a dyan,
labien no pagbasa ta sinulat na
pulong ta Dyos naan ta mga gatuo
daw pagwali daw pagtudlo ki danen.
14 Padayon no na gamiten abilidad
an ta pagsirbi naan ta Dyos na atag
din ki kaon paagi ta pagbindisyon ki
kaon ta mga gapanguna ta mga gatuo
na patungtong danen iran an na lima
naan ta imo na ulo daw isya ki danen
gambal ta papaintindi ta Dyos Ispir-
itu Santo ki kanen parti ta imo na
abilidad.
15 Ake i na tudlo ki kaon, isipen no
gid daw tumanen pirmi aged makita
ta tanan na gatuman ka pa gid ta
Dyos.
16 Ambligan no na dayad imo na
batasan daw pagtudlo. Dapat na pa-
dayon ka na gabuat ta mga miad daw
gatudlo ta dayad tak dili nang kaon
luwasen ta Dyos alin ta silot na ula
katapusan, luwasen din man mga it-
taw na patudluan no.

5

Laygay Pablo Ki Timoteo Parti Ta Igo Na Pagtratar Naan Ta Mga Gatuo

1 Daw may mama na gabuat ta
malain daw kanen mas may idad pa
ki kaon, dili no ambalan ta sakit na
ambal. Ambalan no kanen an na may
pagtaod paryo ta pagtaod no ta imo
na amay. Iling man tan, trataren no
ta dayad mga mama na bata pa ki
kaon paryo na danen an imo na mga
utod.
2 Mga bai na mas may idad pa ki
kaon, trataren no danen an paryo
na danen an imo na inay. Mga bai
na bata pa ki kaon, trataren no man
danen an paryo na danen an imo na
mga utod daw mag-amblig ka na ula
may masaway ki kaon parti ta imo na
pagtratar ki danen.

Laygay Pablo Parti Ta Mga Balo Na Bai

3 Daw may mga balo na bai na ula
en danen saligan ta iran na pangabui,
dapat na kiten na mga gatuo paki-
taan ta danen an ta miad na kabebet-
en paagi ta pagtabang ki danen.
4 Piro, balo an a na may mga bata
o may mga apo, kinanglan na iya
na mga bata daw apo tudluan no
na magtuman ta iran na rispunsibil-
idad na mag-asikaso para ta iran na
mga ginikanan. Iran na pag-asikaso
bilang dayad na bales naan ta iran
na mga ginikanan daw makapalipay
man ta Dyos.
5 Mga balo na ula gid saligan ta
iran na pangabui, naan nang danen
ta Dyos gasalig daw adlaw daw kilem
gapadayon ta pagpangamuyo na da-
nen an tabangan din.
6 Piro, mga balo an a na gangita
ta kalipayan na para ta iran nang

na kaugalingen daw ula naan ta iran na isip Dyos an, danen an patay ta panan-aw ta Dyos maskin danen an bui pa.

7 Ake i na paambal parti ta pag-asikaso naan ta mga balo na bai itudlo no naan ta mga gatuo dyan aged ula may masaway ta mga gatuo.

8 Daw kino gambal na kanen gatuo piro ula kanen gatabang ta iya na mga parinti, labi en gid ta mga mimbro ta iya na pamilya, ula en kanen gasunod ta ate na mga papatian bilang mga gatuo. Ugali din an mas malain pa kaysa ta ugali ta mga ittaw na ula gatuo.

9 Mga balo na bai na gaidad en ta sisinta na taon daw isya nang danen bisis nangasawa, pwidi no ibetang iran na ngaran naan ta listaan ta mga balo na dapat tabangan.

10 Dapat man na kala danen an ta mga ittaw na danen mga pirmi gabuat ta mga miad na paryo ta pag-asikaso danen ta usto ta iran na mga bata daw nalipay man danen an ta pagbaton ta mga ittaw na giling ta iran na balay. Gasirbi danen ta mga ittaw na iya ta Dyos daw gatabang man ta mga ittaw na nakulian. Iling gid tan, pirmi danen gabuat ta mga miad naan ta duma na mga ittaw.

11 Piro, mga balo na bai na iran na idad ula pa sisinta na taon, dili no ibetang iran na ngaran naan ta listaan ta mga balo na dapat tabangan tak basi mabot timpo na bay-an danen iran na pagsirbi ki Cristo tak nadala danen an ta iran na liag na mangasawa isab.

12 Daw mangasawa danen isab, makasala danen an tak ula danen gapadayon ta pagtuman ta iran na pangako na magsirbi bilang mga balo na naan en ta listaan.

13 Isya pa, basi manad danen na dili mangita ta iran na pangabuian daw manambalay nang. Dili nang nyan, danen an magtsismis man daw magpasilabet ta pangabui ta duma. Sikad danen an magsugid ta dili dapat mlaman ta duma.

14 Gani, yi ake na laygay para ta mga balo na bai na bata pa: Miad pa daw danen an mangasawa isab daw maminata daw mag-asikaso ta iran na panimalay aged mga ittaw na gakuntra ki kiten na mga gatuo, dili danen mag-ambal ta malain parti ki kiten.

15 Iling tan ake i na laygay tak may mga balo na bai na ula gapadayon ta iran na pagtuo daw anduni gasunod ta liag Satanas.

16 Mga bai na gatuo, dapat magtabang ta pag-asikaso ta iran na mga parinti na balo na bai. Dapat dili mabeg-atan mga gatipon-tipon na gatuo ta pagtabang ta mga balo na bai na may mga parinti aged matabangan ta usto mga balo an na ula gid danen saligan ta iran na pangabui.

Laygay Pablo Parti Ta Mga Gapanguna Ta Mga Gatuo

17 Mga gapanguna an ta usto ta mga gatuo, dapat tauron daw swilduan ta usto labi en gid danen an na gapangabellay ta pagwali daw pagtudlo.

18 Iling man tan ambal naan ta sinulat na pulong ta Dyos, “Daw inanian nyo an papagupaan nyo ta baka, dapat dili nyo pegengan baka an na magkaan ta inanian.”* daw nasulat man, “Mga manug-ubra an dapat masuulan.”†

19 Daw may magriklamo kuntra ta mga gapanguna piro kanen an ula dala na darwa o tallo na magpamatuod na malain buat an ta gapanguna, dili no batunon iya na riklamo.

20 Daw matuod na may gapanguna na gapadayon ta pagbuat ta sala, ambalan no kanen an naan ta tubangan ta mga gatipon-tipon na gatuo aged madlek mga gatuo an na magbuat ta malain.

21 Ake i na tudlo parti ta mga gapanguna ta mga gatuo tumanen no na ula ka may papaburan na maskin kino tenged Dyos an daw Jesu-Cristo daw

* **5:18** Deuteronomio 25:4 † **5:18** Lucas 10:7

mga angil na iya ta Dyos, nlaman danen daw ino tudlo ko ki kaon.
22 Daw magpili ka ta isya ta mga gatuo para bindisyunan daw tagan no ta katengdanan ta pagsirbi ta Dyos, panilagan no anay batasan din an. Alimbawa, daw imo na napili malain batasan din an, kaon yan basulon ta mga gatuo. Ambligan no na ula may masaway ki kaon ta imo na mga pabuat.
23 Parti ta prublima no ta imo na gettek daw duma man na nabatyagan, dapat dili nang waig inemen no. Miad daw minem ka ta sise nang na bino para bulong no.
24 Isab, daw magpili ka ta isya ta mga gatuo para magsirbi kanen ta Dyos, dapat na isipen no anay ta usto. Demdemen no na may mga ittaw na nlaman ta tanan na pirmi danen gabuat ta sala daw mabot adlaw na maageman danen silot ta iran na mga sala. May mga ittaw man a na gabuat ta sala, piro ula dayon nlami. Ta uryan nang en bag-o pa mlaman ta duma na danen an gabuat ta sala.
25 Iling man tan, may mga ittaw na nlaman ta tanan na pirmi danen gabuat ta mga miad. May mga ittaw man na gabuat ta mga miad, piro ula pa dayon nlami. Bisan ula pa nlami anduni, sigurado na ta uryan mlaman gid ta tanan.

6

Laygay Pablo Para Ta Mga Gatuo Na Suguon

1 Yi laygay ko para ta mga gatuo na suguon: Tauron danen ta usto iran na amo aged mga ittaw na ula gatuo dili mag-ambal ta malain kuntra ta Dyos daw kuntra man ta mga tudlo na ate na papatian bilang mga gatuo ki Cristo.
2 Daw mga suguon na gatuo gaisip na dili kinanglan tauron iran na amo tenged nang amo an danen iran man na utod ki Cristo, dili igo iran na isip. Dapat gani na danen an magsirbi pa gid ta usto ta iran na amo tak iran na pagsirbi para ta kayaran ta palangga danen na utod ki Cristo.

Ambal Pablo Parti Ta Mga Ittaw Na Gatudlo Ta Dili Matuod Daw Gaandem Na Magmanggaranen

Ake i na paambal ki kaon itudlo no daw ipatuman naan ta mga gatuo dyan.
3 Piro, yi ambal ko parti ta mga ittaw na iran na patudlo dili paryo ta ate na mga papatian bilang mga gatuo daw ula man gakumpurmi ta kamatuuran na tudlo ta ate na Ginuo Jesu-Cristo na parti ta batasan na igo ta liag ta Dyos:
4 Danen an sikad magpabugal ta iran na kaugalingen, piro ta matuod, ula danen naintindian iran na patudlo. Dili usto iran na batasan tak sikad danen magdiskas ta mga ula pulos daw magdiskusyon parti ta mga ambal daw ino beet ambalen. Tenged ta pabuat danen, tama gainggitay, galalisay, pirmi gapakalain, pirmi gasuspitsa ta kada isya
5 daw pirmi man gakuntraay. Dili en danen an malam daw ino miad o malain daw danen an paryo man nakamangan ta pag-intindi ta kamatuuran parti ta pagtuo ki Cristo. Paisip danen na magmanggaranen danen an paagi ta iran na pagtudlo parti ta batasan na ambal danen igo kon ta liag ta Dyos.
6 Piro, daw ate na batasan igo ta liag ta Dyos daw kuntinto ki, subla ki pa ta isya na manggaranen.
7 Demdemen ta na natao ki na ula dala naan ta kalibutan i. Iling man tan, daw mapatay ki, ula man madala na mga betang alin ta kalibutan i.
8 Gani, daw may pagkaan ki daw bayuon, makuntinto ki en.
9 Piro, mga ittaw na mag-andem na magmanggaranen, simpri dali matintar na magbuat ta sala. Danen an magparyo ta yupan na nasied tak pasunod danen mga liag danen na ula pulos daw gasamad man ta iran na kabui asta maageman danen segeng na silot.

10 Daw pirmi nang naan ta isip ta
mga ittaw pagpatama ta kwarta, yon
en alinan ta tama na mga buat na
malain. May anen na mga gatuo na
tenged ubos nang gid kwarta naan ta
iran na isip, patalikuran danen igo
na mga papatian parti ta pagtuo ki
Cristo daw danen man mismo gabuat
ta iran na segeng na mga prublima
na paryo ta pabuno danen iran na
tagipusuon.

Katapusan Na Mga Laygay Pablo Ki Timoteo

11 Timoteo, tenged kaon manugsirbi
ta Dyos, ambligan no pirmi na dili ka
magparyo ta mga ittaw na iran na
isip naan nang pirmi ta pagpatama
ta kwarta. Tingwaen no na tanan no
na buaten igo ta ittaw na matareng
daw sunuron no batasan na igo ta
liag ta Dyos. Dapat na padayon
ka na galig-en ta imo na pagtuo ki
Cristo daw padayon na gadugang
imo na paggugma ta tanan. Padayon
man na tubangen no maskin ino na
mga kabellay na maagian no, daw
trataren no tanan na mga ittaw na
may miad ka na kabebet-en.
12 Ipadayon no imo an na pag-
pangabellay ta pagtudlo ta kamatu-
uran parti ta pagtuo ki Cristo paryo
ta pabuat ta manug-ampang na
gapangabellay gid na magdaag.
Dapat na paagi ta imo na mga buat
mapakita no na kaon yan sigurado
na naangken no en kabui na ula
katapusan. Nlaman no na nabaton
no upurtunidad na paatag ta Dyos
ki kaon na maangken no kabui na
ula katapusan daw gambal ka man
naan ta tubangan ta tama na mga
ittaw na kaon yan gatuo ki Cristo daw
sigurado na tenged ta imo na pagtuo
naangken no kabui na ula katapusan.
13 Dyos na gaatag ta kabui ta
tanan daw Jesu-Cristo na ula kaadlek
na gambal ta kamatuuran naan ta
tubangan Poncio Pilato nalam daw
ino mga sugo ko i ki kaon.
14 Gani, ake i na mga sugo tumanen
no gid na ula may masaway ki kaon
anduni asta ta adlaw na mabot daw
magpakita Ginuo Jesu-Cristo.
15 Naan ta adlaw na patirmino ta
Dyos, ipadala din Ginuo Jesu-Cristo
aged magpakita. Dyos an, kanen gid
dayawen ta daw ula duma daw dili,
kanen nang na Makagagaem. Kanen
an Ari na labaw gid ta tanan na mga
ari daw Manugdumala na labaw gid
ta tanan na mga manugdumala.
16 Kanen nang ula kamatayen daw
tenged naan kanen an ta sikad silaw
na pawa, ula bisan kino makaprani.
Ula ittaw na kakita ki kanen daw dili
man kanen an makita ta bisan kino.
Kabay pa na kanen dayawen ta tanan
daw kanen magdumala ta tanan asta
ta ula katapusan. Amen.

17 Itudlo no ta mga ittaw na mang-
garanen na dapat na dili danen mag-
pabugal ta iran na kaugalingen daw
dili man danen magsalig ta iran na
manggad tak ta bisan ino man na
uras pwidi marwad manggad an.
Dapat naan nang ta Dyos danen
an magsalig tak dayad gid iya na
kabebet-en ta iya na pag-atag ki kiten
ta tanan aged may kalipay ki.
18 Tudluan no man danen an na
dapat pirmi danen magbuat ta mga
miad tak ittaw na matuod na mang-
garanen tama iya na mga buat na
miad, dili nang na tama iya na mang-
gad. Dapat danen an sikad mag-
atag daw sadya danen na mag-atag ta
bakod na tabang.
19 Daw iling tan na tama buat da-
nen na miad, paryo danen an ta mga
ittaw na gatipon ta manggad para
ta mga adlaw na mabot. Tenged ta
mga miad danen na buat, sigurado
na may mabaton danen na dayad
na bales naan ta mabot na adlaw
daw malipay man danen an naan ta
matuod na kabui na yon man kabui
na ula katapusan.

20 Timoteo, ta imo na pagtudlo am-
bligan no na dili masilian mga tudlo
na pasalig ki kaon. Dili ka mamati ta
mga ula pulos na tudlo ta mga ittaw
na ula gapati ta Dyos na iran an na
tudlo salig danen matuod na alam

piro dili paryo ta ate na mga papatian
bilang mga gatuo ki Cristo.
21 May mga ittaw na gapati ta
mga tudlo na iling tan daw yon
man tenaan na patalikuran danen
igo na mga papatian parti ta pagtuo
ki Cristo.
Kabay pa na mabaton no mga kaa-
yaran na alin ta Dyos.

Pangarwa Na Sulat Pablo Para Ki Timoteo

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Pangarwa Na Sulat Pablo Para Ki Timoteo

Yi na libro pasulat Pablo para ki Timoteo na gadumala ta mga gatipon-tipon na gatuo naan ta syudad Efeso. Timoteo an palangga Pablo na paryo gid iya na bata daw seled ta tallo taon gaduma Timoteo ki Pablo na miling naan ta mga gatipon-tipon na gatuo ta lain-lain na mga banwa asta na sarang en Timoteo na magdumala ta mga gatipon-tipon na gatuo. Paglambay ta mga taon na gaduma kanen ki Pablo, papadala kanen an naan ta Efeso para magdumala ta mga gatipon-tipon na gatuo.

Impurtanti na tupiko naan ta yi na libro, kinanglan na Timoteo an magprusigir ta iya na ubra. Laygay Pablo na dapat dili magayya Timoteo an na magpamatuod naan ta mga ittaw parti ki Ginuo Jesu-Cristo daw ta iya na pagtudlo ambligan din na dili masilian kamatuuran na tudlo na pasalig ki kanen. Ambal man Pablo na bisan maagian Timoteo mga kabellay daw bisan may mga ittaw na magkuntra ki kanen, dapat magpadayon kanen an ta pagtuman ta iya na katengdanan na manugtudlo daw manugsugid ta miad na balita parti ki Cristo.

Naan man ta yi na libro gapaandam Pablo ki Timoteo na dili kanen an mamati ta mga ula pulos na tudlo ta mga ittaw na ula gapati ta Dyos tak bisan kino na gasunod ta tudlo na iling tan gapadyo ta Dyos.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Pangarwa Na Sulat Pablo Para Ki Timoteo

1. Pagpangamusta Pablo (1:1-2)
2. Pagpasalamat Pablo naan ta Dyos (1:3-18)
3. Pagpalig-en Pablo ta nakem Timoteo (2:1-13)
4. Manugsirbi na makapalipay ta Dyos (2:14 - 3:9)
5. Laygay Pablo na Timoteo dapat padayon ta iya na pagsunod ta mga patudlo ki kanen (3:10 - 4:8)
6. Katapusan na mga laygay Pablo ki Timoteo (4:9-18)
7. Katapusan ta yi na sulat (4:19-22)

Pagpangamusta Pablo

1 Yaken Pablo na isya ta mga apustulis Jesu-Cristo tenged ta pagbeet ta Dyos. Yaken manugsugid man parti ta kabui na ula katapusan na papangako ta Dyos na iatag din ta mga ittaw na sakep ki Jesu-Cristo.

2 Gapangamusta a ki kaon Timoteo na pabilang ko na pinalangga ko na bata.

Kabay pa na mabaton no mga kaayaran, kaluoy daw katawwayan na alin ta Dyos Amay daw alin ki Jesu-Cristo na ate na Ginuo.

Pagpasalamat Pablo Naan Ta Dyos

3 Dyos an pasirbian ko na terek ta ake na tagipusuon na paryo man ta pagsirbi ta ake na mga kaapuan anay pa sa daw naan a ki kanen gapangamuyo para ki kaon. Adlaw daw kilem pirmi ko pademdem kaon yan naan ta ake na pagpangamuyo daw gapasalamat a ki kanen tenged ki kaon.

4 Na nademdeman ko na gangasebe ka kan-o ta ate na pagbelagay daw gatulo gid imo na lua, liag ko na makita ka aged malipay gid ake na nakem.

5 Gapasalamat a ta Dyos tak nademdeman ko man na gatuo ka ki Jesu-Cristo na terek gid ta imo na tagipusuon paryo man ta pagtuo ta imo na lola na Loida daw imo na inay na Eunice. Sigurado a gid na gapadayon ka ta imo na pagtuo na paryo ta iran na pagtuo.

6 Tenged isya ka na gatuo, ipademdem ko ki kaon na dapat gamiten no ta usto abilidad an na atag ta Dyos

ki kaon kan-o na pabindisyunan ko kaon yan paagi ta pagtungtong ko ta ake na lima naan ta imo na ulo.

7 Dapat gamiten no ta usto imo na abilidad tak Dyos Ispiritu Santo na naan ki kiten ula gapatalaw ki kiten. Tenged ta iya na pagtabang, biskeg ate na nakem para magpadayon ta ate na pagsirbi ta Dyos. Tenged man ta iya na pagtabang, sarang ki na maggugma ta duma na mga ittaw daw malam man magpegeng ta ate na kaugalingen na dili madala ta ate na kaugalingen na liag.

8 Gani, dili ka magayya na magpamatuod naan ta mga ittaw parti ta ate na Ginuo daw dili ka man magayya parti ki yaken na napriso tenged ta pagsirbi ko ki kanen. Magpadayon ka ta imo na pagsugid ta miad na balita parti ki kanen bisan maagian no mga kabellay paryo ta naagian ko. Masarangan no na dayunon imo an na pagsugid ta miad na balita tenged ta gaem na alin ta Dyos.

9 Dyos an, kanen galuwas ki kiten alin ta silot ta ate na mga sala daw gaatag ta upurtunidad na buaten ki din na iya na mga ittaw na gatuman gid ki kanen. Paluwas ki din daw pabuat na iya na mga ittaw dili tenged ta miad ta na mga buat. Paluwas ki din tenged iling tan iya na plano daw tenged man ta dayad din na kabebet-en. Alin ta una na timpo bag-o din pabuat kalibutan i, plano din daan na paagi ta mga buat Jesu-Cristo ipakita din dayad din na kabebet-en naan ki kiten.

10 Anduni, napakita en dayad din na kabebet-en tak Jesu-Cristo an na ate na manluluwas giling naan ta kalibutan i na natao daw napatay para ki kiten daw nabannaw. Napirdi en Jesu-Cristo kamatayen an tak mga gatuo ki kanen patagan ta bag-o na kabui na ta mabot na adlaw iran na lawa bag-uon na ula en kamatayen. Naan ta miad na balita na pasugid din, napakita din paagi an na maangken ta mga ittaw kabui na ula katapusan.

11 Para mapalapta pa gid miad an na balita, patagan a din ta kategdanan na manugwali daw apustol daw manugtudlo parti ta miad na balita.

12 Tenged ta ake an na kategdanan, naagian ko mga kabellay unti naan ta prisuan. Piro, ula a nagayya tak kala ko gid Cristo an na pasaligan ko daw sigurado a na may sarang kanen na magbantay daw mag-amblig ta pasalig ko ki kanen asta ta adlaw na mabot kanen an na magukom ta tanan na mga ittaw daw kino matareng daw dili matareng.

13 Demdemen no kamatuuran na tudlo ko kan-o ki kaon na imo na sunuron daw itudlo no man naan ta mga ittaw. Ta imo na pagtudlo, padayon ka na gatuo ki Jesu-Cristo daw gagugma ka ta duma na mga ittaw tenged sakep ka ki kanen.

14 Paagi ta pagtabang ta Dyos Ispiritu Santo na naan ki kiten, ambligan no na dili masilian kamatuuran na tudlo na pasalig ki kaon.

15 Nlaman no na tama na mga gatuo naan ta prubinsya Asia na ula en gapati ki yaken daw galin en asta man danen ya Figelo daw Hermogenes.

16 Piro, Onesiforo dili paryo ki danen tak pirmi kanen gademdem ki yaken. Bisan papriso a daw pakadinaan, ula man gyapon kanen an nagayya na pirmi magsud-o daw magpalipay ta ake na nakem. Kabay pa na kanen an kaluuyan ta Ginuo asta man mga ittaw na naan ta iya na panimalay.

17 Ta matuod, ta iya na pag-abot naan ta Roma papangita a din gid asta na nakita a din.

18 Nlaman no na bakod gid na tabang Onesiforo ki yaken na naan a ta Efeso. Kabay pa naan ta adlaw na mabot Ginuo para mag-ukom ta tanan na mga ittaw, kaluuyan din Onesiforo an.

2

Pagpalig-en Pablo Ta Nakem Timoteo

1 Timoteo, kaon na pabilang ko na
bata ko, dapat pirmi ka magpasakep
naan ta Dyos para pabiskegen din
imo na nakem paagi ta tabang Jesu-
Cristo.
2 Mga patudlo ko an pirmi parti ki
Jesus na namatian no daw namatian
man ta tama na mga ittaw itudlo no
naan ta mga ittaw na masaligan daw
malam magtudlo para itudlo man da-
nen naan ta duma.
3 Tenged isya ka na gatuman ki
Jesu-Cristo, dapat na paryo ka ta isya
na masaligan na sundalo paagi ta
pagpadayon ta imo na pagtudlo parti
ki Jesu-Cristo bisan maagian no mga
kabellay paryas ki yaken.
4 Isipen nyo parti ta mga sundalo.
Na danen an naan ta iran na sirbisyo,
ula danen gaintindi ta ubra na dili
para ta iran na pagkasundalo tak liag
danen na madayaran iran na kuman-
der ki danen.
5 Isipen nyo man parti ta mga
manug-ampang. Daw liag danen
magdaag na makabaton ta kuruna
na primyo,* kinanglan na magtuman
danen ta mga sunuron parti ta am-
pang.
6 Isipen nyo man parti ta mga
ganguma. Tenged gapangabellay gid
danen an ta iran na pagpanguma,
simpri danen una na magkamang ta
iran na tubbas.
7 Isipen no gid daw ino beet am-
balen ta mga paambal ko an. Tanan
ipaintindi ta Ginuo ki kaon.
8 Isya pa, demdemen no Jesu-Cristo
an. Kanen isya na linai Ari David daw
pabannaw ta Dyos. Iling tan ambal
ko parti ki kanen na gasugid a ta miad
na balita
9 daw tenged ta ake na pagsugid
ta miad na balita tama gakuntra
ki yaken daw yon man tenaan na
naagian ko mga kabellay daw an-
duni pakadinaan a naan ta prisuan
na paryo a gid ta isya na krimi-
nal. Piro, bisan pakadinaan a, miad
an na balita na alin ta Dyos dili
makadinaan tak dili mapegengan ta
paglapta.
10 Gani, bisan naagian ko tama
na mga kabellay, gaprusigir a man
gyapon na magsugid ta miad na
balita aged mga ittaw na papili ta
Dyos, magtuo danen ki Jesu-Cristo
daw maluwas alin ta silot ta iran na
mga sala daw magduma man danen
an ki kanen naan ta langit asta ta ula
katapusan.
11 Yi na ambal matuod:
Tenged kiten i paryo napatay
duma ki Cristo,
paryo man na kiten i paban-
naw duma ki kanen tak
paatagan ki ta bag-o na
kabui.
12 Tenged gaprusigir ki ta pagsunod
ki kanen maskin naagian ta
mga kabellay,
magdumala ki man duma ki
kanen.
Piro, daw mag-ambal ki na dili ki
sakep ki kanen,
ambalen din man na kiten i
dili sakep ki kanen.
13 Bisan kiten i dili masaligan ta ate
na pagsirbi ki kanen,
padayon na kanen an
masaligan ta pagtuman
ta iya na mga pangako ki
kiten
tak impusibli na buaten din daw
ino na kuntra ta iya na mga
pangako.

Manugsirbi Na Makapalipay Ta Dyos

14 Ake i na mga tudlo ipadem-
dem no pirmi ta mga gatuo dyan.
Paandaman no danen an na dili en
magdiskasay parti ta mga papatian
daw kaugalian na dili sunod ta ka-
matuuran na miad na balita tenged
ula may makamang na miad bisan
kino na gamati daw nlaman man ta
Dyos tanan danen na pabuat. Daw
mamatian ta duma na mga ittaw
pagdiskasay na ula pulos, maguluan

* **2:5** Mga ittaw ta timpo Pablo, may kaugalian danen an na mga manug-ampang na gadaag pabetangan ta kuruna naan ta iran na ulo bilang iran na primyo. Kuruna an buat alin ta daon daw bulak.

iran na isip daw masamad iran na pagtuo.
15 Magtingwa ka gid na Dyos an malipay ki kaon paagi ta imo na pagtudlo na sunod gid ta kamatuuran parti ta pagtuo ki Jesu-Cristo na paryo ka ta manug-ubra na ayos gid tanan din na ubra daw ula man rason na kanen an magayya.
16 Dili ka mamati ta mga ula pulos na tudlo ta mga ittaw na ula gapati ta Dyos tak bisan kino na gasunod ta tudlo na iling tan gapadyo ta Dyos.
17 Mga tudlo an na iling tan paryo ta nina na bakukang na galapad pa gid tak duma na mga ittaw madala man ta tudlo na ula pulos. Darwa ta mga gatudlo ta ula pulos danen Himeneo daw Fileto.
18 Patalikuran danen kamatuuran na tudlo parti ta pagtuo ki Cristo tak gatudlo danen an na pagbannaw ta mga gatuo natabo en. Tenged ta iran na tudlo, may mga ittaw na ula en gasunod ta igo na mga papatian parti ta pagtuo ki Cristo.
19 Piro, bisan pa na duma an ula en gasunod ta igo na mga papatian, mga ittaw na iya gid ta Dyos gapadayon ta pagsunod ta igo na mga papatian na paryo danen an ta ligen na pundasyon ta balay daw naan ta pundasyon may nasulat, “Kala ta Ginuo daw kino iya gid na mga ittaw,” daw may nasulat man, “Bisan kino na gambal na kanen an sakep ta Ginuo, dapat dilian din mga buat na malain.”
20 Isipen no yi na paanggid: Naan ta bakod na balay na sikad dayad may klasi-klasi na mga sangkap. May maalen na sangkap na buat alin ta blawan daw pilak na para nang ta ispisyal na gamitan. May mga sangkap man na baratuon nang na buat alin ta kaoy daw lunang na para nang ta pang-adlaw-adlaw na gamit.
21 Iling man tan kiten i na mga gatuo. Bisan kino na dilian din mga buat din na malain, kanen an paryo ta maalen na sangkap na para ta ispisyal na gamitan tak batasan din an igo ta liag ta Dyos daw anda na magsirbi ta Dyos na iya na Ginuo daw magbuat man ta mga miad.
22 Timoteo, para makapalipay ka ta Dyos, dili no sunuron liag ta mga batan-en na gadala ki danen na magbuat ta malain. Tingwaen no na tanan na buaten no igo ta ittaw na matareng. Padayon ka ta imo na pagtuo ki Cristo, imo na paggugma ta tanan daw imo na pagbuat ta mga miad para malineng imo na pagduma naan ta tanan. Iling man tan buat ta tanan na mga ittaw na gasimba ta Ginuo na ula danen may malain na tuyo.
23 Dapat na dili ka maglabet ta mga ittaw na iran na padiskasan kabuangan nang daw paryo ta ambal ta mga ittaw na kulang alam tak nlaman no na mga iling an tan na padiskasan alinan ta gulo.
24 Piro, daw kino manugsirbi ta Ginuo, dapat dayad iya na ugali daw dili man kanen miag ta gulo. Dapat na malam man kanen an magtudlo parti ta miad na balita, langkaw iya na nakem
25 daw tudluan din man mga ittaw na gakuntra ki kanen na miad iya na kabebet-en para ki danen tak basi danen an tagan ta Dyos ta upurtunidad na magnelsel daw dilian iran na mga sala daw mlaman man danen kamatuuran parti ta pagtuo ki Cristo.
26 Maintindian man danen na paluko danen an Satanas na magtuman ta iya na liag. Tenged naintindian danen, dili en danen magsunod ki kanen na danen an paryo mga yupan na kabwi alin ta sied.

3

1 Tandaan no na naan ta katapusan i na mga inadlaw tama na mga kabellay na maagian ta
2 tak mga ittaw ta yi na timpo paisip an danen iran nang na kaugalingen daw pirmi nang naan ta iran na isip pagpatama ta kwarta. Danen an bugalen, gapadatas ta iran na kaugalingen, sikad mag-ambal ta malain

kuntra ta duma, ula gatuman ta iran
na ginikanan, ula gapasalamat ta
mga ittaw na gatabang ki danen daw
dili man dyusnon.
3 Ula danen an kaluoy, ula danen
gapatawad ta mga ittaw na gabuat
ta malain ki danen, pirmi danen pa-
pakalain iran na duma, dili danen
an malam magpegeng ta iran na kau-
galingen daw sikad manakit. Ula
danen an nalipay ta mga ittaw na
gabuat ta dayad.
4 Danen an sikad magtraydor.
Bisan ino nang pabuat an danen na
ula anay gaisip. Sikad magpabugal
danen an ta iran na kaugalingen daw
imbis na Dyos an naan ta iran na isip,
iran nang na kasadyaan paisip an
danen.
5 Daw lagen, gasunod danen an ta
liag ta Dyos, piro ta matuod, dili da-
nen an miag na iran na batasan bag-
uon ta Dyos. Dili ka magduma ta mga
ittaw na iling tan.
6 May anen man ki danen na
gabalay-balay gid na manluko ta mga
bai na dali nang lukuon. Mga bai an
dali nang lukuon tak naguluan iran
na isip tenged ta iran na mga sala
daw tenged man na danen an pirmi
nadala ta iran na mga liag.
7 Pirmi danen an gamati ta maskin
ino na bag-o na tudlo, piro dili danen
maintindian kamatuuran an parti ta
pagtuo ki Cristo.
8 Mga ittaw na sikad manluko,
paryas danen an ki Jannes daw Jam-
bres na gakuntra ki Moises anay pa
sa* tak mga sikad an manluko gakun-
tra ta kamatuuran paagi ta iran na
tudlo na dili matuod. Danen an dili
en malam daw ino miad o malain
daw ula man danen nlami igo na mga
papatian parti ta pagtuo ki Cristo.
9 Piro, dili maglugay iran na pan-
luko ta mga ittaw tak mabot adlaw
na mlaman ta mga ittaw na mga
kabuangan nang iran na ubra paryas
na anay pa sa abot adlaw na nlaman
ta mga ittaw na mga kabuangan nang
ubra danen Jannes daw Jambres.

Laygay Pablo Na Timoteo Dapat Padayon Ta Iya Na Pagsunod Ta Mga Patudlo Ki Kanen

10 Timoteo, dili ka magparyo ta
mga ittaw na ula nalam ta igo na mga
papatian parti ta pagtuo ki Cristo tak
kaon yan gasunod ta ake na tudlo,
batasan, andem daw pagtuo ki Cristo.
Nlaman no na langkaw ake na pasin-
sya, gagugma a ta tanan daw gapa-
dayon a ta pagtubang ta maskin ino
na mga kabellay na ake na naagian.
11 Nlaman no man daw ino na
mga kabellay na naagian ko na pa-
pangabot a ta mga gakuntra ki yaken
daw pabuatan ta malain, labi en gid
na papangabot a naan ta Antioquia,
Iconio daw Listra. Piro, paluwas a ta
Ginuo alin ta tanan na mga ittaw na
gapangabot ki yaken.
12 Ta matuod, tanan na liag na
mangabui bilang isya na gatuo ki
Jesu-Cristo na iran na batasan sunod
ta liag ta Dyos, maagian man da-
nen na pangabuton danen an ta mga
gakuntra ki danen.
13 Mga ittaw an a na gabuat ta
malain daw sikad manluko, maglain
pa gid iran na mga buat daw padayon
man danen ta iran na pagluko daw
danen an mismo paluko man.
14 Piro, kaon a, dili ka magpaluko
paryo ki danen. Dapat padayon ka ta
imo na pagsunod ta ame na patudlo
kan-o ki kaon tak nlaman no en na
matuod gid daw gasalig ka man ki
kami na gatudlo ki kaon.
15 Alin kan-o na bata ka pa, natud-
luan ka ta sinulat na pulong ta Dyos
daw tenged ta sinulat na pulong ta
Dyos, naintindian no na maluwas ka
alin ta silot ta imo na sala paagi ta
pagtuo ki Jesu-Cristo.

* **3:8** Naan ta Exodo 7:10-13, 20-22 daw 8:6-7 pwidi nyo mabasa isturya ya parti ta pabuat ta mga gapanguna ta riliyon ta mga Egiptuanen na gatabang danen an ki Paraon ta iya na pagkuntra ki Moises. Ula nasulat naan ta Exodo daw ino ngaran ta mga gapanguna ya, piro naan ta mga isturya na alin pa ta mga manakem ta mga Judio, ngaran ta darwa ki danen na mga gapanguna Jannes daw Jambres.

16 Tanan na naan ta sinulat na pulong ta Dyos nasulat paagi ta mga
ittaw na iran na isip pagiyaan ta Dyos
daw yon tenaan na may pulos na
gamiten para ta pagtudlo daw ino
igo na mga papatian, para ta pags-
away daw ino mga buat na sala daw
mga papatian na dili igo, para ta
paglaygay daw ino paagi na magbag-
o batasan na dili igo daw para man
ta pagtudlo ta igo na buaten ta mga
ittaw na matareng.
17 Paatag ta Dyos ki kiten sinulat
din na pulong para kiten i na iya na
mga ittaw anda gid daw may sarang
na magbuat ta maskin ino na mga
miad.

4

1 Timoteo, may sugo a pa ki kaon
na dapat tumanen no gid tenged
Dyos an daw Jesu-Cristo man na
mag-ukom ta mga ittaw, bui daw
patay, daw kino matareng daw dili
matareng, nalam danen daw ino
sugo ko ki kaon. Tenged man na
dali nang mabot adlaw na magpakita
Jesu-Cristo na mag-umpisa ta iya na
pagdumala bilang ari ta tanan, dapat
tumanen no gid sugo ko i. Yi ake na
sugo:
2 Isugid no miad na balita parti ki
Jesu-Cristo daw dapat pirmi ka anda
ta pagsugid bisan ino na sitwasyon
daw ino man na uras. Mga ittaw na
gabuat ta sala ambalan no, sawayen
daw laygayan man na magbag-o en
danen an. Iling tan buaten no na
pirmi ka may langkaw na pasinsya
daw dayad imo na pagtudlo.
3 Magprusigir ka ta imo na pag-
tudlo tak mabot gid timpo na mga
ittaw dili en miag magbaton ta igo na
tudlo parti ta ate na papatian bilang
mga gatuo. Mamati danen ta tama
na mga manugtudlo na mag-ambal
nang an ta dayad ta iran na pamatian
tak pasunod nang danen iran na liag
na pirmi mamati ta lain-lain na mga
tudlo.
4 Dili en danen an mamati ta ka-
matuuran parti ta pagtuo ki Jesu-
Cristo tak mas liag danen na mapati
ta mga kinaraan na isturya na imo-
imo nang ta mga ittaw.
5 Piro, kaon a, bisan ino matabo
gamiten no gid isip no an para dili ka
maluko na magsunod ta dili igo na
tudlo. Daw maagian no mga kabel-
lay, magprusigir ka man gyapon. Pa-
dayon no imo na ubra bilang manug-
sugid ta miad na balita daw tumanen
no tanan na mga ubra na pasalig ta
Dyos ki kaon ta imo na pagsirbi ki
kanen.
6 Iling tan ake i na mga sugo ki kaon
tak paagi ta ake na mga naagian na
mga kabellay ta ake na pagsirbi ta
Dyos yaken i paryo alad daw tuban-
gen ko en ake na kamatayen.
7 Tapos en ake na pagpangabellay
ta pagtudlo ta kamatuuran parti ta
pagtuo ki Cristo daw natuman ko en
tanan na mga papabuat ta Dyos ki
yaken na paryo a ta manug-ampang
na gaprusigir gid asta kabot naan
ta tumanan ta lumba. Pasunod ko
gid ate na mga papatian bilang mga
gatuo ki Jesu-Cristo daw paambligan
ko man na dili maisab ate an na mga
papatian.
8 Gani, anduni, nlaman ko na
may mabaton a na paryo kuruna
na primyo* tak may dayad na bales
na patagana ta Ginuo para ki yaken
tenged pirmi a gasunod ta iya na
liag. Ginuo an matareng na manug-
ukom daw iatag din man ki yaken
dayad an na bales naan ta adlaw na
mabot kanen an para mag-ukom ta
tanan na mga ittaw. Piro, dili nang
yaken tagan din ta dayad na bales.
Tagan din man tanan na mga ittaw
na galangkag ta yon man na adlaw
na kanen an mabot na magpakita.

Katapusan Na Mga Laygay Pablo Ki Timoteo

9 Daw pwidi nang, magtingwa ka
gid na miling ka di dayon.

* **4:8** May pasaysay parti ta *kuruna na primyo* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta 2 Timoteo 2:5.

10 Padilian a Demas daw giling
kanen naan ta syudad Tesalonica
tenged na palabi din gid mga be-
tang na makapalipay ki kanen naan
ta kalibutan i. Cresente ya a giling
naan ta prubinsya Galacia daw Tito
ya giling naan ta lugar na Dalmacia.
11 Lucas nang duma ko di. Daw
miling ka di, apitan no Marcos ya
daw pakuyugon no aged tabangan a
din ta ake na mga ubraen di.
12 Tiquico an papailing ko dyan
naan ta Efeso yan.
13 Daw miling ka di, apitan no ake
na bayo na pangsampaw na nabilin
ko kan-o ki Carpo naan ta syudad
Troas daw dleen no di ki yaken.
Dleen no man di mga libro ko an
dyan, labi en gid dleen no di ake na
mga papilis daw sinulat.
14 Alejandro na manugbuat ta mga
gamit na mital sikad malain iya na
buat ki yaken. Ginuo nang en bala
magbales ki kanen tenged ta mga
buat din na malain.
15 Mag-andam ka gid ki kanen
tak basi magbuat man kanen an ta
malain ki kaon tenged gakuntra ka-
nen ta ame na pagsugid ta miad na
balita.
16 Ta una ko na pagtubang naan
ta uwis aged usisaen a, ula ittaw na
gatistigo para ki yaken tak padilian a
ta tanan ko na duma. Kabay pa na
patawaren danen ta Dyos.
17 Bisan padilian a danen, ula a
pabay-i ta Ginuo. Paubayan a din pa
daw pagaeman aged paagi ki yaken
masugid ta usto miad an na balita
parti ki Jesu-Cristo daw mamatian ta
tanan na mga dili-Judio na naan man
ta kurti. Paluwas a din man na ula a
pasintinsyaan ta kamatayen.
18 Sigurado a gid na bisan ino
malain na buaten ta mga ittaw ki
yaken, luwasen a man gyapon ta
Dyos daw ambligan a din man asta
mabot uras na dleen a din naan ta
iya na kaarian naan ta langit. Kabay
pa na kanen an dayawen asta ta ula
katapusan. Amen.

Katapusan Ta Yi Na Sulat

19 Ipakamusta a no nang en naan ta
magsawa na Priscila daw Aquila daw
ipakamusta a no man ki Onesiforo
asta man mga ittaw na naan ta iya na
panimalay.
20 Erasto ya gapabilin naan ta syu-
dad Corinto daw Trofimo pabilin ko
naan ta syudad Mileto tak gamasakit.
21 Magtingwa ka gid na naan ka di
en bag-o mabot timpo ta tagtignaw.
Gapangamusta ki kaon danen i Eu-
bulo, Pudente, Lino, Claudia daw
duma pa di na mga utod ta ki Cristo.
22 Kabay pa na Ginuo mag-ubay ki
kaon. Kabay pa man na kyo tanan na
mga gatuo dyan, mabaton nyo mga
kaayaran na alin ki kanen.

Sulat Pablo Para Ki Tito

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Tito

Yi na libro pasulat Pablo para ki Tito na gadumala ta mga gatipon-tipon na gatuo naan ta pulo Creta. Bag-o gaumpisa Tito ta pagdumala ta mga gatuo, gaduma kanen daw gatabang ki Pablo ta pagsugid ta miad na balita. Tito an bakod gid iya na tabang ki Pablo daw masaligan kanen an ta mga ubra naan ta mga gatipon-tipon na gatuo naan ta lain-lain na mga lugar. Papabilin Pablo kanen an naan ta Creta na isya ta mga pulo naan ta Dagat Mediteraneo aged magdumala ta mga gatipon-tipon na gatuo. Ta yon man na timpo tama na mga Judio gaistar naan ta Creta.

Naan ta yi na libro may tallo na impurtanti na tupiko. Una na tupiko, pagpademdem Pablo ki Tito daw ino batasan na igo ta mga gapanguna ta mga gatipon-tipon na gatuo, labi en gid mga gapanguna ta mga gatuo naan ta Creta tak tama na mga gatuo naan ta Creta na iran na batasan ula pa gabag-o.

Pangarwa na tupiko, paglaygay Pablo ki Tito daw ino itudlo naan ta lain-lain na mga gatuo paryo ta mga manakem na mama, mga manakem na bai, mga batan-en na mama daw mga suguon.

Pangallo na tupiko, paglaygay Pablo ki Tito parti daw ino batasan na igo ta mga gatuo, labi en gid na dapat na pirmi danen an alisto na magbuat ta mga miad. Dapat man na dili danen an mag-ambal ta malain kuntra ta duma na mga ittaw daw dili man manggulo.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Tito

1. Pagpangamusta Pablo (1:1-4)
2. Ambal Pablo parti ta batasan na igo ta mga gapanguna ta mga gatipon-tipon na gatuo (1:5-16)
3. Ambal Pablo parti ta igo na tudlo (2:1-10)
4. Dayad kabebet-en ta Dyos daw gusto din na maluwas tanan na mga ittaw (2:11-15)
5. Batasan na igo ta mga gatuo (3:1-11)
6. Katapusan na mga laygay (3:12-15)

Pagpangamusta Pablo

1 Yaken Pablo na manugsirbi na
iya ta Dyos daw isya a man ta mga
apustulis Jesu-Cristo. Ake na kateng-
danan magtabang ki kyo na mga pa-
pili ta Dyos. Gatabang a ki kyo aged
maglig-en pa gid inyo na pagtuo ki
Cristo daw magdugang inyo na pag-
intindi ta kamatuuran na tudlo para
magsunod kaw pa gid ta batasan na
igo ta liag ta Dyos.
2 Tenged nlaman ta en kamatuuran
parti ta pagtuo ki Cristo, gasalig ki ta
Dyos na may anen ki kabui na ula
katapusan na iya na papangako alin
pa ta una daw nlaman ta na kanen an
ula gid gabula.
3 Anduni, Dyos an na ate na man-
luluwas, papasugid din en naan ta
mga ittaw kamatuuran an parti ta
pagtuo ki Cristo tak abot en timpo
na patirmino din. Papasugid din ka-
matuuran an paagi ta ake na pag-
sugid ta minsai na pasalig din ki
yaken tenged ta ake na katengdanan
na alin ki kanen.
4 Gapangamusta a ki kaon Tito na
pabilang ko na matuod ko na bata
daw paryo ko man na gatuo.

Kabay pa na mabaton no mga kaa-
yaran daw katawwayan na alin ta
Dyos Amay daw alin ki Jesu-Cristo na
ate na Manluluwas.

Batasan Na Igo Ta Mga Gapanguna Ta Mga Gatipon-tipon Na Gatuo

5 Na galin a kan-o dyan ta Creta
yan, pabilin ta kaw dyan aged ta-
puson no mga ubra na ula pa nata-
pos daw paryo ta ambal ko ki kaon,
naan ta tanan na banwa na may mga
gatipon-tipon na mga gatuo magpili
ka naan ki danen daw kino mga mag-
panguna.

6 Daw kino pilien no na magpanguna, dapat dayad iya na batasan aged ula may masaway ki kanen. Dapat na isya nang iya na sawa daw ula duma na bai ta iya na kabui. Dapat na iya na mga bata mga gatuo man ki Cristo daw dayad iran na batasan na ula may maambal na danen an gapagusto nang ta mga ubra na dili dayad o ula gapasakep ta iran na ginikanan.
7 Impurtanti na dayad batasan ta ittaw na magpanguna ta mga gatipontipon na gatuo tak iya na ubra pasalig ta Dyos ki kanen. Gani, dapat kanen an dili ittaw na gusto na pirmi iya nang na liag masunod an. Dapat dili lipo iya na nakem, dili kanen an palainem, dili abtik lima din na maniro daw ula kanen gagamit ta malain na paagi aged makakwarta nang.
8 Dapat na nalipay kanen an ta pagbaton ta mga ittaw na giling ta iya na balay, nalipay man ta pagbuat ta mga miad, malam kanen magpegeng ta iya na kaugalingen, matareng kanen an, iya na batasan igo ta ittaw na iya ta Dyos daw dili man kanen an madala ta iya na kaugalingen na liag.
9 Dapat lig-en iya na pagpati ta miad na balita parti ki Cristo na pasugid ki kanen kan-o aged mapaligen din nakem ta mga gatuo paagi ta igo na tudlo parti ta ate na papatian bilang mga gatuo ki Cristo daw masabat din man mga ittaw na gambal kuntra ta ate na papatian.
10 Impurtanti gid na mga pilien no an na magpanguna may sarang ta pagsabat tak tama na mga gatuo dyan naan ta Creta na ula gapasakep naan ta mga may uturidad daw sikad mambal ta ula pulos. Tama man ki danen sikad manluko labi en gid mga gatuo na Judio na ta iran na pagpati mga dili-Judio na gatuo ki Cristo kinanglan magsunod ta mga kaugalian ta mga Judio na impurtanti gid pagbuat an ta tanda naan ta lawa.*
11 Kinanglan na tapnaen no danen an na dili en magtudlo tak ta iran na pagtudlo ta dili matuod, may mga pamilya na gatalikod ta pagtuo ki Cristo. Iran na tuyo makagayya tak gagamit danen an ta malain na paagi aged makakwarta nang.
12 Isya na taga-Creta na bantog na prupita anay pa sa may ambal parti ta malain na batasan ta mga taga-Creta. Ambal din, “Mga taga-Creta sikad magbula daw iran na batasan paryo ta pintas na mga ayep. Tamad danen an mag-ubra, piro daw uras ta kaan, iran laban.”
13 Asta anduni matuod ambal an ta iran na prupita parti ta mga taga-Creta. Gani, ambalan no gid mga ittaw an na gatudlo ta dili matuod para magsunod danen ta igo na tudlo parti ta ate na papatian bilang mga gatuo ki Cristo.
14 Ambalan no man danen an na dili en magpati ta mga isturya na imo-imo nang ta mga Judio daw mga sugo ta mga ittaw na dili miag na magpati ta kamatuuran parti ta pagtuo ki Cristo.
15 Mga ittaw na gatuo daw limpyo iran na isip, tanan na betang pabilang danen na “limpyo” na yon man dili bawal kan-enen o gamiten. Piro, mga ittaw na ubos mga malain naan ta iran na isip daw ula man gatuo, tanan na mga betang pabilang danen na “dili-limpyo” na yon man bawal kan-enen daw gamiten. Dili en danen an malam daw ino miad o malain daw ula danen nakunsinsya ta iran na mga buat na malain.
16 Gambal danen an na gapati danen ta Dyos, piro papakita danen na iran na pagpati dili matuod tenged ta malain danen na mga buat. Malain gid iran na batasan daw ula danen gatuman ta Dyos daw ula man danen sarang na magbuat ta mga miad.

2

Ambal Pablo Parti Ta Igo Na Tudlo

* **1:10** Tanda na pasambit naan ta birsikulo dyis, daw naan ta Inglis paumaw na ‘circumcision’. Pwidi nyo mabasa parti ta *tanda naan ta lawa* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

1 Tito, dapat na kaon yan dili mag-
paryo ta mga ittaw na gatudlo ta dili
igo. Padayon ka na magtudlo ta igo
na tudlo parti ta ate na papatian bi-
lang mga gatuo.
2 Mga manakem na mama, tudluan
no na dapat na danen an malam mag-
dala ta iran na kaugalingen, pataa
danen an ta mga ittaw, malam mag-
pegeng ta iran na kaugalingen, lig-
en iran na pagtuo, terek gid ta iran
na tagipusuon iran na paggugma
ta paryo danen na mga ittaw daw
padayon man na tubangen danen
maskin ino na mga kabellay na maa-
gian danen.
3 Iling man tan, tudluan no mga
manakem na bai na dapat sunuron
danen batasan na igo ta liag ta Dyos,
dili danen pakalainen iran na duma,
dili danen sikad minem ta bino daw
danen an magtudlo ta mga miad.
4 Daw iling tan na dayad iran na
batasan, matudluan danen mga bai
na bata pa ki danen. Mga bai na bata
pa dapat tudluan na magpalangga ta
iran na sawa daw mga bata,
5 magpegeng ta iran na kaugalin-
gen, dili magbuat ta bisan ino na may
masaway ki danen, mag-asikaso ta
usto ta iran na pamilya, magbuat ta
mga miad naan ta duma daw mag-
pasakep naan ta iran na sawa. Dapat
na dayad iran na batasan aged ula
may mag-ambal ta malain kuntra ta
miad na balita na alin ta Dyos.
6 Iling man tan, tudluan no mga
mama na batan-en na magpegeng ta
iran na kaugalingen.
7 Kaon yan, ambligan no pirmi daw
ino buaten no daw ambalen aged
mga ittaw na gatuo magsunod ta
dayad no na batasan. Dapat imo na
pagtudlo terek ta imo na tagipusuon
daw mag-ambal ka man ta dayad na
pag-ambal na angay ta manugtudlo
ta pulong ta Dyos.
8 Dapat igo gid imo na tudlo na ula
may masaway aged magayya mga
ittaw na gakuntra ta ate na tudlo
tak ula danen an may maambal na
malain kuntra ki kiten.
9 Mga suguon an, tudluan no na
dapat pirmi danen magpasakep ta
iran na amo daw mag-ubra ta usto
aged iran na amo malipay ta tanan na
pabuat danen. Dapat na dili danen
an magsabat-sabat ta iran na amo.
10 Tudluan no man mga suguon na
dili danen takawan iran na amo parti
ta kwarta na pasalig ki danen. Dapat
ipakita danen na masaligan danen
an ta tanan danen na pabuat. Daw
makita ta mga ittaw na dayad iran na
batasan, mga ittaw an mamati gid ta
tudlo parti ta Dyos na ate na manlu-
luwas.

Dayad Kabebet-en Ta Dyos Daw Gusto Din Na Maluwas Tanan Na Mga Ittaw

11 Mga gatuo an dapat dayad iran
na batasan tak napakita en ta Dyos
na dayad iya na kabebet-en paagi ta
pagpadala din ki Cristo aged tanan
na mga ittaw may upurtunidad na
maluwas alin ta silot ta iran na mga
sala.
12 Tenged ta dayad din na kabebet-
en, papaintindi din ki kiten na dapat
dili ki magsunod ta malain na mga
buat ta mga ittaw na ula gapati ki
kanen daw dapat dili ki man mag-
sunod ta ate na kaugalingen na liag
na gadala ki kiten na magbuat ta sala.
Papaintindi din man na dapat malam
ki magpegeng ta ate na kaugalingen
daw matareng ki ta tanan ta na bu-
aten daw sunuron ta man batasan na
liag ta Dyos. Dapat iling tan na dayad
ate na batasan mintras na bui ki pa
naan ta kalibutan i
13 daw gatagad ki man ta sadya na
adlaw na ate na palaeman na yon
man adlaw na Jesu-Cristo na mak-
agagaem na Dyos daw ate na man-
luluwas mabot na magpakita daw
makala ta tanan daw kino gid kanen
an.
14 Kanen gaatag ta iya na kabui na
napatay para ki kiten aged maglibri
ki kiten alin ta pag-ulipen ta sala daw
magkamang ta ate na mga sala para
buaten ki din na iya gid na mga it-
taw na mag-andem gid na magbuat
ta mga miad.

15 Ake i na paambal ki kaon itudlo
no naan ta mga gatuo dyan. Paligenen no iran na nakem. Daw kino
gabuat ta sala, ambalan no tak yon
katengdanan no bilang gapanguna ki
danen. Siguraduon no na ula ittaw
na dili magsunod ta imo na ambal.

3

Batasan Na Igo Ta Mga Gatuo

1 Ipademdem no ta mga gatuo dyan
na dapat magpasakep danen an daw
magtuman ta mga ittaw na gadumala
naan ta iran na lugar daw mga may
uturidad man. Dapat man na pirmi
danen an alisto na magbuat ta mga
miad.
2 Ipademdem no man na dili da-
nen an mag-ambal ta malain kun-
tra ta duma na mga ittaw daw dili
man manggulo. Dapat dayad iran na
ugali na langkaw iran na nakem daw
miad man iran na kabebet-en naan ta
tanan.
3 Dapat iling tan na miad mga bu-
aten an ta mga gatuo naan ta tanan
tak kiten na mga gatuo paryo man
ki danen kan-o na ula ki pa gatuo
ki Cristo. Buang-buang ki kan-o
daw ula ki man gatuman ta Dyos.
Gapaluko ki man na magsunod ki
ta dili igo na mga papatian. Ula ki
sarang na magpegeng ta ate na kau-
galingen para dili magbuat ta malain
daw kasadyaan nang ate an na pan-
gita pirmi. Paubos ta ate na uras
ta pagbuat ta malain kuntra ta mga
paryo ta na ittaw daw pag-inggit.
Gademet ki ta duma na mga ittaw
daw pademetan ki man danen.
4 Piro, bisan iling tan kiten i kan-
o na ula ki pa gatuo, abot timpo na
Dyos an na ate na manluluwas pa-
pakita din ki kiten na dayad iya na
kabebet-en daw pagugma ki din
5 paagi ta pagluwas din ki kiten alin
ta silot ta ate na mga sala. Paluwas ki
din tenged ta iya na kaluoy ki kiten,
dili tenged ta ate na mga buat na
miad. Pakamang din ate na mga sala
na paryo palimpyuan ki daw paagi ta
Dyos Ispiritu Santo patagan ki ta bag-
o na kabui na paryo natao ki isab daw
pabag-o ki man na ate na batasan igo
ta iya na liag.
6 Sikad tama na mga kaayaran
paatag din ki kiten paagi ta Dyos
Ispiritu Santo na papadala din ki
kiten tenged ki Jesu-Cristo na ate na
Manluluwas.
7 Iling tan tanan pabuat ta Dyos
aged kiten i buaten din na iya na mga
bata na yon man mabaton ta daw ino
na pribiliyo na patagana din para ta
iya na mga bata daw may pagsalig ki
man na mabui ki ta ula katapusan. Il-
ing tan ate na mabaton daw pagsalig
tak pabuat ki din na kiten i matareng
tenged ta dayad din na kabebet-en.
8 Paambal ko i matuod daw liag ko
na itudlo no pirmi ta usto naan ta
mga ittaw dyan na gasalig ta Dyos
aged naan gid ta iran na isip pag-
prusigir an danen ta pagbuat ta mga
miad. Paambal ko i itudlo no tak
miad gid para ta iran na kayaran.
9 Dili ka maglabet ta mga ittaw na
gadiskasay parti ta mga kabuangan
nang daw parti ta mga imo-imo na
isturya na alin ta langkaw na mga
listaan ta ngaran ta mga kaapuan
anay pa sa, mga galalisay daw mga
gadiskusyunay parti ta Mga Sinulat
Moises. Mga diskusyon na iling tan
ula pulos daw dili man makatabang
ta mga ittaw.
10 Bisan kino na kanen tenaan na
mga paryo din na gatuo gabelagay,
ambalan no. Daw nambalan no en
kanen an ta darwa bisis piro ula man
gyapon kanen an gapati, dili ka en
magduma ki kanen
11 tak nlaman no na kanen an
gatalikod ta igo na tudlo daw pirmi
gabuat ta sala. Paagi ta iya na mga
buat na sala napakita na kanen an
dapat silutan.

Katapusan Na Mga Laygay

12 Pailingen ko ki kaon Artemas,
piro daw dili kanen an kadayon,
Tiquico pailingen ko dyan. Bisan
kino ki danen na pailingen ko, daw
mabot dyan, tingwaen no na miling

ka ki yaken naan ta syudad Nicopolis tak gadisisyon a na naan a dya mag-tinir ta timpo ta tagtignaw.

13 Daw malin dyan Zenas ya na abugado daw Apolos, tabangan no danen an daw ino iran na mga ki-nanglanen aged dili danen makulan-gan ta iran na pagbyai.

14 Dapat ate na mga utod ki Cristo dyan pirmi magprusigir ta pagbuat ta mga miad para magtabang danen ta mga ittaw na gakinanglan gid daw dapat man danen an mga ittaw na matabyangen.

15 Tanan na mga duma ko di gapangamusta ki kaon. Ipakamusta a no ta mga ittaw dyan na gapalangga ki kami na ate na mga utod ta pagtuo.

Kabay pa na kyo tanan, mabaton nyo mga kaayaran na alin ta Dyos.

Sulat Pablo Para Ki Filemon

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Filemon

Yi na libro pasulat Pablo ki Filemon na isya na gatuo na kala man na ittaw. Filemon an may suguon na ngaran din Onesimo. Abot timpo na Onesimo an galayas daw kalambot kanen ta syudad na naan dya Pablo napriso. Pablo an daw Onesimo gakalaay daw tenged ta pagwali Pablo, gatuo Onesimo ki Cristo.

Pablo an gasulat ki Filemon tak Onesimo an pabalik Pablo ki kanen. Gapangabay Pablo ki Filemon na batunon din Onesimo an. Palaygayan man Pablo kanen an na daw batunon din Onesimo an, dili din en inta bilangen na suguon din nang. Bilangen din man Onesimo an na pinalangga din na utod ki Cristo.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Filemon

1. Pagpangamusta Pablo (birsikulo 1-3)
2. Pagpasalamat daw pangamuyo Pablo (birsikulo 4-7)
3. Pangabay Pablo parti ki Onesimo (birsikulo 8-22)
4. Katapusan ta yi na sulat (birsikulo 23-25)

Pagpangamusta Pablo

1 Yaken Pablo na napriso tenged ta
ake na pagsirbi ki Jesu-Cristo, daw
ake i na duma Timoteo na ate na utod
ki Cristo. Kami i gapangamusta ki
kaon Filemon na ame na pinalangga
na arey daw duma ta ubra.
2 Gapangamusta kay man ta mga
gatipon-tipon na gatuo dyan na
gasimba naan ta inyo na balay.
Gapangamusta kay man ki Apia na
ame man na utod ki Cristo daw
Arquipo na paryo man ki kami na
padayon ta pagsugid ta miad na
balita bisan pa na may mga gakuntra.
3 Kabay pa na mabaton nyo mga
kaayaran daw katawwayan na alin
ta Dyos na ate na Amay daw alin ki
Ginuo Jesu-Cristo.

Pagpasalamat Daw Pangamuyo Pablo

4 Naan ta ake na pagpangamuyo na
pasambit ko kaon yan Filemon, pirmi
a gapasalamat naan ta Dyos tenged ki
kaon.
5 Gapasalamat a ki kanen tenged
nabalitaan ko na gagugma ka gid ta
tanan na mga ittaw na iya ta Dyos
daw gatuo ka ki Ginuo Jesus.
6 Gapangamuyo a na tenged gaisya
ka daw gaduma ta mga paryo no
na gatuo ki Cristo, magdugang imo
na pag-intindi parti ta tanan na mga
kaayaran na paatag Cristo ki kiten na
mga sakep ki kanen.
7 Kaon na pinalangga ko na utod
ki Cristo, napalipay a no gid daw
napalig-en no man ake na nakem
tenged pagugma no gid mga ittaw na
iya ta Dyos daw papalipay man iran
na nakem paagi ta imo na tabang ki
danen.

Pangabay Pablo Parti Ki Onesimo

8 Tenged gagugma ka ta mga ittaw
na iya ta Dyos, may ipangabay a ki
kaon parti ta isya ki danen. May
uturidad a na alin ki Cristo na pwidi
a magsugo ki kaon daw ino dapat no
na buaten,
9 piro tenged gapalanggaay ki
bilang mga mag-utod ta pagtuo,
mangabay a nang ki kaon, dili a
magsugo. Gani, yaken Pablo na
isya na manakem daw isya man na
gasakripisyo naan ta prisuan ta ake
na pagsirbi ki Jesu-Cristo,
10 gapangabay a na daw maimo
nang, batunon no daw tabangan
Onesimo i. Kanen i pabilang ko na
ake na bata tak gatuo kanen ki Cristo
tenged ta ake na pagwali mintras
naan a ta prisuan i.
11 Ula gid kanen i tabang ki kaon
kan-o, piro anduni, gabag-o en kanen

* **1:11** *Ngaran na Onesimo* beet ambalen *may tabang.*

i daw bakod gid tabang din ki kiten na darwa.*
12 Gani, bisan palangga ko gid
Onesimo i, pabaliken ko kanen i naan
ki kaon.
13 Mintras naan a pa di ta prisuan i
tenged ta ake na pagsugid ta miad na
balita, miad gid inta na padayon na
matabangan a din. Yon na liag ko inta
na awiran ko kanen i aged magta-
bang kanen ki yaken bilang sal-i ki
kaon.
14 Piro, ula ko buata na awiran ko
kanen i na ula a anay gangayo ta imo
na tugot. Liag ko na daw tugutan a
no na awiran ko kanen i, tenged liag
no gid na tabangan a no, dili tenged
paryo napilitan ka nang.
15 Basi pagbeet gid ta Dyos na gapa-
madyo kan-o Onesimo i ki kaon ta
lipo na timpo aged daw malik kanen i
ki kaon, naan nang en kanen i ki kaon
asta kan-o.
16 Daw malik kanen dyan, dili no
en inta kanen bilangen na suguon
no nang. Bilangen no man kanen i
na pinalangga no na utod ki Cristo.
Palangga ko gid kanen i, piro nlaman
ko na mas pa gid palanggaen no ka-
nen i tenged kanen i anduni dili nang
en suguon no tak utod no man en ta
pagtuo ta Ginuo.
17 Nlaman ko na pabilang no na
yaken i duma no ta pagsirbi ki Cristo.
Gani, batunon no Onesimo i ta dayad
na pagbaton paryo na yaken pabaton
no.
18 Daw kanen i may nabuat na
malain o may utang ki kaon, yaken
nang en sukuton no.
19 Yaken Pablo magsulat ta ake i
na pangako ta ake gid na agi:† Daw
may utang Onesimo ki kaon, yaken
magbayad. Piro, dili no lipatan na
yaken gatabang ki kaon aged magtuo
ka ki Cristo daw maangken no man
kabui na ula katapusan.
20 Filemon na utod ko, daw maimo
nang, tumanen no ake na pangabay
parti ki Onesimo tenged isya ki nang
ta pagtuo ta Ginuo. Lipayen no ake
na nakem bilang imo na utod ki
Cristo.
21 Gasulat a ki kaon tak bakod
gid ake na pagsalig na tumanen no
pangabay ko i daw nlaman ko man
na palanggaen no Onesimo i na mas
pa kaysa ta ambal ko.
22 May isya a pa na pangabay ki
kaon: Daw maimo, magpriparar ka
ta kwarto na dayunan ko tak gasalig
a na magsabat Dyos an ta inyo na
pangamuyo na tabangan a din na
miling a dyan ki kyo.

Katapusan Ta Yi Na Sulat

23 Epafras i na duma ko na papriso
man tenged ta pagsirbi din ki Jesu-
Cristo, gapangamusta kanen ki kaon.
24 Gapangamusta man ki kaon mga
duma ko ta pagsirbi ki Cristo na da-
nen Marcos, Aristarco, Demas daw
Lucas.
25 Kabay pa na kyo tanan, mabaton
nyo mga kaayaran na alin ki Ginuo
Jesu-Cristo.

† **1:19** *Na gasulat Pablo naan ta mga gatuo, iling ti iya na pabuat: Gapasulat kanen ta ittaw na gatabang ki kanen. Piro, kaysan kanen mismo gasulat aged mlaman ta mga ittaw na magbasa na sulat ya alin gid ki kanen.*

Laygay Para Ta Mga Hebreo

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Hebreo

Yi na libro nasulat para paandam naan ta mga gatuo na dapat dili danen talikuran iran na pagtuo ki Jesu-Cristo na yon man dili malik ta dati danen na pabuat na gaalad ta mga ayep sunod ta Mga Sinulat Moises para ta iran na mga sala. Ittaw na gasulat ta yi na libro na *Hebreo* liag din na mga Judio na gatuo, maintindian danen ta usto na Jesus an mas datas iya na katengdanan kaysa ta katengdanan ta mga angil, katengdanan ta mga prupita daw mas datas man kaysa ta katengdanan Moises daw Josua na mga gapanguna ta mga ittaw ta Dyos anay pa sa.

Naan ta yi na libro nasulat na igo gid na paagi ta kamatayen Jesus, pabuat ta Dyos na Jesus paagi an na natuman iya na plano para mga ittaw maluwas alin ta silot ta iran na mga sala. Nasulat man na isya nang gid bisis Jesus an gaatag ta iya na kabui bilang alad daw paagi ta iya na kamatayen pabuat din bag-o an na paagi para mga ittaw pwidi marani naan ta Dyos daw maangken man danen kabui na ula katapusan.

Naan ta kapitulo unsi, padayaw ta gasulat mga bantog an na mga ittaw ta Dyos anay pa sa tenged gatuo man gyapon danen an ta Dyos na terek gid ta iran na tagipusuon bisan ino na kabellay na naagian danen. May laygay gasulat an para ta mga paryo din na mga gatuo ki Cristo na dapat danen an magsunod ta mga ittaw ta Dyos anay pa sa na magprusigir man danen an na magpadayon gid ta iran na pagtuo. Iling tan laygay ta gasulat ta yi na libro ki danen tak natintar danen an na talikuran iran na pagtuo ki Cristo tenged ta mga kabellay na naagian danen bilang mga gatuo. Ambal din na dapat na dilian danen daw ino na mga gapaluya ta iran na pagtuo labi en gid iran na mga sala.

Naan ta kapitulo dusi daw trisi may mga laygay aged mga gatuo an mangabui na iran na batasan igo ta mga ittaw na iya ta Dyos.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Hebreo

1. Parti ki Jesus na Bata Ta Dyos (1:1-3)
2. Mas datas katengdanan Jesus kaysa ta katengdanan ta mga angil (1:4 - 2:18)
3. Mas datas katengdanan Jesus kaysa ta katengdanan Moises (3:1-6)
4. Pagpaandam naan ta mga ittaw na dili en miag magpati ta Dyos (3:7-19)
5. Kapuayan na pangako ta Dyos para ta iya na mga ittaw (4:1-13)
6. Jesus makagagaem na pinakadatas na pari (4:14 - 7:28)
7. Mas dayad bag-o na kasugtanan na atag ta Dyos paagi ki Jesus kaysa ta una na kasugtanan (8:1 - 9:28)
8. Pag-atag Jesus ta iya na kabui alad na usto gid daw dili en kinanglan isaben ta ula katapusan (10:1-39)
9. Pagpadayon ta pagtuo naan ta Dyos (11:1 - 12:4)
10. Laygay parti ta pagtadleng ta Dyos ta batasan ta mga ittaw na pabaton din na iya na mga bata (12:5-13)
11. Pagpaandam na dili magpabengngel ta ambal ta Dyos (12:14-29)
12. Katapusan na mga laygay (13:1-19)
13. Katapusan na pagpangamuyo daw pagpangamusta (13:20-25)

Parti Ta Bata Ta Dyos

1 Anay pa sa, gambal Dyos an naan
ta alinan ta na mga kaapuan paagi ta
lain-lain na mga prupita ta tama na
bisis daw ta lain-lain na mga paagi.
2 Anduni, naan ta katapusan i na
timpo gambal kanen an ki kiten
paagi ta iya na Bata. Iya na Bata

pabuat din na manunubli ta tanan
na mga betang daw paagi man ta iya
na Bata pabuat din kalibutan i daw
kalangitan daw tanan na anen don.
3 Paagi ki kanen na Bata Ta Dyos,
makita ta daw kino gid Dyos an
tenged daw ino naan ta Dyos naan
man ki kanen. Gabeet kanen ta tanan
na naan ta kalibutan i daw kalangi-
tan paagi ta iya na pag-ambal tenged
kanen an makagagaem. Pagtapos din
ta pagbuat ta paagi ya na mga it-
taw malimpyuan ta iran na mga sala,
gapungko kanen naan tengnged ta
Makagagaem Na Dyos naan dapit ta
tuo naan ta langit.*

Mas Datas Katengdanan Ta Bata Ta Dyos Kaysa Ta Katengdanan Ta Mga Angil

4 Pabuat an ta Bata Ta Dyos na ga-
pungko kanen an naan tengnged ta
Dyos pamatuod na mas datas iya na
katengdanan kaysa ta katengdanan
ta mga angil tenged papakala na ka-
nen an Bata Ta Dyos. Mga angil an
mga manugsirbi ta Dyos, piro kanen
an a Bata Ta Dyos.
5 Parti ta mga angil, nlaman ta na
Dyos an ula gid gambal naan ta bisan
isya ki danen ta iling ti,
"Kaon ake na Bata.
Anduni, gapamatuod a na yaken
imo na Amay."†
Ula man gambal Dyos an ta bisan
kino na angil,
"Kiten i mag-amay."‡
6 Ta timpo na dleen ta Dyos naan ta
kalibutan iya an na Bata para ipakala
din naan ta tanan na iya an na Bata
may katengdanan na datas gid ta
tanan paryo ta isya na panganay, am-
bal din parti ta iya na Bata,
"Kyo tanan na mga angil ta Dyos, sim-
baen nyo kanen an!"§
7 Na gambal Dyos parti ta mga angil,
ambal din,
"Mga manugsirbi ko na mga angil
mabuat ko
na dasig paryo ta angin
daw mabuat ko man na danen an
may biskeg na gaem
paryo ta gadaba-daba na apoy."*
8 Piro, ambal din parti ta iya na Bata,
"O Dyos,
imo na pag-ari ula katapusan.
Matareng imo na pagdumala
naan ta mga ittaw.
9 Nalipay ka na nakita no mga ittaw
na gabuat ta miad,
piro nalainan ka na nakita no
mga ittaw na gabuat ta malain.
Yon na yaken i na imo na Dyos gapili
ki kaon
na tagan ta kaw ta katengdanan
daw kalipay
na mas pa ta katengdanan daw
kalipay
ta tanan na duma ki kaon."†
10 Ambal din pa,
"Ginuo,
kaon gabuat ta kalibutan i daw
kalangitan
naan ta una na timpo na ula pa
bisan ino.
11 Tanan na mga pabuat no mawasak
daw marwad
piro kaon yan a, magpadayon ta
ula katapusan.
Tanan na pabuat no magdaan
paryo na mga bayo gadaan
12 daw silian no man ta bag-o
paryo na mga pang-isleb na
bayo
palukot tenged dili en gamiten.
Piro kaon yan a, ula gid gaisab,
daw imo na kabui ula man kata-
pusan." ‡
13 Ula man gambal Dyos an naan ta
bisan isya ta mga angil din,
"Mungko ka di naan dapit ta ake i na
tuo
asta na mapirdi ko imo na mga
kuntra
na danen an paryo ta tungtun-
gan ta imo na mga batiis."§

* **1:3** Naan alin ta Mga Salmo 110:1 ambal an na *gapungko naan tengnged ta Makagagaem Na Dyos naan dapit ta tuo* daw beet ambalen na Jesus daw Dyos isya nang ta uturidad. † **1:5** Mga Salmo 2:7 ‡ **1:5** 2 Samuel 7:14; 1 Mga Cronica 17:13 § **1:6** Deuteronomio 32:43 * **1:7** Mga Salmo 104:4 † **1:9** Mga Salmo 45:6-7 ‡ **1:12** Mga Salmo 102:25-27 § **1:13** Mga Salmo 110:1

14 Tenged iling tan ambal ta Dyos
parti ta iya na Bata, basi may mam-
bal, “Ino mga angil an daw ino tuyo
ta Dyos parti ki danen?” Sabat ko
na mga angil an manugsirbi na mga
ispiritu na pailing ta Dyos na magta-
bang ta mga maluwas alin ta silot ta
iran na mga sala.

2

Pagpaandam Na Dili Magtalikod Ta Mga Papatian

1 Tenged Bata Ta Dyos may kateng-
danan na datas gid ta tanan daw ka-
nen an paagi na gaambal Dyos an ki
kiten anduni ta katapusan i na timpo,
dapat ibetang ta gid naan ta ate na
isip mga namatian ta na tudlo na alin
ki kanen aged dili ki magtalikod ta
ate na mga papatian parti ta paagi an
na maluwas ki alin ta silot ta ate na
mga sala. Daw magtalikod ki ta ate na
mga papatian, paryo ki ta sakayan na
naanod nang asta marwad.
2 Nlaman ta na mga sugo ta Dyos
anay pa sa na papasugid din paagi ta
mga angil dapat gid tumanen. Mga
ittaw na gabuat ta malain na kuntra
ta iya na mga sugo daw ula gatuman
ta iya na mga sugo pasilutan din ta
igo na silot.
3 Tenged iling tan anay pa sa na
timpo na pasilutan ta Dyos mga it-
taw ya na ula gatuman ta iya na
mga sugo na papasugid paagi ta mga
angil, sigurado gid na daw bay-an
ta nang anduni papasugid din paagi
ki Ginuo Jesus parti ta makatingala
na paagi na magluwas kanen an ta
mga ittaw, dili ta malikawan iya an
na silot. Ginuo Jesus, kanen una na
gasugid parti ta paagi an ta pagluwas
daw mga kamati ki kanen, danen an
sunod na gapamatuod man naan ki
kiten.
4 Papamatuuran man ta Dyos pa-
sugid an Ginuo Jesus paagi ta mga
katingalaan na mga pamatuod, paagi
ta lain-lain na mga pabuat ta mga
gatuo tenged ta gaem na alin ki ka-
nen daw paagi man ta mga abilidad
na paatag ta Dyos Ispiritu Santo naan
ta mga gatuo sunod ta iya na pagbeet.

Jesus, Kanen Paagi An Na Mga Ittaw Maluwas

5 Nlaman ta na ula paatag ta Dyos
naan ta mga angil uturidad an na
magdumala ta mga ittaw naan ta iya
na kaarian na mabot pa na yon man
kaarian na ake na paambal anduni.
6 Mga angil an dili magdumala ta
mga ittaw tenged naan ta sinulat na
pulong ta Dyos may ambal,
“Dyos, kino kay gid na kami i padem-
dem no?
Ittaw kay nang, piro pirmi kay no
paambligan.
7 Paimo no na ta lipo na timpo
katengdanan an ta mga ittaw
mas baba anay
kaysa ta katengdanan ta mga
angil,
piro padayaw no danen an
daw paatagan ta datas na
katengdanan
paryo ta katengdanan ta mga ari
8 daw tanan gid papasakep no ki da-
nen
para danen magdumala.”*
Na tanan an papasakep ta Dyos naan
ta mga ittaw para danen magdumala,
ula gid bisan isya na ula din pasakep
naan ki danen. Anduni, ula ta pa
nakita na danen an gabeet ta tanan.
9 Piro, nlaman ta na natuman plano
ta Dyos parti ta mga ittaw paagi ki
Jesus. Kanen an paimo ta Dyos na
ta lipo na timpo mas baba anay iya
an na katengdanan kaysa ta kateng-
danan ta mga angil. Piro, anduni
padayaw kanen an daw paatagan
ta datas na katengdanan paryo ta
katengdanan ta mga ari tenged ta
kabellay na naagian din na yon man
napatay kanen an. Iling tan pabuat ta
Dyos ki Jesus tenged ta dayad din na
kabebet-en naan ta mga ittaw aged
matuman plano din na Jesus an ma-
patay para ta tanan na mga ittaw.
10 Dyos an gabuat ta tanan sunod
ta iya na plano daw tanan na mga
pabuat din mga paagi na kanen an

* **2:8** Mga Salmo 8:4-6

dayawen. Gani, igo gid na paagi ta kamatayen Jesus, pabuat din na Jesus paagi an na natuman iya na plano para mga ittaw maluwas. Tenged natuman iya na plano, tama na mga ittaw buaten din na iya gid na mga bata daw ta mabot na adlaw Jesus magpanguna ki danen na magselled naan ta iya na kaarian.

11 Jesus an, kanen gid gabuat na mga ittaw iya en ta Dyos. Kanen daw danen an na pabuat din na iya ta Dyos isya nang ta Amay. Yon na ula kanen an nagayya na kiten i na mga ittaw na iya ta Dyos umawen din na iya na mga utod.

12 Yi ambal Jesus naan ta Dyos parti ki kiten na mga paumaw na iya na utod,

“Sugiran ko tanan ko na utod
na kaon makatingala gid na Dyos.
Naan ta iran na pagtipon,
magkanta a man duma ki danen ta pagdayaw ki kaon.”†

13 Ambal din pa,

“Magsalig a gid pirmi ta Dyos.”

Ambal din pa gid,

“Lagen nyo!
Anen a di duma ta mga bata ta Dyos
na paintriga din ki yaken!”‡

14 Tenged kiten na mga bata ta Dyos may kamatayen, Jesus an natao na paryo ki kiten na may kamatayen man aged paagi ta iya na kamatayen mapirdi din Satanas an na may gaem na magpatay ta mga ittaw.

15 Paagi man ta kamatayen Jesus librien din tanan na mga ittaw na lugay en paryo pagapos tenged adlek danen an ta kamatayen.

16 Nlaman ta na paagi ta iling tan na pabuat Jesus, dili mga angil patabangan din. Patabangan din kiten i na mga ittaw na pabilang na mga linai Abraham tenged gatuo ki man paryo ki Abraham.

17 Plano gid ta Dyos na Jesus an paryo gid ki kiten na mga ittaw na paumaw na iya na mga utod aged kanen an pinakadatas na pari na maluluy-on daw masaligan na gasirbi ta Dyos para ki kiten tanan. Bilang pinakadatas na pari, paatag din iya na kabui na kanen an napatay aged mga ittaw an patawaren ta Dyos ta iran na mga sala.

18 Jesus mismo naagian din mga kabellay daw patintar man kanen an Satanas, piro ula kanen an nadala ta tintar daw yon na may sarang kanen an na magtabang ta bisan kino na patintar man Satanas.

3

Mas Datas Katengdanan Jesus Kaysa Ta Katengdanan Moises

1 Mga utod ko, kyo na mga ittaw na iya ta Dyos na yon man mga ittaw na kabaton ta upurtunidad na paatag din na magduma ki kanen naan ta langit, isipen nyo gid Jesus an. Sunod ta ate na papatian, Jesus an papadala ta Dyos na kanen manugsugid para ta Dyos daw ate man na pinakadatas na pari na gasirbi ta Dyos para ki kiten.

2 Masaligan kanen an ta iya na pagsirbi ta Dyos na gaatag ki kanen ta iya na katengdanan paryo ki Moises na masaligan ta iya na pagdumala ta mga ittaw ta Dyos anay pa sa.

3 Piro, Jesus an mas padayaw kaysa ki Moises paryo na mas padayaw ittaw na gatukod ta balay kaysa ta balay na patukod din.

4 Nlaman ta gid na kada balay may manugtukod, piro Dyos nang gid gabuat an ta tanan na naan ta kalibutan i daw kalangitan.

5 Moises ya masaligan ta Dyos anay pa sa ta iya na pagdumala ta mga ittaw ta Dyos, piro bilang manugsirbi nang ta Dyos, gapamatuod nang kanen parti ta mga ipasugid pa ta Dyos paagi ta isya man na ittaw na mabot pa.

6 Cristo an a, masaligan kanen ta iya na pagdumala ta mga ittaw na iya ta Dyos, piro tenged kanen an Bata Ta Dyos, dili manugsirbi nang

† **2:12** Mga Salmo 22:22 ‡ **2:13** Isaias 8:17-18

kanen an. Kiten i mga ittaw na iya
ta Dyos, piro dapat magpadayon ki
ta ate na pagsunod ki kanen na ula
adlek daw magpadayon ki man ta ate
na pagsalig ta mga pangako din na
may kalipay.

Pagpaandam Naan Ta Mga Ittaw Na Dili En Miag Magpati Ta Dyos

7 Gani, paryo ta ambal ta Dyos
Ispiritu Santo naan ta alinan ta na
mga kaapuan anay pa sa, paambal
din man ki kiten,
"Anduni na adlaw, na namatian
nyo ambal ta Dyos ki kyo,
8 dili kaw magpadessen ta inyo na
tagipusuon
paryo ta pabuat ta inyo na alinan
na mga kaapuan
naan ta adlaw na patilawan da-
nen na piliten kanen an
na pamatuuran din pa iya na
pag-amblig ki danen
na naan danen ta lugar na ula
kabalayan.
9 Ambal ta Dyos, 'Na naan dya inyo na
alinan na mga kaapuan, liag
gid danen na pirmi ko pamatu-
uran
na padayon ko na ambligan da-
nen an
bisan nakita danen mga nabuat
ko para ki danen
seled ta kwarinta na taon.
10 Yon na gagilek a ta inyo na alinan
na mga kaapuan na nabui ta
yo na timpo daw gambal a,
"Inyo na nakem pirmi adyo ki
yaken
daw ula kaw man gasunod ta ake
na mga sugo!"
11 Ta ake na kagilek gambal a,
"Sigurado gid na dili danen
maangken dayad na kaimtan-
gan
na may kapuayan na alin ki
yaken." ' "*
12 Mga utod ko, ambligan nyo na
ula bisan isya ki kyo na iya na
batasan malain daw dili man en ka-
nen miag na magpati ta Dyos na bui
tak iling an tan na mga buat magdala
ki kanen na magtalikod ta Dyos.
13 Kada adlaw dapat magtabangay
kaw na magpalig-en ta nakem ta
kada isya mintras may adlaw kaw pa
na paumaw na "anduni"† aged ula
bisan isya ki kyo madala na magbuat
kanen an ta sala daw yon man tenaan
na magpadessen kanen ta iya na tagi-
pusuon daw dili en kanen magsunod
ta Dyos.
14 Kiten i mga duma Cristo ta
pagsirbi ta Dyos, piro dapat na
padayon ki asta ta katapusan na
magsunod naan ta ate na mga
papatian na basian ta ate na pagtuo
na bag-o ki nang pa sakep ki Cristo.
15 Ipademdem ko isab ki kyo ambal
an naan ta sinulat na pulong ta Dyos,
"Anduni na adlaw, na namatian nyo
ambal ta Dyos ki kyo,
dili kaw magpadessen ta inyo na
tagipusuon
paryo ta inyo na alinan na mga
kaapuan
na gakuntra danen ki yaken."‡
16 Kino mga paambalan ta Dyos ta
iling tan daw mga gakuntra ki ka-
nen? Danen ya alinan ta na mga kaa-
puan na padala Moises pagwa alin ta
Egipto.
17 Naan ki kino gagilek Dyos an
seled ta kwarinta na taon? Naan ki
danen na nakasala kuntra ki kanen
na yon man tenaan na napatay da-
nen naan ta lugar na ula kabalayan
daw iran na lawa nabilin dya.
18 Naan ki kino gambal Dyos an na
dili danen maangken dayad na kaim-
tangan na may kapuayan na alin ki
kanen? Naan ki danen na ula gatu-
man ki kanen.
19 Gani, nlaman ta na ula danen
naangken dayad na kaimtangan na
may kapuayan na alin ta Dyos tenged
ula danen gapati ki kanen.§

* **3:11** Mga Salmo 95:7-11 † **3:13** "Anduni" beet ambalen adlaw na may upurtunidad na magpati ta ambal ta Dyos daw magtuman ki kanen. ‡ **3:15** Mga Salmo 95:7-8 § **3:19** Naan ta Mga Numero 14:1-35 pwidi nyo mabasa isturya parti ta mga Hebreo na gakuntra danen an naan ta Dyos daw ambal ta Dyos parti ki danen.

4

Kapuayan Na Pangako Ta Dyos Para Ta Iya Na Mga Ittaw

1 Bisan tama na mga kaapuan ta
anay pa sa ula kaangken ta dayad
na kaimtangan na may kapuayan na
alin ta Dyos, padayon man gyapon
pangako din ya na may kapuayan na
para ta mga ittaw an na gapati ki
kanen. Piro, dapat mag-amblig ki gid
na ula bisan isya ki kyo dili magpati
ki kanen na yon man tenaan na dili
nyo maangken iya na pangako.
2 Igo gid na mag-amblig ki tak miad
an na balita parti ta kapuayan na pa-
pangako din pasugid ki kiten paryo
man na nasugid en naan ta alinan ta
na mga kaapuan anay pa sa. Piro,
bisan danen tanan kamati, may anen
na para ki danen iran na namatian
ula pulos tenged danen an dili paryo
ta iran na mga duma. Iran na mga
duma gapati, piro danen an ula gap-
ati.
3 Kiten i na mga gapati, naangken
ta pangako na kapuayan na alin ta
Dyos. Parti ta alinan ta na mga kaa-
puan na ula gapati, ambal ta Dyos,

“Ta ake na kagilek gambal a,
‘Sigurado gid na dili danen
maangken dayad na kaimtan-
gan
na may kapuayan na alin ki
yaken.’ ”*

Iling tan ambal ta Dyos naan ta mga
alinan ta na mga kaapuan maskin
napriparar din en kapuayan an para
ta iya na mga ittaw alin ta adlaw na
gapuay kanen an na natapos din en ta
pagbuat kalibutan i daw kalangitan.
4 Naan ta iya na sinulat na pulong na-
betang parti ta pangpitto na adlaw,

“Ta pangpitto na adlaw,
gapuay en Dyos ta pagbuat din ta
tanan
tak tapos en.”†

5 Sambiten ko isab nabetang an naan
ta sinulat na pulong ta Dyos na kanen
gambal,

“Sigurado gid na dili danen
maangken dayad na kaimtan-
gan
na may kapuayan na alin ki
yaken.”‡

6 Alinan ta na mga kaapuan na
pasugiran ta miad na balita parti
ta kapuayan na papangako ta Dyos,
ula danen naangken papangako din
tenged dili danen miag na magsunod
ta iya na liag. Piro, tenged napriparar
din en kapuayan an para ta tanan
na mga gapati ki kanen, may mga
ittaw pa na maangken man danen
papangako din na kapuayan.
7 Gani, patirmino din isya pa na
adlaw na paumaw din na “anduni na
adlaw” para mga ittaw an may up-
urtunidad na maangken danen pan-
gako na kapuayan na alin ki kanen.
Paglambay ta malawig na timpo alin
ta timpo ta alinan ta na mga kaa-
puan na ula gasunod ta iya na liag,
patirmino din paumaw ya na “an-
duni na adlaw” paagi ta nasulat Ari
David na nasambit ko en na iling ti,

“Anduni na adlaw, na namatian nyo
ambal ta Dyos ki kyo

dili kaw magpadessen ta inyo na tagi-
pusuon.”§

8 Nlaman ta na kapuayan na papan-
gako ta Dyos ula naangken ta ali-
nan ta na mga kaapuan na danen
an padala Josua naan ta lugar na
Canaan tak daw naangken danen,
dili en inta mag-ambal Dyos an parti
ta isya pa na adlaw na may upurtu-
nidad mga ittaw na maangken danen
pangako na kapuayan na alin ki ka-
nen.
9 Gani, may kapuayan pa para ta mga
ittaw na iya ta Dyos na paryo ta pag-
puay ta Dyos naan ta pangpitto na
adlaw.
10 Daw kino na maangken din ka-
puayan na papangako ta Dyos, mag-
puay man kanen ta tanan din na ubra
paryo man na Dyos an gapuay pagta-
pos ta pagbuat din ta kalibutan i.

* **4:3** Mga Salmo 95:11 † **4:4** Genesis 2:2 ‡ **4:5** Mga Salmo 95:11 § **4:7** Mga Salmo 95:7-8

11 Gani, tingwaan ta na maangken
pangako na kapuayan na alin ta
Dyos aged dili ki magparyo ta alinan
ta na mga kaapuan na ula danen
naangken pangako an ta Dyos tenged
dili danen an miag na magsunod ta
iya na ambal ki danen.
12 Dapat gid na magsunod ki ta iya
na ambal tenged tanan na ambal din
paryo may kabui daw may gaem daw
paryo ta mas talem pa ta ispada na
may darwa sellab na makaenep asta
ta mga tagduan ta bekkeg daw utok
ta bekkeg. Ambal an ta Dyos paryo
sikad talem tak gaterek gid naan ta
ate na tagipusuon daw paagi ta iya
na ambal napakita daw ino gid ate na
mga tuyo daw liag.
13 Ula bisan ino na tago ta pagtan-
aw ta Dyos, bisan mga ittaw man
daw tanan na pabuat danen. Tanan
makita din daw ula liped ta iya na
panan-aw. Gani, kiten tanan may
sabaten naan ki kanen tenged ta ate
na isip daw mga buat.

Jesus Makagagaem Na Pinakadatas Na Pari

14 Padayon ki na lig-en naan ta ate
na papatian tenged may anen ki na
makagagaem na pinakadatas na pari
na gatabang para ki kiten. Kanen
an Jesus na Bata Ta Dyos na naan en
duma ta Dyos naan ta langit.
15 Bilang pinakadatas na pari na
gatabang para ki kiten, naintindian
gid Jesus daw ino ate na nabatyagan
na patintar ki na dili magtuman ta
Dyos tak kanen an kaagi man ta pagt-
intar Satanas ta tanan na mga lain-
lain na pagtintar paryo ki kiten, piro
kanen an a ula nadala na magbuat ta
sala.
16 Gani, marani ki na may pagsalig
naan ta makagagaem na Dyos tenged
kanen an may dayad na kabebet-en
aged mabaton ta kaluoy na alin ki ka-
nen daw mabaton man iya na tabang
naan ta uras na kinanglan ta.

5

1 Tanan na mga pinakadatas na
pari ta mga Judio papili ta Dyos alin
ta mga linai Aaron. Pinakadatas na
pari pasaligan ta pagsirbi ta Dyos
para ta mga ittaw. Iya na ubra mag-
alad ta mga atag na pasalamat naan
ta Dyos daw mga ayep na alad na
para ta mga sala.
2 Tenged ittaw nang man pinaka-
datas an na pari daw gabuat man
ta sala, may sarang kanen an ta iya
na pagdala ta mga ittaw na maintin-
dian din danen an na mga dili gid
usto iran na alam na malain iran na
pabuat ta panan-aw ta Dyos na yon
man tenaan na iran na buat kuntra ta
liag ta Dyos.
3 Tenged pinakadatas na pari
gabuat man ta sala, beet ambalen
na daw mag-alad kanen para ta mga
ittaw, dapat mag-alad man kanen an
para ta iya na kaugalingen na mga
sala.
4 Ula ittaw na gapili para ta iya na
kaugalingen na kanen an tagan ta
katengdanan na pinakadatas na pari.
Dyos nang gapili ki kanen paryo man
ta pagpili din ki Aaron na una na
pinakadatas na pari.
5 Iling man tan Cristo an. Ula din
pabetang iya na kaugalingen naan
ta datas na katengdanan na pinaka-
datas na pari. Dyos nang gapili ki
kanen. Nabetang naan ta sinulat na
pulong ta Dyos na gambal kanen an
ki Cristo,
“Kaon ake na Bata.
Anduni, gapamatuod a na yaken
imo na Amay.”*
6 Ambal man ta Dyos naan ta isya
man na parti ta iya na sinulat na
pulong,
“Ula katapusan imo na katengdanan
bilang pari
tak kaon yan klasi ta pari na
paryo ki Melquisedec.”†
7 Na naan pa Jesus an ta kalibutan
i, gapangamuyo kanen ta Dyos daw
gagal gid kanen ta tudo na gapak-
iluoy naan ta Dyos tenged Dyos an

* **5:5** Mga Salmo 2:7 † **5:6** Mga Salmo 110:4

may sarang na magluwas ki kanen
alin ta kamatayen na tubangen din.
Papamatian ta Dyos iya na panga-
muyo tenged kanen an gapaebes ta
iya na kaugalingen na gapasakep ta
pagbeet ta Dyos.
8 Kanen an Bata Ta Dyos, piro
paagi ta mga kabellay na naagian
din, naintindian din daw ino gid beet
ambalen ta matuod na pagpasakep
naan ta pagbeet ta iya na Amay.
9 Na natuman din en tanan na pa-
pabuat ta Dyos ki kanen, pabuat ta
Dyos na kanen paagi an na tanan
na mga ittaw na gapasakep ki kanen
maluwas alin ta silot asta ta ula kata-
pusan.
10 Gani, papili ta Dyos na Jesus an
pinakadatas na pari na kanen klasi ta
pari na paryo ki Melquisedec.

Pagpaandam Na Dili Magtalikod Ta Pagtuo Ki Cristo

11 Tama pa inta isugid ko ki kyo
parti ta katengdanan danen Jesus
daw Melquisedec bilang pari, piro
mabellayan a nang ta pagsaysay
tenged bellay kaw paintindien.
12 Anduni inta na timpo na kyo
man en magtudlo ta mga paryo
nyo na gatuo, piro kyo yan mga
gakinanglan man gyapon na may
magtudlo ki kyo ta mga tudlo na
paryo man gyapon ta una ya na mga
patudlo parti ta mga papasugid ta
Dyos. Paryo kaw ta isya na ittaw na
may idad en piro paryo man gyapon
ta bata sise na gakinanglan ta gatas
nang tak ula pa gakaan ta kan-en.
13 Bisan kino na ula gaprusigir na
mlaman mga patudlo na para ta mga
ittaw na lig-en iran na pagtuo, kanen
an paryo pa ta bata sise na nabui ta
gatas nang. Kulang iya na pag-intindi
ta patudlo parti ta batasan na igo ta
ittaw na matareng.
14 Piro, ittaw an a na lig-en iya
na pagtuo naintindian din gid mga
patudlo ki kanen parti ta batasan na
igo ta ittaw na matareng. Kanen an
paryo ta isya na may idad en na iya
na pagkaan igo ta iya na idad, dili
en gatas nang. Tenged pirmi kanen
an gatuman ta mga patudlo ki ka-
nen, malam kanen an magpili daw
ino miad na buaten daw malam man
maglikaw ta mga buat na malain.

6

1 Gani, dapat na ate an na nla-
man dili asta nang ta una ya na mga
patudlo parti ki Cristo na basian ta
ate na pagtuo. Dapat nlaman ta man
asta mga tudlo na magpalig-en pa gid
ta ate na pagtuo. Dili en kinanglan
na tudluan ki isab parti ta mga basian
ta ate na pagtuo paryo ta mga iling
ti: pagtalikod ta mga buat na gadala
ki kiten naan ta silot, pagtuo naan ta
Dyos,
2 pagtudlo parti ta lain-lain na mga
bautismo, pagbindisyon paagi ta pag-
tungtong ta lima naan ta ulo, pag-
bannaw ta mga patay daw parti man
ta pag-ukom ta Dyos naan ta mabot
na adlaw na risulta an ta iya na pag-
ukom ula katapusan.
3 Daw tugutan ki ta Dyos, is-
tudyuan ta man asta ta mga tudlo na
magpalig-en ta ate na pagtuo.
4 Dapat magpadayon ki na
magpalig-en pa gid ta ate na pagtuo
tak may mga ittaw na patalikuran da-
nen iran na pagtuo ki Cristo maskin
papaintindi ki danen kamatuuran an
na alin ta Dyos daw nabaton man
danen kaluoy na alin ki kanen daw
nabaton man danen Dyos Ispiritu
Santo
5 daw ta iran na mga inagian nla-
man danen na miad gid ambal ta
Dyos daw maskin nakita man danen
mga katingalaan na nabuat paagi ta
gaem na alin ta Dyos na yon man mga
tanda ta pag-umpisa ta timpo ta iya
na pagdumala.
6 Mga ittaw na patalikuran danen
iran na pagtuo ki Cristo maskin iling
tan iran na mga naagian, impusibli
na danen an madala na magtuo isab
daw dilian man danen iran na mga
sala paryo ta una danen na pabuat na
gatuo danen. Ta iran na pagtalikod
ta pagtuo ki Cristo paryo palansang

danen isab Bata Ta Dyos naan ta krus daw pagayyaan naan ta tubangan ta tama na mga ittaw.
7 Alimbawa, may dayad na basak na daw mauranan dali magterek waig an daw naan dya gatubo tambek na mga tanem. Mga gakultibar an nadayaran ta iling tan na basak tak may dayad na ani para ta iran na kinanglan. Mga ittaw na iran na pagtuo galig-en pa gid, danen an paryo ta dayad na basak. Danen an pabindisyunan ta Dyos.
8 Piro, daw gatubo an ubos nang lamunon na telleken daw sampinit, basak ya ula pulos daw dilian nang man en ta tag-iya na ta uryan tanan na naan dya sunugon. Mga ittaw na gatalikod ta iran na pagtuo danen an paryo ta basak na ula pulos. Danen an silutan ta Dyos.
9 Mga palangga ko na utod, bisan naan ta ake i na laygay gapaandam a ki kyo, sigurado a gid na mas miad inyo na buat kaysa ta mga ittaw na gatalikod ta iran na pagtuo. Inyo na mga buat igo ta mga ittaw na naluwas ta Dyos.
10 Tenged Dyos an matareng, dili din lipatan miad nyo an na mga buat daw inyo na paggugma ki kanen paagi ta inyo na pagtabang umpisa kan-o asta anduni man naan ta mga paryo nyo na mga ittaw na iya ta Dyos.
11 Liag ko gid na kada isya ki kyo, andemen nyo gid na magpadayon kaw ta mga buat nyo na miad asta ta katapusan na inyo na palaeman matuman.
12 Liag ko man na dili kaw marwaran ta gana ta inyo na pagtuo. Dapat sunuron nyo mga ittaw an na tenged padayon pa gid danen ta iran na pagtuo bisan ino na mga kabellay na iran na naagian, naangken danen mga papangako ta Dyos.

Sigurado Na Mga Pangako Ta Dyos Matuman

13 Abraham ya isya ta mga gapadayon gid ta pagtuo. Na gapangako Dyos an ki Abraham anay pa sa, gasumpa Dyos na tumanen din gid iya na pangako paagi ta pagsambit ta iya na kaugalingen na ngaran tenged ula may datas pa na katengdanan kaysa ta iya na katengdanan.
14 Ta iya na pagpangako, ambal din ki Abraham,
“Mag-atag a gid ki kaon ta sikad tama
na mga kaayaran,
daw patamaen ko gid imo na
mga linai.”*
15 Abraham ya padayon na gasalig naan ta Dyos daw tenged ta iya na pagsalig natuman pangako ta Dyos ki kanen.
16 Di' ba daw may ittaw na gusto din na iya na ambal mapatian ta duma na mga ittaw, gasumpa kanen na matuod iya na ambal paagi ta pagsambit din ta ngaran ta ittaw na may katengdanan na mas datas kaysa ta iya na katengdanan? Daw iling tan iya na sumpa, mapatian gid iya na ambal daw dili man en kinanglan na diskasan pa.
17 Dyos an, tenged liag din gid na iya an na pangako mapatian ta mga ittaw na papangakuan din, gasumpa kanen an aged pamatuuran din na iya na plano dili din isaben daw iya na pangako tumanen din gid.
18 Na gapangako Dyos an, gasumpa man kanen an aged kiten i na gadangep naan ki kanen, pabiskegen din ate na nakem paagi ta darwa na dili maisab na yon man iya na pangako daw iya na sumpa. Nlaman ta na dili maisab iya na pangako daw sumpa tak impusibli na kanen an magbula. Iling tan pabuat din na pabiskeg din ate na nakem para magpadayon ki ta ate na pagsalig na tumanen din gid iya na papangako.
19 Ate an na pagsalig ta pangako ta Dyos paryo ta angkla na gasab-it ta usto para sakayan an dili maino tak maskin ino ate na maagian lig-en man gyapon ate na pagtuo paagi ta biskeg ta na pagsalig. Tenged ta ate na pagsalig, kiten kaprani en naan ta

* **6:14** Genesis 22:16-17

Dyos paryo ta pinakadatas na pari na
kanen an gaselled naan ta selled na
naan ta liyo ta elet na kurtina naan ta
Balay Ta Dyos.†
20 Jesus an, kanen una gaprani para
ki kiten naan ta Dyos aged kiten
pwidi man marani naan ta Dyos tak
paryo gaselled kanen naan ta selled
na naan ta liyo ta elet na kurtina para
magtubang ta Dyos para ki kiten.
Naan dya kanen an gasirbi na ate
na pinakadatas na pari na kanen an
klasi ta pari na paryo ki Melquisedec.

7

Mas Datas Katengdanan Melquisedec Kaysa Ta Katengdanan Abraham

1 Melquisedec an ari anay pa sa ta
banwa Salem daw pari man kanen
an na gasirbi ta Dyos Na Labaw Ta
Tanan. Na Abraham guli pagtapos
ta iya na pagdaag ta mga kuntra din
na appat na ari, pasugat kanen an
Melquisedec daw pabindisyunan.
2 Gaatag Abraham ki Melquisedec
ta isya na parti ta sampulo na parti
ta tanan na mga betang na nakamang
din naan ta mga ari na napirdi din
ta gira. Parti man ki Melquisedec,
iya na ngaran beet ambalen “ari na
matareng” daw umaw ki kanen na
“ari ta Salem” beet ambalen “ari na
gaatag ta kalineng”.
3 Parti ta amay daw inay
Melquisedec, ula may nasulat. Bisan
pa parti ta iya na mga kaapuan na
iya na alinan, ula man may nasulat.
Ula man may nasulat parti ta iya na
pagtao daw kamatayen. Gani, pwidi
ta maambal na iya na katengdanan
bilang pari padayon ta ula katapusan
paryo ta katengdanan ta Bata Ta
Dyos.
4 Nlaman ta na datas gid kateng-
danan Melquisedec tak bisan Abra-
ham ya na bantog ta na alinan na
kaapuan gaatag ki kanen ta isya ta
sampulo na parti ta mga nakamang
din naan ta mga napirdi din ta gira.
5 Nlaman ta man na may sugo naan
ta Mga Sinulat Moises na mga linai
Levi* paatagan ta katengdanan bi-
lang pari. Tenged ta iran na kateng-
danan, danen an may matareng na
magbaton ta isya na parti ta sampulo
na parti alin ta tanan na mga pagka-
betang ta mga kalai danen bisan pa
na mga kalai an danen mga linai man
Abraham na paryo ki danen.
6 Piro, Melquisedec an a, bisan dili
isya ta mga linai Levi, gabaton kanen
ta isya ta sampulo na parti alin ki
Abraham. Pabindisyunan din man
Abraham ya bisan pa Abraham ya
paatagan ta Dyos ta pangako.
7 Gani, nlaman ta gid na
Melquisedec an mas datas iya na
katengdanan kaysa ta katengdanan
Abraham tak nlaman ta na bisan
kino na gabindisyon, iya na kateng-
danan mas datas kaysa ta gabaton ta
bindisyon.
8 Mga pari na alin ta linai Levi
gabaton ta isya ta sampulo na parti,
piro danen an mga ittaw nang man
na may kamatayen. Melquisedec an
a, gakamang man kanen an ta isya
ta sampulo na parti, piro paryo na
kanen an bui ta ula katapusan tenged
ula may nasulat parti ta iya na ka-
matayen.
9 Pwidi ta man maambal na ta pag-
atag Abraham ta isya ta sampulo
na parti naan ki Melquisedec, paryo
man na Levi mismo daw iya na mga
linai gaatag man ta isya ta sampulo
na parti paagi ki Abraham, maskin
pa na ta iran na timpo danen an mga
gabaton ta isya ta sampulo na parti.
10 Danen an Levi pabilang na mga
gaatag ta isya ta sampulo na parti
naan ki Melquisedec tak bisan pa na
ula pa natao Levi an naan ta timpo na
Abraham ya pasugat Melquisedec,
paryo na naan dya Levi an tenged
anen dya Abraham na iya na alinan
na kaapuan.

Jesus An Klasi Ta Pari Na Paryo Ki

† **6:19** Naan ta Exodo 26:31-35 pwidi nyo mabasa parti ta kurtina na elet ta darwa na selled na naan ta Balay Ta Dyos. * **7:5** Levi ya apo Abraham ta buol tak kanen ya bata Jacob na apo Abraham.

Melquisedec

11 Paagi ta Mga Sinulat Moises na
nabaton ta mga linai Abraham, pa-
pili ta Dyos mga linai Levi na tagan
ta katengdanan bilang pari daw iran
na ubra magtabang ta mga ittaw na
magsunod ta mga sugo ta Dyos. Piro,
mga ittaw ula pabuat na sarang gid
na magsunod ta batasan na igo gid ta
liag ta Dyos paagi ta ubra ta mga pari.
Yon na gakinanglan ta klasi na pari
na paryo ki Melquisedec, dili paryo
ki Aaron daw duma man na mga pari
na alin ta linai Levi.
12 Nlaman ta na daw klasi ta pari
silian, kinanglan silian man mga
sunuran na basian ta pagpili ki da-
nen na mga pari daw iran man na
mga ubra.
13 Ginuo an, kanen pasambit an
naan ta sinulat na pulong ta Dyos na
kanen an klasi ta pari na paryo ki
Melquisedec. Kanen an dili alin ta
linai Levi. Alin kanen an ta isya na
linai ta mga bata Israel na ula gid
bisan isya ki danen na gasirbi naan ta
alaran bilang pari.
14 Nlaman ta gid na ate an na Ginuo
alin ta linai Juda daw nlaman ta man
na naan ta Mga Sinulat Moises ula gid
may nasambit na mama ta linai Juda
na paatagan ta katengdanan bilang
pari.
15 Tenged Ginuo an klasi ta pari na
paryo ki Melquisedec, naintindian ta
pa gid na daw klasi an ta pari silian,
kinanglan silian man mga sunuran
na basian ta pagpili ki danen daw
iran man na ubra.
16 Ginuo an, pari kanen an piro
basian ta pag-atag ki kanen ta kateng-
danan bilang pari dili sugo na naan
ta Mga Sinulat Moises parti daw ino
alinan na linai ta mga pari. Basian
ta pag-atag ki kanen ta iya na kateng-
danan iya an na sarang tenged kanen
an may kabui na ula en kamatayen.
17 Naan ta sinulat na pulong ta Dyos
may gapamatuod parti ki kanen,
“Ula katapusan imo na katengdanan
bilang pari
tak kaon yan klasi ta pari na
paryo ki Melquisedec.”†
18-19 Beet ambalen ko na dati ya na
sugo parti ta mga pari pasilian en ta
Dyos tenged pagsunod an ta Mga Sin-
ulat Moises dili makatabang ta mga
ittaw para marani naan ta Dyos daw
ula man pulos para mga ittaw bu-
aten na sarang gid na magsunod ta
batasan na igo gid ta liag ta Dyos.
20 Ta pag-atag ta Dyos ta bag-o na
paagi para marani ki kanen, papalig-
en din paagi ta sumpa. Na mga
linai Levi paatagan ta iran na kateng-
danan bilang pari, ula napalig-en
paagi ta sumpa.
21 Piro Jesus an a na bag-o na
paagi, na kanen an paatagan ta iya
na katengdanan bilang pari, napalig-
en paagi ta sumpa. Nabetang naan ta
sinulat na pulong ta Dyos,
“Ginuo Dyos gasumpa
daw dili en maisab iya an na am-
bal,
‘Ula katapusan imo na kateng-
danan bilang pari.’ ”‡
22 Tenged ta yon na sumpa parti ki
Jesus, sigurado ki na tumanen gid ta
Dyos iya na bag-o na kasugtanan ki
kiten na mas dayad kaysa ta dati na
kasugtanan.
23 Kinanglan na tama mga pari an
na gasirbi sunod ta Mga Sinulat Moi-
ses tak ula bisan isya ki danen na
iya na katengdanan bilang pari gapa-
dayon tenged napatay danen daw
pasal-ian eman ta bag-o na pari.
24 Piro Jesus an a, iya na kateng-
danan bilang pari gapadayon tak bui
kanen an ta ula katapusan.
25 Gani, may sarang kanen an
na magluwas gid ta mga ittaw
na marani naan ta Dyos paagi ta
pagtuo ki kanen tak kanen bui ta ula
katapusan na pirmi gapakiluoy naan
ta Dyos para ki danen.
26 Jesus an pinakadatas na pari na
igo gid ta ate na kinanglan tenged
pirmi kanen gasunod ta liag ta Dyos
daw ula may masaway ki kanen daw

† **7:17** Mga Salmo 110:4 ‡ **7:21** Mga Salmo 110:4

ula man sala kanen an. Dili kanen paryo ki kiten na mga gabuat ta sala. Naan kanen an ta langit na may datas gid na katengdanan.
27 Kanen an dili paryo ta duma na mga pinakadatas na pari na adlaw-adlaw gaalad para ta iran na mga sala daw ta sala man ta mga ittaw. Isya nang gid bisis kanen gaatag ta iya na kabui na kanen an napatay naan ta krus bilang alad para ta mga sala ta tanan na mga ittaw.
28 Ta matuod, mga pinakadatas na pari napili sunod ta sugo naan ta Mga Sinulat Moises bisan mga ittaw nang danen an na gabuat ta sala. Piro, paglambay ta tama na mga taon alin ta pag-atag ta Dyos ta iya na mga sugo ki Moises, paatagan din iya an na Bata ta katengdanan bilang pinakadatas na pari daw napalig-en paagi ta sumpa. Anduni, tenged tanan na papabuat ta Dyos naan ta iya na Bata natuman en, Bata din an pinakadatas na pari na igo gid ta ate na kinanglan daw katengdanan ta iya na Bata ula katapusan.

8

Bag-o Na Kasugtanan Na Atag Ta Dyos Paagi Ki Jesus

1 Yi beet ambalen ta ake na paambal: May anen ki na pinakadatas na pari na igo gid ta ate na kinanglan. Naan ta langit, kanen an gamungko naan tengnged ta truno ta Makagagaem Na Dyos naan dapit ta tuo.*
2 Gasirbi kanen an ta Dyos naan ta langit anduni bilang pinakadatas na pari para ki kiten daw yon man na lugar pabilang na matuod na turda na para ta pagsimba naan ta Dyos daw patindeg man ta Dyos, dili patindeg ta mga ittaw paryo ta turda na patindeg danen Moises anay pa sa.
3 Ubra ya ta kada pinakadatas na pari mag-alad ta mga atag na pasalamat naan ta Dyos daw mga ayep man na alad na para ta mga sala, gani Cristo an na ate na pinakadatas na pari, kinanglan man na mag-alad.
4 Alimbawa, daw anay pa sa Cristo an anen di en ta kalibutan i, dili kanen magsirbi bilang pari tenged may mga pari en na gaalad na sunod ta Mga Sinulat Moises.
5 Piro, nlaman ta na mga pari gasirbi naan ta turda na para ta pagsimba na pasunod nang daw simbulo nang man ta langit na naan dya Dyos an. Na magpatindeg en Moises ya ta turda na para ta pagsimba naan ta Dyos, gambal Dyos an ki kanen, “Kinanglan na sunuron no gid mga papakita ko an ki kaon na imo na sunuran na naan ka ta bukid.”†
6 Nlaman ta na tenged Cristo an gasirbi bilang pari naan tengnged ta Dyos, katengdanan din an mas datas kaysa ta katengdanan ta mga pari na gasirbi naan ta turda na para ta pagsimba anay pa sa. Iling man tan, mas dayad bag-o na kasugtanan na manugpatengnga an na gapalig-en ta kasugtanan, Jesus an, kaysa ta una na kasugtanan tenged mas miad mga pangako na basian ta bag-o kaysa ta una.
7 Mas dayad bag-o na kasugtanan tenged kulang una ya na kasugtanan. Nyan na kinanglan pangarwa an na kasugtanan.
8 Pamatuuran ta Dyos na kulang pagsunod an ta mga ittaw ta una ya na kasugtanan paagi ta iya na ambal na iling ti,

“Naan ta mabot na timpo
yaken mag-atag ta bag-o na kasugtanan
naan ta mga ittaw ta Israel daw Juda.

9 Bag-o na kasugtanan dili paryo ta kasugtanan
na paatag ko anay pa sa ta iran na alinan na mga kaapuan
naan ta timpo na iran na alinan na mga kaapuan padala ko mwa alin ta Egipto.

* **8:1** May pasaysay parti daw ino beet ambalen ta pagpungko naan tengnged ta Dyos naan dapit ta tuo na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Hebreo 1:3. † **8:5** Exodo 25:40

Iran na alinan na mga kaapuan
ula gatuman ta ake na kasug-
tanan.
Gani, ula ko danen an paintindia.
Yon ambal ta Ginuo Dyos.
10 Ambal pa ta Ginuo Dyos,
Yi bag-o na kasugtanan na iatag ko ta
mga ittaw ta Israel
naan ta mabot na timpo:
Ake i na mga sugo ibetang ko
naan ta iran na isip
daw naan ta iran na tagipusuon
aged terek iran na pagsunod.
Yaken iran na Dyos
daw danen an ake na mga ittaw.
11 Dili en kinanglan na bisan kino ki
danen
magtudlo naan ta mga paryo da-
nen na ittaw
o mag-ambal naan ta iran na
mga utod
na dapat kalaen a danen bilang
iran na Dyos
tak ta pag-abot ta timpo na iatag
ko
bag-o na kasugtanan,
danen tanan na mga tagan ko,
alin ta mga kebes gid ta tanan
asta ta mga bantog gid ta tanan,
kalaen a danen na iran na Dyos.
12 Patawaren ko danen an
ta iran na mga buat na malain
daw dili ko man en demdemen
iran na mga sala.”‡
13 Ta pag-ambal ta Dyos na may
bag-o na kasugtanan, pabilang din
una ya na kasugtanan na dili en ki-
nanglan. Nlaman ta na bisan ino na
betang na daan en daw ula man en
pagamit, marwad nang en.

9

Patindeg Na Turda Na Para Ta Pagsimba Naan Ta Dyos

1 Una ya na kasugtanan may mga
sunuron parti ta pagsimba naan ta
Dyos daw sunod ta una na kasug-
tanan may patindeg na turda na para
ta pagsimba ki kanen.
2 Patindeg ya na turda may darwa
na selled. Una na selled paumaw
na Sagrado Na Selled.* Naan dya
betangan an ta mga lampraan daw
lamisaan daw naan ta lamisaan tina-
pay na paalad para ta Dyos.
3 Naan ta liyo ta elet na kurtina
pangarwa an na selled na paumaw
na Sagrado Gid Na Selled.†
4 Naan dya naisleban an ta blawan
na sunugan ta kamangyan daw naan
man dya Kaban Ta Kasugtanan.‡
Gwa an ta kaban naisleban ta blawan
daw naan selled ta kaban may tibod
na buat alin ta blawan na may ugsak
na pagkaan na alin ta langit.§ Naan
man ta selled ta kaban tungkod
Aaron na gasalingsing,* daw naan
man dya darwa an na lipid na bato
na naan dya nasulat kasugtanan na
alin ta Dyos paagi ki Moises.
5 Takleb ta kaban na simbulo ta
pagpatawad ta Dyos ta mga ittaw,
naan dya may darwa na istatwa na
mga angil na kerubin na tanda na
naan dya truno ta Dyos na naan ta
kalibutan i daw takleb an papasilun-
gan ta iran na mga pakpak na gabuk-
lad.† Piro, anduni dili ta anay istu-
ryaan ta lawig parti ta turda na para
ta pagsimba naan ta Dyos.
6 Na napriparar en tanan na naan
ta turda, adlaw-adlaw mga pari an
gaselled naan ta una na selled aged
buaten iran an na katengdanan.
7 Piro, naan ta pangarwa na selled
pinakadatas na pari nang pwidi
melled daw gaselled kanen dya ta

‡ **8:12** Jeremias 31:31-34 * **9:2** Darwa na selled naan ta turda pabilang na *sagrado* tenged turda ya pabilang na balay ta Dyos. † **9:3** Pangarwa na selled paumaw na *sagrado gid* tenged gaselled an dya pabilang na naan gid kanen ta tubangan ta Dyos. Naan ta Exodo 26:31-35 pwidi nyo mabasa parti ta darwa na selled ta turda na para ta pagsimba naan ta Dyos. ‡ **9:4** Naan ta Exodo 25:10-16 pwidi nyo mabasa parti ta *Kaban Ta Kasugtanan.* § **9:4** Pagkaan na pasambit naan ta birsikulo kwattro paumaw na *manna* naan ta linggwai na Hebreo. Pambal i na *manna* paryo ta derse na mga liso na puti na tam-is. Naan ta Exodo 16:1-16 pwidi nyo mabasa parti ta pag-atag ta Dyos ki danen Moises ta pambal na *manna.* * **9:4** Naan ta Mga Numero 17:1-11 pwidi nyo mabasa isturya an parti ta tungkod Aaron na gasalingsing. † **9:5** Naan ta Exodo 25:17-22 pwidi nyo mabasa parti ta takleb ta kaban.

isya nang bisis ta kada taon. Kada magselled kanen an kinanglan gid na may dala na lengngessa ta ayep aged ialad din naan ta Dyos para ta iya na kaugalingen na mga sala daw para man ta mga sala ta mga ittaw na ula danen nlami na iran na pabuat sala.

8 Paagi ta sunuron na pinakadatas
na pari nang pwidi melled naan ta
Sagrado Gid Na Selled, papaintindi
ta Dyos Ispiritu Santo na mintras
mga ittaw an naan pa sakep ta pag-
sunod ta una na kasugtanan daw
pagamit pa man turda an na para
ta pagsimba, dili ipasugid paagi an
na mga ittaw pwidi melled naan ta
matuod na sagrado gid na selled na
yon man pwidi danen an marani gid
naan ta Dyos.
9 Iling tan na pagsimba naan ta
patindeg na turda anay pa sa paang-
gid nang para ki kiten ta anduni na
timpo. Nlaman ta na mga betang
daw mga ubra ta mga pari naan ta
patindeg na turda paanggid nang tak
mga ittaw na gasimba dya gaalad ta
mga atag na pasalamat naan ta Dyos
daw mga ayep man na alad piro dala-
dala man gyapon danen iran na mga
sala naan ta iran na kunsinsya.
10 Mga atag an daw alad pagtu-
man nang ta mga sunuron na parti
ta ate na lawa paryo daw ino ate
na makaan, mainem daw mga sir-
imunya parti ta paglimpyo. Mga
sunuron an dili pirmaninti tak may
tumanan asta ta timpo na silian ta
Dyos una na kasugtanan ta bag-o din
na kasugtanan.

Kamatayen Cristo Pamatuod Na Matuman Gid Bag-o Na Kasugtanan

11 Cristo an, dili kanen paryo ta
mga pinakadatas na pari ta una na
kasugtanan. Kanen pinakadatas na
pari na paagi ki kanen nabaton ta
en mga kaayaran na alin ta bag-o
na kasugtanan. Na naimo kanen
na pinakadatas na pari, gaselled ka-
nen an naan ta langit na pabilang
na matuod na turda na mas dayad
daw igo gid para ta pagprani naan ta
Dyos kaysa ta turda ya na patindeg
ta mga ittaw na naan dya gasimba
danen Moises. Matuod an na turda
dili buat ta ittaw daw dili man naan
ta kalibutan i.
12 Ta iya na pagselled, pabilang
na alad na padala din dili paryo ta
alad na padala ta pinakadatas na pari
kada taon na alad an lengngessa ta
mga kanding o tinday na mga baka.
Pabilang an na alad na padala din
iya na lengngessa na natulo na kanen
napatay naan ta krus daw isya nang
bisis iya na pag-alad naan ta Dyos. Ta
iya na pag-alad ta iya na kaugalingen,
paryo na kanen an gaselled naan ta
Sagrado Gid Na Selled. Tenged ta
iling tan na pabuat din bilang ate na
pinakadatas na pari, may paagi en na
mga ittaw matubos alin ta silot ta iran
na mga sala asta ta ula katapusan.
13 Nabetang naan ta Mga Sinu-
lat Moises na bisan kino na gabuat
kuntra ta mga sunuron na nasu-
lat dya pabilang na “dili-limpyo”‡
na yon man dili pwidi magduma
ta pagsimba naan ta Dyos. Piro,
daw wisikan kanen an ta pari ta
lengngessa ta kanding daw turo na
baka daw sabwagan ta abo ta paalad
na tinday na baka na bai, bilangen
kanen an na “limpyo” na yon man
pwidi magduma ta pagsimba naan ta
Dyos.
14 Tenged mga ittaw na “dili-
limpyo” mabilang na “limpyo” paagi
ta lengngessa ta mga ayep, sigu-
rado na paagi ta lengngessa Cristo
nalimpyuan ki ta mga buat na gadala
ki kiten naan ta silot para dili ta en
dala-dalaen ate na mga sala naan ta
ate na kunsinsya daw para magsirbi
ki man ta Dyos na bui. Ta tabang ta
ula katapusan na Dyos Ispiritu Santo,
Cristo an, kanen na ula sala, paatag
din iya na kabui na napatay kanen
naan ta krus na kanen bilang ula
dipirinsya na alad naan ta Dyos para

‡ **9:13** Pwidi nyo mabasa naan ta Mga Ambal Na Pasaysay parti ta pagpati ta mga Judio na may mga paumaw danen na *limpyo* daw *dili-limpyo* daw ngitaen nyo ambal na *limpyo.*

ta mga sala ta tanan na mga ittaw.
15 Gani, Cristo an, kanen manug-
patengnga na gapalig-en ta bag-o na
kasugtanan aged bisan kino na kaba-
ton ta upurtunidad na paatag ta Dyos
na danen an magpasakep ki kanen,
mabaton danen patagana din na mga
kaayaran na ula katapusan sunod ta
iya na papangako. Cristo an, ka-
nen manugpatengnga na gapalig-en
ta bag-o na kasugtanan tak napatay
kanen bilang alad para ta mga sala
aged danen an na nakasala mintras
sakep ta pagsunod ta una na kasug-
tanan matubos alin ta silot ta iran na
mga sala.

16 Na pabuat ta Dyos bag-o na ka-
sugtanan, paryo man na pabuat din
isya na tistaminto. Nlaman ta na
parti ta mga tistaminto, kinanglan na
napamatuuran na patay en ittaw ya
na gabuat ta tistaminto
17 tak daw bui pa kanen ya, dili
pwidi na umpisa na tumanen mga
nasulat din naan ta iya na tistaminto.
18 Iling man tan, una ya na kasug-
tanan napalig-en daw umpisa man
na patuman paagi ta lengngessa ta
ayep na papatay bilang alad.
19 Anay pa sa pagtapos ta pagsugid
Moises naan ta mga ittaw ta tanan
na mga sugo ta Dyos naan ta sinulat
na una na kasugtanan, pawisikan din
ta lengngessa sinulat ya na kasug-
tanan daw tanan man na mga ittaw.
Pawisik din ya na lengngessa paka-
mang din alin ta mga paalad na kand-
ing daw paalad na tinday na baka
daw pasimbugan ta waig daw naan
ta lengngessa pasawsaw din nalege-
man ta minog na belbel ta karniro na
belbel an paigot naan ta sise na sanga
alin ta tanem na isopo.
20 Na gawisik kanen an, ambal din,
“Yi na lengngessa kalig-enan ta ka-
sugtanan na paatag ta Dyos na inyo
gid na tumanen.”§
21 Iling man tan, pawisikan din
ta lengngessa turda an na para ta
pagsimba daw tanan na mga be-
tang na pagamit ta pagsimba naan ta
Dyos.
22 Ta matuod, mga nabetang
naan ta Mga Sinulat Moises parti
ta mga paagi na mga betang bilan-
gen na “limpyo”, katamaan paagi
ta lengngessa ta ayep na papatay
bilang alad. Iling man tan, daw ula
lengngessa na natulo na yon man
may papatay bilang alad, impusibli
na mga ittaw mapatawad ta iran na
mga sala.*

23 Tenged mga betang pabilang
na “limpyo” paagi ta lengngessa ta
isya na papatay na alad, nlaman
ta na parti ta mga pagamit ya ta
pagsimba anay pa sa na anggid nang
parti ta pagsimba naan ta langit,
yon na mga pagamit ya kinanglan
gid na pabilang anay na “limpyo”
paagi ta sirimunya ta pagwisik ta
lengngessa bag-o gamiten. Piro,
parti ta pagsimba naan ta langit,
kinanglan na mga alad mas dayad
kaysa ta mga paalad anay pa sa.
24 Tenged kinanglan na mga alad
mas dayad, Cristo an, gaselled ka-
nen an dili naan ta turda na para ta
pagsimba na pabuat ta mga ittaw na
anggid nang ta matuod na sagrado
gid na lugar. Gaselled kanen an naan
ta langit para magtubang ta Dyos
para ki kiten aged pwidi ki en marani
naan ta Dyos.
25 Na gaselled kanen an naan ta
langit, dili na para ialad ta tama
na bisis iya na kaugalingen paryo
ta pabuat ta mga pinakadatas na
pari na kada taon gaselled naan ta
Sagrado Gid Na Selled na gadala ta
lengngessa na dili iran na kaugalin-
gen na lengngessa. Dala an danen
lengngessa ta mga ayep.
26 Alimbawa, daw pag-alad an
Cristo ta iya na kaugalingen paryo
nang man ta pabuat ta mga pinaka-
datas na pari ta iran na pag-alad ta
mga ayep, beet ambalen na tama

§ **9:20** Exodo 24:8 * **9:22** Naan ta Levitico 17:11 pwidi nyo mabasa parti ta impurtansya ta lengngessa ta mga ayep na papatay bilang alad.

man na bisis alin pa ta pagbuat ta
kalibutan i naagian din na kanen
an napatay. Piro ta matuod, naan
ta uryan ta timpo na paumaw na yi
na timpo† isya nang gid bisis kanen
an gaatag ta iya na kabui na kanen
napatay bilang alad aged may anen
en paagi na makamang mga sala ta
mga ittaw.
27 Mga ittaw, isya nang bisis ma-
patay daw pagtapos na danen map-
atay, ukuman danen an ta Dyos.
28 Iling man tan, isya nang bisis
Cristo an gaatag ta iya na kabui na
napatay kanen naan ta krus na pasi-
lutan kanen an tenged ta mga sala
ta tama na mga ittaw. Miling kanen
isab di ta kalibutan i, piro dili en para
magtubos ta mga ittaw alin ta silot ta
iran na mga sala. Miling kanen isab
di para tapuson din tanan na parti
ta iya na pagluwas ta mga ittaw na
gapaabot ta iya na pagbalik.

10

Pag-atag Jesu-Cristo Ta Iya Na Kabui Alad Na Usto Gid Daw Dili En Kinanglan Isaben Ta Ula Katapusan

1 Parti ta mga kaayaran na mabot
paagi ki Cristo, mga nabetang naan
ta Mga Sinulat Moises mga paanggid
nang ta mga kaayaran na mabot, dili
paagi na mabaton ta mga kaayaran
ya. Tenged paanggid nang, impusibli
na mga ittaw na gasimba naan ta
Dyos buaten na sarang gid na mag-
sunod ta batasan na igo gid ta iya na
liag paagi ta iran na pag-alad taon-
taon na paryo man gyapon iran na
pabuat na gaalad danen an ta mga
ayep para ta iran na mga sala.
2 Daw mga gasimba naan ta Dyos
anay pa sa nalimpyuan ta iran na
mga sala paagi ta pag-alad an danen
ta mga ayep, dapat tawway en iran
na isip daw dili man en kinanglan na
danen an mag-alad pa.
3 Piro ta matuod, iran na mga alad
gapademdem nang ki danen ta iran
na mga sala taon-taon
4 tenged impusibli na paagi ta
paalad na lengngessa ta turo na baka
daw kanding makamang mga sala ta
mga ittaw.
5 Tenged dili makamang mga sala
ta mga ittaw paagi ta paalad na
lengngessa ta mga ayep, gambal
Cristo an naan ta Dyos ta iya na pag-
iling ta kalibutan i,

“Mga ayep na paalad daw duma
pa na mga atag,
dili imo na nagustuan.
Nyan na paatagan a no ta lawa
para may ialad na igo ta imo na
nagustuan.
6 Mga ayep na pasunog naan ta
alaran
daw duma pa na mga alad
na para ta mga sala,
mga iling an tan na alad ula
gapalipay ki kaon.
7 Ambal ko pa,
‘Dyos, anen a di
para magtuman ta imo na liag
paryo ta nasulat parti ki yaken
naan ta imo na sinulat na pu-
long.’ ”*

8 Naan ta pasambit ko i na ambal
Cristo, una, gambal kanen an naan ta
Dyos, “Dili imo na nagustuan daw ula
man gapalipay ki kaon mga ayep na
paalad, mga atag na alad, mga alad
na ayep na pasunog daw mga alad
man na para ta iran na mga sala.”
Gambal Cristo an ta iling tan parti ta
mga alad bisan pa na paagi ta mga
pag-alad natuman mga sugo ta Dyos
na naan ta Mga Sinulat Moises.†
9 Pagtapos Cristo ta una din na ambal
naan ta Dyos, ambal din pa, “Dyos,
anen a di para magtuman ta imo na
liag.” Paagi ta ambal Cristo, nlaman
ta na una ya na kasugtanan pasilian
en ta Dyos ta pangarwa na kasug-
tanan.

† **9:26** Pwidi nyo mabasa parti ta paumaw na *yi na timpo* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. * **10:7** Mga Salmo 40:6-8 † **10:8** Mga Israelinen gatuman ta mga sugo ta Dyos paagi ta iran na mga paalad. Piro, may anen ki danen na bisan gaatag danen an ta mga alad na para ta iran na mga sala, ula man gyapon nalipay Dyos an ki danen tak ula ta iran na isip pagsunod an ta batasan na igo ta iya na liag.

10 Tenged Jesu-Cristo an gatuman ta
liag ta Dyos, kiten i palimpyuan ta
ate na mga sala daw pabuat na iya
gid na mga ittaw paagi ta pag-atag
Jesu-Cristo ta iya na kabui na napatay
kanen naan ta krus bilang alad. Isya
nang gid bisis kanen gaatag ta iya na
kabui bilang alad para ta tanan na
mga ittaw daw dili en kinanglan na
isaben.
11 Mga pari an, adlaw-adlaw da-
nen an gatindeg na gaubra ta iran na
katengdanan daw sigi nang na paryo
man gyapon iran na pag-alad para ta
mga ittaw maskin dili man gyapon
makamang mga sala an ta mga ittaw.
12 Piro Cristo an a, isya nang gid bi-
sis kanen an gaatag ta iya na kabui bi-
lang alad na para ta mga sala ta tanan
na mga ittaw daw iya na alad usto gid
daw dili en kinanglan isaben ta ula
katapusan. Na natapos en iya na pag-
atag ta iya na kabui, gapungko kanen
an naan tengnged ta Dyos naan dapit
ta tuo.‡
13 Gatagad kanen an dya asta na iya
an na mga kuntra ipasakep ta Dyos
naan ki kanen na danen an paryo ta
tungtungan ta iya na mga batiis.
14 Alad Cristo isya nang gid daw
usto ta ula katapusan tak paagi ta
iya na pag-alad na kanen an napatay,
mga ittaw an na palimpyuan ta iran
na mga sala pabuat din na ta ula
katapusan sarang gid na magsunod
ta batasan na igo gid ta liag ta Dyos.
15 Gapamatuod man Dyos Ispiritu
Santo an ki kiten na napatawad ki en
ta ate na mga sala daw pabuat ki man
na mga ittaw na iya ta Dyos. Naan
ta sinulat na pulong ta Dyos ambal ta
Dyos Ispiritu Santo,

16 “Ambal ta Ginuo Dyos, ‘Yi kasug-
tanan ko ki danen
naan ta mabot na adlaw:
Ake i na mga sugo ibetang ko
naan ta iran na isip
na magterek gid naan ta iran na
tagipusuon.’ ”§
17 Ambal din pa,
“Dili ko en demdemen
iran na mga sala daw mga buat
na kuntra ta ake na mga
sugo.”*
18 Daw napatawad en mga sala an,
dili en kinanglan na may alad na para
ta mga sala.

Pagprani Naan Ta Dyos

19 Gani, mga utod ko, may pagsalig
ki en na pwidi ki melled naan ta
matuod na sagrado gid na selled
na yon man pwidi ki marani naan
ta Dyos tenged napatawad ki paagi
ta kamatayen Jesus na iya na
lengngessa natulo bilang alad na
para ta mga sala.
20 Paagi ta iya na kamatayen naan
ta krus na paatag din iya na kabui
para ki kiten paryo na pagisi din na
pabukas elet na kurtina para pwidi
ki melled naan ta Sagrado Gid Na
Selled naan ta liyo ta kurtina na yon
man pwidi ki marani naan ta Dyos.†
Beet ambalen na paagi ta iya na
kamatayen pabuat din bag-o an na
paagi para pwidi ki marani naan ta
Dyos daw maangken ta man kabui na
ula katapusan.
21 Tenged anduni Jesus an ate na
makagagaem na pari na gadumala ki
kiten na mga ittaw na iya ta Dyos,
22 magprani ki en naan ta Dyos na
terek gid ta ate na tagipusuon daw
ate an na pagtuo biskeg man. Pwidi
ki magprani tenged kiten i paryo
pawisikan ta lengngessa Cristo para
limpyo ate na tagipusuon na yon
man ula ta en padala-dala mga buat

‡ **10:12** May pasaysay parti daw ino beet ambalen ta *gapungko kanen naan tengnged ta Dyos naan dapit ta tuo* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Hebreo 1:3. § **10:16** Jeremias 31:33 * **10:17** Jeremias 31:34 † **10:20** Naan ta Mateo 27:51, Marcos 15:38 daw Lucas 23:45 pwidi nyo mabasa parti ta paggisi ta elet na kurtina. ‡ **10:22** Naan ta Exodo 29:21 pwidi nyo mabasa parti ta sirimunya ta pagwisik ta lengngessa naan ta mga pari daw naan man ta iran na bayo na pagamit ta pagsimba para mabilang danen na ‘limpyo’. Naan ta Exodo 29:4 daw Exodo 30:17-21 pwidi nyo man mabasa parti ta sirimunya ta paglimpyo ta lawa ta mga pari.

ta na malain naan ta ate na kunsinsya daw tenged man na kiten i paryo naugasan ta limpyo na waig.‡

23 Magpadayon ki na biskeg ate na
pagsalig naan ta mga papangako ta
Dyos na paambal ta na ate man na
mga papatian. Dapat dili ki magdua-
dua tenged Dyos an na gangako ki
kiten, kanen an masaligan gid ta pag-
tuman ta iya na mga pangako.
24 Isipen ta gid daw ino buaten ta
para kiten i maggugmaay pa gid daw
magbuat man ta mga miad.
25 Dili ta lipatan na magtipon-tipon
ta pagsimba paryo ta duma na mga
ittaw na pirmi ula gasimba. Lig-enen
ta nakem ta kada isya, labi en gid
anduni na dali nang gid en adlaw na
mabot ate na Ginuo Jesus para mag-
ukom ta tanan na mga ittaw daw kino
matareng daw dili matareng.
26 Daw padayon ki pa na gabuat ta
sala maskin nlaman ta en kamatuu-
ran an parti ta pagtuo ki Cristo, ula en
alad na para ta ate na mga sala.
27 Ula duma na buaten ta mga it-
taw na ula gasunod ta Dyos daw
dili, magtagad nang en danen an
ta makaadlek na pagsintinsya daw
pagsilot paagi ta gadaba-daba na
apoy na patagana ta Dyos para ta
adlaw na silutan din mga gakuntra ki
kanen.
28 Nlaman ta na mga ittaw na dili
en miag magtuman ta Mga Sinulat
Moises, ula kaluoy na pasilutan ta
kamatayen basta may darwa o tallo
na tistigos na gapamatuod kuntra ki
danen.
29 Daw iling tan silot na para ta mga
ittaw na dili en miag magtuman ta
Mga Sinulat Moises, sigurado gid na
mas beg-at pa silot na dapat maage-
man ta mga ittaw na gatalikod ta Bata
Ta Dyos. Iran na buat daw ambal
insulto ki kanen na paryo kanen an
pautad-utaran danen. Pabilang da-
nen na ula pulos lengngessa din an
na kalig-enan ta bag-o na kasugtanan
na kanen napatay bilang alad daw
paagi man na danen an palimpyuan
ta iran na mga sala daw pabuat na
mga ittaw na iya ta Dyos. Ta iran
na pagtalikod ta Bata Ta Dyos, pa-
pakalain man danen Dyos Ispiritu
Santo na pirmi miad gid ki danen.
30 Sigurado ki na beg-at gid silot
ta mga ittaw na gatalikod ta Bata
Ta Dyos tak nlaman ta na ula duma
daw dili, Dyos gambal an ta iling
ti, “Yaken nang gid may matareng
na magbales naan ta mga ittaw na
gabuat ta malain daw sigurado gid
na magbales a ki danen.”§ Nabetang
man naan ta sinulat na pulong ta
Dyos, “Ginuo Dyos mag-ukom ta iya
na mga ittaw.”*
31 Makaadlek gid daw Dyos an na
bui magsilot ki kaon.

32 Demdemen nyo mga adlaw na
galambay na bag-o nang napaintindi
ki kyo parti ta pagtuo ki Cristo. Ta yon
man na timpo tama na mga kabellay
naagian nyo tenged ta mga ittaw na
gakuntra ki kyo, piro gapadayon kaw
ta inyo na pagtuo.
33 Kaysan papagayyaan kaw danen
daw pasakit man naan ta tubangan
ta tama na mga ittaw. Kaysan bisan
dili kyo mismo papagayyaan daw
pasakit, gaunong kaw ta mga paryo
nyo na utod ki Cristo na papagayyaan
daw pasakit.
34 Gaunong kaw man ki danen na
napriso. Na pakamang ki kyo inyo na
mga pagkabetang, pabaton nyo nang
na may kalipay tak nlaman nyo na
may mga kaayaran na patagana ta
Dyos para ki kyo na mas miad daw
dili man marwad.
35 Gani, dili nyo talikuran inyo na
pagsalig naan ta Dyos tak daw mag-
padayon kaw ta inyo na pagsalig,
may dayad na bales.

36 Kinanglan na padayon kaw na
magsalig naan ta Dyos maskin ino na
mga kabellay na maagian nyo aged
matuman nyo pirmi iya na kabebet-
en daw maangken nyo man iya na
papangako ki kyo.

§ **10:30** Deuteronomio 32:35 * **10:30** Deuteronomio 32:36

37 Nabetang naan ta sinulat na pulong ta Dyos,
“Ta ula nang en lugay
mabot en kanen na patagaran nyo
daw dili din gid en palugayen.
38 Piro, ake na mga ittaw na pabuat ko na matareng
mabui ta ula katapusan tenged ta iran na pagtuo.
Piro, daw kino gatalikod ki yaken,
dili a malipay ki kanen.”†
39 Kiten i dili isya ki danen na mga gatalikod ta Dyos daw tenged ta iran na pagtalikod maageman danen segeng na silot. Kiten i mga ittaw na gatuo daw tenged ta ate na pagtuo maluwas ki alin ta silot na ula katapusan.

11

Pagpadayon Ta Pagtuo Naan Ta Dyos

1 Pagtuo an beet ambalen na gasalig ki gid na ate an na mga palaeman matuman. Tenged ta ate na pagtuo, sigurado ki gid na matuod mga ula ta pa ya nakita.
2 Alinan ta ya na mga kaapuan anay pa sa gatuo ta Dyos daw tenged ta iran na pagtuo, nalipay Dyos an ki danen.
3 Parti ki kiten, tenged ta ate na pagtuo, naintindian ta na kalibutan i daw kalangitan pabuat paagi ta ambal ta Dyos. Beet ambalen na tanan na mga betang na nakita ta anduni alin ta dili ta makita.
4 Parti ki Abel, tenged ta iya na pagtuo, gaalad kanen ya naan ta Dyos na iya na alad mas igo ta liag ta Dyos kaysa ta alad Cain. Tenged ta pagtuo Abel, pabilang kanen ya ta Dyos na kanen matareng. Papamatuuran ta Dyos na Abel ya matareng paagi ta pagbaton din ta alad Abel.* Bisan Abel ya napatay en, paryo gaambal pa kanen ki kiten anduni ta ate na timpo paagi ta iya na pagtuo na mudilo para ki kiten.
5 Parti ki Enoc, tenged ta iya na pagtuo, ula kanen ya napatay tak pakamang kanen ya ta Dyos alin ta kalibutan i daw padala naan ta langit ya. Nabetang naan ta sinulat na pulong ta Dyos parti ki Enoc, “Ula kanen ya nakita tak padala ta Dyos.”† Ta timpo na Enoc ula pa padala naan ta langit, napamatuuran na nalipay Dyos an ki kanen.
6 Piro, mga ittaw an a na ula gatuo ta Dyos, impusibli na Dyos an malipay ki danen tak daw kino miag na magprani naan ki kanen kinanglan gid na magpati na bui kanen an daw magpati man na kanen an gabales ta dayad naan ta mga ittaw na gaandem gid na kalaen kanen an.
7 Parti ki Noe, tenged ta iya na pagtuo, gatuman kanen ya ta paandam ta Dyos parti ta mga matabo na ula pa naagii ta mga ittaw. Gabuat kanen ya ta arka aged kanen daw iya na pamilya maluwas alin ta anaw ya na galapaw ta bilog na kalibutan na silot ta Dyos. Tenged ta pagtuo Noe, kanen ya pakabig ta Dyos na kanen ya matareng daw tenged man ta iya na pagtuo papamatuuran din na mga ittaw naan ta kalibutan ta iya na timpo dapat danen ya sintinsyaan ta silot na ula katapusan tak kanen ya gapati ta ambal ta Dyos, piro danen ya a, ula gapati.‡
8 Parti ki Abraham, tenged ta iya na pagtuo, patuman din sugo ta Dyos na malin ta iran na lugar daw miling naan ta lugar na papangako ta Dyos para ki kanen. Galin kanen ya maskin ula din nlami daw indi kanen munta.
9 Tenged ta iya na pagtuo, gaistar kanen ya naan ta lugar na papangako ta Dyos na kanen ya bilang istrangiro nang. Naan nang kanen gaistar ta mga turda na balay duma ta iya na bata na Isaac daw iya man na apo

† **10:38** Habakuk 2:3 * **11:4** Naan ta Genesis 4:3-5 pwidi nyo mabasa parti ta alad Abel daw alad Cain. † **11:5** Genesis 5:24 ‡ **11:7** Naan ta Genesis 6:9 - 7:1 pwidi nyo mabasa parti ta pagtuman Noe ta paandam ta Dyos.

na Jacob na mga kaangken man ta pangako ya ta Dyos ki Abraham.§
10 Gaistar Abraham ya bilang istrangiro naan ta mga turda nang na balay tak gapaabot kanen na magistar naan ta syudad na magpadayon ta ula katapusan na paplano daw papatindeg ta Dyos.
11 Parti ki Sara, tenged man ta iya na pagtuo, patagan kanen ya ta Dyos ta sarang na makabata bisan pa na sikad manakem en kanen ya daw baog pa. Gasalig kanen na tumanen ta Dyos iya na pangako.*
12 Gani, Abraham ya na ula gid en paglaem na makabata, kanen ya alinan ta sikad tama na mga linai na paryo katama ta mga bituon naan ta langit daw dili man mabilang paryo ta pantad naan ta baybay.†
13 Nlaman ta na danen ya tanan na nasambit ko padayon na gatuo asta ta iran na kamatayen. Ula danen nabaton mga pangako ya ta Dyos, piro paryo nabantaw en danen daw papaabot man na may kalipay. Pakala danen iran na kaugalingen na mintras danen an unti ta kalibutan i danen an paryo ta mga istrangiro daw mga dili pirmaninti naan ta kalibutan i.
14 Mga ittaw an na iling tan iran na ambal parti ta iran na kaugalingen, nlaman ta na danen an galaem ta timpo na naan danen ta lugar na iran gid na banwa na istaran.
15 Ula en naan ta iran na isip banwa ya na iran na alinan tak daw naan pa ta iran na isip, lugay en inta na danen an gabalik dya.
16 Ta matuod naan ta iran na isip mas dayad na lugar na papaabot danen na yon man langit. Gani, nlaman ta na ula nagayya Dyos an na umawen na iran na Dyos tak napriparar din en syudad na para ki danen.
17 Parti man ki Abraham, tenged ta iya na pagtuo, paalad din bata din an na Isaac na liag ta Dyos na mapamatuuran din na maskin ino sugo ta Dyos tumanen din. Kanen ya papangakuan ta Dyos na kanen alinan ta tama na mga linai. Piro, anda man gyapon kanen ya na Isaac na bugtong din na bata patayen din bilang alad para ta Dyos
18 bisan ambal ta Dyos ki kanen, “Mga linai nang Isaac kalaen ko na imo na mga linai.”‡
19 Tenged ta pangako ta Dyos, gasalig Abraham ya na daw mapatay gid man Isaac an, buien ta Dyos. Piro ta matuod, Isaac an paryo pabui ta Dyos tak Abraham an papegengan ta Dyos para dili din dayunon na patayen iya na bata ta iya na pagalad.§
20 Parti ki Isaac, tenged ta iya na pagtuo, pabindisyunan din iya na mga bata na Jacob daw Esau parti ta iran na kaimtangan naan ta mabot pa na mga adlaw.*
21 Parti ki Jacob, tenged ta iya na pagtuo, pabindisyunan din iya na mga apo na mga bata Jose na kanen ya manakem gid na dali nang en mapatay. Gadayaw kanen ya ta Dyos mintras gatukod kanen naan ta iya na sungkod.†
22 Parti ki Jose, tenged ta iya na pagtuo, may tugon bilin kanen ta iya na mga utod naan ta timpo na kanen ya dali nang en mapatay. Gambal kanen na sigurado kanen na mabot timpo na mga paryo din na Israelinen tabangan ta Dyos na malin danen an naan ta Egipto daw gambal

§ **11:9** Naan ta Genesis 12:1-8 pwidi nyo mabasa parti ta pangako ta Dyos ki Abraham daw pagtuman Abraham ta sugo ta Dyos. * **11:11** Naan ta Genesis 17:19, 18:10-14 daw 21:1-2 pwidi nyo mabasa parti ta pangako ta Dyos na Sara magbata ta mama. † **11:12** Naan ta Genesis 15:4-6, 22:17 daw 32:12 pwidi nyo mabasa pangako an ta Dyos ki Abraham na tama gid iya na mga linai. ‡ **11:18** Genesis 21:12 § **11:19** Naan ta Genesis 22:1-19 pwidi nyo mabasa parti ta pag-alad Abraham ki Isaac. * **11:20** Naan ta Genesis 27:27-29 daw 38-40 pwidi nyo mabasa parti ta pagbindisyon Isaac ki danen Jacob daw Esau. † **11:21** Naan ta Genesis 48:9-16 pwidi nyo mabasa parti ta pagbindisyon Jacob ta mga bata Jose.

man kanen na ta iran na pag-alin, dleen danen iya na mga bekkeg para ilebbeng naan ta lugar na iran na ilingan.‡

23 Parti ta mga ginikanan Moises, tenged ta iran na pagtuo, patago danen kanen ya seled ta tallo bulan alin ta iya na pagtao tak nakita danen na kanen dayad gid na bata daw ula man danen adlek na ula patuman sugo ya ta ari na patayen tanan na mga bata na mama na Hebreo.§

24 Parti ki Moises, na kanen ya bakod en, tenged ta iya na pagtuo dili kanen miag na kalaen pa na bata ta bai na bata Paraon na ari ta Egipto.*

25 Mas papili din na daeg-daegen kanen ya duma ta mga paryo din na ittaw ta Dyos kaysa mangalipay ta lipo nang na timpo naan ta Egipto bilang bata ta bai na bata Paraon.

26 Paisip din na daw papagayyaan kanen ya tenged ta iya na pagpaabot ta Pinili Ta Dyos Na Mag-ari† na ipadala ta Dyos, mas may bakod na pulos para ki kanen kaysa ta mga pwidi din maangken na manggad naan ta Egipto tenged naan gid ta iya na isip dayad ya na bales na mabaton din alin ta Dyos.

27 Tenged man ta iya na pagtuo, galin kanen ya naan ta Egipto na ula kanen adlek bisan pa magilek ari ya ta iya na pag-alin. Disidido gid kanen ya na dili malik dya tenged nlaman din na Dyos an na dili makita gaubay ki kanen.

28 Tenged man ta iya na pagtuo, patuman din sugo ya ta Dyos para dili patayen mga kamagulangan na bata na mama ta mga Israelinen daw papatuman din man sugo ya naan ta mga paryo din na Israelinen. Yon na gakamang Moises daw mga paryo din na Israelinen ta lengngessa ta mga ayep na paalad daw papaid naan ta amba ta gangaan ta iran na mga balay aged ta pag-abot ta angil na pasugo ta Dyos para magpatay ta mga kamagulangan na bata na mama, dili din patayen iran na mga bata.‡

29 Parti ta mga Israelinen na palibri alin ta Egipto, tenged ta iran na pagtuo, galakted danen ya ta Dagat Minog na paryo mara na basak man gyapon iran na agian tak dagat ya patenga ta Dyos. Piro, na galakted mga Egiptuanen ya na galagas ki danen, gabalik waig ya daw nalemmes mga Egiptuanen ya.§

30 Parti man ta mga Israelinen, tenged ta iran na pagtuo, natumba padir ta syudad Jerico na natapos danen ta iran na pagpanaw libot ta gwa ta syudad seled ta pitto na adlaw.*

31 Parti ki Rahab na bai na kala na gabligya ta iya na lawa, tenged ta iya na pagtuo, ula kanen ya nadapil duma ta iya na mga kasimanwa na ula gapati ta Dyos na danen ya papatay ta mga Israelinen. Ula kanen papatay tak pabaton din na may kalipay mga ispiya na Israelinen daw patabangan man.†

32 Tama pa inta ake na maisturya, piro kulang timpo ko i na magsaysay parti ki danen Gideon, Barak, Samson, Jefte, David daw parti ki Samuel daw duma pa na mga prupita anay pa sa.

33 Tenged ta iran na pagtuo, napirdi danen mga nasyon, matareng danen

‡ **11:22** Naan ta Genesis 50:24-25 pwidi nyo mabasa parti ta tugon bilin Jose. § **11:23** Naan ta Exodo 1:22 daw 2:1-3 pwidi nyo mabasa parti ta pagtago ki Moises. * **11:24** Naan ta Exodo 2:10 pwidi nyo mabasa na Moises an pakala na apo ta Paraon naan ta iya na bata na bai. Naan ta Exodo 2:11-15 pwidi nyo mabasa isturya parti ta pagkampi Moises ta iya na mga kalai na Hebreo daw patalikuran din iya na pribiliyo bilang mimbro ta pamilya Paraon na ari ta Egipto. † **11:26** Pwidi nyo mabasa parti ta *Pinili Ta Dyos Na Mag-ari* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay. ‡ **11:28** Naan ta Exodo 12:21-30 pwidi nyo mabasa parti ta pagsilibrar ta mga Israelinen ta Pista Ta Paglibri Alin Ta Egipto daw iran na pabuat para kamagulangan danen na bata na mama dili patayen. § **11:29** Naan ta Exodo 14:21-31 pwidi nyo mabasa parti ta paglakted danen Moises naan ta Dagat Minog. * **11:30** Naan ta Josue 6:1-21 pwidi nyo mabasa parti ta pagtumba ta padir ta syudad Jerico. † **11:31** Naan ta Josue 2:11-22 daw 6:22-25 pwidi nyo mabasa parti ki Rahab.

ta iran na pagdumala daw nabaton danen mga pangako ta Dyos. Nalibri danen alin ta piligro na ula danen natekeb ta lion,
34 ula nasunog ta gadaba-daba na apoy daw nalibri danen alin ta kamatayen na paagi ta ispada. Kulang iran na sarang, piro patagan danen ta Dyos ta sarang na kinanglan danen. Iseg danen an ta paggira daw napirdi danen asta na gadlagan padyo mga kuntra na sundalo na alin ta duma na banwa.
35 May mga bai na tenged ta iran na pagtuo, iran na mga pinalangga na napatay pabui.‡ May anen man na mga ittaw na pasakit asta mapatay tak ula danen pabaton kundisyon na daw magtalikod danen ta iran na pagtuo ta Dyos, malibri danen alin ta sintinsya na kamatayen. Gapadayon danen ya ta iran na pagtuo bisan mapatay tenged nlaman danen na mabot adlaw na bannawen danen an ta Dyos daw tagan ta mas dayad na kabui.
36 May anen man na mga ittaw na pagayyaan daw pakastigo daw duma ya pagapos ta kadina daw papriso.
37 May duma pa gid na mga ittaw na patimbag ta bato asta mapatay, papatay paagi ta paglagari asta mautod iran na lawa daw duma an papatay paagi ta ispada. May anen na mga ittaw na ula gid ta ula na gabayo nang en danen ya ta mga langgit ta karniro daw mga kanding. Padaegdaeg danen ya daw pasakit man.
38 Tenged ta malain na mga buat ki danen gatago danen naan ta mga lugar na ula kabalayan, naan ta mga bukid, ta mga kwiba daw naan ta mga lungag ta basak. Mga ittaw na iling tan na gapadayon ta iran na pagtuo maskin ino na mga kabellay na naagian danen, paryo na dili angay na danen ya gaistar unti ta kalibutan i duma ta mga makasasala na ittaw.
39 Piro, bisan nalipay Dyos an ki danen tenged ta iran na pagtuo, napatay danen tanan na ula pa nabaton papangako ya ta Dyos
40 tak kanen an may plano na mas miad pa para ta tanan na mga ittaw na gatuo ki kanen. Plano din na dili din anay tumanen iya na pangako ki danen na ula pa gabot timpo na pwidi na danen daw kiten tanan, dengngan na mabaton iya na pangako na buaten ki din na sarang gid na magsunod ta batasan na igo gid ta iya na liag.

12

1 Gani, dapat na dilian ta daw ino na mga gapaluya ta ate na pagtuo labi en gid ate na mga sala na paryo gaawid ki kiten. Iling tan dapat ta na buaten tenged ta tama ya na mga ittaw anay pa sa na mga mudilo ta mga gapadayon gid ta iran na pagtuo bisan naagian danen mga kabellay. Kiten i paryo mga galumba lagan daw danen ya paryo mga galuag ki kiten para biskegen ate na nakem aged magpadayon ki ta ate na pabuat. Gani, magprusigir ki na magpadayon gid ta ate na pagtuo paryo ta galumba lagan na gatingwa gid ta pagdlagan naan ta igo na agian ta dlaganan asta kalambot naan ta tumanan.
2 Dapat man na naan gid ta ate na isip Jesus an na gapanguna ki kiten aged magtuo ki naan ta Dyos daw paagi man ta iya na pagtabang maglig-en ate na pagtuo. Tenged naan ta isip Jesus kalipay na maangken din, pabaton din pagsintinsya ki kanen ta kamatayen paagi ta paglansang naan ta krus daw ula din man paintindia na pagayyaan kanen an. Anduni, anen kanen gamungko naan tengnged ta truno ta Dyos naan dapit ta tuo.*
3 Demdemen nyo Jesus an na kanen gapadayon ta iya na pagtuman ta Dyos bisan naagian din mga kabellay

‡ **11:35** Naan ta 1 Mga Ari 17:17-24 daw naan ta 2 Mga Ari 4:17-37 pwidi nyo mabasa parti ta mga bata na pabui. * **12:2** May pasaysay parti daw ino beet ambalen ta pagpungko naan tengnged ta Dyos naan dapit ta tuo na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Hebreo 1:3.

tenged ta pabuat ta mga makasasala
na mga ittaw na gakuntra ki kanen.
Dapat gid na demdemen nyo aged
dili magluya inyo na nakem na asta
marwaran kaw ta inyo na pagsalig
naan ta Dyos.
4 Naagian nyo mga kabellay tenged
ta makasasala na mga ittaw, piro ta
inyo na pagbatok ki danen ula pa gid
ki kyo na papatay.

Laygay Parti Ta Pagtadleng Ta Dyos Ta Batasan Ta Mga Ittaw Na Pabaton Din Na Iya Na Mga Bata

5 Paryo kaw inyo nalipat parti ta
laygay naan ta sinulat na pulong ta
Dyos para ki kyo na pabaton din na
iya na mga bata,
"Bata ko,
daw batasan no tadlengen ta
Ginuo Dyos,
intindien no gid.
Daw sawayen ka din,
dili magluya imo na nakem
6 tenged patadleng din
batasan an ta iya na mga pa-
palangga
daw padisiplina din mga ittaw na
pabaton din na iya na mga
bata."†
7 Daw patadleng ta Dyos inyo na
batasan, batunon nyo na paryo naan
alin ta isya na amay tenged beet am-
balen na pabaton kaw ta Dyos na kyo
yan iya na mga bata. Kino na bata na
iya na batasan ula patadleng ta iya na
amay?
8 Tanan na mga bata iran na
batasan patadleng ta iran na amay.
Gani, daw inyo na batasan ula
patadlenga ta Dyos, dili kaw matuod
na mga bata na beet ambalen na kyo
yan mga bata ta lawas.
9 Tenged ate na mga amay ta
kalibutan i patadleng danen ate na
batasan daw pataod ta man gyapon
danen an, simpri mas pa na dapat
magpasakep ki naan ta Dyos na
ate na Amay naan ta langit aged
maangken ta kabui na ula katapusan.
10 Ate na mga amay ta kalibutan
i, patadleng danen ate na batasan ta
lipo nang na timpo sunod daw ino
miad an ta iran na isip. Piro, Dyos an
a, patadleng din ate na batasan para
ta ate na kayaran aged mangabui ki
na matareng paryo ki kanen.
11 Ta matuod, na papatadleng din
ate na batasan, nasakitan ki daw
ula ki man nalipay. Piro, daw ate
na batasan pirmi patadleng ta Dyos,
ta uryan dayad risulta an tenged
maangken ta katawwayan ta nakem
daw ate man na mga buat igo ta mga
ittaw na matareng.
12 Gani, kyo na galuya tenged
ta mga kabellay na naagian nyo,
biskegen nyo gid isab inyo na
pagsalig ta Dyos daw lig-enen nyo
inyo na pagtuo.
13 Magpadayon kaw na inyo na
mga buat igo ta mga ittaw na
matareng aged mapalig-en nyo pag-
tuo an ta duma na mga ittaw na luya
pa iran na pagtuo para dili danen
magtalikod ta Dyos.

Pagpaandam Na Dili Mag-pabengngel Ta Ambal Ta Dyos

14 Tingwaen nyo na miad inyo na
pagduma naan ta tanan na mga ittaw
daw tingwaen nyo man na mangabui
na inyo na batasan igo ta mga ittaw
na iya ta Ginuo Dyos tenged impusi-
bli na makita kanen an ta mga ittaw
na ula nangabui na iling tan iran na
batasan.
15 Gani, siguraduon nyo na ula
bisan isya ki kyo na magtalikod ta
pagtuo na yon man pabuat nyo na ula
pulos dayad na kabebet-en ta Dyos
ki kyo. Siguraduon nyo man na ula
bisan isya ki kyo na kanen tenaan
na mga paryo din na gatuo madala
na magpati ta dili igo na tudlo na
yon man tenaan ta gulo naan ki kyo
na tama magbuat ta sala. Daw kino
tenaan na duma an magpati ta dili igo
kanen an paryo ta kilo na tanem.
16 Siguraduon nyo pa gid na ula
bisan isya ki kyo na magbuat ta

† **12:6** Mga Ambalanen 3:11-12

malaw-ay ta panan-aw ta Dyos daw
ula man bisan isya ki kyo na Dyos an
ula ta inyo na isip paryo ki Esau. Pa-
balyo din iya na mga pribiliyo bilang
panganay na bata tenged nang ta isya
na pagkaan.‡
17 Nlaman ta na ta uryan gusto din
na maangken bindisyon alin ta amay
din na para ta panganay na bata, piro
ula paatag ki kanen tak dili din en
mabawi iya na pribiliyo bilang pan-
ganay na nabalyo din en bisan pa na
gagal kanen ta tudo.§
18 Dapat gid na magtingwa kaw na
mangabui na inyo na batasan igo ta
mga ittaw na iya ta Ginuo tenged kyo
yan anduni, inyo na inagian ta inyo
na pagprani ta Dyos dili paryo ta in-
agian ta alinan ta na mga kaapuan
anay pa sa ta iran na pagprani naan
ta bukid na naan dya gapakita Dyos
an na daw lagen kanen an gadaba-
daba na apoy. Naan dya sikad gid
delem daw biskeg gid angin.
19 Namatian man danen tunog ta
trumpita daw kagi ta Dyos na gambal
kanen ki danen. Tenged ta iran na
namatian, gapakiluoy danen an na
daw maimo dili en kanen mambal
20 tak adlek gid danen an tenged
gasugo kanen an, “Daw may ittaw
o bisan ayep na mag-agi naan ta yi
na bukid, timbagen nyo ta bato asta
mapatay.”*
21 Sikad gid iran na adlek ta nakita
danen daw bisan gani Moises gam-
bal, “Gakereg a ta kaadlek.”†
22 Kiten i paryo kailing man naan
ta bukid na naan dya Dyos an, piro
kiten i a duma ki kanen na may kali-
pay tenged paryo kailing ki en naan
ta Bukid Sion na yon man Jerusalem
naan ta langit na syudad ta Dyos na
bui. Anen dya linibo na mga angil na
sadya na gatipon.
23 Anen man dya gatipon mga
paryo ta na ittaw na pabaton ta Dyos
na mga bata din na panganay na
naan ta langit iran an na ngaran
nasulat en naan ta listaan ta mga
magduma ta Dyos naan ta langit.
Anen man dya Dyos an mismo
na manug-ukom ta tanan na mga
ittaw daw kino matareng daw dili
matareng. Anen man dya mga
ispiritu ta napatay en na mga ittaw
na matareng na yon man mga pabuat
din na sarang gid na magsunod ta
batasan na igo gid ta iya na liag.
24 Anen man dya Jesus an, kanen
na manugpatengnga na gapalig-en ta
bag-o na kasugtanan paagi ta iya na
lengngessa na napatay kanen bilang
alad para ki kiten. Lengngessa din
tanda ta mas miad na buat kaysa
ta lengngessa Abel tenged iya na
lengngessa tanda ta pagpatawad ta
mga sala. Piro, lengngessa Abel
tanda ta bales ta pagpatay.‡
25 Siguraduon nyo na matuman
nyo gid ambal ta Dyos. Mga it-
taw anay pa sa ula danen nalikawan
iya na silot tak ula danen ya gapati
ta mga paandam na alin ki Moises
na ittaw nang.§ Tenged ula danen
nalikawan silot ta Dyos, sigurado na
daw dili ki magpati ta mga paandam
na alin gid ta Dyos, dili ta man ma-
likawan iya na silot.
26 Anay pa sa na kanen an gambal
alin ta Bukid Sinai, galinog kalibu-
tan i tenged ta iya na kagi. Piro
anduni, gangako kanen an naan ta
iya na sinulat na pulong, “Isya pa bi-
sis yegyegen ko kalibutan i, piro dili
nang kalibutan i, yegyegen ko man
kalangitan.”*
27 Paambal din na “isya pa bisis”
beet ambalen na ta adlaw na mabot,
buaten din na marwad mga may-

‡ **12:16** Naan ta Genesis 25:27-34 pwidi nyo mabasa parti ta pagbalyo Esau ta iya na pribiliyo bilang panganay na bata. § **12:17** Naan ta Genesis 27:30-40 pwidi nyo mabasa parti ki Esau na ula din nabaton bindisyon alin ta amay din. * **12:20** Naan ta Exodo 19:10-19 daw 20:18-19 pwidi nyo mabasa parti ta makaadlek na inagian danen Moises na gaprani danen ya naan ta Bukid Sinai. † **12:21** Deuteronomio 9:19 ‡ **12:24** Naan ta Genesis 4:8-10 pwidi nyo mabasa parti ta kamatayen Abel. § **12:25** Naan ta Exodo 20:18-22 pwidi nyo mabasa parti ta pagpaandam ta Dyos paagi ki Moises. * **12:26** Haggai 2:6

egyeg nang an na yon man mga
nabuat din aged tanan na dili may-
egyeg, yon nang mabilin.
28 Gani, magpasalamat ki ta Dyos
tak sakep ki ta iya na kaarian na
dili mayegyeg daw dili man marwad.
Dayawen ta kanen an na may bakod
gid na pagtaod daw magsirbi ki ka-
nen na sunod ta iya na liag
29 tak kanen na ate na pasirbian,
ta iya na pagsilot, kanen an paryo
ta gadaba-daba na apoy na mga na-
sunog an ula gid bilin.

13

Katapusan Na Mga Laygay

1 Dapat padayon kaw ta inyo na
pagpalanggaay ta kada isya bilang
mga mag-utod ta pagtuo.
2 Dili nyo lipatan na batunon mga
istrangiro daw padayunon naan ta
inyo na balay. May mga ittaw na
gabaton ta mga istrangiro, piro ula
danen nlami na iran na bisita mga
angil ta Dyos.
3 Demdemen nyo mga paryo nyo
na utod ki Cristo na naan ta prisuan
na paryo kyo yan napriso man duma
ki danen. Demdemen nyo man inyo
na mga utod na pasakit ta mga ittaw
na gapangabot kuntra ki danen na
paryo kyo yan pasakit man.
4 Ibetang nyo ta inyo na isip na pag-
sawaay an dili laeg-laeg daw kada
isya dapat gid na dili magbuat ta sala
kuntra ta iran na pagsawaay tenged
silutan ta Dyos bisan kino na magdu-
log ta dili iya na sawa o magbuat ta
bisan ino pa na malaw-ay ta panan-
aw ta Dyos.
5 Dapat dili pirmi naan ta inyo
na isip pagpatama ta kwarta.
Makuntinto kaw nang en daw ino na
betang na naan ki kyo tenged Dyos
an gambal,
"Dili ta kyo dilian
daw dili ko man kyo yan taliku-
ran."*
6 Tenged nlaman ta na dili ki dilian ta
Dyos, ula dua-dua na maambal ta,
"Ginuo Dyos an pirmi gatabang ki
yaken.
Gani, dili a madlek bisan ino na
malain na buaten ta mga ittaw
ki yaken."†
7 Demdemen nyo mga ittaw ya na
gapanguna ki kyo daw gasugid man
ta minsai alin ta Dyos parti ki Jesu-
Cristo. Isipen nyo mga buat ya da-
nen na miad daw iran na batasan.
Sunuron nyo danen an ta iran na
pagtuo ki Jesu-Cristo tenged
8 Jesu-Cristo an ula gid gaisab. Kanen
an yon man gyapon alin kan-o, an-
duni daw ta ula katapusan.
9 Dili kaw magpaluko ta mga it-
taw na gatudlo ta lain-lain na mga
patudlo na dili paryo ta natudlo ki
kyo parti ki Cristo. Dayad daw ate
i na nakem maglig-en paagi ta ta-
bang ta Dyos, dili paagi ta pagsunod
ta mga kaugalian ta mga Judio parti
ta pagkaan. Iling tan na mga kau-
galian dili makatabang ta mga ittaw
na gasunod tan.
10 Kiten i na mga gatuo, papatawad
ki ta ate na mga sala paagi ki Jesus
na kanen napatay bilang alad para
ta mga sala. Piro, mga ittaw na pa-
dayon na gasunod ta mga kaugalian
ta mga Judio na parti ta pag-alad ta
mga ayep para ta iran na mga sala,
ula danen matareng na mapatawad
ta Dyos paagi ki Jesus.
11 Lengngessa an ta mga paalad na
ayep padala ta pinakadatas na pari
naan ta Sagrado Gid Na Selled aged
ialad para ta mga sala, piro lawa an
ta mga ayep pasunog naan ta gwa ta
lugar na patindegan ta iran na mga
turda na balay.‡
12 Iling man tan Jesus an tenged
pasilutan kanen an ta kamatayen
naan ta lawas ta padir ta syudad.
Napatay kanen naan ta krus na iya
na lengngessa natulo bilang alad na
para ta mga sala aged mga ittaw

* **13:5** Deuteronomio 31:6 † **13:6** Mga Salmo 118:6-7 ‡ **13:11** Naan ta Levitico 16:27 pwidi nyo mabasa parti ta pagsunog ta lawa ta mga ayep naan ta gwa ta lugar na patindegan ta mga turda na balay.

malimpyuan ta iran na mga sala daw buaten man na mga ittaw na iya ta Dyos.

13 Gani, dapat na paryo kiten i miling naan ki Jesus naan ta gwa ta kabalayan.§ Magsunod ki naan ki kanen maskin pagayyaan ki paryo na pagayyaan kanen an.

14 Igo nang na paryo naan ki ta gwa ta kabalayan duma ki Jesus tenged ula pirmaninti na syudad unti ta kalibutan i na para ki kiten. Gapaabot ki ta timpo na mag-istar ki naan ta syudad ya na langit na ate na matuod na istaran na ula katapusan.

15 Gani, paagi ki Jesus, mag-atag ki pirmi ta pagdayaw naan ta Dyos na ate na pagdayaw paryo ta isya na alad na pasalamat ki kanen. Beet ambalen na pirmi ki magpamatuod na kanen an ate na Ginuo.

16 Dili nyo lipatan na magbuat ta mga miad ta duma na mga ittaw daw mag-atag man ta tabang tak iling tan na mga buat paryo ta mga alad na makalipay ta Dyos.

17 Tumanen nyo mga sugo ta mga gapanguna ki kyo daw magpasakep kaw man ki danen tenged iran na katengdanan na mag-amblig ki kyo para magpadayon kaw ta inyo na pagtuo. Nlaman man danen na mabot adlaw na may sabaten danen an naan ta Dyos parti ta iran na pagpanguna ki kyo. Tumanen nyo danen an aged may kalipay danen an ta iran na pagsirbi. Daw marwaran danen an ta gana ta pagsirbi tenged ula nyo danen an patumana, simpri kyo man gyapon marwaran yan ta mga kayaran na inta para ki kyo.

18 Pangamuyuan kay nyo pirmi. Sigurado kay na limpyo ame na kunsinsya tenged gatingwa kay na ula may masaway ki kami ta ame na mga buat.

19 Labi en gid, pangamuyuan a nyo na kabay pa na tabangan a ta Dyos na malik a dayon naan ki kyo.

Katapusan Na Pagpangamuyo Daw Pagpangamusta

20 Anduni gapangamuyo kay naan ta Dyos na gaatag ta katawway ki kiten. Kanen gabannaw ta ate na Ginuo Jesus na makagagaem na manugbantay ta mga karniro na yon man mga gatuo daw kanen man gapalig-en ta bag-o na kasugtanan na ula katapusan paagi ta lengngessa Jesus na kanen ya napatay para ki kiten bilang alad para ta mga sala.

21 Gapangamuyo kay na kabay pa na Dyos an mag-atag ki kyo ta tanan nyo na mga kinanglanen aged mabuat nyo daw ino iya an na liag. Kabay pa man na paagi ki Jesu-Cristo buaten ki din na mga ittaw na pirmi makapalipay ki kanen. Dayawen ta Cristo an ta ula katapusan! Amen.

22 Mga utod ko, gapangabay a na batunon nyo ake i na mga laygay tak lipo nang man ake i na sulat ki kyo.

23 Liag ko na mlaman nyo na Timoteo an na ate na utod ki Cristo kanen an napagwa en ta prisuan. Daw mabot dayon kanen an di, pakuyugon ko kanen an daw miling a dyan.

24 Ipakamusta a nyo nang ki danen dyan na mga gapanguna ki kyo asta ta tanan na duma pa na mga ittaw na iya man ta Dyos. Ate na mga utod na taga-Italia gapangamusta man ki kyo.

25 Kabay pa na kyo tanan, mabaton nyo mga kaayaran na alin ta Dyos.

§ **13:13** Ambal na *miling naan ki Jesus naan ta gwa ta kabalayan* beet ambalen na dapat lipatan danen dati danen na kaugalian parti ta pag-alad ta mga ayep sunod ta Mga Sinulat Moises aged naan nang en danen ki Jesus magtuo.

Sulat Santiago

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Santiago

Yi na libro pasulat Santiago para ta mga gatuo ki Jesu-Cristo naan ta lain-lain na mga lugar na sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. Yi na sulat Santiago isya na lipo na libro na may tudlo parti ta dapat na batasan naan ta adlaw-adlaw na pangabui para ta mga gatuo ki Jesu-Cristo. Naan ta yi na sulat may laygay na impurtanti gid na kiten na mga gatuo mlaman ta parti ta kamatuuran na ambal ta Dyos aged dayad ate na pagtratar ta mga paryo ta na gatuo na ula ki may palabi na mga ittaw. May laygay man parti ta pagsunod ta dayad na batasan na igo ta mga gatuo ki Jesus. May ambal man parti ta manggad daw kuli na pangabui, alinan ta tintar, pagpakebes ta duma na mga ittaw, pagtuo na pamatuuran paagi ta mga buat na miad, pag-amblig daw ino ate na ambal, alam na alin ta Dyos, alinan ta pagkuntraay daw gamo, pagpasakep daw pagpaebes naan ta Dyos, paandam parti ta pagusgar ta duma na mga ittaw, pagbugal, pagtubang ta mga kabellay na maagian na may dayad na nakem daw parti ta pagpangamuyo.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Santiago

1. Pagpangamusta Santiago (1:1)
2. Ambal parti ta mga pagtilaw na maagian ta mga gatuo (1:2-8)
3. Ambal parti ta mga imol daw mga manggaranen (1:9-11)
4. Ambal parti ta pagtintar (1:12-18)
5. Ambal parti ta pagmati daw pagtuman ta ambal ta Dyos (1:19-27)
6. Ambal parti ta dili paryo na pagtratar ta mga gatuo naan ta kada isya (2:1-13)
7. Ambal parti ta pagtuo daw mga buat na miad (2:14-26)
8. Paandam parti ta dila (3:1-12)
9. Ambal parti ta alam na alin ta Dyos (3:13-18)
10. Paandam parti ta batasan daw buat na dili igo ta liag ta Dyos (4:1-10)
11. Paandam parti ta pag-ambal ta malain kuntra ta mga utod ki Cristo (4:11-12)
12. Paandam parti ta pagbugal (4:13-17)
13. Paandam para ta mga manggaranen (5:1-6)
14. Laygay parti ta pagtubang ta mga kabellay (5:7-12)
15. Mga buat ta Dyos para ki kiten tenged ta pagpangamuyo (5:13-20)

Pagpangamusta Santiago

1 Yaken i Santiago na isya na
manugsirbi na iya ta Dyos daw Ginuo
Jesu-Cristo. Gapangamusta a ki
kyo na mga gatuo na alin ta mga
linai ta dusi na mga mama na bata
Israel* daw anduni gistar naan ta
mga lugar ta mga dili linai Israel.
Gapangamusta a ki kyo.

Ambal Parti Ta Mga Pagtilaw Na Maagian Ta Mga Gatuo

2 Mga utod ko, daw maagian nyo
lain-lain na mga pagtilaw, dapat
malipay kaw gid
3 tenged nlaman nyo na paagi ta
mga pagtilaw na mapamatuuran na
biskeg inyo na pagtuo, magbiskeg pa
gid inyo na nakem para masarangan
nyo bisan ino na mga kabellay na
maagian nyo ta inyo na pagsunod ki
Cristo.
4 Dapat padayon na magbiskeg
inyo na nakem para masarangan nyo
gid na igo ta plano ta Dyos bisan
ino na maagian nyo aged kyo yan
matareng na inyo an na batasan
magsunod pa gid ta liag ta Dyos daw
ula man may masaway ki kyo.

* **1:1** Ta timpo Santiago, ambal na *mga linai ta dusi na mga mama na bata Israel* beet ambalen tanan na mga Judio. Pwidi nyo mabasa parti ki *Israel* daw parti man ta mga *Judio* naan ta Mga Ambal Na Pasaysay.

5 Daw may anen ki kyo na kulang
iran na alam parti daw ino liag ta
Dyos na iran na buaten, dapat danen
an mangabay naan ta Dyos. Daw
mangabay danen, sigurado na iatag
ki danen alam na iran na kinanglan
tenged Dyos an ta iya na pag-atag
miad iya na kabebet-en daw kanen
an dili paryo ki kiten na mga ittaw na
daw mag-atag, tama pa na ambal.
6 Piro, daw mangabay ki naan
ta Dyos, dapat magsalig gid na dili
magdua-dua tak ittaw na gadua-dua
paryo kanen ta baled na patulod-
tulod nang ta angin daw indi dlaa.
7 Gani, daw gadua-dua ki, dili ki
magpaabot na mabaton ta ate ya na
pangabay naan ta Dyos
8 tenged ittaw na iling tan gadarwa
iya na isip parti daw mabaton din o
dili mabaton iya na pangabay. Kanen
an ittaw na dili din mlaman daw ino
gid iya na buaten.

Ambal Parti Ta Mga Imol Daw Mga Manggaranen

9 Mga imol na utod ki Cristo dapat
malipay na naan ta panan-aw ta Dyos
may datas danen an na katengdanan
tenged gatuo danen ki Cristo.
10 Mga manggaranen an a, dapat
malipay ta pagpaebes ta Dyos ki da-
nen tenged nlaman danen na ula
ta iran na manggad iran na kalipay
tak danen an daw iran na manggad
dili maglugay paryo ta mga bulak ta
lamunon.
11 Di' ba daw adlaw an magdatas,
silak an ta adlaw sikad dangga
daw lamunon man an maglayeng
na iya na bulak manlatak daw ula
man en kadayad ya ta bulak? Iling
man tan kaimtangan an ta mga
manggaranen. Danen an mapatay
maskin gasake pa danen an ta iran
na pangabuian.

Ambal Parti Ta Pagtintar

12 May angken na kalipay alin ta
Dyos mga gatuo an na gapadayon ta
iran na pagtuo bisan maagian danen
mga pagtilaw. May angken danen
na kalipay tak na napamatuuran iran
na pagtuo, may mabaton danen na
paryo kuruna na primyo† na pan-
gako ta Dyos para ta mga gagugma
ki kanen na yon man pangako na
mabui danen duma ki kanen ta ula
katapusan.
13 Bisan kino na patintar, dapat dili
kanen an mag-ambal, “Dyos gatin-
tar ki yaken,” tak nlaman ta gid na
Dyos an dili matintar na magbuat ta
malain daw ula man kanen an gatin-
tar ta bisan kino.
14 Piro, mga ittaw natintar na mag-
buat ta sala tenged nadala ta kau-
galingen danen na liag na paryo da-
nen an ta mga ayep na napaanan
daw nadakep.
15 Na nadala danen an ta kaugalin-
gen danen na liag, nakasala danen
an. Na danen an padayon ta pagbuat
ta sala, maageman danen silot na ula
katapusan.
16 Palangga ko na mga utod, dili nyo
isipen na Dyos gadala an ki kiten na
magbuat ta malain tenged daw iling
tan inyo na isip paluko nyo nang inyo
na kaugalingen.
17 Kanen an alinan ta tanan na
dayad daw mga atag din pirpikto gid.
Kanen gabuat ta tanan na naan ta
kalangitan na gaatag ta kapawa ta
kalibutan i. Bisan yon na mga gaatag
ta kapawa gaisab daw gasalyo iran
na mga alo, kanen an ula gid gaisab.
18 Sunod ta iya na plano pabuat
ki din na iya na mga bata na gap-
ati ki ta kamatuuran na papaintindi
din paagi ta iya na ambal na patudlo
ki kiten. Pabuat ki din na iya na
mga bata aged naan ta tanan na mga
pabuat din, kiten mga ittaw na iya gid
na paryo ki ta una na ani na iya gid
daw paalad man naan ki kanen.

† **1:12** Naan ta birsikulo dusi, *paryo kuruna na primyo* beet ambalen may dayad na bales na mabaton danen alin ta Dyos. Mga ittaw ta timpo Santiago, may kaugalian danen an na mga manug-ampang na gadaag pabetangan ta kuruna naan ta iran na ulo bilang iran na primyo. Kuruna an buat alin ta daon daw bulak.

Ambal Parti Ta Pagmati Daw Pagtuman Ta Ambal Ta Dyos

19 Palangga ko na mga utod, tandaan nyo na dapat alisto kaw pirmi
ta pagpamati. Dili kaw magpanali ta
pag-ambal dayon daw dili man mag-
gilek dayon
20 tak ittaw na sikad maggilek dili
katuman ta kabebet-en ta Dyos.
21 Gani, dilian nyo mga buat na
gapalain ki kyo daw mga malain
na pirmi nyo pabuat kuntra ta mga
paryo nyo na ittaw. Magpasakep
kaw naan ta Dyos daw tumanen nyo
man iya na ambal na papaintindi din
paagi ta mga patudlo ki kyo tenged
bisan kino na magtuman maluwas
alin ta silot na ula katapusan.
22 Tumanen nyo ambal ta Dyos na
patudlo ki kyo, dili na pamatian nang
tak daw pamatian nyo nang, paryo
na paluko nyo inyo na kaugalingen.
23 Daw magpamati kaw ta ambal
ta Dyos na patudlo ki kyo piro ula
nyo patuman, paryo kaw ta ittaw na
gatan-aw ta iya na sura naan ta ispiyo
daw
24 pagtapos din tan-aw, galin kanen
an daw dayon nalipatan din nang en
daw ino nakita din na dapat ayuson.
25 Piro, daw magpadayon kaw gid
ta inyo na pag-usisa ta mga sugo ta
Dyos na naan dya napakita iya na
kabebet-en daw patuman nyo man
na dili pamatian nang daw dayon
nalipatan, kyo yan may angken na
kalipay alin ki kanen. Iya na mga
sugo na naan dya napakita iya na
kabebet-en nakumplito gid paagi ki
Cristo daw tenged ta ate na pagsunod
ta mga sugo ya, kiten i nalibri alin ta
pag-ulipen ta sala.
26 Bisan kino na ta iya na isip ka-
nen an dyusnon piro dili kapegeng ta
iya na dila, paluko din nang iya na
kaugalingen daw ula man pulos na
kanen an dyusnon.
27 Ta panan-aw ta Dyos na ate
na Amay, pagsirbi an ki kanen na
matuod daw ula man may masaway
beet ambalen na magtabang ki ta
mga bata na ula en mga ginikanan
daw mga balo ta iran na mga kalised
daw mag-amblig ki man na dili ki
madala na magparyo ta mga ittaw ta
kalibutan i na ula gapati ta Dyos daw
gabuat man ta malain.

2

Ambal Parti Ta Dili Paryo Na Pagtratar Ta Mga Gatuo Naan Ta Kada Isya

1 Mga utod ko, kyo yan mga gatuo
ta ate na Ginuo Jesu-Cristo na naan ki
kanen daw ino naan ta Dyos. Tenged
kyo yan mga gatuo, dapat ta inyo na
pagtratar ta mga paryo nyo na gatuo
ula kaw may palabi tenged ta inyo na
makita ki danen.
2 Alimbawa, darwa na mama
magselled naan ta inyo na balay
tipunan. Isya an manggaranen na
may suot na blawan na mga singsing
daw maalen na bayo. Isya an a imol
na iya an na bayo bulingen daw tama
gisi.
3 Dayad gid inyo na pagtratar ta
isya an na may suot na maalen
na bayo daw mag-ambal ki kanen,
“Unti ka imo pungko ta dayad i na
pungkuan,” piro ambal nyo a naan ta
imol, “Mindeg ka nang dyan o unti ka
nang mungko ta saag i tengnged ta
batiisan ko.”
4 Di' ba ta inyo na pagtratar ki
danen ta iling tan, may palabi kaw
naan ta mga paryo nyo na gatuo daw
malain nyo na tuyo alinan ta inyo
an na isip parti daw ino pagtratar ki
danen?
5 Palangga ko na mga utod, yi tan-
daan nyo: Papili ta Dyos mga ittaw na
imol ta panan-aw ta mga ittaw aged
naan ta iya na panan-aw danen an
paryo manggaranen tenged ta iran
na pagtuo na terek gid ta iran na
tagipusuon. Sakep danen an ta iya
na pagdumala daw maangken man
danen mga kaayaran na iya na pan-
gako para ta mga ittaw na gagugma
ki kanen.
6 Piro, kyo yan a, papagayya nyo
mga imol an. Di' ba danen na

mga manggaranen gapamiges daw
gaakusar man ki kyo naan ta kurti?
7 Di' ba papakalain danen Cristo an
na alinan ta dayad na umaw ki kyo
bilang mga sakep ki kanen?*
8 Miad gid inta daw patuman nyo
sugo an para ta mga ittaw na sakep
ta pagdumala ta Dyos na naan ta
iya na sinulat na pulong, “Gugmaen
no duma na mga ittaw paryo man
ta paggugma no ta imo na kaugalin-
gen.”†
9 Piro, daw ta inyo na pagtratar
may palabi kaw na mga ittaw,
nakasala kaw daw paagi ta mga sugo
ta Dyos napamatuuran na kyo yan
mga ula gatuman ta iya na mga sugo.
10 Alimbawa, may ittaw na
gasunod ta mga sugo ta Dyos, piro
isya ta mga sugo ula din natuman.
Maskin gatuman kanen ta tanan pa
na duma na mga sugo, pabilang man
gyapon na kanen an nakasala kuntra
ta tanan na mga sugo tenged may
isya na ula din natuman.
11 Di' ba Dyos an na gambal, “Dili
ka mag-intra ta bai,” kanen man gam-
bal, “Dili ka magpatay”‡? Beet am-
balen bisan ula kaw gaintra ta bai,
piro daw nakapatay kaw, nakasala
kaw man gyapon kuntra ta tanan na
mga sugo ta Dyos.
12 Gani, mag-amblig kaw ta inyo
na mga paambal daw pabuat tak nla-
man nyo na daw mag-ukom Dyos ki
kiten, basian ta iya na pag-ukom ate
an na pagsunod ta mga sugo na paagi
na kiten nalibri alin ta pag-ulipen ta
sala.
13 Dapat mag-amblig kaw ta inyo
na mga paambal daw buat tenged
bisan kino na ula kaluoy ta mga
paryo din na ittaw, dili man kalu-
uyan ta Dyos naan ta adlaw na mag-
ukom Dyos an ta tanan na mga it-
taw daw kino matareng daw dili
matareng. Piro, bisan kino na may
kaluoy ta mga paryo din na ittaw,
tawway nakem din naan ta adlaw ta
pag-ukom ta Dyos tak nlaman din na
kaluuyan kanen ta Dyos.

Ambal Parti Ta Pagtuo Daw Mga Buat Na Miad

14 Mga utod ko, ino pulos daw mga
ittaw sali ta ambal na gatuo danen
ki Cristo, piro ula danen may mga
nabuat na pamatuod na danen an
gatuo ki kanen? Ino, maluwas danen
an paagi ta iling tan na pagtuo? Sim-
pri dili!
15 Alimbawa, may mga utod ki
Cristo na danen an gakinanglan ta
bayo daw adlaw-adlaw kulang ta
pagkaan.
16 Isya ki kyo nlaman din na gaki-
nanglan danen piro ula may paatag
kanen an ki danen daw gambal nang
gid kanen an ki danen, “Kabay pa
na kyo yan may katawway ta nakem
daw dili kaw man matignawan daw
maletem.” Ino pulos ta paambal din
ya ki danen? Ula!
17 Iling man tan pagtuo an ta mga
ittaw. Bisan kino na gatuo piro kanen
an ula may mga miad na nabuat na
bunga ta iya na pagtuo, iya na pagtuo
ula pulos.
18 Piro, basi may ittaw na mag-
ambal ki yaken, “Indi ti igo, ittaw an
na may pagtuo o ittaw an na may
mga nabuat na miad?” Yi sabat ko ki
kanen: Daw ula ka may miad na buat,
paino no na mapamatuuran ki yaken
na gatuo ka? Piro, pamatuuran ko ki
kaon na yaken i a gatuo paagi ta ake
na mga miad na buat.
19 Gapati ka na may isya nang na
Dyos. Igo nyan! Piro, bisan mga
malain na ispiritu gapati man na may
isya na Dyos daw gangereg pa ta
kaadlek.
20 Paryo kaw inyo ula isip. Dapat
naintindian nyo na ula pulos pagtuo
an na ula mga buat na miad.
21 Isipen nyo Abraham ya na ate
na alinan na kaapuan. Pabuat ta
Dyos na kanen ya matareng tenged ta
iya na pabuat na gatuman kanen ta

* **2:7** *Dayad na umaw ki kyo bilang mga sakep ki kanen* beet ambalen umaw an na Kristyano. † **2:8** Levitico 19:18 ‡ **2:11** Exodo 20:13-14; Deuteronomio 5:17-18

sugo ta Dyos na padala din Isaac na
bata din naan ta alaran aged patayen
bilang alad naan ta Dyos.§
22 Dapat maintindian nyo gid na
padumaan Abraham iya na pagtuo ta
iya na mga buat daw paagi ta iya na
mga buat napamatuuran na iya na
pagtuo igo gid ta liag ta Dyos
23 daw natuman man ambal naan
ta sinulat na pulong ta Dyos, “Abra-
ham an gatuo ta Dyos daw tenged ta
iya na pagtuo, pakabig ta Dyos na ka-
nen an matareng.”* Tenged ta buat
Abraham paumaw kanen an na arey
ta Dyos.
24 Dapat maintindian nyo na mga
ittaw an pabuat ta Dyos na danen an
matareng tenged ta iran na mga buat,
dili tenged ta iran na pagtuo nang.
25 Isya pa na alimbawa: Isipen nyo
Rahab ya na bai na kala na gabli-
gya ta iya na lawa. Pabuat ta Dyos
na kanen ya matareng tenged ta iya
na pabuat na gabaton kanen ta mga
ispiya na Israelinen daw gatabang ki
danen paagi ta pagsugid din ki danen
ta agian na dili danen an madakep ta
iran na mga kuntra.†
26 Daw ula en ginawa ittaw an, beet
ambalen kanen an patay. Iling man
tan, daw kino gambal na kanen an
may pagtuo piro ula kanen may mga
nabuat na miad, beet ambalen na iya
na pagtuo ula pulos.

3

Paandam Parti Ta Dila

1 Mga utod ko, dapat katamaan ki
kyo dili mag-andem na danen mga
manugtudlo tenged nlaman nyo na
naan ta adlaw ta pag-ukom ta Dyos
kami na mga manugtudlo mas bakod
ame na sabaten kaysa ta mga dili
manugtudlo.
2 Kiten tanan nakasala ta tama na
bisis. Bisan kino na ula nakasala
kuntra ta duma na ittaw paagi ta iya
na ambal, kanen an ittaw na iya na
batasan igo gid ta liag ta Dyos daw
masarangan din man na pegengan
iya na kaugalingen.
3 Isipen nyo parti ta mga kabayo.
Daw pabetangan ta busal iran na
baba daw parindaan ta, magsunod
danen daw indi liag ta na munta.
4 Isipen nyo man parti ta mga
sakayan na pangdagat. Bisan bakod
gid daw gadlagan paagi ta pagtulod
ta biskeg na angin, parumbo ta timu-
nil daw indi din liag paatubangen
paagi ta sise na bansalan.
5 Iling man tan ate i na dila, maskin
sise nang, gadala ki kiten na tama na
mga ittaw masakitan ta beet tenged
ta ate na ambal. Isipen nyo parti ta
apoy. Bisan lapad gid na kakauyan
pwidi masunog alin ta sise nang na
apoy.
6 Ate na dila paryo man ta apoy.
Paagi ta ate na ambal napakita na
mga malain gid naan ta ate na isip
daw gadugang pa gid lain ta ate na
batasan. Bilog ta na kabui naapik-
tuan ta ate na mga ambal na malain
paryo ta pabuat ta apoy na tanan na
naan ta palibot ta apoy nasunog man.
Alin ki Satanas mismo ate an na mga
ambal na malain tenged ate na dila
paryo apoy na patutod din ta apoy na
alin ta impirno.
7 Mga ittaw may sarang na mag-
padaram ta klasi-klasi na mga ila
na ayep, mga yupan, mga ayep na
gagyanap daw mga nabui naan ta da-
gat daw tama en napadaram danen
na mga klasi-klasi na ayep.
8 Piro, ula gid may makapegeng ta
dila. Dila an paryo ta pintas na ayep
na gapangita pirmi ta iya na tekeben
daw paryo man ta dalitan na sapat.
9 Ate i na dila pagamit ta para ta ate
na pagdayaw ta Ginuo Dyos na ate na
Amay, piro pagamit ta man para ta
pagpakalain ta mga paryo ta na ittaw
bisan danen an mga pabuat ta Dyos
na anggid ki kanen.
10 Pagdayaw an daw pagpakalain
gagwa alin ta baba ta isya nang na

§ **2:21** Naan ta Genesis kapitulo binti-dos pwidi nyo mabasa parti ta pag-alad Abraham ki Isaac.
* **2:23** Genesis 15:6 † **2:25** Naan ta Josue 2:1-24 daw 6:22-25 pwidi nyo mabasa isturya parti ki Rahab.

ittaw. Mga utod ko, dapat na dili iling tan.
11 Di' ba impusibli na mag-ilig waig
an na tab-ang daw masin man alin ta
isya nang na tuburan?
12 Mga utod ko, impusibli man na
kaoy na igos mamunga ta olibo daw
tanem na ubas mamunga ta igos! Dili
ki man kakamang ta waig na tab-ang
naan ta dagat.

Ambal Parti Ta Alam Na Alin Ta Dyos

13 Daw may anen ki kyo na maalam
daw kaintindi daw ino miad o malain
ta panan-aw ta Dyos, dapat pamatu-
uran din na kanen maalam paagi ta
dayad din na batasan daw paagi ta
pagbuat din ta mga miad na may pag-
paebes ta iya na kaugalingen na igo
ta ittaw na maalam.
14 Piro, daw sikad kaw mag-inggit
daw gaandem gid na kyo yan maban-
tog, dili kaw magpabugal na maalam
kaw tenged ta matuod kyo yan gab-
ula nang.
15 Inggit an daw andem na maban-
tog dili bunga ta alam na alin ta Dyos.
Iling tan na mga buat na malain
bunga ta alam na alin nang ta isip ta
mga ittaw daw alin ta pagsunod ki
Satanas, dili alin ta pagsunod ta Dyos
Ispiritu Santo
16 tenged daw indi may mga ittaw
na gainggit daw gaandem na danen
an mabantog, naan man dya gamo
daw tanan na mga buat na malain.
17 Piro, mga ittaw na iran na alam
alin ta Dyos, una ta tanan, ula may
masaway ki danen, malineng iran
na pagduma naan ta mga paryo da-
nen na ittaw, dayad iran na ugali
na langkaw iran na nakem, malam
danen mamati ta ambal ta duma,
maluluy-on gid, tama iran na mga
buat na miad, ula may palabi ta
pagtratar danen ta mga paryo da-
nen na ittaw daw dili man malam
magpakuno-kuno.
18 Mga gatuo na liag danen ka-
lineng daw gabuat man ta paagi
na malineng pagdumaay an ta mga
paryo danen na gatuo, bunga ta
iran na pabuat na iling tan danen
an tanan nangabui na gatuman ta
kabebet-en ta Dyos.

4

Paandam Parti Ta Batasan Daw Buat Na Dili Igo Ta Liag Ta Dyos

1 Isipen nyo daw ino gid alinan ta
inyo na mga pagkuntraay daw gamo.
Di' ba inyo na mga pagkuntraay daw
gamo naan alin ta inyo na mga liag na
pirmi gagulo naan ta inyo na isip?
2 May mga liag kaw na ula nyo
naangken, gani gapatay kaw ta it-
taw. Gainggit kaw ta mga iya ta
duma piro ula nyo naangken mga
betang na paryo ta iran, gani, gaga-
muay kaw daw gakuntraay. Ula nyo
naangken mga liag nyo an tenged ula
kaw gapangabay naan ta Dyos.
3 Piro, daw gapangabay kaw, ula
paataga ki kyo tenged malain inyo na
tuyo. Inyo an na pangabay para nang
ta inyo na kaugalingen na liag.
4 Paryo kaw inyo ta bai na may
sawa piro garilasyon kanen an ta
duma na mama. Paryo kaw ta il-
ing tan na bai tenged gatalikod kaw
ta inyo na pagsunod ta Dyos daw
gasunod ta mga ittaw na ula gapati
ta Dyos! Ino, ula kaw nalam na pag-
sunod an ta batasan ta mga ittaw na
ula gapati ta Dyos beet ambalen na
gakuntra kaw ta Dyos? Bisan kino
gapili na magsunod ta mga ittaw na
iling tan, kanen an isya na kuntra ta
Dyos!
5 Basi salig nyo na ula pulos ambal
naan ta sinulat na pulong ta Dyos na
liag ta Dyos na ate na sirbian kanen
nang gid. Daw may duma ki pa na
sirbian, gaimon kanen an.
6 Piro, bakod gid iya an na pagta-
bang ki kiten aged sarang ki na mag-
tuman ki kanen. Gani, naan ta iya na
sinulat na pulong may ambal,
“Kuntra ta Dyos mga ittaw na
bugalen

* **4:6** Mga Ambalanen 3:34

piro patabangan din mga ittaw
na mapainebesen.”*
7 Gani, magpasakep kaw ta Dyos.
Dili kaw magpadala ta liag Satanas
tenged daw dili kaw magpadala, ma-
lin kanen an.
8 Marani kaw ta Dyos tenged daw
marani kaw ki kanen, sigurado na
kanen an marani ki kyo. Kyo yan
na mga nakasala daw gadarwa isip,
dilian nyo inyo na mga sala daw inyo
man na malain na isip. Dapat mag-
buat kaw ta igo ta liag ta Dyos daw
dapat man na pirmi Dyos an naan ta
inyo na isip.
9 Tenged ta inyo na mga sala, da-
pat na mangasebe kaw gid na magal
daw mag-ug-og. Untatan nyo inyo
na pagtawa daw pangalipay. Dapat
magal kaw daw dapat man na inyo
an na nakem magbatyag ta kasakit.
10 Magpaebes kaw gid naan ta
Ginuo. Daw iling tan na buaten
nyo na magpaebes kaw ki kanen,
padatasen kaw din.

Paandam Parti Ta Pag-ambal Ta Malain Kuntra Ta Mga Utod Ki Cristo

11 Mga utod ko, dili kaw en mag-
ambal ta malain kuntra ta kada
isya. Bisan kino gaambal ta malain
kuntra ta iya na utod ki Cristo na
yon man gausgar kanen ta iya na
utod, beet ambalen gaambal kanen
ta malain kuntra ta sugo ta Dyos na
kiten maggugma ta kada isya. Beet
man ambalen na ta iya na isip dili
ta kinanglan na tumanen sugo ya.
Gani, daw mambal kaw na dili ta
kinanglan tumanen sugo ya, beet
ambalen na ula nyo patuman iya na
sugo daw salig nyo en na kyo yan may
matareng ta pag-usgar.
12 Piro, isya nang may matareng
na magsugo ki kiten daw ino dapat
ta na buaten daw mag-ukom man ta
mga ula gasunod. Dyos nang gid!
Kanen sarang na magluwas ta mga
ittaw alin ta silot na ula katapusan
daw kanen man sarang na magsilot
ta mga ittaw ta silot na ula katapu-
san. Kino kaw gid na gausgar ta mga
paryo nyo na ittaw?

Paandam Parti Ta Pagbugal

13 Anduni, may ambal a ki kyo
na mga gaambal ta iling ti parti ta
inyo na mga plano, “Anduni o kisyem
mag-iling kay ta isya na syudad daw
mag-istar kay dya ta isya na taon na
magnigusyo daw magtipon ta tama
na kwarta.”
14 Iling an tan na ambal nyo sala
tak ula bisan isya ki kiten nalam daw
ino matabo ki kiten kisyem. Isipen ta
ate i na kabui. Ate na kabui paryo ta
usbong na ta ula nang lugay makita
daw marwad nang man dayon.
15 Yi dapat nyo iambal, “Daw pag-
beet ta Ginuo, bui ki pa daw ate man
na buaten iling ti o iling tan.”
16 Piro anduni, ta inyo na pagbugal
parti ta inyo na mga plano sikad gid
inyo na bansag. Simpri pagbugal nyo
an malain.
17 Gani, daw kino nalam daw ino
dapat din buaten na miad piro ula
din buata, kanen an nakasala.

5

Paandam Para Ta Mga Manggaranen

1 Anduni, may ambal a ki kyo na
mga manggaranen. Dapat mag-ug-
og kaw daw mag-aya tenged ta mga
kalised na mag-abot ki kyo.
2 Tenged dili igo ta liag ta Dyos
inyo an na paggamit ta inyo na mang-
gad, inyo na patago na manggad pak-
abig din na paryo ta mga betang na
nalunot daw inyo na mga bayo na
dayad pakabig din na paryo ta mga
bayo na naketket ta sapat.
3 Inyo na kwarta na blawan daw
pilak pakabig din na paryo ta mga
natagiptipan na ula en kwinta. Naan
ta adlaw na Dyos mag-ukom ta mga
ittaw daw kino matareng daw dili
matareng, tagiptip an ta inyo na
kwarta pamatuod kuntra ki kyo na
kwarta nyo an ula nyo pagamit para
ta pagtabang ta duma daw pamatuod
man na igo na silutan kaw din naan
ta lugar na may apoy na dili mapatay.
Paryo kaw inyo ula nalam na anduni
katapusan i na timpo na dali nang

en mabot adlaw ta pag-ukom ta Dyos. Sigi kaw nang gapatama ta inyo na manggad.

4 Ula nyo pasuuli mga ittaw na gagalab ta lamunon naan ta inyo na basak daw mga gaani naan ta inyo na mga uma. Dapat matian nyo iran na riklamo. Paryo kaw inyo ula nalam na iran an na riklamo namatian ta Ginuo Dyos Na Makagagaem!

5 Ta inyo na kabui naan ta kalibutan i gapagusto kaw nang daw ino inyo na kaugalingen na liag daw pirmi kaw nangalipay. Pagustuan nyo inyo na kaugalingen na paryo ula kaw nalam na dali nang en mabot adlaw na silutan kaw. Iling tan na pabuat nyo naan ta inyo na kaugalingen paryo ta pabuat naan ta baka na pagustuan nang ta alab para magtambek, piro ula kalibutan na dali nang en iyawen.

6 Gaambal kaw kuntra ta mga ittaw na ula gabuat ta sala. Ambal nyo na danen an may sala daw dapat na silutan. Tenged ta inyo na ambal, danen an pasintinsyaan ta kamatayen daw ula man danen gabatok ki kyo.

Laygay Parti Ta Pagtubang Ta Mga Kabellay

7 Gani, mga utod ko, mintras gatagad kaw ta adlaw na mabot Ginuo, dapat mga kabellay na maagian nyo tubangen nyo na may dayad na nakem. Isipen nyo mga mangunguma na gatagad ta dayad na tubbas. Maskin ino na mga kabellay na naagian danen ta iran na pagpanguma patubang danen na may dayad na nakem alin ta una asta ta uryan na uran.

8 Kyo man, maskin ino na mga kabellay na maagian nyo tubangen nyo na may dayad na nakem paryo ta pabuat ta mga mangunguma. Biskegen nyo inyo na nakem tak dali nang en mabot adlaw ta pag-abot ta Ginuo.

9 Mga utod ko, dili kaw sali ta riklamo kuntra ta kada isya aged dili kaw sintinsyaan ta silot. Tandaan nyo gid na Dyos an na Manug-ukom mabot en na paryo naan en kanen ta gwa ta gangaan.

10 Demdemen nyo pabuat ta mga prupita anay pa sa bilang mga papadala ta Ginuo Dyos. Bisan ino na mga kabellay na naagian danen patubang danen na may dayad na nakem. Iran na pabuat dapat ate na sunuron.

11 Nlaman nyo na pakabig ta na may angken na kalipay alin ta Dyos mga ittaw an na gapadayon ta iran na pagsalig ta Dyos bisan ino na mga kabellay na naagian danen. Namatian nyo man isturya parti ki Job. Gapadayon kanen ta iya na pagsalig ta Dyos bisan naagian din tama na mga kabellay. Nlaman nyo na ta uryan tama na mga kaayaran na paatag ta Ginuo Dyos ki kanen tenged Ginuo Dyos an miad gid iya na kabebet-en daw maluluy-on man.*

12 Mga utod ko, impurtanti gid na dili kaw magsumpa na pamatuod ta inyo na paambal. Dili kaw magsumpa paagi ta pagsambit ta langit o basak o ta bisan ino pa. Magambal kaw nang ta “Ee” daw gusto nyo ambalen ee, piro daw gusto nyo ambalen dili, mag-ambal kaw nang ta “Dili” aged dili kaw masilutan ta Dyos.

Mga Buat Ta Dyos Para Ki Kiten Tenged Ta Pagpangamuyo

13 Daw may anen ki kyo na bellay iya na naagian, dapat mangamuyo kanen an. Daw may anen ki kyo na nalipay, dapat manta kanen an ta mga pagdayaw ta Dyos.

14 Daw may anen ki kyo na gamasakit, dapat mag-umaw kanen an ta mga gapanguna ta mga gatuo para magpaid danen ta tise na lana naan ki kanen daw mangamuyo man

* **5:11** Naan ta libro na Job pwidi nyo mabasa isturya parti ki Job. Naan ta Job 1:21-22 daw 2:10 pwidi nyo mabasa parti ta iya na pagsalig naan ta Dyos daw naan ta Job 42:10-15 parti ta pag-atag ta Dyos ki kanen ta mga kaayaran.

na mayad kanen an paagi ta gaem ta Ginuo.
15 Tenged gapangamuyo danen na
may pagsalig na Dyos an magsabat
daw iya man na liag matuman, ittaw
na may masakit payaren daw iya na
lawa biskegen ta Ginuo. Daw kanen
an may nabuat na sala, patawaren
man kanen an.
16 Gani, iambal nyo naan ta kada
isya inyo an na mga sala daw
magpangamuyo kaw man para ta
kada isya aged mag-ayad kaw. May
dayad gid na risulta pangamuyo
an ta matareng na ittaw tak tama
miad na matabo tenged ta iya na
pangamuyo.
17 Isipen nyo prupita Elias. Kanen
ya paryo ki kiten na ittaw man. Na
gapangamuyo kanen ya na terek gid
ta iya na tagipusuon na dili mag-
uran, ula gid gauran keteb ta tallo
taon tenga.
18 Paglambay ta tallo taon tenga,
gapangamuyo kanen na mag-uran.
Yon na gauran daw mga tanem an
gamunga man.
19 Mga utod ko, daw may anen ki
kyo na gapaluko na magsunod ta mga
papatian na dili igo ta kamatuuran
parti ta kabebet-en ta Dyos, miad gid
daw may magtabang ki kanen para
malik kanen an naan ta igo na pag-
pati.
20 Dapat maintindian nyo na bisan
kino na gatabang ta mga ittaw na
nakasala para dilian danen iran an
na mga buat na sala, patabangan
din danen an aged dili danen maage-
man silot na ula katapusan daw map-
atawad man danen an ta iran na mga
sala.

Una Na Sulat Pedro

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Una Na Sulat Pedro

Yi na libro pasulat Pedro para ta mga gatuo na naan gistar ta mga lain-lain na prubinsya na sakep ta pagdumala ta gubirno ta Roma. Yon man na mga prubinsya naan ta lugar na anduni paumaw na Turkey. Tuyo Pedro ta pagsulat din ta mga gatuo para palig-enen din iran na pagtuo tak danen an papangabot ta mga gakuntra ki danen tenged ta iran na pagtuo.

Iling ti mga paagi na palig-en Pedro iran na pagtuo: Pademdem Pedro ki danen miad na balita parti ki Jesu-Cristo na kanen an napatay piro nabannaw daw giling naan ta langit daw ta uryan malik naan ta kalibutan i. Pademdem man Pedro ki danen na Dyos gaatag an ki danen ta upurtunidad na magpati ki kanen daw dili man en danen naan ta dati danen na kabui na ula danen an kakala ki kanen na paryo pakamang din danen an alin ta delem daw pasalyo naan ta sikad dayad na pawa. Pademdem pa gid Pedro ki danen na paagi ta mga pagtilaw mapamatuuran na terek gid ta iran na tagipusuon iran na pagtuo. Daw iran na pagtuo lig-en bisan maagian pa danen mga pagtilaw, malipay gid Dyos ki danen naan ta adlaw na Jesu-Cristo magpakita daw makala ta tanan daw kino gid kanen an. May laygay man Pedro na dapat danen an mangabui na magsunod ta dayad na batasan na igo ta mga ittaw na gatuo ki Jesu-Cristo.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Una Na Sulat Pedro

1. Pagpangamusta Pedro (1:1-2)
2. Pagdayaw naan ta Dyos (1:3-12)
3. Pagsunod ta batasan na igo ta liag ta Dyos (1:13 - 2:3)
4. Ginuo Jesu-Cristo paumaw na pamag-ang na bato (2:4-10)
5. Laygay parti ta dayad na batasan na igo ta mga gatuo ki Cristo (2:11 - 3:22)
6. Laygay na dili magsunod ta kaugalingen na liag (4:1-11)
7. Ambal parti ta mga pagtilaw na maagian ta mga gatuo (4:12-19)
8. Laygay para ta mga gapanguna ta mga gatuo (5:1-11)
9. Mga pagpangamusta (5:12-14)

Pagpangamusta Pedro

1 Yaken i Pedro na isya ta mga
apustulis Jesu-Cristo. Gapangamusta
a ki kyo na mga gatuo na anduni
gaistar bilang mga istrangiro naan
ta mga prubinsya na Ponto, Galacia,
Capadocia, Asia daw Bitinia.
2 Kyo yan mga papili daan ta Dyos
Amay alin pa ta una sunod ta plano
din daw pabuat man na iya gid
na mga ittaw paagi ta Dyos Ispiritu
Santo. Tenged ta iling tan na pabuat
ta Dyos ki kyo, gatuman kaw ki Jesu-
Cristo daw palimpyuan kaw man ta
inyo na mga sala paagi ta kamatayen
din na iya na lengngessa natulo bi-
lang alad na para ta mga sala.

Kabay pa na pirmi nyo mabaton tama na mga kaayaran daw katawwayan na alin ta Dyos.

Pagdayaw Naan Ta Dyos

3 Dayawen ta kanen an na Dyos
daw Amay ta ate na Ginuo Jesu-
Cristo! Ta bakod din na kaluoy ki
kiten, paatagan ki din ta bag-o na
kabui na paryo natao ki isab daw
padayon man na lig-en gid ate na
pagsalig parti ta mga mabaton ta alin
ta Dyos. Sigurado ki na bakod kaluoy
din ki kiten tenged ta iya na pagban-
naw ki Jesu-Cristo alin ta mga patay.
4 Mga mabaton ta ya alin ta Dyos
mga kaayaran na patagana din para
ki kiten naan ta langit. Mga kaa-
yaran na ya dili masamad, ula gid
may malain daw ula man gaisab.
5 Kiten i na mga magbaton ta mga
patagana ta Dyos paambligan din
tenged ta ate na pagtuo daw bakod

ate na pagsalig parti ta iya na pag-amblig ki kiten tak kanen makagagaem. Ambligan ki din asta ta adlaw na kumplituon din tanan an na naan en ta iya na plano parti ta iya na pagluwas ki kiten. Tanan na ya na parti ta iya na pagluwas ki kiten anda en para ipakita din naan ta katapusan na timpo.

6 Tenged ta mga patagana ta Dyos para ki kiten, magkalipay kaw bisan pa na sunod ta plano din masebean kaw ta lipo nang na timpo tenged padayon na maagian nyo lain-lain na mga pagtilaw.

7 Piro, paagi ta mga pagtilaw mapamatuuran na terek gid ta inyo na tagipusuon inyo na pagtuo. Isipen nyo parti ta blawan. Bisan blawan an pwidi masamad, patistingan ta mga bato an na blawan paagi ta paginit naan ta apoy para mlaman daw matuod gid na blawan. Iling man tan, inyo an na pagtuo na mas impurtanti kaysa ta blawan kinanglan na mapamatuuran. Daw inyo na pagtuo ligen bisan maagian nyo pa mga pagtilaw, malipay gid Dyos ki kyo naan ta adlaw na Jesu-Cristo magpakita daw makala ta tanan daw kino gid kanen an. Ipalabet kaw man ta Dyos ta datas din na katengdanan daw lipay gid kanen an na ipakala na kyo yan iya na mga ittaw.

8 Ula kaw kakita ki Jesu-Cristo, piro pagugma nyo kanen an. Bisan asta anduni ula kaw kakita ki kanen, gatuo kaw ki kanen daw may bakod kaw man na kalipay ta inyo na tagipusuon na dili nyo masaysay

9 tenged nlaman nyo na bunga ta inyo na pagtuo paluwas kaw din alin ta silot ta inyo na mga sala.

10 Anay pa sa mga prupita gasugid parti ta timpo na mabot pa na ipakita ta Dyos dayad din na kabebet-en paagi ta iya na pagluwas ki kiten alin ta silot ta ate na mga sala. Gatingwa gid mga prupita an ta pag-usisa parti ta iya na pagluwas ta mga ittaw.

11 Liag danen mlaman daw kan-o matabo asta man daw ino na paagi na buaten ta Dyos mga pasugid din an ki danen paagi ta Dyos Ispiritu Santo na yon man Ispiritu na gapamatuod parti ki Cristo. Mga pasugid daan ki danen parti an ta mga kabellay na naagian Cristo na napatay kanen daw parti man ta pag-atag ta Dyos ki kanen ta datas na katengdanan ta iya na pagbalik naan ta langit.

12 Papaintindi ta Dyos naan ta mga prupita na dili para ta iran na kayaran iran ya na pasugid anay pa sa parti ta iya na pagluwas naan ta adlaw na mabot pa. Iran ya na pasugid para ta inyo na kayaran tak anduni pasugid naan ki kyo paagi ta mga ittaw na gasugid ki kyo ta miad na balita parti ki Cristo. Gasugid danen ki kyo paagi ta pagtabang ta Dyos Ispiritu Santo na papadala alin ta langit. Bisan mga angil an liag gid danen na makita daw maintindian ta miad parti ta mga pabuat ta Dyos para ki kiten.

Pagsunod Ta Batasan Na Igo Ta Liag Ta Dyos

13 Tenged ta tanan na pabuat ta Dyos para ki kyo, dapat pirmi naan ta inyo an na isip na magtuman kaw dayon daw ino iya na liag. Dapat man na ambligan nyo inyo na batasan na pirmi kaw magpegeng ta inyo na kaugalingen. Magsalig kaw gid ki kanen na ula gadua-dua na tanan na naan en ta plano din parti ta iya na pagluwas ki kyo kumplituon din naan ta adlaw na Jesu-Cristo magpakita daw makala ta tanan daw kino gid kanen an.

14 Dapat tumanen nyo gid Dyos an na kyo paryo ta mga bata na pirmi gatuman ta iran na ginikanan. Dili kaw magsunod ta inyo na kaugalingen na mga liag na gadala ki kyo na magbuat ta sala na paryo ta pabuat nyo kan-o na ula nyo pa namatian miad an na balita parti ki Jesu-Cristo.

15 Anduni dapat na kyo yan dili magbuat ta sala ta tanan nyo na buat tenged Dyos an ula sala daw gaatag man kanen ki kiten ta upurtunidad

para buaten ki din na iya na mga ittaw.
16 Dapat dili kaw magbuat ta sala
tak nabetang naan ta sinulat na pu-
long ta Dyos na kanen gambal,
“Tenged yaken i ula sala, dili kaw
man magbuat ta sala.”*
17 Nlaman nyo na Dyos an na pau-
maw ta na ate na Amay, ta pag-ukom
din ki kiten parti ta ate na mga buat,
ula kanen may pinili. Gani, dapat
mangabui kaw na naan gid ta isip
nyo na mintras bui kaw pa bilang
mga dili pirmaninti naan ta kalibu-
tan i, magtuman kaw gid ki kanen na
may pagtaod.
18 Nlaman nyo na palibri kaw din
alin ta dati nyo na kabui na gasunod
kaw pa ta mga ula pulos na kaugalian
ta inyo na alinan na mga kaapuan na
yon man mga kaugalian na gapegeng
ki kyo na dili marani naan ta Dyos.
Demdemen nyo na palibri kaw dili
paagi ta pagtubos ki kyo ta kwarta na
blawan o pilak na dili maglugay.
19 Palibri kaw paagi ta isya na sikad
maal naan ta panan-aw ta Dyos na
yon man kamatayen Cristo bilang
alad para ta mga sala na iya na
lengngessa natulo. Ta iya na ka-
matayen kanen an paryo ta paalad
na karniro na ula gid dipirinsya.†
20 Na ula pa nabuat kalibutan i,
kanen an papili daan ta Dyos na ka-
nen an mapatay bilang alad para ta
mga sala ta mga ittaw. Anduni, naan
ta katapusan i na timpo papadala
kanen an ta Dyos para ki kyo aged
maluwas kaw alin ta silot ta inyo na
mga sala.
21 Tenged ta pabuat ya Cristo para
maluwas kaw, gatuo kaw ta Dyos na
gabannaw ki Cristo daw gaatag man
ki kanen ta datas na katengdanan.
Yon na anduni naan gid ta Dyos inyo
na pagtuo daw paglaem.
22 Nalimpyuan kaw ta inyo na mga
sala na gapati kaw ta kamatuuran na
miad na balita parti ki Cristo. Bunga
ta inyo na pagpati gagugma kaw na
terek gid ta inyo na tagipusuon naan
ta mga paryo nyo na utod ki Cristo.
Gani, padayon kaw na maggugmaay
gid daw siguraduon nyo na dili tap-
paw nang inyo na paggugma ta kada
isya.
23 Dapat gid na maggugmaay kaw
tenged paatagan kaw ta bag-o na
kabui na paryo natao kaw isab. Bag-
o nyo na kabui alin gid ta Dyos daw
dili man paryo ta kabui na alin ta
ate na ginikanan na may kamatayen.
Naatagan kaw ta bag-o na kabui na
gapati kaw ta iya na ambal tenged
iya na ambal paryo may kabui daw
magpadayon man ta ula katapusan.
24 Iling man tan nabetang naan ta
iya na sinulat na pulong parti ta iya
na ambal,
“Mga ittaw lipo nang kabui
paryo ta lamunon
daw tanan na dayad na naan ki
danen dili nang maglugay
paryo ta bulak ta lamunon.
Lamunon magkeseg daw iya man na
bulak manlatak,
25 piro magpadayon ta ula kata-
pusan ambal an ta Ginuo.”‡
Ambal an ta Ginuo, yon man miad na
balita na pasugid ki kyo.

2

1 Tenged may bag-o kaw na kabui,
dilian nyo en tanan na pagbuat ta
malain kuntra ta mga paryo nyo
na ittaw. Dilian nyo en tanan na
panluko, pagpakuno-kuno, pag-
inggit daw pag-ambal ta malain
kuntra ta duma.
2 Dapat andemen nyo gid pag-
istudyo an ta sinulat na pulong ta
Dyos na paryo kaw ta mga bata na
bag-o natao na pirmi gangita ta gatas.
Naan ta iya na sinulat na pulong
makita ta kamatuuran an na ate na
kinanglan para ta ate na kabui bilang
mga gatuo. Gani, istudyuan nyo para
magbiskeg pa gid inyo na pagtuo asta
ta adlaw na tanan na naan en ta

* **1:16** Levitico 11:44-45, 19:2 † **1:19** Naan ta Juan 1:29 daw Hebreo 9:14 pwidi nyo mabasa parti ki Jesus na kanen an alad para ta mga sala ta mga ittaw. ‡ **1:25** Isaias 40:6-8

plano din parti ta iya na pagluwas ki
kyo kumplituon din.
3 Andemen nyo gid pag-istudyo an
ta iya na sinulat na pulong tenged
naan ta inyo na inagian bilang mga
gatuo nlaman nyo na miad gid Ginuo
ki kyo.

Ginuo Jesu-Cristo Paumaw Na Pamag-ang Na Bato

4 Gaprani kaw en ki Ginuo Jesu-
Cristo. Kanen an nabui isab daw
paryo pamag-ang na bato naan ta is-
taran ta Dyos. Kanen an pasikway ta
mga ittaw, piro ta Dyos, kanen an iya
na pinili daw palangga.
5 Kyo yan paatagan ta bag-o na
kabui daw kyo yan paryo ta mga
sangkap na bato. Na gaprani kaw ta
Ginuo, kyo yan paryo mga sangkap
na bato na padapat ta Dyos naan ta
pamag-ang na bato ta iya na pagbuat
ta istaran na iya gid. Iya na pabuat
para kyo yan naan nang ki kanen
magsirbi paryo ta mga pari daw para
man mag-alad kaw naan ki kanen
paagi ki Jesu-Cristo ta mga alad na
makapalipay ki kanen.
6 Nabetang naan ta iya na sinulat
na pulong na kanen gambal,

“Lagen nyo! May papadala a naan ta
syudad Sion.*
Kanen paryo pamag-ang na bato
na pinili daw sikad gid impur-
tanti.
Bisan kino na magtuo ki kanen dili
magayyaan tenged ki kanen.”†

7 Gani, kyo yan na mga gatuo nlaman
nyo na kanen an na paryo pamag-ang
na bato impurtanti gid ki kyo. Piro,
mga ittaw an a na ula gatuo ki kanen,
iran na pagsikway ki kanen paryo ta
nabetang naan ta sinulat na pulong
ta Dyos,

“Bato an na ta isip ta mga manug-
ubra ta balay dili magamit,
yon gid pamag-ang na bato,”‡

8 daw

“Paryo kanen ta bato na masandaran
daw paryo man ta unay na
bato na tenaan na mga it-
taw madagpa.”§

Paryo na nasandad danen an tenged
dili danen an miag magpati ta miad
na balita parti ki Cristo. Iling tan
plano ta Dyos parti ta mga ittaw na
dili miag magpati.
9 Piro, kyo yan na mga gatuo dili
paryo ki danen. Kyo yan mga ittaw
na pinili ta Dyos daw mga pari man
na gasirbi naan ta Dyos na ate na Ari.
Sakep kaw ta paryo isya na nasyon
na tanan na mga ittaw dya para nang
ki kanen. Kyo yan mga ittaw na iya
gid. Kanen gaatag an ki kyo ta up-
urtunidad na magpati ki kanen daw
dili kaw man en naan ta dati nyo na
kabui na ula kaw pa kakala ki ka-
nen na paryo pakamang kaw din alin
ta delem daw pasalyo naan ta sikad
dayad na pawa. Napili kaw din na iya
na mga ittaw aged magsugid ta mga
katingalaan din na pabuat.
10 Dati, dili kaw mga ittaw na iya ta
Dyos, piro anduni, kyo yan mga ittaw
na iya gid. Dati, ula nyo pa nlami
parti ta iya na kaluoy, piro anduni,
nlaman nyo en tenged ta mga pabuat
din para ki kyo.

Laygay Parti Ta Dayad Na Batasan

11 Mga palangga ko na utod, kyo
yan mga istrangiro daw mga dili pir-
maninti naan ta kalibutan i tenged
langit matuod ta na istaran. Gani,
gapangabay a ki kyo na dilian nyo
inyo na kaugalingen na mga liag na
pirmi gagulo naan ta inyo na isip daw
yon man tenaan na ula kaw gasunod
ta liag ta Dyos.
12 Dapat na mag-amblig kaw na
dayad inyo na batasan na naan kaw
duma ta mga ittaw na ula gapati ta
Dyos aged bisan pa na anduni gaam-
bal danen na kyo yan mga gabuat
ta malain, makita danen inyo an
na mga buat na miad daw dayawen
danen Dyos an naan ta adlaw na
luwasen din danen an.

* **2:6** *Jerusalem* paumaw man na *Sion.* † **2:6** Isaias 28:16 ‡ **2:7** Mga Salmo 118:22 § **2:8** Isaias 8:14

Laygay Parti Ta Pagpasakep Naan Ta Mga May Uturidad

13 Anduni, tenged kyo mga
gasunod ki Ginuo Jesu-Cristo, mag-
pasakep kaw naan ta bisan kino na
may uturidad paryo ta ari na iya na
uturidad datas gid ta tanan naan ta
inyo na nasyon
14 daw mga gubirnador na pa-
padala ta ari para magsilot ta mga
ittaw na gabuat ta malain daw para
man magdayaw ta mga gabuat ta
miad.
15 Liag ta Dyos na paagi ta inyo na
mga buat na igo ta iya na liag, mga
ittaw na buang-buang na salig na da-
nen maalam ula en maambal na dili
matuod kuntra ki kyo.
16 Dapat mangabui kaw na demde-
men nyo pirmi na kyo yan libri na
magpili daw ino inyo na buaten. Piro,
dili nyo isipen na libri kaw ta pagbuat
ta malain. Dapat mangabui kaw na
batasan nyo igo ta mga manugsirbi ta
Dyos.
17 Mag-atag kaw ta rispito naan ta
tanan na mga ittaw. Gugmaen nyo
inyo an na mga utod ki Cristo. Tauron
nyo Dyos an daw tagan nyo man ta
rispito inyo an na ari.

Laygay Parti Ta Pagpasakep Naan Ta Amo

18 Kyo na mga suguon, magpasakep
kaw na may pagtaod naan ta inyo
na amo. Dili nang magpasakep kaw
daw danen an beet na may pasunaid.
Magpasakep kaw ki danen bisan pa
malain iran na pagtratar ki kyo.
19 Daw pasakit kaw ta inyo na
amo maskin ula kaw may nabuat na
malain daw paagwanta nyo na may
dayad na nakem tenged naan ta inyo
na isip pagsunod ta liag ta Dyos, na-
dayaran Dyos an ki kyo.
20 Daw gaagwanta kaw ta sakit ta
pagkastigo ki kyo tenged may nabuat
kaw na malain, dili nyo isipen na
dayawen kaw! Piro, daw pasakit kaw
tenged ta igo nyo na buat daw paag-
wanta nyo na may dayad na nakem,
nadayaran Dyos an ki kyo.
21 Tuyo ta Dyos parti ki kiten na
ate na mga buat igo ta iya na liag
maskin pa na kiten i sakiten. Cristo
an pasakit na napatay kanen para ki
kiten daw kanen an mudilo para ki
kiten aged sunuron ta iya na batasan
daw mga buat.
22 Nabetang naan ta sinulat na pu-
long ta Dyos,

“Kanen an ula may nabuat na
sala
daw ula man kanen may
paluko.”*

23 Na kanen an painsulto, ula kanen
gabales na mag-insulto man. Na ka-
nen an pasakit, ula kanen gambal
na males ta mga gasakit ki kanen.
Iran an na pabuat kuntra ki kanen
pasalig din nang naan ta Dyos na
pirmi gaukom ta usto.
24 “Kanen an mismo pasilutan tenged
ta ate na mga sala”† na paatag din iya
na kabui na napatay kanen naan ta
krus aged ula ki en naan ta dati ta na
kabui na pirmi ki gabuat ta sala na
yon man naan ki en ta bag-o na kabui
na mangabui ki na pirmi gatuman ta
liag ta Dyos. “Tenged naagian din na
pasakit kanen para ki kyo, nakamang
inyo na mga sala na paryo naayad
kaw en alin ta segeng na masakit.”‡
25 Dati na ula kaw pa gatuo, “paryo
kaw ta mga karniro na gapanaw daw
nataring.”§ Piro anduni, paryo kaw
ta mga karniro na naan en ta manug-
bantay na gaamblig ki danen tenged
gaprani kaw en ki Cristo na ate na
Manugbantay.

3

Laygay Parti Ta Pagpasakep Naan Ta Sawa

1 May laygay a man ki kyo na mga
bai na may sawa parti ta batasan
na igo ta mga gatuo. Magpasakep
kaw naan ta inyo na sawa. Iling tan
laygay ko tenged daw may anen na

* **2:22** Isaias 53:9 † **2:24** Isaias 53:4 ‡ **2:24** Isaias 53:5 § **2:25** Isaias 53:6

mga sawa na mama na ula gapati ta
miad na balita, basi madala danen
an na magpati tenged ta dayad na
batasan ta iran na sawa bisan pa na
iran na sawa ula may paambal naan
ki danen parti ta miad na balita.
2 Madala danen an na magpati
tenged mapanilagan danen na ula
may makita danen na malain parti
ta batasan ta iran na sawa daw ma-
panilagan man na iran na sawa may
pagtaod naan ta Dyos.
3 Kyo na mga bai, dapat dili inyo
na andem na kyo yan dayawen na
gwapa kaw tenged nang ta pag-
ayos ta inyo na buok daw pagsuot
ta maalen na mga nabuat alin ta
blawan daw maalen na mga bayo.
4 Dapat inyo na andemen na kyo
yan dayawen na dayad inyo na ugali
tenged kyo yan beet daw miad inyo
na nakem. Dayad na ugali dili mar-
wad daw naan ta panan-aw ta Dyos
ugali na dayad sikad gid impurtanti.
5 Iling tan mga dyusnon na bai
na gasalig ta Dyos anay pa sa, iran
na andem na dayad iran na ugali.
Gapasakep man danen an ta iran na
sawa.
6 Isipen nyo parti ki Sara. Gatuman
kanen ki Abraham na iya na sawa
daw paumaw din Abraham na iya
na amo. Daw pirmi kaw gabuat ta
mga miad daw ula kaw man nadala
ta adlek, inyo na ugali paryo ugali
Sara.

Laygay Parti Ta Pagtratar Ta Mga Mama Naan Ta Iran Na Sawa

7 May laygay a man ki kyo na mga
mama na may sawa parti ta batasan
na igo ta mga gatuo. Trataren nyo
inyo na sawa na ta inyo na pagdu-
maay intindien nyo gid danen an.
Tauron nyo danen an na demdemen
nyo na luya iran a kaysa ta mama
daw demdemen man na paryo ki kyo
danen an mga kabaton man ta bag-o
na kabui na atag ta Dyos. Dapat iling
tan inyo na pagtratar ki danen aged
inyo na mga pangamuyo pamatian ta
Dyos.

Laygay Parti Ta Pag-isyaay Ta Mga Gatuo

8 Anduni, may laygay a para ki
kyo tanan na mga gatuo. Mag-
isyaay kaw ta isip daw mag-ununggay.
Magpalanggaay kaw bilang mga
mag-utod ki Cristo. Dapat man na
maluluy-on kaw daw mapainebesen.
9 Dili kaw magbales ta malain naan
ta mga ittaw na gabuat ki kyo ta
malain. Dili kaw man magbales ta in-
sulto naan ta mga ittaw na gainsulto
ki kyo. Dapat magpangamuyo kaw
na tagan danen an ta mga kaayaran
na alin ta Dyos tenged tuyo ta Dyos
na iling tan buaten nyo naan ta mga
gabuat ta malain ki kyo daw tenged
man tagan kaw din ta mga kaayaran.
10 Dapat dayad inyo na pagtratar
naan ta duma tenged nabetang naan
ta sinulat na pulong ta Dyos,
“Daw kino na miag na iya na kabui
may kalipay
daw naan man ta dayad na kaim-
tangan,
dapat dili kanen mag-ambal
ta malain kuntra ta mga
paryo din na ittaw
daw dili man manluko ki da-
nen.
11 Dapat na dilian din pagbuat ta
malain
daw yon man buaten din daw
ino igo ta ittaw na matareng.
Dapat andemen din daw tingwaen na
malineng iya na pagduma ta mga
paryo din na ittaw.
12 Iling an tan na mga buat igo gid
tenged Dyos an gabantay gid
ta mga ittaw na gatuman ta iya
na liag
daw pamatian din man iran na
pangamuyo.
Piro, kuntra din gid mga ittaw na
gabuat ta malain.”*
13 Daw mag-andem kaw gid na
magtuman ta liag ta Dyos, ula may
magbuat ta malain ki kyo.
14 Piro, bisan pa na ta inyo na pag-
tuman naan ta Dyos maagian nyo
mga kabellay, may angken kaw na

* **3:12** Mga Salmo 34:12-16

kalipay alin ta Dyos! Gani, dili kaw madlek ta bisan kino na gaandem na magbuat ta malain ki kyo daw dili kaw man magpalibeg.

15 Dapat pirmi gid naan ta inyo na isip na Cristo an inyo na Ginuo daw pirmi kaw man anda na magsabat naan ta bisan kino na mangabay ki kyo ta pagpaintindi ki kanen parti ta inyo na paglaem bilang mga gatuo ki Cristo. Piro, ta inyo na pagsabat ki kanen dapat paagi ta dayad nang na pag-ambal daw may rispito man.

16 Dili kaw magbuat ta malain naan ta bisan kino aged pirmi limpyo inyo na kunsinsya. Daw limpyo inyo na kunsinsya, mga ittaw na gakuntra ki kyo daw gambal ta malain parti ta dayad nyo na batasan ta inyo na pag-sunod ki Cristo, maggayya danen an tenged ta iran na ambal.

17 Daw pagbeet ta Dyos na maagian nyo mga kabellay tenged gabuat kaw ta mga miad, mas miad kaysa maagian nyo mga kabellay tenged gabuat kaw ta malain.

18 Isipen nyo Cristo an. Isya nang gid bisis kanen an gaatag ta iya na kabui na kanen napatay naan ta krus bilang alad para ta mga sala ta tanan na mga ittaw. Kanen an na matareng gaatag ta iya na kabui para ki kiten na mga ittaw na dili matareng aged iparani ki din naan ta Dyos. Na kanen an pasilutan ta kamatayen, kanen napatay gid tenged iya na lawa paryo ta ate na lawa na para ta kalibutan, piro pabannaw na mabui ta ula katapusan na may bag-o na lawa na para ta langit.

19 Na nabannaw kanen an, giling kanen naan ta mga napriso na ispiritu ta napatay en na mga ittaw daw may pasugid kanen ki danen.

20 Danen an mga ula gapati ta Dyos naan ta timpo Noe. Na gabuat pa Noe ya ta arka, lawig pagtagad ta Dyos aged danen an matagan din ta timpo para magpati ki kanen. Piro, wallo nang gid na ittaw gasakay ta arka daw naluwas danen alin ta silot ta Dyos tenged ta anaw na waig an galapaw ta bilog na kalibutan.†

21 Pagluwas an ki danen alin ta silot tenged ta anaw ya paanggid ta pagluwas ta Dyos ki kiten na na-pamatuuran paagi ta ate na pag-pabautismo. Pagbautismo an dili beet ambalen pagkamang ta buling naan ta ate na lawa. Pagbautismo an pamatuod ta pagpatawad ki kiten ta ate na mga sala tenged ta ate na pag-pangabay naan ta Dyos na kamangen din mga buat ta na malain na padala-dala ta naan ta ate na kunsinsya. Sigurado na naluwas ki alin ta silot ta ate na mga sala tenged Jesu-Cristo nabannaw.

22 Giling Jesu-Cristo naan ta langit daw naan en kanen tengnged ta Dyos naan dapit ta tuo.‡ Tanan na mga angil, mga may uturidad daw mga may gaem papasakep ki kanen.

4

Laygay Na Dili Magsunod Ta Kaugalingen Na Liag

1 Mga utod ko, tenged naagian Cristo mga kasakit na naan pa kanen kan-o ta kalibutan, dapat paryo kaw ki kanen na naan ta inyo na isip na anda kaw na mabaton nyo bisan ino na mga kasakit na maagian nyo bilang mga gatuo. Dapat iling an tan naan ta inyo na isip tak bisan kino na mabaton din mga kasakit na maagian din bilang isya na gatuo, beet ambalen na ula en kanen andem na magbuat ta mga sala.

2 Yon na mangabui kanen na mag-sunod ta liag ta Dyos mintras na bui kanen. Dili en kanen magsunod ta iya na kaugalingen na mga liag na gadala ki kanen na magbuat ta sala.

3 Lambay en timpo na pirmi kaw galabet ta mga pabuat ta mga ittaw na ula gapati ta Dyos. Dati gabuat kaw ta makagayya, nadala kaw ta

† **3:20** Naan ta Genesis 6:5 - 8:22 pwidi nyo mabasa isturya parti ki Noe daw anaw na padala ta Dyos.
‡ **3:22** Ambal an na *naan en kanen tengnged ta Dyos naan dapit ta tuo* beet ambalen na Jesus daw Dyos isya nang ta uturidad.

inyo na kaugalingen na liag na mag-buat ta sala, gaingaw, galabet ta mga kasadyaan na naan dya mga ittaw sikad mingaw daw iran na buat mak-agayya, gapagusto ta pagpangalipay daw gabuat man kuntra ta sugo ta Dyos paagi ta pagsimba naan ta mga dyos-dyusan.

4 Inyo an na mga duma kan-o gatin-gala anduni daw papakalain man da-nen kyo yan tenged ula kaw en gala-bet ta iran na pagpagusto ta mga ubra na dili dayad.

5 Piro, manabat danen ta Dyos parti ta iran na mga buat na malain. Dyos an priparar en na mag-ukom ta tanan na mga ittaw, bui man daw patay.

6 Mga napatay an en na mga gatuo, na danen an bui pa kan-o, miad na balita pasugid ki danen aged maskin danen napatay tenged ta sala paryo ta tanan na mga ittaw, anduni nabui danen an na may kabui na paryo ta kabui ta Dyos.

7 Mabot en katapusan ta kalibu-tan. Gani, ambligan nyo inyo na batasan na pirmi nyo pegengan inyo an na kaugalingen daw ipadayon nyo na naan kaw pirmi ta dayad na isip aged sarang kaw na magpangamuyo ta usto.

8 Impurtanti ta tanan, maggug-maay kaw na terek ta inyo na tagi-pusuon tenged daw kino maggugma pirmi ta iya na mga duma, tama na bisis mapatawad din danen an na nakasala ki kanen.

9 Batunon nyo naan ta inyo na balay mga paryo nyo na utod ki Cristo na dayad inyo na nakem.

10 Kada isya ki kiten may abilidad na paatag ta Dyos. Dapat gamiten ta ate na mga abilidad para ta kayaran ta kada isya tenged kiten mga pasali-gan nang ta Dyos ta mga lain-lain na abilidad alin ki kanen.

11 Daw kino paatagan ta abilidad ta pagwali, dapat magwali bilang isya na manug-ambal para ta Dyos. Daw kino paatagan ta abilidad ta pagsirbi ta mga paryo din na gatuo, dapat magsirbi kanen na igo gid ta sarang na alin ta Dyos. Dapat dayad ate na paggamit ta mga abilidad na paatag ta Dyos ki kiten aged Dyos an dayawen tenged ta tanan ta na mga nabuat paagi ta tabang Jesu-Cristo. Dayawen ta Dyos an na angay gid tagan ta pagdayaw! Kanen an mak-agagaem daw gadumala asta ta ula katapusan! Amen.

Ambal Parti Ta Mga Pagtilaw Na Maagian Ta Mga Gatuo

12 Mga palangga ko na utod, dili kaw magtingala ta beg-at na mga pagtilaw na maagian nyo para mapa-matuuran na lig-en inyo na pagtuo. Dapat isipen nyo na nurmal nang na maagian nyo mga pagtilaw.

13 Magkalipay kaw tenged naagian nyo mga kabellay paryo na Cristo an naagian din mga kabellay. Tenged iling tan naagian nyo, malipay kaw gid naan ta adlaw na ipakala ta Dyos naan ta tanan daw kino gid Cristo an.

14 Daw painsultuan kaw tenged kyo yan mga gatuo ki Cristo, may angken kaw na kalipay alin ta Dyos tenged pamatuod na naan ki kyo Dyos Ispiritu Santo na yon man Ispir-itu na paagi ki kanen papakita daw kino Dyos an.

15 Daw maagian nyo mga kabellay, dapat dili tenged kapatay kaw ta mga ittaw o ganakaw o gabuat ta malain o tenged sikad kaw magpasilabet ta pangabui ta duma.

16 Piro, daw maagian nyo mga ka-bellay tenged kyo yan mga Kristyano, dili kaw maggayya. Dapat mag-pasalamat kaw ta Dyos tenged ta pribiliyo na kyo yan paumaw na Kristyano.

17 Anduni timpo en na Dyos an mag-ukom ta mga ittaw parti ta iran na mga buat daw una na ukuman kiten i na iya na mga ittaw. Tenged pag-ukom ta Dyos naan gaumpisa ki kiten, sigurado na daw ukuman din mga ula gapati ta miad na balita na alin ki kanen, makaadlek matabo an ki danen!

18 Naan ta sinulat na pulong ta Dyos
may ambal,
"Tenged mga ittaw na gatuman ta
liag ta Dyos maluwas alin ta
silot na ula katapusan piro
maagian danen mga kabellay,
ino pa gid taan matabo an ta mga
ittaw na ula gid ta iran na
isip Dyos an daw makasasala
man?"*
19 Gani, daw maagian nyo mga ka-
bellay sunod ta pagbeet ta Dyos, pa-
dayon kaw na magbuat ta mga miad
daw isalig nyo man inyo na kaugalin-
gen naan ki kanen na Dyos na gabuat
ki kyo tenged sigurado ki na dili ki
din bay-an na iya na mga ittaw.

5

Laygay Para Ta Mga Gapanguna Ta Mga Gatuo

1 Anduni, may laygay a para ki
kyo na mga gapanguna ta mga gatuo.
Galaygay a ki kyo bilang isya ta
mga paryo nyo na gapanguna daw
isya ta mga kakita ta mga kabellay
na naagian Cristo daw isya man ta
mga ittaw na ipalabet ta datas na
katengdanan Cristo naan ta adlaw na
ipakita ta Dyos naan ta tanan daw
kino gid Cristo an.
2 Gapangabay a ki kyo na ambli-
gan nyo mga ittaw na iya ta Dyos
na pasalig din ki kyo na inyo na
pag-amblig ki danen paryo ta dayad
na pag-amblig ta mga manugbantay
naan ta mga karniro na pasalig ki
danen. Piro, dapat ambligan nyo da-
nen an tenged liag nyo, dili tenged
na kinanglan na magtuman kaw ta
inyo na katengdanan. Ambligan nyo
danen an tenged liag nyo gid na
magsirbi ta Dyos, dili tenged may
makamang kaw na para ta inyo na
kayaran.
3 Dili kaw mag-abuso ta inyo na
pagpanguna ki danen na mga pasalig
ki kyo. Dapat kyo yan iran na mudilo
parti ta dayad na batasan.
4 Naan ta adlaw na Cristo an na
Pinakadatas Na Manugbantay ta mga
gatuo magpakita, ipalabet kaw ta
datas din na katengdanan ta ula kat-
apusan na paryo may mabaton kaw
na primyo na kuruna na ula gaisab.*

5 Kyo yan na mga batan-en, mag-
pasakep kaw naan ta mga manakem.
Kyo tanan, magpaebes kaw ta inyo
na kaugalingen daw magsirbi ta kada
isya tenged nabetang naan ta sinulat
na pulong ta Dyos,

"Kuntra ta Dyos mga ittaw na
bugalen,
piro patabangan din mga ittaw
na mapainebesen."†

6 Gani, magpasakep kaw naan ta
Makagagaem Na Dyos aged ta timpo
na igo ta iya na liag, padatasen kaw
din.
7 Itugyan nyo naan ta Dyos tanan
nyo na mga palibegan tenged kiten i
pirmi naan ta iya na isip.

8 Gamiten nyo gid isip nyo an daw
mag-alisto pirmi tenged Satanas na
kuntra nyo pirmi gangita ta paagi
na madala kaw din na magtalikod
ta inyo na pagtuo. Kanen an paryo
ta nletem na lion na gangeleb daw
sigi panaw ta pagpangita ta iya na
tekkeben.
9 Dapat padayon kaw na lig-en ta
inyo na pagtuo na dili kaw mag-
padala ta liag Satanas. Demdemen
nyo na mga paryo nyo na utod ki
Cristo naan ta bilog na kalibutan naa-
gian man danen mga kabellay na
paryo ta mga kabellay na naagian
nyo.
10 Tenged dayad gid kabebet-en ta
Dyos, paatagan ki din ta pribiliyo na
mangabui ki na duma ki kanen asta
ta ula katapusan na makala ta pa
gid daw kino gid kanen an. Iling
tan iya na buat para ki kiten tenged

* **4:18** Mga Ambalanen 11:31 * **5:4** Mga ittaw ta timpo Pedro, may kaugalian danen an na mga manug-ampang na gadaag pabetangan ta kuruna naan ta iran na ulo bilang iran na primyo. Piro, kuruna an na paprimyo danen ula galugay tak buat alin nang ta daon daw bulak. † **5:5** Mga Ambalanen 3:34

kiten i sakep ki Jesu-Cristo. Maagian nyo mga kabellay ta dili nang lugay daw pagtapos ta mga kabellay, Dyos mismo magtabang ki kyo para masarangan nyo gid maskin ino pa na maagian nyo. Palig-enen din man inyo na pagtuo, pabiskegen din inyo na nakem daw pabiskegen din man inyo na pagsalig ki kanen para dili nyo talikuran inyo na pagtuo.

11 Dayawen ta kanen an na makagagaem daw gadumala asta ta ula katapusan! Amen.

Mga Pagpangamusta

12 Ake i na sulat na lipo nang pasulat ko daw padala ki kyo paagi ta tabang Silas. Nlaman ko gid na Silas i masaligan ta na utod ki Cristo. Tuyo ko ta ake i na pagsulat ki kyo aged magpalig-en ta inyo na nakem daw magpamatuod na Dyos an miad gid ki kyo bisan ino maagian nyo. Gani, dapat padayon kaw na magsalig gid naan ki kanen tenged nlaman nyo na miad gid kanen an.

13 Mga paryo nyo na utod ki Cristo naan ta syudad “Babilonia”‡ na mga papili man ta Dyos na iya gid paryo ki kyo, gapangamusta danen an ki kyo. Marcos an na pakabig ko na ake na bata gapangamusta man ki kyo.

14 Magkamustanay kaw ta kada isya na papakita nyo inyo na pagpalangga bilang mag-utod ki Cristo.

Kyo tanan na sakep ki Cristo, kabay pa na mabaton nyo katawwayan na alin ta Dyos.

‡ **5:13** *Babilonia* beet ambalen bisan indi na lugar na naan dya gaistar mga ittaw na dili pwidi malik naan ta iran na alinan na lugar. Mga ittaw na pasambit Pedro, danen ya gistar naan ta dili iran gid na lugar tak naan ta iran na lugar papangabot danen ya ta mga gakuntra ki danen tenged ta iran na pagtuo ki Cristo.

Pangarwa Na Sulat Pedro

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Pangarwa Na Sulat Pedro

Yi na libro pasulat Pedro para ta mga gatuo na kabaton ta *Una Na Sulat Pedro*. Tuyo Pedro ta pagsulat din ta mga gatuo para palig-enen din iran na pagtuo tenged naan ki danen may mga manluko na gatudlo ta mga dili matuod na yon man gadala ta duma na talikuran iran na pagtuo ki Cristo. Mga manluko ya mga dili-matuod na manugtudlo daw dili man en danen kalaen na Cristo an Ginuo na dapat gid danen tumanen. Isya na tudlo danen na dili matuod, ambal danen na Cristo an dili malik naan ta kalibutan i. Batasan danen malain daw paandaman Pedro mga gatuo an na dili sunuron iran na batasan.

Liag Pedro na mlaman ta mga gatuo na dapat magbuat danen ta mga makapalipay ta Dyos daw padayon man na palig-enen iran na pagpati ta kamatuuran na patudlo ki danen parti ki Cristo. Ambal Pedro na daw lig-en iran na pagpati, dili danen maluko ta mga ittaw na gatudlo ta dili matuod. Ambal pa Pedro na dapat maintindian danen parti daw ino miad o malain ta panan-aw ta Dyos, magpegeng ta iran na kaugalingen, magtubang na may kalipay bisan ino na mga kabellay na maagian danen daw magpalangga danen ta mga paryo danen na gatuo daw duma pa na mga ittaw.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Pangarwa Na Sulat Pedro

1. Pagpangamusta Pedro (1:1-2)
2. Dayad na batasan na igo ta mga kakala ta Dyos daw ki Jesu-Cristo (1:3-11)
3. Basian ta mga papatian parti ki Jesu-Cristo (1:12-21)
4. Paandam parti ta mga dili-matuod na manugtudlo (2:1-22)
5. Adlaw ta pagbalik ta Ginuo (3:1-18)

Pagpangamusta Pedro

1 Yaken i Simon Pedro na manugsirbi na iya Jesu-Cristo daw isya a man ta iya na mga apustulis. Gapangamusta a ki kyo na mga paryo nay na gatuo ki kanen. Tanan ki paatagan ta paryo man gyapon na pribiliyo na magtuo tenged ula may papaburan ate na Dyos daw manluluwas na Jesu-Cristo.

2 Kabay pa na pirmi nyo mabaton tama na mga kaayaran daw katawwayan na alin ta Dyos tenged kyo yan mga kakala ta Dyos daw ki Jesus na ate na Ginuo.

Dayad Na Batasan Na Igo Ta Mga Kakala Ta Dyos Daw Ki Jesu-Cristo

3 Tanan an na mga kinanglan ta aged masarangan ta na mangabui na magsunod ta liag ta Dyos paatag din ki kiten paagi ta gaem na naan ki kanen. Paatag din ki kiten iling an tan na mga kinanglan ta tenged kiten i kakala ki kanen daw tenged man na kanen gaatag ki kiten ta upurtunidad na ipalabet ki din ta datas din na katengdanan daw buaten ki din na ate na mga buat pirmi igo daw miad paryo ta iya na mga buat.

4 Tenged ta datas din na katengdanan daw tenged man na tanan din na mga buat igo daw miad, may anen para ki kiten alin ki kanen na mga dayad gid na pangako na sikad impurtanti. Paagi ta ate na pag-angken ta iya na mga pangako masarangan ta na magparyo ki kanen na ate na batasan dayad gid tenged nalibri ki din alin ta pagsunod ta malain na batasan na paryo ta batasan ta mga ittaw na ula gapati ki kanen daw nadala na magbuat ta malain tenged ta iran na kaugalingen na mga liag.

5 Tenged nalibri kaw ta Dyos alin ta pagsunod ta malain na batasan, tingwaen nyo gid na inyo an na pagtuo dumaan nyo ta dayad na batasan. Iling man tan, inyo an na batasan na dayad dumaan nyo ta pag-intindi parti daw ino miad o malain ta panan-aw ta Dyos.

6 Inyo an na pag-intindi parti daw
ino miad o malain dumaan nyo ta
pagpegeng ta inyo na kaugalingen.
Inyo an na pagpegeng ta inyo na kau-
galingen dumaan nyo ta pagtubang
na may kalipay bisan ino na mga ka-
bellay na maagian nyo. Inyo an na
pagtubang ta mga kabellay dumaan
nyo ta pagsunod gid ta liag ta Dyos.
7 Inyo an na pagsunod ta liag ta
Dyos dumaan nyo ta pagpalangga
nyo ta mga paryo nyo na gatuo. Inyo
an na pagpalangga dumaan nyo ta
paggugma na paryo ta paggugma ta
Dyos.
8 Daw buaten nyo pa gid mga
pasambit ko an na mga dapat makita
duma ta inyo na pagtuo, inyo na
pagkala ta ate na Ginuo Jesu-Cristo
may pulos daw may dayad man na
mga risulta na paryo kaw ta mga
tanem na dayad magbunga.
9 Bisan kino ki kyo na ula din
pabuat mga dapat an makita duma ta
pagtuo, kulang pag-intindi din parti
daw ino na batasan na igo ta mga
gatuo. Kanen an paryo ta ittaw na
dili makakita ta madyo na kanen an
ula kinalain ta isya na bulag. En-
gnged na palipatan din na kanen an
nalimpyuan ta mga dati din na sala
na nabuat din kan-o na ula pa kanen
gatuo.
10 Gani, mga utod ko ki Cristo,
tingwaen nyo pa gid na paagi ta
dayad nyo na batasan mapamatuu-
ran na kyo yan mga ittaw na kabaton
ta upurtunidad na paatag ta Dyos na
buaten ki din na iya na mga ittaw na
yon man mga papili din alin pa ta una
para buaten din na iya na mga ittaw.
Daw buaten nyo pa gid mga dapat
an makita duma ta inyo na pagtuo,
impusibli gid na kyo yan magtalikod
ta Dyos.
11 Kyo yan sigurado man tagan ta
dayad gid na pagbaton ta adlaw na
paselleren kaw ta Dyos naan ta kaar-
ian na naan dya Jesu-Cristo na ate na
Ginuo daw Manluluwas magdumala
asta ta ula katapusan.

Basian Ta Mga Papatian Parti Ki Jesu-Cristo

12 Ipadayon ko ake na pagpadem-
dem ki kyo parti ta mga paambal ko
naan ta ake i na sulat bisan nlaman
nyo en daw gapadayon kaw man na
lig-en inyo na pagpati ta kamatuuran
na patudlo ki kyo parti ki Cristo.
13 Ta ake na isip igo gid na ipa-
dayon ko ake na pagpademdem ki
kyo mintras na bui a pa
14 tenged nlaman ko na dili aren
maglugay naan ta kalibutan i sunod
ta papaintindi kan-o ta ate na Ginuo
Jesu-Cristo ki yaken.
15 Gani, gatingwa a gid na pasig-
urado ko na mga papademdem ko
anduni ki kyo padayon na mademde-
man nyo bisan ula aren.
16 Gasugid kay kan-o ki kyo parti ta
adlaw na mabot ate na Ginuo Jesu-
Cristo na ipakita din na bakod gid
iya na gaem. Ame ya na pasugid
dili mga imo-imo nang na isturya
na pasugid ta mga ittaw na sagad
magpapati naan ta duma ta mga dili
matuod. Ame ya na pasugid matuod
gid tenged kan-o na Cristo an naan pa
ta kalibutan i kami mismo kakita ki
kanen na sikad an silaw na pawa ta
Dyos naan ki kanen.
17 Padayaw kanen an ta makaga-
gaem gid na Dyos Amay daw datas
din na katengdanan papamatuuran
man ta Dyos naan ta pag-ambal ta
Dyos ki kanen, “Yi ake na bata na
palangga ko. Nalipay a gid ki ka-
nen.”*
18 Kami mismo kamati ta gaambal
ya na alin ta langit tenged duma nay
Jesus naan ta bukid ya na anduni
pakabig na sagrado.
19 Tenged ta ame na inagian naan
ta bukid ya, gadugang pa gid ame
na pagsalig naan ta mga pasugid ya
ta mga prupita na manugsugid ta
kabebet-en ta Dyos. Dapat ibetang
nyo gid naan ta inyo na isip mga pa-
sulat ya danen tenged iran na pasulat
paryo ta isya na lampraan na gapawa
naan ta delem na lugar asta ta uras na

* **1:17** Mateo 17:5

gapawa-pawa daw bugasen gagwa na yon man beet ambalen asta na Jesu-Cristo na paanggid ta bugasen mabot daw magpapawa gid ta ate na isip.
20 Impurtanti gid ta tanan na maintindian nyo na naan ta sinulat na pulong ta Dyos ula may pasaysay na sunod ta kaugalingen na pag-intindi ta ittaw
21 tenged mga pasaysay an naan ta pulong ta Dyos ula gid alin ta liag ta ittaw. Piro, sunod ta paggiya ta Dyos Ispiritu Santo mga ittaw gaambal parti ta mga papaintindi ta Dyos.

2

Paandam Parti Ta Mga Dili-Matuod Na Manugtudlo

1 Anay pa sa gabot timpo na naan ta mga Israelinen may mga dili-matuod na prupita. Iling man tan, mabot timpo na naan ki kyo may mga dili-matuod na manugtudlo. Danen an mga manluko na magtudlo ta mga dili matuod na yon man tenaan na may mga gatuo na magtalikod ta pagtuo ki Cristo. Mga dili-matuod na manugtudlo na ya dili danen en kalaen na Cristo an Ginuo na dapat gid danen tumanen. Iling tan pabuat danen bisan nlaman danen na kanen an napatay para ki danen na paryo napalit din danen an aged danen iya gid na mga ittaw. Tenged ta mga iling tan na malain danen na pabuat, sigurado gid na maageman danen dayon segeng na silot.
2 Tama na mga ittaw na magsunod man ta iran na mga buat na makagayya. Tenged ki danen, pakalainen ta mga ittaw ate an na pagsunod ta kamatuuran na miad na balita.
3 Mga dili-matuod na manugtudlo na ya gapangabot pa gid ta tama na mga betang daw yon man tenaan na lukuon kaw danen paagi ta mga imo-imo nang danen na tudlo para makakwarta nang. Dili kaw magisip na Dyos an na magsintinsya ki danen gatunuga nang. Alin pa ta una gadisisyon kanen an na sintinsyaan din danen ta segeng na silot daw sigurado na anda en kanen na silutan danen an.
4 Sigurado na silutan ta Dyos mga dili-matuod na manugtudlo tenged kanen an ula naluoy bisan naan ta mga angil na nakasala. Papilak din mga angil ya naan ta impirno daw papakulong naan ta sikad delem asta ta adlaw ta iya na pag-ukom naan ta katapusan na adlaw na maageman danen iran na silot.
5 Nlaman ta na Dyos an ula man naluoy naan ta mga ittaw anay pa sa na ula gid ta iran na isip kanen an. Danen ya pasilutan din paagi ta anaw na padala din na galapaw ta bilog na kalibutan. Noe na galaygay ki danen na dapat danen an magtuman ta Dyos, kanen nang daw pitto din na duma paluwas ta Dyos alin ta silot paagi ta anaw.*
6 Nlaman ta man na pasilutan ta Dyos mga ittaw naan ta mga banwa na Sodoma daw Gomora paagi ta pagsunog ki danen daw iran man na mga banwa na abo nang gid na nabilin. Pabuat din danen an bilang paandam parti daw ino matabo ta mga ittaw na ula gid ta iran na isip kanen an.
7 Ta mga ittaw naan ta Sodoma, paluwas din Lot na matareng na ittaw. Gangasebe gid Lot ya tenged ta iya na mga kasimanwa na iran na buat sikad makagayya daw ula rispito ta maskin ino na kasuguan.
8 Lot an matareng na ittaw daw naan dya gistar duma ki danen daw adlaw-adlaw nakita din daw namatian iran na mga pabuat. Gasakit gid iya na beet tenged ta mga buat danen na malain.†
9 Tenged ta iling an tan na mga pabuat ta Dyos anay pa sa, sigurado ki na parti ta mga ittaw na gasunod

* **2:5** Naan ta Genesis 6:5 - 8:22 pwidi nyo mabasa isturya parti ki Noe daw anaw na padala ta Dyos.
† **2:8** Naan ta Genesis 19:1-29 pwidi nyo mabasa isturya parti ki Lot daw pagsamad ta Sodoma daw Gomora.

ta iya na liag nlaman din daw ino
pagluwas din ki danen alin ta iran na
mga pagtilaw. Nlaman din man daw
ino pagsintinsya din ta mga ittaw na
ula gasunod ta iya na liag para naan
ta katapusan na adlaw na mag-ukom
kanen ta tanan na mga ittaw, maage-
man danen silot alin ki kanen
10 labi en gid mga ittaw an na
gapagusto ta iran na kaugalingen na
liag na gadala ki danen na magbuat
ta mga makagayya gid daw naan
man ta iran na isip na Dyos an ula
matareng na magdumala ki danen.

Mga dili-matuod na manugtudlo
ula adlek na magbuat ta malain daw
datas pagtan-aw danen ta iran na
kaugalingen na yon man tenaan na
ula danen adlek na naan ta iran
na pagtudlo papakalain danen mga
angil an.
11 Sikad malain ugali ta mga dili-
matuod na manugtudlo tak mga
angil an dili iling tan ugali danen
bisan may biskeg danen na gaem. Ula
danen gani papakalain mga paryo an
danen na angil maskin paakusaran
danen naan ta tubangan ta Ginuo.
12 Mga dili-matuod na manugtudlo
papakalain danen mga ula danen
naintindian daw yon man tenaan
na maageman danen segeng na
silot. Danen an paryo nang ta mga
ayep tenged mga ayep an igo nang
dakepen daw patayen. Ta iran na
mga pabuat nadala nang danen an ta
batasan na natural ki danen na yon
man ula gaisip ta iran na mga pabuat.
13 Mga dili-matuod na manugtudlo
mabalesan ta malain tenged ta iran
na mga buat na malain. Iran na
kalipay iran an na pagpagusto ta
kasadyaan maskin adlaw. Bisan na
danen an gaduma ki kyo ta pagkaan,
gapagusto man gyapon danen ta iran
na mga buat na makagayya. Yon na
danen an alinan na kyo yan na mga
gatuo nagayyaan daw papakalain
man ta duma.
14 Daw makakita danen an ta bai,
gaisip dayon ta malaw-ay. Ula danen
nataka ta pagbuat ta sala. Paluko
nang danen mga gatuo an na dili
pa biskeg ta pagtuo para madala na
magbuat ta sala. Gapangabot pa gid
danen ta tama na mga betang. Sigu-
rado gid na silutan danen an ta Dyos
tenged ta tanan danen na mga buat
na malain!
15 Padilian danen pagsunod ta
batasan na igo ta liag ta Dyos daw
pasunod danen batasan prupita
Balaam na bata Bosor. Anay pa sa
Balaam ya galabet ta buat na malain
tenged naan ta iya na isip kwarta na
isuol ki kanen.
16 Piro, asno na iya na pasakayan
na dili inta makaambal, gaambal ki
kanen paryo ta ittaw daw pasaway
kanen an parti ta malain din na buat
para dili din dayunon kabuangan din
na plano.‡

17 Ula kaw may makamang na
miad ta mga dili-matuod na manug-
tudlo tenged danen an paryo ta mga
namaraan na tuburan daw mga item
na padala padyo ta biskeg na angin.
May natagana na delem gid na lugar
naan ta impirno para ki danen.
18 Sikad danen an magbugal daw
iran man na mga patudlo ula pu-
los. Mga ittaw na patudluan danen
mga bag-o nang gatuo daw mga bag-
o nang man na ula en gasunod ta
batasan ta mga ittaw na gabuat ta
malain. Iran na patudlo paryo ta
paan na papaila naan ta mga ittaw
aged madala na magbuat isab ta mga
makagayya paryo ta dati danen na
pabuat.
19 Gapangako mga dili-matuod na
manugtudlo naan ta mga bag-o nang
gatuo na daw sunuron mga patudlo
an danen, mga bag-o nang gatuo libri
na magbuat daw ino iran na liag.
Piro, mga dili-matuod na manug-
tudlo, danen an mismo mga ulipen
ta iran na malain na batasan na yon
man tenaan na maageman danen
silot na ula katapusan. Igo gid ambal-

‡ **2:16** Naan ta Mga Numero 22:21-34 pwidi nyo mabasa isturya parti ta pag-ambal ta asno ki Balaam.

anen na “Mga ittaw ulipen ta bisan
ino na gadala ki danen ta iran na
pabuat.”
20 Mga dili-matuod na manugtudlo,
padilian danen kan-o pagsunod ta
malain na batasan tenged kakala
danen an ki Jesu-Cristo na ate na
Ginuo daw Manluluwas na yon man
batasan an danen dili en paryo ta
batasan ta mga ittaw na ula gapati
ta Dyos. Piro, batasan an na padil-
ian danen kan-o pasunod danen isab
anduni daw danen an nadala eman
na magbuat ta sala. Uryan an na
kaimtangan danen mas malain pa
gid kaysa ta una na ula pa danen an
kakala ta Ginuo.
21 Miad pa na ula danen nlami parti
ta batasan na igo ta liag ta Dyos kaysa
na nlaman danen piro padilian iran
na pagsunod ta mga sugo ta Dyos na
patudlo ki danen.
22 Pabuat ya danen pamatuod ta
mga ambalanen na “Ayam an gabalik
naan ta iya na suka daw kan-enen,”§
daw, “Baboy an maskin bag-o tapos
languyan, gabalik naan ta lapukan
daw magtubog.”

3

Adlaw Ta Pagbalik Ta Ginuo

1 Palangga ko na mga utod, yi pan-
garwa ko na sulat ki kyo. Naan ta
una ya na sulat daw naan man ta pan-
garwa i na sulat may mga pademdem
a para igo inyo na pag-intindi ta mga
patudlo ki kyo.
2 Liag ko na demdemen nyo mga
ambal ta mga prupita na gasirbi ta
Dyos daw demdemen nyo man mga
sugo ta Ginuo na ate na Manluluwas
na pasugid ki kyo alin ta tudlo ta mga
apustulis.
3 Una ta tanan, kinanglan na
maintindian nyo na ta katapusan na
mga inadlaw may mga ittaw na sikad
magpagayya ta duma daw gasunod
man ta iran nang na kaugalingen
na mga liag na magbuat ta malain.
Pagayyaan kaw danen na
4 ambalen danen, “Di' ba Cristo ya
gapangako na malik? Piro, indya
kanen ya en anduni? Alinan ta na
mga kaapuan napatay en, piro ula pa
kanen gabalik. Alin pa gid ta pagbuat
ta kalangitan daw kalibutan asta an-
duni, paryo man gyapon kaimtangan
ta tanan, ula may gaisab.”
5 Mga ittaw na mag-ambal na ula
may gaisab, engnged gid danen na
lipatan yi na kamatuuran: Ta una
pa gid, kalangitan pabuat paagi ta
ambal ta Dyos daw paagi man ta iya
na ambal pabuat din kalibutan i na
pabelag din basak alin ta waig daw
gagwa basak naan ta waig.
6 Paagi man ta iya na ambal
gapadala kanen ta anaw na galapaw
ta bilog na kalibutan anay pa sa daw
pasamad tanan na naan ta kalibutan
i.
7 Plano gid ta Dyos na paagi man
ta iya na ambal kalangitan an anduni
daw kalibutan i sunugon ta apoy
naan ta mabot na adlaw. Piro, pa-
dayunon din na anen kalangitan an
daw kalibutan i asta ta adlaw na mag-
ukom kanen ta tanan na mga ittaw
daw mga ittaw an na ula gid ta iran
na isip kanen an maageman danen
segeng na silot.
8 Palangga ko na mga utod, dili nyo
lipatan na para ta Ginuo isya an na
adlaw paryo nang ta isya libo na taon
daw isya an libo na taon paryo nang
ta isya na adlaw.
9 May mga ittaw na salig danen na
papalugay ta Ginuo iya na pagtuman
ta iya na pangako na malik. Piro,
ula din pa patuman iya na pangako
tenged palangkaw din iya na nakem
para ki kiten tak liag din na tanan
na mga ittaw magnelsel daw dilian
danen iran na mga sala aged marani
ki kanen. Dili din liag na maageman
ta bisan kino segeng na silot ta iran
na mga sala.
10 Bisan pa ta ate na panilag pa-
palugay ta Ginuo iya na pagbalik, sig-
urado na malik kanen an. Iya na pag-
abot paryo ta pag-abot ta manakaw

§ **2:22** Mga Ambalanen 26:11

tenged mabot kanen an ta adlaw na ula papaabot ta mga ittaw. Naan ta adlaw na mabot kanen an, may sikad biskeg na tunog ta sikad bakod na apoy daw kalangitan an marwad na yon man tanan na naan dya masunog na ula may mabilin. Tanan na mga pabuat ta mga ittaw naan ta kalibutan mapakita man aged danen an ukuman ta Dyos.

11 Tenged nlaman nyo na tanan marwad ta iling tan na paagi, dapat na dayad batasan nyo anduni. Dapat mangabui kaw na batasan nyo igo gid ta mga ittaw na iya ta Dyos daw magsunod kaw gid ta iya na liag

12 mintras gapaabot kaw ta adlaw na malik Ginuo Dyos. Tingwaen nyo na magtuman gid ta iya na pagbeet para mabot ta dili nang lugay adlaw an ta iya na pagbalik. Naan ta adlaw na malik kanen, kalangitan masunog na ula may mabilin na yon man tanan na naan dya matunaw ta apoy.

13 Gapaabot ki na sunod ta iya na pangako may bag-o na kalangitan daw bag-o man na kalibutan na tanan na mga ittaw dya magsunod gid ta batasan na igo ta iya na liag.

14 Gani, mga palangga ko na utod, tenged papaabot nyo adlaw na matuman pangako ya ta Ginuo Dyos, tingwaen nyo na naan ta panan-aw din ula may makita ki kyo na malain, ula gid may masaway ki kyo daw lineng man inyo na pagdumaay.

15 Kabigen nyo na langkaw an na pasinsya ta ate na Ginuo upurtunidad na paatag din para tama pa na mga ittaw maluwas daw yon man tenaan na ula pa anay kanen an gabalik. Pablo na palangga ta na utod ta pagtuo, iling man tan nasulat din parti ta Ginuo sunod ta mga papaintindi ta Ginuo ki kanen.

16 Iling man tan nasulat din naan ta tanan din na mga sulat na may mga pasambit parti ta pagbalik an ta Ginuo. May mga bellay maintindian naan ta iya na mga sulat. Ta pagsaysay ta duma na mga ittaw ta mga nasulat Pablo na bellay maintindian, pabliskad danen daw ino iya na beet ambalen. Iling man tan pabuat danen ta iran na pagsaysay ta duma man na nabetang naan ta sinulat na pulong ta Dyos. Danen an mga ittaw na dili gid usto iran na alam parti ta ate na mga papatian daw luya man iran na pagtuo. Tenged dili igo iran na pabuat parti ta pulong ta Dyos, maageman danen segeng na silot.

17 Gani, palangga ko na mga utod, tenged anduni napaandaman kaw en na may mga ittaw na dili igo iran na pabuat parti ta pulong ta Dyos, mag-amblig kaw na dili kaw madala na magpati ta dili matuod na tudlo ta mga ittaw na ula rispito ta maskin ino na kasuguan. Daw magpati kaw ta iran na mga patudlo, basi magduadua kaw parti ta inyo na mga papatian maskin lig-en inyo na pagtuo anduni.

18 Dili kaw magpadala-dala ta iran na mga tudlo. Dapat padayon nyo na biskegen inyo na pagtuo paagi ta tabang Jesu-Cristo na ate na Ginuo daw Manluluwas. Tingwaen nyo man na makala nyo pa gid kanen an.

Dayawen ta Jesu-Cristo an na angay gid tagan ta pagdayaw anduni asta ta ula katapusan! Amen.

Una Na Sulat Juan

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Una Na Sulat Juan

Yi na libro nasulat para paandam naan ta mga gatuo na dili danen an magpati ta ambal ta mga ittaw na gakuntra ki Cristo na dati iran na mga duma, piro gabelag ki danen. Paandaman man danen an na dili danen magpaluko ta bisan kino na gatudlo ta dili matuod parti ki Cristo.

Naan ta yi na libro palaygay ki danen na dapat padayon na magpati ta patudlo ki danen na Jesu-Cristo an Bata Ta Dyos. Papademdem man ki danen na bisan kino na gatuo ki Jesu-Cristo daw gagugma man ta mga paryo din na utod ki Cristo, gatuman kanen an ta liag ta Dyos. Papademdem man na dapat maggugmaay danen ta kada isya tenged Dyos an alinan ta gugma. Papademdem man na bisan kino na gagugma ta mga paryo din na utod ki Cristo, mapamatuuran na gagugma kanen an ta Dyos.

Naan ta yi na libro papademdem man ki danen na Jesu-Cristo napatay bilang alad para ta ate na mga sala aged patawaren ki ta Dyos. Papademdem man na dapat dili danen an magpadayon ta pagbuat ta sala tak mga ittaw na pabuat ta Dyos na iya na mga bata dili magpadayon ta pagbuat ta sala tenged may bag-o danen an na batasan na alin gid ta Dyos.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Una Na Sulat Juan

1. Parti ki kanen na paumaw na Pulong Ta Kabui (1:1-4)
2. Dapat mga gatuo dili en magbuat ta malain (1:5 - 2:2)
3. Pagtuman ta mga sugo ta Dyos (2:3-11)
4. Tuyo Juan ta pagsulat (2:12-14)
5. Paandam na dili magsunod ta ugali ta mga ittaw na ula gapati ta Dyos (2:15-17)
6. Paandam parti ta mga gakuntra ki Cristo (2:18-29)
7. Batasan na igo para ta mga bata ta Dyos (3:1-10)
8. Paggugmaay ta kada isya (3:11-24)
9. Paagi na mlaman daw ino na mga tudlo alin ta Dyos (4:1-6)
10. Paggugma ta Dyos ki kiten daw ate na paggugma ta kada isya (4:7-21)
11. Pagtuo naan ki Jesus na Bata Ta Dyos (5:1-12)
12. Katapusan na mga ambal (5:13-21)

Parti Ki Kanen Na Paumaw Na Pulong Ta Kabui

1 Yaken i gasulat ki kyo parti ki
kanen na anen en alin pa ta una bag-
o pabuat kalibutan i. Yaken i daw
mga paryo ko na mga apustulis, kami
mismo kakita gid ki kanen daw ka-
mati ta iya na mga ambal. Nakita nay
gid iya na mga pabuat daw naibitan
nay kanen an. Kanen an paumaw
na Pulong Ta Kabui na yon man ka-
nen gasugid ta ambal ta Dyos parti ta
paagi na maangken ta kabui na ula
katapusan.
2 Kanen na paumaw na Pulong
Ta Kabui papadala ta Dyos naan ta
kalibutan i na natao aged makita ka-
nen ta mga ittaw. Tenged nakita nay
gid kanen an, gapamatuod kay daw
gasugid ki kyo parti ki kanen na ali-
nan ta kabui na ula katapusan. Alin
pa ta una duma en kanen an ta Dyos
Amay, piro gabot timpo na kanen an
papadala kan-o naan ta kalibutan i
daw naduma nay kanen an.
3 Yon na anduni pasugid nay ki kyo
parti daw ino mga nakita nay daw
namatian naan ki kanen na ula duma
daw dili, Jesu-Cristo. Pasugid nay ki
kyo parti ki kanen aged magdayad
pa gid ate na pagdumaay bilang mga
isya ta pagtuo. Dili nang nyan, kiten
tanan mag-isya ta pagdumaay naan
ta Dyos Amay daw naan man ki Jesu-
Cristo na iya na Bata.
4 Mga iling an tan parti ki Jesu-
Cristo pasulat ko ki kyo aged kiten i
malipay gid.

Dapat Mga Gatuo Dili En Magbuat Ta Malain

5 Anduni, pasugid nay ki kyo yi na
minsai na namatian nay alin ki Jesus:
Dyos an paryo ta kapawa na ula gid
may kadelem na yon man tanan din
na buat miad daw ula gid kanen an
may buat na malain.
6 Daw isya ki kiten gambal na pirmi
dayad iya na pagduma naan ta Dyos
piro iya na mga buat malain man
gyapon na paryo kanen an gapanaw
naan ta kadelem, gabula kanen an
daw ula man gasunod ta kamatuu-
ran na patudlo parti ta kabebet-en ta
Dyos.
7 Piro, daw ate na mga buat miad
paryo ta mga buat ta Dyos na yon
man paryo gapanaw ki naan ta ka-
pawa tenged pasunod ta Dyos an na
naan ta kapawa, dayad ate na pagdu-
maay bilang mga gatuo daw padayon
na palimpyuan ki ta tanan ta na mga
sala tenged ta kamatayen Jesus na
Bata Ta Dyos na iya na lengngessa
natulo bilang alad na para ta mga
sala.
8 Daw isya ki kiten gaambal na ula
kanen an sala, paluko din nang iya na
kaugalingen daw ula man kanen an
gasunod ta kamatuuran na patudlo
ki kanen parti ta kabebet-en ta Dyos.
9 Piro, daw aminen ta naan ta Dyos
ate na mga sala, kiten i patawaren
din daw limpyuan ta tanan ta na mga
buat na malain. Iling tan buaten
din para ki kiten tenged tanan din
na buat igo daw kanen an masali-
gan na magtuman ta iya na ambal
na patawaren din mga ittaw na mag-
amin naan ki kanen.
10 Daw isya ki kiten gaambal na ula
kanen gabuat ta sala, paryo pabuat
din na Dyos an bula daw papakita
din man na ula kanen an gapati ta
ambal ta Dyos tak gaambal Dyos an
na tanan na mga ittaw gabuat ta sala.

2

1 Mga pabilang ko na ake na mga
bata, gasulat a ki kyo ta ake i na
mga laygay aged dili kaw magbuat
ta sala. Piro, daw isya gid man ki
kiten gabuat ta sala, may anen ki
na manugtabang na Jesu-Cristo na
tanan din na buat igo ta liag ta Dyos
Amay. Kanen gapakiluoy para ki
kiten naan ta Dyos Amay
2 tenged kanen napatay bilang
alad para ta ate na mga sala aged
patawaren ki ta Dyos. Piro, kanen an
napatay dili para ta ate nang na mga
sala, napatay kanen an para man ta
mga sala ta tanan na mga ittaw.

Pagtuman Ta Mga Sugo Ta Dyos

3 Daw magtuman ki ta mga sugo ta
Dyos, sigurado ki na kala ta gid kanen
an.
4 Piro, bisan kino na gaambal na
kakala kanen an ta Dyos piro ula ka-
nen gatuman ta mga sugo ta Dyos,
bula kanen an daw ula man gasunod
ta kamatuuran na patudlo ki kiten
parti ta kabebet-en ta Dyos.
5 Piro, bisan kino na gatuman ta
ambal ta Dyos, papamatuuran din na
terek gid iya na paggugma naan ta
Dyos. Yi paagi na sigurado ki gid na
sakep ki ta Dyos:
6 Bisan kino na gaambal na kanen
an gapadayon na naan kanen ta Dyos
dapat sunuron din batasan na iya
Jesus.
7 Mga pinalangga ko, ake i na sugo
ki kyo dili bag-o na sugo tak nla-
man nyo en alin kan-o na bag-o kaw
nang pa gatuo. Ake i na sugo paryo
man gyapon ta sugo ya ta Ginuo na
patudlo kan-o ki kyo na maggugmaay
ki.
8 Piro, sugo an na maggugmaay ki
paryas bag-o nang na sugo tenged
napakita na sugo an patuman gid
naan ta mga pabuat Jesu-Cristo daw
naan ta inyo man na mga pabuat. Ta
inyo na paggugmaay napamatuuran
na inyo na batasan gabag-o na kyo
yan gasunod pa gid ta liag ta Dyos na
paryo kadelem gaamat-amat narwad
daw gaumpisa en na gasilak matuod
na kapawa.
9 Bisan kino gaambal na kanen an
gasunod ta liag ta Dyos na yon man
kanen an “naan ta pawa” piro daw

gademet pa kanen ta paryo din na utod ki Cristo, beet ambalen na gapadayon kanen an “naan ta delem” man gyapon paryo ta dati.
10 Piro, bisan kino gagugma ta paryo din na utod ki Cristo, gapadayon kanen an na “naan ta pawa” daw ula man kanen an may nabuat na tenaan na paryo din na utod ki Cristo makasala.
11 Piro, bisan kino gademet ta paryo din na utod ki Cristo, ula kanen gasunod ta liag ta Dyos na yon man paryo kanen an “naan ta delem”. Kanen an paryo gid ta ittaw na gapanaw naan ta delem daw ula din nlami daw indi kanen punta tak dili kanen makakita tenged ta kadelem.

Tuyo Juan Ta Pagsulat

12 Mga pabilang ko na ake na mga bata, gasulat a ki kyo tak nlaman ta na inyo na mga sala napatawad en ta Dyos tenged Cristo an napatay bilang alad para ta ate na mga sala.
13 Kyo na may idad en, gasulat a ki kyo tak kakala kaw ki Cristo na anen en alin pa ta una bag-o pabuat kalibutan i. Kyo na mga batan-en, gasulat a ki kyo tak ula kaw nadala ta mga tintar tenged napirdi nyo Satanas an.
14 Isaben ko nang ake na ambal ki kyo. Mga pabilang ko na ake na mga bata, gasulat a ki kyo tak kakala kaw ta Dyos Amay. Kyo na mga may idad en, gasulat a ki kyo tak kakala kaw ki kanen na anen en alin pa ta una bag-o pabuat kalibutan i. Kyo na mga batan-en, gasulat a ki kyo tak inyo na pagtuo lig-en daw mga ambal an ta Dyos pirmi naan ta inyo na isip daw pasunod nyo man daw ula kaw nadala ta mga tintar tenged napirdi nyo Satanas an.

Paandam Na Dili Magsunod Ta Ugali Ta Mga Ittaw Na Ula Gapati Ta Dyos

15 Dili nyo ibetang naan ta inyo na isip na magsunod ta ugali ta mga ittaw na ula gapati ta Dyos daw dili man ibetang naan ta inyo na isip maskin ino na pabuat na dili sunod ta liag ta Dyos. Bisan kino na pabetang din naan ta iya na isip na magsunod ta iran na ugali, ta matuod, ula naan ta iya na isip na maggugma ta Dyos na ate na Amay.
16 Dapat dili kaw magsunod ta iran na ugali tenged Dyos na ate na Amay dili kanen alinan ta ugali danen na iling ti: liag gid danen na magpagusto ta mga makapalipay ta iran na kaugalingen, liag gid danen maangken tanan na makita danen daw sikad magpabugal parti ta iran na kaugalingen na buat daw pagkabetang. Alinan an ta iran na mga ugali na iling tan mga liag danen na kuntra ta liag ta Dyos na ate na Amay.
17 Dapat dili kaw magsunod ta iling tan na mga ugali tenged mabot adlaw na kalibutan i daw tanan na liag ta mga ittaw marwad gid. Piro, bisan kino na gasunod ta liag ta Dyos, mabui ta ula katapusan.

Paandam Parti Ta Mga Gakuntra Ki Cristo

18 Mga pabilang ko na ake na mga bata, naan ki en ta katapusan na mga inadlaw. Ipademdem ko ki kyo ake na natudlo ki kyo na naan ta katapusan na mga inadlaw, may mabot na isya na paumaw na kuntra ki Cristo. Anduni gani, tama en na mga ittaw na gakuntra ta kamatuuran parti ki Cristo daw yon man tenaan na nlaman ta na naan ki en ta katapusan na mga inadlaw.
19 Danen an ate na mga duma kano, piro gabelag danen ki kiten tenged dili danen an matuod na mga gatuo. Daw danen an matuod na mga gatuo, dapat inta ula danen gabelag ki kiten. Piro, tenged danen an gabelag ki kiten, napamatuuran na danen an dili mga paryo ta na gatuo.
20 Piro, naan ki kyo Dyos Ispiritu Santo tenged Cristo an, kanen an na alin gid ta Dyos, paatag din Dyos Ispiritu Santo ki kyo. Yon na nlaman nyo kamatuuran parti ki Cristo.
21 Dili beet ambalen na gasulat a ki kyo tenged ula nyo nlami kamatuuran parti ki kanen. Gasalig a gid ki

kyo na nlaman nyo en kamatuuran daw nlaman nyo man na dili alin ta Dyos bisan ino na mga tudlo na dili igo.
22 Bisan kino na gaambal na Jesus an dili Cristo na Pinili Ta Dyos Na Mag-ari, kanen an na gaambal bula daw kanen paumaw man na kuntra ki Cristo tak pasikway din Dyos Amay an daw Jesus an na Bata Ta Dyos.
23 Bisan kino na gasikway ta Bata Ta Dyos, ula kanen sakep ta Dyos Amay. Piro, bisan kino na gaako na gapati kanen na Jesus an Bata Ta Dyos, sakep kanen ta Dyos Amay.
24 Gani, dapat na padayon kaw na pirmi naan ta inyo na isip daw pasunod nyo man kamatuuran an na natudlo ki kyo kan-o na bag-o kaw nang pa gatuo. Daw padayon kaw na pirmi naan ta inyo na isip daw pasunod nyo man kamatuuran an, sigurado na magpadayon kaw na naan kaw ta Bata Ta Dyos daw naan kaw man ta Dyos Amay.
25 Yi pa, naangken ta kabui na ula katapusan tak iling tan papangako ki kiten.
26 Gasulat a ki kyo ta ake i na laygay aged paandaman ko kyo yan na dili kaw magpaluko ta mga ittaw na gatudlo ta dili matuod.
27 Piro, nlaman ko na dili kaw magpaluko ta duma tak Dyos Ispiritu Santo na nabaton nyo en alin ki Cristo gapadayon na naan kanen ki kyo. Dili nyo en kinanglan duma na mga ittaw na magtudlo ki kyo tak Dyos Ispiritu Santo gatudlo ki kyo ta tanan na parti ki Cristo daw tanan din na patudlo matuod daw dili man bula. Gani, magsunod kaw ta mga patudlo ta Dyos Ispiritu Santo aged magpadayon na naan kaw ki Cristo.
28 Mga pabilang ko na ake na mga bata, dapat padayon na naan kaw ki Cristo aged naan ta adlaw na kanen an mabot na magpakita, dili kaw madlek daw dili man magayya na magtubang ki kanen.
29 Tenged nlaman ta na tanan na mga buat ta Dyos igo, nlaman ta man na bisan kino na gabuat ta igo ta liag ta Dyos, kanen an bata ta Dyos.

3

Batasan Na Igo Para Ta Mga Bata Ta Dyos

1 Isipen ta paggugma an ta Dyos Amay ki kiten. Tenged ta bakod din na gugma ki kiten, paatagan ki din ta pribiliyo na umawen na iya na mga bata. Ta matuod, kiten i iya na mga bata. Mga ittaw na ula gapati ki kanen dili danen maintindian na kiten i mga bata din tenged ula danen kakala ki kanen.
2 Mga pinalangga ko, kiten i mga bata ta Dyos, piro ula ta pa nlami gid parti daw ino pa gid na dayad na buaten ta Dyos ki kiten naan ta adlaw na Cristo an mabot na magpakita. Piro, nlaman ta na ta iya na pag-abot, magparyo ki man ki kanen tenged makita ta en daw kino gid kanen an.
3 Gani, tanan na mga ittaw na gapaabot ta iya na pag-abot, magsunod danen ki kanen na danen an dili man magbuat ta bisan ino na may masaway ki danen.
4 Piro, tanan na mga gabuat ta sala, gakuntra danen ta Dyos daw ula gatuman ta iya na mga sugo. Pagbuat an ta sala beet ambalen ula gatuman ta mga sugo ta Dyos.
5 Nlaman nyo na Cristo an giling ta kalibutan i daw napatay kanen aged makamang mga sala ta mga ittaw. Nlaman nyo man na kanen an ula sala.
6 Gani, mga ittaw na gapadayon na naan ki kanen, dili danen magpadayon ta pagbuat ta sala. Piro, mga ittaw na gapadayon ta pagbuat ta sala, ula gid danen an kakala ki kanen na yon man ula danen natindian daw kino kanen an.
7 Mga pabilang ko na ake na mga bata, dili kaw magpaluko ta bisan kino na gatudlo kuntra ta yi na kamatuuran: Mga ittaw na gasunod ta liag ta Dyos, danen an matareng paryo na Cristo an matareng.

8 Piro, mga ittaw na gapadayon ta
pagbuat ta sala, gasunod danen an ta
gadumala an ki danen na yon man
Satanas na alin pa ta una gapadayon
ta pagbuat ta sala. Nlaman ta na
Cristo an na Bata Ta Dyos papadala
ta Dyos naan ta kalibutan i aged gub-
baen Cristo mga buat an Satanas.
9 Mga ittaw na pabuat ta Dyos na
iya na mga bata dili magpadayon ta
pagbuat ta sala tenged may bag-o
danen an na batasan na alin gid ta
Dyos. Impusibli na danen an magpa-
dayon na magbuat ta sala tak danen
an pabuat ta Dyos na iya na mga bata.
10 Nlaman ta daw kino mga bata
ta Dyos daw kino man mga bata ya
Satanas tenged bisan kino na ula
gasunod ta liag ta Dyos daw ula man
gagugma ta iya na utod ki Cristo, dili
kanen an bata ta Dyos.

Paggugmaay Ta Kada Isya

11 Alin kan-o na bag-o kaw nang
pa gatuo, patudlo ki kyo sugo ya ta
Ginuo na kiten na mga gatuo dapat
na maggugmaay.
12 Dapat dili ki paryo ki Cain tenged
kanen ya sakep ki Satanas daw pap-
atay din iya na utod. Papatay Cain
iya na utod tak mga buat Cain malain,
piro mga buat ta iya na utod igo ta
liag ta Dyos.*
13 Gani, mga utod ko ki Cristo,
daw mga ittaw na ula gapati ta Dyos
magdemet ki kyo paryo ki Cain na
gademet ta iya na utod, dili kaw
magtingala.
14 Nlaman ta na daw maggugma ki
ta mga paryo ta na utod ki Cristo,
napamatuuran na kiten i dili en naan
ta dati ta na kabui na ulipen ki ta sala
daw dapat masintinsyaan ta silot na
ula katapusan. Napamatuuran man
na naan ki en ta bag-o na kabui na
naangken ta en kabui na ula katapu-
san. Bisan kino na ula gagugma ta
mga paryo din na utod ki Cristo, naan
pa kanen ta kabui na dapat masintin-
syaan ta silot na ula katapusan.
15 Bisan kino na gademet ta paryo
din na utod ki Cristo, naan ta panan-
aw ta Dyos kanen an isya na manug-
patay daw nlaman ta na mga manug-
patay an ula gasunod ta batasan na
igo ta mga ittaw na may kabui na ula
katapusan.
16 Nlaman ta daw ino matuod na
gugma paagi ta pabuat Cristo na
paatag din iya na kabui aged ma-
patay kanen para ki kiten. Dapat
sunuron ta kanen an ta ate man na
paggugma naan ta mga paryo ta na
utod ki Cristo na anda ki man na mag-
atag ta ate na kabui para ki danen.
17 Bisan kino ki kyo na may anen
miad na pangabui, piro ula kanen an
naluoy ta iya na utod ki Cristo na gak-
inanglan, kanen an ula gasunod ta
batasan na igo ta ittaw na iya na pag-
gugma paryo ta paggugma ta Dyos.
18 Mga pabilang ko na ake na mga
bata, dapat na maggugma ki ta mga
paryo ta na mga gatuo dili paagi nang
ta ambal daw sugid. Dapat gugmaen
ta danen an paagi ta miad ta na mga
buat na ate na paggugma terek gid ta
ate na tagipusuon.
19 Daw maggugmaay ki, nlaman ta
gid na gasunod ki ta kamatuuran na
patudlo ki kiten parti ta kabebet-en
ta Dyos daw dili ki man madlek na
magtubang ki naan ta Dyos
20 maskin naan ta ate na isip na
dapat kiten i silutan. Tawway ate
na isip tak mas impurtanti daw ino
isip an ta ate na Dyos na maluluy-on
parti ki kiten kaysa ta ate na paisip
tak tanan nlaman ta Dyos.
21 Mga pinalangga ko, daw ula en
naan ta ate na isip na kiten i dapat
silutan, dili ki madlek na magtubang
ki naan ta Dyos
22 daw iatag din man ki kiten bisan
ino na ayuon ta tak gatuman ki ta iya
na mga sugo daw gabuat ta maka-
palipay ki kanen.
23 Yi sugo ta Dyos na kiten i mag-
tuo ki Jesu-Cristo na iya na Bata daw

* **3:12** Naan ta Genesis 4:1-8 pwidi nyo mabasa isturya parti ki Cain daw pagpatay din ta iya na utod.

maggugmaay ki na paryo ta sugo
Jesu-Cristo ki kiten.
24 Bisan kino na gatuman ta mga
sugo ta Dyos, kanen an gapadayon
na naan kanen ta Dyos daw gapa-
dayon na Dyos an naan ki kanen.
Paagi ta Dyos Ispiritu Santo na paatag
ta Dyos ki kiten napamatuuran na
gapadayon na Dyos an naan ki kiten.

4

Paagi Na Mlaman Daw Ino Na Mga Tudlo Alin Ta Dyos

1 Mga pinalangga ko, dili kaw
dayon magpati ta mga ittaw na
gambal na iran na tudlo mga pa-
paintindi ta Dyos Ispiritu Santo ki
danen. Dapat usisaen nyo anay ta
usto iran na tudlo para mlaman nyo
daw ispiritu an na gapaintindi ki
danen alin gid ta Dyos tenged naan ta
kalibutan i tama na mga ittaw na iran
na mga patudlo dili mga papaintindi
ta Dyos Ispiritu Santo tak danen an
dili-matuod na mga manugsugid ta
kabebet-en ta Dyos.
2 Yi paagi na mlaman ta daw
gapaintindi an ki danen Dyos Ispiritu
Santo: Daw mag-ako danen na
gapati danen na Jesu-Cristo giling ta
kalibutan i na natao na isya na ittaw,
naan ki danen Dyos Ispiritu Santo.
3 Piro, daw mag-ambal danen na
dili matuod na Jesus giling ta kalibu-
tan i na natao na isya na ittaw, ula
naan ki danen Dyos Ispiritu Santo.
Gasunod danen ta isip na iya ta isya
na paumaw na kuntra ki Cristo. Na-
matian nyo en na kanen an na pau-
maw na kuntra ki Cristo mabot ta
kalibutan i daw anduni tama en na
mga paryo ki kanen na gakuntra ki
Cristo.
4 Mga pabilang ko na ake na mga
bata, kyo yan a mga gapati ta Dyos.
Napirdi nyo mga ittaw na gakuntra ki
Cristo tenged ula kaw nadala na mag-
pati ta iran na tudlo tak patabangan
kaw ta Dyos Ispiritu Santo na naan
ki kyo daw iya na gaem mas bakod
kaysa ta gaem Satanas na gadumala
ta mga ittaw na ula gapati ta Dyos.
5 Tenged mga dili-matuod na
manugsugid ta kabebet-en ta Dyos
ula gapati ki kanen, simpri iran na
tudlo sunod nang ta isip ta mga paryo
danen na ittaw na ula man gapati ki
kanen daw tanan na mga gatuman ta
iran na tudlo mga ittaw na ula man
gapati.
6 Kiten i a mga ittaw na gapati ki
kanen daw bisan kino na kakala ki
kanen gapati ta ate na tudlo. Piro,
bisan kino na ula gapati ki kanen
ula man gapati ta ate na tudlo. Yon
gid paagi na mlaman ta daw tudlo ta
isya na ittaw kamatuuran tenged alin
ta Dyos Ispiritu Santo o bula nang
tenged alin ki Satanas.

Paggugma Ta Dyos Ki Kiten Daw Ate Na Paggugma Ta Kada Isya

7 Mga pinalangga ko na utod ki
Cristo, dapat kiten i maggugmaay
tenged Dyos an alinan ta gugma.
Daw maggugmaay ki, pamatuod
nang na kiten i mga bata ta Dyos daw
kakala gid ta Dyos.
8 Piro, daw kino ki kiten ula
gagugma, ula man kanen kakala
ta Dyos tak nlaman ta na Dyos an
gugma.
9 Iling ti paagi na papakita ta Dyos
iya na paggugma ki kiten: Papadala
din bugtong din na Bata naan ta
kalibutan i aged maangken ta kabui
na ula katapusan paagi ta iya na Bata.
10 Matuod na gugma dili paryo
ta ate na paggugma naan ta Dyos.
Matuod na gugma paryo ta pag-
gugma ta Dyos ki kiten. Tenged ta iya
na paggugma, papadala din iya na
Bata aged mapatay bilang alad para
ta ate na mga sala aged patawaren ki
din.
11 Mga pinalangga ko, tenged iling
tan paggugma ta Dyos ki kiten, dapat
kiten i maggugmaay ta kada isya.
12 Ula bisan isya na ittaw na kakita
ta Dyos, piro daw maggugmaay ki,
mlaman ta na gapadayon na Dyos an
naan ki kiten daw napakita gid iya na
paggugma paagi ki kiten.

13 Napamatuuran na kiten i gapa-
dayon na naan ki ta Dyos daw gapa-
dayon man na kanen an naan ki kiten
tenged paatag din ki kiten Dyos Ispir-
itu Santo an.
14 Nakita nay kanen an na Bata Ta
Dyos daw yon na gasugid kay ta mga
ittaw na matuod na papadala ta Dyos
Amay iya an na Bata aged iya an na
Bata manluluwas para ta tanan na
mga ittaw ta bilog na kalibutan.
15 Bisan kino na mag-ako na Jesus
an Bata Ta Dyos, gapadayon na Dyos
an naan ki kanen daw gapadayon
man na kanen an naan ta Dyos.
16 Nlaman ta gid daw gasalig ki
man na bakod gugma ta Dyos ki
kiten.
Dyos an pirmi gagugma daw bisan
kino na gapadayon na maggugma
ta mga paryo din na utod ki Cristo,
gapadayon na kanen naan ta Dyos
daw gapadayon man na Dyos an
naan ki kanen.
17 Tenged kiten i gapadayon na
naan ki ta Dyos, ate an na paggugma
magparyo pa gid ta iya na paggugma
aged dili ki madlek naan ta adlaw
ta iya na pag-ukom ta tanan na mga
ittaw daw kino matareng daw dili
matareng. Dili ki madlek tak kiten i
gasunod ki Cristo mintras bui ki naan
ta kalibutan i.
18 Daw ate na paggugma ta Dyos
matuod gid, ula ki en adlek. Yon
man, daw ate na paggugma ki kanen
sunod gid ta iya na liag, makamang
ate na adlek parti ta iya na pag-ukom.
Mga ittaw na nadlek ta iya na pag-
ukom, beet ambalen na iran an na
paggugma dili pa gid sunod ta iya na
liag daw naan man ta iran na isip na
silutan din danen an.
19 Gagugma ki ta Dyos daw ta ate na
mga utod ki Cristo tenged pagugma ki
din bisan kan-o na ula ki pa gagugma
ki kanen.
20 Bisan kino na gambal na kanen
gagugma ta Dyos piro gademet ta
paryo din na utod ki Cristo, kanen an
bula. Nlaman ta na bula kanen an tak
ula kanen an gagugma ta mga utod
din ki Cristo bisan danen mga duma
din na pirmi din nakita. Tenged ula
kanen an gagugma ki danen, impusi-
bli na kanen an gagugma ta Dyos na
ula din nakita.
21 Yi sugo ta Dyos ki kiten: Bisan
kino na maggugma ki kanen, dapat
na maggugma man ta paryo din na
utod ki Cristo.

5

Pagtuo Naan Ki Jesus Na Bata Ta Dyos

1 Tanan na mga ittaw na gapati na
Jesus an Cristo na Pinili Ta Dyos Na
Mag-ari, danen an pabuat ta Dyos
na iya na mga bata. Tanan na mga
ittaw na gagugma ta Dyos Amay,
gagugma man danen an ta mga ittaw
na pabuat ta Dyos na iya na mga bata.
2 Daw maggugma ki ta mga paryo
ta na bata ta Dyos, mapamatuuran
na gagugma ki ta Dyos daw gatuman
man ta iya na mga sugo.
3 Daw matuod ate na paggugma
naan ta Dyos, magtuman ki ta iya na
mga sugo. Iya an na mga sugo dili
bellay tumanen
4 tenged tanan ki na pabuat din na
iya na mga bata masarangan ta na
dili ki madala ta mga ittaw na ula
gapati ki kanen na kiten i magbuat
ta malain. Iling ti na dili ki danen
madala: paagi ta ate na pagtuo ki
Jesu-Cristo.
5 Kino gid may sarang na dili
madala ta mga ittaw na ula gapati
ta Dyos? Simpri mga ittaw nang na
gapati na Jesus an Bata Ta Dyos!
6 Napamatuuran na Jesus an Bata
Ta Dyos dili nang naan ta pag-
pabautismo din tak napamatuuran
man naan ta iya na kamatayen na
natulo iya na lengngessa. Gapa-
matuod man Dyos Ispiritu Santo na
Jesus an Bata Ta Dyos daw nlaman ta
na matuod gid daw ino pasugid an ta
Dyos Ispiritu Santo.
7 Yon na may tallo na pamatuod na
Jesus an Bata Ta Dyos:
8 Dyos Ispiritu Santo an, pag-
pabautismo an Jesus paagi ta waig
daw iya an na kamatayen na

lengngessa din natulo. Tallo an na mga pamatuod isya nang beet ambalen parti daw kino Jesus an.

9 Tenged gapati ki ta mga ittaw na gapamatuod parti ta mga nlaman danen, igo gid na Dyos an patian ta tak mas mapatian ambal din kaysa ta ambal ta mga ittaw daw isya pa, kanen an Dyos! Kanen mismo gapamatuod na Jesus an iya na Bata.

10 Mga ittaw na gatuo ta Bata Ta Dyos, pabaton danen pagpamatuod ya ta Dyos na Jesus an iya na Bata. Piro, mga ittaw na ula gapati ta pagpamatuod ta Dyos, pabuat danen na Dyos an bula tak ula danen gapati ta pagpamatuod ta Dyos parti ta iya na Bata.

11 Yi pa pagpamatuod ta Dyos parti ta iya na Bata: Kabui na ula katapusan isya na atag ta Dyos ki kiten daw yon na kabui maangken ta paagi ta iya na Bata.

12 Mga ittaw na sakep ta Bata Ta Dyos, naangken danen kabui na ula katapusan. Piro, mga ittaw na dili sakep ta Bata Ta Dyos, ula danen naangken kabui na ula katapusan.

Katapusan Na Mga Ambal

13 Gasulat a ta ake i na laygay naan ki kyo na mga gatuo ta Bata Ta Dyos aged sigurado kaw na naangken nyo kabui na ula katapusan.

14 Daw mangamuyo ki ta Dyos, kiten i gasalig gid ki kanen na bisan ino ate na papangabay na sunod ta iya na liag, tumanen din.

15 Tenged nlaman ta na tumanen ta Dyos ate na papangabay, sigurado ki na mabaton ta en.

16 Alimbawa, may nakita ki na utod ta pagtuo na gabuat ta sala piro iya na sala maimo patawaren ta Dyos na yon man dili kanen an masintinsyaan ta silot na ula katapusan. Dapat gid na pangamuyuan ta ate an na utod na iling tan iya na sala aged pabaliken ta Dyos kanen an naan ta bag-o din na kabui na kanen an gasunod ta batasan na igo ta liag ta Dyos. Beet ambalen ko mga ittaw nang ya na iran na sala maimo patawaren. Piro, may anen na sala na dili maimo na patawaren na yon man nakasala an masintinsyaan ta silot na ula katapusan. Dili beet ambalen ko na pangamuyuan ta ittaw an na gabuat ta iling tan na sala.

17 Tanan na mga buat na dili sunod ta liag ta Dyos, sala kuntra ki kanen. Piro, dili tanan na mga sala tenaan na ittaw na nakasala dili maimo na patawaren ta Dyos na yon man kanen an masintinsyaan ta silot na ula katapusan.

18 Nlaman ta gid na mga ittaw na pabuat ta Dyos na iya na mga bata ula gapadayon ta pagbuat ta sala tak patabangan danen an ta Bata Ta Dyos. Tenged patabangan din danen an, Satanas an dili makabuat ta malain ki danen.

19 Nlaman ta na kiten i mga bata ta Dyos. Piro, mga ittaw na ula gapati ta Dyos sakep danen ta pagdumala Satanas.

20 Nlaman ta man na Bata Ta Dyos giling ta kalibutan i daw tenged ta iya na mga patudlo nlaman ta daw ino paagi na makala ta matuod an na Dyos. Sakep ki ta matuod na Dyos tenged kiten i sakep ta iya na Bata na yon man Jesu-Cristo. Kanen an matuod na Dyos daw alinan man ta kabui na ula katapusan.

21 Gani, mga pabilang ko na ake na mga bata, mag-amblig kaw gid na dili kaw madala ta bisan ino na yon tenaan na dili kaw magpadayon ta inyo na pagpati daw pagsirbi naan ta Dyos.

Pangarwa Na Sulat Juan

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Pangarwa Na Sulat Juan

Yi na libro nasulat para ta isya na pataa na bai na papili ta Dyos daw para man ta iya na mga bata. Yi na libro nasulat para danen an paandaman parti ta mga ittaw na gatudlo ta dili matuod parti ki Cristo. Naan man ta yi na libro palaygay ki danen na tenged danen mga gatuo, dapat danen an maggugmaay. Palaygay man ki danen na daw matuod iran na paggugma naan ta Dyos, dapat mangabui danen an na gatuman gid ta iya na mga sugo.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Pangarwa Na Sulat Juan

1. Pagpangamusta (birsikulo 1-3)
2. Kamatuuran na tudlo daw paggugmaay (birsikulo 4-11)
3. Katapusan na mga ambal (birsikulo 12-13)

Pagpangamusta

1 Yaken i na gasulat ki kaon isya ta mga gapanguna ta mga gatuo. Gapangamusta a ki kaon na pataa nay na bai na isya na papili ta Dyos daw gapangamusta a man ta imo na mga bata. Pagugma ko gid kyo yan sunod ta kamatuuran na patudlo ki kiten parti ta kabebet-en ta Dyos. Dili nang yaken gagugma ki kyo. Gagugma man ki kyo tanan na mga ittaw na gapati ta kamatuuran ya.

2 Gagugma kay ki kyo tenged kamatuuran ya pirmi naan ta ate na isip daw padayon ta na papatian asta ta ula katapusan.

3 Nlaman ta na mabaton ta mga kaayaran, kaluoy daw katawwayan na alin ta Dyos Amay daw alin ki Jesu-Cristo na Bata din tenged gapati ki ta kamatuuran na patudlo ki kiten daw tenged gagugmaay ki man.

Kamatuuran Na Tudlo Daw Paggugmaay

4 Nalipay a gid tak nabalitaan ko na may anen na mga bata no na gasunod ta batasan na igo ta mga ittaw na gapati ta kamatuuran na patudlo ki danen parti ta kabebet-en ta Dyos Amay. Iling tan na pabuat danen sunod gid ta sugo ta Dyos ki kiten.

5 Anduni, pinalangga nay na bai na pataa nay, ake i na sugo ki kaon dili bag-o na sugo tak nlaman ta en alin kan-o na bag-o ki nang pa gatuo. Gapangabay a na kiten tanan na mga gatuo maggugmaay.

6 Daw matuod ate na paggugma naan ta Dyos, mangabui ki na gatuman gid ta iya na mga sugo. Yi sugo din na namatian nyo en alin kan-o na dapat mangabui kaw na gagugmaay.

7 Iling tan pasulat ko an ki kyo tenged tama na mga ittaw na manluko na dati inyo na mga duma piro gabelag ki kyo daw anduni gatudlo danen an ta dili matuod naan ta tama na mga ittaw bisan indi danen an punta. Gambal danen an na dili matuod na Jesus giling ta kalibutan i na natao na isya na ittaw. Bisan kino na iling man tan iya na patudlo, kanen an isya man na manluko daw paumaw man na kuntra ki Cristo.

8 Mag-amblig kaw na magpadayon ta pagsunod ta tudlo nay ki kyo kan-o aged ta uryan na adlaw mabaton nyo sikad gid dayad na bales na alin ta Dyos.

9 Mga ittaw na gadugang ta tudlo Cristo daw ula gapadayon ta pagsunod ta iya na tudlo, dili danen an sakep ta Dyos. Piro, mga ittaw na gapadayon ta pagsunod ta tudlo Cristo, danen an sakep ta Dyos Amay daw ki Cristo na iya na Bata.

10 Gani, bisan kino na miling ki kyo na magtudlo ta dili paryo ta tudlo Cristo, dili nyo batunon kanen an na melled ta inyo na balay daw dili man batunon bilang paryo nyo na utod ki Cristo.

11 Daw batunon nyo kanen an, beet ambalen labet kaw ta malain din na buat.

Katapusan Na Mga Ambal

12 Tama a pa iambal ki kyo, piro
isip ko na dili paagi nang ta sulat tak
liag ko gid na miling a dyan ki kyo
na magkitaay ki daw mag-isturyaay
aged kiten i malipay gid.
13 Utod no na bai na isya man na
papili ta Dyos, iya an na mga bata
gapangamusta ki kaon.

Pangallo Na Sulat Juan

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Pangallo Na Sulat Juan

Yi na libro nasulat para ki Gayo na arey Juan. Nasulat Juan parti ta mga malain na buat Diotrefes na isya na gapanguna ta mga gatipon-tipon na mga gatuo. Gambal Juan na daw miling kanen an ki danen Gayo, sambiten din naan ta iran na pagtipon parti an ta malain na mga buat Diotrefes. Naan man ta yi na libro gadayaw Juan ki Demetrio. Demetrio gadala ta yi na sulat na alin ki Juan naan ki Gayo.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Pangallo Na Sulat Juan

1. Pagpangamusta (birsikulo 1-4)
2. Ambal Juan parti ta pagtabang naan ta mga utod ta pagtuo (birsikulo 5-12)
3. Katapusan na mga ambal (birsikulo 13-15)

Pagpangamusta

1 Yaken na gasulat ki kaon isya ta mga gapanguna ta mga gatuo. Gapangamusta a ki kaon pinalangga ko na Gayo. Pagugma ko gid kaon yan sunod ta kamatuuran na patudlo ki kiten parti ta kabebet-en ta Dyos.

2 Pinalangga ko na arey, gapangamuyo a na kabay pa na miad imo na kaimtangan daw biskeg imo na lawa paryo na imo na pagtuo biskeg man.

3 Nalipay a gid tak may giling di na ate na mga utod ta pagtuo daw gasugid ki yaken parti ta terek no na pagpati ta kamatuuran na patudlo ki kiten parti ta kabebet-en ta Dyos. Gasugid man danen na gapadayon ka na gasunod ta batasan na igo ta mga ittaw na gapati ta kamatuuran an.

4 Ula duma na makapalipay gid ki yaken daw dili, mga namatian ko an na mga pabilang ko na ake na mga bata gapadayon ta iran na pagsunod ta batasan na igo ta mga ittaw na gapati ta kamatuuran an.

Ambal Juan Parti Ta Pagtabang Naan Ta Mga Utod Ta Pagtuo

5 Pinalangga ko na arey, miad gid pabuat no an na bisan dili no kala ate na mga utod ta pagtuo na gaagi dyan, pirmi ka man gyapon gatabang ki danen.

6 Danen an na patabangan no gasugid naan ta mga gatipon-tipon na gatuo parti ta imo na paggugma ki danen. Gani, daw mapit danen dyan isab ki kaon, magpadayon ka ta pagtabang ki danen ta iran na kinanglanen para ta iran na pagpanaw tak iling tan liag ta Dyos na kiten i magtabang ta mga ittaw na gasirbi ki kanen.

7 Giling danen an naan ta lain-lain na mga lugar na magwali danen parti ki Jesu-Cristo daw ula danen gabaton ta iran na mga kinanglanen alin ta mga ittaw na ula gatuo ki kanen.

8 Gani, kiten na mga gatuo, dapat tabangan ta danen an ta iran na mga kinanglanen aged kiten i isya ta ubra na duma ki danen ta iran na pagtudlo ta kamatuuran na natudlo ki kiten parti ta kabebet-en ta Dyos.

9 Gasulat a kan-o ta mga gatipon-tipon na gatuo dyan. Piro, Diotrefes, dili kanen an magbaton na kami i may uturidad na maglaygay ki kanen tak gusto din na kanen gid mag-dumala daw magtudlo ta mga gatuo dyan.

10 Daw miling a dyan, sambiten ko naan ta inyo na pagtipon parti ta malain na mga buat Diotrefes. Sikad kanen mag-isturya ta mga malain daw dili man matuod parti ki yaken. Dili nang nyan, ula din pabaton ate na mga utod ta pagtuo na giling dyan para magtudlo man ki kyo. Papegengan din man mga gatuo an na gusto na magbaton ki danen. Papalin din naan ta pagtipon ta mga gatuo bisan kino na gusto na magbaton ki danen.

11 Pinalangga ko na arey, sunuron no mga buat na miad, dili mga buat na malain paryo ta pabuat Diotrefes.

Bisan kino na gabuat ta mga miad,
kanen an bata ta Dyos. Piro, bisan
kino na gabuat ta malain, ula kanen
an kakala ta Dyos.
12 Demetrio yan, padayaw kanen
ta tanan na mga gatuo na kanen yan
miad na ittaw. Daw kamatuuran
an nalam nang mag-ambal, sigurado
na kamatuuran an mambal man na
Demetrio yan miad na ittaw. Kami
man gadayaw ki kanen daw nlaman
no gid na matuod ame na ambal.

Katapusan Na Mga Ambal

13 Tama a pa iambal ki kaon, piro
isip ko na dili paagi nang ta sulat.
14 Liag ko gid na miling a dyan en
ki kaon para magkitaay ki daw mag-
isturyaay.
15 Kabay pa na mabaton no
katawwayan na alin ta Dyos. Ate na
mga arey di gapangamusta ki kaon.
Ipakamusta a no naan ta kada isya
na arey ta dyan.

Sulat Judas

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Sulat Judas

Yi na libro pasulat Judas para ta mga gatuo. Judas na gasulat ta yi na libro dili Judas Iscariote na gatraydor ya ki Jesus. Judas na gasulat ta yi na libro isya na manugsirbi na iya Jesu-Cristo daw kanen utod man Santiago. Tuyo Judas ta pagsulat din ta mga gatuo aged paandaman danen an parti ta mga ittaw na naan ki danen na gapakuno-kuno nang na mga gatuo man ki Jesu-Cristo. Ambal Judas na mga gatuo an dapat dili magpati ta tudlo ta mga gapakuno-kuno nang ya daw dili man magsunod ta iran na batasan na malain.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Sulat Judas

1. Pagpangamusta Judas (birsikulo 1-2)
2. Tuyo Judas ta pagsulat (birsikulo 3-4)
3. Paandam parti ta pagtalikod naan ta Dyos (birsikulo 5-16)
4. Laygay parti ta pagpalig-en ta pagtuo (birsikulo 17-23)
5. Pagdayaw naan ta Dyos (birsikulo 24-25)

Pagpangamusta Judas

1 Yaken i Judas na manugsirbi na
iya Jesu-Cristo daw utod a Santiago.
Gapangamusta a ki kyo na mga ka-
baton ta upurtunidad na paatag ta
Dyos Amay na buaten kaw din na
iya na mga ittaw na yon man mga
palangga din daw paambligan para
naan ta pagbalik Jesu-Cristo lig-en
man gyapon inyo na pagtuo.
2 Kabay pa na kaluoy ta Dyos daw
katawwayan na alin ki kanen daw
iya man na paggugma pirmi naan ki
kyo daw magdugang pa gid.

Tuyo Judas Ta Pagsulat

3 Mga palangga ko na utod, liag
ko gid inta na yaken i magsulat ki
kyo parti ta mga kaayaran na ate
na nabaton alin ta Dyos ta iya na
pagluwas ki kiten na mga gatuo. Piro,
nabetang ta isip ko na kinanglan na
magsulat a ki kyo para laygayan na
magkuntra kaw ta bisan kino na iran
na pagpati daw pabuat dili igo ta ate
na mga papatian bilang mga ittaw na
iya ta Dyos. Mga papatian ta ya mga
natudlo ki kiten daw dapat man na
dili isaben.
4 Iling tan laygay ko tenged naan
en ki kyo mga ittaw na gapakuno-
kuno nang na danen an mga gatuo
man ki Jesu-Cristo. Ula gid ta iran
na isip Dyos an daw pabliskad da-
nen tudlo parti ta dayad na kabebet-
en ta Dyos tenged paambal danen
na daw kiten na mga gatuo magbuat
ta mga makagayya, miad nang man
tenged patawaren ki man gyapon ta
Dyos. Dili en danen kalaen na Jesu-
Cristo, kanen nang ate na tumanen
daw Ginuo. Anay pa sa nasulat daan
na mga ittaw na gabuat ta malain
na iling tan sintinsyaan danen an ta
Dyos.

Paandam Parti Ta Pagtalikod Naan Ta Dyos

5 Bisan pa na nlaman nyo en yi
na mga ipademdem ko ki kyo parti
ta mga ula gatuman ta Dyos, liag
ko man gyapon ipademdem ki kyo.
Anay pa sa palibri ta Ginuo iya na
mga ittaw alin ta pag-ulipen naan ta
Egipto, piro ta uryan danen an na ula
gapati ki kanen pasilutan din.
6 Demdemen nyo man mga angil
an na galin ta katengdanan danen
na paatag din na yon man padilian
danen langit an na istaran na igo ta
iya na liag para ki danen. Tenged
dili en danen miag na magsunod ta
iya na liag, pagapos danen an ta mga
kadina asta ta ula katapusan daw pa-
pakulong din naan ta sikad delem na
lugar asta ta iya na pag-ukom naan
ta katapusan na adlaw na maageman
danen iran na silot.
7 Anay pa sa pasilutan din man
mga gaistar naan ta mga banwa na
Sodoma daw Gomora asta mga ittaw

na naan ta mga dani na banwa.* Paryo danen ya ta mga ittaw na naan ki kyo anduni tenged gabuat danen ya ta malaw-ay daw mga mama an gadulog ta mga paryo danen na mama. Silot na ula katapusan na apoy na naageman danen paandam para ki kiten parti daw ino matabo ta mga gabuat ta malain.

8 Mga ittaw an na naan ki kyo anduni na ula gid ta iran na isip Dyos an, danen an gabuat man ta mga malain gid paryo ta mga ittaw ya na naan ta Sodoma daw Gomora. Gambal danen an na paagi kon ta mga dagammo danen may papaintindi ki danen daw yon man basian na gabuat danen ta malaw-ay, ula gapasakep naan ta bisan kino na may uturidad daw papakalain man danen mga angil an.

9 Sala gid iran na pabuat na pagpakalain naan ta mga angil. Miguel an bisan kanen may datas gid na katengdanan naan ta mga angil, ula din gani paisip na kanen an may uturidad na pakalainen Satanas an ta iran na pagdiskusyunay na padiskasan danen parti ta lawa Moises. Gambal nang Miguel an ki Satanas, “Kabay na sawayen ka ta Ginuo!”

10 Dili nang mga angil papakalain an ta mga ittaw na naan ki kyo anduni na ula ta iran na isip Dyos an. Papakalain man danen mga ula danen naintindian. Piro, mga naintindian ya danen na sunod ta batasan na natural ki danen, yon man tenaan na maageman danen segeng na silot. Danen an paryo mga ayep na ula gaisip ta iran na mga pabuat tenged nadala nang ta batasan na natural ki danen.

11 Bakod gid sabaten danen naan ta Dyos tenged pasunod danen malain na batasan Cain.† Danen an paryo man ki Balaam tenged gabuat danen ta bisan ino na malain para makakwarta nang.‡ Paryo man danen an ki Core na gakuntra ta kabebeten ta Dyos daw paryo man ki kanen maageman danen segeng gid na silot.§

12 Na kyo yan na mga gatuo gatipon para ta inyo na pagdumaay ta pagkaan, danen an paryo ta kabatuan naan ta dagat na tenaan na mga sakayan madisgrasya tenged danen an tenaan na nasamad inyo na pagdumaay. Ula danen gayya na sigi nang iran na pagusto ta kaan daw inem. Paintindi nang danen iran na kaugalingen. Danen an paryo ta mga dakmel na item na mag-uran inta, piro galabay nang na padala ta angin padyo. Danen an paryo man ta mga kaoy na bisan timpo en ta pagbunga, ula gamunga. Dili nang na ula gabunga, ta matuod patay en daw yon man tenaan na pagabot nang en.

13 Danen an paryo man ta darko na baled ta dagat na napessa naan ta dagsayan daw gadala ta tama na sagbet tenged iran na mga pabuat gadala pirmi ta makagayya. Danen an paryo ta mga bituon na ula en gasunod ta iran na linya. Patagana ta Dyos lugar na sikad delem asta ta ula katapusan para naan dya danen an silutan.

14 Enoc ya na naan ta pangpitto na sunod-sunuray na mga mag-amay alin ki Adan, may pasugid kanen ya parti ta mga matabo pa na igo man para ki danen na mga ittaw na ula ta iran na isip Dyos an. Ambal din, “Tandaan nyo! Ginuo an mabot duma ta linibo din na mga angil

15 aged ukuman tanan na mga ittaw ta kalibutan daw mga ittaw na ula ta iran na isip kanen an silutan din tenged ta iran na mga buat na malain tak ula danen gasunod ta iya

* **1:7** *Naan ta Genesis 19:1-29 pwidi nyo mabasa isturya parti ta buat ta mga gaistar naan ta Sodoma daw Gomora daw pagsamad ta iran na mga syudad.* † **1:11** *Naan ta Genesis 4:1-16 pwidi nyo mabasa isturya parti ki Cain.* ‡ **1:11** *Naan ta Mga Numero kapitulo binti-dos asta ta kapitulo binti-kwattro pwidi nyo mabasa isturya parti ki Balaam.* § **1:11** *Naan ta Mga Numero 16:1-35 pwidi nyo mabasa parti ki Core.*

na liag. Mga makasasala na ittaw na ula rispito ki kanen silutan din man tenged ta malain gid na mga ambal danen kuntra ki kanen."
16 Mga ittaw an na naan ki kyo anduni na ula ta iran na isip Dyos an, danen an mga sikad maggumod daw magriklamo. Gasunod danen ta iran nang na kaugalingen na liag na magbuat ta malain. Sikad danen an magpabugal daw sikad man danen an magdayaw-dayaw ta duma aged makamang danen iran na liag.

Laygay Parti Ta Pagpalig-en Ta Pagtuo

17 Mga palangga ko na utod, demdemen nyo gid mga pasugid ya ta mga apustulis ta ate na Ginuo Jesu-Cristo.
18 Ambal danen ki kyo kan-o i, "Daw mabot katapusan na mga inadlaw, may mga ittaw na sikad magpagayya ki kyo daw magsunod ta iran nang na kaugalingen na mga liag na magbuat kuntra ta liag ta Dyos."
19 Natuman paambal ya ta mga apustulis tenged naan ki kyo anduni may mga ittaw na danen tenaan na kyo yan ula gaisyaay. Pasunod danen iran nang na mga liag tenged ula ki danen Dyos Ispiritu Santo.
20 Piro kyo yan, mga palangga ko na utod, dapat padayon nyo na ligenen inyo na pagpati ta kamatuuran na alin gid ta Dyos daw mangamuyo kaw paagi ta paggiya ta Dyos Ispiritu Santo.
21 Padayon kaw man na mangabui na magsunod ta batasan na igo ta mga ittaw na pagugma ta Dyos mintras gapaabot kaw ta timpo na mabui kaw ta ula katapusan tenged ta kaluoy ta ate na Ginuo Jesu-Cristo.
22 Kaluuyan nyo daw tabangan mga ittaw na gadua-dua parti ta pagtuo.
23 Tudluan nyo mga ittaw na ula pa gatuo aged magtuo man na yon man maluwas danen an alin ta silot na ula katapusan na paryo paagnit nyo danen an alin ta apoy. Piro, mag-amblig kaw na dili kaw madala na maglabet ta mga buat danen na malain.

Pagdayaw Naan Ta Dyos

24 Dayawen ta ate na Dyos na sarang mag-amblig ki kiten aged dili ki magbuat kuntra ta iya na liag. Kanen Dyos na sarang na magtabang ki kiten aged ula may masaway ki kiten daw may kalipay ki man naan ta adlaw na kiten i magduma ki kanen daw makala ta pa gid kanen an.
25 Dayawen ta Dyos an! Kanen nang matuod na Dyos daw ate man na Manluluwas. Kabay pa na tenged ki Jesu-Cristo na ate na Ginuo dayawen ta tanan Dyos an daw kalaen gid na katengdanan din datas gid ta tanan daw kanen an makagagaem daw may uturidad na labaw ta tanan alin pa ta una, anduni asta ta ula katapusan! Amen.

Mga Papakita Jesus Ki Juan

Pauna Na Mga Ambal Parti Ta Yi Na Libro Na Mga Papakita Jesus Ki Juan

Yi na libro sinulat Juan parti ta mga papakita ki kanen para isugid din naan ta mga gatuo. Ta timpo na pasulat din yi na libro, tama na mga gatuo papangabot ta mga gakuntra ki danen tenged ta iran na pagtuo ki Jesu-Cristo, labi en gid papangabot danen an ta mga manugdumala ta gubirno ta Roma na gakuntra ki danen. Tenged ta mga naagian ta tama na mga gatuo na danen an pasakit, papriso daw papatay, paryo danen ula paglaem. Na nabasa danen yi na libro, naintindian danen na ta uryan na mga adlaw tanan na mga gabuat kuntra ta liag ta Dyos pirdien Jesus. Paagi ta yi na sinulat Juan iran an na nakem papabiskeg ta Dyos daw papalig-en iran na pagtuo para masarangan danen na tubangen bisan ino na mga kabellay na maagian danen daw para man na dili danen talikuran iran na pagtuo.

Tama mga nakita Juan naan ta iya na panan-awan na paryo ta mga nasulat naan ta Una Na Kasugtanan. Tenged Una Na Kasugtanan pagamit an na Biblia ta una na mga gatuo, naintindian gid danen daw ino beet ambalen ta mga papakita ki Juan. Piro, duma na mga ittaw, labi en gid mga Romanen, dili danen an kaintindi. Yon na paryo sikrito nang mga nasulat an Juan na para nang ta mga gatuo.

Naan ta yi na libro may mga makatingala na paanggid na isturya para isaysay gaem an ta Dyos daw iya na pag-ukom ta tanan na mga ittaw.

Naan ta katapusan ta yi na libro nasulat mga papakita ki Juan parti ta dayad na mga matabo naan ta katapusan na timpo: may bag-o na kalangitan daw bag-o na kalibutan daw syudad an na iya ta Dyos na paumaw na bag-o na Jerusalem magpababa naan ta kalibutan.

Mga Tupiko Naan Ta Libro Na Mga Papakita Jesus Ki Juan

1. Ambal Juan parti ta mga papakita ki kanen daw iya na pagpangamusta (1:1-20)
2. Mga laygay para ta pitto na grupo ta mga gatuo na naan ta lain-lain na mga syudad (2:1 - 3:22)
3. Pagsimba naan ta Dyos naan ta langit (4:1-11)
4. Karniro daw sulat na may pitto na pangsarado na silyo (5:1 - 8:5)
5. Pag-eyep ta una asta pang-annem na trumpita (8:6 - 9:21)
6. Angil na gaibit ta sise na sulat (10:1-11)
7. Darwa na magpamatuod (11:1-14)
8. Pag-eyep ta pangpitto na trumpita (11:15-19)
9. Bai, dragon daw darwa na makaadlek na ayep (12:1 - 13:18)
10. Pag-amblig ta Dyos ta iya na mga ittaw daw iya na pagsilot ta mga ittaw na gasirbi naan ta makaadlek na ayep (14:1-20)
11. Pitto na katapusan na salot (15:1-8)
12. Pitto na mangkok na panno ta silot ta Dyos (16:1-21)
13. Pagpirdi ta Dyos ta tanan na mga gakuntra ki kanen (17:1 - 20:10)
14. Katapusan na pag-ukom (20:11-15)
15. Bag-o na kalangitan, kalibutan daw Jerusalem (21:1 - 22:5)
16. Katapusan na ambal ta angil ki Juan (22:6-17)
17. Katapusan ta yi na sulat (22:18-21)

Ambal Juan Parti Ta Mga Papakita Ki Kanen

1 Mga nasugid naan ta yi na sulat mga papakita Jesu-Cristo parti daw

ino naan ta plano ta Dyos na mga
matabo gid en. Mga papakita an
Jesus pasalig ta Dyos ki kanen para
ipaintindi din naan ta mga ittaw na
gasirbi ki kanen. Yon na yaken Juan
na iya na manugsirbi, papakitaan a
din ta mga matabo an paagi ta iya na
angil na papadala din ki yaken.
2 Tanan na mga nakita ko pasugid
ko naan ta yi na sulat daw gapa-
matuod a man na tanan na naan ta
sulat ko ambal ta Dyos na yon man
pagpamatuod na alin ki Jesu-Cristo.
3 May angken na kalipay alin ta
Dyos bisan kino na magbasa ta yi
na sulat na sugid parti ta mga pa-
pakita na alin ta Dyos. Yon man may
angken na kalipay alin ta Dyos mga
ittaw na mamati daw magtuman tak
mabot gid en timpo na matabo mga
papakita an na pasugid ko naan ta yi
na sulat.

Pagpangamusta Juan

4 Yaken Juan gapangamusta ki kyo
na mga gatipon-tipon na gatuo na
naan ta pitto na banwa na naan ta
prubinsya Asia.

Kabay pa na mabaton nyo mga
kaayaran daw katawwayan na alin
ki kanen na anen en alin pa ta
una, anduni daw ta ula katapu-
san. Yon man mga kaayaran daw
katawwayan na alin ta pitto na
ispiritu na naan ta tubangan ta iya
na truno
5 daw alin man ki Jesu-Cristo na
masaligan na gapamatuod parti ta
Dyos. Cristo an una na nabannaw na
dili en mapatay isab daw kanen an
manugdumala man ta tanan na mga
ari ta kalibutan i.

Dayawen ta Jesu-Cristo an tenged
ta iya na paggugma ki kiten daw
tenged ta iya na pagluwas ki kiten
alin ta silot ta ate na mga sala paagi
ta kamatayen din na natulo iya na
lengngessa
6 daw tenged man pabaton ki din
na mga sakep ta iya na pagdumala
daw pakabig man na mga pari na
gasirbi ta Dyos na iya na Amay.
Dayawen ta Jesu-Cristo an na angay
gid tagan ta pagdayaw! Kanen an
makagagaem daw gadumala asta ta
ula katapusan! Amen.

7 Magbantay kaw tak kanen
an mabot na naan ta mga
panganod daw makita kanen
ta tanan na mga ittaw
labi en gid mga ittaw na tenaan
na kanen an pabuno ta
bangkaw.
Tanan na mga ittaw ta lain-lain na
mga linai naan ta kalibutan i
mag-aya gid
tenged ta kaadlek ta iya na silot
ki danen.
Sigurado gid na matabo paryo ta su-
lat ko i. Amen.

8 Ginuo Dyos na Makagagaem na
anen en alin pa ta una, anduni daw ta
ula katapusan, ambal din, “Yaken Al-
pha daw Omega,* kaumpisaan daw
katapusan.”

Una Na Papakita Ki Juan

9 Yaken Juan utod nyo ki Jesu-
Cristo. Isya ki nang ta inagian tak
paryo ki kyo naagian ko man tama
na mga kabellay tenged ta mga ittaw
na gakuntra ta mga gatuo. Yaken
paryo nyo na sakep ta pagdumala
ta Dyos daw paryo ki kyo patubang
ko man maskin ino na mga kabellay
na naagian ko bilang isya na gatuo.
Naan a kan-o ta pulo Patmos† bilang
priso tenged ta ake na pagwali parti
ta ambal ta Dyos na yon man pagpa-
matuod na alin ki Jesu-Cristo.
10 Naan ta Adlaw Ta Ginuo‡ na
gasimba a ki kanen, pagaeman a ta
Dyos Ispiritu Santo daw namatian

* **1:8** Una na litra ta alpabito ta linggwai na Griego paumaw na *alpha* daw katapusan na litra paumaw na *omega.* † **1:9** *Patmos* sise na pulo na isya ta mga lugar na naan dya papadala ta mga manugdumala ta gubirno ta Roma iran an na mga priso. ‡ **1:10** Adlaw an na paumaw ta mga gatuo na *Adlaw Ta Ginuo* yon man paumaw ta mga Judio *una na adlaw ta duminggo.* Tenged nabannaw Ginuo naan ta una na adlaw ta duminggo, yon man adlaw na papili ta mga gatuo para magsimba ta Ginuo. Anduni *Adlaw Ta Ginuo* yon man adlaw na paumaw ta na *Duminggo.*

ko na may gambal na naan dapit ta tudtod ko daw iya na kagi bakod paryo ta tunog ta trumpita.
11 Ambal din, “Daw ino makita no an, isulat no daw imo na sulat ipadala no naan ta mga gatipon-tipon na gatuo na naan ta yi na pitto na banwa: Efeso, Smirna, Pergamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia daw Laodicea.”
12 Pagmati ko ta ambal ya, galiso a dayon aged lagen ko daw kino gambal ki yaken. May nakita a na pitto na tungtungan ta ilaw. Mga tungtungan buat alin ta blawan daw kada isya may lampraan.
13 Naan ta tengnga ta mga tungtungan ta ilaw may gatindeg na daw lagen paryo gid ittaw.§ Langkaw bayo din an asta ta kitin daw naan ta iya na dag-anan may pablebed na tila na may mga ilo na buat ta blawan.
14 Buok din an sikad puti paryo ta puti na belbel ta karniro daw paryo man ta sikad puti na niyibi.* Mata din an paryo ta galegleg na apoy.
15 Batiis din an gabadlak paryo ta papasinang ta miad na brunsi na puro gid tenged kaagi ta pagtunaw ta apoy. Kagi din an bakod paryo ta tunog ta gakanaas na waig.
16 Naan ta tuo din na lima may paibitan na pitto na bituon. Naan ta iya na baba may gagwa na ispada na talem na may timbang sellab. Waleng din an sikad silaw na paryo ta pawa ta adlaw naan ta ugto-adlaw.
17 Pagkita ko ki kanen, gadapa a dayon naan ta batiisan din na ula a gagiyo paryo ta patay. Piro, patandeg a din ta tuo din na lima daw ambal din, “Dili ka madlek. Yaken i Pinakauna daw Pinakauryan.
18 Yaken paumaw ya na Kanen Na Bui. Napatay a, piro tandaan no. Anduni yaken i bui daw mabui a ta ula katapusan. Yaken may uturidad parti ta Hades na lugar ta mga patay daw may uturidad a man na buien ko mga patay.
19 Isulat no imo na mga nakita parti ta mga natabo anduni daw mga matabo ta mabot pa na mga adlaw.
20 Yi beet ambalen ta pitto na bituon na nakita no naan ta tuo ko na lima daw pitto na tungtungan ta ilaw na kada isya may lampraan: Pitto i na bituon beet ambalen mga angil na gabantay ta mga gatipon-tipon na gatuo naan ta pitto an na banwa. Pitto an na tungtungan ta ilaw beet ambalen mga gatipon-tipon na gatuo naan ta pitto ya na banwa.”

2

Laygay Para Ta Mga Gatuo Na Naan Ta Efeso

1 Kanen ya na gaambal ki yaken, ambal din pa, “Yi isulat no naan ta angil na gabantay ta mga gatipon-tipon na gatuo na naan ta Efeso:
“Yi na laygay alin ki yaken na gibit ta pitto na bituon naan ta tuo ko na lima daw gapanaw naan ta pitto an na blawan na tungtungan ta ilaw na kada isya may lampraan:
2 Kyo na naan ta Efeso, nlaman ko daw ino inyo na mga buat. Nlaman ko na gapangabellay kaw ta inyo na pagsirbi ki yaken daw padayon man na patubang nyo bisan ino na mga kabellay na maagian nyo. Ula nyo pabay-i mga malain na pabuat ta inyo na mga duma daw pausisa nyo mga ittaw na gambal na danen an mga apustulis, piro ta matuod dili. Pag-usisa nyo, nlaman nyo na danen an bula.
3 Nlaman ko man na gapadayon kaw ta inyo na pagsirbi ki yaken maskin naagian nyo mga kabellay tenged ta mga ittaw na gakuntra ki kyo tak sakep kaw ki yaken. Ula kaw gid nataka ta inyo na pagsirbi ki yaken.
4 “Piro, may anen a na ula ko nagustui ki kyo. Bakod inyo na gugma kan-o ki yaken na bag-o kaw nang pa gatuo, piro anduni ula a nyo pagugmaa paryo ta kan-o.

§ **1:13** Daniel 7:13 * **1:14** Ambal na *niyibi* daw naan ta Inglis ‘snow’.

5 Dapat anduni demdemen nyo
pirmi inyo na paggugma kan-o ki
yaken daw isipen nyo man daw ino
kakulangan ta inyo na paggugma ki
yaken anduni kaysa kan-o. Mag-
nelsel kaw ta inyo na mga sala daw
magbag-o ta inyo na isip. Buaten nyo
paryo ta dati nyo na mga buat na bag-
o kaw nang pa gatuo. Daw dili kaw
magnelsel daw magbag-o, miling a
dyan ki kyo daw kamangen ko inyo
na tungtungan ta ilaw alin ta iya na
pwisto daw lampraan man na naan
ta tungtungan an.
6 Piro, may anen a man na nagus-
tuan ki kyo. Nalainan kaw man ta
mga malain na pabuat ta mga ittaw
na gasunod ta mga patudlo Nicolaos
paryo na yaken nalainan ta iran na
mga pabuat.
7 "Daw kino liag magbaton ta ake i
na ambal, isipen din gid ta usto mga
papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo
naan ta mga gatipon-tipon na gatuo.
Bisan kino na dili madala na mag-
talikod ta iya na pagtuo, tagan ko
ta pribiliyo na magkaan ta bunga ta
kaoy na gaatag ta kabui na naan ta
Paraiso ta Dyos."*

Laygay Para Ta Mga Gatuo Na Naan Ta Smirna

8 Kanen ya na gaambal ki yaken,
ambal din pa, "Yi isulat no naan ta
angil na gabantay ta mga gatipon-
tipon na gatuo na naan ta Smirna:
"Yi na laygay alin ki yaken na
Pinakauna daw Pinakauryan, nap-
atay ya daw nabui isab.
9 Nlaman ko na naagian nyo tama
na mga kabellay tenged ta pabuat
ta mga gakuntra ki kyo bilang mga
gatuo. Nlaman ko man na kyo yan
mga pubri, piro paryo kaw mang-
garanen naan ta Dyos tenged kyo yan
mga gatuo. Nlaman ko man na pa-
pakalain kaw ta mga ittaw na gam-
bal na danen an mga ittaw ta Dyos
tak danen Judio, piro ta matuod dili
danen an mga ittaw ta Dyos. Iran
na mga buat pamatuod na danen an
mga sinakepan Satanas.
10 Dili kaw madlek parti ta mga
malain na buaten kuntra ki kyo. Tan-
daan nyo! Buaten Satanas na may
anen ki kyo na prisuon daw tenged ta
pagpabellay ki kyo mapamatuuran
daw lig-en inyo na pagtuo. Sampulo
adlaw na maagian nyo mga pagpa-
bellay piro dapat padayon kaw gid
na magtuo maskin beet ambalen na
sintinsyaan kaw ta kamatayen. Daw
dili nyo talikuran inyo na pagtuo,
may mabaton kaw na paryo kuruna
na primyo† na yon man mabaton nyo
dayad na bales alin ta Dyos na mabui
kaw na duma ki kanen ta ula katapu-
san.
11 "Daw kino liag magbaton ta ake i
na ambal, isipen din gid ta usto mga
papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo
naan ta mga gatipon-tipon na gatuo.
Bisan kino na dili madala na magta-
likod ta iya na pagtuo, dili din maage-
man silot na ula katapusan naan ta
impirno na paumaw pangarwa na
kamatayen."‡

Laygay Para Ta Mga Gatuo Na Naan Ta Pergamo

12 Kanen ya na gaambal ki yaken,
ambal din pa, "Yi isulat no naan ta
angil na gabantay ta mga gatipon-
tipon na gatuo na naan ta Pergamo:
"Yi na laygay alin ki yaken na may
ispada na talem na may timbang
sellab.
13 Nlaman ko na naan kaw gais-
tar ta banwa na mga ittaw an pad-
umalaan Satanas, piro padayon kaw
ta inyo na pagtuo ki yaken. Ula nyo
gid patalikuran inyo an na pagtuo
ki yaken maskin pa na naan kan-
o ta inyo na banwa na istaran Sa-
tanas, Antipas ya pasintinsyaan ta

* **2:7** Naan ta Genesis 2:9 daw 3:22-24 pwidi nyo mabasa parti ta kaoy na gaatag ta kabui. † **2:10** Mga ittaw ta timpo Juan, may kaugalian danen an na mga manug-ampang na gadaag pabetangan ta kuruna naan ta iran na ulo bilang iran na primyo. Kuruna an buat alin ta daon daw bulak. ‡ **2:11** Naan ta Mga Papakita 20:14 daw 21:8 pwidi nyo mabasa parti ta *pangarwa na kamatayen.*

kamatayen tenged masaligan kanen ta pagpamatuod parti ki yaken.

14 “Piro, may anen a na mga ula ko nagustui ki kyo. Duma ki kyo gasunod ta mga patudlo Balaam. Anay pa sa Balaam ya gatudlo ki Balak ta pagtintar ta mga Israelinen aged magkaan ta karni na naalad naan ta mga dyos-dyusan daw mag-buat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos.

15 May anen ki kyo na danen an paryo ta mga Israelinen tak gapati danen an ta tudlo ta mga ittaw na gasunod ta mga patudlo Nicolaos na dili igo ta ate na pagpati.

16 Gani, dapat magnelsel danen an ta iran na sala daw bag-uon man danen iran na isip. Daw dili danen an magnelsel daw bag-uon iran na isip, miling a dayon dyan daw yaken magkuntra ki danen paagi ta ispada na gagwa ta ake na baba.

17 “Daw kino liag magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto mga papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo naan ta mga gatipon-tipon na gatuo. Bisan kino na dili madala na magta-likod ta iya na pagtuo, tagan ko kanen an ta pagkaan na alin ta langit na patagana ko.§ Tagan ko man kanen an ta puti na bato na may sulat na bag-o na ngaran. Ittaw na magbaton ta bato kanen nang nalam daw ino ngaran na nasulat naan ta bato.”

Laygay Para Ta Mga Gatuo Na Naan Ta Tiatira

18 Kanen ya na gaambal ki yaken, ambal din pa, “Yi isulat no naan ta angil na gabantay ta mga gatipon-tipon na gatuo na naan ta Tiatira:

“Yi na laygay alin ki yaken na Bata Ta Dyos, yaken na ake na mga mata paryo ta galegleg na apoy daw yaken na ake na mga batiis gabadlak paryo ta brunsi na papasinang ta miad.

19 Nlaman ko daw ino inyo na mga buat. Nlaman ko man na gagugmaay kaw gid, gapadayon kaw na gatuo, gatabang kaw gid ta mga ittaw na iya ta Dyos daw patubang nyo gid maskin ino na mga kabellay na maa-gian nyo. Nlaman ko man na an-duni mas tama mga buat nyo na miad kaysa kan-o na bag-o kaw nang pa gatuo.

20 “Piro, may anen a na ula ko na-gustui ki kyo. Bai na yan na Jezebel* na gambal na kanen an isya na manugsugid ta kabebet-en ta Dyos, ula nyo pasaway ta iya na mga buat na malain. Ta matuod, kanen an dili matuod na manugsugid. Mga gasirbi ki yaken nadala din na magbuat ta dili igo ta ake na liag paagi ta iya na patudlo. Ambal din na dili sala magbuat ta malaw-ay ta panan-aw ta Dyos daw dili man sala magkaan ta mga karni na naalad naan ta mga dyos-dyusan.

21 Pambalan ko en Jezebel an na dapat magnelsel daw dilian din iya na mga buat na malaw-ay ta panan-aw ta Dyos, piro dili kanen an miag.

22 Tandaan nyo! Silutan ko kanen an na tagan ko kanen an ta segeng gid na masakit. Mga mama na gadulog ki kanen na dili iya na sawa, daw dili danen an magnelsel daw dilian iran na buat na malaw-ay duma ki kanen, silutan ko danen an na maagian da-nen mga segeng gid na kabellay.

23 Patayen ko man mga ittaw na gasunod ta malain din na buat. Tenged ta ake na silot ki danen tanan, mlaman ta mga gatuo na nlaman ko gid daw ino naan ta isip daw tagipusuon ta mga ittaw. Kada isya ki kyo tagan ko ta bales na igo ta inyo na mga buat na miad o malain.

24 “Piro, kyo yan na naan ta Tiatira na ula gasunod ta mga patudlo Jezebel na paumaw ta duma na alam

§ **2:17** Pagkaan na pasambit naan ta birsikulo disi-syiti paumaw na *manna* naan ta linggwai na Hebreo. Naan ta Exodo 16:4-15 pwidi nyo mabasa parti ta *manna* na pagkaan na paatag ta Dyos ki danen Moises ta iran na pagpanaw anay pa sa naan ta lugar na ula kabalayan na galin danen naan ta Egipto. * **2:20** Bai ya na pasambit naan ta birsikulo binti paumaw na “Jezebel” tenged mga buat din malain gid paryo ta mga pabuat Jezebel na pasambit naan ta 1 Mga Ari 21:1-25.

na alin ki Satanas, ula a duma na sugo
ki kyo daw dili,
25 padayon nyo na palig-enen inyo
na pagtuo asta ta ake na pagbalik.
26 Bisan kino na dili madala na
magtalikod ta iya na pagtuo daw ka-
nen an magsunod man ta ake na liag
asta ta katapusan na adlaw, tagan ko
kanen an ta uturidad na magdumala
ta mga ittaw ta tanan na mga nasyon
ta kalibutan
27 paryo ta pag-atag ta ake na Amay
ki yaken ta ake na uturidad ta pagdu-
mala.
'Ta iya na pagdumala paryo kanen an
gaibit ta baston na salsalen
tenged ula bisan kino sarang
magkuntra ta iya na pagdu-
mala.
Mga ittaw na magkuntra ki kanen
pirdien din gid
na danen an paryo ta kuron na
pessaen din nang.'†
28 Iatag ko man ki kanen bugasen an
na simbulo na kanen an daag.‡
29 "Daw kino liag magbaton ta ake i
na ambal, isipen din gid ta usto mga
papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo
naan ta mga gatipon-tipon na gatuo."

3

Laygay Para Ta Mga Gatuo Na Naan Ta Sardis

1 Kanen ya na gaambal ki yaken,
ambal din pa, "Yi isulat no naan ta
angil na gabantay ta mga gatipon-
tipon na gatuo na naan ta Sardis.
"Yi na laygay alin ki yaken na gadu-
mala ta pitto na ispiritu na gasirbi ta
Dyos daw yaken na gibit ya ta pitto na
bituon. Nlaman ko daw ino inyo na
mga buat. Pakala kaw ta mga ittaw
na kyo yan terek gid inyo na pagtuo
ki yaken, piro tenged ta mga buat
nyo napakita na ula kaw gasunod ki
yaken.
2 Bag-uon nyo inyo na batasan daw
palig-enen nyo inyo na pagtuo tenged
paryo marwad en inyo na pagtuo.
Pausisa ko mga nabuat nyo an daw
nakita ko na dili igo ta liag ta Dyos na
pasirbian ko.
3 Gani, demdemen nyo mga
natudlo na namatian nyo daw
nabaton kan-o. Tumanen nyo mga
natudlo ki kyo daw magnelsel kaw
daw dilian nyo inyo an na mga
sala. Daw dili nyo bag-uon inyo na
batasan, gulpi a nang mabot ki kyo
paryo ta pag-abot ta matakaw. Dili
nyo gid mlaman adlaw an daw uras
ta ake na pag-abot.
4 "Piro, may anen ki kyo dyan naan
ta Sardis na ula gabuat ta malain.
Danen an batunon ko na magduma ki
yaken na iran na suot puti tak danen
limpyo ta panan-aw ko.
5 Bisan kino na dili madala na mag-
talikod ta iya na pagtuo, paryo kanen
an ki danen na iya na suot puti man.
Dili ko palaen iya na ngaran naan ta
libro ta Dyos na listaan ta mga ittaw
na kaangken ta kabui na ula katapu-
san. Akuon ko naan ta tubangan ta
ake na Amay daw naan ta tubangan
ta mga angil ta Amay ko na kanen an
sakep ki yaken.
6 "Daw kino liag magbaton ta ake i
na ambal, isipen din gid ta usto mga
papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo
naan ta mga gatipon-tipon na gatuo."

Laygay Para Ta Mga Gatuo Na Naan Ta Filadelfia

7 Kanen ya na gaambal ki yaken,
ambal din pa, "Yi isulat no naan ta
angil na gabantay ta mga gatipon-
tipon na gatuo na naan ta Filadelfia:
"Yi na laygay alin ki yaken na
gasunod gid ta liag ta Dyos, masali-
gan daw gibit ta yawi Ari David. Daw
ino pabukasan ko, dili masaraan
ta bisan kino. Yon man, daw ino
pasaraan ko, dili mabukasan ta bisan
kino.
8 Nlaman ko daw ino inyo na mga
buat. Tandaan nyo! Pabukasan ko
en gangaan na para ki kyo na dili
masaraan ta bisan kino. Nlaman ko
na pila kaw nang na mga gatuo dyan

† **2:27** Mga Salmo 2:9 ‡ **2:28** Ta timpo Juan, kaugalian ta mga Romanen na pagamit danen bituon na *bugasen* bilang simbulo ta pagdaag ta gira.

daw ula man may datas na kateng-danan ki kyo, piro gatuman kaw ta ake na tudlo daw ula kaw man gam-bal na dili kaw sakep ki yaken.

9 “Tandaan nyo! Mga ittaw dyan na gambal na danen an mga ittaw ta Dyos tak danen Judio piro ta matuod danen an mga sinakepan Satanas, pailingen ko danen an naan ki kyo daw paluuron naan ta inyo na bati-isan aged mlaman danen na kyo yan pagugma ko gid.

10 Patuman nyo ake na sugo na magpadayon ta inyo na pagtuo bisan ino mga kabellay na maagian nyo bilang mga gatuo. Tenged patu-man nyo, ambligan ko kyo yan naan ta mabot en na adlaw na maagian ta mga ittaw ta bilog na kalibutan segeng gid na pagtilaw.

11 “Ta ula nang lugay malik aren. Gani, padayon nyo na palig-enen inyo na pagtuo aged dili makamang ta duma na ittaw inyo an na kuruna na primyo* na yon man dayad na bales alin ta Dyos naan ta uryan na adlaw.

12 Bisan kino na dili madala na magtalikod ta iya na pagtuo, dayawen ko kanen an naan ta ake na Dyos daw magduma man kanen an pirmi ta Dyos asta ta ula katapusan na paryo kanen an ta impurtanti na ligi ta timplo na balay ta ake na Dyos na dili maimo na kamangen asta ta ula katapusan. Imarka ko ki kanen ngaran ta ake na Dyos daw ngaran ta syudad ta ake na Dyos. Syudad an paumaw na bag-o na Jerusalem daw alin ta langit ipababa ta Dyos naan ta kalibutan i. Imarka ko man ki kanen bag-o ko na ngaran tak kanen an ake en.

13 “Daw kino liag magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto mga papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo naan ta mga gatipon-tipon na gatuo.”

Laygay Para Ta Mga Gatuo Na Naan Ta Laodicea

14 Kanen ya na gaambal ki yaken, ambal din pa, “Yi isulat no naan ta angil na gabantay ta mga gatipon-tipon na gatuo na naan ta Laodicea:

“Yi na laygay alin ki yaken na paumaw na Amen tak masaligan a na manugsugid para ta Dyos na tanan na pasugid ko matuod daw yaken manugdumala ta kalangitan daw kalibutan i daw tanan na anen don.

15 Nlaman ko daw ino inyo na mga buat. Kyo yan paryo ta waig na dili bugnaw daw dili man paso. Liag ko na kyo yan paryo ta bugnaw na waig o paso na waig!

16 Piro, tenged kyo yan paryo ta waig na labaab nang, sikwayen ta kyo na paryo ta waig na ibuga nang.†

17 Ambal nyo na manggaranen kaw daw tama en inyo na pagkabetang na yon man ula kaw en bisan ino pa na kinanglanen. Piro, ula nyo nlami na ta matuod kyo yan lised gid, kalu-luoy, pubri, bulag daw palaw.

18 Yi laygay ko ki kyo: Malit kaw ki yaken ta blawan na paimo na puro paagi ta apoy aged magmanggara-nen kaw gid ta usto. Malit kaw man ta puti na bayo na suuton nyo aged dili kaw magayya na palaw kaw. Malit kaw man ta bulong na pang-paid ta inyo na mata aged makakita kaw en.

19 “Tanan na mga ittaw na pagugma ko, pasaway ko daw pa-disiplina. Gani, mag-andem kaw na magtuman ki yaken. Magnelsel kaw daw dilian nyo inyo na mga sala.

20 Tandaan nyo! Anduni, gatin-deg a naan ta gwa ta gangaan daw

* **3:11** May pasaysay parti ta *kuruna na primyo* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Papakita 2:10. † **3:16** Ta timpo Juan, may darwa na banwa, Hierapolis daw Colosas, na dani ta Laodicea na nakala tenged ta klasi ta waig na naan dya. Naan ta Hierapolis may tuburan ta waig na paso daw tama na mga ittaw na may masakit na giling dya para mangoy aged mag-ayad. Naan ta Colosas, iran na waig dya bugnaw daw sabor. Piro, naan ta Laodicea, waig an dya a labaab daw dili dayad inemen. Dayad gid daw waig an paso o bugnaw tak bakod gid na tabang para ta mga ittaw. Beet ambalen na mga gatuo na naan ta Laodicea paanggid ta labaab na waig tenged ula danen an pulos bilang mga gatuo.

gatuktok na gatagbalay. Bisan kino na kamati ta ake na pag-umaw daw pabukasan din gangaan an, yaken i melled na magdumaay kay na maan.
21 Bisan kino na dili madala na magtalikod ta iya na pagtuo, tagan ko kanen an ta uturidad na magdumala duma ki yaken paryo na napirdi ko Satanas daw paatagan a man ta ake na Amay ta uturidad na magdumala duma ki kanen.
22 "Daw kino liag magbaton ta ake i na ambal, isipen din gid ta usto mga papaintindi ta Dyos Ispiritu Santo naan ta mga gatipon-tipon na gatuo."

4

Pagsimba Naan Ta Dyos Naan Ta Langit

1 Pagtapos ta pagsugid ki yaken daw ino isulat ko naan ta mga angil na gabantay ta mga gatipon-tipon na mga gatuo, may nakita a na bukas na gangaan naan ta langit daw namatian ko isab gambal ya na iya na kagi bakod paryo ta tunog ta trumpita. Ambal din, "Miling ka di. Ipakita ko ki kaon daw ino gid naan an ta plano ta Dyos na matabo en."
2 Pag-ambal din, pagaeman a dayon ta Dyos Ispiritu Santo daw may nakita a na truno naan ta langit. May gamungko naan ta truno
3 daw gasilak kanen an na may mga kulor paryo ta maalen na mga bato na haspe daw kornalina.* Naan ta palibot ta truno ya may blangaw na gasinang na paryo man ta maalen na bato na esmeralda.†
4 Naan man ta palibot ta truno ya may binti-kwattro na mga truno. Naan ta kada truno may gamungko na pataa na manugdumala. Iran na suot na bayo puti daw kada isya ki danen may blawan na kuruna naan ta iran na ulo.
5 Alin ta truno na naan ta tengnga sigi kidlap na paryo ta kilat, may mga biskeg na tunog daw sigi gadageeb. Naan ta tubangan ta truno may pitto na ilaw na parol. Pitto an na ilaw beet ambalen pitto na ispiritu na gasirbi ta Dyos.
6 Naan man ta tubangan ta truno daw lagen paryo may dagat na buat ta ispiyo na sikad tin-aw paryo ta kristal.

Palibot ta truno may appat na may kabui na kada isya ki danen naan ta kada kilid. Tama gid mata an danen naan tubangan daw tudtod.
7 Una ya na may kabui, sura an paryo ta lion. Pangarwa ya, sura an paryo ta tinday na baka. Pangallo ya, may sura na paryo ta sura na iya ta ittaw daw pang-appat ya, sura an paryo ta agila na galayog.
8 Kada isya ki danen may annem na pakpak daw tama na mata asta ta dalem ta iran na pakpak. Adlaw kilem ula danen gauntat ta pagdayaw ta Dyos. Sigi danen an kanta,

"O Ginuo Dyos Na Makagagaem,
kaon nang gid matuod na Dyos
daw ula ka gid sala.
Kaon yan anen en alin pa ta una,
anduni daw ta ula katapusan."

9 Appat ya na may kabui pirmi gakanta ta iran na pagdayaw, pagtaod daw pagpasalamat naan ki kanen na gamungko naan ta truno daw bui man asta ta ula katapusan. Na gadayaw danen an,
10 binti-kwattro na pataa na manugdumala gadapa naan ta tubangan ta gamungko an naan ta truno na bui asta ta ula katapusan daw kanen an pasimba danen. Pabetang danen iran na mga kuruna naan ta tubangan ta truno daw gambal danen an:
11 "Kaon ame na Ginuo daw Dyos.
Igo gid na kaon yan dayawen, tauron
daw kalaen na makagagaem
tenged kaon gabuat ta tanan.
Sunod ta imo na liag pabuat no
tanan
daw sunod man ta imo na liag tanan
gapadayon man."

* **4:3** *Haspe an* bato na kulor ta daon daw *kornalina an* bato na kulor minog. † **4:3** *Esmeralda an* bato na kulor ta daon.

5

Karniro Daw Linukot Na Sulat

1 Sunod na nakita ko naan ta ake na
panan-awan linukot na sulat naan ta
tuo na lima ta gamungko ya naan ta
truno. Kada liyo ta linukot ya na sulat
may nasulat daw linukot ya na sulat
papilitan ta pitto na pangsarado na
silyo aged mabukasan nang ta ittaw
na may matareng na magbasa.
2 May nakita a man na angil na
may biskeg na gaem. Gainsa kanen
na bakod iya na kagi, "Kino may
matareng na magtangtang ta mga
silyo daw magbukas ta sulat an?"
3 Piro, ula bisan kino naan ta kalan-
gitan, naan ta kalibutan daw naan ta
lugar ta mga patay may matareng na
magbukas daw magbasa ta sulat an.
4 Gagal a gid tak ula gid may nakita
bisan isya na may matareng na mag-
bukas daw magbasa.
5 Na sigi a agal, isya ta mga pataa na
manugdumala gambal ki yaken, "Dili
ka magal. Tandaan no! Kadaag en
kanen an na makagagaem na manug-
dumala na paumaw na Lion alin ta
linai Juda daw Apo Ari David. Yon na
may matareng kanen an na magtang-
tang ta pitto na silyo ta sulat an daw
bukasan."
6 Sunod na nakita ko Karniro na
bata pa na gatindeg tengnged ta
truno ya na nalibutan ta appat na
may kabui daw ta mga pataa na
manugdumala. Karniro an, daw la-
gen kaagi patay. Kanen an may pitto
na sungay daw pitto man na mata.
Pitto an na mata beet ambalen pitto
na ispiritu na gasirbi ta Dyos na pa-
pailing naan ta bilog na kalibutan.
7 Gaprani Karniro an naan ta truno
daw pakamang din sulat ya alin ta
tuo na lima ta gamungko ya naan ta
truno.
8 Pagkamang din ta sulat ya, dayon
appat an na may kabui daw binti-
kwattro na pataa na manugdumala
gadapa naan ta tubangan ta Karniro.
Kada isya ki danen gibit ta arpa daw
mangkok na blawan. Mga mangkok
an panno ta kamangyan na beet am-
balen mga pangamuyo ta mga ittaw
na iya ta Dyos.
9 Gakanta danen ta bag-o na kanta
ta iran na pagdayaw ta Karniro,
"Kaon may matareng na magkamang
ta sulat an
daw magtangtang ta mga silyo
tenged kaon papatay daw paagi
ta imo na kamatayen na
lengngessa no natulo
paryo na kaon yan may napalit
na mga ittaw para buaten da-
nen an na iya ta Dyos na mga
ittaw.
Danen an alin ta tanan na mga lai,
linggwai daw alinan na linai
daw lugar.*
10 Pabuat no danen an na mga sakep
ta pagdumala ta ate na Dyos
daw mga pari man na gasirbi
ki kanen.
Magdumala danen an ta bilog na
kalibutan."
11 Sunod na nakita ko may linibo
na mga angil na dili mabilang daw
namatian ko man iran na mga kagi.
Danen an naan ta palibot ta mga may
kabui daw mga pataa na manugdu-
mala na naan ta palibot ta truno.
12 Padayaw danen Karniro an na
bakod iran na kagi,
"Igo gid na tagan ta pagdayaw
Karniro an na papatay.
Dapat gid na kanen an kalaen ta
tanan na kanen an may sarang
na buaten din bisan ino,
kanen an tag-iya ta tanan, datas gid
iya na alam
daw sikad bakod iya na gaem.
Dapat gid na kanen an tagan ta
pagdayaw, pagtaod daw pag-
pasalamat."
13 Pagtapos ta pagdayaw danen,
tanan gid na may kabui na naan ta
kalangitan, naan ta kalibutan, dalem

* **5:9** Naan ta pila na mga Inglis na Biblia mabasa nyo lista an na *tribe and tongue and people and nation.* Daw isalyo naan ta Kagayanen na linggwai, 'tribe' an alinan na linai; 'tongue' an linggwai; 'people' an lai; daw 'nation' an alinan na lugar.

ta kalibutan daw naan man ta dagat
namatian ko na gambal danen an,
“Dayawen ta kanen an na gamungko
naan ta truno daw dayawen ta
man Karniro an.
Tagan ta danen an ta ate na pag-
pasalamat, pagtaod
daw pagdayaw asta ta ula kata-
pusan
daw kalaen ta man na makaga-
gaem asta ta ula katapusan.”
14 Appat an na may kabui gam-
bal, “Amen!” Mga pataa na manug-
dumala gadapa daw pasimba danen
gamungko ya naan ta truno daw
Karniro man an.

6

Pagtangtang Ta Karniro Ta Annem Na Silyo

1 Sunod na nakita ko naan ta ake na
panan-awan Karniro an gatangtang
ta una na silyo naan ta linukot na
sulat. Pagtangtang din, namatian ko
na may pasugo isya an ta appat na
may kabui. Gambal kanen na bakod
iya na kagi paryo ta tunog ta dageeb,
“Mwa ka en daw manaw!”
2 Dayon nakita ko na may gagwa
na kabayo na puti daw may gasakay
na gibit ta pana. Paatagan kanen
an ta kuruna na simbulo ta iya na
pagdaag daw gapanaw kanen an na
gangabayo para padayon din na pir-
dien tanan din na mga kuntra.
3 Pagpanaw ta gangabayo ya,
patangtang ta Karniro pangarwa ya
na silyo. Pagtangtang din, namatian
ko na may pasugo pangarwa an ta
mga may kabui. Ambal din, “Mwa ka
en daw manaw!”
4 Pag-ambal din, may gagwa na
kabayo na sikad minog. Gasakay
an ta kabayo paatagan ta uturidad
daw papailing kanen an na magka-
mang ta kalineng naan ta kalibutan
aged mga ittaw maggiraay daw mag-
patayay. Paatagan man kanen an ta
bakod na ispada.
5 Pag-alin ta gasakay ya ta minog na
kabayo, patangtang ta Karniro pan-
gallo ya na silyo. Pagtangtang din,
namatian ko na may pasugo pangallo
an ta mga may kabui. Ambal din,
“Mwa ka en daw manaw!” Dayon
nakita ko na may gagwa na kabayo
na mitem. Gasakay an ta kabayo may
dala na timbangan.
6 Pagkita ko ki danen, namatian
ko na paryo may isya na gambal na
naan ta tengnga ta appat an na may
kabui. Ambal din, “Isya sekeb ta
arina na trigo gadatas gid prisyo na
gabalor ta isya sinsilyo na pilak* daw
iling man tan prisyo ta tallo sekeb
ta arina na sebada.† Piro, dili no
padatasen prisyo ta lana daw bino.”
7 Sunod na nakita ko patangtang ta
Karniro pang-appat ya na silyo. Pag-
tangtang din, namatian ko na may
pasugo pang-appat an ta mga may
kabui. Ambal din, “Mwa ka en daw
manaw!”
8 Dayon nakita ko na may gagwa
na kabayo na kulor din luspad paryo
ta kulor ta patay. Gasakay an ta
kabayo paumaw na Kamatayen daw
may gasunod na paumaw na Hades.‡
Paatagan danen an ta uturidad na
magpatay ta isya ta appat na parti ta
mga ittaw ta kalibutan i paagi ta gira,
letem, pisti daw pintas na mga ayep.
9 Sunod na nakita ko patangtang
ta Karniro panglimma ya na silyo.
Pagtangtang din, nakita ko naan ta
dalem ta alaran mga kalag ta mga
ittaw na papatay tenged ta iran na
pagwali parti ta ambal ta Dyos daw
tenged man masaligan danen an ta
iran na pagpamatuod.
10 Gasinggit danen an ta tudo,
“Makagagaem na Ginuo, tanan no
na buat igo daw tanan no na ambal
matuod. Kabay na sintinsyaan no en
daw silutan mga ittaw ta kalibutan
na gapatay ki kami.”
11 Pag-ambal danen, kada isya
ki danen paatagan ta puti na bayo

* **6:6** Sinsilyo na pasambit naan ta birsikulo sais, ta timpo Juan kada isya gabalor ta suol ta isya adlaw na ubra ta isya na ittaw. † **6:6** Ambal na *sebada* daw naan ta Inglis ‘barley’. ‡ **6:8** Ambal na *Hades* ngaran ta lugar ta mga patay.

na langkaw. Paambalan danen an
na magtagad pa anay ta ula nang
lugay asta abot timpo na naan ta
plano ta Dyos makumplito katamaen
ta mga paryo danen na gatuo daw
manugsirbi man na patayen man
paryo ta pabuat ki danen.
12 Sunod na nakita ko patangtang
ta Karniro pang-annem an na silyo.
Pagtangtang din, may linog na sikad
biskeg daw adlaw an gadelem paryo
ta sikad mitem na tila. Bulan an
gaminog paryo ta lengngessa.
13 Mga bituon an naan ta kalangi-
tan nulog naan ta kalibutan paryo ta
mga ilaw na bunga ta igos na nan-
latak tenged ta sikad biskeg na angin.
14 Kalangitan an narwad paryo ta
sulat na palukot. Tanan na mga
bukid daw mga pulo ula en naan ta
iran na pwisto.
15 Mga ari, mga may datas na
katengdanan, mga kumander ta sun-
dalo, mga manggaranen, mga kala
na ittaw daw tanan na duma pa na
mga ittaw asta mga ulipen daw mga
dili ulipen, tanan danen gatago naan
ta mga kwiba daw gapaliped naan
ta mga darko na bato naan ta mga
bukid.
16 Gapakiluoy danen an naan
ta mga bukid daw mga darko na
bato, “Magtumpag kaw na takleban
kay nyo aged dili kay makita ta
gamungko ya naan ta truno daw dili
kay man silutan ta Karniro an
17 tak abot en katapusan na adlaw
na silutan kay danen. Adlek kay gid
tak ula ittaw na makagwanta.”

7

Sinto Kwarintay-Kwattro Mil Na Namarkaan

1 Pagtapos ta mga natabo tenged ta
pagtangtang ta pang-annem na silyo,
nakita ko appat na angil na gatindeg
naan ta appat na pamusod ta kalibu-
tan daw papegengan danen appat an
na angin aged dili mag-eyep ta biskeg
naan ta basak, dagat daw naan ta
bisan ino na mga kaoy
2 tenged danen an mga angil na
naatagan ta uturidad na magsamad
ta basak daw dagat. May nakita a
man na isya pa na angil na gagwa na
alin ta sennangngan daw gibit kanen
ta pangmarka na iya ta Dyos na bui.
Gasinggit kanen naan ta appat ya na
angil,
3 “Dili nyo anay samaren basak
daw dagat daw mga kaoy asta na ma-
markaan nay takong ta mga ittaw na
gasirbi ta ate na Dyos.”
4 Pagtapos ta pagmarka, nama-
tian ko na may gambal na sinto
kwarintay-kwattro mil na mga ittaw
na namarkaan en daw mga ittaw na
namarkaan danen mga linai na alin
ta dusi na bata Israel.
5 Dusi mil alin ta mga linai Juda,
dusi mil alin ta mga linai Ruben,
dusi mil alin ta mga linai Gad,
6 dusi mil alin ta mga linai Aser,
dusi mil alin ta mga linai Neftali,
dusi mil alin ta mga linai Manases,
7 dusi mil alin ta mga linai Simeon,
dusi mil alin ta mga linai Levi,
dusi mil alin ta mga linai Isacar,
8 dusi mil alin ta mga linai Zabulon,
dusi mil alin ta mga linai Jose
daw dusi mil alin ta mga linai Ben-
jamin.

Pagdayaw Naan Ta Dyos Daw Naan Ki Kanen Na Paumaw Na Karniro

9 Pagtapos na namatian ko daw pila
mga namarkaan na mga linai na alin
ta dusi na bata Israel, dayon may
nakita a na sikad tama gid na mga
ittaw na dili mabilang. Alin danen
ta tanan na mga lai, linggwai daw
alinan na linai daw lugar. Gatindeg
danen an naan ta tubangan ta truno
daw Karniro. Iran na suot langkaw
na bayo na puti daw gibit danen ta
mga daon ta kaoy na palma.
10 Gasinggit danen ta tudo,
“Dayawen ta ate na Dyos na
gamungko naan ta truno daw
Karniro man tenged danen galuwas
an ki kami alin ta silot.”
11 Tanan na mga angil gatindeg
palibot ta truno daw mga pataa na

manugdumala daw appat an na may
kabui. Gadapa mga angil an naan
ta tubangan ta truno daw pasimba
danen Dyos an.
12 Ambal danen,
"Amen! Dayawen ta Dyos an na an-
gay gid tagan ta pagdayaw,
pagpasalamat daw pagtaod asta
ta ula katapusan.
Datas gid iya na alam, masarangan
din daw ino iya na buaten
daw sikad bakod iya na gaem.
Amen!"
13 Isya ta mga pataa na manug-
dumala gainsa ki yaken, "Kino mga
gasuot ta langkaw na bayo na puti
daw indi danen an alin?"
14 Gasabat a, "Sir, ula ko nlami.
Pwidi a no sugiran?"

Ambal ta manugdumala, "Danen
an mga ittaw na kaagi ta segeng
na mga kabellay tenged ta pabuat
ta mga gakuntra ki danen bilang
mga gatuo. Palimpyuan danen iran
na mga bayo paagi ta lengngessa ta
Karniro aged magputi gid.*
15 Yon tenaan na naan danen an
ta timplo na balay ta Dyos daw naan
ta tubangan ta iya na truno gasirbi
danen an ki kanen adlaw kilem daw
danen an paambligan din na paryo
papasilong din naan ta iya na turda.
16 Dili en danen maletem daw dili
man malao. Dili danen an maino ta
adlaw daw maskin ino pa na sikad
paso.
17 Iling tan kadayad iran na kaim-
tangan tenged Karniro an na naan
tengnged ta truno, kanen iran na
manugbantay daw mag-ubay ki da-
nen daw indi may mga tuburan ta
waig na gaatag ta kabui daw Dyos
an magpaid ta luwa ta iran na mga
mata."

8

Pagtangtang Ta Karniro Ta Pang-pitto Na Silyo

1 Patangtang ta Karniro pangpitto
na silyo ta linukot na sulat. Pagtang-
tang din, mga tenga uras na galineng
naan ta langit.
2 Sunod na nakita ko pitto na angil
na gatindeg naan ta tubangan ta
Dyos. Kada isya ki danen paatagan ta
trumpita.
3 May isya pa na angil na gabot
daw gatindeg naan ta tubangan ta
sunugan ta kamangyan. May dala
kanen an na mga baga na gaugsak
naan ta blawan na betangan ta
baga. Paatagan kanen ta tama na
kamangyan aged iduma naan ta mga
pangamuyo ta tanan na mga ittaw na
iya ta Dyos daw ialad naan ta Dyos
naan ta blawan ya na sunugan ta
kamangyan na naan ta tubangan ta
truno.
4 Na pasunog din kamangyan ya
naan ta sunugan, aso an ta ka-
mangyan duma ta mga pangamuyo
ta mga ittaw na iya ta Dyos gapadatas
naan ta tubangan ta Dyos.
5 Pagtapos ta pag-alad, pakamang
ta angil betangan an ta baga daw
papanno din ta mga baga alin ta
sunugan ta kamangyan daw paula
din naan ta kalibutan. Dayon sigi
gadageeb, may mga biskeg na tunog,
sigi pangilat daw galinog man.

Pag-eyep Ta Una Asta Ta Pang-appat Na Trumpita

6 Sunod na nakita ko naan ta ake
na panan-awan pitto an na angil na
gibit ta pitto na trumpita, gapriparar
danen an na mag-eyep ta iran na mga
trumpita.
7 Una na angil gaeyep ta iya na
trumpita. Pag-eyep din, may dakmel
na uran ta yilo daw apoy na may
lengngessa na paulog naan ta kalibu-
tan. Nasunog gid isya ta tallo na parti
ta kalibutan. Yon na nasunog isya ta
tallo na parti ta mga kaoy daw tanan
na lamunon.
8 Pangarwa na angil gaeyep ta iya
na trumpita. Pag-eyep din, may

* **7:14** *Palimpyuan danen iran na mga bayo paagi ta lengngessa ta Karniro* beet ambalen na tenged ta kamatayen Cristo bilang alad para ta mga sala, danen an napatawad daw palimpyuan ta iran na mga sala.

paulog naan ta dagat na daw lagen paryo ta bakod na bukid na gadaba-daba. Dayon naimo na lengngessa isya ta tallo na parti ta dagat,

9 napatay isya ta tallo na parti ta
mga may kabui na naan ta dagat daw
nasamad isya ta tallo man na parti ta
mga sakayan naan ta dagat.

10 Pangallo na angil gaeyep ta iya
na trumpita. Pag-eyep din, naan
alin ta langit may nulog na bakod na
bituon na gaapoy na daw lagen paryo
apoy ta bat-aw. Naulugan ta bituon
isya ta tallo na parti ta mga suba daw
mga tuburan ta waig.

11 Ngaran ta bituon an “Pait”. Pag-
ulog ta bituon, gapait isya ta tallo na
parti ta waig daw tama na mga ittaw
napatay tak waig na painem danen
sikad pait.

12 Pang-appat na angil gaeyep
ta iya na trumpita. Pag-eyep din,
nasamad isya ta tallo na parti ta
adlaw, bulan daw mga bituon na
paryo palambaan. Yon na narwad
isya ta tallo na parti ta iran na pawa.
Naan ta adlaw, gadelem ta appat uras
daw yon man naan ta kilem, ula gid
may gapawa ta appat uras.

13 Sunod na nakita ko may agila na
galayog daw namatian ko na gambal
agila an na bakod iya na kagi. Ambal
din, “Daw eyepan ta tallo pa na angil
iran na trumpita, kaluluoy gid mga
ittaw ta kalibutan tak maagian danen
segeng gid na kalised.”

9

Pag-eyep Ta Panglimma Na Trumpita

1 Panglimma na angil gaeyep ta
iya na trumpita. Pag-eyep din, may
nakita a na daw lagen paryo ta bituon
na nulog naan ta kalibutan alin ta
langit. Bituon an paatagan ta yawi
na pang-abri ta baba ta lungag na
kadalemen an ula katapusan.

2 Paabrian ta bituon baba an ta
lungag daw gagwa aso na gatumbuok
paryo ta aso na gagwa ta simburio ta
bakod gid na pugon. Gadelem kalibu-
tan i tak adlaw an naliperan ta aso na
alin ta lungag.

3 May mga apan-apan man na
gagwa alin ta aso daw gatugpa naan
ta kalibutan. Patugutan danen an na
manakit paryo ta sitsipit.

4 Paambalan danen an na dili da-
nen samaren mga lamunon, mga
kaoy daw bisan ino na gatubo naan ta
basak. Piro, pwidi danen an manakit
naan nang ta mga ittaw na iran na
takong ula marka na tanda na danen
an mga gasirbi ta Dyos.

5 Patugutan mga apan-apan na
mga ittaw an na ula marka silutan
danen ta segeng na sakit seled
ta limma bulan. Piro, ula danen
patuguti na patayen mga ittaw an.
Segeng na sakit na maagian ta mga
ittaw paryo ta pattik ta sitsipit.

6 Seled ta limma na bulan, pati-
lawan danen magpakamatay, piro
bui man gyapon danen an. Gusto gid
danen en na mapatay, piro danen an
dili man gyapon mapatay.

7 Mga apan-apan an daw lagen
paryo ta mga kabayo na alisto en ta
pagsulong ta gira. Naan ta iran na ulo
may paryo ta kuruna na blawan daw
iran na sura paryo ta sura ta ittaw.

8 Iran na buok langkaw paryo ta
buok ta bai daw iran na ngipen paryo
ta ngipen ta lion.

9 Naan ta iran na dag-anan may
paryo salsalen na pangsagang ta
lawa ta sundalo daw kalas ta pagkap-
pay ta iran na mga pakpak paryo
ta tunog ta tama na mga kabayo na
gaguyod ta kalisa na magsulong ta
gira.

10 Ikog ta mga apan-apan paryo ta
ikog ta sitsipit na gapamattik daw
may anen man dalit. Pagamit danen
iran na ikog para manakit ta mga
ittaw seled ta limma na bulan.

11 Ari na gadumala ki danen, kanen
angil na patugyanan ta lungag na
kadalemen an ula katapusan. Naan
ta linggwai na Hebreo ngaran din an
Abaddon daw naan ta linggwai na
Griego ngaran din an Apolion na beet

ambalen manugsamad.
12 Natapos en una na segeng na
kalised. Piro, tandaan nyo! May
mabot pa gid na darwa na segeng na
kalised.

Pag-eyep Ta Pang-annem Na Trumpita

13 Pang-annem na angil gaeyep ta
iya na trumpita. Pag-eyep din, may
namatian a na gaambal alin ta appat
na pamusod ta alaran na blawan na
naan ta tubangan ta Dyos.
14 Ambal din naan ta pang-annem
na angil, “Buy-an no appat an na
angil na pagapos naan ta bakod na
suba na Eufrates.”
15 Pag-ambal din, pabuy-an ta
pang-annem na angil appat ya na
angil. Pugya pa, danen ya napriparar
en para buy-an naan ta pag-abot ta
yi gid na uras, bulan daw taon aged
patayen danen isya ta tallo na parti
ta mga ittaw.
16 Namatian ko na may anen danen
an na dos sintos milyunis na mga
sundalo na gangabayo.
17 Iling ti daw lagen mga kabayo
daw mga gangabayo na nakita ko
naan ta ake i na panan-awan: Naan
ta dag-anan ta mga gangabayo may
pangsagang na kulor minog na paryo
ta apoy daw luto na blu na paryo
ta maalen na bato na paumaw na
sapiro daw kulor dulaw na paryo ta
asupri. Mga ulo ta mga kabayo paryo
ta ulo ta lion. Gagwa ta iran na baba
apoy, aso daw asupri.
18 Papatay danen isya ta tallo na
parti ta mga ittaw paagi ta tallo ya
na salot na apoy, aso daw asupri na
gagwa ta iran na baba.
19 Mga kabayo an may sarang na
manakit ta mga ittaw paagi ta iran na
baba daw ikog. Iran na ikog paryo
may ulo ta bekkessan daw pagamit
danen iran na ikog na manakit ta
mga ittaw.
20 Piro, mga ittaw na ula napatay,
ula danen ganelsel daw ula man da-
nen padilian iran na mga buat na
malain paryo ta pagsirbi naan ta
mga malain na ispiritu daw mga
dyos-dyusan na pabuat danen alin
ta blawan, pilak, brunsi, bato daw
kaoy. Pabuat an danen na mga dyos-
dyusan dili makakita, dili makamati
daw dili man makapanaw.
21 Gapadayon danen an ta iran na
pagpatay ta mga ittaw daw iran na
pagbuat ta malain naan ta duma na
mga ittaw paagi ta tabang ta mga
ispiritu na kuntra ta Dyos. Gabuat
man gyapon danen an ta malaw-
ay naan ta panan-aw ta Dyos daw
gapangamang ta dili iran.

10

Angil Na Gaibit Ta Sise Na Sulat

1 Pagtapos ta mga natabo tenged
ta pag-eyep ta pang-annem na angil
ta iya na trumpita, may nakita a na
isya pa na angil na bakod iya na
gaem. Giling kanen ta kalibutan alin
ta langit. Nalibutan kanen an ta mga
panganod daw iya na ulo nalibutan
ta blangaw. Iya na waleng gasilak
paryo ta adlaw daw iya na mga paa
paryo ta ligi na gadaba-daba.
2 Gaibit kanen ta sise na sulat na
nabuklad en. Pag-abot din naan ta
kalibutan, patekkad din tuo din na
batiis naan ta dagat daw wala din na
batiis naan ta basak.
3 Gasinggit kanen ta tudo daw iya
na kagi paryo ta lion na gangeleb.
Pagsinggit din, gadageeb dayon ta
pitto bisis na paryo gasabat ki kanen.
4 Na namatian ko, isulat ko inta
ambal ya ta pitto na dageeb. Piro,
may namatian a na gambal na naan
ta langit, “Dili no isugid ambal ya
ta pitto na dageeb daw dili no man
isulat.”
5 Pagmati ko, angil ya na nakita ko
na gatindeg na isya na batiis din naan
ta dagat daw isya an a naan ta basak,
papadatas din tuo din na lima.
6 Gasumpa kanen paagi ta pagsam-
bit ta ngaran ta Dyos na bui ta ula
katapusan daw gabuat ta kalangitan,
kalibutan, dagat daw tanan na anen
don. Ambal din, “Yi matabo dayon:

7 Daw eyepan ta pangpitto ya na
angil iya na trumpita, plano ta Dyos
na ula din pa pasugid tumanen din
en paryo ta ambal din naan ta mga
manugsugid ta iya na kabebet-en na
gasirbi ki kanen."
8 Gambal ya na naan ta langit may
ambal isab ki yaken. Ambal din,
"Ilingan no angil na gatindeg naan ta
dagat daw ta basak daw kamangen
no sulat ya na nabuklad en na naan
ta iya na lima."
9 Pag-ambal din, giling a dayon ta
angil ya daw paambalan na atag din
ki yaken sise ya na sulat. Ambal ta
angil ki yaken, "Kamangen no sulat
i daw kan-enen. Daw malam-ed no,
magpeddes imo na gettek. Piro, tam-
is ni ta imo na baba na paryo ta deges
ta putyukan."
10 Pag-ambal ta angil, pakamang ko
sise ya na sulat daw pakaan ko. Ta
matuod, paryo ta deges iya na katam-
is na naan pa ta baba ko, piro paglam-
ed ko, gapeddes ake i na gettek.
11 Pagtapos ko kaan, may sugo ki
yaken, "Igo gid ta plano ta Dyos na
isugid no eman parti ta mga matabo
pa naan ta tama na mga ittaw alin ta
lain-lain na mga lai, lugar, linggwai
daw naan man ta tama na mga ari."

11

Darwa Na Magpamatuod

1 Pagtapos ta sugo ki yaken, may
gaatag ki yaken ta pangsukol na
paryo baston daw gambal kanen an,
"Sigi, sukulon no timplo na balay ta
Dyos daw alaran an daw bilangen no
man daw pila ittaw gasimba dya.
2-3 Piro, dili no sukulon sular an
ta timplo tak sular an patagana para
ta mga ittaw na ula kakala ta Dyos.
Danen magsamad ta syudad ta Dyos
na Jerusalem daw lupigen man mga
ittaw dya seled ta kwarintay-dos bu-
lan na yon man mil dos sintos sis-
inta na adlaw. Ipadala ko darwa an
na magpamatuod parti ki yaken para
naan ta yon man na mga adlaw mag-
sugid danen ta ake na kabebet-en na
mga ittaw magnelsel daw dilian iran
na mga sala. Danen an na darwa
magsuot ta bayo na sanot-sanuton
para ipakita na danen an nasebean
gid tenged ta mga sala ta mga ittaw."
4 Danen na darwa papaanggid ta
darwa na kaoy na olibo daw darwa
man na tungtungan ta ilaw na may
lampraan na naan ta tubangan ta
Ginuo na manugdumala ta bilog na
kalibutan.*
5 Daw may mga ittaw na magt-
ingwa na sakiten darwa an na mag-
pamatuod, alin ta baba ta darwa ya
may apoy na maggwa na magpatay ta
iran na mga kuntra.
6 Danen na darwa may gaem na
magpegeng ta uran aged dili mu-
ran mintras na magsugid danen ta
kabebet-en ta Dyos. May gaem man
danen an na imuon waig an na
lengngessa daw magdala ta maskin
ino na klasi na salot naan ta bilog
na kalibutan bisan pila bisis na gusto
danen.
7 Daw matapos ta darwa ya iran
na pagpamatuod, may makaadlek
na ayep na maggwa alin ta lun-
gag na kadalemen an ula katapusan
daw magsulong na maggira ki danen
na darwa. Pirdien danen an daw
patayen ta ayep ya.
8 Pagpatay ki danen, iran na lawa
palargaan nang naan ta mayor na
karsada ta bantog na syudad na naan
dya palansang ate ya na Ginuo Jesu-
Cristo naan ta krus. Bantog ya na
syudad paanggid ta syudad Sodoma
daw lugar na Egipto.
9 Seled ta tallo tenga na adlaw, iran
an na lawa tan-awen ta tama na mga
ittaw alin ta lain-lain na mga lai, ling-
gwai daw alinan na linai daw lugar.
Mga ittaw dili magtugot na ilebbeng
darwa ya na patay.
10 Tanan na mga ittaw na ula gapati
ta Dyos, danen an magkalipay gid
daw magsinadya daw mag-atagay

* **11:4** Pwidi nyo mabasa naan ta Zacarias kapitulo kwattro parti ta darwa na tungtungan ta ilaw na may lampraan daw darwa na kaoy na olibo.

ta rigalo tak napatay darwa ya na
tenaan na naagian danen segeng na
sakit.
11 Piro, daw maglambay tallo tenga
ya na adlaw, darwa ya buien ta Dyos
daw magbangon. Madlek gid tanan
na mga ittaw na makakita ki danen.
12 May mamatian na mag-ambal na
naan ta langit. Ambal din naan ta
darwa ya, “Miling kaw di.” Pagmati
danen, magpaapaw danen munta ta
langit naan ta panganod mintras iran
na mga kuntra magtan-aw nang ki
danen.
13 Ta yon man na uras, maglinog
ta biskeg daw masamad isya ta sam-
pulo na parti ta syudad Jerusalem
daw mapatay man pitto libo na mga
ittaw tenged ta linog ya. Madlek gid
mga ittaw an na mabilin na bui daw
magdayaw danen an ta Dyos naan ta
langit.
14 Natapos en pangarwa na segeng
na kalised. Piro, tandaan nyo! Mabot
en pangallo na segeng na kalised.

Pag-eyep Ta Pangpitto Na Trumpita

15 Sunod na nakita ko naan ta ake
na panan-awan pangpitto na angil
gaeyep ta iya na trumpita daw naan
ta langit may mga gambal na bakod
iran na kagi,

“Umpisa anduni, tanan na mga ittaw
ta kalibutan
dumalaan ta ate na Ginuo Dyos
daw Cristo na iya na Pinili Na
Mag-ari.
Mag-ari kanen an asta ta ula katapu-
san.”

16 Binti-kwattro ya na mga pataa
na manugdumala na gamungko ta
iran na truno naan ta palibot ta Dyos,
gadapa danen daw pasimba danen
Dyos an.
17 Ambal danen,

“O Ginuo Dyos Na Makagagaem,
kaon yan na bui alin ta una
asta anduni,
gapasalamat kay ki kaon tak pa-
pakita no en na bakod gid imo
na gaem
daw gaumpisa ka en na magdu-
mala ta kalibutan.
18 Sikad gid gilek mga ittaw na ula
gakala ki kaon.
Piro, abot en uras na ipakita no imo
na kagilek.
Abot en uras na ukuman no mga it-
taw na napatay.
Mag-atag ka ta dayad na bales naan
ta mga gasirbi ki kaon na yon
man mga manugsugid ta imo
na kabebet-en, mga ittaw na
imo gid daw tanan na mga it-
taw na gataod ki kaon, mga
kebes man daw mga may datas
na katengdanan.
Abot en uras na paagemen no ta
segeng gid na silot tanan da-
nen na gadala ta mga ittaw
na magbuat ta malain na yon
man tenaan na maageman da-
nen segeng na silot na alin ki
kaon.”

19 Pag-ambal ta binti-kwattro
na pataa na manugdumala, may
gabukas ta timplo na balay ta Dyos
naan ta langit daw naan ta selled
nakita Kaban Ta Kasugtanan. Sigi
pangilat daw sigi gadageeb. Galinog
daw may dakmel na uran ta yilo.

12

Bai Daw Dragon

1 Naan ta langit nakita ko bakod na
katingalaan. May bai na daw lagen
kanen an, iya na bayo paryo adlaw
daw iya na batiis gatungtong naan
ta bulan. Naan ta iya na ulo may
kuruna na daw lagen may dusi na
paryo mga bituon.
2 Manugbata en bai an daw sigi
kanen an lagay tenged gapasakit en
kanen an.
3 May isya pa na katingalaan na
nakita naan ta langit. May bakod na
dragon na minog na may pitto na ulo
daw sampulo na sungay daw kada
ulo din may sise na kuruna.
4 Pakaw-it ta dragon paagi ta iya
na ikog isya ta tallo na parti ta
mga bituon naan ta kalangitan daw

paulog din naan ta kalibutan. Gatindeg kanen naan ta tubangan ta bai daw pabantayan din paggwa ta bata aged tekeben din.

5 Gabata bai an ta mama. Piro, bata an ula natekeb ta dragon tak pakamang dayon kanen an daw padala naan ta Dyos naan dapit ta iya na truno tenged kanen an pinili na magdumala ta tanan na mga nasyon daw ta iya na pagdumala paryo kanen an gaibit ta baston na salsalen tenged ula bisan kino sarang magkuntra ta iya na pagdumala. Pirdien din gid tanan.

6 Bai an na gabata gapadyo munta ta lugar na ula kabalayan. Naan dya may lugar na patagana ta Dyos para ambligan kanen an daw asikasuon seled ta mil dos sintos sisinta na adlaw.

7 Sunod na nakita ko may gira naan ta langit. Miguel daw duma din na mga angil gagira kuntra ta dragon daw dragon an daw mga angil na iya na sinakepan gabatok kuntra ki danen Miguel.

8 Piro dragon ya daw iya na mga duma napirdi ki danen Miguel daw papaalin naan ta langit.

9 Dragon ya na bakod paulog naan ta kalibutan duma ta sinakepan din na mga angil. Kanen man bekkessan ya na alin pa ta una* daw kanen man paumaw na Diablo o Satanas na sikad manluko ta mga ittaw ta bilog na kalibutan.

10 Pag-ulog ta dragon daw iya na mga sinakepan, may namatian a na gambal na naan ta langit. Ambal din na bakod iya na kagi, “Anduni papakita ta Dyos iya na pagluwas ki kiten na iya na mga ittaw. Papakita din gid en na kanen an makagagaem. Papakita din man iya na uturidad na magdumala ta bilog na kalibutan na yon man papakita uturidad Cristo na iya na Pinili Na Mag-ari tak napalin en naan ta langit Satanas an na alin pa ta una, adlaw kilem kanen an naan ta tubangan ta Dyos gaakusar ta mga paryo ta na gatuo.

11 Satanas an napirdi ta mga gatuo paagi ta kamatayen ta Karniro na natulo iya na lengngessa daw paagi ta kamatuuran na ambal ta Dyos na pawali danen. Gapadayon gid danen ta iran na pagtuo bisan pa na beet ambalen patayen danen an.

12 Gani, kyo yan na gaistar naan ta langit, magkalipay kaw. Piro, kyo yan a na gaistar naan ta basak daw dagat, kaluluoy kaw gid tak Satanas an paulog naan ta kalibutan daw anduni duma ki kyo daw sikad gid iya na gilek tak nlaman din na lipo nang en iya na timpo na nabilin.”

13 Na nlaman ta dragon na napirdi kanen an na yon man paulog naan ta kalibutan, palagas din bai ya na gabata ta mama.

14 Piro, paatagan bai an ta darwa na pakpak na paryo ta pakpak ta bakod na agila aged makalayog kanen munta ta lugar na ula kabalayan na naan dya may lugar na patagana ta Dyos para ambligan kanen an daw asikasuon seled ta tallo tenga na taon. Naan dya dili kanen an malambot ta dragon ya.

15 Gabuga dragon ya ta tama na waig na paryo ta suba. Waig ya na pabuga munta ta bai aged anuron kanen an.

16 Piro, patabangan kanen an paagi ta basak na gaabri na paryo may baba na ganganga daw naan dya natuyong waig an na pabuga ta dragon.

17 Gadugang pa gid gilek ta dragon naan ta bai daw dayon din pasulong para giraen duma na mga bata ta bai an na yon man mga ittaw na gatuman ta mga sugo ta Dyos daw gapadayon ta iran na pagpati ta pagpamatuod na alin ki Jesus.

18 Dragon ya nakita ko na gatindeg naan ta baybay.

13

* **12:9** Pwidi nyo mabasa naan ta Genesis kapitulo tris parti ta bekkessan ya.

Makaadlek Na Ayep Na Alin Ta Dagat

1 Sunod na nakita ko naan ta ake
na panan-awan may makaadlek na
ayep na gatakas alin ta dagat. Kanen
an may sampulo na sungay daw pitto
na ulo. Tanan din na mga sungay
may sise na kuruna daw tanan din
na mga ulo may marka na malain na
ngaran na gapakalain ta Dyos.
2 Makaadlek an na ayep na nakita
ko paryo ta ayep na paumaw na leop-
ardo.* Iya na batiis paryo ta batiis ta
ayep na oso† daw iya na baba paryo
ta baba ta lion. Paatagan ta dragon
makaadlek an na ayep ta gaem daw
katengdanan na magdumala bilang
ari daw paatagan man ta bakod na
uturidad na paryo ta iya na gaem,
katengdanan daw uturidad.
3 Makaadlek an na ayep daw lagen
paryo kaagi na tise kanen napatay
tak naan ta isya din na ulo may ulat ta
bakod na nina na ula may gasalig na
mabui pa kanen, piro naayad. Sikad
tama gid na mga ittaw ta bilog na
kalibutan gatingala gid daw gasunod
man ki kanen.
4 Pasimba ta mga ittaw dragon an
tak paatagan din makaadlek an na
ayep ta uturidad na paryo ta iya na
uturidad daw pasimba man ta mga
ittaw makaadlek an na ayep na am-
bal danen, “Ula may bakod na gaem
na paryo ta iya na gaem. Ula may
makapirdi ki kanen.”

5 Makaadlek an na ayep patugutan
na magpabugal ta iya na kaugalingen
daw pakalainen din man Dyos an.
Patugutan man kanen an na magdu-
mala ta kwarintay-dos bulan.
6 Yon na gaumpisa kanen an na
pakalainen din Dyos an paagi ta pag-
pakalain ta mga buat ta Dyos, istaran
ta Dyos daw tanan na mga gaistar
naan ta langit.
7 Patugutan man kanen an na gi-
raen daw pirdien mga ittaw na iya ta
Dyos. Paatagan man kanen ta uturi-
dad na magdumala ta tanan na mga
ittaw bisan ino iran na lai, linggwai
daw alinan na linai daw lugar.
8 Mga ittaw ta bilog na kalibutan na
ula gapati ta Dyos magsimba danen
an ta makaadlek an na ayep. Danen
an mga ittaw na alin pa ta una bag-
o pabuat ta Dyos kalibutan i iran na
ngaran ula nasulat naan ta libro na
listaan ta mga ittaw na kaangken ta
kabui na ula katapusan na yon man
libro na iya ta Karniro na papatay.
9 Daw kino liag magbaton ta ake i
na ambal, isipen din gid ta usto na-
matian din an.
10 “Bisan kino na naan ta pagtugot ta
Dyos na kanen an biagen,
sigurado na kanen an bia-
gen gid.
Bisan kino na naan ta pagtugot
ta Dyos na kanen an patayen
paagi ta ispada,
sigurado na kanen an
patayen gid paagi ta is-
pada.”‡
Beet ambalen na kiten i na mga it-
taw na iya ta Dyos dapat tubangen
ta maskin ino na mga kabellay na
maagian ta daw padayon ta man na
palig-enen ta ate an na pagtuo.

Makaadlek Na Ayep Na Alin Ta Basak

11 Pagtapos ta mga nakita ko parti
ta una ya na makaadlek na ayep, may
nakita a na pangarwa na makaadlek
na ayep daw kanen an gagwa alin
ta basak. Kanen an may darwa na
sungay paryo ta sungay ta karniro na
bata pa. Piro, iya na pag-ambal paryo
ta pag-ambal ta dragon.
12 Kanen an pasaligan ta una ya na
makaadlek na ayep daw iya na utur-
idad na magdumala paryas ta utur-
idad ta una na makaadlek na ayep.
Tanan na mga ittaw ta kalibutan pa-
pilit din na simbaen danen una ya
na ayep na yon man ayep ya na daw
lagen may ulat ta bakod na nina na

* **13:2** *Leopardo* isya na klasi ta ayep na anggid ta tigri, piro bilog din na lawa may puntok-puntok.
† **13:2** *Oso an* bakod na ayep daw iya na sulo sikad langkaw. Oso an daw naan ta Inglis ‘bear’. ‡ **13:10** Jeremias 15:2

ula may gasalig na mabui pa kanen ya, piro naayad.
13 Pangarwa an na ayep, pabuat din tama na mga katingalaan na pamatuod na bakod iya na gaem. Gapauran kanen ta apoy alin ta langit daw nakita man ta tanan na mga ittaw.
14 Paagi ta mga katingalaan na pabuat din paluko din mga ittaw ta kalibutan. Pasugo din man na mga ittaw magbuat ta ribulto ta una ya na ayep na yon man ayep ya na may nina ta ispada, piro bui man gyapon.
15 Patugutan pangarwa an na ayep na buien din ribulto an aged makaambal. Na kaambal en ribulto an, gasugo ribulto an na patayen mga ittaw na dili magsimba ki kanen.
16 Papilit ta pangarwa na ayep na markaan naan ta tuo na lima o naan ta takong tanan na mga ittaw kebes man daw may datas na katengdanan, manggaranen daw imol, ulipen daw dili ulipen.
17 Mga ittaw na ula namarkaan ta ngaran ta una ya na ayep o ta numiro na simbulo ta iya na ngaran, dili danen an pwidi na malit daw magbligya.
18 Kinanglan gid ta alam aged maintindian daw ino beet ambalen ta numiro ta una na makaadlek na ayep. Dapat mga ittaw na maalam isipen gid danen daw ino beet ambalen ta numiro an tak simbulo ta ngaran ta ittaw. Yi numiro din: 666.

14

Pagkanta Ta Sinto Kwarintay-Kwattro Mil Na Ittaw

1 Sunod na nakita ko naan ta ake na panan-awan Karniro an gatindeg naan ta Bukid Sion daw duma din dya sinto kwarintay-kwattro mil na ittaw. Naan ta iran na takong nasulat ngaran ta Karniro daw ngaran ta iya na Amay.
2 May namatian a na gambal na naan ta langit. Kagi din an bakod paryo ta tunog ta gakanaas na waig daw tunog ta biskeg na dageeb. Kagi din an paryo man ta mga arpa na pakuting-kuting ta mga manugtukar.
3 Sinto kwarintay-kwattro mil na ittaw gakanta ta bag-o na kanta naan ta tubangan ta truno ta Dyos na yon man naan ta tubangan ta appat an na may kabui daw mga pataa na manugdumala. Ula duma na nalam ta iran na kanta daw dili, danen nang na sinto kwarintay-kwattro mil na ittaw. Danen an mga ittaw ta kalibutan na iya gid ta Karniro tak paryo napalit din danen an paagi ta iya na kamatayen para iya gid.
4 Ula may masaway ki danen na yon man danen an ula katandeg ta bai. Gasunod danen ta Karniro bisan indi kanen punta. Danen an mga paryo napalit alin ta mga ittaw ta kalibutan para danen an buaten na iya gid ta Dyos daw ta Karniro na paryo na danen an una na ani na paalad naan ki kanen.
5 Ula danen an gabula tenged iran na ugali ula danen gabuat ta malain.

Tallo Na Angil

6 Sunod na nakita ko naan ta ake na panan-awan isya pa na angil na galayog naan ta kalangitan. Papadala kanen an aged magsugid ta miad na balita na dili en maisab ta ula katapusan. Pasugiran din mga ittaw ta bilog na kalibutan na yon man mga ittaw na alin ta tanan na mga lai, linggwai daw alinan na linai daw lugar.
7 Gambal kanen na bakod iya na kagi, “Tauron nyo daw dayawen Dyos an tak gabot en uras na ukuman din tanan na mga ittaw. Simbaen nyo kanen an na gabuat ta kalangitan, kalibutan, dagat daw mga tuburan.”
8 Sunod ta una na angil, may pangarwa na angil na gapakita daw gambal, “Ula en! Pirdi en bantog na syudad na Babilonia! Iling tan natabo ta Babilonia tenged mga ittaw an dya danen gadala ta mga ittaw ta tanan na mga nasyon na magsunod ta iran na mga buat na malaw-ay. Paryo na mga ittaw ta mga nasyon papainem

danen ta makaingaw na inemen na
yon man pagbuat ta malaw-ay."
9 Sunod ta pangarwa na angil, may
pangallo na angil na gapakita daw
gambal na bakod iya na kagi, "Mga
ittaw na magsimba ta makaadlek an
na ayep daw ta iya na ribulto daw
may marka ta makaadlek na ayep
naan ta iran na takong o naan ta iran
na lima,
10 maageman danen segeng na silot
ta Dyos na danen an dili kaluuyan
tenged ta iya na kagilek ki danen na
yon man maageman danen segeng
na sakit naan ta apoy na gadaba-daba
na may asupri na ta pagsilot ki danen
patan-aw danen an ta mga angil din
daw Karniro.
11 Aso an na alin ta apoy na naan
dya danen an silutan gapadatas asta
ta ula katapusan. Adlaw kilem, ula
untat silot naan ta mga ittaw na
gasimba ta makaadlek na ayep daw
iya na ribulto daw gapamarka ta iya
na ngaran."
12 Beet ambalen na kiten i na mga
ittaw na iya ta Dyos daw gatuman
man ta iya na mga sugo daw gapa-
dayon ta ate na pagtuo ki Jesus, da-
pat tubangen ta maskin ino na mga
kabellay na maagian ta.
13 May namatian a na gambal na
naan ta langit. Ambal din, "Yi isulat
no: Umpisa anduni, may angken na
kalipay mga ittaw an na mapatay na
sakep ta Ginuo."
Sabat ta Dyos Ispiritu Santo, "Ta
matuod, may angken danen na kali-
pay. Dili en danen maagian mga ka-
bellay tak mabaton en danen dayad
na bales tenged ta iran na mga buat
na miad."

Pagsilot Ta Dyos Naan Ta Mga Ittaw

14 Sunod na nakita ko naan ta ake
na panan-awan puti na panganod
daw naan dya may gamungko na
daw lagen paryo ittaw.* Naan ta iya
na ulo may kuruna na blawan daw
gibit kanen ta karit na talem.
15 May isya pa na angil na gagwa
alin ta timplo na balay ta Dyos naan
ta langit daw gaambal kanen an na
bakod iya na kagi naan ta gamungko
ya naan ta panganod, "Dleen no en
imo na karit daw mag-ani ka en tak
anduni tag-ani en. Inog en mga anien
an naan ta kalibutan."
16 Pag-ambal ta angil, gamungko ya
naan ta panganod pagamit din iya na
karit daw ubos din ta ani mga anien
naan ta kalibutan.
17 May isya pa na angil na gagwa
alin ta timplo naan ta langit daw gibit
man kanen ta karit na talem.
18 May isya pa man na angil na
gagwa naan dapit ta alaran. Ka-
nen manug-asikaso ta apoy naan ta
alaran. Gasinggit kanen naan ta angil
na gibit ta karit na talem, "Dleen no
en imo na karit daw anien mga pung-
pong na ubas naan ta kalibutan tak
inog en."
19 Pag-ambal din, paani ta angil na
gibit ta karit mga ubas an naan ta
mga taneman ta ubas naan ta kalibu-
tan daw patumpok din naan ta bakod
na pegaan ta ubas na paanggid ta
segeng na silot ta Dyos tenged ta iya
na kagilek naan ta mga ittaw.
20 Naan ta gwa ta syudad mga
ittaw pasilutan din na paryo da-
nen mga ubas naan ta pegaan na
pautad-utaran asta malegsek. Iran
na lengngessa gabaa na kadalemen
an asta ta sungad ta kabayo daw ka-
madyuon an subla tallo tenga adlaw
na panaw adlaw kilem.†

15

Pitto Na Katapusan Na Salot

1 Naan ta langit nakita ko isya pa
na bakod gid na katingalaan. May
pitto na angil na iran na katengdanan
magdala ta pitto na salot. Yon man na
mga salot katapusan na mga salot tak
paagi ta pitto an na salot tapuson en
ta Dyos iya na silot naan ta mga ittaw.
2 May nakita a na daw lagen paryo
dagat na buat ta ispiyo na may laket

* **14:14** Daniel 7:13 † **14:20** Subla tallo tenga adlaw na panaw adlaw kilem paryo man ta kaadyuon na mga tris sintos na kilumitro.

na apoy. May mga ittaw na gatindeg dya tengnged ta paryo ya dagat daw gaibit danen an ta mga arpa na paatag ta Dyos. Danen mga ittaw na ula nadala ta makaadlek na ayep na magsimba ki kanen daw iya na ribulto daw ula man nadala na magpamarka ta numiro na simbulo ta iya na ngaran.

3 Gakanta danen ta kanta Moises na isya na manugsirbi ta Dyos na yon man kanta man ta Karniro. Yi iran na kanta:

“O Ginuo Dyos Na Makagagaem,
makatingala gid imo na mga buat.
O Ari ta tanan na mga nasyon,
igo daw masaligan imo na mga paagi.
4 O Ginuo, tanan na mga ittaw
magtaod daw magdayaw ki kaon
tak kaon nang gid Dyos.
Mga ittaw ta tanan na mga nasyon miling ki kaon
daw simbaen ka danen
tak nakita danen na igo tanan no na mga buat.”

5 Pagtapos ta pagkanta danen, nakita ko na bukas en naan ta langit timplo na balay ta Dyos na yon man lugar na pabilang na matuod na turda na para ta pagsimba ki kanen* na naan dya kasugtanan na alin ki kanen.

6 Alin ta timplo an naan ta langit gagwa pitto an na angil na iran na katengdanan magdala ta pitto na salot. Iran na suot lino† na bayo na sikad puti na gasilaw gid daw naan ta iran na dag-anan may pablebed na tila na may mga ilo na buat ta blawan.

7 Isya ta appat an na may kabui gaatag ta pitto na mangkok na blawan naan ta pitto na angil. Kada isya na mangkok panno ta salot na yon man silot tenged ta kagilek ta Dyos na bui asta ta ula katapusan.

8 Napanno ta aso timplo an naan ta langit tenged ta gadaba-daba na apoy na yon man pawa ta Dyos daw bakod din na gaem. Ula may makaselled naan ta timplo asta matapos pitto na salot na padala ta pitto na angil.

16

Pitto Na Mangkok Na Panno Ta Silot Ta Dyos

1 Pag-atag ta mga mangkok na blawan naan ta pitto na angil, may namatian a na bakod na kagi ta isya na gambal na naan ta timplo na balay ta Dyos. Ambal din naan ta pitto na angil, “Manaw kaw en. Iula nyo en naan ta kalibutan mga salot an na yon man silot ta Dyos na naan ta pitto na mangkok na pawiran nyo.”

2 Pag-ambal din, una na angil gapanaw daw paula din ugsak ta iya na mangkok naan ta kalibutan. Mga ittaw na may marka ta makaadlek na ayep daw gasimba ta iya na ribulto, natubuan danen ta tama na mga nina na gabakukang.

3 Pagtapos ta pag-ula ta una na mangkok, pangarwa na angil paula din ugsak ta iya na mangkok naan ta dagat daw dagat an gaparyo ta lengngessa ta patay. Tanan na may kabui naan ta dagat napatay.

4 Pagtapos ta pag-ula ta pangarwa na mangkok, pangallo na angil paula din ugsak ta iya na mangkok naan ta mga suba daw naan ta mga tuburan. Pag-ula din, mga suba an daw tuburan naimo na lengngessa.

5 Namatian ko ambal ta angil na pasaligan parti ta tanan na waig,

“O Dyos, kaon na matuod na Dyos
daw bui alin ta una asta anduni,
igo gid imo na silot naan ta mga ittaw
6 tak papatay danen imo na mga ittaw
na natulo iran na lengngessa
daw iling man tan pabuat danen naan ta mga prupita na manugsugid ta imo na kabebet-en.

* **15:5** Naan ta Hebreo 9:11 pwidi nyo mabasa parti ta *lugar na pabilang na matuod na turda na para ta pagsimba.* † **15:6** *Lino* ngaran ta tila na buat alin ta lanot ta tanem na paumaw naan ta Inglis na ‘flax’. Tila na lino anggid ta tila na ramie daw tila na kuton.

Anduni, lengngessa man papainem
no an ki danen.
Yon gid bagay na bales ki danen.”
7 Pagtapos ta ambal ta angil na pasaligan ta tanan na waig, may namatian
a na gambal na naan dapit ta alaran.
Ambal din,
“O Ginuo Dyos Na Makagagaem,
igo daw dapat nang gid imo na
silot ta mga ittaw.”
8-9 Pagtapos ta iya na ambal, pang-
appat na angil paula din ugsak ta
iya na mangkok naan ta adlaw daw
gapaso pa gid silak an ta adlaw.
Patugutan ta Dyos na mga ittaw an
mapaso gid ta adlaw na paryo na-
sunog ta apoy. Bisan na napaso gid
danen an, ula man gyapon ganelsel
daw ula man danen padilian iran na
mga buat na malain daw ula man
gadayaw ta Dyos. Papakalain danen
Dyos an tak patugutan din na maa-
gian danen mga salot.
10 Pagtapos ta pag-ula ta pang-
appat na mangkok, panglimma
na angil paula din ugsak ta iya
na mangkok naan ta truno ta
makaadlek na ayep. Gadelem dayon
naan ta mga lugar na padumalaan
ta makaadlek an na ayep. Mga ittaw
an gangagat ta iran na dila tak dili
danen maagwanta segeng na sakit na
naageman danen.
11 Papakalain danen Dyos an na
naan ta langit tenged ta mga sakit na
naageman danen daw tama na mga
nina. Ula danen gyapon ganelsel daw
ula man danen padilian iran na mga
buat na malain.
12 Pagtapos ta pag-ula ta pan-
glimma na mangkok, pang-annem
na angil paula din ugsak ta iya na
mangkok naan ta bantog na Suba
Eufrates. Gaubbas dayon suba ya
aged may agian para ta mga ari daw
iran na mga sundalo na mabot en
alin ta sennangngan.
13 May nakita a man na tallo na
malain na ispiritu na daw lagen
paryo ta mga pangka. Danen an
gagwa alin ta baba ta mga ayep. Isya
an alin ta baba ta dragon, isya man an
alin ta baba ta una na makaadlek na
ayep daw isya man ya a alin ta baba
ta pangarwa na makaadlek na ayep
na paumaw man na dili-matuod na
prupita.
14 Danen an mga malain na ispiritu
na gabuat ta mga katingalaan daw
giling danen naan ta mga ari ta tanan
na mga nasyon ta bilog na kalibutan
aged tipunon mga ari para maggira
kuntra ta Dyos Na Makagagaem naan
ta katapusan na adlaw na mag-ukom
Dyos ta tanan na mga ittaw.
15 Ginuo an gambal, “Tandaan nyo!
Mabot a ta adlaw na ula papaabot
ta mga ittaw paryo ta pag-abot ta
matakaw. May angken na kalipay
alin ta Dyos mga ittaw an na anda ta
ake na pag-abot na iran na batasan
sunod ta liag ta Dyos. Danen an paryo
ta mga ittaw na pirmi danen suot iran
na bayo aged daw magsugat danen
ta iran na amo, danen an dili paryo
ta ittaw na ula bayo na magayyaan
danen an.”
16 Pagtapos ta ambal din, pap-
atipon ta tallo ya na malain na ispir-
itu mga ari an daw iran na mga sun-
dalo naan ta lugar na paumaw ta
linggwai na Hebreo na Armagedon.
17 Sunod ta iran na pagtipon, pang-
pitto na angil paula din ugsak ta iya
na mangkok naan ta angin daw na-
matian ko na may gambal na naan ta
truno na naan ta timplo. Gambal ka-
nen an na bakod iya na kagi, “Tapos
en!”
18 Sigi pangilat daw sigi gadageeb.
Galinog ta sikad gid biskeg na ula pa
gid iling tan na kabiskeg na linog alin
pa ta una na timpo na pabuat ta Dyos
mga ittaw asta anduni.
19 Tenged ta linog ya, bantog na
syudad na Babilonia natenga ta tallo
na parti daw nasamad gid mga syu-
dad ta tanan na mga nasyon. Beet
ambalen na ula palipati ta Dyos na
silutan din mga ittaw na gaistar naan
ta Bantog Na Babilonia. Naageman
danen segeng gid na silot din tenged
ta iya na kagilek ki danen na paryo

papaubos din painem ki danen pait na inemen.
20 Tanan na mga pulo nali nang
narwad daw mga bukid ula en
nakita.
21 Mga ittaw papauranan ta darko
na mga yilo na kabeg-aten ta mga
kwarinta kilos. Papakalain danen
Dyos an tenged ta segeng gid na salot
na uran na yilo.

17

Bai Na Gasakay Ta Makaadlek Na Ayep

1 Pagtapos ta mga natabo tenged ta
pag-ula ta pangpitto na angil ta iya
na mangkok, gaprani ki yaken isya ta
pitto ya na mga angil na gaibit ta mga
mangkok. Gambal kanen ki yaken,
"Mos! Muyog ka ki yaken. Ipakita
ko ki kaon daw ino pagsilot ta Dyos
naan ta bantog na bai na gabligya ta
iya na lawa* na gamungko tengnged
ta tama na suba.
2 Bai an pasawa-sawa ta mga ari
ta kalibutan daw mga ittaw an na
ula gapati ta Dyos gasunod ta buat
din na malaw-ay na paryo danen an
naingaw ta iseg na inemen na yon
man pagbuat ta malaw-ay."
3 Pagtapos ta pag-ambal ta angil,
yaken i naan ta ake na panan-awan
padala a ta angil naan ta lugar na ula
kabalayan. Naan dya nakita ko isya
na bai na gasakay naan ta makaadlek
na ayep na minog. Makaadlek an na
ayep may pitto na ulo daw sampulo
na sungay. Naan ta bilog din na
lawa may nasulat na mga ngaran na
gapakalain ta Dyos.
4 Suot ta bai ya bayo na bayulit daw
minog.† Papunian din iya na kau-
galingen ta tama na mga nabuat alin
ta blawan, maalen na mga bato daw
mga pirlas. Gaibit kanen ta blawan
na ineman na panno ta mga malaw-
ay daw damak na mga betang na
paanggid ta iya na pabuat na malaw-
ay ta panan-aw ta Dyos.
5 Naan ta iya na takong may ngaran
na nasulat na bellay maintindian
daw ino beet ambalen. Nasulat dya,

"Bantog na syudad na Babilonia.
Inay ta tanan na mga gabligya ta
iran na lawa.
Alinan ta tanan na malaw-ay na
mga buat naan ta kalibutan."

6 Nakita ko man na ningaw bai an
ta lengngessa ta mga ittaw na iya ta
Dyos na papatay din tenged ta iran na
pagpamatuod parti ki Jesus.

Na nakita ko bai an, gatingala a gid.
7 Gainsa angil ki yaken, "Man-o tak
gatingala ka? Sugiran ko kaon yan
daw ino beet ambalen ta bai daw
ta makaadlek na ayep na pasakayan
din na may pitto na ulo daw sampulo
na sungay.
8 Makaadlek an na ayep na nakita
no bui kan-o, piro anduni napatay en.
Piro, mabot adlaw na maggwa kanen
an alin ta lungag na kadalemen an
ula katapusan. Daw maggwa en ka-
nen, silutan kanen an ta ula katapu-
san. Makita kanen an ta mga ittaw
ta bilog na kalibutan daw magtingala
gid danen an tak bui kanen kan-o
daw napatay en piro gapakita isab.
Mga ittaw na magtingala ki kanen,
danen an mga ittaw na alin pa ta una
bag-o pabuat ta Dyos kalibutan i iran
na ngaran ula nasulat naan ta libro
na listaan ta mga ittaw na kaangken
ta kabui na ula katapusan.

9 "Maintindian ta mga ittaw na
maalam yi na saysay ko parti daw ino
beet ambalen ta makaadlek na ayep:
Pitto din na ulo, beet ambalen pitto
na bukid‡ na papungkuan ta bai ya
daw beet man ambalen pitto na ari.

* **17:1** *Bai na gabligya ta iya na lawa* umaw na pagamit naan ta Biblia parti ta mga syudad na katamaan ta mga ittaw na gaistar dya gasirbi ta mga dyos-dyusan daw ula gapati ta Dyos. Naan ta libro na Mga Papakita, *bai na gabligya ta iya na lawa* beet ambalen syudad Babilonia na yon man pwidi beet ambalen syudad Roma. † **17:4** Ta timpo Juan, mga ittaw na gasuot ta bayo na kulor bayulit may datas gid na katengdanan paryo ta mga ari daw rayna. ‡ **17:9** Patindegan ta syudad Roma pitto na bukid daw isya na umaw ta syudad Roma *Syudad Na Pitto Bukid.*

10 Ta pitto an na ari, limma en
napatay ya. Pang-annem an gadu-
mala anduni daw pangpitto ya ula pa
gabot, piro daw mabot kanen ya, ula
nang lugay iya na pagdumala.
11 Makaadlek na ayep na bui kan-o
daw anduni napatay en, kanen pang-
wallo na ari. Ta matuod, kanen an
isya ta pitto ya na ari. Ta uryan na
adlaw silutan kanen an ta ula katapu-
san.
12 "Sampulo na sungay na nakita
no beet ambalen sampulo na ari na
ula pa kaumpisa ta iran na pagdu-
mala. Piro, tagan pa danen ta kateng-
danan na ta isya uras magdumala
duma ta makaadlek na ayep.
13 Sampulo an na ari magkumpur-
miay na iatag danen naan ta
makaadlek na ayep iran an na datas
na katengdanan daw uturidad ta
pagdumala.
14 Makaadlek na ayep daw sam-
pulo na ari magsulong na maggira ta
Karniro, piro danen an pirdien gid
ta Karniro tenged Karniro an Manug-
dumala na labaw gid ta tanan na mga
manugdumala daw Ari na labaw gid
ta tanan na mga ari. Mga ittaw na
duma ta Karniro danen an mga kaba-
ton ta upurtunidad na buaten na iya
na mga ittaw na yon man mga papili
din daw mga masaligan man ta iran
na pagsunod ki kanen."
15 Ambal pa ta angil ki yaken,
"Mga suba na nakita no na naan dya
gamungko bai na gabligya ta iya na
lawa, beet ambalen tama gid na mga
ittaw na alin ta lain-lain na mga lai,
lugar daw linggwai.
16 Sampulo ya na ari na paanggid
ta sampulo na sungay na nakita no,
danen an daw makaadlek na ayep
magkuntra gid naan ta bai na gabli-
gya ta iya na lawa. Tanan na mga
pagkabetang ta bai kamangen danen
daw ula gid may mabilin bisan pa ta
pasuot din. Kan-enen danen lawa ta
bai daw sunugon mga mabilin
17 tak ibetang ta Dyos naan ta isip
ta sampulo na ari na iling tan buaten
danen aged tumanen danen iya na
plano. Tenged ta pagbeet ta Dyos,
magkumpurmiay danen na iatag da-
nen naan ta makaadlek na ayep iran
an na datas na katengdanan daw
uturidad ta pagdumala asta ta adlaw
na matuman gid en tanan na ambal
ta Dyos parti ta mga matabo pa.
18 "Bai an na nakita no beet am-
balen bantog ya na syudad. Ari ta
bantog ya na syudad gadumala ta
tanan na mga ari ta bilog na kalibu-
tan."

18

Parti Ta Pagsamad Ta Syudad Babilonia

1 Pagtapos ta pagkita ko ta bai na
gasakay naan ta makaadlek na ayep,
may nakita a na isya pa na angil
giling ta kalibutan alin ta langit. Ka-
nen an may datas na katengdanan
daw nalekkep gid bilog na kalibutan
ta kapawa na alin ki kanen.
2 Gasinggit kanen,

"Ula en! Pirdi en bantog na syudad
na Babilonia!
Anduni, Babilonia istaran nang
en ta mga dimunyo
daw bisan ino klasi na mga
malain na ispiritu
daw istaran man ta tanan na
klasi ta mga yupan na pabilang
na maligna
daw tanan man na klasi ta
mga ayep na pabilang na
maligna daw malaw-ay.
3 Iling tan natabo ta Babilonia tenged
mga ittaw an dya
danen gadala ta mga ittaw ta
tanan na mga nasyon
na magsunod ta iran na
mga buat na malaw-ay ta
panan-aw ta Dyos.
Paryo na mga ittaw ta mga
nasyon papainem danen
ta makaingaw na inemen
na yon man pagbuat ta
malaw-ay.
Papalabet man danen mga ari an
ta kalibutan ta iran na buat na
malaw-ay

daw tenged segeng gid iran
na pagpagusto ta iran na
kaugalingen na liag,
tudo iran na pamalit na yon man
mga nigusyanti ta bilog na
kalibutan gamanggara-
nen."
4 May namatian a na isya pa na gam-
bal na naan ta langit,
"Kyo na ake na mga ittaw na
naan ta Babilonia,
malin kaw dyan aged dili
kaw magsunod ta mga it-
taw dyan ta iran na mga
buat na sala
daw dili kaw man madapil
ta mga salot na mabot ki
danen.
5 Silutan danen an ta Dyos tenged
dili din malipatan tama danen
na mga buat na sala.
Tama gid iran na mga buat
na sala na daw sampaw-
sampawen, kalambot en
ta langit.
6 Buaten man ki danen paryo ta
pabuat danen na malain naan
ta duma na mga ittaw.
Balesan danen an ta dubli pa
ta iran na mga buat
na paryo timplaan danen an
ta inemen na dubli pait
kaysa ta inemen na patim-
pla danen para ta duma na
mga ittaw.
7 Tenged segeng gid iran na pag-
pabugal daw iran man na pag-
pagusto ta iran na kaugalingen
na liag,
bales ki danen segeng na
kasakit daw kalised.
Ambal danen naan ta iran na
kaugalingen,
'Kami i mga rayna daw mga
ari na gamungko naan ta
ame na mga truno.
Dili kay mga balo. Yon na im-
pusibli na mangalised kay
paryo ta mga balo.'
8 Tenged ta iran na pagpabugal,
ta isya nang na adlaw mabot ki
danen tanan na mga salot na
silot ki danen.
Mabot mga makalaton na
masakit na makapatay,
mga kalised, letem daw
sunugon man iran na
syudad
tak makagagaem Ginuo
Dyos an na gasintinsya
daw gasilot ki danen."
9 Mga ari an ta kalibutan na gala-
bet duma ta mga ittaw ta Babilonia
ta iran na pagbuat ta malaw-ay daw
pagpagusto man ta bisan ino na iran
na kaugalingen na liag, danen an
mangagal daw mag-ug-og tak makita
danen aso na alin ta pagsunog ta Ba-
bilonia.
10 Naan nang danen an ta madyo
magtindeg tak adlek na silutan man
danen an paryo ta pagsilot naan ta
mga ittaw ta Babilonia. Mag-ambal
danen an, "Kaluluoy gid kyo yan na
mga ittaw ta bantog daw padayaw na
syudad na Babilonia! Seled ta isya
nang na uras ula en inyo na syudad
tenged gabot silot ta Dyos ki kyo."
11 Mga nigusyanti ta bilog na
kalibutan, mangagal danen an daw
mangasebe gid tenged ta silot naan ta
mga ittaw ta Babilonia tak ula en may
magpalit ta iran na mga pabligya.
12 Ula en may magpalit ta iran na
blawan, pilak, maalen na mga bato
daw pirlas. Ula man en may mag-
palit ta iran na maalen na mga tila
na lino,* bayulit,† sida daw minog.
Ula en may magpalit ta iran na kaoy
na citron, mga gamit na buat alin ta
bangkil ta ilipanti, mga gamit na buat
alin ta mga maalen na kaoy, brunsi,
salsalen daw marmol.
13 Ula en may magpalit ta iran na
cinnamon daw duma man na pang-
glasa daw iran na mga pang-ammot
na tagek na kamangyan, mira daw
insinso. Ula en may magpalit ta
iran na bino, lana, arina, trigo, baka,

* **18:12** May pasaysay parti ta *lino* na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Mga Papakita 15:6.
† **18:12** May pasaysay parti ta *bayulit na tila* na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Mga Papakita 17:4.

karniro, kabayo, kalisa daw bisan
mga ittaw na pabligya danen bilang
ulipen.

14 Mambal mga nigusyanti an naan
ta mga ittaw ta Babilonia, “Ula en
tanan na mga betang na naliagan
nyo. Tanan nyo na mga pagkabetang
na maalen daw dayad dili nyo en
makita isab.”

15 Mga nigusyanti na gamanggara-
nen paagi ta iran na pagnigusyo
naan ta Babilonia ta mga dayad daw
maalen na betang, dili danen marani
ta Babilonia. Naan nang ta madyo
magtindeg danen an tak adlek na
silutan man paryo ta pagsilot naan
ta mga ittaw ta Babilonia. Mangagal
mga nigusyanti an daw mangasebe
gid.

16 Mag-ambal danen, “Kaluluoy gid
mga ittaw ta bantog na syudad na
Babilonia! Una sa gabayo danen ta
maalen na mga tila na lino, bayulit
daw minog. Papunian danen iran na
kaugalingen ta tama na mga nabuat
alin ta blawan, maalen na mga bato
daw mga pirlas.

17 Piro, seled ta isya nang na uras
tanan na manggad danen ula en.”

Tanan na mga kapitan ta sakayan
na pangdagat, mga pasairo, mga gur-
miti daw tanan na mga ittaw na
iran na pangabuian paagi ta dagat,
magtindeg man naan nang ta madyo
ta Babilonia.

18 Tenged makita danen aso na alin
ta pagsunog ta syudad, magsinggit
danen ta iran na kasebe, “Ula duma
na syudad paryo ta bantog ya na syu-
dad.”

19 Tenged ta subla na kasebe,
bubuan danen ta yab-ok iran an na
ulo mintras danen an mangagal daw
mangasebe. Mag-ambal danen an,
“Kaluluoy gid mga ittaw ta bantog
na syudad na Babilonia! Tenged
ta iran na manggad tanan na mga
ittaw na may sakayan na pangdagat
gamanggaranen. Piro, seled ta
isya nang uras nasamad gid en
Babilonia.”

20 “Gani, kyo tanan na naan ta lan-
git, magkalipay kaw tenged nasamad
en syudad ya. Kyo na mga ittaw
na iya ta Dyos, mga apustulis daw
mga manugsugid ta iya na kabebet-
en, magkalipay kaw man tak nas-
intinsyaan din en daw nasilutan syu-
dad ya tenged ta iran na mga buat na
malain ki kyo.”

21 Nakita ko na isya na angil na
may bakod na gaem gaakwat ta bato
na paryo ta bakod na galingan na
bato daw papilak din naan ta dagat.
Ambal din, “Iling man tan matabo ta
bantog ya na syudad na Babilonia.
Masamad gid en daw dili en makita
isab.

22 Dili en mamatian isab naan ta
syudad mga manugtukar ta arpa,
mga manugkanta, mga manug-
plawta daw mga manugtrumpita.
Dili man en makita isab dya mga
manug-ubra ta bisan ino na klasi na
ubra. Dili man en mamatian isab na
may gagaling.

23 Dili man en makita isab kapawa
ta mga ilaw. Dili man en mamatian
isab pag-atag an ta mga pangako ta
nubyo daw nubya naan ta iran na
kasal. Silutan gid mga ittaw naan ta
Babilonia tenged gapabugal gid iran
na mga nigusyanti na danen an ban-
tog ta bilog na kalibutan daw tenged
man na mga ittaw ta Babilonia danen
galuko ta mga ittaw ta tanan na mga
nasyon ta iran na mga pabuat paagi
ta tabang ta mga ispiritu na kuntra ta
Dyos.

24 Danen gapatay ta mga manug-
sugid ta kabebet-en ta Dyos daw
duma man na mga ittaw na iya ta
Dyos. Manabat danen ta kamatayen
ta tanan na mga ittaw na papatay
naan ta bilog na kalibutan.”

19

Mga Pagdayaw Naan Ta Ginuo

1 Pag-ambal ta angil na gapilak ta
galingan na bato, may namatian a na
paryo bakod na kagi ta tama gid na
mga ittaw naan ta langit na gambal,

“Dayawen ta Ginuo! Dayawen ta ate na Dyos
tenged kanen ate na manluluwas
daw angay gid tagan ta pagdayaw,
daw makagagaem kanen an.
2 Igo daw dapat nang gid iya na silot ta mga ittaw.
Pasintinsyaan din daw pasilutan bantog na bai na gabligya ta iya na lawa.*
Bai an pasilutan ta Dyos tak gadala bai an ta mga ittaw ta kalibutan na magbuat ta malaw-ay na paryo ta iya na buat
daw gapatay kanen an ta mga ittaw na gasirbi ta Dyos.”
3 Namatian ko na gambal pa paryo ya ta bakod na kagi ta tama gid na mga ittaw. Ambal din,
“Dayawen ta Ginuo!
Aso na alin ta pagsunog ta syudad Babilonia
gapadatas asta ta ula katapusan.”
4 Pag-ambal din, binti-kwattro an na pataa na manugdumala daw appat an na may kabui, gadapa danen daw pasimba danen Dyos an na gamungko naan ta truno. Ambal man danen,
“Amen! Dayawen ta Ginuo!”
5 Pag-ambal danen, namatian ko may gambal na naan dapit ta truno,
“Kyo tanan na gasirbi ta Dyos daw gataod ki kanen,
mga kebes man daw mga may datas na katengdanan,
dayawen nyo kanen an na ate na Dyos!”
6 Pag-ambal ta gambal ya na naan dapit ta truno, namatian ko kagi na paryo kagi ta tama gid na mga ittaw daw kagi an paryo man ta tunog ta gakanaas na waig daw biskeg na mga dageeb. Ambal ta namatian ko ya,
“Dayawen ta Ginuo na ate na Dyos Na Makagagaem tenged kanen an gadumala!
7 Magkalipay ki daw magsadya. Dayawen ta kanen an
tak abot en adlaw na Karniro an kasalen en daw bai an na kasalen priparar en.
8 Kasalen na bai paatagan ta pribiliyo na magsuot ta bayo na buat alin ta dayad gid na lino† na sikad puti na gasilaw gid.”
Dayad gid na lino beet ambalen mga pabuat na sunod ta liag ta Dyos na buat ta mga ittaw na iya ta Dyos.
9 Gambal angil ki yaken, “Yi isulat no: May angken na kalipay alin ta Dyos mga ittaw na paimbitar na mandegek naan ta kasal ta Karniro.” Gambal pa kanen ki yaken, “Yon na mga ambal matuod gid na mga ambal na iya ta Dyos.”
10 Pag-ambal din, gadapa a naan ta iya na batiisan para magsimba ki kanen. Piro, gambal kanen ki yaken, “Dili no buaten nyan tak dapat na Dyos nang imo na simbaen. Yaken i isya na manugsirbi ta Dyos na paryo man ki kaon daw ta imo na mga utod ki Cristo na gapadayon ta inyo na pagpati ta pagpamatuod na alin ki Jesus. Bisan kino na iya na pasugid pagpamatuod an na alin ki Jesus, kanen an gasugid paagi ta tabang ta Dyos Ispiritu Santo.”

Kanen Na Gasakay Naan Ta Puti Na Kabayo

11 Sunod na nakita ko naan ta ake na panan-awan langit an bukas daw dayon may nakita a na kabayo na puti daw may gasakay ta kabayo ya. Kanen an paumaw na Masaligan daw Matuod. Usto kanen an ta iya na pag-ukom daw ta iya na paggira.
12 Mata din an paryo ta galegleg na apoy daw naan ta iya na ulo tama na mga kuruna na derse. May anen kanen na ngaran na nasulat piro ula duma na nalam daw ino beet

* **19:2** May pasaysay parti ta *bai na gabligya ta iya na lawa* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Papakita 17:1. † **19:8** May pasaysay parti ta *lino* na pwidi nyo mabasa naan ta Mga Papakita 15:6.

ambalen ta ngaran daw dili, kanen nang.
13 Suot din na bayo natusmog naan
ta lengngessa. Ngaran na paumaw ki
kanen “Pulong Ta Dyos”.‡
14 Gasunod ki kanen tama na mga
ittaw na alin ta langit na gasakay
naan ta puti na mga kabayo daw iran
na suot buat alin ta dayad gid na lino
na sikad puti daw gasilaw gid.
15 Naan ta iya na baba may gagwa
na ispada na talem na gamiten din
para ikuntra daw pirdien mga it-
taw ta tanan na mga nasyon na ula
gapasakep ki kanen. Ta iya na pag-
dumala paryo kanen an gaibit ta bas-
ton na salsalen tenged ula bisan kino
sarang magkuntra ta iya na pagdu-
mala. Pirdien din gid tanan. Mga
ittaw na gakuntra ki kanen silutan
din ta silot na alin ta Dyos Na Maka-
gagaem tenged ta segeng na kagilek
ta Dyos ki danen. Pagsilot din an ki
danen paryo na pautad-utaran din
mga ubas naan ta pegaan na paang-
gid ta segeng na silot ta Dyos.
16 May ngaran na nasulat naan ta
bayo din daw paa din, “Ari na labaw
gid ta tanan na mga ari daw Manug-
dumala na labaw gid ta tanan na mga
manugdumala.”
17 Sunod na nakita ko may angil
na gatindeg naan ta silak ta adlaw.
Gasinggit kanen an naan ta tanan na
mga yupan na galayog-layog naan ta
kalangitan, “Manaw kaw daw man-
degek naan ta bakod na kumbira na
papriparar ta Dyos.
18 Mandegek kaw para kan-enen
nyo lawa ta patay na mga ari, mga
upisyal ta sundalo, mga sundalo,
mga manugkabayo na sundalo asta
ta iran na mga kabayo. Kan-enen nyo
man lawa ta tanan na mga napatay --
mga ulipen man daw mga dili ulipen,
mga kebes man daw mga may datas
na katengdanan.”
19 Pag-ambal ta angil na naan ta
silak ta adlaw, nakita ko makaadlek
an na ayep, mga ari ta kalibutan daw
iran na mga sundalo na patipon da-
nen para magsulong ta gira kuntra ta
gasakay ya ta puti na kabayo daw iya
na mga duma.
20 Naan ta gira, nadakep makaadlek
an na ayep duma ta dili-matuod
ya na prupita. Yon man dili-
matuod na prupita na gabuat ta mga
katingalaan ta iya na pagsirbi ta
makaadlek na ayep daw paagi ta
mga katingalaan din na buat paluko
din mga ittaw na may marka ta
makaadlek na ayep daw gasimba
ta iya na ribulto. Makaadlek an na
ayep daw dili-matuod ya na prupita
papilak na bui naan ta lugar na
asupri na gadaba-daba.
21 Tanan na mga sundalo na
nabilin, danen an papatay paagi ta
ispada na gagwa ta baba ta gasakay
an naan ta puti na kabayo daw tama
gid na mga yupan gapagusto ta kaan
ta lawa ta mga patay asta na nabusog
gid.

20

Isya Libo Na Taon

1 Sunod na nakita ko naan ta ake
na panan-awan may angil na giling
ta kalibutan i alin ta langit. Naan ta
lima din yawi an na pang-abri ta lun-
gag na kadalemen an ula katapusan.
May padala man kanen an na baal na
kadina.
2 Padakep din dragon ya na yon
man bekkessan na alin pa ta una*
daw paumaw man na Diablo o Sa-
tanas. Pagdakep din ta dragon ya,
pagapos din para kulungon ta isya
libo na taon.
3 Paulog din naan ta lungag na
kadalemen an ula katapusan daw
pasaraan din daw patrangkaan gid
para dili mabukasan aged dragon ya
dili en magluko ta mga ittaw ta tanan
na mga nasyon naan ta isya ya libo
na taon. Pagtapos ta isya libo na
taon, buy-an kanen ta lipo nang na

‡ **19:13** Naan ta Juan 1:1 pwidi nyo mabasa parti ki kanen na paumaw na Pulong Ta Dyos. * **20:2** Naan ta Genesis kapitulo tris pwidi nyo mabasa parti ta bekkessan ya.

timpo tenged iling tan naan ta plano
ta Dyos.
4 Sunod na nakita ko may mga
truno daw naan ta mga truno
gamungko mga patugyanan ta
katengdanan ta pag-ukom ta mga
ittaw. Nakita ko man mga kalag ta
mga ittaw na pauturan ta lieg tenged
ta iran na pagpati ta pagpamatuod
na alin ki Jesus daw iran na pagwali
parti ta ambal ta Dyos. Danen an
mga ula gasimba ta makaadlek ya
na ayep daw iya na ribulto daw ula
man gapamarka ta iya na marka
naan ta iran na takong daw naan
ta iran na lima. Sunod na nakita
ko pabui danen an daw gadumala
danen duma ki Cristo ta isya libo na
taon.
5 Pagbui an ki danen yon paumaw
na primiro na pagbannaw ta Dyos ta
mga ittaw na napatay. Duma ya a
na napatay, pabannaw danen ya na
tapos isya libo na taon.
6 May angken na kalipay alin ta
Dyos bisan kino na isya ta mga it-
taw na bannawen naan ta primiro
na pagbannaw. Dili danen maage-
man silot na paumaw na pangarwa
na kamatayen. Danen an buaten na
mga pari na magsirbi ta Dyos daw
ki Cristo. Magdumala man danen an
duma ki Cristo ta isya libo na taon.

Pagpirdi Ki Satanas

7 Naan ta adlaw na tapos en isya
libo na taon, buy-an Satanas an alin
ta lungag na kadalemen an ula kata-
pusan na naan dya kanen an papriso.
8 Maggwa kanen an daw manluko
ta mga ittaw naan ta tanan na mga
nasyon naan ta bilog na kalibutan.
Mga nasyon na maluko din paumaw
man na Gog daw Magog. Tanan na
mga maluko din tipunon din aged
magsulong ta gira. Sikad tama danen
an na paryo ta katama ta pantad ta
baybay na dili mabilang.
9 Nakita ko na danen na patipon
Satanas galapta ta bilog na kalibutan
daw palibutan danen syudad na pa-
palangga ta Dyos na istaran ta iya na
mga ittaw. Piro, pauranan danen an
ta apoy na alin ta langit daw tanan
danen napatay.
10 Satanas ya na nanluko ki danen
papilak naan ta lugar na asupri na
gadaba-daba. Naan man dya papilak
makaadlek na ayep daw dili-matuod
na prupita. Adlaw kilem silutan da-
nen an na maageman danen segeng
na sakit asta ta ula katapusan.

Katapusan Na Pag-ukom Ta Dyos Naan Ta Mga Ittaw

11 Sunod na nakita ko naan ta ake
na panan-awan bakod na truno na
puti daw nakita ko man kanen an na
gamungko dya. Kalangitan an daw
kalibutan gulpi nang narwad alin ta
tubangan din daw dili man makita
en.
12 Nakita ko man mga ittaw an
na napatay en, mga may datas na
katengdanan daw mga kebes man.
Gatindeg danen an naan ta tuban-
gan ta truno daw may mga libro na
pabuklad. May anen pa isya na libro
na pabuklad na yon man libro na
listaan ta mga ittaw na kaangken ta
kabui na ula katapusan. Mga ittaw
an na napatay en paukuman ta Dyos
sunod ta nasulat naan ta mga libro na
yon man iran na mga nabuat.
13 Naan gid dya ta tubangan ta
truno papatipon tanan na mga ittaw
na napatay en na naan ta lugar na
paumaw na Kamatayen daw Hades
asta man mga ittaw na napatay na
naan ta dagat.† Kada isya ki danen
paukuman ta Dyos sunod ta iran na
mga nabuat.
14 Pagtapos ta pag-ukom ki danen,
Kamatayen an daw Hades papilak
naan ta lugar na asupri na gadaba-
daba na yon man paumaw na pan-
garwa na kamatayen.
15 Bisan kino na iya na ngaran
ula nasulat naan ta libro na listaan
ta mga ittaw na kaangken ta kabui

† **20:13** Ambal na *Hades* ngaran ta lugar ta mga patay. Ta timpo Juan, gapati mga ittaw na mga ittaw na napatay naan ta dagat iran na lawa naan man gyapon ta dagat, dili naan ta Hades.

na ula katapusan, kanen an papilak naan ta lugar na asupri na gadaba-daba.

21

Bag-o Na Kalangitan Daw Bag-o Na Kalibutan

1 Sunod na nakita ko naan ta ake na panan-awan bag-o na kalangitan daw bag-o na kalibutan tak ula en dati ya na kalangitan daw dati na kalibutan daw ula man en dagat.
2 Syudad na iya ta Dyos na paumaw na bag-o na Jerusalem nakita ko na gapababa naan ta kalibutan alin ta Dyos na naan ta langit daw priparar gid paryo ta bai na kasalen na naayusan en daw anda en na magsugat ta mama na magsawa ki kanen.
3 Namatian ko na may gambal na naan dapit ta truno na naan ta langit. Ambal din na bakod iya na kagi, "Lagen nyo! Anduni, istaran an ta Dyos naan en duma ta mga ittaw. Kanen an mag-istar na duma ki danen daw danen an iya gid na mga ittaw. Kanen mismo magduma ki danen daw kanen an iran man na Dyos.
4 Dayad gid iran na kaimtangan tak pairan din iran na mga luwa na yon man pakamang din tanan na tenaan na ittaw mangasebe. Ula en kamatayen daw ula man en kalised, pag-agal daw kasakit tak ula en tanan na dati na iling tan na mga inagian ta mga ittaw."
5 Kanen an na gamungko naan ta truno gambal, "Lagen nyo! Anduni, tanan pabag-o ko." Ambal din pa ki yaken, "Isulat no mga paambal ko tak mapatian gid daw matuod man."
6 Ambal din pa, "Tanan natuman en. Yaken Alpha daw Omega,* kaumpisaan daw katapusan. Bisan kino na nlao, painemen ko kanen ta libri na waig alin ta tuburan na gaatag ta kabui na ula katapusan.
7 Bisan kino na dili madala na mag-talikod ta iya na pagtuo, balesan ko kanen an ta dayad na ya na kaimtangan na patagana ko para ta tanan ko na mga ittaw tenged yaken iya na Dyos daw kanen ake na bata.
8 Piro, segeng gid silot an na maageman ta bisan kino na nadlek mag-sunod ki yaken, ula gapadayon ta pagtuo ki yaken, sikad magbuat ta malain, gapatay ta ittaw, gabuat ta malaw-ay, gabuat ta malain naan ta duma na mga ittaw paagi ta ta-bang ta mga ispiritu na kuntra ta Dyos, gasirbi ta mga dyos-dyusan daw tanan na mga bula. Sigurado gid na danen an tanan silutan naan ta lugar na asupri na gadaba-daba na yon man pangarwa na kamatayen."

Bag-o Na Jerusalem

9 Pag-ambal ta gamungko ya naan ta truno, gaprani ki yaken isya ta pitto ya na angil na gaibit ta pitto na mangkok na paugsakan ta pitto na katapusan na salot. Gambal ka-nen ki yaken, "Miling ka di. Ipakita ko ki kaon bai na kasalen naan ta Karniro."
10 Pag-ambal ta angil, yaken i naan ta ake na panan-awan padala a ta angil naan ta apaw gid ta datas na bukid na sikad bakod. Papakita din ki yaken bag-o na Jerusalem na syu-dad na iya ta Dyos. Syudad an gapababa naan ta kalibutan alin ta Dyos na naan ta langit
11 daw sikad gid pawa tenged ta pawa na alin ta Dyos. Gabadlak gid syudad an paryo ta maalen na bato na haspe† daw kristal na sikad tin-aw.
12 Syudad an palibutan ta sikad datas na padir na dakmel. Naan ta padir may dusi na gangaan daw dusi na angil gabantay naan ta mga gan-gaan. Kada gangaan may nasulat na ngaran ta isya ta dusi na mga linai na alin ki Israel.
13 Tallo na gangaan ta padir naan dapit ta sennangngan, tallo naan dapit ta nurti, tallo naan dapit ta sur daw tallo naan dapit ta salepan.

* **21:6** May pasaysay parti ta *Alpha daw Omega* na pwidi nyo mabasa naan ta 'footnote' ta Mga Papakita 1:8. † **21:11** *Haspe an* bato na kulor ta daon.

14 Padir ta syudad may pundasyon
na dusi na bato na darko daw kada
bato may nasulat na ngaran ta isya ta
dusi na apustulis ta Karniro.
15 Angil na gambal ki yaken, gadala
kanen an ta pangsukol na blawan
aged sukulon din syudad an, mga
gangaan daw padir.
16 Kwadrado gid syudad an tak
sukol ta kalangkawen an paryo ta
sukol ta kalaparen. Iling ti gwa an
ta pagsukol ta angil: Kalangkawen
an mga binti-singko na adlaw na
panaw adlaw kilem‡ daw kalaparen
ya daw kadatasen paryo man ta
kalangkawen an ta syudad.
17 Pasukol man ta angil kadatasen
an ta padir, trintay-singko na duppa.
Pangsukol an na pagamit ta angil
paryo nang ta pangsukol na pagamit
ta mga ittaw.
18 Padir an buat alin ta maalen na
bato na haspe. Syudad an buat alin
ta puro na blawan daw sikad tin-aw
paryo ta kristal.
19 Mga bato ya na pundasyon ta
padir ta syudad papunian ta tanan na
klasi ta maalen na mga bato. Una na
bato papunian ta haspe, pangarwa
papunian ta sapiro, pangallo papu-
nian ta kalsedonia, pang-appat papu-
nian ta esmeralda,
20 panglimma papunian ta onise,
pang-annem papunian ta kornalina,
pangpitto papunian ta krisolito,
pangwallo papunian ta berilo, pang-
isyam papunian ta topasio, pangsam-
pulo papunian ta krisopraso, pang-
unsi papunian ta hasinto, daw
pangdusi papunian ta amatista.
21 Dusi na gangaan ta padir pirlas.
Kada gangaan buat ta isya na pirlas
na bakod. Karsada ta syudad buat
alin ta puro na blawan daw sikad tin-
aw paryo ta kristal.
22 Naan ta syudad an ula a may
nakita na timplo na balay ta Dyos
tak Ginuo Dyos Na Makagagaem daw
Karniro naan dya en mismo duma ta
tanan na mga ittaw.
23 Syudad an ula kinanglan ta ad-
law daw bulan para mag-atag ta
kapawa tak naan dya sikad pawa
tenged ta kapawa na alin ta Dyos daw
Karniro na paryo ilaw ta syudad.
24 Mga ittaw naan ta tanan na mga
nasyon papawaan ta kapawa na alin
ta syudad daw mga ari ta kalibutan
magdala ta iran na mga manggad
naan selled ta syudad.
25 Pirmi abri mga gangaan ta padir
ta syudad. Dili en saraan tak naan ta
syudad ula kilem.
26 Mga dayad daw maalen na mga
betang ta mga ittaw ta tanan na mga
nasyon dleen danen naan ta syudad.
27 Piro, ula bisan kino na gabuat
ta malain na pwidi melled dya. Dili
man pwidi melled mga ittaw na
gabuat ta malaw-ay daw bula. Mga
ittaw na pwidi nang an na melled dya
mga ittaw na iran na ngaran nasu-
lat naan ta libro na listaan ta mga
ittaw na kaangken ta kabui na ula
katapusan na yon man libro na iya ta
Karniro.

22

1 Pagtapos ta pagpakita ta angil ki
yaken ta syudad an, papakita din
man suba ta waig na gaatag ta kabui
na ula katapusan. Suba an sikad tin-
aw paryo ta kristal. Alin ta truno ta
Dyos daw Karniro, suba an gailig
2 naan ta tengnga ta karsada ta
syudad. Naan ta timbang liyo ta
suba may kaoy na gaatag ta kabui
na ula katapusan. Kada taon kaoy
an gabunga ta dusi bisis na yon man
bulan-bulan gabunga. Daon ta kaoy
an pagamit para magpaayad ta mga
ittaw ta tanan na mga nasyon.
3 Naan ta syudad ula dya bisan
ino an na pasikway ta Dyos. Naan
dya truno ta Dyos daw Karniro daw
kanen an simbaen ta mga ittaw na
gasirbi ki kanen.
4 Makita danen kanen an daw iya
an na ngaran naan ta iran na takong.

‡ **21:16** Mga binti-singko na adlaw na panaw adlaw kilem paryo man ta kamadyuon ta dos mil dos sintos binti kilumitro.

5 Ula en kilem daw dili man en
danen kinanglan pawa ta ilaw o ad-
law tak Ginuo Dyos magpawa naan ki
danen. Danen an magdumala asta ta
ula katapusan.

Katapusan Na Ambal Ta Angil Ki Juan

6 Ambal ta angil ki yaken, “Tanan
na mga paambal ki kaon mapatian
gid daw matuod man. Ginuo Dyos
na gagiya ta isip ta mga manugsugid
ta iya na kabebet-en, papadala din
iya na angil aged ipakita naan ta mga
ittaw na gasirbi ki kanen daw ino
naan ta plano ta Dyos na mga matabo
gid en.”

7 Namatian ko na Jesus gambal,
“Mamati kaw! Ta ula nang lugay
malik aren. May angken na kalipay
alin ta Dyos bisan kino na magtuman
ta sugid parti ta mga papakita na alin
ta Dyos na naan ta yi na sulat.”

8 Yaken Juan na kamati gid daw
kakita ta mga papakita an na alin
ta Dyos na pasugid ko naan ta yi na
sulat. Pagpakita ta angil ki yaken
ta mga papakita an na alin ta Dyos,
gadapa a naan ta batiisan ta angil
para magsimba ki kanen.
9 Piro, ambal din ki yaken, “Dili
no buaten nyan tak dapat na Dyos
nang imo na simbaen. Yaken i
isya na manugsirbi ta Dyos paryo
ki kaon daw paryo ta imo na mga
utod ki Cristo na mga manugsugid ta
kabebet-en ta Dyos daw paryo man ta
tanan na mga gatuman ta mga ambal
naan ta yi na sulat.”
10 Ambal pa ta angil ki yaken, “Dili
no isikrito mga sugid an parti ta mga
papakita na alin ta Dyos na naan ta yi
na sulat tak mabot gid en timpo ya na
matabo mga papakita an.
11 Tenged mabot gid en timpo ya,
sigurado na mga ittaw na gabuat ta
malain padayon pa gid ta pagbuat
ta malain na yon man mga ittaw na
gabuat ta malaw-ay padayon pa gid
ta pagbuat ta malaw-ay. Piro, mga
ittaw na matareng padayon pa gid ta
pagbuat na sunod ta liag ta Dyos na
yon man mga ittaw na iya ta Dyos
padayon pa gid na dili magbuat ta
sala.”
12 Ambal Jesus, “Mamati kaw! Ta
ula nang lugay malik aren para iatag
ko bales naan ta mga ittaw sunod ta
iran na mga nabuat. Tagan ko ta
dayad na bales mga ittaw na gabuat
ta mga sunod ta liag ta Dyos daw silu-
tan ko mga ittaw na gabuat ta malain.
13 Yaken Alpha daw Omega,*
Pinakauna daw Pinakauryan,
Kaumpisaan daw Katapusan.
14 “May angken na kalipay alin ta
Dyos mga ittaw na padilian danen
iran na buat na malain na paryo
palimpyo danen iran na bayo para
ula gid mansa. Danen an may
matareng na magselled naan ta
syudad na bag-o na Jerusalem na
naan gaagi ta mga gangaan daw may
matareng man na magkaan ta bunga
ta kaoy na gaatag ta kabui na ula
katapusan.
15 Piro, naan ta gwa ta syudad mga
ittaw na paryo ta mga ayam tak sikad
malain iran na batasan. Naan man ta
gwa ta syudad mga ittaw na gabuat
ta malain naan ta duma na mga it-
taw paagi ta tabang ta mga ispiritu
na kuntra ta liag ta Dyos, gabuat ta
malaw-ay, gapatay ta ittaw, gasirbi ta
mga dyos-dyusan daw tanan na mga
ittaw na sikad magbula ta iran na
ambal daw buat.
16 “Yaken Jesus gapadala ta ake
na angil aged mga papakita an na
alin ta Dyos isugid naan ki kyo na
mga gatipon-tipon na gatuo. Yaken
Apo Ari David na alin gid ta iya na
linai daw paumaw a na Pawa Na
Bugasen.”
17 Dyos Ispiritu Santo daw bai na
kasalen naan ta Karniro, ambal da-
nen, “Miling ka di en.”

Tanan na mga kamati dapat mag-
ambal man, “Miling ka di en.”

* **22:13** May pasaysay parti ta *Alpha daw Omega* na pwidi nyo mabasa naan ta ‘footnote’ ta Mga Papakita 1:8.

Dapat na bisan kino na nlao daw liag minem ta libri na waig na gaatag ta kabui na ula katapusan, marani daw batunon waig ya.

Katapusan Ta Yi Na Sulat

18 Anduni, may paandam a para ta tanan na mga ittaw na kamati ta sugid parti ta mga papakita na alin ta Dyos na naan ta yi na sulat. Yi paandam ko: Bisan kino na magdugang ta yi na sulat, silutan gid ta Dyos paagi ta mga salot na pasambit naan ta yi na sulat.
19 Bisan kino man na magbuin ta mga ambal naan ta yi na sulat, kamangen ta Dyos iya na pribiliyo na magkaan ta bunga ta kaoy na gaatag ta kabui na ula katapusan daw magistar man naan ta syudad ya na iya ta Dyos na yon man kaoy daw syudad na pasambit naan ta yi na sulat.
20 Jesus na gapamatuod na tanan na naan ta yi na sulat mga papakita na alin ta Dyos, gambal kanen an, “Sigurado gid na ta ula nang lugay malik aren.”

Ambal ko man, “Amen! Ginuo Jesus, malik ka en.”

21 Kabay pa na kyo tanan na mga ittaw na iya ta Dyos, mabaton nyo mga kaayaran na alin ki Ginuo Jesus. Amen.